

پاشا سینه

گهرانه وهی خودای
ئاتوون

کرستین ژاک و هوارد فاست

وهرگیرانی: عیمران هاواری

کرستین ژاک و هوارد فاست

پاش پینو هه

گه پانه وهی خودای ئاتون

ابو علي الكردی
تایبه ت- مندی اقرالثقافی

وهر گێرانی: عیمران هاواری
به رگی سینه م

چاپی یه کم

2011

له‌بلا و کراوه‌کانی خانە‌ی چاپ و په‌خشی رێنما
زن‌جیره: (٣٤٨)

ناسنامه‌ی کتێب

پاش سینووه / گه‌رانه‌وی خودای ئاتون

- نویسنی: کرس‌تین ژاک و هوارد فاست
- بابەت: رۆمانی میژویی
- وەرگیرانی: عیمران هاواری
- بابەت: رۆمانی میژوویی
- نه‌خشە‌سازی و بەرگ: فواد که‌وێوسی
- بەرگ: بەرگی سییه‌م
- نۆیەت و سالی چاپ: یه‌که‌م ، ٢٠١١
- شوینی چاپ: چاپخانه‌ی که‌نج
- تیراژ: ١٠٠٠

له‌به‌ر ئۆمبه‌رایه‌تی گشتی کتێبخانه‌گه‌شتیه‌کان ژماره‌ سپاردنی: ١٣٨٧ ی سالی ٢٠١١ ی
پێدراوه.

ناونیشان: سلێمانی — بازاری سلێمانی — به‌رامبه‌ر بازاری خه‌فاف.
ژماره‌ی مۆبایل: (٠٧٧٠ ١٥٧٤٢٩٣), (٠٧٥٠ ١١٩١٨٤٧)

پیرست

- ۷..... پونکردنه ویهك له باره ی فیرعه ونه کانه وه
- ۸..... روداو یکی میژووی:
- ۱۶..... میوانی ناوهخت
- ۲۱..... سینۆه به چ شیوه یهك پازی بوو.....
- ۲۵..... ناوچه ی کپ
- ۲۹..... "چهند نفر" دهرده که ویت!!
- ۳۹..... موتیه له باتی سینۆه
- ۴۰..... "شنار و رامسیس" کوږه کانی "ست هوس" له گۆږه پانی تاقیگادا
- ۵۰..... موسا و رامسیس
- ۵۸..... ئیزت یه که مین عیشقی رامسیس
- ۷۶..... موسا له باره گای گه شه دا
- ۸۱..... جهنگی نیوان رامسیس و موسا له گۆږه پانی تیر هاویشتندا
- ۸۴..... دیداری ئاشقانه و تۆله ی پکا به ریانه
- ۹۰..... رامسیس له پله ی نوسه ری "کاتب" فره مانږه واییدا
- ۹۴..... ئیزت وه لامي نه خیر ده دات به شنار
- ۱۰۰..... دلنه وایی رامسیس و دهسته لات نواندنی موسا
- ۱۰۶..... موسا و کاهینی کۆشک
- ۱۱۳..... کچیک به ناوی "نفر تاری"
- ۱۳۰..... فیرعه ون لایه نگری "رامسیس" ی کرد
- ۱۳۳..... جیگری سه روک دږکیکه له چاوی "شنار" ی برایدا
- ۱۶۶..... موسا و جیهانیکی نوی
- ۱۷۳..... هاتنی داگیرکری "ترو ی" بو میسر
- ۱۸۲..... خودای ست یان نه هریمن

۱۸۴.....	ئاشىراكردننى نەينىيەكانى "ئىخاس ئامون"
۱۹۱.....	داگىركەرى "ترۆى" و شنار لەپلانگىپىدا
۱۹۵.....	نفر تارى و "رامسىس" ى جىنشىن
۱۹۸.....	ئەو دىيەنەنى "موسا" ى پاۋەشانىد
۲۰۴.....	فەرەونى نوئى
۲۰۶.....	جەنگى شمشىر و گۆچان
۲۱۵.....	موسا دور دەخىرتەۋە
۲۳۵.....	موسا لەشار و بازاردا
۲۴۶.....	پۇشتىن بەرەو "كوش"
۲۶۶.....	بىزىسكەيەك لەكۆتايى شەۋدا
۲۸۸.....	كاتىك دوو نامۇ بەيەكتەر ئاشنا دەبن
۳۰۶.....	موسا لە ولاتى "كوش" دا
۳۱۸.....	گەپانەۋە
۳۴۳.....	شارى زىپرىن
۳۵۸.....	موسا و مالى "موسا ئاتون" ى پزىشك
۳۷۴.....	لەپايتەخت و لەكۆشكى فەرمانرەۋايىدا
۳۹۳.....	لەنىشتىمانى دايىكا
۴۰۴.....	كاتىك موسا پويەپروى فەرەون دەيىتەۋە
۴۲۸.....	موسا و ژيانىكى نوئى
۴۳۵.....	فەرەون لەترۆپكى خوينخوارىدا
۴۵۱.....	كۆيلەكان مىسر بەجى دەھىلن

رونگردنه وهیهك له باره ی فیرعه ونه گانه وه:

فیرعه ون نازناوی پادشایانی کونی میسره که زنجیره ی یه که می له پری
 "رامسیس" ه وه بنیاتنرا تا پوخانی دواين فیرعه ونی زنجیره ی سییه م له سهرده م
 ی "بتاسه" دا.

میسریه کونه کان ناوی پادشاکانیان به فیرعه ون بانگ ده کرد و دهشیان
 په رستن، له م جوړه پادشایانه سی زنجیره فهرما په وایی خو یان به پریو برد وهك
 نه مه ی لای خواره وه:

زنجیره ۱ و ۲: ۳۲۰۰-۲۹۸۰ ی پ. ز، زنجیره ی سییه م: ۲۹۸۰-۲۹۰۰ پ. ز،
 زنجیره ی چواره م: ۲۹۰۰-۲۷۵۰ پ. ز، زنجیره ی پینجه م: ۲۷۵۰-۲۶۲۵ پ. ز،
 زنجیره ی شه شه م: ۲۶۲۵-۲۴۷۵ پ. ز، زنجیره ی هه و ته م تا زنجیره ی ده یه م:
 ۲۴۷۵-۲۱۶۰ پ. ز، زنجیره ی یانزه یه م ۲۱۶۰-۲۰۰۰ پ. ز، زنجیره ی دوانزه یه م:
 ۲۰۰۰-۱۷۸۸ پ. ز، زنجیره ی سیانزه یه م تا زنجیره ی هه فده یه م: ۱۷۸۸-۱۵۸۰
 پ. ز، زنجیره ی هه ژده یه م: ۱۵۸۰-۱۳۵۰ پ. ز، زنجیره ی نوزده یه م (نه و سهرده مه ی
 که سینوهه ی تیډا ژیاوه): ۱۳۵۰-۱۲۰۵ پ. ز. { هه روه ها سهرده می دواي
 سینوهه ش په یگیری ده که یین }.

زنجیره ی بیستم: ۱۲۰۵-۱۰۹۰ پ. ز، زنجیره ی بیست و یه که م: ۱۰۹۰-۹۴۵ پ.
 ز، زنجیره ی بیست و دووهم: ۹۵۵-۷۴۵ پ. ز، زنجیره ی بیست و سییه م، و چواره م
 و پینجه م ۷۴۵-۶۶۳ پ. ز، زنجیره ی بیست و نویه م: ۳۹۸-۳۷۹ پ. ز، و زنجیره ی
 سییه م: ۳۷۹-۳۴۲ پ. ز.

روداویکی میژووی:

ناوم "موتی" یه، هاوپی "ست" ی هاوسه ری "ست هوس" ^۱م که به فیرعمون بانگ ده گریّت، "ست" ه له میسر دا به و که سانه دهوتریّت که پیس و نه فرهت لیّکراون به واتا ئه و که سه ی کوپ یان نه وه ی نه هریمه نه، به لام بوچی فیرعمونه کان که هه میشه ناوی خودا کانیا ن له خو یان ناوه و هه لگری ناوی خودا کان بون ناوی "ست هوس" یان لیّ ناوه؟ چونکه شیوازی ئه م ناو لیّنا نه له گه لّ ئه و روداوانه ی که من ده مه ویّت لیّره دا باسیان بکه م، هه روه ها له گه لّ پالنه ر و هوکاري نویسینی ئه م یادگاریانه دا په یوه ندیه کی زور به هیزیان له گه لّ یه کتری دا هه یه که ناچارم لیّره دا ئامارّه ی پیبده م. بو په ییردن به رگ و پیشه ی ئه م روداوانه پیویست به وه ده کات که میّک بگه ریمه وه بو دواوه و نه وه ی له زپ دایکه که م "موتی" وه بیستومه لیّره دا باسی بکه م. سه ره تا ئامارّه به وه بده م که ناوی من له ناوی زپ دایکه که مه وه سه رچاوه ده گریّت، له راستیدا ئه و منی "به کیپا" بانگ ده کرد، چونکه له خوشی خاوه نه که یه وه ئه م ناوه ی لیّ ناوم، هه لّ به ت بوئه وه ی به هه لّ دا نه چن و وا نه زانن که دایکم که نیزه ک بووه، ده بیّت بلیم ئه و - به واتا موتی - خزمه تکار و یار و هاوپی پزیشکی کی پایه برز بووه که چه ندین قوناخ و سه رده می فه رمانه ر وه ایی فیرعمونه کانی بینیه و پو لیّکی گرنگیشی له ژیا نیاندا گیراوه. ئه و که سه ش "سینۆه" ی زپا وکی منه. ئه و ناوه به واتا "سینۆه" ئه ویش زپ دایکه که ی ئه و ناوه ی لیّناوه: "کیپا" ناوی دایکی هه مان ئه م "سینۆه" یه بووه. "سینۆه" به "موتی" خزمه تکاری ده لیّت:

^۱ به واژه و زاراره وه و چه مکی ئه م سه رده مه "ست هوس" واتای "ئه هریمه ن زاده" ده گیه نیّت.

ھەزىدەكەم ناۋى خۇت لەم كچە بىئىت، چونكە تۆش وەك "كىپا" بەسۆز و مېھرىبان و ھەستىيارىت و ئەۋەش مافى خۇتە كە ناۋى تۆ لەم كچە بىئىت و ناۋى بۇ ھەمىشە لەسەر زمانم بىمىنىتەۋە، بۇئەۋەى كاتىك "موتى" ى كچم بانگ بىكەم تۆم بىخاتەۋە بىر.

"موتى" زېدايىكىشم ھەرگىز سەرپىچى فەرمانەكانى "سىنۆھە" ى نەكردوۋە بۇيە بى ئەملاۋا فەرمانەكەى جىبەجى دەكات و ناۋى "موتى" م لى دەنن! بەلام من بەچ شىۋەيەك "موتى" و "سىنۆھە" م بەجى ھىشت، ئەۋەش بۇ خۇى پوداۋىكە لەدوايىدا باسى دەكەم.

بابەتتىكى تر پەيۋەستە بەناۋى "ست ھوس" ى {ئەھرىمەن زادە} ۋە كە من بەناۋىشانى ھاۋرى و ھاۋدەم لەخزمەتى ھاۋسەرەكەيدا بوم و لەمبارەيەشەۋە دەيىت ئامارە بدەم بە گوتەكانى "موتى" زېدايىكەم: زېدايىكەكەشم لەشەۋە درىژەكانى ۋەرزى زستاندا داستانگەلىكى زۆرى بۇ دەگىپرامەۋە بۇئەۋەى خەوم لى بىكەۋىت. بەكورتىكەى ئەۋ چىرۆكانەى كە بۇى دەگىپرامەۋە ھەموۋىان راستەقىنە بون و ئەۋانەى پۇلىيان لەم داستانانەدا دەيىنى بەلەينى كەم ھەموۋىان لەژياندا بون. زېباۋكەكەشم گوۋى لەم داستانانە دەگرت و لەكۇتايى داستانەكەشدا ھەندىكىانى بۇ راست دەكردمەۋە دەۋىت: بۇئەۋەى نەۋەك ھەزرى ئەم كچە پىت لەبابەتگەلى نادروست و ھەندىكاتىش لەدۋاى ئەم قسانەى قاقا پىدەكەنى.

"موتى" زېدايىكىشم ۋا لىكى دەدايەۋە كە "سىنۆھە" بەجۆرى گىپرانەۋەى داستانەكانى ئەۋ پىدەكەنىت و دەۋىت: مەگەر خۇت ئەم بابەتەت بۇ نەگىپرامەۋە؟ خۇ من ھىچم تىھەلكىش نەكردوۋە.

"سىنۆھە" ى زېباۋكىشم لەۋەلامدا پىنى ۋت: نەخىر ۋانىە موتى! تۆژنىكى بىۋىنە و ھۇشيارىت و تەۋاۋى ئەۋ بابەتانەى من لەپەرتوكى يادگارەكانەدا ياداشتم كىردوۋن زۆر بەباشى دەيانھىتتەۋە ياد خۇت، ھىچ گومانىكىشت لەمن نەيىت چونكە من بەرۆزگار پىدەكەم، لەيىرە كاتىك زېدايىكەكەم "كىپا" - كە ھىچ كەسىك لەگىپرانەۋەى چىرۆك و داستانەكاندا ناگاتە ئاستى ئەۋ - ھەندىك جار چىرۆكگەلىكى بۇ دەگىپرامەۋە كە ۋا دەھاتە بەرچاۋ ئەفسانەى و زىادەپۇى زۆرى

تیدا کراییت و باوکیشم که پزیشکی ههژاران بوو پهخنه‌ی زۆری لیده‌گرت و دهیوت
 ئەم جوړه چیرۆکانه بوو ئەم کوپه مه‌گیره‌وه! نه‌وه‌کو هزری پر بیت له بابته‌گی
 نادروست.

زپ باوکه‌که‌م ده‌یویست ئاماژە به‌و بابته‌ بدهات که ئەکریت بابته‌گی زۆر
 ده‌گمه‌نیش ئەگه‌ری دوباره‌ بونه‌وه‌یان هه‌یه، نمونه‌ی ئەو جوړه‌ پوداوه
 به‌رجه‌ستانه‌ش شیوازی دۆزینه‌وه‌ی "سینۆه" و منه‌ له‌سه‌ر پو‌باری "نیل" ه‌ که‌ دوا‌ی
 شیکردنه‌وه‌ و باسکردنی ناوی "ست هوس" و هۆکاری ناو‌لیفانی بۆتانی باس
 ده‌که‌م.

ناوی "ست هوس" شازاده‌ "باکتامون" له‌کوپه‌که‌ی خۆی ناوه، "ست هوس" یش
 کاتی‌ک بوو به‌ فیرعه‌ون، خوشی به‌دوا‌ی هۆکاری ئەم ناو‌لیفانه‌دا گه‌را و په‌یگیری
 کرد و دوا‌ی ئەوه‌ی زانی چ پودا‌ویکی سه‌یر و شه‌رمه‌ینه‌ر له‌ژێر په‌رده‌ی ئەم
 پودا‌وه‌و شار‌درا‌وه‌ته‌وه‌ ناوی خۆی گۆپی به‌ "ورزای داگیره‌که‌ر".

"ورزای کێوی" جوړیک گایه‌ که‌ بوو نمایشی زۆران‌بازی گا په‌رو‌رده‌یان ده‌که‌ن.
 گیانه‌وه‌ریکی زۆر به‌هێز و شه‌ره‌نگیزه‌. "ست هوس" ناوی خۆی گۆپی به‌ "ورزا"
 بو‌نه‌وه‌ی خه‌لکی "تبس" ناوه‌ راسته‌قینه‌که‌ی فره‌امۆش بکه‌ن، به‌لام سه‌ره‌پرای
 نه‌وه‌ش خه‌لکی "تبس" هه‌رگیز کۆشکی به‌ردینی "باکتامون" یان فره‌امۆش نه‌کرد،
 "باکتامون" به‌هۆی ئەو رقه‌ی له‌به‌رامبه‌ر باوکی "ست هوس" به‌واتا "هورم هب" دا
 هه‌یبوو، ئاماده‌ نه‌بوو له‌گه‌لیدا بخه‌و‌یت و هه‌مان ئەم پێگه‌یه‌ی "باکتامون" یش،
 "هورم هب" ی- فیرعه‌ونی ئەو سه‌رده‌مه‌- که‌ به‌هێزترین فره‌مانه‌په‌رای میسر بوو
 تامه‌زۆتر ده‌کرد و گه‌شته‌ ئەو راده‌یه‌ی له‌به‌ر نه‌وه‌ی له‌بێ‌داریدا نه‌یده‌توانی له‌گه‌لیدا
 هاوخه‌و بیت، ناچار به‌ده‌رخواردانی جوړیک ده‌رمانی خه‌وه‌ینه‌ر له‌کاتی‌کدا که
 خه‌وی لیکه‌وتوو له‌گه‌لیدا پایده‌بوارد و هه‌مان ئەم "ست" ه‌ش به‌واتا "ورزای
 داگیرکه‌ر" به‌ره‌می ئەم جوړه‌ په‌یوه‌نده‌یه‌. "باکتامون" که‌ هه‌ره‌شه‌ی ئاب‌رو‌بردنی
 له‌باوکی "ست هوس" به‌واتا هورم هب کردبوو، قسه‌ی خۆی هێنا‌یه‌ جی و
 به‌ئنده‌زه‌ی پێژهی ئەو به‌ردانه‌ی که‌ له‌کۆشکی‌کدا به‌کار ده‌هێن‌ریت پیا‌وانی
 په‌لکێشی جینگه‌ خه‌وه‌که‌ی خۆی ده‌کات و له‌گه‌لیاندا ده‌خه‌و‌یت و پودا‌وی

بىياتنانى كۆشك و ھۆكارى بەرپابونى ئەو كۆشكەى دوبارە بۇ "ھورم ھب" دەگىرپىتەو.

"ھورم ھب" ىش لەدووپيانى نىوان ئىرەيى و ھەرمانزەوايىدا گىر دەخوات و بەر كىردەى كە لەكەمەريەو ھەلىدەكىشىت دەيەوئىت "باكتامون" بكوژىت، كاتىك "ھورم ھب" بەدو دلىەكەو دەرواتە پىشەو ھەوئەى بىكوژىت، "باكتامون" ئەوئەى دەھىنئەو ىر: لىيدە، بەلام دەبىت دەستەلات و ھەرمانزەوايى لەھزى خوت پاك بکەيتەو و ھەرماوشى بکەيت! چونكە بەھوئى ئەوئەى ژيانى ھاسەریت لەگەل "باكتامون" ى شازادە و ڤىرەون زادەدا پىك ھىناو دەتوانىت لەپوى ياسايىو ىبىت بە ھەرمانزەوا و ڤىرەونى مىسر.

زې دايكەكەم ھەندىك وردەكارى تىرى لەمبارەيەو بۇ گىرامەو و وتى: "ھورم ھب" دوای دوو سال جەنگ لە دەور و بەرى باشورى مىسردا بەدەستكەوتىكى فراوانەو گەپايەو بۇ "تبس" و لەو دەستكەوتانەى كە بەدەستى ھىنابوو ديارى پىشكەشى خەلكەكەى خوى دەكات كە پەشپىست بون و بەھوئەى گەرانەوئەى "ھورم ھب" بۇ "تبس" بەناونىشانى سەرکردەيەكى سەرکەوتوو و داگىرکەرى مەزن دە شو و پوژ ئاھەنگيان بۇ گىرا و لەوماوئەدا "تبس" نوقمى عەيش و نۆش و خوشىەكان بوو، سەربازە مەستەكان لەبەيانىوئە تا ئىوارە و لەشەوئە تا سىپىدەى بەرەبەيان لەگەل ژنانى "تبس" دا لەعەيش و خوشى و بىئاگايدا تىپەراند. لەئەنجامدا لەسالى دوايىدا ژمارەيەكى زور لەمندانى دوو پەگ لەو شارەدا بەدى كرا. "ھورم ھب" ديارىگەلىكى گرانبەھى بۇ "باكتامون" ى ھاسەرى ھىنابوو كە باسكردنى ئەو ديارىانە كاتىكى زۆرمان لى دەگىت-لەپەرى "نەعامە" وە بگەرە تا بەردى بەنرخ و گرانبەھا و دەگەمەن-بەلام شازادە خانم بگەرە سەيرى ديارىەكانى نەكرد و وتى:

ئەگەر من ئەم ديارىانەت لى وەرگرم خەلكى وا دەزانن من ھاسەرى تۆم! من ھەر ئەوئەى كە كوپىكم بۇ وىناوئەت بەلامەو بەسە، چىتر لەمەودوا جارىكى تر لەم ژورەى مندا چارم پىت نەكەوئەت، چ بگات بەوئەى بئەوئەت لىم نرىك بىبىتەو و بەخەيالى خاوت لەگەلئەدا ھاوخەو بىت، ئەوئەشت لەبىر بىت ئەوئەى پىشتەر لەگەل تۆدا كردم نەفرەتبازى بوو نەك عىشقباىزى. ئەگەر جارىكى تر وەك ئەو شەوئەى

له پسرستگا بتهوئیت به زور له گه لمد اړابوئری، به شیوه یه توله ی خومت لی ده که موه که نه توانریت له میژودا هاوشیوه ی تومار بکریت، له بهرئوه ی زور رقم لیته و بینینت هستی هیلنجدانم پیده به خشیئت.

به رنگار بونه وه ی شازاده خانم "هورم هب" ی تامه زروتر ده کرد، ئه وکات داوای له "سینوهه" ی زړباوکم کرد دهرمانیکی خه و هیئهری پیبدات زړباوکه که شم ئه و داوایه ی رت کرده وه، به لام "هورم هب" دهرمانی خه و هیئهر له پزیشکه کانی تر و مرده گریت و بیئوه ی "باکتامون" بزانیئت به شیوه یه دهرخواردی ددات! دوا ی ئه وه باکتامون خه ی لیده که وئیت و "هورم هب" یش له وکاته ی که خه ی لیکه و توه له گه ل جه سته ی بیئه ست و بیئاگای "باکتامون" دا راده بوئریئت. کاتی که شازاده له خه و ه لده ستیئت په ی به وه دوبات که "هورم هب" په نای بو فیلیک بردوه بویه له جاران زیاتر رقی له "هورم هب" ده بیته وه و له وهش خراپتر شازاده خانم "باکتامون" دوا ی چنه د ه فته یه که په ی به وه دوبات سکی پره. دوا ی ئه وه ی ئه و منداله ی بوو ناو "ست هوس" لی نا! و دوا ی ئه وهش ئه هریمه ن زاده یان "ست هوس" یش ناو ی خوی گوپی به "هرزای داگیرکر"، ئیستاش کاتی ئه وه هاتوه له باره ی نه نییه که وه به واتا له باره ی خومه وه هندی که شت بنوسم:

هروه که پیشت زامازم پیدا من "موتی" م و ه لگری ناو ی زړدایکه که ی خوم. زړدایکی من "موتی" به گه واهی زړباوکه کم یه کیکه له هه ستیارتیرین و وه فادارتیرین مرو که باوکم تا ئه و کاته ناسیویه تی. ئه ویش به راستی خاوه نه که ی خوی به واتا "سینوهه" ی به هه موو بونا یه تیه کیه وه خوش ده ویست، ئه م خوشه ویستی هشی گه شته راده یه که که ناماده بوو ژیان ی خوی له دور خراوه دا له پیئاو "سینوهه" دا بکاته قوربان ی بوئوه ی ئه و ته نها نه بیئت. شاینی باسه زړباوکه که شم به سزای مهره بان ی و خزمه ت و وه فاداری دور خرایه وه، ئه وه یش له پری پیاو یکه وه که هیچ په سه نایه تیه کی خیزانی نیه، له باتی قهره بوی وه فا و خوشه ویستی و هاوړییه تی "سینوهه" که هر له سه ره تای چونه ناو ژیان ی و بگره له سه ر ته ختی فرمانر ه وایی، بی هیچ گومانیک ئه و کاتانه ش که له سه ر ته ختی فرمانر ه واییدا دانیشتبوو پشتی به هاوړییه تی بیخه وش ی ئه و ده به ست، به لام "هورم

ھب "پىسىيەتى و ناپەسەنى خۇي لەبەرامبەر پشتكردنە ھاپىيەتى "سىنۆھە" وە نیشان دا.

زېباوگەكەشم دەيوت: "ھورم ھب" بگرە لەگايەكى كۆيۈش دېرەندەتر و بىسۆزترە. "ھورم ھب" دواي ئەوھى دەستەلاتى فیرعەونى بەدەست ھىنا زېباوگەكەمى بۇ شۆيىنىكى دور دورخستەو، بۆئەوھى بەگوتەى خۇي بەتەواوى فەرامۇشى بکات، بەلام بىئاگا لەو راستىيەى كە پەوتى پوداوەکان سەيرترین شت لەخۆ دەگرن، چەنىك باش دەبوو گەر تەنھا بۇ ساتىكىش بىت ئەو بەيىنىتەو ياد خۇي كە تەنھا يەك شەھىن بەلاسەريەو لەحالى فېرىندا بوو كاتىك خۇي كرد بەناو شارى "تبس" دا و ئەم زېباوگەكەشم نەيھىلا بىكوژن. "ھورم ھب" كە بىنەرى نەخۇشى پەركەمى فیرعەون بوو بەپىي ياساى فەرمانرەوايان دەيىت يەكسەر بېريارى مەرگى بەسەردا بدريت، بەلام بەھوى دەست تىووردانى زېباوگەكەمەو لەمەرگىكى راستەقىنە پزگارى دەيىت. لەدوايىشدا بەھوى ھەندىك كارەسات و پوداوەو زىر و زىو و گەنمى لەباوكم و نۆكەرە پىنشەوگەى بەقەرز وەرگرت. من لەوباوەرەدام بەو شىوھى پزباوگەكەم دەيگىرپتەو "كاپتا" راستى دەکرد چونكە ئەو ئەم كابرا كىوى و ناپەسەنەى باش دەناسى و پىي لەسىنۆھە دەگرت ھاوکارى ئەم پياوہ بکات.

ھەلبەت "كاپتا" لە دوايىدا لە "تبس" دا ژيانىكى فیرعەونى و شكۆمەندى بۆخۇي پىكھىنا و كۆشكەكەى لەپال كۆشكى "ھورم ھب" دا بوو و لە "تبس" یشدا لایەنگرانىكى ھەبوو كە بەيەك ھىماي پەنجەى ئازاوەيەكى لەناو شاردا دەنايەو، "ھورم ھب" لەم كاريگەريانەى زۆر دەترسا. بەلام "كاپتا" بەو ھەموو دەستەلاتەو بۆچى پىي لەدورخستەوھى "سىنۆھە" نەگرت؟ ئەم بابەتەش بەسەردەمانىكەو پەيوەست دەكرىت كە "كاپتا" لە "تبس" دا ئەو دەستەلاتەى ئىستاي نەبوو، لەلایەكى تریشەو "ھورم ھب" خۇي بۇ دەستەلاتى فیرعەون ئامادە دەکرد و ناوبانگى داگىركەرى سەرکەوتوى لەخۇي نابوو. لەدوايىدا كەمىك گۆرپانكارى بەسەر ئەم ھاوسەنگيانەدا ھات، ھەرۋەھا ھەندىك گۆرپانكارى بەسەر بارودۇخى "تبس" یشدا ھات و كەمىك لەجاران باشتەر و گونجاوتر بوو، بۆيە "كاپتا" ھەولى ئازاد كردنى خاوەنەكەى دەدا و ھەر بەوشىوھى خۇي باسى دەکرد، بگرە بۇ

ئەوانىش وتيان: گەرەم بۇ كۆي برون؟

وتەم: بۇ بەشى خواروى پوبارى "نىل" ھەندىجار چىتر نەمدەتوانى بەرگەى خەمى
 دورى كە - لە نەبىنىنى گەورەم "سىنۆھە" ھە سەرچاھەى دەگرت - بگرم، بۆيە
 پېويستەم بەكەسىك يان شوينىك بوو كە بەگىرپانەھەى يادگارى سەردەمى پابردو
 يان سەردانى شوينىك كە يادگارى سەردەمى پابردوم بەينىتەھەى ياد، بۆيە
 سەردانى گەرەكى ھەژارانى پزىاوكەكەم "سىنۆھە" و دواى ئەھە سەردانى شوينى
 نىشتەجى بونى "سىنۆھە و موتى" ى خزمەتكارە بەھەفاكەى بكەم ھەرەھە
 بەبىنىنى پوبارى "نىل" ئەھ شوينەى كە "سىنۆھە" وتبوى ئەھيان لەھەمان ئەھ
 شوينەدا گرتووتەھە، پەيوەندىەكى پۇھى و سۆزدارىم لەگەندا بەرقەرار كەردبوو،
 كەمىك لەخەمەكانم لەویدا پرەوينمەھە. مەن زۆر بەم خەيال و بەرجەستەكەردن و
 پرەھايىيە پراھاتبوم و تا ئەھوكاتەى پۇژىكىيان لەكاتى خۇرئاوا بوندا، كاتىك سەبەتەيەك
 كە بەھەمان شىئەى ئەھ سەبەتەيەى كە "سىنۆھە" بۆى باسكەردوم - سەبەتەيەكى

ھەسیری کە گۆرئی پەرەسیلکەبازەکانی پێوھ بوو- لەکەنار نەبیجەلانی ڕووباری
 "نیل" دا چاوم پێی کەوت و وامزانی ئەو دیمەنە لەخەیاڵمدا دەبینم یان لەبەرئەوێ
 من لەیەک چاوی زیاترم نیە ئەو شتێکی کە لەناو نەبیجەلانی کەدا گیرێ خواردووە وەک
 سەبەتێک دیتەبەرچاوم، چاوم نوقاند- ھەلبەت یەک چاویانم چونکە چاوەکەمی ترم
 پێویستی بەداخستن نەدەکرد و ھەر لەسەردەمی مندالییمەو نوقابوو- دواي ئەو
 چاوم کردووە و بینیم سەبەتێک بەنەبیجەلانی کەوێ گیرێ خواردووە و ئاویش
 بەردەوام فشاری بۆ دەھێنیت. ئەوکات زانیم کە بەراستی ئەو سەبەتێکە
 راستەقینەییە بۆیە یەكسەر بەرەوپۆی پۆشتم گرتەووە و تەماشای ناویم کرد
 کچیکێ پوتم تیدا بینی بەئارامی لەناویدا خەوتبوو و نەدەگریا. لەدلی خۆمدا وتم
 بەدنیایییەوێ مردووە و لاشەکەیان فرێداوەتەوێ ناو ڕووبارەوێ، بەلام لەبەرئەوێ
 سائەلە پال" سینیوھە" دا بەناونیشانی ھاوکار دەیانجار لەکوێکردنی سەری کەسە
 دۆلەمەند و ھەژارەکاندا ھاوکاریم کردووە، بۆیە دەتوانی جیاوازی نێوان
 مندالیکی مردو و مندالیکی زیندوو بەئاسانی دەستنیشان بکەم. کچە-
 فریشتەئاساکە- زیندوو بوو! سەیر لەوێدا بوو ئەم سەبەتێکە لەھەمان ئەو
 شوێنە" سینیوھە" چەند جارێک منی بردبوو ئەوێ و ئەو شوێنە پێنیشاندوام
 دۆزیووە. ئیستا دەبیت چی لەم کچە بکەم؟ من تا ئەو کاتە خواوەنی مندالی خۆم
 نەبوم و نەمبوو، بەلام شتیکی نادیار ڕویدا! سۆز و پەيوەست بونم بەو کچەو ھەر
 لەیەکەم تەماشاکردنمەوێ لەناو دڵمدا چڕۆی کرد. یەكسەر بەرەو پۆی کەژاوەکەم
 ڕامکرد و وتم: زۆر بەخیرایی بگەرێنەوێ بۆ کوێشکەکەم و بەیەکیک لەو کەنیزانە
 کە دەمزانی توانای چاودێریکردنی ئەو مندالی ھەیە ھەرەھا کەسیکی زۆر پاک و
 خاوین بوو وت: ئەو مندالە جوان بشۆرە، بۆئەوێ لەدوايیدا ڕیاریکی لەسەر
 بدەین.

مىۋانى ناۋەخت

دۋاي ئەۋەي "كاپتا" مىندالەكەي بەۋژنە "دايەنە" سىپارد، يەككە لەنۈكەرەكانى كە ناۋى "ئاتوم" بوۋ بانگكرد و پىيى وت: دەمەۋىت كارىكى گرنىگت پىيى بسىپىرم، ھەرچەنىك ئەۋ كارە گرتت ئامىز دىتەبەرچاۋ، بەلام تا ئىستا ئەۋە پويىنەداۋە كارىك بەتۈ بسىپىرم و تۈ بۇم ئەنجام نەدەيت، تۈ توانايەكت ھەيە كە چەندجاريك نوقمى ھزرى خۇم دەكەيت و لەدلى خۇمدا دەلىم "ئاتوم" بەچ شىۋەيەك توانى چارەسەرى گرتتىكى ئاۋا بىكات.

"ئاتوم" ىش وتى: نۈكەرەكەت تۈى خۇش دەۋىت، ھەموو كارىك پىگەچارەيەكى ھەيە و منىش دەگەپىم بۇئەۋەي پىگەچارەيەك بدۆزمەۋە.

"كاپتا" وتى: پىشتىر پزىشكىكم دەناسى نۈكەرەيكى ۋەك تۈى ھەبوو كە ھىچ كاتىك خۇى لەھىچ كارىك نەدەدزىۋە و لەكۇتايىدا لەئەنجامدانى ئەۋ كارەشدا سەرکەۋتنى بەدەست دەھىنا. - "كاپتا" ناسنامەي نۈكەرەيەتى خۇى لەكەنىز و نۈكەرەنى خۇى شارەبۋىۋە و بە بەرپاكردىنى پەيكەرەكەي ناسنامەيەكى تازەي بۇ خۇى داپشتىبوو- بۇيە باسى ئەمانەم بۇ كرىدى بۇئەۋەي لەكاتى پودانى ھەر گرتتىكىدا باسى ھىچ شتىك نەكەيت.

"ئاتوم" سەرى راتەكاند و چاۋەپىي كرىد. دۋاي ئەۋە "كاپتا" بۇي پونكرەۋە: سالاھايە "سىنۋە" م نەبىنىۋە، بەلام ئىستا پىۋىست بەۋە دەكات چاۋم پىيى بىكەۋىت، لەبەرئەۋەي "ھورم ھب" مەھالە پىم پىبىدات سەردانى ئەۋ دورخراۋەيە بىكەم، بىگرە ئەگەر بىشپۇم ئەۋا پىيى گەپانەۋەم لەۋ چوارچىۋەيە لى دەگرتت، دەمەۋىت بەشىۋەيەك كەسىك بىنئىرمە ئەۋ دورخراۋەيە كە بچوكتىن جى پى لەدۋاي

خۇي بۇ سەربازەكانى "ھورم ھب" بەجى نەھىلەيت. تۇ دەتوانى بە بە دەست ھىنانى مۇلەتى چۈنە دەرەۋە لە "تبس" و چۈنە ناو دورخراۋە كەۋە ئەم خواستەم بەدى بەيىت، لە بارەى زىر و زىۋىشەۋە بەھىچ شىۋەيەك نىگەرەن مەبە، سەرمایەكەى ھەرچەنىك بىت من لەئەستۆى دەگرم و بۆتى دابىن دەكەم. ئىستاش بەۋ كەسايەتى و ھارپىيانەى كە ھەتە دەتوانى ئەۋ داۋايەم بەدى بەيىت.

"ئاتوم" ھەردو دەستى خستە سەر ئەژنۆى و سەرى بۆى دانەۋاند و وتى: لەئىستادا ناتوانم ھىچ قسەيەك بكەم، بەلام ئومىدى بەدى ھىنانى ھەيە، ئەگەر لەبىرت بىت ئەۋ كاتەى "ھورم ھب" لەسەردەمى "ئەخناتون" دا پىش شۆرشەكان لەپلەۋپايەكەى لايان برد و لەباتىدا "پىپىت" ئەۋ پياۋە قەلەۋەيان لەجىگا كەيدا دانا كىلى ئەم گىرقتەيە.

"كاپتا" پرسى: مەگەر تۇ ئاشنايەتتە لەگەل ئەۋ پياۋە كۆتر باز و بالندەبازەدا ھەيە، ئەۋ لەپلەۋپايەكەدا نىە كە تۇ بتوانى چاۋپىكەۋتنى لەگەلدا بكەيت.

"ئاتوم" وتى: گەرەم تۇ راست دەكەيت، "پىپىت" فەرماندەى دورخراۋە لەكارەكانى بەۋ تالانىەى كە لەپەرسىگاكانى "ئامون" دا كىردى باخچەيەكى ئازەلانى خوشى لەتەنىشت مائەكەى خۇيەۋە دروست كىردوۋە، منىش ھەر لەسەردەمى مندالىەۋە سەروكارم لەگەل ئازەلدا ھەبوۋە و بەۋ ھۇيەۋە بومەتە ھارپى نۆكەرەكەى و چەندجارىكىش پىي شكاۋى چەند ئاسكىكم بۇ گىرتوۋەتەۋە و چەند بالندەيەكىشى كە دانىان نەدەخوارد پىشكىنى چىلەدانىانم بۇكىردن و بەدەرخوارد دانى كەمىك پۇنى تايبەت بەۋ جۆرە نەخۇشيانە چارەسەرم كىردن، بۇيە "پىپىت" لەپىي نۆكەرەكەيەۋە جارناجارىك بۇ ئەم جۆرە گىرقتانە بانگم دەكات، لەۋانەيە لەپىي ئەم فەرماندە كۆترىباز و بالندەباز و دورخراۋە لەپلەۋپايە و كارەكەيەۋە بتوانىن كارىك ئەنجام بەدىن.

ئەم پىشەكەيەى "ئاتوم" بو بە مايەى دەستخوشى "كاپتا" و دوبارە لىي پرسىيەۋە: ئەمە نىۋەى رىگاكەى ئىمەيە، لەبەرئەۋەى تا ئەۋ شۆيىنەى ئاگادارم ئەۋىش خراۋەتە ژىر چاۋدىرىيەۋە، بەلام بەھۇى دژايەتى كىردنى لەگەل "ھورم ھب" دا ھوكارى ئىمە دەكات.

"ئاتوم" وتى: دەيىت ئەرەش بە خاۋەنە مەزەنەكەم پراگەيەنەم كە "پىپىت" لە "تېس" دا خاۋەنى مەزىتىن سۆزانيخانەيە و خەلگانيكى جۇراۋجۇر سەردانى ئەم مەيخانەيە دەكەن و سۆزانيەكانىش لەپىناۋ دوۋ يان سى ئەنگۈستىلەدا دەتوانن مەزىتىن و گىرقتامىزىتىن گىرمان بۇ بىكەنەۋە.

لەۋكاتەدا "كاپتا" ھەناسەيەكى ئاسودەيى ھەلگىشا و وتى: ئىستە خەيالم بەتەۋاۋى لەۋە ئاسودە بوۋ كە بەلنىيەۋە تۆ لەدورخاۋە لەتەنىشت "سىنۆھە" دا دەيىنەم كە پەيامى منى پى دەگەيەنىت، بەشەكانى تىرى ئەم كارە دۋاۋى ئەۋەي مۆلەتەكەت بەدەست ھىنا پىت پادەگەنەم.

بەيەنى ئەۋ پۆۋە "ئاتوم" پۆشت بۇلاۋى "كاپتا" ى خاۋەنى و وتى: مژدە مژدە دەستم كەۋت، ھەر بەۋشىۋەي پىم پراگەيەندى ئەۋ سۆزانيخانەيە نىۋەندى كۆبۈنەۋەي پىۋاگەلىكى جىۋاۋە، بەتايىبەت جىگەي كۆبۈنەۋەي دەريۋان و ئەفسەرانى لەنگەرگايە، يەككە لەۋ ئەفسەرانە چاۋدىرى ھات و چۆي كەنارەكانە كە خوشى ھەندىجار لەشۋىنى دورخاۋەكەي "سىنۆھە" ۋە تىدەپەرىت، دىل و شەيداي يەككە لەژنە سۆزانيەكانى ئەۋ سۆزانيخانەي "پىپىت" ە، ئەم زانىيارىە نۆكەرەكەي "پىپىت" پى پراگەيەندەم.

"كاپتا" وتى: لەۋە باشتىر نايىت، ھەم دەتۋانى مامەلە لەگەل ئەۋ ئەفسەرەدا بىكەيت، ھەم مامەلە لەگەل ژنى سۆزاني ئەۋ سۆزانيخانەيەدا.

"ئاتوم" وتى: لەپىنى ئەۋ ژنە سۆزانيەۋە باشتىر دەتۋانىن بەمەبەستى خۇمان بگەين، خۇم ئەم كارە پىك دەخەم، بۆنەۋەي خاۋەنى مەزىن و بەپىزىم لىم پازى بىت. "ئاتوم" چەند پۆژىك دىار نەما، دۋاۋى چەند پۆژىك بە "پاپىرۇس"^۲ يىكى لولكرۋەۋە بەۋرۋانىكەۋە ھات بۇلاۋى "كاپتا": سلاۋ لەخاۋەنى گەۋرە و بەپىزىم، ھەم مۆلەتەكەم بەدەست ھىنا و ھەم نەخشەي شۋىنى پراگرتن يان ھەمان ئەۋ دورخاۋەيە.

^۲ بەكاغەزى ئەۋ سەردەمەي مىسر و تراۋە "پاپىرۇس".

دوای ئەوەی "پاپیروس" ەكەى كردهوه و ئاماژەى بەمۆلەتى سەردانى ئەو شۆینە كرد، وتى: نۆكەرىكى بچوك و هیچى وەك من خۆیندەوارى نیه بۆیه وەك كویر وام، بەلام دەزانم تۆ دەتوانیت بخۆینیتەوه و بزانییت چى لەو لاپەرەیهدا نوسراوه!!

دەنگى قاقای پێكەنینى "كاپتا" ئاتومى نۆكەرى نىگەران كرد و واى زانى لێى بەگومانه بووه، بەلام كاتێك "كاپتا" بەسەختى ھەولێ ئەوەى دەدا خۆى لەپێكەنین بپاریزێت وتى: ئەگەر تۆ بەمەردوو چاوى تەواوى خۆت دەلێیت نابینا، من كە لەچاویك زیاترم نیه چى بلیم!

"ئاتوم" بەسەرسوڕمانەوه وتى: ئەى ئەو ھەموو پەيكەرە زۆرەى لەكوۆشكەكتەدا كە تۆ لەحالى نوسین و خۆیندەنەوه و ئەنجامدانى ئەم جورە كارانەدا نیشان دەدات ھەموو ساختەیه؟

"كاپتا" وتى: پەيكەرەكان نەخێر، تەنھا ئەم پەيكەرە خۆیندن و نوسین دەزانن نەك من! ئیستا دەیت كەسێك بەدەست بەیێن بۆئەوەى لەخۆیندن ئێم لاپەرەیهدا ھاوکاریمان بكات.

"ئاتوم" وتى: گەر و بەرێزم: تۆ چەند نوسەریكت ھەیه...

"كاپتا" وتى: بەشیوەیهك چوبومە ژێركاریگەرى گوتەكانتەوه، ئەو ھەم لەبەرچوبوو چەند نوسەریكى لێئاتوم ھەیه كە بگەر ئاشنای بوار و ژینگەى جوگرافیاىیشتن، دوای ئەو بانگى كرد: رافسا! رافسا! پوداونوسى تايبەتى "كاپتا" بوو، لەو پۆژەوهى "سینۆھە" نێردراوتە ئەو دورخراوہیەوه، بەفەرمانى "كاپتا" پوداوەكانى یاداشت دەكرد.

"كاپتا" بە "رافسا" ی وت: چاویك بەم مۆلەتنامە و نەخشەیهدا بخشینە و راست و دروستى نامە و نەخشە و شۆینەوارى دورخراوەكەمان بۆ بخەرە پوو.

"رافسا" وتى: ئەو كەسەى ئەم بەلگەنامەیهى پێداون بەرپرس بووه، چونكە "مۆر" ەكەى مۆرى فەرماندەییە، ھەروەھا نەخشەكەش زۆر بەباشى كێشراوه و زۆر بەئاسانى پێنمایى ئەو كەسە دەكات كە پێى دەپوات.

"كاپتا" پویكردە "ئاتوم" و وتى: ئیستا نۆرەى تۆیە، ھەركاتێك ویستت برۆیت ئاگادارم بكە بۆئەوەى ئەمانەتێكى تايبەت پێى راسپێرم، بۆئەوەى لەوى بیدەیت

بە "موتى" خزمەتكار "سىنۆھە"، ھەروھە پەيامىكى ژيانبەخشىش بگىيەنيت بە "سىنۆھە"

ئەوھى بەشاراۋەيى مایەۋە جوۋرى پىكەۋتنى نىۋان ئەفسەرى بەرپىرسى مۆلەتنامە و "ئاتوم"ى نۆكەرى كاپتا بوو. "ئاتوم" لىھاتۋانە نەيھىلا "كاپتا" بە ھەموو زىرەكىيەۋە سەر لەم پىكەۋتنە دەرېھىنيت، تەنھا ئەوھى بە "كاپتا" وت: ئامادەى پۇشتن و جىيەجىكرىنى فەرمانەكەى تۆم.

"كاپتا" بىرىك زىپ و پىۋىستىيەكانى تىرى دا بە "ئاتوم" و وتى: لەپىدا پىۋىستى بەم بىرە زىپە دەيىت، ئەم پىۋىستىيەنەش پىشتىر "سىنۆھە" لىيى داۋا كىرەبوم، لەبەرئەوھى كەسىكەم بەدەست نەھىنا كە لەپىيەۋە ئەم پىۋىستىيەنەى بۇ بىنىرم تائىستا لەلاى خۆم ھەلمگرتوۋە، تۆ ئەمانە بدە بە "سىنۆھە" مندالەكەش بىسپىرە بە "موتى" و پىيى بلى جگە لەناردنى ئەم مندالە بۇ لاى تۆ ھىچ پىگەچارەيەكى تىرم بەدەستەۋە نەبوۋە.

"ئاتوم" پىرسى: ئايا تەۋاۋى ئەو ھەۋلانە تەنھا لەپىناۋ گەياندىنى ئەم منالە بەدەستى "موتى" خزمەتكارى "سىنۆھە" لەدورخراۋەدا ئەنجام درا؟ ئەگەر تەنھا گىرفتى تۆ ئەم مندالەيە، زۆر بەئاسانى دەمانتۋانى لەپىيى ياساۋە ئەم كارە ئەنجام بدەين.

"كاپتا" وتى: ئەم مندالە تەنھا بىيانۋىيەكە، تۆ دەپۇيت بۇ ئەۋى بۆئەۋى "سىنۆھە" بەيىنيتە سەر ئەو باۋەرەى كە لەو دورخراۋەيە ھەلىيت.

"ئاتوم" لەجىيى خۆى پاۋەشا و وتى: ئەم بابەتەيان لەپىزى فەرمانەكانى تۆدا نەبوو، لەۋباۋەرەدا نىم ئەفسەرى لەنگەرگا بەۋە پارىيىت.

"كاپتا" لەۋكاتەدا بەدەنگىكى بەرز پىكەنى و وتى: چارەسەر كىردنى گىرفتى ئەم پىشنىارەش بىسپىرە بەم ئەنگوستىلە زىپرانە، تا ئىستا چەندجارىك پىم وتويت كە لەم ۋلاتەدا زىپ ھەموو گىرفتىك چارەسەر دەكات.

سىنۆھە بەچ شۆۋەيەك رازى بوو بەۋەي دورخراۋەكەي بەجى بهيلىت؟

دو ھۆكار بوو بەھۆي ئەۋەي "سىنۆھە"نى سەرسەخت بەيلىتتە سەر ئەۋ باۋەرەي دورخراۋەكەي بەجى بهيلىت، يەكەم: ئەۋ مىندالەي كە لەپوبارى "نىل" گىراۋەتەۋە كەسەردەمى مىندالى دەھىلىتتەۋە بىرى "سىنۆھە"، دوۋەم: ئەۋەي "ئاتوم" لەبارەي شوينى نىشتەجىبۇنى سىنۆھە باسى "كلكى تىمساح"نى بۆكرد و پىي پراگەياند كە باشتىن شوينە تىيدا نىشتەجى ببىت: مەيخانەي "كلكى تىمساح" لە "تبس" دا ھىمىتىن و ئارامتىن شوينى نىشتەجىبۇنە، چونكە ئەم مەيخانەيە نەك تەنھا مەيخانەيە، بەلكو لەھەمانكاتدا ميوانخانەشە! "سىنۆھە" بەيىستىنى ئەم ھەۋالە بەسرسوپمان و لەرزەۋە "مریت"نى ھاۋسەرى ھىنايەۋە ياد كە پىي وتبۇو، شىۋازى دروستكردنى مەيى "كلكى تىمساح" ۋەك مىراتىك لەباۋكىيەۋە بۆي ماۋەتەۋە!

"سىنۆھە" لەدلى خۇيدا وتى: تۆبلىيى "مریت" كەس و كار و خۇشك و براى ھەيىت كە ئەۋانىش بەھەمان شىۋەي خۇي شىۋازى دروستكردنى مەيى "كلكى تىمساح" يان لەباۋكىيەۋە بۆ ماينتەۋە، ئەگەر بەپىۋبەرى مەيخانەي "كلكى تىمساح" ىش بىت ئەۋا بەدلىنبايىيەۋە خوشكى "مریت" ە.

"سىنۆھە" پرسى: كى بەپىۋبەرى مەيخانەي "كلكى تىمساح" ە؟

"ئاتوم" وتى: راستىيەكەي ئەۋەيە ماۋەيەكى زۆر بەسەر كىردنەۋەي مەيخانەي "كلكى تىمساح" دا تىدەپەپىت، چونكە خۇم يەككىم لە كىرپارە سەرسەختەكانى مەيخانە و زۆر سەردانى ئەم جۆرە مەيخانانە دەكەم، ئەم مەيخانەيە لەسەرەتادا ناۋى "ستە ھوس" بوو، بەلام لەدوايىدا بەھەلۋاسىنى تىمساحىكى وشك كە

چاویکی سوری هەیه بەدوو ناو ناویانگی دەرکرد، "کلکی تیمساح" کە شەرابیکی زۆر قورس و مڕۆڤە وەک مردوو لێدەکات و بوووەتە هۆی ئەوەی ئەو مەخانەییە هەموو شەویەک پەر بێت لە کەپیاران کە خاوەنەکەیی بانگەوازی ئەوە دەکات هەركەسێک بیهوێت بێت بۆ مەخانەیی "کلکی تیمساح" دەبێت سەرەتا پیشووەخت شوێن بۆخۆی بگرێت.

"سینۆهە" بەسەختی کەوتە گومانەوه و چیتەر دڵنیاوو لەوەی خاوەنی ئەو مەخانەییە خوشکی "مریت" هە کە بەزانینی شیوازی ئامادەکردنی ئەو شەرابە تایبەتە مەخانەیی "کلکی تیمساح" ی دوبارە زیندوو کردووەتەوه.

ئەوەی بوو بەهۆی ئەوەی مەخانەیی "ستە هوس" - کە لەبنەچەدا بەواتای ئەهریمەن زادە دیت - ناویکی تری لەپاڵ ئەم ناوەدا هەبێت، دەگەرێتەوه بۆ ئەو پلانەیی -خاوەنی مەخانەکە ئاگادار چالاکی هەڵاتنی "سینۆهە" بوو- دایرشت و بەهۆی ئەو ئاشنایەتیە کە لەگەڵ "ئاتوم" دا هەیبوو پێی وتبوو: تۆ تەنھا بەیەک رینگا دەتوانیت "سینۆهە" لەدورخراوەکەیی بچوێنیت و وای لێ بکەیت ئەوێ بەجێ بهێڵیت.

"ئاتوم" وتی: ئەگەر بتوانم کاریکی ئاوا ئەنجام بدهم ئەوا خاوەنەکەم نوقمی زێر و زیوم دەکات.

خاوەنی مەخانەش وتی: بۆیە ئەگەر دەتەوێت ئازادی و زێر و زیو بەدەست بهێنیت، ئەوا هەموو ئەو مەیهی کە لەگەنجینهکەیدا کۆیکردووەتەوه بەهەر نرخێک بێت بۆم بکڕیت. "کاپتا" دواي داخستنی مەخانەیی "کلکی تیمساح" بڕیکی ناکۆتا مەیی "کلکی تیمساح" لەناو گۆزەیی تایبەتدا گواستووەتەوه بۆ کۆشکەکەیی خۆی.

"ئاتوم" پیکەنی و وتی: بەرێکەوت هەر لەم ماوەیەدا خاوەنەکەم پێی وێم، کاتیکی شەوانە سەردانی مەخانەکان دەکەیت ئەگەر خاویاری "کلکی تیمساح" ن پێیان بلی بڕیکی زۆرمان هەیه. ئێستاش "کاپتا" ی خاوەنم بە بیستنی ئەم هەوالە زۆر خوشحال دەبێت و تۆش بەمەبەستی خۆت دەگەیت، کاتیکی خاوەنی مەخانە مەیی "کلکی تیمساح" ی بەدەست هێنا تیمساحیکی وشک کە چاوەکانی سور و بریسکەدار بوو بەسەر مەخانەکەییەوه هەلواسی، دواي ئەوە وردە وردە

مەخانىە "كلكى تيمساح" بەھۆى ئەو پېشىنە پاوشىنەى لەپاڧرودودا ھەيىبوو زۆر بەزويى لەنىو مەيخۆراندە ناوبانگى دەکرد، بەلام كەسانىكى زۆر كەم چاويان بەخاوەنى مەخانىەكە دەكەوت، ئەو مەخانىە كچىكى لاو بەناوى "ستە ھوس" بەھاوکاری چەند پياويكى كەتە و بەھىز بەرپۆھ دەبرا. وردە كاریەكانى مەخانىەى "كلكى تيمساح" و ناردنى ئەو مەندالە تازە لەدايك بووھ بۆ دورخراوەكەى "سینۆھە" بەتایبەت "موتى" خزمەتکاری بەتەواوى سەر سوڧماند و واى لىكرد پۆبچىتە بىر و ھزرى خۆیەوھ، "سینۆھە و موتى" بەلایەنى كەم لەگەل ئەو ژینگەيەدا ڤاھاتبون و جوړىك ژيانى ئارام و دور لە دەنگە دەنگيان تىدەپەراند. ئەو ھىزە سەربازىەى كە لەو دورخراوەيەدا بەناونيشانى پاسەوانى خزمەتيان دەکرد بەپراڊەيەكى زۆر بە "سینۆھە و موتى" خزمەتكارەكەيەوھ پەيوەست بوون ھەروەھا ژيانىكى زۆر خوشيان ھەبوو، بۆيە ئارەزووى ئەوھيان دەکرد "سینۆھە" و خزمەتكارەكەى ھەر لەو ناوچەيەدا بىمىننەوھ. ئەوانە بەپراڊەيەك ھەستيان بەھىمنى و ئارامى و خوشگوزەرانى كردبوو كە بووھ ھۆى ئەوھى خىزانەكانيشان بگوازنەوھ بۆ ئەو شوپىنەى خزمەتى تىدا دەكەن.

چىتر ئىستا نۆرەى ئەوھيە باسى "موتى" بكەين كە بە ئەزمون و ھونەرەكانى كاريگەرەيەكى تەواوى خستبووھ سەر بارودۆخى ناوھكى كەسانى دەوروبەرى: نانى شىرىن و جوړەكانى ترى شىرىنيەكان، بى لە شىوازي لىنانى جوړەكانى خواردن بەرنامەى پۆژانەى فىركردنى ژنانى پاسەوانەكان بوو كە وەك كەنيزەك بى ئەملاولا فەرمان و ڤىنمايىەكانى "موتى" ان جى بەجى دەكرد. خودى "موتى" مەشقى لەسەر نوسىن و خویندن دەكرد. بەكورتىەكەى ئەو كۆمەلە خەلكە لەشيوھى كۆمەلگايەكى بچوكدا ھەموو ھىوايەكيان "سینۆھە و موتى" بوو، كە بەبىستنى ئەو ھەوالەى ئىمە ناچارىن ئەو دور خراوەيە بەجى بەئىلەن ھەمويان لەنيوان دورپانىكدا گىريان خواردبوو. پياوھەكانى "ھورم ھب" كە بەلایەنى كەم لەو ناوچەيەدا بەفەرماوشى سپىدرايوون، لەبەرئەوھى پىويستيان بەموچەى بەردەوامى دەولەت نەبوو، بگرە خويان چەند نۆكەريكيان بۆ كاروبارى كشتوكال كړىبوو بۆيە لەو پوھوھ ھىچ نىگەرانيەكيان نەبوو، لەلایەكى ترەوھ حەزيان نەدەكرد "سینۆھە" و

خىزمەتكارەكەت "موتى" ئەو دورخراۋىيە بەجى بەيئەن، ھۆكۈمەتلىك تىرىش ھەندىكىيانى ئازار دەدا و ئەو ھۆكۈمەتلىك ئەوئەكە پەۋزىيەك دىت پۇشتىنى "سىنۇھە" لەدور خراۋە ئاشكرا دەيىت و دەيىت لەلەيەن دەۋلەتەۋە لىپرسىنەۋەيان لەگەلدا بىكرىت.

بەلام "سىنۇھە" زۆر بەباشى پەيى بەم حالەتە بىردىۋو بۇيە وتى: نامەۋىت پۇشتى و ئازادى من بەبەھەي گىرەتارى ھىچ يەك لەئىۋە كۆتايى بىت، بۇيە سەرەپراي ئەۋەي دەتوانم بىرۇم، بەلام كاريكى وام نەكرد، چۈنكە پىگەچارەيەكى باش بەھىزىمدا ھاتۋە كە ھەم ئەم مىندالە تازە لەدايك بوۋە بەئاستىك بگەيەنم كە بەشىۋەيەكى باش پەرۋەردە بىكرىت و ھەنگرى ھەلومەرجگەلىكى باشتى بىت و ھەم ئىۋەش بەھۋى ئىمەۋە لىپرسىنەۋەتان لەگەلدا نەكرىت، ھەۋالىكى تىرمان پىيە كە "ھورم ھب" دەيەۋىت ئىمە لەكۆل خۇي بىكاتەۋە، لەۋانەيە چەند كەسىك بۇ لەۋابىرەنمان بىنرىت بۇ ئىرە. ھەر لەبەرئەۋەش باشتىن پىگا ئەۋەيە بىيانخەيتە نىۋان ترس و ئومىدەۋە: پىيان بلىن خۇ ئىمە كۆت و زىجىرمان لەدەست و پىيى دورخراۋەكان نەبەستۋە، ھەر ئەمپۇ بەيانىەكەي دىار نەمان. بۇيە بەھۋى ئەو دانپىيانانەتەۋە بەھىۋاي دۆزىنەۋەمان لەئىۋە دەۋورن.

ناوچەي كپ: فيرگاي كەسە دوڭمەندەگان و دەمى تېمساح

مەيخانەي كەسە پاىە بەرزەگان....

فېرگاي كپ KAP لەو سەردەمانەي مەن لەخزمەتي ھاوسەري فيرەوندا بوم لەپريزي پيڭخراوھ زانستىە ديارەگاني وەك "مالى ژيان" دا بوو، بەلام خويندكاراني مالى ژيان بەئەنقەست وانەي پزىشكيان دەخويند، بەلام لە فيرگاي "كەپ" وانەي جوړاو جوړيشيان دەوتەو. واژەي "كەپ" واتاي شوينيكي داخراو دەگەيەنيټ، لەو ناوچەيەدا كۆمەليڪ فيرگاي پسيپۆري جياواز ھەبوو كە تەنھا كوپاني كەسايەتيە سياسى و بلند پاىەگاني دەولەت پريان پيئەدرا لەو شوينەدا بخوينن، بەتايبەت مندالى كەسە خانەدانەگاني فيرەون ھەروەھا خزم و وابەستەگانيان. ئەم شوينە ياسا و بپيارگەلي تايبەت بەخۆي ھەبوو، بگرە كاري كردبووھ سەر ژينگەي دەوروپەريشي، كاريگەرەيەكەشي گەشتبووھ پادەيەك كە چەند ساليك لەوھوپيش تاكە مەيخانەي ئەو ناوچەيەيان بەھۆي ئەوھي دراوسيي فيرگاي "كەپ" بوو داخست. ئەو مەيخانەيە لەناوچەيەكي چپ و پەر لەدرەخت و لەديدگايەكي دلپفيندا لەسەر تەپۆلكەيەك كە دەپروانيە پوياري نيل بنيات نرابوو و شەواني خەون ئاسا و فەرامۆشنەكراوي لەھزري مەيخۆرانددا دروست دەكرد. لەسەردەمي فەرمانرەوايي "ئامى" خەسوي "ئەخناتون" دا "تېس" دوچاري ئاژاويەكي زۆر مەزن بوو، بۆنمونە مەيخانەگان ھەر لەيەكەمەين ھيرشدا كەوتنە بەر پلاري ھيرشبەران، مەيخانەي "كەپ" بەھۆي دورى و دور لە پلار و پەلامارەگان بەپاريژراوي مايەوھ، سەرەپاي ئەوھي مەيخانەيەكي ناچالاك و بەوشيوەيش بازاپري نەبوو، دواي ئەوھي "ھورم ھب" بەناونيشاني فيرەون ھاتە سەركار لەناكاو ئەو مەيخانەيە

دوباره زیندوو بۆیهوه و بازاری گەرم بوو. سەرلەبەیان پۆژنکیان دەرگای مەزنی ئەو مەیخانە یە لەگەڵ دەنگی جێرەیهکی وشکدا کرایهوه، چەندین کرێکار و ئەندازیار خۆیان کرد بەژوردا. چیتەر دواى ئەو دراوسى پەنجەژمێرەکانى ئەو مەیخانە یە بینەری چالاکى و هەولێ بەرچاوى کرێکار و وەستادیوار و کرێکارەکانى تر بون کە بەشیوەیهکی شکۆمەندانه سەرقالێ نۆژەنکردنەوهى ئەو مەیخانە یە بون، تا ئەوهى چاویان بەتابلۆیهکی مەزن کەوت کە وێنەى ئەهریمەنیکى لەسەر کیشرابوو بەناوى "ستە هوس" -بەواتا ئەهریمە زاده- کە بەسەر دەرگای مەیخانەکەوه هەلواسرابوو. ئەم مەیخانە یە هەم مەیخانە و هەم میوانخانە بوو. هەرۆهە بە مەزترین و جوانترین مەیخانەى تەس ناوبانگی دەکردبوو، بەلام خۆشەویستی و ناوبانگی خێرا و برق ئاسای مەیخانە سەردەمانیک بریسکەى دایهوه کە لاشەى تیمساحیکى وشکراویان لەتەنیششت تابلۆى ئەهریمەن زاده "ستە هوس" دا هەلواسى و ئەو بادە نایابەى ناو "کلکی تیمساح" ه مەیخانەى پێکرد لەکریان، بەلام "ستە" ی کچی خاوەن مەیخانە بەفەرمانى دایکى تەنها پێشوازی لەپێژیهکی کەم دەکرد کە پێشەوخت جیگیان بۆخۆیان گرتبوو، "ستە" جوانیهکی بیوینەى هەبوو کە شەوانە لەژێر پوناکی چرای مەیخانەدا ئەوێندەى تر کریانەکانى شەیدای خۆى دەکرد. شیۆه سەرنجپراکێشەکانى مەیخانە کە لەتختەداریکى تایبەت تاشرابوو لەگەڵ ئەو دارانەى لەبنیاتنانى ئەو تەلارەدا بەکار هاتبوو تێهەلکیش و هونەرێکی تایبەت بەخۆى لەخۆ گرتبوو، تەختەدارەکانیان لەپاشماوهى کەشتیه نوعمبووهکان کە دواتر هەلیانوه شاندبون نامادەکردبوو کە هەم زۆر توندوتۆڵبون هەم زۆر گران و بەرگەیهکی زیاتر دەگریت. پوناکیە ناویزانەکان "سورەیا" و پەردەى پەنگاوپەنگ و کاسەى مەیخانە کە هەرێه کێکیان لەجۆزایەتى خۆیدا تەنها هاوشیۆهى لەکۆشکی فیرعەوندا بەدى دەکرا، بگرە هەندیک بەشى ئەو مەیخانە یە لەکۆشکی فیرعەونیشدا بەدى نەدەکرا. شیوازی ناولینانى "مەیخانە" هەرێهەوشیۆهى ئامارەى پێدرا، لەناوى "ستە هوس" ی کچی خاوەنى مەیخانەکەوه وەرگیراوه، ئەم کچەش سەرەرای تەمەنى لاویەتى زۆر هۆشیار و چالاکبوو و دایکیشی تەواوی کارەکانى بەو سپاردبوو،

سەرەپاي ئەۋەي لەدورەۋە چاۋدىرى كاروبارى ناۋ مەيخانەكەي دەكرد و لەپراستىشدا بېريارى كۆتايى ھەركارىك خودى خاۋەن مەيخانە دەيدا، بەتايىبەت دەربارەي ئەۋەي مىۋانانەي كە دەيانويست لەمىۋانخانەي "ستەھوس" دا بىمىننەۋە وردىبىنەكەي زۆريان لەسەر دەكردن، تەنھا ئەۋەي كەسانەي بەناۋىشان دەھاتن بۇ ئەۋەي دەيانانتۋانى شەۋى تىدا بەسەر بەرن. ھەرلەبەرئەۋەش نىردراۋەكانى "كاپتا" كە سواری كەژاۋەيەك بوبون و لەبەردەم "ستەھوس" دا دابەزىن ناۋمىد لەۋەي نەيانتۋانى جىگايەكەي تايىبەت بۇ "كاپتا" بگرن پىگاي كۆشكىان گرتەۋە بەر و گەرەنەۋە.

"كاپتا" پىرسى: پىيان نەۋەتن بۇچى شوينىكىيان بۇ مىۋانەكانم بەئىۋە نەدا؟
نۆكەرەكان وتيان: پىيان وتىن دەبىت خودى سەرگەرەكەتان بىت و شوينىك بۇخۇي بگىرت، بۇيە پىۋىست بەبۋنى ئىۋە ناكات. "كاپتا" لەدوايىدا شىۋازى مامەلەكردنى خۇي و خاۋەن مەيخانەكە و چۆنايەتى ھەۋلەدان بۇ بەدەست ھىنانى شوينىكى باش و ئارام بەم شىۋەيە بۇي باسكردم:

كاتىك نۆكەرەكان بە "كاپتا" دەلەين پىيان پراگەياندىن دەبىت خودى خاۋەنەكەتان بىت، سەرەتا ويستى پىشتگويى بخت، بەلام كاتىك ئەۋەي ھاتەۋە ياد يەكەك لەۋ ھۆكارانەي كە بوۋە ھۇي ئەۋەي "سىنۆۋە" دورخراۋەكەي بەجى بېلەت ناۋى ھەمان ئەم "كلكى تىمساح" بوۋە، ھەر لەبەرئەۋە فەرمان دەدات بەكەژاۋەيەك بىبەن بۇ مەيخانەي "كلكى تىمساح" ھەر ئەۋەكاتەي خۇي دەكات بەمەيخانەدا "كاپتا" ۋەك ئەۋەكەسانەي ھەرە بروسكە لىيداۋن لەجىي خۇيدا وشك پادەۋەستىت، بۇ ساتىك سەرى بۇ دواۋە ۋەردەگەرپىنىت و تەماشايەكەي چواردەۋرى خۇي دەكات بۇئەۋەي بزانىت ئايا لەناۋچەي "كەپ" ئەۋە شوينە دورەدايە يان لە لەنگەرگا و مەيخانەكەي خۇيداىەتى، ھەمان بۇن، ھەمان پوناكى، ھەمان تەختەدار و ھەمان مەيى "كلكى تىمساح" تەنھا جىاۋازى مەزنى نىۋان پراۋدرو و ئىستاي "كاپتا" دا ئەۋەبوۋ كە نەيدەتۋانى ئەۋە جۆرە مەيە بخواتەۋە! "كاپتا" پوبەۋى ژنىك بويەۋە كە ناۋى چەند "نەر" يكى لەخۇي نابوۋ! سەرەتا ۋاي دەزانى خزمەتكارى مەيخانەكە دەلىت: دەتەۋىت چاۋت بەچەند كەس بگەۋىت.

"كاپتا"ش لەۋەلامدا وتى: من كارم بەتەنھا كەسنىكە و ئەۋىش خاۋەنى ئەم مەيخانەيە.

بىستى كەسنىك وتى: فەرموو گەۋرەم جەنابى "كاپتا"!! من ھەمان ئەو چەند "نفر"م.

كاپتا بەھۆى ئەۋەى خاۋەنى مەيخانەكە دەيناسى سەرى سوپما، بەلام "چەند نفر" ئەۋى لەۋ گومانە پزگار كرد و وتى: سەرت سوپ نەمىنى گەۋرەم! لەشارى "تېس" دا كەسنىك بەدى ئاكرىت "كاپتا" كە خاۋەنى كۆشكىكە كەسەرى دەدات لە كەشكەلانى فەلەك نەناسىت. بۆچى بەنۆكەرەكانت نەۋت كە تۆ پىۋىستت بەشۋىنىكە؟

"كاپتا"ش وتى: من پىۋىستم بەشۋىن نىيە، تۆ خۆت دەزانى خاۋەنى كۆشكىكى مەزىنم، چەند مىۋانىكەم ھەيە كە دەيانەۋىت بۆماۋەيەك، لەۋانەشە بۆماۋەيەكى درىژخايەن، لەم مىۋانخانەيەدا نىشتەجى بىن.

"چەند نفر" يەكسەر وتى: بەخىر بىن ھىچ پىگريەكم لەھاتنىان نىيە.

"كاپتا" كونجكاۋانە پرسى: بۆچى چۈرەدەۋرى ئەم مەيخانەيە ئەۋەندە پاسەۋانى چەكدار و كاربەدەستى دەۋلەتى لىيە، بونى ئەم جۆرە كەسانە زىان بەجۋانى ئەم مەيخانەيە دەگەيەنىت.

"چەند نفر" وتى: نەخىر بەلكو بەھۆى بونى ھەمان ئەم كەسانەۋەيە كە كىرپارەكانم بى ھىچ ختوكە و ئاسودەخەيال ھەرچى خۇيان ھەزى لى بكن لەم شۋىنە دور خراۋەدا ئەنجامى دەدەن، ئەم جۆرە كەسانە ئاسايشى ئەم ناۋچەيە داين دەكەن، مەگەر خۆت تىيىنى ئەۋە ناكەيت كە "كەپ" شۋىنىكى دورخراۋەيە؟

"كاپتا" يەكسەر لايەنگرى ئەۋ قسەيەى كرد و وتى: تۆ راست دەكەيت منىش سەردەمانىك لە لەنگەرگايەكدا مەيخانەيەكم ھەبۈر كە بادە و خواردنەۋەى خۇرام دەدا بەپاسەۋانى مەيخانەكم، تەنھا بۆئەۋەى پارىزگارى لەمەيخانەكم بكن.

"چەند نفر" دەردە کەوت!!

"کاپتا" خوشحال بوو بهووی سهرکهوتنی لهرزگارکردنی خاوهنه کۆنه کەیدا به دهست هیناره و به بینینی له شوینیکی نامۆ و دورخاوه دا ئه وی هینایه گریان.

"موتی" وتی: "کاپتا" مه گری نهینیه که له پشت ئهم کاره وهیه.

"ئاتوم" وتی: ئه گهر گهرهم پرگام پیدات من ئهم نهینیه ئاشکرا دهکهم، چونکه لهم مهیخانه دا ئه وهم بهرگویی که وتوو که ههرکه سی که به دواي ئاشکراکردنی نهینی "سته" دا بگه ریت توشی به لایه که ده بیئت.

"موتی" وتی: له وانهیه له بهر ئه وهی "سته" واتای ئه هریمه ن ده گیه نیئت، ناوی کوپه که ی هورم هب "ست" ه - ئه هریمه ن زاده -یه.

"ئاتوم" وتی: بهر پیکه وت ناوی "سته" ش هه مان سته هوسی "ئه هریمه زادهیه" شه وی پیشوو بیستم که که سی که ئه وی به "هوس" بانگ کرد!! دواي ئه وهی به گالته وه وتی: له وانهیه دایکی "سته هوس" یش له گه ل پیاوگه لیکی زۆردا خه وت بیئت و دایکی ش لـه باوکی مندا له که ی زۆر بـیـزار بو بیئت، هه رله بهر ئه وه ش ناوی "سته هوس" ی لـیـنا بیئت!

بـیـده نگیه کی قول دواي ئه و قسه گالته نامیزه بالی به سهر دا کیشان.

"ئاتون" وتی: خۆم ئه و نهینیه به پرێک زێر ئاشکرا دهکهم، مه گهر "کاپتا" نه یوت له "تبس" دا هه موو گرفتیک به زێر چاره سهر ده کریئت.

"کاپتا" وتی: له "مفیس" دا زیو به ئه ندازه ی زێر ده سته لات ی هیه، به لام له بهر ئه وهی ئهم بابته پر به هایه، هیچ زیانی که نابینی گهر له پینا ویدا زێر به فیرۆ بده یئت.

"ئاتوم" لەشەۋىكى تىردا بەداۋاكردى گۆزەيەكى بچوك "كلكى تىمساح" -كە لەچەند پىيالەيەك زىاتىر ناگرىت-لەنزىك پىشخوانى مەيخانەكەۋە دانىشت و زىپىكى گەۋرەى خستە ناۋمىشتى "ستە" ۋە. "ستە" ش سەرسوپماۋ لەۋ بەخشندەيىيە بەدەم پاكردنەۋە خۇى كرد بەژورىكى ئەۋ مەيخانەيەدا، بەلام بەرۇخسارىكى گوماناۋى و دلگرانەۋە ھاتەۋە پىشت پىشخوانەكەى بىئەۋەى تەماشاي پوخسارى "ئاتوم" بكات. "ئاتوم" ىش سەرسوپماۋ لەگۇپرانى ھالەتى دەرونى "ستە" ۋىستى ھۆكارەكەى لى بپرسىت. "ستە" ش دۋاى ماۋەيەك لە "ئاتوم" نىزىك بۈيەۋە بەگەرميەكەۋە كە لىيى چاۋەرپى نەدەكرا پرسى: تۇ لە "تبس" ۋە دىيىت؟

"ئاتوم" وتى: بەلى، بۇچى؟

دۋاى ئەۋە لىيى پرسى: تۇش لەگەل ئەۋ ژنەدا ھاتۈيت كە مىندالىكى بچوكى لەباۋەشدايە؟

"ئاتوم" وتى: من نۆكەرى نۆكەرى خاۋەنى ئەۋ ژنەم!

"ستە" لەۋكاتەدا بەدەم بىزەيەكەۋە وتى: لەباتى نەيئىكە بۈبە چەند نەيئىكە.

"ئاتوم" وتى: دەتۈنم بپرسم ئەم مەيخانەيە ھى كىيە؟

"ستە" وتى: ئەم مەيخانە و مىۋانخانەيە ھى "چەند نفر" - بەاتا ھى نفر نفر نفر-

!

"ئاتوم" سەرىكى پراۋەشانى و وتى: ئاۋا، وام لىكەدەدايەۋە كە... دۋاى ئەۋەى بەرتىلىكى تىرى دا بە "ستە" گەپايەۋە بۇلاى ھاۋپىكانى و وتى: ئەم مەيخانە و مىۋانخانەيە ھى "چەند نفر" ە.

"سىنۋەھ" پرسى: لەكۈيۋە زانىت؟

"ئاتوم" وتى: ئەۋ كچەى كە بەرپۈۋەبەرى ئەم مەيخانەيە پىيى وتم.

"كاپتا" وتى: من قىسم لەگەلدا كرد بەلام لەۋكاتەدا پوخسارى داپۇشىبۈۋ،

بەپراستى سەرم لەۋكارەى زۇر سۈرماۋو.

لەوشەو پەر پوداودا "ستە" بەوەرگرتنى چەند ئەنگوستىلەيەكى زىر كە
لە "تبس" دا خەرجى مانگانەي چەند خىزانىكە، داواي لە "ئاتوم" كەرد سەبەي شەو
لەمىوانخانەدا ميوانى ئەو بىت.

كاتىك "ئاتوم" گوى لەم ميوانداریە بوو پادەشا و وتى: ئايا من و تۆ.....

"ستە" پىكەنى و وتى: ھاوپىكانت و من و "چەند نفر"ى خواوەنى مەيخانە!
شەوى دوايى "كاپتا" و موتى و سىنۆه "بەرىنمايى" "ئاتوم" لەباشترین و
پازاوەترین ژورى مەيخانەدا دانىشتن. پازانەوئەي تەلار بەلاي "سىنۆه" وە زۆر سەير
دەهاتە بەرچا، سەرستونەكانى "ئامون"ى و لەهەمووى گەرنەگر بەسەر
تەلارەكەشەو پەيكەرى پەشى "خوداى بەدى هينەرى ئارەزووەكان" كە سەرى
لەشپوئەي پشیلە هەلگۆلرابوو.

لەوكاتەدا "موتى" بە "كاپتا"ى وت: تۆ ئەمەپۆ دەبىت خوشحال بیت كە توانیوتە
خواوەنى پيشوت پزگار بكەيت و مندالىكى تازە لەدايك بوشت وەك ئەو لەئار
گەتووەتەو و تىكەلى ژيانى ئیمەت كەردوو.

لەوكاتەدا "سىنۆه" هیچ قسەيەكى نەدەكەرد و بیدەنگ پۆچوبووە هەزرى خۆيەو.
"موتى" زەردايكىشم پرسى: مەگەر خواوەنى مەزەم خوشحال نیه، هیچ نەبىت لەپیناو
ئایندەي ئەم مندالە خوشحال بە.

"سىنۆه" وتى: لەپاستیدا دنگرانى ئایندەي ئەم مندالەم، من كە لەلاي كەسانى
وەك فیرەون زادە، پزیشكى تايبەتى فیرەون، هەروەها كەسيكى دۆلەمەند ولەگەل
چەند ھاوپىيەكى وەك "كاپتا" و موتى و مريت "دا بوم، بەلام ئیستا تەماشە كە
توشى چ پۆژىكى پەش بووم، لەبەرئەوئەي خوشم وەك ئەم مندالە نۆزادىكى سەر
پى بوم، هەروەها كۆر بوم، بەلام ئیستا قوڕ بەسەرى ئەم كچە بیدەرەتانه.

"كاپتا" وتى: من تادواين ئەنگوستىلەي زىر و مسم خەرجى
خۆشەختى "موتى" دەكەم.

"سىنۆه" لەناكاو سەرى هەلپى و وتى: من نىگەرانى ئەم گواستەو و
هەلەتەنەم، چونكە لەوانەيە پاسەوانەكانى كەنار دەرياي پۆژەلات بەبۆنەي ئیمە
توشى سزا بىن.

"کاپتا" وتی: گەورەى بەرپۆزم لەبارەى نیکەرانى پاسەوانەکانیەو خەيالى ئاسودە بێت، چونکە دواى ئەوەى ئێوە ئێتتا بەجێهێشت، بۆئەوەى نەوێکو "هۆرم هب" ئازاریان بدات بۆئەوەى راستیەکانیان بۆ بگرتنەو، من شۆینىکى پڕ دەرامەتم لەسوریدا بۆ دیاری کردون و بەناونیشانی کارگوزار و خزمەتکار ناردونم بۆ ئەو، چونکە دەمزانی لەوانەى خاوەنە بەرپۆزەکم نیکەرانیان بێت.

"سینۆهە" وتی: ئێستاکەمێک خەيالى ئاسودەم، ئێستاکە با بپۆین لەو مەخانە بخۆینەو کە دەلێن مەيى "کلکى تيمساح" دەدەن بەکپیارەکانیان، سەرەپای ئەوەى پیر بوم بەلام بەباشى دەتوانم تامى "کلکى تيمساح" جیابکەمەو و دەستنیشانى بکەم، هەرەها دەمەوێت بزانم چ کەسێک ئەم مەيەى هێناو بۆ ئێرە و زۆریش حەز دەکەم خاوەنى ئەم مەخانەى کە دەلێن ژنە ببینم.

"موتى" وتی: دەتوانم بپرسم پێداگرى خاوەنى بەرپۆزم بۆ چاپێکەوتن لەگەڵ خاوەنى مەخانەدا کە ناوى "ستە" یە چیه؟

"سینۆهە" دەلێت: یەکیان لەبەرئەوەى بپرسم بۆچى ناوى "ستە" یان لەم مەخانەى ناو، دوو مەیان ئەم مەيى "کلکى تيمساح" ەى لەکوى ئاشکرا کردووە.

"کاپتا" کە بىنى "سینۆهە" سورە لەسەر کارەکەى خۆى، وتی: ئەگەر نۆکەر لەیەک کاتدا وەلامى هەردوکیان بداتەو، سەرەپای ئەو وەلامەش هەر سور دەبێت لەسەر ئەوەى چاپێکەوتن لەگەڵ خاوەنى مەخانەدا بکەیت؟

"سینۆهە" وتی: تەنها کاتێک کە بزانم خوشکى "مریت" نیە، چونکە تەنها خوشکى "مریت" دەتوانێت مەيى "کلکى تيمساح" ئامادە بکات.

"کاپتا" وتی: کاتێک نۆکەر وەلامى ئەو دوو پرسیارەى دایەو، خۆى لەخۆیدا ئەم نەهێنە ئاشکرا دەبێت.

"سینۆهە" ش کە ئەم بابەتە بەلایەو سەرنج ڕاکێش بوو، وتی: هێچ کاتێک وەك ئێستاکە بەوشیوێهە نەهێنى پارێز نەبویت دە زوو پێم بلى، بۆئەوەى بزانم بەچ شیوێهە کە ئەو هەموو بابەتە ئالۆزانەم بۆ چارەسەر دەکەى.

"کاپتا" وتی: لەبارەى مەيى "کلکى تيمساح" ەو دەبێت خەيالى خاوەنى بەرپۆزم ئاسودە بکەم کاتێک دروستکەرەکەى ئاگرى گرت و بوبە خۆلەمیش، شیوازى

دروستکردنى ئەم جورە مەيەشى لەگەل خۆيدا برە گوڭرەو. ئەم مەيى "كلكى تيمساح"ە من لەناو خەزىنەكەمدا ھەلمگرتبوو و بۇ پەلكىشکردنى تۆ بۇ ئىرە پىشكەشى خاوەنى مەيخانەكەم کرد بۆئەوئى ناوى "كلكى تيمساح" بەسەر مەيخانەكەو ھەلواسن بۆئەوئى وا لەتۆ بکات جارێكى تر سەرئىجت بەلاى "ئامون" دا پەلكىش بکرىتەو!

"سىنۆھە" وتى: بەراستى پىشەكەكى كاريگەر بوو. كەواتە ھىچ دروستكەرىك بونى نىە كە خوشكى "مريت" بىت! بەلام لەبارەى ناوى "ستە"، ئەم ناو ە بۆچى لەكچى خاوەنى مەيخانە نراو ە و ناوبانگى جوانى لەناوشاردا بلاو بووئەو ە و دەلێن لەجوانيدا وێنەى نىە.

ھەر ەو ە "سىنۆھە" وتى: ھەر لەبەرئەو ەش زياتر خوازيارى ئەو ە بوم چاوم بە "ستە" و مەيخانەكە بکویت، دەبىت نەينىەك لەپشت ئەم ناو ەو ە شاردرابىتەو... سەرەپراى ئەو ەى ناوى "ست" ەزرى "سىنۆھە" ى سەرقالكردبوو، وتى: ئەم سەرى پشیلەيەم لەشوینىكدا بينیو ە، بەلام لەبەرئەو ەى نەيتوانى بیهينىتەو ە یاد لە "ستە" ى پرسى: سەرى پشیلەى "خوداى بەدى ھىنەرى ئارەزو ەكان" م لەشوینىكدا بينیو ە.

"ستە" وتى: نازانم تۆ سەرى ئەم پشیلەيەت لەكویتا بينیو ە، دواى ماو ەيەكى تر "چەند نفر" بۆتى پوندەكاتەو ە.

"سىنۆھە" وتى: مەبەستت خاوەنى مەيخانە و ميوانخانەكەيە.

"ست" وتى: ئەگەر بۆماو ەيەك دان بەخۆتاندا بگرن پەى بەھەموو ئەو نەينىانە دەبەن، ئىستاش پىم پىبەدن بۆ زياتر کردنى سەرسورمانتان چراكان خامۆش بکەم، ھەركاتىكيش وتم چاوتان بکەنەو ە، چراكانىشتان بۆ دادەگىسىنم، دواى ئەو ە دەتوانن چاوتان بکەنەو ە.

ئەو بىدەنگىە كە لەو ماو ە كورتەدا بەلاى "سىنۆھە" و موتى "كە مندالەكەى بەباو ەشەو ە بوو ھەر ەو ە "كاپتا" كە بەدلەپراو كۆو ە چاو ەرى بينىنى "چەند نفر" و "ئاتوم" كەواى دەزانى "ستە" ى شوخ و شەنگ ەزى لىكردو ە، بەدەنگى تەپەى پىي ژنانە شەقا، دواى ئەو ە بىستيان كە كەسىك وتى: چراكان داگىرسىننەو ە و

"نفر نفر" یش وتی: داستانی دور و دریژی پیاویکه که عاشقی ژنیک دهییت و ژنیش لهوکاته‌دا چهند مهرجیکی بو دانا و پیاویش یه‌کسەر هه‌مووی جیبه‌جیکرد.

"سینۆهه" وتی: تاوانی ئەم ژنه بوو که ئەو پیاوه‌ی هانی ئەو جوړه کارانه دا. "نفر نفر" وتی: پیاوانی به‌هیژ و توانا ژنان ورد و هان ده‌کن، مه‌گەر هەر "هورم هب" نه‌بوو له‌یه‌که‌مین مه‌رجدا ده‌رگای ماله‌که‌می به‌له‌قه کرده‌وه و به‌ده‌م جنیودانه‌وه بینه‌وه‌ی هیچ گرنگیه‌کم پیندات به‌جیی هیشتم، بگره ئەنگوستیله‌یه‌ک میسشی پینه‌دام، چ بگات به‌گوژی دایک و باوکی. من له‌هه‌موو مامه‌له‌یه‌کدا مه‌رجم له‌گه‌لدا ده‌به‌ستی، تۆم له‌خۆم دور ده‌خسته‌وه، به‌لام بگره تۆ ئەم نۆکه‌ره‌شت پی‌فروشتم، ئیستاش له‌پروی یاساییه‌وه ده‌توانم هەر ئیستا بانگه‌شه‌ی مە‌ک‌داری "کاپتا" بکه‌م و بیکه‌مه‌وه به‌نۆکه‌ری خۆم بۆئه‌وه‌ی پاک و خاوینی مه‌یخانه‌که‌م له‌ئه‌ستۆ بگریت و به‌رده‌وام گسکی بدات! له‌ئیستادا ئەو به‌نۆکه‌ریکی هه‌له‌هاتو له‌قه‌لەم ده‌دریت و منیش به‌های ئەوم به‌خاوه‌نه‌کی داوه.

"کاپتا" ش که خاوه‌نی کۆشکیکی مه‌زن بوو، به‌م قسانه زۆر دل‌گران بوو و وتی: له‌"تبس" دا "هورم هب" یش ناتوانییت بی' مۆله‌ت خۆی بگات به‌ناو کۆشکه‌که‌مدا، چ بگات به‌وه‌ی تۆ بته‌ویت من بکه‌یت به‌هی خۆت.

"نفر نفر" وتی: له‌"تبس" دا به‌لی تۆ راست ده‌که‌یت، به‌لام ئیستا تۆ له‌مال و مه‌یخانه‌ی من و له‌نیو پاسه‌وانه‌کانی مندایت، بی‌هوه به‌پرسیارگه‌لی بی‌نه‌ما خۆت له‌م پرستیانه مه‌دزهره‌وه، چونکه ده‌زانم "سینۆهه" زۆر تامه‌زروی ئەوه‌یه بزانییت له‌"مردوخانه" دا چی پویداوه و به‌چ شیوه‌یه‌ک له‌ئیستادا لی‌ره‌م! چونکه ئاگاداری ئەوه‌بوم کاتی‌ک که‌که‌م "سته" منی بادایکی خۆی بانگکرد، له‌وکاته‌دا کونجکاوانه ته‌ماشایه‌کی ئەوی کرد و هەر له‌وساته‌دا بینده‌نگی بالی به‌سەر ئەو ژوره‌دا کی‌شابوو، دوا‌ی ئەوه "نفر نفر" بی‌په‌رده هه‌موو به‌سهراته‌کانی له‌به‌رده‌م که‌که‌ی خۆی "سته هوس" دا باسکرد:

ئەو شه‌وه‌ی تۆ منت به‌"مردوخانه" سپارد، به‌پیی خواستی تۆ، ئەوه‌ی تۆ پی‌ت پی‌وتن له‌وه خراپ‌تریان به‌سەر مندا هیئا و چه‌ندین مانگ هه‌موو پوژ و شه‌وی‌ک

تەۋايى كرىكارەكانى مردوخانە ۋەك كەرەستەى يارىكردن لەگەل خۇياندا دىانېردمە جىگەخەۋەكەيان يان بەسەر بەردىكى مۇميايى يان ھەرشوئىنىك كە خۇيان حەزىيان لىبىت لەگەلدا پاياندا بواردا، بەكورتىكەى..... ئەم حالە بەردەوام بوو تا ئەۋكاتەى سىم پېرېو، كاتىكىش سىم پېرېو، وىستىم خۇم بىكۇژم، بەلام كاتىك ئەۋەم بەھزىدا ھات گەر ئەم كۆرپەيە لەسكىدا بىپارىزم دەتوانم خۇم لەم نەھامەتىە پزگار بىكەم، بۇيە لەھەمان ئەۋ شوئىتەدا بىپارىمدا ھەم خۇم لە مردوخانە پزگار بىكەم ۋ ھەم تۆلەى خۇم لەتۆ بىكەمەۋە، لەۋكاتەدا ھەستى تۆلەكردنەۋەم زۆر بەھىزىبو، ئالىردەدا بوۋكە چىتر فىل ۋ تەلەكەى ژنانە ۋ ھۆكارى سەرنىچراكىشى پىاۋانم بەدەستەۋە نەماۋو بۇيە پەنام بۇ زىپ ۋ زىو بىرد. سەرنىجى سەرنىچەشتى مردوخانەكەم بەلای خۇمدا پاكىشا ۋ پىم وت: بەدوۋ مەرج بېرىك كانزاي زەرد، ھەروەھا يەككە لەكەنىزەكانى خۇمت پىدەدەم بۇئەۋەى بەئارەزوى خوت لەگەلىدا رابوئىرىت، يەكەم ئەۋەى من لەم مردوخانەيە بىيەتە دەرەۋە، دوۋەم بەلگەنامەى مەرىگم كە مۇرى پزىشكى پىۋەيە بدەيتەۋە بەخۇم، بۇئەۋەى سىكالا دژى بەرز بىكەمەۋە. سەرنىچەشتى كرىكارەكانى مردوخانە كە تۆى باش دەناسى ۋ زۆرىش خۇشى لەتۆ نەدەھات، منىش لەھەمان ئەۋكاتەدا چاۋىم بە زىپ ۋ زىو بەست ۋ بەلگەنامەى مەرىگەكەمى دايەۋە بەخۇم، منىش يەكسەر پۇشتىم بۇ لای "ھورم ھب" ۋ وت: ئامادەم ھاۋكارى دارايى بىكەم بەمەرجىك تۆ بۇ شوئىنىك دور بختەۋە كە نەتوانى ھەناسەش بدەيت!

"ھورم ھب" یش وتى: من قەرزارى "سىنۇھە"م، چونكە ئەۋ پىاۋىكى مېھربانە ۋ سودىكى زۆرىشى بەمن گەياندوۋە.

منىش پىم وت: منىش دەتوانم سودت پى بگەيەنم ۋ زىپرت پىدەدەم، ھەروەھا بۇئەۋە ھاتوم بۇلات كە سىكالاى خۇمت لا بىكەم، تۆ دەبىت لەدىدى دەستەى پزىشكان ۋ دادوۋەرانى دادگاۋە "سىنۇھە" لەپزىشكى بىبەش بىكەيت، دواى ئەۋەى بەلگەيەكى مۇركراۋى كەسىكى مردوم خستە بەردەستى وت: بەناۋى ژنىك سىكالاۋ لەپزىشكى تايبەت ھەيە!... بەبۇچونى من سوكتىن سزاي بەسەرتۇدا سەپاندوۋە ۋ سزايەكى ئاسانى ۋەك ئەۋ دورخستەۋەيە لەبەرامبەر كارىك لەبەرامبەر مندا

ئەنجامت دا بەسەر تۆدا سەپینراوە. بۆچی؟ چونکە تۆ لە ئاستی پەقەبەرایەتی و لاوازیدا بەزۆری دەستەلاتت قۆلەت لیکردومەتەرە، ئەو خالە ی زۆر دوپاتم کردەرە و وام لە "هورم ەب" کرد بپریاری کۆتایی لەسەر ئەم کیشە بدات، ئەوەبوو پاسەوانانی ئەو شەو شەم دۆزیەرە کە تۆ بەناوی "هورم ەب" و بەفەرمانیکێ ساختە هانت دابون ئەو تاوانە لەبەرامبەر مندا ئەنجام بدەن. "هورم ەب" یش بەیستنی ئەم قەسە یە زۆر توپەر بوو و وتی: چیتەر ئەم بابەتە یان بەهیچ شیوەیە ک ناتوانریت چاوپۆشی لیکریت، بەلایەنی کەم لەبەرئەرە ی سینۆهە ەلومەرچی ھاوپیەتی منی قۆستووەرە بۆ کاری تایبەتی خۆی، دەبیت بەسزای خۆی بگات.

نابیت ئەو شەش فەرماوێش بکەیت دوا ی دورخستنەرەشت پیارەکانم چاودیریان دەکردی، تەرەوی گواستنەر و ئەو کەسانە ی ھاوکاریان کردن ەرەرەها ئەم "ئاتوم"ە ی لەتەنیشتەرە دانیشتووەر، بۆ "چەند نفر" کاریان کردووەر، بەواتا "یە ک نفر" بەواتا "نفر نفر نفر" من "کاپتا" دەبەخشم و ئازادی دەکەم! ئیستا دەبیت بەپەلە دوربارە ەللیتەرە، جاری پیشوو لە "تبس" ەلھات، ئیستا بەپیچەرەوانەرە دەبیت بەرەر "تبس" ەللیت. "سینۆهە" ش دوا ی چەند ساتیکێ تر بەکەرژاوەکە ی پروانە ی لای پیارەکانی "هورم ەب" ی دەکەم بۆئەرە ی بەپی یاسا مامەلە ی لەگەلدا بکەن، بەلام "موتی" و ئەم منداڵە تازە لەدایک بووەر دەتوانن لەهەمان ئەو ژورە ی کە بەکریتان گرتووەر و کرێکەیتان راستەخۆ داوەر بژین، چونکە دیار نیە چارەنوسی "سینۆهە" ی ەلھاتوو چی دەبیت، تۆ لەئیستادا بەویرەرە و چاودیر ی لەو منداڵە بکەر، بەچاوی خۆت دەبینی "نفر نفر نفر" بەزۆر هیچ شتیک بەسەر هیچ کەسیکدا ناسەپینیت! ئەگەر ویستت بمینیتەرە ئەوا ەرەموو پیویستیە ک بۆئەم منداڵە ش دابین دەکەم، ئەگەر حەزیشت نەکرد بمینیتەرە، ئەوا دوا ی ئەوەر "هورم ەب" بپریاری دا بەچ شیوەیە ک پەفتار لەگەل "سینۆهە" دا بکریت و شوینی دور خستەرە ی دەستنیشان کرا دەتوانی پەیوهندی پیوەر بکەیت، خۆزگەر "سینۆهە" کتیبەکە ی تەرەواو نەکردایەر و ئەم بەسەرھاتەشی بۆ زیاد بکردایەر...

موتیه لهباتی سینۆه

ناوم "موتیه"یه، من نه دایک و نه باوکی راسته قینه م خۆم بینیه، بهلام لهسهردهمی مندالیمدا زپدایکه کهم که ئەم ناوهی من -ناوی ئەو بووه- و بهداوای زپباوکه کهم ئەو ناوهی لیئاوم، من پوداوکهانی سههردهمی مندالی تا دهگات قوناخهکانی سههردهمی لایهتیم زانیاریهکی بپواییکراوم هیه، دهزانم لهسههردهمی مندالیمدا لهگهڵ زپدایکه کهمدا گواستراوه بو مهیخانهیهک، لهو شوینهدا کچی خاوهنی مهیخانه که گرنگیهکی زۆری پێدهدام، و من و ئەو پهیهوست بونیکی زۆر بههیز لهنیوانماندا دروست بوو، ههروهها منیش بومه هۆی ئەوهی ئەو ببیته هاوسهری جینشینی فیرعهون که له دوااییدا بوو به فیرعهون. "سته" که نهیده توانی بهرگهی دوریم بگریت، ههفتهیهک دواي ئەوهی ژیا نی هاوسهری پێک هینا منی لهگهڵ خۆیدا برد بو بارهگای فیرعهون و له پیویستیهکانی بارگا بۆنمونه مامۆستایانی پله یهک وانهیان پێدهوتمهوه، ههروهها "سته" کهزی دهکرد یادگار راسته قینهی ئەو بارهگایه بهیاداشتکراوی بمینیتهوه و منیش بهپیی خواستی ئەو دهستم کرد بهنوسینی بابتهکانی پۆژانه...

کهسایهتیه سهیرهکانی میژوو³

³ ناوی "ژان فرانسوالیون" له میژوودا بهجاویدانی بمینیتهوه، چونکه ئەو بههرهگیرانی شیوازی نویسی "هیروگلیفی" پۆشتیپیرانی به نوسراوه ههڵکۆلراوهکانی میسری دیرین ئاشناکرد.

پهیهوهندی هاوسهری "ست هوس" و "ستههوس" ئەهریمه زاده لهگهڵ ئەهریمه زاده "دا لهوشوینهی که پهوتی پوداوی دور و درێژی ئەم بهسهراته که لهگهڵ ئەم پێک هینانی ژیا نی هاوسهریه سهیرهدا دهگیردیتهوه، بهکورتی دهبیت بزانت که "ست" له تېسدا له "کهپ" دا که نیوهندی زانسته دهخویند و شهوانه بهدزیهوه دهوشت بۆ "کهپ" و عاشقی "سته هوس" دهبیت و ژیا نی هاوسهری لهگهڵ یهکدا پێک دههینن، لهو قوناخدا "موتیه" ش کچیکی لاو بوو و "سته هوس" زۆر پێیهوه پهیهوست بوو، بۆیه ئەویش لهگهڵیدا دهوات بۆ بارهگای فیرعهون، "سته هوس" ی شارن "موتیه" دهبیت به هاوهم و هاوڕێی... "سته هوس" سی مندالی له "ست هوس" بوو کچیک بهناوی "دولانت" دور کوریش بهناوی "شنار و پامیس"

"سناړ و رامسیس" کوږه کانی "ست هوس" له گوږه پانی تاقیگادا

گای کیوی "وهرزای" چاوی له "رامسیس" هه لنه ده پری، گیانه وهریکی نه ندام که ته و زل و به هیژ و هیژ شېر که لاقیکی وک پایه ی هه بوو، گوئکانیشی دریژ و پان و به لایه کدا شوږ بوبون، له لایه که وه چاوانیکی گه وړه و پاماو، شاخه کانیشی هینابووه خوار و له جیی خویدا نه ده جولاً، ته نها ته ماشای ده کرد. نه ژادی "وهرزای کیوی" له لای ته وای پوچیپه کان ناشکراو و توقینه ر بوو. "گای کیوی" ترسناک و شپه نگیژ و زور هه ستیار له گه ل له شیکی بزوینه ر که له پلار و ته کانیکی شیتانه دا خو ی بو هیژشکردن ناماده ده کرد، کلکی زور له سهرخو نه مبه روه بری پیده کرد. له مه و دایه کی زور کورتدا له نیوان باوک و کوپی نیگه رانیدا، نیگه ران له چاوه پروانی بهرگری تاقیکردنه وده دا چاویان له گای کیویه که هه لنه ده پری: فیرعون له سهرده می "ست هوس" و کوږه که ی "رامسیس" بو ماوه یه که له هه لومهرجی بهرگریکاریدا ساترمیریان ده کرد. "ست هوس" که له سهر بنه مای چهند به لگه یه کی نه خوازراو و شومدا ناوی "ست هوس" یان لینابوو، به لام ئو ناوی "وهرزای داگیرکه ر" له خو ی نابوو، فیرعون کوږه که ی له گوږه پانیکی راسته قینه دا له بهرامیه ر پکابه ریکی به هیژ و پیداگردا راگرتبوو. "رامسیس" که گایه که له بهرامیه ریدا راوه ستابوو و باوکیشی له پشتیه وه بوو، به بارودوخیکی دهرونی و جهسته یی سه خندا تیده په پری. کوږه نه یده توانی له جیگای خو ی ته کان بخوات، چونکه "گای کیویه که سهد مه تر لییه وه دور بوو، له نا کاو به په له هیژشی بو برد. "ست هوس" - وهرزای داگیرکه ری- میسر که هه مان پروکار و بونایه تی ناماده ی بهس بوو بوئوه ی دژمنه که ی بهینیته له رزین، له پشتی "رامسیس" وه راوه ستا و ته ماشای

دەکرد. دەیزانی جولەیهکی ھەلە ئەکریت بگۆردریت بەکارەساتیکی چاوەپوان نەکراو. "ست ھوس" گۆرا بوو بە ئەندامیکی باریک، پوخساریکی جدی، نیوچەوانیکی درێژ و کەسایەتیکەى شکۆمەند، بەشیوہیکە کە کەسانی چوارەوری زیاد لەگا کێویەکە لێی دەترسان. لەو ساتەدا ئەم پرسیارە ھات بەھزری "پامسیس" دا کە ئایا "ست ھوس" زیاتر دلی مروڤ دەھینیتە لەرزین یان ئەم گا کێویە؟ چونکە "ست ھوس" یش وەك ئەو گا کێویە ھەمان ئەم دلەپراوکییەى لەدلی مروڤدا دروست دەکرد. "پامسیس" ی لاو بەدودلیەکەوہ بیرى لیکردەوہ کە ناییت بترسیت، لەوکاتەدا ئەوہى ھاتەوہ یاد کە "ساری" پراھینەرەکەى پیتی وتبوو گای کێوی گیانەوہریکی ئاسانە، ئاگرى ئەو جیھانەکەى تر لەجەستەیدا لەحالی خرۆشاندايە و ھارپیتی خودایانە! زیان بە فیرەوون و فیرەوون زادەکان ناگەيەنیت! بەلام ئەمانە تەنھا گوئەگەلیک بون کە پراھینەرەکان بۆ بەرزکردنەوہى ورەى نەوجەوانان بەگوییاندا دەیانچرپاند. گای کێوی لەپرپەرەى خۆیدا فیرەوون و کەسوکار و خوداکانى نەدەناسى، "پامسیس" لەپروى ئەزمونەوہ پەيى بەم پاستیە برد و زۆر ئاگای لەخۆى بوو و چاوەروانى ھیرشى خیرا و لەناکاوی گا کێویەکەى دەکرد بۆئەوہى ھەلى بیناگایى نەقوزیتەوہ. "پامسیس" دەربرینیکی بەگۆندا چرپاند: ئەوہ چ گایەکی کێو و "وہرزای" مەزنە! و دەنگیکیش پرسى: ئەى تۆ چۆنیت؟ "پامسیس" مات و خافلگیر و بیدەنگ مایەوہ، لەوکاتەدا گا کێویەکە بەدەستى چەپی دەستى کرد بە سمکۆلان و زەوى بەردەمى کێلا و تەپ و تۆزى بەئاسماندا بلاوکردەوہ شکۆمەندى و دەنگى خرۆشانى گای کێوی بالندە ماسیخۆرەکانى چوارەورى ترساند و بەخیرایى دەستیان کرد بەفرین و سەکۆى نمایشیان چۆلکرد. دەنگى "ست ھوس" دوبارە پرسیاریکی تری کرد: تۆ ترسنۆکترى یان کوپى فیرەوون؟ دوای ئەوہى "ست ھوس" لەھزرى خۆیدا لەو پرسیارە پاما، نیگاکانى وەك نیگای مار کوپى لاوى ئەفسوناوى کرد.

"پامسیس" وتى: دەمەوێت لەگەلیدا بجەنگیم.

"ست" وتى: لەم جۆرە گۆرەپانانەدا پیاوی ئازا و بەتوانا لە ترسنۆک و لاوازەکان جیادەکرێنەوہ، بەلام فیرەوونەکان پەھەندى ئەم ھیزانەن، ئەگەر توانا و دەستەلات

پوبەپۇي يەكتەر بېنەۋە، لەم جۆرە حالەتەندە نايىت پىششىنى بابەتى چاۋەپواننەكراۋ بىكەيت، نايىت بىر لەدەستەلاتت بىكەيتەۋە، سەرەتا دەبىت پال بەم ھىرشە زووتىپەرەۋە بىنىيت. لەسەردەمى فەرمانرەۋايىدا ئالەم جۆرە ھىرشە لەناكاۋانە زۆرن، ھىچ تاقىكردنەۋەيەك نايىت تۆ بىرسىنىت، ئىستىا دورۇ پىگات لەبەردەستادايە، يان دەبىت لەگەل ئەم گا كىۋىيەدا بىجەنگىيت يان پاشەكشە بىكەيت، دەستەلاتى ھەلبىزارندن لەدەستى خۆتدايە.

پامسىس ھەۋلى دا بەسەر خۇيدا زال بىت. لەۋكاتەدا ھەموو توانايەكى بەپىكانى بەخشى و خۇي ئامادەي پۇشتن كىرد و ھەنگاۋىكى بەرەۋ پىشەۋە نا و وتى: دەپۇم بەلام تۆ پەۋانەي مەرگم دەكەيت، چۈنكە دەزانى ھىرشى ئەم گا كىۋىيە، گابازە بەھىزەكانيان پەۋانەي مەرگ و نابوتى كىردۈۋە، چ بگات بەمەن كە لەباتى مەشق تەنھا فىرى جۆرىك دەرىپىنيان كىردوم كە گاي كىۋى دۇستى فېرەمەن و خۇداكانە.

"ست ھوس" وتى: پۇژىكيان "ھورم ھب"ى باۋكم پىيى وىم، كۈپەكەم ۋەك گاي كىۋى بەھىز و شاخىكى تىژ و دلىكى ئازاي ھەيە، چاۋنەترس بە تا ئەۋكاتەي چۆك بەھەموو دىرمەكانت دادەنەۋىنىت، ئىستاش مەن ئەۋەت بۇ دۇيات دەكەمەۋە: تۆ "پامسىس" كۈپى "ست ھوس" كۈپى "ۋەرزاي داگىركەر" خۆت ۋەك "ۋەرزاي" يەك لەدايك بويت، دەزانى ئايندەي مىسر لەدەستى تۆدايە، بۇيە دەبىت ۋەك خۇر لەپىناۋ خەلكىدا ھەلبىيت و پوناكيان پىيى بىبەخشىت بۇئەۋەي لەتىشكى پوناكيەكانت بەھەرەمەند بن. تۆ تا دۇيىنى ئەستىرەيەك بويت لەپىشت ھەرەكانەۋە شارداربويتەۋە، بەلام ئەمپۇ لەم ئاسمان و بارەگاي تاقىكردنەۋەيەدا يان دەدرەۋشىيەۋە يان خامۇش دەبىت.... بەلام لەۋكاتەدا دەنگى بۇپەي گاي كىۋى ئاگادارىيەك بوو كە ئاراستەي "ست ھوس و پامسىس" كرا، ۋەك بلىيى "گا" لەتىكەل بونى فېرەمەن و فېرەمەن زادە تۈپە و دلىگران بويت، بۇيە بەخىرايى دەستى كىرد

⁴ پامسىس لەبەر ئالەبارى ناۋەكەي و ھۇكار ناۋاننى ناۋ خۇي گۇپى بە "ۋەرزاي داگىركەر"، "ۋەرزاي" جۆرىك گايە كە زىياتر بۇ زۇرانبازى گا پەرومەردە و ئامادە دىكرىت، كاتىك دەلىت تۆ ۋەك "ۋەرزاي" يەك لەدايك بويت مەبەستى ئەۋەيە تۇش ۋەك ئەۋ گايە بەھىز و دېرەندە و چاۋنەترسى... ۋەركىز

به پراوه شاندى كلكى و بانگه وازى جهنگى دهست پيكر د. "رامسيس" يش بريارى دا به پيى گوتنه كانى باوكى "ست هوس" يان بدره وشيخته وه يان خاموش بيت. هلبهت "سارى" پراهنه رى "رامسيس" به شيويه كى سهرزاره كى يان هه نديجار خوى پولى گاي كيوى ده بينى و هونه رى زوران بازى گاي فيرى "رامسيس" كردبوو، به لام نه و لوه له هه پرته لويه تيدا به هيچ شيويه كه روبه پوى ديمه نيكي ئاوا جدى له بهرام بهر گايه كى كيوى تورده دا نه بووه ته وه.

"سته هوس" گوريسيكي دا به "رامسيس" و تى: ئاگات له خوت بيت هه موو هيز و تواناي نه و گا كيويه له سهر و شاخه كانيدا چرده بيتته وه، ده توانى نه هيزه به گرتنى شاخه كانى پوچه لى بكه يته وه. ده بيت هه وللى بدهيت دهستت بگاته شاخه كانى.

"رامسيس" سهره پاي نه وهى ته مه نيكي كه مى هه بوو به لام به هه لدانى گوريس نامو نه بوو هه روه ها بالا يه كى كه ميك كورت به لام جهسته يه كى وهرزشه وان و ماسولكه دارى به هوى چهند وهرزش و مه شقيكي زور قورسه وه لاويكي شايسته ي و خيراي ليدهر چوبوو، به تاييهت له كاتى ليخوپرينى گه مى "به له م" له ده رياچه ي كوشكدا، پورنى ده يان جار مه شقى له سهر چونا يه تى جوړى به كار هينانى گوريس كردبوو.

"ست هوس" به گوښى "رامسيس" دا چرپاند و وتى: هه ر نه وكاته ي گوريسه كه به دهسته وه بسوپريت، دهنگى نه و گوريسه گاي كيوى ده بزوينيت، چيتر چاوه رپى هيچ شتيكي تر ناكات، بويه ده بيت ئاگات له هيرشكردنى بيت. تو ده بيت ته نها و ته نها يه كجار نه و چهند ساته ماوهت هيه خوت به شاخه كانيه وه هه ولواسى و هه مان نه و هيزه ي كه پيم وتى له سهريدا كو بووه ته وه گيروده بكه يت، نه گه ر يه كه مين هه لت له دهست بدهيت، چيتر دواى نه وهى هيچ هه ليكي تريت بو ناره خسييت، نه وكات نوره ي گا كيويه كه يه بوئه وهى به و شاخه تيژ و هيزه ويړانكه ريه وه به يه ك قوچ له ناوت ببات. "رامسيس" زور به وردى گوښى له رينما ييه كانى باوكى "ست هوس" ده گرت، سهره پاي نه وهى گا كيويه كه ي له باره گاي هيرش بردندا بينى. له وكاته دا "رامسيس" توند گوريسه كه ي له دهستيدا گوشى بوئه وهى نه گه ر گا

کیویہکە ی دیلی دەستی کرد گوریسەکە لەناو دەستیدا توند بگریت و لەدەستی دەر نەپەریت و بەهەموو هیز و توانایەکی روبەرۆی گای غولپەیکەر ببیتەو. "پامسیس" دەیزانی لەکاتی گرتنی ئەو گا کیویەدا توانای گیرۆدەکردن و روبەرۆبونەوێ ئەو گایە ی نیه بەلام هیچ پینگەچارەیهکی تری لەبەردەستدا نەبوو، بەگوتهی "ست هوس" یان دەبیت بەدەرەوشیتەو یان خامۆش بیت، "پامسیس" یش لێ ورد بویهو دوا ی ئەو هیزشی بۆرد. "پامسیس" هیچ کاتیگ بەچاوی خۆی ئەوێ نەبینیبوو کە گای کیوی چ خیراییەکی هەیه، لەچاوی تروکانیکدا گاکە ی لەدوری یەك دوو هەنگاوێکدا لەبەرامبەر خۆیدا بینی، "پامسیس" بەسەختی واقعی لەم خیرایی و خافلگیریە و پەما و بەخیرایی ئەو گوریسە ی کە بەدەستیەو دەیسوێراندەو یەکسەر بۆی هەلدا، گوریسەکە لەپشتی گا کیویەکەو هاتە خوار، لەکوئایی ئەم جولانەشیدا پێی خلیسکا و کەوت. هەمان ئەم کەوتنە ی بویهوێ ئەوێ شاخی ئەو گایە لەباتی ئەوێ بچەقیته جەستەیهو تەنها بەروشان ی بەشیک لە سینە ی کوئایی بیت، بەلام "پامسیس" بەچاوی کراره یی تەماشای گاکە ی دەکرد. ئەو گا کیویەش بۆ دوا یین هیزشی و قوچی بەجولەیهکی سەربازانە کەمیک گەرایە دواو بۆئەوێ بتوانیت خیراییەکی زیاتر بەپیکانی ببەخشیت، لەم ماوێەدا "پامسیس" بەخیراییەکی چاوەرواننەکراو هەستایە سەرپێ و تەماشای نیوچەوانی گا کیویەکە ی دەکرد، بەتیزبینی چاوەکانی ئاگاداری ئەو بوو کە گوریسەکە لەشاخەکانی پێچراو و گیر ی کردوو و گاکەش هەموو هەست و ئاگاییەکی خۆی تەرخانی لیکردنەوێ ئەو گوریسە لەشاخی کردبوو، بۆیه سەری بەخیرا بەلای راست و چەپدا دەسوێراند. بۆ ماوێەک گۆرەپانی زۆرانبازی و پکابەرەکە ی لەبەرچاوی نەگرت، هەمان ئەم چەند ساتەش بۆ "پامسیس" بەس بوو کە بەخیراییەکی چاوەرواننەکراو خۆی بگەیهنیتە لای سەریکی ئەو گوریسە ی لەسەر زەوی کەوتبوو بۆئەوێ بەتوندی رایکیشتیت. "ست هوس" لەم کاتەدا بۆ شلەژاندنی گا کیویەکە پوشتە ناو گۆرەپانی زۆرانبازیەکەو و بەشیوێەک پراوێستا کە گا کیویەکە پوو لەو بکات. "ست هوس" لەوکاتەدا هاواری کرد: کلکی گاکە بگرە! پەرورەکاری گاکان بەشیوێەک کلکی گاکانیان دەتاشی کە تەنها لەکوئایی

كلكياندا كه ميك توكيان دههيا ليه وه بؤئه وهى له كاتى گرتني دا له دهست نه خليسيكت و بتوانيت ئه و گيانه وه ره گيرۆده بكات، "رامسيس" يش زۆر باش ئاگادار ئه و حالته بوو و كلكى گاكه ي گرت. "ست هوس" به گرتنى گوريسه كه و گرفتار كردنى كا له سريه وه، ئه و گيانه وه ره ي له ناوچه ي سهر و كلكه وه گرفتار بينى، گاي كيوى شكستى بؤخوى په سهند كرد و دهستى له هه ولدان بؤ خو پزگار كردن هه لگرت و له دا سا ته كانيدا هيۆر بويه وه و دهستى به هه ناسه بركى كرد.

"ست هوس" به "رامسيس" ي وت: دروست له پشت ئه و ئازده وه راوه ستيت! چونكه گاي كيوى هه رگيز به و ئاسانيه هيۆر نايته وه، هه رئه وه ي هه ليكى بؤ بره خسي ت به هه موو توانايه كي هه ولى ليدانى ده دات، دواى ئه وه ش ست هوس به رده وام بوو و وتى: خو م به چاوى خو م بينيومه كا كيويه كان بؤ هي رش و قو چ ليدان وه ك دز و چه ته كان له پشت دار و دره خته وه خو يان هه شار ده دن بؤئه وه ي به باشى بتوانن دژمكانيان خافلگير بكه ن. گيانه وه ره كه ميك سهرى راوه شان د و بته وى گوريس و هي زى پكا به رى تاقى كرده وه، به لام په يى به وه برد توانا ي روبه روبه وه ي پكا به رى نيه، بويه دواى ئه وه ئارام و له سه رخؤ سهرى گه پرانده وه بؤ شو ينى سه ره تا ي خو ي! فيرعه ون چه قو كه ي خو ي ده ره ينا و گواره بچو كه كه ي گو يى "رامسيس" به يه ك ته كان برى! "رامسيس" به سه رسو پرمانه وه راوه ستا و ته ماشا ي "ست هوس" ي كرد.

"ست هوس" كه واتا ي ئه م ته ماشا كرده ي ده زانى، وتى: رامسيس اله م سا ته به ده وا وه قو نا خى مندالى و هه رزه كاريت تي په پرانده وه و له مه ودا بويت به پيا و. رامسيس وتى: به لام ئه وه من نه بووم ئه م شكسته م به م كا كيويه هي نا.

ست هوس وتى: به لام تو بويى و ئازايه تى ئه وه ت هه بوو روبه پرى ئه م گيانه وه ره بيته وه و له مه رگ نه ترسى، تو مه زتري ن دژمنى خو ت كه وه ك ترس وايه شكست پي هينا و به سه ري دا زال بويت، چونكه ترس له گايوى به هي زتر و هه ره شنامي زتره.

كو په كانى ست هوس به "شنار و رامسيس" بانگ ده كران، خو ي ئه و ناوانه ي له كو په كانى خو ي ناوه، خو شى كه "وه رزاي دا گيركه ر" بوو كه له وه و پيش

بە "ست" ئەهریمەن زادە لەلایەن دایکیەوه ئەو ناوەی لێنرابوو، بەلام ناوی "ست" ی گۆڕی بە "وەرزا" بۆئەوەی هەم توانای خۆی پیشانی هاوسەرەکی بدات، هەم ئەو ناو پۆخە و پیسەیی خۆی بگۆڕیت^۵.

"ساری" پراڤێنەری "پامسیس" بەهیچ شیوەیەك ئاگاداری پوداوەکانی ئەو پۆژە نەبوو، چونکە لەپراستیدا بەپێی بەرنامەی ئەو پۆژە "پامسیس" لەوساتەدا دەبوو لەپۆلدا لەوانەیی بیرکاریدا ئامادە بووایە، بەلام "ساری" ئاگاداری ئەوەیە کە "پامسیس" نە لە پۆل و نەقوتابخانەدا، نیکەرانی تەواوی ئەو شوێنانە بوو کە ئەگەری ئەوەی هەیە "پامسیس" لەویدا ببینیت، سەردانی ئەو شوێنانە کرد بەلام "پامسیس" ی لەویدا نەبینی. "ساری" لەدوو پوڤە لەبارەگای کۆشکی فیرعەوندا بونایەتیەکی تەواوی خۆی دەسەلماند، یەکیکیان ئەوەی پراڤێنەری "پامسیس" بوو دووهمیان هاوسەری خوشکە گەرەکی "پامسیس" بەناوی "دولانت" بوو، لەبەرئەوەش هەولێ دەدا ئەو تایبەتمەندیانەیی کە لەکۆشکی فەرمانرەواییدا بەدەستی هێناو بەئەنجامدانی هەلەیک لێی زەوت نەکریتەوه. هەلبەت "ساری" لە "دولانت" زۆر گەنجتر بوو، "ست" هوس "بەناوێشانی فیرعەون لەبارەگادا دەست تیوهردانی لەشیوازی نەریتی پەرورەکردنی مندالەکانیدا نەدەکرد، بەلکو ئەو تەنها چاوەڕێی پۆژیکێ دەکرد کە "پامسیس" لە هەرزەکاریەوه ببیت بەپیاویک، بۆئەوەی تاقی بکاتەوه و ببیاتە گۆرەپانی تاقیکردنەوه وە بزانیت ئایا "پامسیس" توانای بەرپۆبردنی کاروباری ولات یان بەلایەنی کەم سەرکردایەتی لەشکری هەیە! لەو کاتەدا براگەرەکی "پامسیس" بەواتا "شنار" جێنشینی فیرعەون بوو. سەرەپای ئەوەش فیرعەون حەزی دەکرد مندالەکانی بەشیوەیەك پەرورە بکات کە هەردوکیان توانای بەردەوامی و بەرپۆبردنی دەولەتیان هەبێت. لەدیدێ پراڤێنەری بارەگای فیرعەون بەواتا ساری "پامسیس" بونەوهریکی ماندونەناس و بەتوانا و شایستەیی جێنشینی فیرعەونە، چونکە "پامسیس" لەپۆی گەشەیی هەریهوه گەشتبوو ئاستی گەشەیی جەستەیی و "ساری" پراڤێنەریش لەخۆی دەپرسی: ئایا

^۵ هەلبەت خوێنەرانی پۆشنیر ئاگاداری ئەم بابەتەن، ئەوەی لە برگی ئەم کتێبە و کتێبەکی "سینۆه" دا نوسراوه، واژە و ناوی ئەهریمەن نەهاتوو و بونی نیە و واتا ئەهریمەن نزیکترین واتایە لە واژە "ست" هوه.

تۆبلىيت پۇژىك يىت "پامسىس"ى سەركىش و ئائىرام دىيى و مالى بىكىت؟
چونكه "پامسىس" زۆر بىزىو و پىرسىاركەر و سەركىش بوو. شارژنى مىسر "ستە
هوس" زىاد لە "شنار" گىركى دەدا بە "پامسىس" "ستە هوس" شارژنىكى ھۇشيار و
قولبىن و زانا بوو و ئاشنايەتتەكى تەواوى لەگەل فەرمانزەويانى خورەوشت باشدا
ھەبوو، "ستە هوس"ى شارژ ھىز و دەستەلاتىكى زۆر بەرۋاوانى بۇ خۇى
دەستەبەركىدبوو، بەتايبەت بەسەر كەسانى خانەدانى دەولتدا دەستەلاتىكى
نكولى لىنەكراوى ھەبوو.

لەو پۇژەدا تەنھا گومانى سارى لەبارەى ونبونى "پامسىس" لە "ستەهوس"ى
شارژ دەترسا، بۇيە بەھارپىكەى وت: لەدەستدانى كارەكەم بەلامەو وەك
كارەساتىك وايە، چونكه مەن لەبارەگای فەرمانزەوايى دەردەكەن دواى ئەوەى بۇ
دايىنكردنى بىزىوى ژيانم دەيىت لەمالاندا جەل بۇ خەلكى بشۆرم. ھاسەرەكەم
"دولانت" یش لىم جىادەيىتەو، بۇيە دەيىت بەھەر شىۋەيەك بوو
"پامسىس" بدۆزمەو.

بەلام دواى تىپەربونى دوو پۇژى تىرىش "پامسىس" نەدۆزىيەو. ترس
سەرتاپاى "سارى" راھىنەرى "پامسىس" داگرت و بۇ دوايىن جەل پۇشت بۇ شوينى
ھەمىشەيى خۇى-بەواتا فىرگەكەى- و چاوەكانى داخست و لەدلىدا خۇزگەى
ئەوەى دەخواست جارىكى تر "پامسىس" لەھەمان شويندا بىيىت! "سارى"
دەستەپاچە و داماو چاوەكانى داخست و ئارەزوى دوو شتى كىرد يان دۆزىنەو
"پامسىس" يان مەرگى خۇى، دواى ئەو بەدەنگىكى بەرز بەخۇيى وت: يان مەرگ
يان پامسىس، لەوكاتەدا گوى لەدەنگىك بوو وەلامى دايەو: سارى، نەخۇشى؟
سارى وتى: ئاى خوايە گيان شازادە ئەو توى؟ نەخۇشم نىم وىزانم شىت بوم.
لەكوى بويت؟

"پامسىس" یش وتى: تاقىگای جىنشىنى. باوكم بۇ پەلى جىنشىنى
تاقىكردمەو. ئەو مەنى لەگەل گايەكى كىۋىدا بەشەر دا ، نەمتوانى بەتەواوى ئەو
گا نىرە كىرۋەدە بىكەم بەلام لەگەلىدا جەنگام. بۇيە باوكم وتى: تۆ چىتر بويت بەپىاو،

له فرمانره واییدا ئەم جوړه هیژشه له ناکاوانه زۆرن، دەبینی ئەو ئاماژەیی بۆ دەستەلاتی من کرد.

"ساری" که هیور بوبویه وتی: بەلام ئەوەی هەمووان بەباشی لینی ئاگادارن ئەوەیە که "شنار"ی برات جینشینە!

"رامسیس" پرسی: تۆ که فیرکاری و ئاگاداری هەموو کاروباریکی ئیمەیت، ئایا تائیسنا "شنار" لەگەڵ گای کیویدا تاقیکراوەتەو؟

ساری وتی: تا ئەو شوینە ئاگادار بێ "شنار"ی برات بەم ئەزمونەدا تینەپەرپۆه، تۆش تینەپەراندوو چونکە "ست هوس"ی باوکت ویستویەتی لەنزیکهو تۆ پوبهروی گۆرەپانی جەنگ و هەرهشەکان بکاتەو.

"رامسیس" وتی: تۆ وا دەزانی باوکی فیرعەونم کاتەکانی بەم کاره پەر و پوچ و بێنرخانەو تیدەپەرپینیت.

"ساری" وتی: خەیاڵ پلاوی بۆ خۆت دروست مەکه، ئەم گەمژەییەت وەلاوێ! "رامسیس" دلگران لەبیستنی دوبارەکردنەوێ وشە، گەمژەیی؟ خروشا و وتی: "ساری" دەزانی که لەکۆشکی فرمانره واییدا نه ئەوەندە خوێشەویستی و نه ئەوەندەش پزێت لیدەگیریت، زۆریش پەخنەت لیدەگرن.

"ساری" وتی: پەخنە ی چیم لیدەگرن، دەتوانی پیم بلییت؟

"رامسیس" که ماتی کرد، دواي ئەو وتی: پەيوەندى تۆ بە خێزانەکهی ئیمەو پەيوەندیەکی نالەبارە، تۆ هیشتا ئاشنایەتی تەواوت لەبارە نەریتی کۆشکی فرمانره واییهو نیه، هیشتا لەهەمان چوارچیوێ ژيانى ئاساییدا ژيان بەسەر دەبەیت، بون بەزاوای فیرعەون پیویستت بەچاودیژی کردنی هەندیک خالە که تۆ پەچاویان ناکەیت یان هەر نایزانیت.

ساری وتی: بەدلنیاپییهو نایزانم بۆیه لەپەرەفتار و گوتارەکاندا پەچاویان ناکەم، بەلام دەمەوێت فیرم بکەیت!

رامسیس وتی: بەلام تۆ یینەوێ لەگوتەکانت وردبیتەو دەیانەینیتە زمان. ساری وتی: هەندیک لەگوتەکان بەلای هەندیک خەلکەو لەبەرئەوێ خوشیان لەبیستنی نایەت بە بیبنەما لیکى دەدەنەو، بەلام من لایەنگری ئەو خالە دەکەم که

تۆگۈنجاۋ نىت بۇئەۋەي فەرمانرەۋايى و دەستەلەت بگىرىتە دەست، "شئار"ى برات كە چەند سالىك لەتۆگەرەترە، بۇ بە دەست هېئانى ئەم دەستەلەتە سالىھايە مەشق دەكات و خەلكى ئەو بە جىنشىن لەقەلەم دەدەن و لەھەموو گىرنگىرىش بەرپىزەۋە گوى لە گوتەكانى دەگىرن!

پامسىس پرسى: دەتوانى مەبەستى خۆت پونتر بگەيتەۋە؟
سارى وتى: تۆ دەتەۋىت دەست و پەنجەت لەگەل گايەكى نىردا نەرم بگەيت، گەر "شئار" لەخۆت ھاندەبەيت دەم و دەست لەناوت دەبات، مەن ھارپى تۆم حەز بەچاكە و خوشىت دەكەم، بۇيە داۋات لىدەكەم خۆت لە "شئار" دور بگەر.
لەۋپۇژەدا "شئار" ئارەزۋىەكى تىرى لەسەردا بوو، بۇماۋەيەك لەگەل ھارپى نىزىكەكانىدا گىفتوگوى كرد، بابەتى گىفتوگۇيان ئەۋەبوو كە بەچ شىۋەيەك خۇيان لەپاسەۋانەكانى "كەپ" دەرياز بگەن و بېرۇن بۇ مەيخانەى "كلكى تىمساح". كلكى تىمساح لەسەرتاسەرى "تبس" دا بەتايبەت لەنىۋ مامۇستايانى نىۋەندى زانستى "كەپ" دا ئاۋابانگىەكى نمونەيى پەيدا كىردبوو و گەشتبۋە پادەيەك كە ھەركەسىك لەشەۋدا داۋاي ئاۋانىشانى مەيخانەيەكى بگىردايە يەكسەر مەيخانەى "كلكى تىمساح" يان پىندەدا. مەيخانەى "كلكى تىمساح" پىشتەر ناۋى "ستە ھوس" ى شارنى ھەبوو، بەلام لەدۋايىدا "كلكى تىمساح" ىشان بۇ ئەۋ ناۋە زىاد كرد، بەلام بەھۋى ئەۋ مەيە تايبەتەۋە زىاتر بەۋ ناۋەۋە ئاۋابانگى دەرکرد.
"پامسىس" پرسىارىك لەھزىدا ەك چەكوش دەنگى دەدايەۋە، دەيويست لەگەل ھارپى نىزىكەكانىدا لەگۈشەيەكى خەلۋەتى ەك مەيخانەى "ستە ھوس" دا گىفتوگۇيان لەگەلدا بگات. شەۋ بېرىاربوو ھەريەكىكىيان بەشىۋەيەك لەخەۋگاي قوتابخانەكەيان ھەلبىن و لەكاترەمىرىكى دىارىكرارۋدا لە "كلكى تىمساح" دا كۆ بىنەۋە! ژورى "پامسىس" لەنھۋمى يەكەمى ئەۋ تەلارەدا بوو، بەلام لەخوار پەنجەرەۋەكەۋە باخچە و خۆلىكى نەرم بوو، "پامسىس" لەسەر خۇ خۇى شۇپ كىردەۋە و بەجولەيەكى لىھاتۋانە بازى دايە سەر خۆلە نەرمەكە، گەلای باخچە و نەرمى خۆل پىنى لەدەنگى كەۋتەنە خوارەۋە گرت. لەسەرخۇ لەسەر پەنجەي پىكانى دەپۇشت تا ئەۋكاتەى گەشتە بەردەم دەرگاي پاسەۋانى. بەسنگەخشى

تەماشایەکی شوین و بارودۆخی پاسەوانەکانی کرد، بێ لەدوو کەس کە زۆر بەسەختی سەرگەرمی زارزارین بون، ئەوانی تر خەویان لیکەوتبوو. "پامسیس" دواى ماوەیەك پۆشتن خۆی گەیانده بەردەم دەرگای چوونە دەرەو و بینی سەگی هەوشاری قوتابخانەكە لەبەردەم دەرگاكدە پاكشاوه. ناوی ئەو سەگە "بیدار" بوو، "پامسیس" هەموو پۆژێك پاشماوەی خواردنەكەى دەهینا بۆ "بیدار" ی جوان و هۆشیاری قوتابخانەكەى و بۆماوەیەكیش یاری لەگەڵدا دەکرد. ئەو شەو "بیدار" هەر ئەوێ چاوی بەبیدار كەوت دەستی كرد بەكلەكە لەقى و سەری خستە سەر زەوى و خۆی بۆیاری ئامادە كرد، "پامسیس" بەپەلە پۆشتە پیئشەو و دەستی هینا بەسەر "بیدار" دا و لەگەڵ خۆیدا بردى بۆ لای دەرگای چوونە دەرەو. "پامسیس" ملوانكەى چەرمى پان و سورى "بیدار" ی بەدەستەو بوو، بۆئەوێ نەوێك بۆ یاریكردن تەكانێك بەخۆی بدات و ببیتە هۆى ئەوێ سەرنجى پاسەوانەكان بەلای خۆیدا پاكیشت. دەرگای چوونە دەرەوێ "كەپ" كە كۆپى تەواوى كەسە مەزنەكانى میسر لەویدا پەرورەدە دەكران، لەسەر خۆ كرایەو و "پامسیس" سەرکەوتوانە لەقوتابخانەى "كەپ" هەلەت! بۆئەوێ بېروات بۆ مەيخانەى "كلكى تيمساح" شار لەو ساتى شەویدا چۆل بوو. شارێك كە نێوێندى زانكۆكان و كۆمەلگای زانستى ئەو سەردەمەى میسر هەرەو "كەپ" ی شازادە و كەسە مەزنەكانى تیدا بنیات نرابوو. ئەو شارەش "تبس" بوو: تبس بەكوێترین پایتەخت لەقەلەم دەدرا. لە "تبس" دا بوو كە شازادە و كەسانى تر بۆ بەدەست هینانى پلەوپایەك ناویان تۆمار دەکرد، هاوپیكانى "رامیسس" یش لەكەسە وەجاخزادەكان بون. پۆشتنى ئەو لاوانە بۆ مەيخانەى كلكى تيمساح لەو تەمەنەدا قەدەغە بوو، بەلام ئەمانە بەئاگاداربون لەو سنورداریەتیە بەلیهاتویەكى زۆرەو خۆیان دەکرد بەناو ئەو مەخانەیدا و لەشوینێكى تاریكدە دادەنیشتن، یەكەمین كەس "پامسیس" بوو كە بەو كۆلەو گەورەى بەسەریەو بوو زۆر خێرا خۆی كرد بەناو ئەو مەيخانەیدا. بۆنى شەراب، بۆنى عەرەقى خورما، بۆنى ئاوجۆ، گۆزە فریودەرەكان كە لەدەلقای یۆنانەو دەهات، هەموویان چاویان لەو كۆپە لاو دەگرت، خزمەتكار هات بۆ لای میزەكەى "پامسیس" و پرسى: چى دەوێت؟

رامسیس وتی: له نیستادا هیچ ناویت، چونکه چاره پئی هندی کهس دهکم.
 خزمه تکاریش وتی: چ چاره پئی بکهیت یان نا دهییت داوای شتی بکهیت،
 سهراهی نهوهش له بهرنهوهی کهسیکی بیانیت دهییت پیشوخت پاره بدهیت.
 "رامسیس" دهسبهندی زیرینی گرانبه های خوی کرد به گیرفانی خزمه تکاره کهدا و
 وتی: نیستا نه کریت چاره پئی بکهیم و هرکاتیک خوم بهویت بانگت بکهیم؟
 خزمه تکار نا لهو جوړه دهستبه ندانهی تهنا له دهستی دۆله منده کاندایینبوه،
 بهگومانیکه بهرجهستهی کرد و وتی: دلنیایت لهوهی دهتهویت له بهرامبر بههای
 خوار دنده ودا خهرجی بکهیت؟

رامسیس لهوکاته دا تهنا بههیمای دهستی پئی وت: بپۆ و لهه مان نهوکاته دا
 چاری بریبووه دهراکه و چاره پئی هاتنی هاوپیکانی دهکرد. خزمه تکار لهوکاته دا
 سور کهوتهوه، بهلام زور زور بهگۆزهیک ئاوجو گهراپهوه و وتی: تو له پئی نه گۆزه
 ئاوجویهی که پیشکشتهی دهکم دهتئیرم بۆ ئاسمان. نه ئاوجویه باشتیرین و
 دهگمه نترین ئاوجویه ههروه ها لهگه له تهمنی تودا زور دهگونجیت، تهنا زیاده پوهی
 تیدا مه که! رامسیس کهمیک ئاوجوی پرشته ناو کاسهیه کهوه و خستیه
 بهردهم "بیدار" سهگی قوتا بخانه کهیان لهوکاته دا پوزهی پاره شاند و هزی لی
 نه دهکرد. له ماوهیهکی کورتدا هاوپیکانی دانه دانه خوین کرد بهناو مهیخانه دا
 ستائو، نهمنی، عا شه" و دوا یین کهسیشیان "موسا" بوو... هه رینجیان دهستیان
 کرد به خوار دنده وهی ئاوجو و "رامسیس" دهستی کرد به باسکردن و پرسیارکردنی
 بابه ته تایبه ته کهی خوی: به چ شیوهیه که دهسته لاتی راسته قینه به دهست دیت؟

"نامنه" که شاره زای بواری نه ده ب ههروه ها شاره زای ناسینه وهی نویسن بوو
 وتی: شاره زایی له بواری نویسنی "هیروگلیف"یدا، بهواتا دهسته لات له داناییدایه.
 "ستائو" پیکه نی و "نامنی" له پیکه نینه کهی په رییشان بوو و پرسی: به بۆچونی تو
 دهسته لات له چیدا به دی ده کریت؟

عا شه وتی: دهسته لاتی راسته قینهی ولات، له بواری پامیاریدایه، هه ره بهرنه وهش
 دههویت گهشت بۆ ولاتانی تر بکهیم.

"موسا" تا ئەو کاتە بێدەنگ بوو و ئەویش پویکەردە "رامسیس" و وتی:
 ھەزەدە کەم گویم لەبۆچونەکانی تۆ بێت.

"رامسیس" وتی: باوکم من بۆ فیرعەون بون ئامادە دەکات.
 "عاشە" وتی: مەگەر "ست ھوس" ی باوکت برا گەرەکەتی بۆ جێنشینی
 ھەلنەبژاردوو؟ کەواتە بەچ شێوەیەک تۆ دەکات بە فیرعەون؟
 "رامسیس" وتی: باوکم ئەگەر بیویستایە برا گەرەکەم ببێت بە فیرعەون، ئەوا
 ئەوی دەبردە گۆرەپانی تاقیکردنەوە و لەگەڵ ئەو گایەدا دەیدا بەشەر.
 "موسا" وتی: نەھێڵیت خەیاڵپلۆیەکانت بەسەرتدا زال بن، "ست ھوس" ی
 باوکمان ھێشتا ھیچ کەسیکی دەستنیشان نەکردوو.

"رامسیس" پرسى: دەمویست بزانم ئیوە لایەنگری کامان دەکەن؟
 "ستائو و ئامنی" وتیان: ئێمە لایەنگری تۆین.
 بەلام "عاشە" وتی: من لایەنگری فیرعەون دەکەم، بەواتا ھەرکەسێک ببێت بە
 فیرعەون بەرگری لێدەکەم!

"موسا" ھیچی نەوت بەلام بەھێمای سەری لایەنگری کرد.
 سبەى ئەو شەو تەواوی قوتابخانەى "کەپ" پڕ بوو لەپروپاگەندە و گوتەگەلێکی
 جۆراوجۆر لەبارەى پیشیلکردنى یاسای کوپی ھەلبژێردراو. تا ئەو بەرھەوارە ھیچ
 کەسێک نەیدەویژا شەوانە پى بنیتە دەرەوێ قوتابخانەى "کەپ" ەو، چ بگات
 بەوێ خۆی لەمەخانەى "کلکی تیمساح" دا ببینیتەو! ئەم پەفتار و دوو پوژ
 ونبونی "رامسیس" ساری پراھینەری قوتابخانەى بەسەختی خستبوو تەنگانەو
 بۆیە بە "رامسیس" ی وت: ئەو پەفتارەى تۆ نواندت شایستەى فیرعەون زانە و
 کەسێک کە لەئایندەدا لەمیسردا پەرپرسیاریەتى لەئەستۆ دەگرێت نیە.

رامسیس لى دەپرسیت: لەسەر چ بنەما و بەلگەيەک ئەم قسانە دەکەیت؟
 پراھینەر و سەرپەرشتى "کەپ" دەلێت: لەبەرئەو گەلەيیت لى دەکەم کە شەوانە
 ئەو کاتانەى لەساتیکی دیاریکراودا دەبێت ھەموو خۆیندکاریک بەشداری لە
 نانخواردنى ئیوارەدا بگات و بەیانى ئەو شەو لەکاتى خۆیدا لەخەو ھەستى، تۆ و
 چەند کەسیکی تر دەپۆن بۆ شوینیک کە پوشتتەتان بۆ ئەو قەدەغەيە، بەبۆچونی

من ئىۋە لەيەك كاتدا دوچارى چەند تاوانىك بون... دواى ئەۋە وتى: ئەۋىش لەچ كاتىكدا؟ لەكاتىكدا كە "موسا" ى برات لەمالى ميرئور "MER ur" كە دەكەۋىتە ناۋچەى "فايوم" ۶ ەۋە ەك بەرپۈبەر دامەزراۋە، ئەم ئەركە بۇ كوپىكى لاۋى ەك ئەو بەۋىتەۋەش ئاسان نىە.

رامسىس وتى: "موسا" ى برام لەو ناۋچەيەدا كاريگەرى خۇى نىشان دەدات. دواى ئەۋە "سارى" بەردەۋامى دا بەقسەكانى: "ئامنى" ىش بەرپرسىيارىيەتيەكى قورسى پىدەسپىندرىت ئەۋىش ئەنجامدانى كاروبارەكانە لە لەنوسىنگەى كۆشكى نوسەران، بەلام "ستائو" بەرپرسىيارىيەتى كۆكردنەۋەى ژەهرى پىدەبەخشم بۆنەۋەى دەرمانى لى دروست بكن، ئەۋىش ئەگەر سزاكان پىمان پىيدات.

رامسىس وتى: ئەى ھىچ برىارىكت لەبارەى "عاشە" ەۋە نەداۋە؟ بوارى ەەرگىپرەم لە "بىبلوس" دا بۇ لەبەرچاۋ گرتوۋە، بەلام دواى فىربونى زمانى "لىبىيائى و شامى" ۷ و بگرە...

رامسىس پرسى: چ كەسىك ئەم زمانانە فىرى "عاشە" دەكات؟ سارى وتى: من و مامۇستاكانى قوتابخانەى "كەپ"، بەلام سەرەتا دەپىت برىارىك لەبارەى ئەم پەفتارە ەلەيەى كە ئەنجامتان داۋە دەرېكەم.

رامسىس وتى: بەيئە لەبارەى ئەۋ ەلەيەى من و براكەم و ھاۋرېكانم ئەنجاممان داۋە بەشىۋەيەكى دادپەرۋەرانە مامەلەى لەگەندە بكن. لەراستىدا ھۆكارى سەرەكى ئەم پوداۋە من بوم، ئەۋە من بوم موساى برام و ھاۋرېكانم بانگىشتى مەيخانەى كلكى تىمساح كرد ەروەھا ئەۋە من بوم كە بە بەخشىنى دەسبەندىكى زىرپىن خزمەتكارى مەيخانەكەم ھاندا ئاۋجۇمان بۇ بەيئىت. خودى من ئەۋ پلانانەى داپشت و سەپاندم بەسەر ئەۋانىشدا، ئەگەر من يەكك بۋايەم لە خويندكارە ئاسايىيەكانى قوتابخانەى "كەپ"، ئەۋا بەدلىيائىيەۋە ھاۋرېكانم لەگوئىيان نەدەگرتەم، لەبەرئەۋەى كوپى فىرەۋن بوم ئىۋە لەگوئىتان كردەم.

سارى وتى: لەئىستادا ەۋالى باش و بەرپرسىيارىيەتيەكانيان پى ۶ راگەيەنە، بۆنەۋەى برىارىك لەبارەى پەفتارە ەلەكانت دەرېكەن.

^۶ سەد كىلومەتر دەكەۋىتە باشۋرى خۇزئارۋى مىسرەۋە.

"پامسیس" به پئی ئه و پاوێژهی شورای پهروهردهی فیرگاکه له نیوان خویاندا ئه نجامیان دا له ماوهی پشودا له قوتابخانه دا ده مینیتیه وه بۆئیه وهی له و ماوه یه دا وانه ی بیرکاری و وێژه بخوینیت. سه ره پای ئه م سنورداریه تیه ش "پامسیس" ماوه ی نه بوو له ته ویله کان نزیک بپیته وه. ئه مه به و واتایه دیت له هاویندا له جه ژنی سالی نویدا- له جه ژنی هه لچونی پوباری نیل که له لایه ن فیرعه ونی ئه و سه رده مه وه ئه نجام ده درا- که له و سه رده مه دا "ست هوس" بوو نه یده توانی ئاماده بییت. له وانه یه ئه م ته می و ئاماده نه بونه له و ئاههنگه دا به وشیه وهی ش گرنگ نه بییت، به لام بو "پامسیس" که پکابه ری له گه ل براکهیدا "کوس" ده کرد بۆئیه وهی پله وپایه ی جینشینی فیرعه ون به ده ست به یینیت، ئه م ئاماده بون و خوێواندنه ش به لای ئه وه وه گرنگیه کی له پاده به ده ری هه بوو، به نه بونی "پامسیس" و به سود وه رگرتن له ئاماده نه بونی به ناو سزا، "شنار" له ته نیشیت "ست هوس" هه لومه رچی خوی هه نگاوێک به ره وپیش ده بات و ئاماده نه بونی پامسیس په له ی ئاماده بونی ئاشکرای "شنار" له ته نیشیت فیرعه ون و که سه مه زنه کانی میسر دا به رز ده کرده وه.

پیش ده ستپیکردنی قوناخی گۆشه گیری پامسیس، "ساری" پراهیته ری "که پ" وتی: پیت پی ده ده م مائناوایی له هاوړیکانت بکهیت.

"ئامنی" به وشیه وهی ش دلگران نه بوو، چونکه شوینی کاری ئه و له "تبس" دا له ته نیشیت دورخراوه که ی "پامسیس" دا بوو بۆیه به "پامسیس" ی وت: سه ره پای ئه وهی ناهیلن سه ردانت بکه م، به رده وام له بییری تۆدام.

"موسا" ش ته نها خوی به له ئامیزگرتنی "پامسیس" ی برای پازی کرد و وتی: نیگه رانی من مه به میرئور "MER-ur" بۆمن وه ک جوړیک مه شق و تاقیکردنه وه وایه.

به لام هاوړیکه ی تری "پامسیس" به واتا "عاشه" که له و باوه رده دا بوو هه رکه سیك ببییت به فیرعه ون ئه و به رگری لیده کات، په فتاریکی زۆر سارد و وشکی له خوی نواند. "ستائو" ش زۆر ئاسایی مامه له ی له گه ل ئه و سزایه دا کرد و به "پامسیس" ی وت: دوا ی ته واو بونی ئه م ته مییه یه کتری ده بینینه وه.

رامسىس سەرەتا قۇناخى گۆشەگىرىيەكەي بەساردى ۋ دانبەخۇداگىرىيەكەو دەست پىكىرد و وتى: سەرئەنجام دەبمە فىرەئون... دواى ئەو ۋە بۇ ھارپىكانى پونكرەو: باوكم ھىچ كارىك لەخۇيەو ۋەنجام نادات.

سەرەپاى ئەو ۋەش "سارى" ئەو ھەوالەي بە "رامسىس" راگەيانند: بەلایەنى كەم نارت لە لەكۆشكى فرمانرەواييدا ھەرامۆش كراو، "شنار" چىتر تۇ بەركابەرى راستەقىنەي خۇي نازانىت.

ئەو بە بەردەوامى سەردانى "رامسىس" ى دەكرد تا ئەو كاتەي شەوى نازادبونی "رامسىس" نرىك بويەو، "سارى ۋ رامسىس" -راھىنەر ۋ شاگرد- لەتەلارى قوتابخانەدا لەسەر مېزىك پىكەو نانېان خوارد، ئاوجوى سارد ۋ ماسى سوپىر ۋ پاقلەي ئاويتە بەدەرمانە جۇراوجۇرەكان ژەمى ئىۋارەيان بوو.

سارى وتى: خۇپاگىرىيەكەت شايەنى ستايش كەندە.

رامسىس وتى: دەزانم كە سەرئەنجام سەرکەوتن بەدەست دەھىنم ۋ شكست بە "شنار" ى برام دەھىنم.

دواى ئەو "رامسىس" لىنى پرسى: چ پلەوپايەيەكيان بۇ دەستنىشان كىردوم؟ سارى بەيىستنى ئەم قەسە دلگران بوو ۋ وتى: وتيان با بۇماوئەك شانزادە بچەۋىتەو.

رامسىس پىداگىرىيەكى زياترى كىرد ۋ وتى: پرسىم دەھىت چ كارىك ئەنجام بدەم؟ سارى وتى: بەپىنى ئەو فرمانەي دەرکراو ھىچ! رامسىس پرسى: كى ئەو فرمانەي دەرکدو؟ راھىنەرەكەش بەدلنپايەيەكەو ۋەلامى دايەو: بەفرمانى فىرەئونى باوكت "ست ھوس"

رامسىس لەيەكەمىن ھەلى دەرچونىدا پۇشت بەدواى "ستائو" دا، ستائو شارەزايەكى تەواوى لەمار ۋ دژە ژەر ۋ ژەر ناسىدا ھەبوو ۋ پىشنىارى ئەو ۋە كىرد لە "رامسىس" كە: دەتەۋىت ئاشناي چەند ھىمايەكت بىكەم كە چىتر مارەكان نەتوانن ھىچ زىانىكت پى بگەيەنن.

پامسیس پرسى: مەگەر مار ھۆش و ئەقلى ھەيە، مەگەر مار سەگە تا بتوانىت
خاوەنەكەى بناسىت، مار چاوى بەھەر كەسىك بەكویت دەيگەزىت.

ستائو وتى: منیش دەمەویت پىگىرى لەھەمان شت بکەم، دەرمانىكت دەرخوارد
دەدەم بۆنەوہى ئەگەر ماریك تۆى گەست، بەگەستنى ئەو مارە ژەھراوى نەبیت.
دواى ئەوہى خواردنەوہیەكى تال و بىتام كە لەپیشكى گىای گەزنە ئامادەكراو
پیشانى "پامسیس" دا و وتى: ئەم خواردنەوہیە سوپى خوین خاوەنەكەتەوہ و بۆ
ھەندىك كەسیش دەبیتە ھۆى پاوەستانى سوپى خوین. ئەگەر پىرشىنیتەوہ دەبیتە
ھۆى لەناو چونت، ئایا دەتوانى بەرگەى تالیەكەى بگىرت تا من برك لەو دەرمانەت
دەرخوارد بەدەم، ئەم كارەمان وەك ئەزمونىك وایە. بىخۆرەوہ!

"پامسیس" یش پىكەكەى لەدەستى گرت و وتى: سەرەتا تامى دەكەم! پامسیس
كەمىك لەو ئاویتەيەى خواردەوہ و وتى: لەسەرتاپای جەستەم ھەست بەسەرما
دەكەم، دلم خەرىكە لەسینەم بىتە دەرەوہ.

ستائو وتى: تۆكە دەتەویت ببیتە فیرعەون دەبیت لەم تاقىكردنەوہیەدا
دەرچیت، خۆت پابگرە!

"پامسیس" یش وتى: پىخۆلەكانم پىچ دەخۆن، ھەست دەكەم خەرىكە
دەرشىمەوہ.

ستائو وتى: دان بەخۆتدا بگرە، چاوەكانت بکەرەوہ، مەھىلە چاوەكانت
دابخرىن.

وردە وردە ئازارى پامسیس كەم بویەوہ و دواى ماوہیەك دوبارە گەپایەوہ بارى
ئاسایى خۆى و پرسى: ئایا لەتاقىكردنەوہى ژھرى مارەكەدا سەرکەوتنم بەدەست
ھىنا.

ستائو وتى: بەپراستى تۆكەسىكى بەھىز و چاوەنەترسى، بەلام بەھىچ شىوہیەك
بەكەلكى فیرعەون بون نایەیت.

پامسیس دلگران بوو و وتى: متمانەم پىت ھەبوو بۆیە دژە ژەھرەكەم
خواردیتەوہ.

ستائو وتى: ھەر لەبەرئەۋەش پىت دەلىم بەكەلكى فىرەۋنى نايەيت، چونكە
ھىتوانى بەم ئاۋىتەيە ژھراۋىت بىكەم و بتكوژم، لەم جۆرە خالەتەندە فىرەۋنىك
تەختە مەتەنەي بەھىچ كەسىك ھەيىت.

پامىسىس وتى: تۆ ھاۋپىيى منى، ھاۋپىيەكىش دەيىت مەتەنەي بەھاۋپىكەي تىرى
سكات، بەپىچەۋانەي ئەم خالەتەۋە چىتر دۆستى پىي ناۋترىت.

ستائو وتى: ئەي پامىسىس تۆ شازادەي و بانگەشەي ئەۋە دەكەيت بىيىتە
فىرەۋەن، لەكوۋە زانىت مەن دۆستى تۆم؟

پامىسىس وتى: دەزانم. دۋاي ئەۋە لە "ستائو"ي پىرسى: بەبۆچۈنى مەن مارەكان
جىنى مەتەنە نىن.

ستائو وتى: لەبەرئەۋەي تۆ مارەكان ناناسىت لەخۆتەۋە ئەم قىسانە دەكەيت،
مارەكان تەنھا پەيپەۋى لەسروشتى خۇيان دەكەن، بىگرە بەئەندازەي گەردىكىش
نەرمۋى سىروشتى خۇيان لا نادەن، بەلام مەۋۋە ۋانىيە! كەسىكى ھەمىشە گۆرا و
مەتەنەي پىي نەكراۋ و بەردەۋام بەدۋاي بەرژەۋەندىيەكانى خۇيدا دېرەۋات.

پامىسىس پىرسى: ئايا تۆش بەو شىۋەيەيت؟

ستائو وتى: لەباتى قىسەكرد ۋەرە با بىتەم بۆ بىيابان، بۆئەۋەي بەچارى خۆت
بىيىنى بىيابان لەشەۋدا چ جۆر شوپىنىكە..... دۋاي ئەۋە كراسىكى تايىبەتى دا بە
پامىسىس و ھەردۈكياڭ پۇشتىن بۆ ئەو شوپىنەي ستائو باسى كىرد. ئاسمان سايەقە
و بەمانگ پوناك بويۋىيەۋە. ستائو دارىك بەدەستىيەۋە بوو و بەردەۋام بەو دارە دەيدا
لەزمۋى و بەرەۋ تەپۈلكەيەك پۇشتىن كە بەبەردى بچوك ھەلچىنرابوو. "پامىسىس" ىش
بەيىنەنگى بەدۋاي ستائو دا ھەنگاۋى دەنا، "ستائو"ش دەرمانىكى دژە ژەھرى
بەكمەريەۋە ھەلۋاسىبوو. ئەو لەبنى ئەو تەپۈلكەيەدا پراۋەستا و وتى: گەۋرەي مەن
لىرەدا ژيان بەسەر دەبات! خۇي لەيىگانەكان شاردۋەۋەتەۋە. سەرەتا لەبەرەمبەر
بارەگاي نادىاردا نزا بىكەين، بەشكىم ماريكىمان بۆ ئاشكرا بىكات. "ستائو و
پامىسىس" چەمانەۋە و لەسەر زەۋى دانىشتىن.

ستائو پىرسى: ھەست بەچ دەكەيت؟

پامسىس وتى: ھەست بەسۈكى و خوشى دەكەم، ھەۋاي بىبابان ۋەك دەرمانى پۇجىبەخش ھەلدەمژم و لەقەفەس و دىۋارى فېرگاي "كەپ" پزگارىم بوۋە و ھەست بەنازادى دەكەم، لەناكاۋ لەم كاتەدا شتىكى ئەلقە ئەلقەدار دەرگەوت: مارى كوبرا، بەدرىژى مېتر و نىۋىك و بەپولەكەيەكى دەرەشاۋە داپۇشراۋو. سەرى لەسەرخۇ بەلقەلق ھىنايە دەرەۋە، تريفەى مانگ ئەرەندەى تر شكۆمەندترى دەكرد، سەرى بۇچەند جارىك پراۋەشانند و خۇى بۇ ھىرش و گەستىن ئامادە كرىد. ستائو لەسەر خۇ بەرەۋ پوى پۇشت، كوبراى پەشيش بەزمانى كىفەكىفكى ترسناكى دەكرد. لەوكاتەدا "ستائو" وتى بە پامسىس لەجىنى تەكان نەخوات، ماريش لەوكاتەدا كونجكاۋ بوۋ و لەجىنى خۇيدا بى جولە مايەۋە.

ستائو وتى: دەيەۋىت يەكىكمان ھەلبىژىرت، من يان تۋا! بەلام تۋ ھەر لىرەدا بىمىنەرەۋە، منىش دوۋ ھەنگاۋ بۇ پىشۋازى كوبرا دەرۋمە پىشەۋە... دۋاي ئەۋە لەدورى يەك متر لەبەرامبەر كوبرا كەدا پراۋەستا و بە "پامسىس" ى وت: دەقاۋدەق لەدۋاي مەۋە پراۋەستە و وىرد و نزاىەكى دە جار دۋبارە كرىدەۋە و دۋاي ئەۋە بە "پامسىس" ى وت: تۋش لەدۋاي من بىللىرەۋە! ئاۋازى وىرد خويندنى ئەۋ دۋانە مارى لەحالىتى ھىرش بىردن پاشەكشە پىكرد، بەلام دۋاي چەند ساتىك دۋبارە خۇى بۇ ھىرش و گەستىن ئامادە كرىدەۋە و سەرى سۈپاندىۋە، لەنزىك پوخسارى "ستائو" دا پاشەكشەى كرىد، "ستائو" ش دەستى خستە سەر سەرى كوبرا كە بەلام كوبرا كە ھىچ جولەيەكى نەكردا پامسىس بەسەر سۈپمانەۋە بىستى كە ستائو پىنى وت: ئىستا نۆرەى تۋيە. لەھەمان ئەۋ كاتەدا "پامسىس" ىش دەستى درىژكرد، بەلام كوبرا پەلامارى "پامسىس" ىى دا. پامسىس لەوكاتەدا ھەستى بەۋەكرد كە كوبرا كە گەستىتتى، بەلام بۇنى پىياز ھىرش بەرى بەپادەيەك ئازاردا كە بگرە نەشى توانى دەمىشى دابخاتەۋە!!

ستائو وتى: مەترسە دەست بخەرە سەر سەرى! كوبراش لەوكاتەدا پاشەكشەى كرىد... ستائو بەخىرايى "پامسىس" ى كىشايە دۋاۋە و ماريش ھىرشىكى لەناكاۋى بۇكرد، بەلام لەباتى ئەۋەى بەريەكىكيان بگەۋىت بەھاۋا و بۇشايدا فېرى، چونكە لەوكاتەدا ئەۋدۋانە زۆر بەخىرايى پاشەكشەيان كرىدبوۋ.

ستائو وتی: هاوپی به پریزه کهم زور به خاوی جولایتهوه، ناییت نهوه فیراموش
بکیت که هیژ و توانا تاریکه کان به هیچ شیوه یه ک شکست ناخون،
مه گهر "نورایوس"⁷ به سهره تاجی فیرعه ونهوه نیه، نه گهر که میک دره نگر
بجولایه یتهوه به دلنیا ییهوه نیستا زیندوو نه بویت.
رامسیس لهوکاته دا هه ناسه یه کی هه لکیشا و ته ماشای ئاسمانی کرد و بیستی:
هیچ دژه ژه هیریک بو ژه هری نه م ماره نیه، بو یه تو به ختیکی زور مه زنت هه بوو.

⁷ نورایوس: ره گهزی مینینهی ماری کویرایه و له میسری کوندا هیما ی هیژ و دهسته لاتی میسر بووه.

موسا و رامسیس

رامسیس بێ له شنار "موسا" ش برای بوو. "ست هوس" ی فیرعەون ژنیکی زۆری هەبوو، دایکی "رامسیس" هەر بەوشیۆهی دەزانین "سته هوس" بەواتای "ئەهریمە زاده" دیت سێ مندالی لەرامسیس بوو "دولانت و شنار و رامسیس"، هەلبەت ئەم سێ مندالی لەهاوسەرە جوان و خوشەویستەکی بوو، فیرعەون تا دوایین تەمەنی نزیکەی سەد کوپ و کچی هەبوو. "موسا" ی کوپی فیرعەون لەکووشکی فرمانرەوااییدا دەژیا لەگەڵ مندالەکانی تری فیرعەوندا لەپەروی شیۆه و ناسنامەوه جیاوازیەکی زۆری هەبوو، لەپەروی پەفتار و شیوازی بیرکردنەوه و شیوازی ژیان، بەهیچ شیۆهیهک لەمندالەکانی تری فیرعەون نەدەچوو. لەتەمەنی دە سالییدا ئەو بەقژێکی پەش و بالایەکی بەرز و پیک هەروەها تایبەتەندیەکی بەرجەستەیی هەبوو ئەویش ئەوێهێه که لوتیکی درێژ و چەماوه و گەورەیی هەبوو. بەهاوسەنگی ئەم لوتەیی گەشە و گەورەبونی جەستەیی "موسا" ش زۆر بەخیرایی دەردەکەوت، ئەویش بەپراڤەیهک که سەرەپرای ئەوێهێه تەمەنی دە سالان بوو، بەلام بە کوپیکی سیانزەسالان یان چواردەسالان دەهاتە بەرچاو. دایکی "موسا" ی هاوسەری فیرعەون زۆربەیی کاتەکان سەردانی پزیشکە تایبەتەکی خۆی دەکرد، پەیوەست بونیکی زۆری لەگەڵ پوکاری دەرەوێهێه جەستەیی خۆیدا هەبوو و بەردەوام گلهیی لەو دەکرد که خەریکه پیر دەبێت، بۆیه "سنی" پزیشکی دەخستە تەنگانەوه بۆئەوێهێه پیگری لەپیشەرەوی پیریەکی بکات. ناوی پزیشکی تایبەتی هاوسەرەکی فیرعەون "سنی" بو، سنی کەسیکی بالاکورت، قەلەو و کەتەبوو هەروەها شیۆهیهکی لادیانەیی هەبوو، ئەوناوێهێه که لەخۆی نابوو لەپەسەنایەتی و

پەچەلەكى خۇيەۋە تارادەيەك دور بوو، چونكە "سنى" لەمىسىرى كۆندا بەناۋىكى گىرنگ لەقەلەم دەدرا بۇيە لادىيىەكان ئەم جۆرە ناۋە بۇ مندالەكانيان ھەلئابزىرن، لەكاتىكدا كە پزىشكى تايىبەتى دايكى فىرەون "سنى" لادىيى بوو. ھەلبەت مايەى سەرسوپمانە كە بەچ شىۋەيەك لەو سەردەمەدا كە لادىيىەكان تواناى خويندنيان نەبوو، بەلام "سنى" توانى نەك تەنھا بېيتە پزىشك، بەلكو جىگەيەكى لەكۆشكى فەرمانپەرۋايدا بۇخى كىردەۋە. ھۆكارى ئەم پوداۋە دەگمەنە پەيۋەندى يەككە لەكاھىنەكانى بە دايكى "سنى" ۋە بوو و لەگەلدا ھاۋخەو بوو و ژنىش بەھۋى ئەم پەيۋەندىەۋە سكى پەر دەبىت، بەلام دواى لەدايك بونى مندالەكەى دەمرىت. جەستەى دايكى "سنى" بەپىچەۋانەى نەرىتى زۆر بەھىز و پايدەدارى مىسر بىئەۋەى مۇميا بىرىت بەخاك دەسپىردىت، مندالىش بەۋاتا كۆپى كاھىن و ژنى كوچىردوۋ لەئەستۆى كاھىندا دەمىنئەۋە، ئەۋىش ئەو مندالە دەسپىرىت بەدايەنك، بۇئەۋەى گەۋرە و پەرۋەردەى بىكات، دواى ئەۋە كاھىن ناۋى "سنى" لەباشترىن قوتابخانەدا تۆمار دەكات. سنى ھاۋكات لەگەل گەشەى زانستى پزىشكىدا دەيزانى كە مەۋقە لەھەژارەۋە بىگرە تا دۆلەمەند بونەۋەرىكى لەناۋچوۋە و ئەم مۇميا دۆلخۆشكەرەش ھەمىشەيى و جاۋيدان نىە.

ئەو بەدايكى موساى وت: تۆ ھەلەيت كە ۋاھەست دەكەيت پىر بويت، ھەرنىستا مەفرەغى ئاۋىنەكە بەدەستەۋە دەگرم بۇئەۋەى باش تەماشاي خۆت بىكەيت و بۆت دەردەكەۋىت جوان و لاو و تەپ و تازەيت.

دايكى فىرەۋ وتى: دەزانم كە جوانم، بەلام تۆ كە پزىشكى تايىبەتى منى دەمەۋىت دەرمانىكم بۆ ديارى بىكەيت كە ۋەك كچى پانزەسالە پىستىم لوس و ساف و گەرمى جەستەشم سوتىنەر بىت.

پزىشكى دايكى فىرەۋن بۆى دەركەۋت جگە لەۋەى دەرمانى ساختەى پىبىدات ھىچ پىگەچارەيەكى لەبەردەستدا نەماۋە و وتى: بۇ ئەۋ دەرمانەى كە شاژن داۋاى دەكات دەبىت مەلھەمىكى تايىبەت دروست بىكەم بۆ ئەم كارەش پىۋىستىم بەكاتىكى زۆرە.

دايىكى فيرعه ونىش به پيىداگرى و بيئوقره ييه كه وه پرسى: بۆنمونه پيويستت به چه نيك كاته؟

پزىشك وتى: به لايه نى كه م تا به يانى ئه م مه لئه مه پيويسته كارى له سهر بكرىت، ئىستاش هه رچى زوتره برۆم بۆئه وهى بتوانم زوتر ئه م مه لئه مه ت بۆ دروست بكه م. دايىكى فيرعه ونىش له وكاته دا فرمانى دا ميوه ي تازه ي بۆ به يئن، له هه مان ئه م كاته دا "موسا" ي كوپى هات، دايكىش گله يى ئه وهى ليكرد: بۆچى ئه وه نده درهنگ درهنگ سهردانم ده كه يت؟ به و خيرا ييه دايكت فراموش كرد؟ موساش به زمانىكى نه رم و ئاوازيكى ره وشتانه وه به دايىكى وت: هه ر ئه وهى هه ليكم بۆ بره خسيىت سهردانم ده كه م.

دايىكىشى وتى: باشه وه ره و ماچم بكه! موسا كه ميك سور وه رگه را و له جى خوى هه ستايه سهرپى...

دايىكى زانى كه موسا ئىستا جياوازي نيوان ژن و پياو به باشى ده ستنيشان دهكات، هه رله به رئه وهش دوپاتى كرده وه: من دايىكى تۆم وه ره با ماچيكت بكه م. دواى ئه وه ژنى فيرعه ون-ئنفاس ئامون-رۆشته پيشه وه و كوپه كه ي ماچ كرد.

پيشتر باسى ئه وه كرا كه فيرعه ون ژنىكى زۆر هه بوو، به لام له به رئه وهى ئه م شاژنه ي ميسر به واتا "سته هوس و ئنفاس ئامون" په يوه نديان له گه ل ئه م به سه رهاته ي ئيمه دا هه يه بۆيه زياتر باسى ئه وان ده كه ين، ئىستا موسا بۆچى گوماني له ماچ كردنى "ئنفاس ئامون" دا هه بوو؟ ئه مه خوى بۆخوى بابيه تىكى زۆر گرنگه، چونكه موسا له خه لكى "تبس" ي بيستبوو كه ئه و كوپى فيرعه ون نيه! هه روه ها "ئنفاس ئامون" يش دايىكى نيه، فيرعه ون به يهك يان چه ند ژنىك پراى نه بوو و زۆرى ژنه كانى بوبه ويردى زمانى هه موو خه لكى. ژماره ي ژن و منداله كانى فيرعه ون "وه رزاي داگيركه ر" خه لكى ميسر به هيلانه مۆريانه يان شو به اندبوو، له ناو هيلانه ي مۆريانه دا هه موو مۆريانه كان له يهك دايك ده بن و ست هوس-ورزاي داگيركه ر-يش ده يه ويىت نه وهى داهاتوى ميسر هه موى له خوى بيت، فيرعه ون به راده يهك مندالى هه بوو كه ناوى هه نديكيانى نه ده زانى، بگه ره روخسارى هه نديكيانىشى نه ده ناسيه وه، ئه و به رده وام ژماره ي منداله كانى له زياد بوندا بوو.

ههلبهت له بهر ئه وهی "شنار و رامسیس" له هاوسه ری یه کهم و سهرده می لایه تی
 فیرعه ون بوو، هه لومهرجی ئه وان له وانی تر زۆر جیاواز تر بوو. به پێچه وانه ی "شنار
 و رامسیس" که په یوه ست بونیکی زۆریان به فیرعه ونی باوکیانه وه هه بوو، موسا زۆر
 رقی له فیرعه ون بوو، به لام سه ره پای ئه وهش ناچار بوو له ته مه نی ده سالی دا بپروات
 بۆ لای فیرعه ون. رقی موسا له فیرعه ون ده قاوده ق له بهر له خۆبایی و توندوتیژی
 ئه وه وه سه رچاوه ی ده گرت، فیرعه ون "ست هوس" که ناوی گای کیوی داگیرکهری
 له خۆی نابوو، له راستیدا هه مان ئه و ترس و رقه ی که گای کیوی له مرو قدا دروستی
 ده کات له دانی میسریه کاندای دروستی کردبوو. له میسردا له ترسی فیرعه ون خه لکی
 هه ولیان ده دا ناوی خودا کان له منداله کانیا ن بنی. میسریه کان کاتی که ناوی
 فیرعه ونیا ن ده هیئا هه ردو و ناوه که یان ده هیئا یه زمان، به ده نگیکی بهرز و
 سه رزاره کی ده یانوت: "خودا پادشا" به لام له دلیاندا ده یانوت "خودای شه ر" موسا
 بگره به شیوه یه کی سه رزاره کیش ئه و ناوه ی نه هیئا یه زمان، موسا له و باوه رده ا
 نه بوو یان به هیچ شیوه یه که ئه وه ی په سه ند نه ده کرد که فیرعه ون باوه ری به خودا
 هه بیئت و ئه م نکو لی کرد نه ش له نه فره تی که وه سه رچاوه ی ده گرت که له بهرام بهر
 فیرعه وندا هه بیوو، به ئه ندازه ی ئه م نکو لیه ش خودای فیرعه ونی موسا نه یده ویست
 ناوی خودا له دایکی بنی. موسا برایه کی زۆری هه بوو، بی له "شنار و رامسیس"
 که فیرعه ون پێزیکی زۆری لی ده گرتن کو په کانی تری بۆ نمونه خودی موسا بهر
 شیوه یه ش گرنگی پی نه ده دان. له سهرده می مندالیه وه به م مندالانه یان وتبوو که
 فیرعه ون و منداله کانی فیرعه ون نامرن، به لام چه ند پوژی که پیش ئه وه ی موسا
 به بۆنه ی گه شتنی به ته مه نی ده سالی بپروات بۆ لای فیرعه ون، له گه ل چه ند برایه کی
 تریدا له ته لاری کو شکدا یاریان ده کرد و یه کی که له وانه پێشنیاری ئه وه ی کرد چ
 که سی که ده توانی به م پایه بهر زانه دا سه ربکه وی؟ پایه کانی کو شک زۆر بهرز بوون و
 بهرزیان به لایه نی که م ده گه شته سیانزه یان چوارده میتر، موسا له و کاته دا کشایه
 دوا وه به لام یه کی که له کو په کان به سه ر یه کی که له پایه کاندای سه رکه وت، به لام له نیوه
 پێدا ماندوو بوو، دهستی بهر دا و سه ره و خوار که وت سه ر زه وی و له هه مان
 ئه و کاته دا مرد.

موسا كاتىك پەنجەي لە دەمىدا بوو وتى: كەواتە ئەوئەي كە دەلىن فىرەونەكان نامرن درۆيە، ئەم خوداى ئايندەيە بەكەوتنە خوارەويەك كۆچى دوايى كرد. ئەوانەي لەكۆشكدا نىشتەجى بون بەهۆي مەرگى فىرەون زادەو زۆر دلتەنگ بون و ماتەمىنيان بۆ گىرا، بەلام فىرەون بەهېچ شىۋەيەك گرنگى پىنەدا. موسا لەو پۇژەدا كەلە لاي دايكى بوو ئەو پوداۋەي گىرايەو بۆ دايكى، دايكىشى بەيىستنى ئەو ھەوالە دەستى كرد بەگريان.

موسا وتى: بەچ شىۋەيەك كە تۆ دايكى ئەو كۆرە نىت بۆي دەگريت، بەلام فىرەون كە باوكى ئەو كۆرە بوو ھېچ گرنگىكى پىنەدا!

دايكى نەيھىلا موسا بەردەوامى بەم قسانە بدات و وتى: سبەي سەرتاشە تايبەتەكەم دەنيرم بۆنيرە بۆئەوئەي نارايشتى قژەكانت بكات، و گەردى زىر بەسەر قژەكانتدا بېژنىت بۆئەوئەي پەنگى قژت ئالتونى دەرېكەويىت، ملوانكەيەكى ئالتونىشم ھەيە دىكەمە ملت، چونكە تۆ چىتر گەرە بويت و بويت بەپياو، لەدوايىشدا دەسبەندى "ئامون" ت بۆ دەنيرم، ئەو دەستبەندەش لەلايەن دايكەو بۆم ھاتوو، دوايىنەوئەش پىلاۋى زوينىشت لەپى دەكەم دواي ئەو پىكەو دەپۆين بۆلاي فىرەون..... موسا لەو كاتەدا بىدەنگ بوو.

ئىخاس خاتون پرسى: خوشحال نىت بەوئەي دەپۆين بۆ لاي باوكت؟

موسا دوبارە بىدەنگ بوو.

ئىخاس خاتونىش وتى: ئايا دەزانى ۋەلام نەدانەوئەي پرسىارى دايكىك بە بېرېزى لەقەلەم دەدرىت، لەوانەيە تۆ منت خوش نەويىت.

موسا نەيتوانى خۆي بگريىت و وتى: من تۆم خوش دەويىت، بەلام لەچونم بۆ لاي فىرەون دەترسم چونكە لە خوداپادشا دەترسم.

ئىخاس خاتونىش پرسى: بۆچى لەفىرەون دەترسىت، پىم بلى بۆئەوئەي دايكىشت بزانىت.

موسا وتى: دەترسم خوداپادشا دوجار بمخاتە ناو پوبارى نىلەو!

ئىخاس خاتون لەرز كەوتە گيانىوئە و بە ترەترىكەوئە وتى: تۆ ئەم قسەيەت لەكى بىستوو؟

موسا وتى: مەپرسە لەكىم بىستوو.

ئىخاس خاتون بەتوڧەيى و دەنگىكى بەرزەوە وتى: ئىستا دەزانم چ نەفرەت لىكراوئىك ئەم درۆيەي بۇ كرەويت، بىگومان كاھىنى مەزن ئەم درۆيەي بۇ دروست كرەويت.

موسا وتى: لەخۇڧا خەلكى تاوانبار مەكە.

چىتر دواي ئەوە ئىخاس خاتون ئوقرەي لىڧرا و پەلامارى موساي دا، بەلام لەناكاو توڧەيەكەي گۇڧا بەنەوازش و وتى: كورم تەماشام كە خەلكى قسەي بىھودەي دەكەن، تۇ چىتر گەرە بویت.

موسا وتى: ئەگەر من گەرە بوم كەواتە تۇ راستىكەم پى بلى!

ئىخاس خاتون بەپەرىشانىەكەرە وتى: تۇ تىكەلاوى كەسانىكت كرەوۋە كە مىشكتيان بەوشىۋەيە تىكداۋە.

موسا وتى: تۇ كە دايكىمى خەرىكە مىشكى من تىكەدەيت چ بگات بەخەلكى!

ئىخاس خاتون وتى: قسەي پىاۋانە و بگرە لەتەمەنى خۇت گەرە تر دەكەيت.

موسا وتى: خۇت وتت كە من بوم بەپىاۋ.

ئىخاس خاتون ھىچ رىگەچارەيكى ترى بەدەستەرە نەما و وتى: من تا ئەم ساتە نەينىكەم لەتۇ شارەوۋەتەرە، ئەو نەينىش ناسنامەي باۋكتە، بەلام بەھەموۋ كەسىكم وتوۋە تۇ كورپى ست ھوس "ئەھرىمە زانە"ى كە نازناۋى ورزاي داگىركەرى لەخۇي ناۋە، بەلام ئىستاش پىت ئاليم باۋكت كىيە، لىم دىگران مەبە، چۈنكە ھۇكارىكم بۇ ئەم نەگوتنەم ھەيە كە ھەم لەبەرژەۋەندى تۇ و ھەم لەبەرژەۋەندى مەدايە. ئىستا دەتۋانى بېرۋىت و ھەريارىەك كە خۇت ھەزەت لىيەتى بىكەيت! بەلام موسا نەپۇشت.

ئىخاس خاتون وتى: مەگەر پىم نەۋتى بېرۇ يارى بكە.

موسا وتى: دواي ئەۋەي ۋەلامى پرسىارەكەمت دايەۋە ھەرچىم پى بلىيت نەنجامى دەدەم.

ئىخاس خاتون بىدەنگ بوۋ و موسا پرسى: دەمەۋىت بزانم ئايا ئەو فىرەۋنەي ھاۋسەرى تۇيە، ھەمان ئەو باۋكەي مەن؟

ئىخاس خاتون^١ وتى: تەنھا شتېك تۆ دەيىت لەمبارەيەو بىزانىت ئەوئەيە جارىكى تر ئەم پرسىارەم لى ئەكەيت، بەلام ئەو بزانە كە من دايكى راستەقىنەي تۆم، ھەر ئەو بۆتۆ بەسە، لەم كۆشكەدا ئەو تەنھا منم پارىزگارى لەتۆ دەكەم. ئىستا لەكانگاي دلمەو ھەز دەكەم تەنھا بىم.

موسا بىدەنگ لەو ژورە پۆشتە دەرەو و بەكىنە و دلگرانىەكەو پۆشتە ھەيوانى كۆشكەو بۆئەوئەي كەمىك پىياسە بكات و دەنگىك بانگى كرد: موسا! موساش تەماشاي دواوئەي كرد و كاھىنى كۆشكى بىزى كە بەدەم زەردەخەنەو دەلييت: بۆچى دەموچاوت داو بەيەكدا سازادەي مۆن!

موسا وتى: ئەي كاھىنى پىرۆز تكات لىدەكەم بەم ناوە بانگم مەكە.

كاھنىش وتى: تۆ چىتر من بەكەسى پىرۆز بانگ مەكە، چونكە تەنھا بەمردووەكان دەليين پىرۆز، ئەويش ئەو مردووەي كە جەستەي بۆ ھەتاهەتايى و جاويدانى مۆميا كرايىت، ناوم "ئامون تپ"ە.

"ئامون تپ" وتى: من "ئىخاس" خاتونم پىش ئەوئەي شوو بەفیرەون بكات دەناسى، ئىمە پىكەو پەيوەندىەكى دۆستانەمان لەگەل يەكدا ھەبوو، لەبەرئەو ھەموو نەيئىەكى خۆتەم بۆ بگىرەرەو!

موسا وتى: تۆ وتت لەپراپردوودا دايكمت دەناسى ھەرەھا دەشزانى كە شوى كرد بەفیرەون، ئايا دەتوانى بەروارى لەدايك بونم بەيىر بەيئىتەو؟

"ئامون تپ"ى كاھن سور وەرگەرا و بەدلگرانىەكەو وتى: بۆچى تۆ من بە "مامان" دەزانى، ئەو چ پرسىارىكى مندا لانەم لى دەكەيت!

موسا زۆر لەم شىوازى مامەلەيە دلگران بوو، پۆشت بۆئەوئەي پلىكانەي كۆشك بپوات خوارەو، بەلام لەو كاتەدا دوبارە دەنگى كاھىن بەرز بويەو: موسا پراوہستە. لەو كاتەدا خۆي گەياندە لاي موسا و وتى: من ئەم نەيئىەت لەكاتى خۆيدا بۆ دەگىرەمەو.

موسا پرسى: بۆچى ئىستا پىم نالىيت، لەكاتى خۆيدا چ كاتىكە كە تۆ و دايكم دەستنىشاننتان كردووە!

كاهينى كۆشك دەستى خستە سەرشانى موسى و لەچاوه كانى موسى پامى و
بەجىگىر و يەكلايى كەرەوه وتى: پيداگىرى مەكە، كاتىك كاتى خۆي بىت ناچارم
بىت بلىم، بگرە ئەگەر خۆشت حەز نەكەيت. لەوكاتەدا موسى گوتەي "ئامون
تب" بەجدى وەرگرت و چىتر دواي ئەوه پيداگىرى نەكرد.

ئیزت یه گه مین عیشقی رامسیس

"رامسیس" ی کوپی فیرعون، بهناونیشانی کوپی دووهم بۆ به دهست هیئانی پله و پاییهی فیرعون له سهردهمی نیوجه وانیدا ده بیئت پراکابه ری له گهل برا گهره که ی "شنار" دا تیپه پزینیت، بی له و تاقیکردنه وانه ی که ساتی نا ساتیک له لایهن فیرعونه وه نه نجام دهریت، خودی خوشی بۆ ئه م تاقیکردنه وه یه مه شقی ده کرد. سهول لیدان له نیو نیجه واناندا که خودی "رامسیس" پیکسی خستبوو، ئه ویش له نیو کچانی جواندا که چاویان پریبووه سهول لیدهره کان، بۆ رامسیس - که به گوته ی فیرعون بووه به پیاو و ئاره زوی ره گه زی به رامبه ره له ودا دهرکه و تبوو - لیوانلیوی ورژان بوو. له کاتی که دا ئه وانی تر بۆ خۆنواندن له به رامبه ره ئه و کچه جوانه ته ماشا چیا نه دا هانی پیشپرکی ده دا، رامسیس دوو پالنه ری هه بوو ئه ویش یان په هه ندی سینکسی یان خۆ نواندن بوو، ئه و ده یویست خۆی تاقیبکاته وه. رامسیس له و پیشپرکییه دا سه رکه و تنی به ده ست هیئا و هه ر ئه وه ی له "گه می"⁸ که ی دابه زی، کچیکی جوان و بالابه رز و پیستیکی قاوه یی و نزیکه ی پانزه سالانه هاته پیشه وه و پارچه یه کی خسته سه رشانی رامسیس و ئه م پرسته یه ی هیئایه زمان:

⁸ گه می: وشه یه کی پارای کوردیه که هه م به واتای به له می گهره "کشتی" دیت و هه م به واتای قه یاخ و به له می بچوکیش دیت، به که شتیبه گهره کان ده و تریت گه می باری و به به له مه بچوکه کانیش ته نها ده و تریت گه می" له کتیبی سه ر نه نجامی "ئه ملی حق" دا که کتیبی پیروزی ئه م ئاینه یه و له سالای ۱۳۱۶ بۆ ۱۳۱۷ زاینی به زمانی هه مرای سه ری هه لدا وه و نه سراهه تهره، کشتی و به لمیان به وشه ی "گه می" تو مار کردبووه، وشه یه که به لایه نی که م حه وسه د سال ته مهنی بیت جینی ستایشه به ریزه وه مامه لی له گه لدا بکرت و له نه سراهه میژوی و نه ده یبه کانه ماندا به کاری به یئین وه رگن.

سلۆ له شازاده رامسیس، ئارقت کردوو پێیده بهم پارچهیه داتپۆشم بۆئهوێ
سهرمات نهییت.

رامسیس زهردهخه نهیهکی کرد و ته ماشایهکی کچهی کرد و پرسى: ناوت چیه؟
کچهش وتى: ناوم "نیزت"ه. زۆر خوشحال بوم بهوێ تو لهم پیشپرکییهدا
یهکه میت هیئا، به خوشی ئهم سهرکهوتنه تهوه نه مشه و له گهل هاو پرکیاندا
ناهنگیک بهرپا دهکم بۆئهوێ پالنهوانی مهزنی سهول لیدان نهو شهره فیهان پی
بیه خشریت.

رامسیس وتى: سهره پای ئهوێ دهزانم نهو ناهنگه زۆر سهرنج پراکیش دهییت،
به لام دهییت داوای لیبوردن بکم.

نیزت وتى: من لهو شوینهدا مالتکم هیه - داوای ئهوێ ناو نیشانی ماله کهی
پیدا - پیی وت ئیمه لهو ناهنگیک بهرپا دهکهین نهگه رات گوپی په یوه ندیمان
پتوه بکه، داوای ئهوه به دهه زهرده خه نهوه دور کهوتوه و چیت داوای ئهوێ
ته ماشای داوای خوێ نهکرد.

"دولانت" خوشکی رامسیس له ته نیشته "ساری" هاوسهری له باخی ماله که یاندا
له ژیر سیبهری درهختی ههنجیریکی عهرهبی گهروه و بهرزدا خهوتبون.
"رامسیس" ییش لهو دهووبه رهدا پیاسه ی دهکرد و جار جار یکیش ته ماشای نهو
کورسیه درێژه ی دهکرد که "دولانت" ی به سهروهه پاکشابوو. دولانت ژنیکی نه
جوان و نه ناشیرین، ته نه شتیکیش که بیری لیده کردوهه ئاسوده یی و
خوشگوزهرانی بوو. هاوکات له گهل هه لومه رجی "ساری" هاوسهری که سهروکی
قوتابخانه ی "که پ" ههروه ها له بهر نهوه ی کچی فیرعه ونه داوای هه رچی بکر دایه
ده یان خسته به رده ستی. "دولانت" کچیکی بالابه رز به لام پیستیکی چهوری هه بوو
هه ر له بهر نهوه ش هه موو پوژیک مه لله مگه لیکی جوژاو جوژی ده دا له جهسته ی و
به بهرده وامی چاودیری پیستی دهکرد.

دولانت شانازی به وهوه دهکرد که ئاگاداری هه موو نهینییهکی خیزانه
وه جازاده کان بوو. له و حاله ته دا چاوی به رامسیس ده که ویت و به دهه
زهرده خه نهوه وتی: له خزمه تی برا خوشه ویسته که مدام.

پامسیس وتی: ئایا تا ئیستا ناوی "ئیزت" ت بهرگویی نه که وتوو؟
 دولانت وتی: که میک باسی ئهوم بۆ بکه و بۆم پونبکه رهوه! دواي ئهوه وتی:
 به ئی ئه و کچیکی جوان و به نازه، ده ئین له "تبس" دا له جوانیدا بیۆنه یه، سهره پای
 ئهوه ی ته مه نیکی که می هه یه به لام خوازیینی زۆره.

پامسیس وتی: ئه ی هیچ شتیك له باره ی خیزانه که یه وه ده زانییت؟
 دولانت وتی: به ئی ئه توانی بلییت خیزانیکی پر به واتی وشه دۆله مهندن، چه ند
 نه وه یه کی وه جا خزاده که یان له م کۆشکه دا بۆ چه ند جارێک پيشوازیان لیکراوه،
 ده توانین بلیین خیزانیکی وه جا خزاده ن. دواي ئه وه بهردهوام بوو: به دلنیا ییه وه
 تۆی خستوو ته ته له وه؟

پامسیس وتی: ئه مپۆ کاتیك له "که می" که م پیاده بووم کچیك پارچه یه کی دا
 به شانمدا و دواي گفتوگۆیه کی کورت ئه مشه و میوانداری کردم.

دولانت وتی: ئه وه هه موو شه ویك میوانداری هه یه، هه موو شه ویك له ماله کهیدا
 ئاههنگ ده گیریت، ئه ری به راست سهرنجی پراکیشاویت؟
 پامسیس وتی: منی وروژاندوو.

دولانت وتی: سهره پای ئه وه ی جیاوازیه کی ئه وتۆتان له گه ل یه کدا نیه، به لام ئه و
 له م جوړه بوارانه دا زۆر لیها توه، به دلنیا ییه وه تۆ سهرنجت پراکیشاوه ئه گینا
 میوانداری نه ده کردی، به دلنیا ییه وه به شداری ئه و میوانداریه ی بکه.

میوانداری "ئیزت" میوانداریه کی ئاسایی نه بوو، له و میوانداریه دا کچانی
 وه جا خزاده که له سه مادا لیها توو بون، چه ند سه مایه کی به کۆماتیان که به لای
 "پامسیسه" وه چوست و چالاکیه کی نوێ بوو ئه نجام دا. گروپیکیش گۆرانیان
 ده وت و گروپیکیش ده یانژهن دا! "ئیزت" له ته نیشت "پامسیس" هوه پراوه ستابوو و
 تازه دهستی له سه مایه کی هه ناسه پر هه لگرتبوو، به ده م هه ناسه پرکیوه و
 به شیوه یه ک خوی به "پامسیس" هوه چه سپاند که پامسیس گوئی
 له هه ناسه پرکیکه ی بوو. کچانیش به شیوه ی میسریه کان نیوه پوت سه مایان ده کرد.
 ئاههنگ تا نیوه شه و بهردهوام بوو و "ئیزت" کاتیك ورده ورده دهری به چۆلی

يېنى، بەدوو پېك مەيەو خۇي لەرامسىس نزيك كردهو و لىي پرسی: ئىستا پىم
بلى كام يەك لەم كچانە زياتر سەرنجى پاكىشايت.

رامسىس لەوكاتەدا شەرم گرتى و سەرى دانەواند، بەلام "ئىزت" كە وەك ئەوھى
لەگەل ماردادى يارى بكات زەردەخەنەيەكى كرد و وتى: پېكىك مەي كەمىك لەم
شەرمەت كەم دەكاتەو.

دواي ئەوھ وەك مامۇستايەكى لىھاتوو پېكە شەرابەكەي بەچواردەورى سەرى
"رامسىس" دا سوپاندهو و كوړى لوى ئەفسون كرد، دواي ئەوھ پېكە
شەرابەكەشى نا بەلىوئەوھ و وتى: بىخۆرەوھ بۆئەوھى شەرابى تەرت پېدەم.

رامسىس نەيدەزانى بەچ شىوئەيەك ئەم كچە بەسەرىدا زال بوو، وەك مندالىكى
دىيى فەرمانەكانى جىبەجى دەكرد، دواي ئەوھ دەستى "رامسىس" ى گرت و وتى:
پىم بلى چ كچىك لەمانە زياتر سەرنجى پاكىشاويت بۆئەوھى مژدەيەكى مەزنت
پېدەم.

رامسىس كە سەرى بە مەي گەرم وروژانى لەسەرتاپاي بونايەتيدا ھىنابوو
جۆش وتى: لەكچى دەريا كە نيوھ تىرى كردم.

"ئىزت" داي لەقاقاي پېكەن، دواي ئەوھ قژە درىژەكانى كردهو، بەلام لەناكاو
پرسىاريك بەھزى "رامسىس" دا ھات: بىستومە كە تۆ دەستگىرانى "شئار" ى براى
منى.

"ئىزت" ىش كە چىتر خۇي ھەلدابووھ باوھشى "رامسىس" ەوھ تەماشايەكى
چاوانى كرد و وتى: لەئىستادا سەرتاپاي بونايەتيم ھى تۆيە، تىنوى خۆت
بشكىنە! دەستگىراندارى قەرزە و تىنو شكاندن و تىربونىش نەقە...

رامسىس بۆيەكەمىن جار تامى عىشقى كرد، خەون نەبوو، بۆماوھيەك لەدلى
خۆيدا قسەي لەگەل خۆيدا دەكرد، لەوانەيە خەوم بىنىيىت، بەلام ھەموو ساتەكانى
لەبىدارى رابردوو و ئىستاش لە تەويلەدا ناچار بوو ھەندىك فەرمانى "سارى"
راھىنەرى قوتابخانەي "كەپ" ئەنجام بدات. ئەو كەسە بەتەمەنانەي كە لە تەويلەدا
كارىيان دەكرد لەبەر خۆيانەوھ گالتەيان بەو دەكرد كە يەككە لە وەجاخزادەكان
بووھ تە پاككەرەوھى تەويلەي ئەسپەكان! سەبەتەيەكى پىر لە پەين و قەرسەقولى

ئەسپ و گوڭدريژەكان بەسەر سەرى يەككە لە ھاوپىكەنى "پامسىس" ھە بوو كە بەر
پادەيەش جەستەى بەتوانا نەبوو، ئەوى زۆر بىزار كەرد، "پامسىس" يىش لىي نيزك
بويەو و "ئامنى" ھاوپىي ناسيەو!

پامسىس بانگى كەرد: ئامنى؟ دواى ئەو بەدەم ھاوار و توپەييەو وتى: كىي
واى لەتۆ كەردو!

لەناكاو دەستىكى بەيژ شانى پامسىس كەرت: تۆ كىيت كە بى مۆلەت دەست
لەكاروبارى ئىمەو و ەردەدەيت؟ ئەم تەويلەخانەيە لەژىرچاودىرى جىنشيني
فەرەونى ئايندە "شنار" دا بەرپۆ دەبرىت.

پامسىس بىئەوئى سەرزەرەكيانە وەلامى بداتەو بەهەموو ھىز و توانايەكى
ئارنجىك دەدات لەسینەى كابرا و تەختى ناو تەويلەكەى دەكات.

پياويش ھەستايەو سەرىي و ھاوارى كەرد: ئەم كۆرە لاو دەيىت تەمى بكىرت!
ھاوپىيانى سەرپەرشتىارى تەويلەكان بى ھىچ ترسيك پەلامارى "پامسىس" يان دا،
"پامسىس" يىش فەرمانى دا بە "ئامنى": ھەلبى و خوشى بەپەلە لەتەويلەكان
پۆشتە دەرەو. يەككە لەكرىكارەكان لەدەرەوئى تەويلەكان توانى خۆى بگەيەنيتە
پامسىس، بەلام لەناكاو پامسىس پاوەستا و پاشەقولىەكى دا لەو پياو و تەختى
زەوى كەرد. ھاوپىيانى كابراى كرىكارى تەويلەكان خۆيان گەياندە ئەو شوينە و
"ئامنى" ش پاوەستا. پياو و ھاوپىكەنى كە شەش كەس دەبون تىخى چەقۇيان
بەدەستەو كەرت.

ئامنى ھاوارى كەرد: ئەوانەو كەسە! شانزادە "پامسىس" ە!

لەوكاتەدا "شنار" يىش گەشتە ئەوى و پرسى: پامسىس دوبارە لىرەيت؟ وەك
بلىي ئەو گيانەوەرانە باشتري ھاوپىي تۆ بن؟

پامسىس پرسى: "شنار" ى براى لىرەدا چى دەكەيت؟

شنار وتى: بەفەرمانى فەرەون سەرقالى پشكنينم، فەرەونى ئايندە دەيىت
پىرەوى خۆى باش بناسيىت! من فەرەونى ئايندەم، بۆيە فەرمان بەتۆش دەدەم نەك
تەنھا چواردەورى ئەم ناوچەيە و نە دەورو و خولى ئەو كچە بدەيت! چونكە ئەو
ھاوسەرى ئايندەى منە.

پامسیس پیکەنی و وتی: نە تۆ دەبیتهی فیرعهونی ئایندە و نە "ئیزت" دەبیته
هاوسەری ئایندەت. چونکە لەگەڵ مندا هاوخە بوو!

"شنار" بە دلگرا نیە کە وە هاواری کرد: ئەم قسە هەلەق و مەلەقانە چین دەیکەیت؟
پامسیس وتی: ئەمانە قسە هەلەق و مەلەق نین، بە لکو راستیەکی
حاشا هەلەگەر، "ست هوس" ی باوکم ئەو مژدەییە پێبەخشیم کە من دەبە
فیرعهون، شەوی پابردوش "ئیزت" لە لای من بوو...

ستە هوس - ئەهریمەن زادە - کە هاوسەری "ست هوس" و بە دایکی "شنار" و
پامسیس "لە قەلەم دەدرا خۆی وە ک فیرعهونیکی فەرمانرەوای پەهای میسر لە قەلەم
دەدا. ئێمە کە ئاشنا یە تیەکی تەواومان لە پیشینە "ستە" هەیه و دەزانین "نەر نەر
نەر" ی دایکی لەو شەو ترسناکەدا کە بە فەرمانی "سینۆه" بیهۆش سپێدرا بە
مردووخانە و لەو هەموو کرێکاری مردووخانە نەیزانی لە کامیان سکی پەر بوو،
کچیکی دەبیته کە ناوی "ستە هوس" بەواتا - ئەهریمەن زادە - ی لێنا. دەقاولدەق
وە "ست هوس" ی هاوسەری کە دیار نەبوو شانزادە "باکتامون" لە نێو ئەو هەموو
پیاوێ بەردیان بوو دەهینا بۆ ئەوێ لە گەلێدا پابوین لە کامیان سکی پەر بوو.
لە راستیدا "شنار" و پامسیس و دولانت "سی" ئەهریمەن زادە پەر بەواتای وشە
بوون. "ستە هوس" ی شارن بەهۆی بیشرمی و هەندیک تایبەتەندی تایبەت
بەخۆیەو لە کۆشکدا دەستەلاتیکی تایبەت بەخۆی هەبوو، ئەو بەلەش و لاریکی
باریک و چاویکی بادامی و تیژ و کاریگەر و لوتیکی جوان و ناسک و بەلەخواییەک
کە هیچ کەسێک نەیدەتوانی بۆساتیکیش بەرگە ی بگریته ترس و تۆقان و
دەپراوکی دەخستە نێو دلی خەلکیەو. "ستە هوس" لە پراوە بەدەر
بە "پامسیس" هەو پەيوەست بوو و لەوساتەدا "پامسیس" ی زۆر بە دلگرا نیی،
ئەویش بەم دیمەنە زۆر دلگران بوو بۆیە هۆکاری دلگرا نیە کە ی لپرسی...

لەوکاتەدا پامسیس بەرپێز و مەزنیە کەو دایکی لە نامیز گرت.

دایکی وتی: دایکت زۆر باش دەتوانیت هەست بەو بەکات کە کوپە کە ی دلگرانە.

ئایا دوبارە لە گەڵ "شنار" ی براتدا شەرت بوو؟

پامسیس وتی: هیچ کاریکم بەو هەو نیه.

ستەھوس-ئەھرىمەن زادە-وتى: شنار لەتۆ دەترسیت.

رامسیس وتى: ئەو فەرمانى ئەووم بەسەردا دەدات كە دەبیئت یەكسەر "تبس" بەجى بهیلم.

ستەھوس وتى: وادیارە ھۆکارەكەشى "ئیزت" بیئت، تۆ بەقورخ کردنى "ئیزت" و "ئیزت" یش بەبەخشینی پەردەى كچینی بەتۆ تورپەى و كینەى "شنار" ی وروژاندییئت!

رامسیس بەسەر سوپمانەو پرسى: چۆن بەو خیراییە ئاگادار ئەم نەینىە بویت؟ ستەھوس وتى: "ئیزت" یەكێكە لەكچە خانەدان و وەجاخزادەكان، لەم كۆشكەدا ھەركەسیك ھەناسە یەك بدات من یەكەمىن كەس دەبم كە ئاگام لەو ھەناسە یە دەبیئت. ئەم نزیك بونەوہى تۆ و "ئیزت" بو "شنار" كە دەیەویئت "ئیزت" بەینیئت سەرشوپیە، بەلام تۆ كە نیازی ئەوہت نیە ژيانى ھاوسەرى لەگەڵدا پێك بەینی؟

رامسیس دوپاتى کردەوہ: بەھىچ شیوہ یەك ژيانى ھاوسەرى؟ مەحالە! بەلام دایكى وتى: تا ئەو شوینەى من "ئیزت" بناسم، لەبەرئەوہى پەردەى كچینی بەتۆ بەخشیوہ، بەم زویى و ئاساییە دەستبەردارت نابیئت.

رامسیس دەستى دایكى گرت و وتى: تەنھا كەسیكىت كە دانیام خیانەتم لى ناكەیت، دەمەویئت كار و بەرپرسیاریەتیەك بەدەیت بە "ئامنى" ھاوپیتم. ستەھوس-ئەھرىمەن زادە-وتى: ئایا بە نوسەرى بارەگای فەرمانرەوایی پازى و خوشحال دەبیئت؟

رامسیس پرسى: چ كەسیك دەبیئتە بەرپوہەر و ئەو دەستەلاتەى پى دەبەخشریئت كە "ئامنى" نوسەرەكەى بیئت.

ستەھوس كۆپەكەى ماچ كرد و وتى: لەم ساتە بەدواوہ تۆ بەرپوہەرى و ئەو دەستەلاتە بەتۆ دەبەخشریئت و دەتوانى "ئامنى" ھاوپیئت بە ناو نیشانى نوسەرى بارەگای فەرمانرەوایی ھەلبژیریئت، بەلام بۆئەوہى ببیئتە بەرپوہەرى دەستەلات بەناچارى دەبیئت بەچەند ئەزمون و تاقىکردنەوہ یەكدا تیپەرپیئت، بۆیە بپۆ و خۆت ئامادەى تاقىکردنەوہ كان بكە، بەلام پى بەترس مەدە پۆ بچیتە دەرونتەوہ، تۆ ھەلدەبژێردرییئت.

پامسیس بۇ تاقیکردنه وهکان خوی به بهرپوه بهری دهستلآت و فرمانرپوهایی ناساند، به لام ئه و به پیتی پیویست ناماده نه بوو. ئەزمون و تاقیکردنه وهکان له ژوری بهرپرسه که دا ئەنجام دهدرا. مەراسیمی تاقیکردنه وهی بهرپوه بهری له هه یواندا ئەنجام دهدرا، ده بوو که پریان بۇ ناماده بوان ناماده بکرایه، بۆنه وهی له پوناکی و گهرمی خۆر پارێزراو بن. له م تاقیکردنه وهیه دا بهرپوهش هه یج جیاوازیه ک له نیوان پامسیس و خۆبه خشه کانی تر دا به دی نه ده کرا، له راستیدا پامسیس زانیاری پیویستی بۇ تیپه پاندنی ئه و تاقیکردنه وهیه نه بوو. په نجا که س له لاوانی ناماده بۇ تاقیکردنه وه به شداری له م ئەزمونه دا کرد، له م په نجا که سه ته نها دوو که س ده یانتوانی ئه و پله یه به ده ست به یخن. پیرمێردی به ته مه ن، بهرپوه بهری باره گای فرمانرپوهایی سه ر و ته خته یه کی دا به هه ریه ک له و لاوانه -ته خته یه کی له داری "نا قاقیا" ی دا به هه ر یه کیکیان که پروۆشی توینژنکی که چی کرابوو و له ناوه راستی ئه و ته خته یه دا چالیک هه بوو که پینوسیکی قامیشیان تیدا دانا بوو. تاقیکردنه وه که له چه ند نه ینیه ک پیک ده هات: پامسیس له نه ینی چواره میاندا گیرى کرد، نه ینیه که ش ئه وه بوو که به چ شیوه یه ک مه رگ بگۆپن بۇ ژیان! پامسیس بیرى بۇ هه یج شتی که نه ده پۆشت، نه یقوانی هه یج شتی که له مباره یه وه بنوسیّت...

دهنگیک به گویندا چرپاند: بهرپوه بهر به تیغیک که له ره گه زی له لایه کی ئه و ته خته یه هه ندیک شتی له سه ر نو سه راوه ده تاشیت بۆنه وهی ته خته یه کی نو ی ناماده ی نو سین بکات، ئەم کاره ش پیتی پینده دات به سود وه رگرتن له ته خته، ته خته له حاله تی مه رگه وه بگۆپیت بۇ حاله تی ژیان.

دوای ئه وه پامسیس له "نامنی" هاوپی نزی که بویه وه و وتی:
 -من گه ناوم "پامسیس" ه وه ک فرمانرپوهایه ک تۆ ده که م به نو سه ری خۆم.

موسا لە بارە گای گەشەدا

لەوکاتەدا دەبوو موسا و دایکی لەلایەن فیرعەونەوه پێشوازیان لێ بکرایە. فیرعەون لەو ساتەدا لەسنوری چل سالی تیپەرپیبوو، لەبەشیکی ئەو کۆشکەدا پێشوازی لە موسا و دایکی کرد کە موسا تا ئەو ساتە چاوی بەو شوینە نەکەوتبوو. موسا خۆی کرد بەناو تەلاردا بەبیینی زۆر تۆقا، زەوی ئەو تەلارە بەبەردی پەشی ناوچەی میسری سەر داپۆشرا، درێژی و پانی ئەو تەلارە زۆر فراوان بوو، تەختی فیرعەون لەسەروی ئەو تەلارەدا دانرا، لەهەردوو لای تەختەکەوه دوو پایە درێژ و زۆر ئەستور هەبوو کە بەسەر ئەو پایانەوه باسی جەنگ و داگیرکاریەکانی فیرعەونی لەسەر تۆمار کرابوو. لەپشتی ئەو تەختەشەوه وێنە جەنگەکانی لەسەر کێشرا. موسا چاوی بەفیرعەون کەوت کە بەسەر تەختەکەیهوه دانیشتبوو و ناو تەلارەکەش پەربوو لەخەلکی. هەموو ئامادەبوونیش بەپێی پلەو و پایە و هەلومەرجیان لەپال یەکتەدا دانیشتبوو. موسا بەبیینی کەسانی جیاوازی، بگرە کەسە بیانیەکانیش بیری لەوه کردەوه کە دایکی بۆچی لەپۆژیکی ئاوادا کۆپەکە ی هیناوه بۆ لای فیرعەون، ئەو پۆژە پۆژی هەموو کەسێک بوو. سەیرترین شت جلۆبەرگی فیرعەون بوو کە هیچ کەسێک وەک ئەو جلی سادە ی لەبەر نەکردبوو. فیرعەون چاوی بە "ئەخاس ئامون" ی هاوسەری کەوت، هەروەها چاوی بە "موسا" ش کەوت. فیرعەون بەدەستی ئامازە ی بەودا کە ژن و کۆپەکە ی بپۆن بۆ لای. لەهەمان ئەم ساتەشدا ئەو کاهینە ی کە لەگەڵ فیرعەوندا سەرقالی گەتوگۆ بوو لەخۆی دور خستەوه و چیتەر دوا ی ئەوه خۆی بەتەنهایی مایەوه و

لەسنورى دورى شەش مەترەو ھىچ كەسىك ماوەى ئەوۋى نەبوو لەو زىاتر لەفەرەون نىزىكتىر بېيتەو. "ئىخاس ئامون" دەمى لەگوڭى موسا نىزىك كىردەو و وتى: كاتىك گەشتىنە شوڭىنى دىارى كراوى فەرەون كىرەشى بۇ بەرە. "موسا" ش كىرەشى برد و فەرەون بەدايىكى دەلىت: ئەى شارن تۆ ھىشتا جوان و چوست و چالاكىت.

شارن "ئىخاس" ىش سوپاسى كرد و ئامازەى بۇ موسا كرد و وتى: ئەمە كۆپى ئىمەيە كە ئەمرو تەمەنى بوو بە دەسال، ئەوم لەبەرئەو ھىناو بۇ ئىرە تا پادشا بەرەكەتى پى بېخىشت.

فەرەون تەماشايەكى سەراپاى "موسا" ى كرد، وەك بلىنى پوبەپوى كۆپىكى بىگانە بوو تەو، چونكە ئەو يەكەمىن جار بوو فەرەون چاوى بە موسا بىكەوئىت.... دواى ئەو پرسى: ناوى چىيە؟

"ئىخاس" خانمىش وتى: ناوى "موسا" يە.

فەرەون وتى: موسا ھەر ناو نىيە.

"موسا" ش ھاتە گۆ و وتى: ئەگەر موسا ناو نىيە، ئەى كەواتە چىيە؟

فەرەون وتى: كۆپەكەمان زمانى وەك بوپول وايە، دواى ئەو لەو لامى موسا دا وتى: موسا نىوہى ناو و بەواتاى "بەخشراو" دىت! بۇ نمونە ئەگەر ناوت ئامون موسا "بەواتا خودا بەخش" بوايە ئەو كات پون و ئاشكرا دەترانى واتاى چى دەگەيەنئىت.

ئىخاس ئامون وتى: ئەى فەرەون تۆ ناويك لەم كۆپەمان بنى!

فەرەون وتى: چىتر بۇ گۆپىنى ناوى درەنگە، شازادەيەك كاتىك لەسەر تەختى فەرمانرەوايى دادەنىشىت دەتوانىت ناوى بگۆپىت، بۇ نمونە خۆم ناوم لە "ست ھوس" ئەو گۆپى بۇ "وەرزاى داگىركەر"، ھەرەھا كاتىك كە تەرمى مومياكراوى پەوانەى جىھانى خورئاوا دەكرىت دەتوانىت ناوى بگۆپىت. دواى ئەو بە موساى وت: وەرە پىش! و دەستى خستە سەر سەرى موسا و وتى: من بەرەكەتت پى دەبەخشم و لەبەرئەو بەرەكەتت پى بەخشراو ئەگەر نىزەيەك بۇ ملت بەاويژن بەھىچ شىوہەك بەرت ناكەوئىت، ھەركاتىكىش خەنجەرىك بەدن لەسىنەت ئەو

خەنجەرە بەھىچ شىۋەيەك كارت تىناكات، ئەگەر ھەلىشت دەنە ناو يىرىكەوہ ناخنىيەت، ھەركاتىكىش ماريك پەلامارت بدات يەكسەر لەھەمان كاتدا پاشەكشە دەكات و ناتگەزىت، ئەگەر بکەويتە ناو پوبارى نىلەوہ و تىمساحەكانى نىل چاويان پىت بکەويت پەلامارت نادەن، من كە پادشا و فیرەونى مىسرم تو لەبەرامبەر ھەموو بەلایەك دەپارىزم و بەركەتى خۆم پى بەخشیت.

دواى ئەوہى لەكۆشكى فەرمانرەوا ھاتنە دەرەوہ "ئىخاس" بەخۆشچالى و لەخۆبايەكەوہ بە "موسا"ى كوپى وت: چاوت بەمەزنى فیرەون كەوت؟

موسا ھىچى نەوت: جياوازيەك لەنىوان ھەلومەرچى ژيانى كچان و كوپانى فیرەوندا ھەبوو. ئەم جياوازيەش پەيوەست دەكرا بەخۆشەويستى و كاريگەرى دايكيان لەسەر فیرەون. كاتىك كەنیزەكىك سكى لەفیرەون پەر دەبوو و لەدايك دەبوو لەكۆشكى فەرمانرەوايیدا جىگىر دەكرا. شويىنى خەوتنى ئەم جۆرە دايكانە و ئەوانى تر لەيەك شويىندا بوون، شەوانىش لەيەكەك لەتەلارى كۆشكە مەزەكاندا دەخەوتن. ئەگەر ئەو مندالەى لەدايك دەپىت كوپ بوايە، دايكى تا تەمەنى ھەوت سالى لەلای خۆى دەپىلایەوہ، دواى ئەوہ دەسپىدرا بەيەكەك لەكاھىنەكان بۆئەوہى بەچاودىرى كردنى كاھىن پەرورەدە بكريت، بەلام ئەگەر ئەومندالەى لەدايك دەپىت كچ پىت، ئەوا لەم ھالەتەدا دايك نەيدەتوانى مندالەكەى لەلای خۆى بەپىلتەوہ، چونكە مندالەكەيان دەسپارد بەدايەنىك تا ئەو كاتەى گەرە دەبوو، بەلام ژنەكانى فیرەون ھەريەكەيان جىگايەكى تايبەت و سەربەخۆيان ھەبوو و مندالەكانىشيان لەگەل ئەواندا دەژيان، ھەلبەت لەپۆژدا لەلای دايكيان نەبوون، بەتايبەت كوپەكانيان چونكە دەبوو فیرى زانستى جۆراوجۆر و وانەگەلىكى جۆراوجۆر بونايە، ھەرەھا فیرى بەكارھىنانى چەكە جۆراوجۆرەكان بونايە، بەدريژايى پۆژ لەقوتابخانەدا و شەوانىش لەلای دايكيان دەمانەوہ. پلەى دايكى موسا "ئىخاس" خانم پلەوپايەيەكى ديارى ھەبوو، پاستە كە شارژن "ستە ھوس" بۆخۆى فیرەونىك بوو و كوپەكانى "شئار و پامسىس" لەسەروى ھەموو كوپەكانى ترەوہ بون، بەلام لەچا و ژنەكانى تردا بەخۆشەويست و ھەلبژاردە لەقەلەم

دەدرا. لەبەرئەوێ "ئىخاس ئامون" لەكەسانى نزیكى فیرعەون بوو، پلەوپایەیهكى تایبەتى ھەبوو زۆرىش موسای خوش دەویست.

بەلام موسا دەیوت: دەبیئت ئەو نەیینە ئاشکرا بکەم! چونکە کاهینی مەزنى كۆشك باسى شتیکی بۆ کردم...

موسا لەنیو کۆپەکانى فیرعەوندا سەرەرای ئەوێ كەسیکی بییدەنگ و مات بوو، بەلام زۆر ئازا و بەهیز بوو، لەچەند مەشقیكى جیاوازا ئەم تواناییەى خوێ نیشان دەدا. لەناو كۆشكدا شوینیکی تایبەتیا بۆ مەشقى بواری جەنگ دیاری کردبوو، کۆپەکان لەو گۆپەپانەدا مەشقیان دەکرد و كچەکانیش لەدەرەوێ ئەم گۆپەپانە تەماشای ئەم دیمنەیان دەکرد، مەشقهكانى جەنگ تا نیوەرۆ بەردەوام بوو. دواى تەواوبونی مەشقهكانیان کۆپەکانى فیرعەون بەفرمانى پراھینەر خویان ھەلەدەدا یە ناو ھەسیرەوێ⁹ بۆئەوێ پاك خویان بشۆن، دواى ئەوێ پاك خویان شۆرى، نۆرەى خواردنى نانى نیوەرۆ دەھات. نانى نیوەرۆى شارادەکان بریتی بوو لە ھەنجیر، تری، گوێزى ھندى تازە و خواردنەوێ. لەقوتابخانە و مەشقهكاندا خواردنەوێ باوى میسرى بۆنمۆنە ئاوجۆیا بە شارادەکان نەدەدا. یەكێك لەپراھینەرانى سەردارى جەنگ كە لەگەڵ دەستیاریەكانیدا كە لەچەند ئەفسەریك پێك ھاتبون مەشقیان بە کۆپەکانى فیرعەون دەکرد. ئەم دەستیاریە زۆر سەختگیر و بەرپادەیک وردبەن بوو كە کۆپەکانى فیرعەونى لەكاتى مەشقهدا بێزار دەکرد و دەیگریاندن، بەلام سەرەرای ئەوێش نەیان دەتوانى ناپەزایی خویان دەرپەن، چونکە ئاگادارى ئەوێبوون فیرعەون دەستەلاتیكى تەواوى داو بو بە پراھینەرەکان و گوتە و فرمانى پراھینەر دەقاودەق وەك گوتە و فرمانى فیرعەونە. ئەم پشەتگیریە دەستى پراھینەرانى بۆ ئازادى کارکردن دەکردهوێ. لەبابەتیكدە ھەستى کرد كە کۆپەکانى فیرعەون بەدواى ھۆكارى ئەم سەختگیریەدا دەگەرپن بۆیە پێى وتن: ئێو دەبیئت پێشوازی لەم سەختگیریانە بکەن و خوشحال بن، چونکە ئەم جۆرە مەشقانە و ئامادە بون بۆ جەنگ، بۆتان دەسەلمینیت کاتیك دەرۆنە گۆپەپانى جەنگەوێ نوکی

⁹ ھەسیر: وشەیهكى پاراوى کوردی پەتیە کە بەواتای "ھەز" دێت، ھەرۆھا لەمەندیک ئاوجە کورد نشینەکاندا دەلێن "ئەستیل" ... وەرگیر.

تیشی نێزەیهك هیچ جیاوازیەك لەنیوان سینەى سەربازىكى ئاسایى و فیرعەونىكدە ناکات، چونکە بەشیوەیهكى یەكسان پۆدەچیتە هەردوو سینەکەو، شازادە و هەژار زادەیهك لەگۆرەپانى جەنگدا بونی نیە، ئەگەر لەگۆرەپانى جەنگدا ئاگاتان لەخۆتان نەبیت سنگتان بەنوکی چەقۆ هەڵدەدەن! نوکی شمشیرێک بێئەوێ مۆمیا بکڕین پەوانەى جیهانى خۆرئاواتان دەکات، چونکە جەستەتان لەپیناوا نامێرە پازاوەکان هەڵدەدەن و پارچە پارچەى دەکەن! موسا ئەم گوتانەى کە پراھینەریکی لیھاتوو باسی گۆرەپانى جەنگى بۆ دەکردن، لەگەڵ گوتەکانى ئەو پۆژەى فیرعەون کاتیەک بەرکەتى پى بەخشى هەلسەنگاند! لەبەرئەوێ فیرعەون زۆر حەزى لە تیرھاوێشتن بوو، لەکاتى مەشقدا تیروکەوانى بەیەکیک لەچەکە هەستیارەکان لەقەلەم دەدرا. میسرێەکان لەبارەى تیرھاوێشتنەو بىروباوەرپىکى تایبەتیاى هەبوو و پراھینەرى کۆرەکانى فیرعەونیش لەمبارەیهو هەموو هەولێکیان دەخستە گەڕ. موسا لەم مەشقانەدا زۆر لیھاتوو بوو و تەنھا پامسیس دەیتوانى لە موسا باشتر تیر بهاوێژیت، هەرکاتیک تیری موسا بەهەلدا برۆشتایە، پامسیس قەرەولى لەو نیشانەیه دەگرت و بى هیچ ئەملاولایەك دەپینکا.

جەنگى ئىۋان رامىسىس و موسا لەگۆرەپانى تىر ھاۋىشتىدا

پېشەنگى رامىسىس لە موسا لەبۋارى تىرھاۋىشتىدا وردە وردە گۆپا بەجۆرىكى تىر لايەنى نەينى ئامىزى نىۋان ئەو دوانە، چونكە ئەو دوانە بەھۋى ھەرزەكارى و لايەتى و ھەۋلدىيان بۆنەۋەى يەككىيان بېيتە پېشەنگى ئەوتريان كە ئەمەش ھەلگىرى جۆرىك پۈبەپۈبۈنەۋەى تايبەت بەو تەمەنەيە كە ناچار دەيىت بەو شىۋەيە پەفتار بكن.

پامىنەرى تىرھاۋىشتىن كە ناۋى "ستى ھوپ" بوو بەخويندكارە فيرخۋازەكانى وت: جوان لىنى ورد بىنەۋە، من تەنھا شىۋازى كەۋان گرتن و كەۋان كىشانقان دەكەم، بەلام قەرەۋلگرتن و پىكانى ئامانچ دەكەۋىتە ئەستۋى ئىۋە ھەرۋەھا پەيۋەستە بەئامادەكارى و تواناى بەھرى ئىۋەۋە. دەيىت ئەۋەندە تىر ھاۋىژن تا دەبنە تىر ھاۋىژنىكى لىھاتوو. موسا بەۋردى و دانبەخۇداگىرىيەكەۋە تىر ئەندازى دەكرد، بەلام رامىسىس بەپەلە تىرەكانى دەھاۋىشت.

"ستى ھوپ" بۆى دوپا تىرەكەنەۋە: خىرايى تىرھاۋىشتىن دەستپىشخەرى خۇى لەدەستپىكردنى جەنگدا دەكات، لەگۆرەپانى جەنگدا تىرھاۋىژنىك بەزىندويى دەمىنىتەۋە كە پېش ھەمويان تىرى خۇى ھاۋىژنىت. موسا لەكارى تىرھاۋىشتىدا زۆر خاۋ بوو، لەو پۆژەدا تىرىكى ھاۋىشت كە ئاسايى ۋەك جاران كەمىك خوارى گرت و ئامانجى نەپىكا. رامىسىس بەخىرايى كەۋانەكەى كىشا و قەرەۋلى خۇى گرت، بۆنەۋەى بىسەلمىنىت لەكەۋان كىشان و تىرھاۋىشتىدا چەنىك خىرايە، لەھەمان ئەو كاتەى رامىسىس كەۋانەكەى كىشا مىندالىك لەبەرامبەرىدا سەرى دەرھىنا. مىندالى كەنيزەكان لەۋبەرى گۆرەپانەكەۋە چاۋدىريان لى دەكرا و سەرپەرشىتىك لەو نىزىكانەدا چاۋدىرى لىدەكردن بۆنەۋەى لەسنورى گۆرەپانەكەمان

نزیك نەبنەوه، بەلام ئەو منداڵە ھارە خۆی لەنیشانەى تیر ھاویشتنەكە نزیك كەردبویەوه، موسا كە بێر و ھەستى لەلای نیشانەكە بوو بینى ئەو منداڵەى بەسەر درختەكەدا سەرکەوت و لەپاڵ نیشانەكەدا خۆى پاكەرتوو، لەوانەى بەھۆى تیری "پامسیس" ی براىەوه تەختى زەوى بكەرت، بۆیە بەخیرایى و بەھەموو توانایەکیەوه مشتیکى دا لەكەوانەكەى پامسیس، ئەم لیدانە نەك تەنھا بو بەھۆى ئەوى كەوانەكە لەدەستى پامسیس بکەوێتە سەر زەوى، بەلكو خۆشى بەھۆى ئەم لیدانە لەناکاوه تەختى زەوى بوو!! ئەم كەوتن و دیمەنە تەواوى تەماشاجیان كە كچانى فیرعەون ھەروەھا كۆپانى فیرعەونى سەرگەردان كەرد.

پامسیس ھەستایە سەرپى و بەتۆپەییەوه وتى: موسا ئەوه چیت كەرد؟
موسا وتى: مەبەستى ئەوێم نەبوو سوکایەتیت پى بکەم، تەنھا شتیک كە بوبەھۆى ئەوى بیناگایانە پى لەتیرھاویشتننت بگرم بونى یەكێك لەمنداڵى كەنیزەكەكان بوو بەسەر یەكێك لەدرەختەكانى نزیك نیشانەكە، ئەگەر تیرەكەت بەھەلەدا برۆشتایە بەدنیایەییەوه ئەوى دەكوشت...

ھەموویان گوێیان لەم گفتوگۆیە دەگرت و چاوەڕپى كاردانەوى پامسیس بوون. وەلامدانەوى موسا بەھەمان ئەندازەى كەوتنى كەوانى تیر و كۆپى فیرعەون چاوەڕواننەكراو و سەیر بوو! چونكە خستنى كۆپى فیرعەون-كەسیك كە ئومیدی ئەوى لى دەكرا بییتە فیرعەونى ئاینده-سوکایەتیەكى نەبەخشاوبوو، ئەگەر كەسیكى ئاسایى ئەم كارەى بكەدایە یەكسەر بریارى مەرگی بەسەردا دەدا، بەلام لەبەرئەوى لەلایەن براکەى پامسیس "موسا" وە ئەم ھەلەى ئەنجام درا ئەوا بابەتەكە بەشیوەیەكى تر لێكدانەوى بۆ دەكەرت. موسا پوختسارى سپى وەرگەرا، چونكە تازە ئاگادارى ئەوه بوو كە چ ھەلەىەكى ئەنجام داوه، لەكاتێكدە ھیچ كەسیك نەیدەتوانى بگەرە ماوەشى نەبوو بەھۆى ئەو پەفتارەىەوه لێكۆلینەوى لەگەڵدا بكات، بەلام پامسیس كە ھەموانى لەچواردەورى گۆرەپانەكەدا بینى لەبەرانبەر ئەو پەفتارەى موسا نواندى زلەىەكى بەھیزی كیشا بەپوختسارى موسای برایدا. "موسا"ش لەدواى ئەو زلەىە سور وەرگەرا و زۆر تۆپە بوو، بەلام بۆئەوى بەسەر خۆیدا زال بیتەوه چاوەكانى داخست و بۆماوەیەك نەیکردنەوه، بەلام دواى

ئەۋەى چاۋى كىردەۋە لەو گۆرەپانەدا بى' لە راھىنەرى تىرھاۋىشتن "ستى ھوپ" ھىچ كەسىك لەۋىدا بەدى نەدەكرا. "موسا" ش بۆئەۋەى راھىنەركەى چاۋى بەفرمىسكەكانى نەكەۋىت پىشتى تىكرد.

"ستى ھوپ" ىش لەسەرخۇ بەرەۋ پرى موسا پۇشت و لىى پرسى: شازادە موسا لەيىرى كە، زۆر خۇشحال بوم بەۋەى بىنىم توانىت بەسەر تورەيى خۇتدا زال بىت. ئەۋەت بۇ سەلمانم كە تۇ شايستەى فرمانرەۋايىت، بەلام تەنھا پرسىارىك مارە لىتى بىكەم ئەۋىش ئەۋەىە بۇچى لەپىناۋ گىيانى مندالى كەنیزەيەكدا نامادە بویت شازادە تەختى زەۋى بىكەيت؟

موسا وتى: من مەبەستم رامسىس نەبوو، بەلكو وىستم كەۋانەكەى لى' ۋەرگرم و پىنەدەم تىرەكەى بەاۋىژىت.

"ستى ھوپ" ھەستى بەۋەكرد لەۋانەيە دژايەتى نىۋان ئەۋ دوانە بارودۇخى گۆرەپانى مەشقى تىرھاۋىشتن تىكىدات، بۆيە كىردى بەدوۋ بەشەۋە و لەدوۋ كاتى جىاۋازدا مەشقى پىدەكردن.

موسا لەناۋچەيەكى شار بەناۋى "شارى رامسىس" كە دەكەۋىتە ناۋچەى باكور نىزىك دەلتاى روبرارى نىل-نەزىك قاھىرەى ئىستا-نىشتەجى' بوو. كۆشكى فرمانرەۋايى "شارى رامسىس" بەيەكىك لە كۆشكە مەزنەكانى مىسر لەقەلەم دەدرا، "موسا" ش ھەموو سەر لەئىۋارەيەك لەكاتى خۇرئاۋابوندا لەناۋ كۆشكدا پىياسەى دەكرد: كاتىك تىشكى خۇر بەر سىتونى كۆشكى بەردىنە سواقدرۋەكان دەكەۋت، دىمەنىكى ئەفسوناۋى دروست دەكرد، موسا بۇمارەيەك تەماشاي ئەۋ دىمەنەى دەكرد، تا ئەۋ كاتەى بەتەۋاۋى ئاۋ و ھەۋا تارىك دەبوو. ئەم تەماشاكردنە يەكىك بوو لەكاتى خۇش بەسەر بىردنەكانى پۇژانەكانى موسا.

دیدارى ئاشقانه و تۆلەي رىكابه رىانه

له كه نار گىلگه يه كى گه نمدا له ناو "كه يه ل" ۱۰ "يكي قاميشى و چۆل و دوردا ژوانى شه وانەي رامسيىس و "ئىزت" بوو.

رامسيىس لىي پرسى: ھۆكارى ئەوھى تۆ منت ھەلېژارد چى بوو؟ من لە ئىستادا نوسەرى فەرمانەرە واييم، ھەر لەبەر ئەوھى ناتەوئىت بۆنمونه لەگەل جىنشىنى برامدا ژيانى ھاوسەرى پىك بەئىت؟

"ئىزت" وتى: تۆ فرىعدەنى ئايندەي مىسرەيت! سەرەراي ئەوھى سەرەتا من و شنار نىوانمان بەوشىوھەش باش نى، كاتىك ئەو دەھىنمە بەرچاوم كە دەيەوئ دەستم لىيدات، زۆر دىگران دەيم، بەلام شنار كەسيكى ئاشق و ھەرەشە نامىزە...

"شنار" بەسەر كەژاوە كەيەو كە كۆلەرەكان بەسەر شانيان ھەليانگرتبوو سلاوى لەو راوچيانە دەكرد كە خويان نامادەي پۆشتن بۆ راو دەكرد. دواي ئەو رامسيىس سواری گالىسكەيەكى تارادەيەك سوک بوو كە سەربازە كۆنەكان لىيان دەخوپی، بەخوشحالىو پىگای بىابانى گرتەبەر. "شنار" بەچاوەكانى كەوتە شوئنى بەلام خۆي بەشداری لەو راوهدا نەكرد. بەرنامەپىژى لەئەستۆي مىرى راوچياندا بوو. سەگە راوەكەكان بەچواردەورى گالىسكەكەدا پايان دەكرد. ھەموو كەرەستەيەكى چەند پۆژ راوگرن بگرە چادريشيان لەگەل خوياندا بۆ خەوتن ھىنابوو.

لىخوپی گالىسكەكە لە "رامسيىس" ي پرسى: ئايا دەتەوئىت بەگورىس نىچىرەكانت گرفتار بكەيت يان دەيانكوژىت؟

¹⁰ كەيەل: وشەيەكى كوردی پەتيە كە كەواتای "خانە باخ" دەگەيەنئىت ئەو ژۆرە يان ئەو خانووە بچوكەي لەپال يان لەناو باخىكدا دروست دەكرىت پىي دەوترىت "كەيەل" ... وەرگىز.

پامسیس وتی: ئەو بەباش دەزانم کە نیچیرە کەم بەگوریس بگرم.
 لیخوپی گالیسکە کە وتی: کواتە گوریسە کەت بە دەستتەو بەگرە.
 لەوکاتەدا پامسیس سی گەلە ئاسکی لەدورەو بەینی، ئەو و گالیسکەوانە کە
 کەوتنە دواي گەلە ئاسکە کە و سی دانە لە ئاسکەکان کە بەتەمەن و بیەیز بون لە
 گەلە کەیان جیا بونەو، بەلام گەلە ئاسکە کە بەخیرایی خویان کرد بەنیو دۆلیکی
 تاشە بەردیندا، گالیسکە کە پراوەستا و گالیسکەوانە کە پیشنیاری کرد: چیت نابیت
 بەگالیسکە برۆین، بەلکو دەبیت بەپی دویان بکەوین.

پامسیس لی پرسی: بۆچی بەپی؟
 گالیسکەوانە کە وتی: بەهۆی نالەباری و ناریکی زهوی، ئەم بەردەلانی دەبیت
 هۆی شکاندنی چەرخێ گالیسکەکان.

پامسیس وتی: بەم شیوەیە ناتوانین خۆمان بگەیهینە گەلە ئاسکەکان.
 گالیسکەوانە کە وتی: زۆر باش شارەزای ئەم ناوچەیەم، ئەم ئاسکانە پەنا بۆ
 ئەشکەوتیک دەبەن لەمکاتەدا کەوتنەتە داوی ئیمەو. نزیکي تا نیوهرۆ پێیان کرد
 بۆئەوێ خویان بگەیهنە گەلە ئاسکەکان. قورسی چەک و کەلوپەلەکانیان توانای
 لی بریبون، بەلام فشاری تاوی گەرما لەماندویەتیەکیان زیاتر بوو، ناچار بۆئەوێ
 کەمیک بەهۆینەو پالیان دا بەتاشە بەردیکەو.

گالیسکەوانە کە پرسی: ماندوو بویت؟ ئەگەر حەز دەکەیت بەردەوامی پێدەهین
 ئەگەر حەزیش ناکەیت دەگەرپێنەو.

پامسیس وتی: بەردەوامی پێدەهین، بەلام هیچ بونەوهریک بگرە مار و
 دوشکیش لەم بیابانەدا ناریت چ چۆلەوانی و وێرانەیهکی سەیرە!
 لەناکاو گالیسکەوانە کە وتی: پێی چەم بەهۆی برینیکی کۆنەو ئازارم دەدات،
 ئەگەر رازی بیت کەمیک بەهۆینەو؟

ئەو دوانە لەوشوینەدا مانەو تاشە داها. گالیسکەوانە کە وتی: تۆ بخەو،
 چونکە ئەم برینەم ناھێلێت بەو ئاسانیە خەوم لی بکەوێت، ئەگەر ویستیشم
 بخەوم، ئەوا هەلتەدەستینم.

پامسیس خهوت، دواى کاترژمیریک چاوى کردهوه، خوى بهتهنهایى بینى. گالیسکهوانهکه خوى بهکهسیکی بیهز و توانا نیشان دابوو، بهلام ههلهاتیبوو! نهو بهتهنها خوى نهپۆشتیبوو بهلکو چهك و شتومهکهكهشى لهگهڵ خویدا بردبوو، پامسیس بى خواردن و چهك لهبیابانى تاریکدا مایهوه!

پامسیس وتى: پلانگیرى "توطئة" دهیانهوئیت بهرێکردن و بیخواردن لهم بیاباندا لهناوم ببهن! پامسیس نهو پهیوهندیهى هاتهوه یاد که لهسهرتای پۆشتیاندا لهنیوان گالیسکهوان و "شنار" دا بهرقهرار بوو، بیگومان "شنار" لهچاوهروانى مهرگی ونبویهکی بیاباندا سات ژمیری دهکات. پامسیس ههولئى دا نهو پێگایهى که لێیهوه هاتیبوو بهبیر بهینیتیهوه، لهناکاو ئاسکێك لهبهردهمیهوه ههلهات، پامسیس بوى دهرکهوت دهبیئت لهم ناوچهیهدا سهرحاوهی ئاوێکی لیبیئت، باشت و ابوو متمان به گیانهوههرهکان بکات، بۆیه دواى ئاسکهکه كهوت تا خوى گهیانده گهلهکیان و لهو شوینهدا درختیکی خورما سههرنجی راکیشتا، دار خورمایهکی بیابانى که بهرزیهکهی نزیکهی ده متریک دهبوو لهدورهوه خوى دهنواند. ئهم جوړه دار خورمایه بهلهق و پۆپی پزۆبلوو و توێکلێکی خۆلهمیشتی، ههروهها گولگهلیکی بچوک و بۆندار و زهردباوى مهیلهو سهوز جوانیهکی تایبهتى بهخوى دهبهخشی. پامسیس بههرو پوی درخته خورماکه پۆشت، زۆر لهسهرخۆ ههنگاوی دهنابوئیهوهی دوچاری بیتوانایی و ماندویهتى نهبیئت، بهلام کاتیك گهشته لای دار خورماکه پیاویکی لهویدا بینى که پالئى دابوو بهدرهختهکهوه! بهسهرسوپرمانیکی تهواوهوه لئی نزیک بویهوه و چاوى به سههرپرشتیاری تهویلهخانهکان كهوت- ههمان نهو كهسهی له تهویلهخانهکهدا شهپری لهگهڵدا کردبوو- لهوکاتهدا سههرپرشتیاری تهویلهکان سلوى لێکرد. "پامسیس" یش لهتینواندا لیوى لکابوو بهیهکهدا بۆیه نهیتوانی وهلامى سلوهکهی بداتهوه و چاوى تهنها مهشکه ئاوى کابرای دهبینى که لهتهنیش پییهوه لهسهرزوى دانرابوو.

کابرای سههرپرشتیاری تهویلهخانهکه وتی: تینوته؟ بهلام من ئهم ئاوه بۆ کهسیك که بریاره لهناو بجیئت بهفپۆ نادهم. تۆ زۆرباش منت لهبهردهم کرێکارانى تهویلهخانهکهدا پرسوا کرد؟

پامسىس وتى: ئايا لەبەرئەو دەتەوئىت بىمكوزىت، يان بەفەرمانى "شنار" گە لەدەروازەى شار چاوەرپى مەرگى مەنە، ھاتوئىت بۇ ئىرە؟

كابرەى سەرپەرشتىياری تەويلەخانەكە پىكەنى و وتى: بىگومان خواستى خۆشم يەككە لەو ھۆکارانەى منى پەلکىشى ئىرە کردووە و چەقۇ بەدەست ھەستايە سەرپى. پامسىس يەكسەر دەستى دوژمنى خويندەو و زانى كابرەى سەرپەرشتىياری تەويلەخانەكە لەزۆرانباژىدا لىھاتوو و دەيەوئىت بەشىوہيەكى ھونەرى لىيىدات و تەختى زەوى بکات، پامسىس بى لەکۆکردنەوہى ھەموو توانايەكى خۆى بۆئەوہى نەكوزىت ھىچ پىگەچارەيەكى ترى لەبەردەستدا نەبوو. لەناکا و ھەموو توانايەكى لەقوپگىدا كۆکردەو و بەھەموو توانايەكى قىراندی و بەشىوہيەكى خافلىگىرانە خۆى ھەلدا بەسەر كابرەى سەرپەرشتىياری تەويلەخانەكەدا بۆئەوہى نەتوانىت سود لەچەقۆكەى دەستى وەرگىت، ئەم پەلامار و لىدانەى پامسىس كابرەى سەرپەرشتىياری سەرەوژىركرد و چەسپاندی بەخورماكەدا: ئەو درەختە دپكىكى گەورە و بەئەندازەى چەقۆيەكىش تىژ ھەبوو....

خۆر لەنيوہندى ئاسماندا بوو، پراوچىەكان سەرگەردان و نىگەران بەھۆى ون بونى پامسىس لەھەموو شوئىنىك بەدوايدا دەگەران و ئانومىدانە خۆيان بۇ گەرانەو و ئاگادارکردنى "شنار" ئامادە کرد، لەوکاتەدا لەدورەوہ خىوئىك دەرکەوت: شەرپەرشتىياری پىر وای دەزانی چاوى بەجنۆكە كەوتوو، ھەموويان سەرتاپا چا و تەماشای ئەو خىوہيان دەکرد، بەلام لەناکا و دەنگىك ھاوارى کرد: "من" پامسىس "م"، لەگوريسى پراوچى خۆم دەرباز کردوو! بەراستى پراوکردن شوئىنىكى باشە بۇ تاقىکردنەوہ...

ئاراپىشكەرەكان لەچواردەورى "شنار" لەكۆشكە تايبەتەكەيدا سەرقالى ناخون و ئاراپىشتى قژى بون. شنار گرنگىەكى تايبەتى بەخۆى و شىوآزى ژيان و تىپەراندنى تەمەنى دەدا. بەھۆى ئەوہى خاوەنى سەرەوت و سامانىكى زۆر بوو ھەميشە خوازيارى باشتىن ژيان بوو. جوانى و ئاراپىشتى تايبەت و شوئىنىكى تايبەتى لەژيانى وەجاخزادەكاندا ھەبوو. كاتىك ئاراپىشتكەرەكان پۆنىكى

بۆنداریان لهجهستهی شنار دهمالی، شنار لهژێر دهستی ئارایشتگهرهکاندا ههستی بهئارامی دهکرد و فهرمانی دهدا لهچواردهوریدا بێدهنگی بپاریزن، ئهو پۆژه وهکو جاران خهریکی عهترمالینی شنار بون لهناکاو دهنگهدهنگی هیمنی کۆشکی ههژاند و بهدهم هاوارهوه کهسیک وتی: من دهمهویت راستی ئهم بابته بهدهست بهینم... لهناو ئهو کۆشکهدا دهنگی دایهوه و خۆی کرد بهناو حهمامهکهی "شنار" دا و دوبارهی کردهوه: دهمهویت بزاتم، ههر ئیستا!

شنار که پهشوی دهستهلاتی خۆی لهدهست داو بو بهلهرزوه ئارایشگهرهکانی چواردهوری کرده دهرهوه و هاواری کرد: برا بچوکهکهه هئور بهرهوه، چیت دهویت؟ ئهوه باسی چی دهکیت؟

پامسیس بهگالتهپیکردنهوه وتی: خۆت وا نیشان دهدهیت که ئاگاداری هیچ شتیکی نیت، چهند کهسیکت بهکری گرتبوو بۆئهووی بمکوژن. شنار وتی: کێ ئهم قسه هیچ و پوچانهی پی وتویت، ههر ئیستا ئهو کهسانهم پی نیشان بده!

پامسیس پیکهنینیکی ژهراوی کرد و وتی: خۆیان، خۆم ئهو گوتانهم لی دهرکیشان، ئهگهر دتهویت بیبینی برۆ تهماشای بکه چهسپاندومه بهدار خورمایهکی بیاباندا! یهکه میان مردوو و دووهمیشیان دیار نهماوه، گالیسکهوانهکهش!

"شنار" کاتیکی زانی چیت جینی نکولیکردن نهماوه، ههولیدا بهنهرم و نیانی پهفتاری لهگهڵدا بکات و وتی: هیچ کاتیکی ئهوه فهرامۆش نهکیت که من برای تۆم. "پامسیس" یش وتی: منیش ئهرکی برایهتی خۆم بهجی دههینم.

لهوکاتهدا شنار دهستی خسته سهرشانی پامسیس و وتی: سهرهپای ئهوهی بیروبوچون و سهلیقهمان بهیهک ناخوات ههروهها چهند ناکۆکیهکمان لهگهڵ یهکتردا ههیه، بهلام سهرهپای ئهوهش هیچ کاتیکی ههز ناکهم لهناو بجیت.

پامسیس وتی: کاتیکی گالیسکهوانهکه پهیدا بویهوه بۆمان دهردهکهویت ئهم گوتانهت تا چهنیکی راستن.

رامسىس دواى ئەم گىفتوگۇيانە پۇشت بۇلاى "ئامنى"، "ئامنى" ش پىى وت:
لەگەرەنەوت دۇنيا بوم.

شەو كاتىك رامسىس پۇشت بۇ ئەو "كەيەل"ەى كە بەقامىش دروست كرابوو،
شوينىك كە ھەموو شەويك چاوپىنكەوتنى لەگەل "ئىزت" دا دەكرد و لەوى چاوەپرى
كرد. مارەيك تىپەپرى و بىنى "ئىزت" لەسەرخۇ خۇى كرد بەناو كەيەلەكەدا و وتى:
خۆشەويستەكەم ھاتم، "شئار"ى برات خەرىكە شىت دەبىت.

رامسىس وتى: ھەر لەبەرئەوھش ويستى لەكاتى پراوكردەكەمدا بەكوشتم بدات،
ئىستا كاتى ئەم جۆرە قسانە نيە، ھەر بۇئەوھى كەمىك نەوازشت بەكم.

"ئىزت" یش سەرى خستە باوھشى رامسىس و دەستى كرد بە نەوازشكردى
پىكانى. كاتىك سىپىدەى بەرەبەيان ھەلھات دەستى بەقرى "ئىزت" دا دەھىناو و
نەوازشى دەكرد و "ئىزت" یش وتى: وتيان كەسىكت لەكاتى پراوھكەتدا كوشتووھ.

رامسىس وتى: چونكە فەرمانى پىدراپوو بمكوژىت.

"ئىزت" یش وتى: منىش دەبىت تۆ بكوژم، چونكە واهەست دەكەم تۆش نيازى
كوشتنى منت ھەيە.....

پامسیس له پله ی نوسه ری "کاتب" فرمانره واییدا

کاتیڅ پامسیس بیستی: ئیستا بهر ی دهکەوین! نهیتوانی باوهر بهوه بکات بهم زوانه به فرمانی فیرعهون یه کهمین ئهرکی له پله ی نوسه ری فرمانره واییدا دهست پیده کات، پامسیس له گهل "ئیزت" له که یه له که دا بوو، چیت نهیده توانی به پپی نهو فرمانه شهوانی له لای خوشه ویسته کهیدا تیپه پینیت، بویه ده بیت زیاتر له گهل پاپیرۆسدا تا نهوه ی له گهل جهسته ی "ئیزت" جواندا بژیت. پامسیس یادگاری گه شته که ی له ده فتری پۆژانه کهیدا دنوسی، ههروه ها نهیده توانی دیمه نی جوانی سه ر پیگای گه شته که ی له بهرچاو نه گریت. نهو شوینه ی بوی ده پۆشتن زنجیره چیا "جبل سلسله" بوو. پامسیس به در یژایی گه شته که ی نهیتوانی چاوی به فیرعهونی باوکی بکهویت، چه ندین پۆژ هه ر بهوشیوه یه تیپه ری و ده فته ری یاداشته که ی پر بوو له نوسین. تائیستا به شه شه مین سالی فرمانره وایی "ست هوس" له قه له م ده درا که به بۆنه ی نه م شه شه مین ساله وه به رد تاشه کان ریزه ی هه زار به رد تاشی ده ریاوانیان له "زنجیره چیا" دا زیاد کرد بۆنه وه ی به رد ه کان بگوازنه وه بۆ ناو که شتی ه کان. به رد تاشه کان تاویره مه زنه کان یان دوا ی نه وه ی در زکیان ده خسته نیو تاشه به رد ه کانه وه ده ریان ده هینان، وه ستا و به رد ناسه کان شان و ره گی به رد ه کان یان ده ستنی شان ده کرد دوا ی نه وه هیما یه کی تاییه تیان له سه ر به رد ه کان ده کیشا، دوا ی نه وه نه خشه کی شه کان به کی شان ی چه ند وینه یه کی جو را و جو ر به رد ه کان یان ناماده ی هه لکۆلین ده کرد بۆنه وه ی به رد تاشه کان کاری له سه ر بکه ن.

شیوازی دهرهینان و نامادهکردنی بهره گهورهکان پوازای دارینی وشك پۆدهکه نه ناو کلۆشی بهرهکانهوه، دواى ئهوه تهريان دهکرد، دارى وشکیش بههوى هلمزینی ئاوهوه دهکشا و ههلهئاوسا و فشاریکی زۆرى دهخسته سهر تاویژه بهرهکان، بههوى ئاوسانی داره وشکهکهوه درز دهکوته تاویژه بهرهکانهوه، کاتیك تاویژه بهرهکان دهبون بهچهند پارچهیهکهوه بهردتاشهکان لههه مان ئهوه شوینهدا دهستبهکار دهبون. بهره گهورهکانیشیان دهخسته سهر شتیکی خز و خلیسکار، بهم شیویه ئهه بهردانهیان لهو ناوچه دورهوه دهگواستهوه بۆ ئیژه، بهمشیویهش لهکهشتیهوه ههلیاندهپرشته کهنار پوبارهکهوه، کهشتیه بارهینهرهکان بهرهکانیان دهگواستهوه بۆ ئهه کارگایانهی که لهپهرستگادا دهستنیشان کرابوو.

پامسیس لهتۆمارکردن و نویسنی ئهوه ههموو کریکاره سهرگردان و دودل و سهرلیشیواو بویو، بهلام ورده ورده خووی بهو کاره گرت و لهگهڵ ژینگهیی کارکردندا ئاشنایهتیهکی تهواوی بهدهست هینا: پیاوگهلیکی زهر و سهختکۆش، ناکوکیه بیئشوهارهکانیان، ئهوانهیی بهنمایشی قهلههه و چهکۆشی ئاسنین بهلیها توییهکی سهرسوپهینههر بهرهکانیان دهتاشی، ئهوانهیی ئارهق پرشت و ماندوبونیان نهدهناسی، نهگهرا، نهسههرا کاری لهجهستهیانی نهدهکرد، تهها چالاکی، ههول، کار و دهرنهجام ههموو چاویکی لهخۆی پادهماند. پامسیس ههموو ئهمانهیی پیت بهپیت نوی. ئهه پهیامهیی فیرعهون لهو ناوچهیهدا دهیویست بیگهیهنیت به پامسیس ئهوه بوو: سهردهمی مندالی تیپهپریوه و قوناخی ههول و کۆشش و راستی دهستی پیکردوه. "ست هوس"یان"وهرزای داگیرکهه" کوپهکهی لهکۆردها توندهوه و خسته ناو قالبی ههندیك پوداوهوه بۆئهوهی قالبی ههیشهیی فیرعهون لهخۆ بگریت.

ئارامی کانزا لهشهودا، ههلهچنینی بهره گهوره دهرهاتوهکان و کاریکاران لهحالی خوشی و خوشگوزهرانی و گالتهکردن لهگهڵ یهکدا، ههموو ئهمانهیی

¹¹ پواز وشهیهکی پاراوی کوردیه که بهواتای ئهه داره شیوه قوچهکیه دیت که دهخزیته نیوان ترزی بهرد و دارهکان بۆئهوهی بیانتلیشینن... وهههههه.

له ده فته رې ياداشته که یدا تو مار کرد. له وکاته دا سهرقالي نوسين بوو بيسستی:
بيستومه که سيکت کوشتووه؟ دهنگي فيرعه ونې باوکی بوو!

رامسيس وتی: ته نها بهرگريم له خوّم کردووه، نهو به چه قويه که وه ده يو يست
بمکوژیت، هه لّبت به فرمان "شنار"!

فيرعه ون وتی: که واته توانای کوشتنن هه يه، که واته بو نه وه ی بگه ييته پله وپايه
فيرعه ون ده بّیت توانای کوشتنن هه بّیت، بهرديک هه لگره و يه کسر بيکيشه بهو
سه گه ی دوات که وتووه!

رامسيس وتی: نه م تاقیکردنه وه يه تاوانه، نه گهر نه وه ی تو باسی ده که یت
پړنگای به ده ست هینانی فيرعه ون بون بّیت، نه و "شنار" له گوږی نه م جوړه کارانه
دیت و ده توانیت نه و پله وپايه به ده ست بهینیت، چونکه من ناتوانم هيچ که سيکت
بکوژم، نه و که سه ش به هو ی بهرگری کردن له خوّم کوژا.

فيرعه ون وتی: ملکه چی فرمانه کان به!

رامسيس وتی: له توانای مندا نيه ناتوانم، مه گهر نه وه ی نه م سه گه ش به فرمانی
که سيکی تر وه نه و پياوه بيه ویت بمکوژیت، منیش ناچار بهرگری له خوّم بکه م.

"ست هوس" ی فيرعه ون وتی: نایا ناگاداری ده رنه نجامي نه م سه رکيشه ی
خوتیت؟

رامسيس يه کسر وتی: حهن ده که م بچه ريزی بهر دتاشه کانه وه و هه رگيز پی
نه نیمه خاکی میسر وه!

فيرعه ون پرسى: نایا تو ناماده یت له پیناو سه گیکدا چاوپوښی له فيرعه ون بونت
بکه یت؟

رامسيس وتی: نه م سه گه متمانه ی به من هه يه، منیش ناچارم له بهرام بهر دا
بهرگری لیکه م... دوا ی نه وه پویکرده سه گه ی "بیدار" و وتی: وهره با پرؤین!

"ست هوس" ی فيرعه ون و رامسيس و سه گه که ی هه رسيکیان بهر لیکه و تن،
له نینوندی پړنگاکه ياندا فيرعه ون وتی: نه گهر نه و سه گه ت بکوشتايه نه و نغرو ترين و
رسواترين پياوت لیدهر ده چوو، به م په فتاره ت سه لماندت يیرو بواوه پړکی مه زنت
هه يه.

رامسيس له خوشياندا پاره ستا و وتی: منیش جگه له و گوته یه چاوه پړی هیچ
شتیکې ترم له فیرعه ونی باو کم نه ده کرد... دواى نه وه وتی: ده توانم له
کانه کانه زایه دا له لای کریکاره کان بمینمه وه.
ست هوس وتی: فیرعه ونی ناینده کارگه لیکى گرنګتر له مانه وهى له کانه کانه زاکان
چاوه پړی ده کات.

ئیزت وەلامی نەخیر دەدات بە شنار

"ئامنی" بەناونیشانی نوسەری تایبەتی فەرمانپەرەوایی سەرقالی پێکخستنی زانیاریەکان بوو، دیاربوو جیگری رامسیس لەکارەکە ی پازی بوو. لەوکاتەدا سەرقالی چاوپیاخشاندن بوو بە تەختەقوڤە نوسراوەکاندا و لەناکاو "ئیزت" خۆی کرد بەناو بارگاکی "رامسیس" دا و بەهەموو هیزیکێ دەرگاکی کردەوه و پرسى: رامسیس لەکوێیە، زوو پێم بڵێ!

ئامنی وتی: نازانم.

ئیزت وتی: چۆن نازانی لەکاتیکیدا ناگاداری هەموو نەینیەکی "رامسیس" ی. ئامنی وتی: لەناکاو دیار نەماوه کەس نازانیت بۆ کۆی پۆشتوو، باوەرم پێبکە راستیەکەت پێ دەلێم.

ئیزت وتی: دەلێن مەحاله رامسیس نەینیەک لەتۆ بشاریتەوه. ئامنی وتی: وایە بەلام بێناگام لەوهی بەچ شیۆهێک لەناکاو دیار نەماوه، بگرە بۆ خوشالکردنیش ناتوانم درۆت لەگەڵدا بکەم.

ئیزت وتی: ئەگەر وایە چۆن نیگەرانی نابیت؟

ئامنی وتی: بۆچی نیگەرانی بم؟

ئیزت وتی: کەواتە تۆ دەزانیت لەکوێیە و پێم نالێیت!

ئامنی وتی: ئەگەر بێشەرمی نەبیت جەنابتان بێهۆدە من تاوانبار دەکەیت، دەتەوێت درۆت لەگەڵدا بکەم، نایکەم، بەلام دەزانی لەهەركۆی بێت بەم زوانە دەگەرێتەوه. لەوانەشە "شنار" پلانیکی نوێی بۆ داپۆشتبێت، چونکە تازە

لەئىشقىڭدا شىكستى خواردوۋە دەيەۋىت تۆلەي خۆي بىكەتەۋە، بېرۇ بەدۋاي ئەۋدا بىگەپى لەۋانەيە دەرئەنجامىكى باشتىر بەدەست بەينىت.

"شئار" تازە دەستى لەنەنى نىۋەپۇ ھەلگرتىۋو، ژمى نىۋەپۇشى گۆشتى "پۇپ"ى بىرژاۋ بوو. "ئىزىت" بەتۈپەيىيەۋە خۆي كىرد بەژورەكەيدا "شئار" ىش بەنەرم و نىيانىيەكەۋە بەخىرھاتنى كىرد: "ئىزىت"ى چۈۋان، سەربەرزىت كىردم. فەرموو لەسەر ئەم خەرىرە دانىشە بۆئەۋەي پىكەۋە نان بخۆين.

ئىزىت توند و خىرا لىي پىرسى: ئىستە پىم بلى رامسىس لەكۆيىيە؟

شئار وتى: ماۋەيەكە ئاڭادارى ھىچ ھەۋالىكى رامسىس نىم.

ئىزىت وتى: ھەمان ئەم پىستەيە دىۋكانتى ئاشكرا كىردوۋە، پىم بلى رامسىس لەكۆيىيە.

شئار وتى: سەرەتا فەرموو دانىشە و پىكەۋە قىسە بىكەين بۆئەۋەي بىزانم "رامسىس"يان ناردوۋە بۇ كۆي!

ئىزىت دانىشت و گۆيى لىگىرت. شئار كاتىك چاۋى بېرىۋە ئەۋ وتى: تۇ بۇچى لەقە لەبەختى خۆت دەدەيت، لەباتى ئەۋەي بېيىتە ھاسەرى نوسەرىكى فەرمانپەرۋا بىبە بە ھاسەرى فەرەۋنى داھاتو، بۇ ئايندە بېۋانە، ساتى ھەنوكە لەيىر بىكە.

ئىزىت پىرسى: چ ئايندەيەك؟

شئار وتى: ژيانىكى خۆش و بىرىسكەدار لەتەنىشت فەرەۋنى داھاتوۋدا.

ئىزىت ھەۋلىدا خۇپارىز بىت بۆيە بىدەنگ بوو و بىستى: بەپاستى دەتەۋىت بىزانىت رامسىس لەكۆيىيە؟

ئىزىت دوبارە ھىچى نەۋت و شئار بەردەۋام بوو: ئەگەر پىت بلىم دىلگىران نايىت.

ئىزىت وتى: خۆم بۇ خراپترىن شت نامادە كىردوۋە.

شئار وتى: ئەۋم ناردوۋە بۇ باشور بۇ ئاۋ كاۋە كاۋىزاكان، بەشىۋەيەك سەرقالم كىردوۋە كە ماۋەيەكى زۆرى دەۋىت تا بتوانىت خۆي بەتۇ بىگەيەنىت. پىشتىر ئاڭادارم كىردى. ئىستە ھەلپىژىرە، دەيىنى ئەۋە من فەرمان دەرەكەم... شئار پۇشتە پىشەۋە و دەستى "ئىزىت"ى گىرت.

ئىزىت دەستى كىشايە دواۋە و وتى: بەرىدە.

شنار وتى: تۆ شەق لەبەختى خۆت دەدەيت.

ئيزت وتى: دلم بە "رامسىس" ەو پەيوەست كراو.

شنار وتى: تۆ دەبىتە ھارەسەرى فىرەمەن دەست لەكارى شىتەنەو مەدە.

ئيزت وتى: جەنابتان فىرەمەنى خۆتانن، مەن بېرىرى خۆم داو.

لەنگەرەگەي "تېس" زۆر قەرەبالخ بوو، پياوانى زەحمەت كىش، كەشتىگەلىكىش لەحالى ھات و چۆى كۆلبەرەنى بار لەكۆل و گەشتىاران كەخۆيان بۆ كۆچ نامادە دەكرد، كەشتى فىرەمەن بەرەو باكور دەپۇشت، كەشتى بە جەيھىشتەنى "مەفيس" خۆى كەرد بەناو "دەلتا" دا، رامسىس بەسەرگەردانىەكەو تەماشای چواردەورى دەكرد. ھەموو شوئىنىك ئاو بوو. بالندەى ئاوى و مراوى و ماسىخۆرەكان ولاتىكى بەرفراوانيان ھەبوو. كەشتى بەپىي فەرمانى كەشتىەوان كە ئاشناى دەريا بوو پىگايەكى تايبەتى گرتە بەر، فىرەمەنى مىسر لەسەكۆى كەشتى و كۆپى فىرەمەنىش بىدەنگ لەپال باوكىدا راوەستابوو. "ست ھوس" بىدەنگ نوقمى بىرۈھزى بوبو، "رامسىس" ىش پابەندى ئەم بىدەنگىە بوو، لەناكاو فىرەمەن ھاواری كەرد: رامسىس ئەو! بەئاسمانەو بەلندە كۆچەرەكان لەشىۋەى ژمارە ھەوت دەفەن، ئەو دوانە بۆماوہىەك لەوبارەىەو قەسىان لەگەل يەكتەردا كەرد و شەویش بەھۆى دەرەوشانەوہى ئەستىرەكان فىرەمەن زانستى ئەستىرەناسى فىرى رامسىس دەكرد: وئەى فەلەكىەكان، جۆلەى كاكىشانەكان، مانگ، خۆر و چەمكى ھەرىەك لەمانە... دواى ئەو پرسى: فىرەمەن نايىت دەستەلاتى بگەيەنئە ترۆپكى ئاسمان؟

رامسىس لەمالىنى پۆنىكى تايبەت زۆر ناپەرەت بوو، بەلام كاتىك بىنى مىش و مىر ھىرشىيان بۆ دەبات بەھۆى ئەو بۆنە تايبەتەو نايانگەزن و پاشەكشە دەكەن، چىتر دواى ئەو چاوپۇشى لەو بۆنە ناپەرەتە كەرد. كەشتى دواى ئەوہى خۆى كەرد بەناو دەرياچەكدا كە دەكەوتە نىوان دورگەى بچوكەو و لەشارىك نرىك بونەو كە فىرەمەن بەمشىۋەىە بۆ "رامسىس" ى پونكردەو: شارە پىرۈزەكانى "رپ و دپ"

"پامسیس" یش ته ماشای شاری پیروزی کرد، له بهرامبهر پرستگایه کی بچو کدا پوچووه هزری خوځه وه و وتی: بهرنامه ی فیرعون نه وه یه سهره تا بییته خزمه تکاری خودایان، بهراستی جگه له زورداریکې سهر هیچ شتیکی تر نه.

فیرعون به درېژایی نه و گه شته به "پامسیس" ی وت: تو م له بهر نه وه هینا یه نه م ناوچه یه وه بو نه وه ی ناشنای بونا یه تی خو ت بیت و جیهانی سهرده می مندالیت به جی بهیلت... نه وه هه مان په یامی فرمانبروایی و جینشین مننه بو تو. دوا ی نه وه که شتی گه پرایه وه بو "مفیس" و له دوروه شار دهر که وت.

"ست هوس" ی فیرعون پوشت بو لای "سته هوس" ی هاوسه ری. کاتیک شاژنی مه زن قسه ی له گه ل بهر یوبه ری ناسایش دهر کرد ناگادار هاتنه ژوره وه ی فیرعون بو، نه وه ی به بهر یوبه ری ناسایش وت: وا بزانه ناگاداری نه وه ی که کریکاریکې ته ویله خانه کان هه ولې کوشتنی "پامسیس" ی دابوو؟

بهر یوبه ری ناسایشیش وتی: به لې گهره م.

دوا ی نه وه لېی پرسی: تو دهنایت که ده بی ت یه کسه ر گالیسکه وانه که په یدا بکه یت، هه مان نه و که سه ی له گه ل پامسیس دا بوو؟

هه مو وده لاهه کان به: به لې گهره م دهرایه وه...

پرسیاری نه وه ی لیکرا: نه و که سه ت دوزیوه ته وه که ده ستی له م پلانه دا هیه.

سهر وکی ناسایش سهری دانه واند و بیستی: به دلنیا ییه وه لهراستی و گهران و پشکنین دهرسیت؟

بهر یوبه ری ناسایشیش وتی: گهره م خو یان نه و پلانه یان داپرژاوه...

سته هوس وتی: که واته نه وه ی بیستومه راسته؟

بهر یوبه ری ناسایشیش به سهر له قانندن وه لای به لې دایه وه...

نیزت له شه وی سهری سالی نو ی و شاهه نگی هه لچونی پوباری "نیل" دا نه یقوانی دان به خو یدا بگری ت، سهره پای ناپازی بون و پیکری پامسیس، پوشت بو نه و هه یوانه ی که پامسیس و سه گه که ی "بیدار" ی لیبوو. بیدار وهری "پامسیس" یش ناگاداری هاتنی که سیکی بیگانه بو و "نیزت" ی له تنیشت خوځه وه بیني.

رامسیس بۆگۆیدانە هیچ شتێک تەماشایەکی کرد و "ئیزت" نێگەرانی بوو و پرسى:
چى پویداوه؟

رامسیس وتى: هیچ نەبووه تەنھا دەمەویت تەنھا بم.
ئیزت تەکای لى دەکرد: قسە بکە.

رامسیس ئارام و لەسەر خۆ وتى: تەماشای "نیل" بکە!
ئیزت وتى: دەتوانم لەتەنیشتهوه دانیشم؟ و بیئەوهی مۆلەتی پێبدات دانیشت،
بەلام بێدەنگ.

رامسیس وتى: ئەستێرە "سوتیس" لەناو تاریکیدا لەحالی هەلەتندایە، ئەم
ئەستێرە سەبەى لە پۆژەهەلات ھاوکات لەگەڵ خۆردا هەلدی، ئەوکات هەلچونی
پوباری نیل دەست پێدەکات!

ئیزت پرسى: هەموو سالیکی کاتێک ئەمە پوو دەدات، ئەوەندەش شتێکی سەیر
نیه.

رامسیس وتى: بەلام ئەمسال سالیکی زۆر جیاوازه، باوکم منى لەبەرامبەر
خۆیدا داناه.

ئیزت وتى: مەبەستت چیە؟

ئەویش وتى: دەبێت ئەو پێگایەى بۆی هەلێژاردوم بیکرمە بەر.

ئیزت وتى: بەلامەوه گرنگ نیه چى پوو دەدات، تەنھا تۆ بەلامەوه گرنگی.

ئاهەنگی هەلچونی پوباری "نیل" -وەکوو جاران بەدەنگی خودای "ئیزیس"
خودای جیهانی ژێرەوهی دۆزیووتەوه- دەستی پێکرد. کەمێک دواى سپێدەى
بەرەبیان بنەوانى ئاویان کردەوه، ئەم بنەوانە ئاوی باخچەى شارى پى دەدیڕا.
جموجولێک لە کۆشکدا بەدی دەکرا، فیرەهون لەسەروى ئەم مراسیمەوه
پیشکەشکردنیکی لەئەستۆدابوو. دیار نەبوو کەسایەتیهکان چ پلەوپایەیهکیان
لەشورادا پى بەخشاوه. شنار بۆ چەندەمین جار لەخزمەتکاری تایبەتی پرسى،
نازانی چ پلەوپایەیهکیان بۆ دەستنیشان کردوم؟ وەلامى کابراش نەخیر بوو...

ئىزىت خۇي بەگەردنى رامسىس دا ھەلۋاسى و باۋەشى پىدا کرد و وتى: ھىچ نەبىت كەمىك لەباتى ئەو سەگەي ھەمىشە باۋەشى پىدا دەكەيت كەمىك باۋەش بەمنىشدا بکہ. دەمەۋىت نەينىەكت پى بلىم. بەمەرجىك ماچم بکہيت!

رامسىس "ئىزىت" ى ماچ کرد و وتى: توانىم "دولانت" ى خوشكت پازى بکہم بۆئەۋى بانگىشتى مائە ھاۋىنەكەيانم بکات، بەم شىۋەيە ھەم تۆزىاتر لەگەل كەسوكارتدا دەبىت و ھەم دەنگوباسى پىكەينانى ژيانى ھاۋسەرى من و تۆ بەھىزتر دەبىت و بەنىو خەلكىدا بلاۋ دەبىتەۋە.

لەۋكاتەدا رامسىس لەئامىزى گرت و لەھەيوانەكەۋە تىي پەراند و وتى: بەفەرمانى فیرعەون دەبىت گەشتىك بکہم، بەشى يەكەمى ئەم گەشتەم بەكەشتى دەبىت و بەشى دوۋەمىشى بەپىي دەپۆم، تەنھا ئەۋە دەزانم و بەس...

دښه‌وایی پامسیس و ده‌سته‌لات نواندنی موسا

باره‌گای فەرمانږه‌وایی "میرنور" -ئیشقی مه‌زن- ده‌که‌وخته شوینی چونه ناو "ئالفه‌یوم" وه. ئه‌لفه‌یوم شاریکی سه‌وز بوو که خودای "تماحوش" -روبک- فەرمانږه‌وایی نه‌وئی ده‌کرد. باره‌گای "میرنور" چه‌ندین هیکتار ۱۲ فراوان بوو و له‌لایه‌ن باخه‌وانه‌ شاره‌زاکان چاودیږی لی ده‌کرا. به‌له‌برچاوغرتنی شوینی نه‌و باره‌گایه و وردیبنی باخه‌وانه‌کانی باره‌گای "میرنور" به‌جوانترین و دل‌فریشتترین ناوچه له‌قه‌له‌م ده‌درا. له‌م کاته‌شدا ژنانی جوان بوو کارکردن له‌ کارگه‌ی چنینه‌دا، له‌ قوتا‌بخانه‌ی شیعر و موزیک و سه‌مادا په‌سه‌ند ده‌کران. باره‌گای "میرنور" وه‌ک که‌نوی "سه‌ره‌ک" ی هه‌نگ ده‌هاته به‌رچاو که‌ بو‌ساتی‌کیش له‌ده‌نگ ده‌نگ نه‌ده‌که‌وت. پامسیس پشیش نه‌وه‌ی خوی به‌ پاسه‌وانی باره‌گای "میرنور" بناسیښت، نه‌و پارچه‌یه‌ی که‌ له‌که‌مه‌ری پینچابوو گوپی و کورسی په‌رستگا‌که‌ی پیدا‌پو‌شی. پاسه‌وانه‌که‌ پیی وت: بوو چونه ناو ده‌ییت نوسراویک له‌گه‌ل خوتدا به‌یښت. پامسیس وتی: له‌وباوه‌ردام پیویستم به‌ نوسراو نه‌ییت. کابرای پاسه‌وان به‌سه‌رسوپرمانه‌وه‌ پرسى: بوچی پیویستت به‌ نوسراو نیه؟ پامسیس وتی: له‌به‌رته‌وه‌ی کوپی "ست هوس" ی فیرعه‌ونی میسرم. پاسه‌وان وتی: گالته ده‌که‌یت! کوپی فیرعه‌ون به‌ته‌نهایی نا‌پرات بوو هیچ شوینی‌ک.

پامسیس وتی: نه‌م سه‌گه‌ی له‌گه‌لمدا بوو من به‌سه. سه‌ره‌پای نه‌وه‌ش پاسه‌وانه‌که‌ پئی چونه ژوره‌وه‌ی لی‌گرت.

¹² هه‌ر "هیکتار"ک ده‌هزار متر چوار گۆشه‌یه... سه‌رچاوه "فه‌ره‌نگی عمید"... وه‌رگیز.

به لام رامسیس هاواری به سهردا کرد بۆئه وهی پرواته که ناره وه!
پاسه وانه که پرسى: ناوی براکهت که دته ویت چاوپیکه وتنى له گه لدا بکهیت
چییه؟

رامسیس وتى: براکهم ناوی "موسا" یه.
پاسه وان وتى: بۆما وهیه چاره پری بکه، دواى ئه وه موسا به په له ئاماده بوو
و "رامسیس" ی له ئامیز گرت و بانگیشتی ژوره وهی کرد. به و پیره وهی که
سه نگه رش کرابوو و به ناو دره ختی هه نجیری عه ره بیدا تیده په پری و به هه سیړیک
کو تایی پیده هات تیپه پین. له و پیره وهدا له سهر کورسیه ک دانیشتن.
موسا وتى: به راستی بهم هاتنهت پاتوه شاندم. ئایا هیچ کاریکت هه بوو ئاوا
سهردانی ئیرهت کردوه؟

رامسیس وتى: ته نها بۆ بینینی براکهم سهردانی "میرئور" م کردوه.
موسا وتى: به ته نهایی هاتویت، بى هیچ پاسه وان و نه فسه ریک؟
رامسیس وتى: بۆچی به لاته وه سهیره؟
موسا وتى: هه لبهت به لامه وه سهیر نیه که رهفتارگه لیکی ئاوا له رامسیس
بوه شیته وه؟ به هه حال دواى په رته وازه کردنی گروپه پینچ که سهیه که چیت کرد؟
رامسیس بهم شیوهیه بۆ موسای پنگرده وه: بومه نوسه ری فه رمانه وهایی،
ئه مه ش واتای ئه وه ده گه یه نیت پیشه کهیه که بۆئه وهی فیره ون بمکاته جینشینى
خوی.

موسا پرسى: ئایا شنار پازی بوو؟
رامسیس وتى: موسا، شنار به لامه وه گرنگ نیه، توانا و هیژیک ده مبروینیت و
که رمیم پیده به خشیت که به چ شیوهیه که برژین؟
موسا وتى: ئه وه پرسیاریکه که خوشم له خۆمى ده کهم. تۆ به چ شیوهیه که وه لامى
ئه م پرسیاره ده ده یته وه؟

رامسیس وتى: به هه مان ناخوشیه کانی تۆ.
موسا وتى: له ئیستادا یه کیکم له نوینه ری کار به ده ستانی ئه م باره گایه. ئه و
کارگایه ی کارى تیدا ده کهم گارگای چنینه، هه روه ها گۆزه گه ریش ده کهم. شوینی

نیشته جیبونم خانوویه که له پینچ ژور و باخچه یه و نه وهی پیویست بیت، ههروه ها هه موو جوړه خواردنیک، نه وکاتانهش که هیچ کاریکم نیه له کتیبخانه دا خوږم فیږی زمانی "عبری" ده کهم بۆنه وهی زیاتر ناشنای فهرهنگی دۆله مهندي میسر بېم. ئەم کارانه دهقاودهق هه مان نه و کارانه ن که به سهختی سهرنجیان پراکیشاوم.

پامسیس پرسى: هیچ ژنیکی جوان شک ده بهیت؟
موسا زه رده خه نه یه کی کرد.

دواى نه وه پامسیس وتی: نه ری به پاست لیږه ژن ده ست ده که ویت؟
موسا وتی: ناشقی؟ به لیلی ژنگه لیلی جوانی تیدا به دی ده کریت، به لام وه ک بللی ناشق بوبیتیت.

پامسیس وتی: نازانم، به ته واوی نازانم، ناشقم یان نه؟ له وانه یه.
موسا وتی: ناشقی کی بویت؟
پامسیس وتی: ئیزت.

موسا وتی: بیستومه که ئیزت زۆر جوانه، به پاستی جوانیه که ی وام لی ده کات ئیره ییم له بهرام به رتدا بوروژیت، به لام بۆچی دودلی، ئیشق و خوشه ویستی هیچ دودلی و دلخواه کیه نه که له خو ناگریت.

پامسیس وتی: موسا خۆت ده زانی که ئیزت کچیکی بیوینه یه، تیگه شتنیکی ته واو له نیوانماندا هه یه، به لام دهقاودهق ناتوانم بانگشه ی نه وه بکه که ناشقم، چونکه به دیدیکی جیاواز ده روانه ئیشق، به بۆچونی من ئیشق ده بیت زۆر گهرم و پهنگا و پهنگ و پاره شین بیت.

موسا وتی: زۆر په له مه که، په ی به هه نوکه ی خۆت ببه.

پامسیس وتی: نه ی تو چی موسا تانیستا ناشق نه بویت؟

موسا وتی: ناشق؟ من به شیوه یه کی تر بیر له ئیشق ده که مه وه، ئەم جوړه ئیشقانه به وشیه وه یه ش پازیم ناکه ن، له دلما ده ست به ئیشقیک ده کهم که ده مسوتیتیت، زمانم له بهرام بهر پیناسه کردنی ئەم ئیشقه دا لال ده بیت، نازانم به رده وای پیبدهم یان فهراموشی بکه م، منیش وه کو تو دودلم.

پامسیس وتی: موسا ده بیینی که ئیمه له هه لبرژاردنی ئیشیدا بیدهسته لآتین و هیچ هه لبرژاردنی کمان له بهرده ستدا نیه.

موسی پرسى: تۆ واده زانی ئه مه جیهانی پوناکیه؟

پامسیس وتی: پوناکی له جیهاندا ده بینم، که واته پوناکی له جیهاندا بونی هیه.

موسا سه ری بهر زکرده وه و ته ماشای ئاسمانی کرد.

پامسیس پرسى: تۆ وایکی ده ده یته وه که پوناکی له دهرونی خۆردا شاردر او ته وه؟

موسا ههروه کو پیشوو ته مشای ئاسمانی ده کرد.

پامسیس بهرده وامی پیدای: خۆریش - که پیشتر ئاماژهی پیدای - نه گهر که مینک لینی

پا به مینیت گویرت ده کات.

موسا وتی: ده مه ویت نه وهی شاردر او ته وه به دهستی بهینم. له م نیوه نده دا

له نا کاو هاواریک گو شه یه کی گفتو گو که یانی له ت کرد. دو که س له ژنانی چنن به ده م

قیژه و دل ه پاوکی و تر سه وه پایان ده کرد و له بهر خویانه وه ده یانوت مار مار و

له و کاته دا خویان گه یانده لای پامسیس و موسا.

موسا وتی: ئیستا نۆره ی منه که تۆ به شتی که پاوه شیتم، له گه لم وهره بوئه وهی

بزانم کی نازاری ئه م ژنه داماوانه ی داوه.

که سیکی دل گران و تیکده ر که به هیچ شیوه یه که هه ولی هه ل هاتنی نه دا و زۆر

به ئارامی هه ردوو نه ژنوی خسته سه ره زه وی و ماریکی سه وه زباوی تر سناکی

له زه ویدا هه لگرت بوئه وهی بیخاته ناو توره که که یه وه.

پامسیس هاواری کرد: ئاه! ستائو! ستائو! نه وه تۆی؟

ستائو هیچ کار دانه وه یه کی له خوی نیشان نه دا، به لام پامسیس پۆشته پیشه وه

و لینی پرسى: لیڤه چی ده که ییت؟

ستائو وتی: سلّو له موسا، سلّو له "پامسیس" ی فیرعه ونی ئاینده، من ژه هری

مار به تاقیگای باره گای "میرنور" ده فروشم، خۆش حالم به وهی تۆ لیڤه دا ده بینم.

موسا وتى: ئىستى نۆرەي مەنە، ھەربە وشىۋەي پىم وتى، دەمە وىت بەشتىك پات
 ۋەشىنم، ئىرە گۆرەپانى مەشقى تىر ھاۋىشتن نىە كە دوبارە ھەلەيەكم لى
 بوەشتەۋە، بەھەر حال چاۋەكانت دابخە! ئىستى بىكەرەۋە!
 پامسىس بىنى موسا لەسەر ھەردوۋ پىي پراۋەستارە ۋ داريكى جوانى لەپرەنگى
 داربەپرى بەدەستەۋەيە.

پامسىس وتى: باشە، دواى ئەۋە؟

موسا وتى: ئىستى جوان تەماشام بىكە... لەناكاۋ دار دەستەكەي گىيانى تىكەوت
 ۋ ۋەك لى دەرختىك كەۋتە لەرزىن، دواى ئەۋە بوە ماريك ۋ موسا لەسەر زەۋى
 بەرەلەي كىرد... ستانۋ يەكسەر مارەكەي ھەلگىرت...

پامسىس وتى: ئەم كارە چاۋبەسى ۋ جادۋگەرەكى ئاسايى نەبوۋ، بەپراستى
 پايۋەشانم، بەدلىنپايىۋە كۆرەكەي فیرەۋنى سەرسوپماۋ كىرد. موسا بەچ
 شىۋەيەك ئەم كارەت ئەنجام دا؟

دواى ئەم پىرسىيارە ھەرسىيكيان خۇيان كىرد بەناۋ باخىكى مېۋەداردا
 ۋ "ستانۋ" ش لەگەل مارەكانىدا دەستى كىرد بەياری تەپدەستى. لەۋ باخەدا كچانى
 جوان ۋ بالە بەرز سەرقالى مەشقى سەماكىردن بون، ھەريەك لەكچەكان پارچە
 قوماشىيكيان لەكەمەريان پىچابوۋ ۋ نىۋەي جەستيان پوت، لەسەر سىنەشيان چەند
 نەۋارىكى پەنگاپرەنگ بەدى دەكرا، قىزىشيان بۇ دواۋە ۋ پىكەۋە چەند جۈلەيەكى
 ھاۋسەنگيان ئەنجام دەدا. پامسىس زۆر خۇشحال بوۋ بەسەماي كچەكان ۋ
 ئامادەبونى موسا كە خۇدى كچەكانىش گىرنگىيەكى زۆريان پىدەدا، بەلام خۇدى
 موسا خۇشحال نەبوۋ، بەلكو سەرتاپاي خەم دايگىرتبوۋ! "ستانۋ" ش لەجىھانى
 مارەكاندا دەژىسا ۋ زۆر گىرنگى بەچۋاردەۋرى نەدەدا. ژىيانى بەردەۋامى لەگەل
 مارەكاندا كاريكى زۆرى تىكردبوۋ ۋ بوۋوۋە ھۇي ئەۋەي جىھان بەشىۋەيەكى تر
 بىيىنىت. جگە لەگەستنى ماريك ۋ ژەھرىكى لەناۋبەر بىرى لەھىچ شتىكى تر
 نەدەكرەۋە... موسا خەزى دەكرىد ۋەكو ستانۋ ھەمان ئەۋ ژىيانە تاقي بكاۋەۋە،
 بەلام بۇ سەۋكايەتى بارەگاي "مىرئور" ھەلپىزىردارابوۋ.

لەناكاۋ موسا وتى: پۇژىك دىت دەست لەھەموۋ شتىك ھەلدەگىرم.

رامسیس وتی: موسا باش له مه به ستت تیڼه گه شتم.
 موسا وتی: بازانم ئەم ژیاڼه له بهرچاوم تا دیت ته نگتر ده بیټ، ناتوانم بهرگه ی
 بگرم. کچه کان نزیک بونه وه و بانگیشتی خواردنی نانی ئیواره له که نار هه سیږه که دا
 لیکردن. کچه کان به ناو نیشانی فیرعه ونی داهاتوو چهند پرسیارکیان لیکرد،
 "رامسیس" یش وه لامي پرسیاره کانی نه ده دانه وه. کچانیش نا ئومید له به ده ست
 هینانی وه لامي پرسیاره کانیان وا خوڤیان ده نواند که له گه ل یه کدا سه رقالی
 گفتوگو کردن، به لام له م نیوه نده دا ته نها کچیک بیده نگ بوو.

موسا و كاھىنى كۆشك

ئىۋارەيەكيان لەكاتى خۇرئاۋا بوندا ۋەكۈر جاران موسا پىياسەى دەكرد، پالى بەستونىكى بەرزەۋە دابو و خۇى سەرقالى نمايشى ئاۋابونى خۇر دەكرد. لەناكاۋ دەنگىكى بىست كە پىى دەوت: شازادە چ تىپروانىنىكى لەبارەى ئەم جوانىەرە ھەيە؟

موساش لەكاتەدا سەرى ۋەرگىپرا و كاھىنى كۆشكى فەرمانرەۋايى "ئامون تپ"ى بىنى و لەۋەلامى پرسىيارەكەيدا وتى: بى وىنەيە. كاھىن وتى: بەلام بەبۇچونى من ئەم دىمەنە تەنھا بۇ فرىودانى ئىمەيە. ھەركاتىك زۇر تەماشاي ئەم دىمەنە بىكەم نەخۇش دەكەوم.

موسا وتى: زانىاريم لەبۋارى پزىشكىدا نيە، بەلام دەزانم تەماشاكردنى دىمەنىكى ئاۋا بەھىچ شىۋەيەك نابىتتە ھۇى نەخۇش كەوتنى ھىچ مۇۋفەك، بەپىچەۋانەى بۇچونەكەى تۆۋە، جوانى و دىمەنەكان دەبىتتە مايەى خۇشحالى و تەندروستى مۇۋە... لەكاتەدا خۇر ئاۋابو و ئاۋ و ھەۋا بەتەۋاۋى تارىك بوو.

كاھىن وتى: كەۋاتە بەبۇچونى تۆ ھەرشىتىك بىتتە مايەى چىژ ۋەرگرتن بەسودە؟ موسا وتى: نەخىر، نەموت ھەرچى چىژ بەمۇۋە بگەيەنىت باش و بەسودە، بەلكو وىم جوانى و دىمەنەكان دەبىتتە مايەى خۇشحالى مۇۋە.

كاھىن كە لەسەرىيەكىك لەپلىيەكانەكان دانىشتىبوو ھەستايە سەرىپى و دەستى موساى گرت و وتى: ۋەرە با كەمىك لەباخچەكەدا پىياسە بگەين. ئەۋ باخچەيە ناۋىكى تاييەتتى نەبوو، بەلام بەبەرد دروستيان كىردبوو و ناۋى فەرەۋنيان لى نابو-فەرەۋن بەۋاتا خانۋىەكى مەزنا كاھىن و موسا بۇماۋەيەك بىدەنگ

لەباخچەكەدا پىياسەيان كرد، تا ئەوكاتەى كاھىن ھاتە گۆ و وتى: ماۋەيەك دەمويست پرسىيارىكت لىبىكەم، بەلام ئەو ھەلەم بۇ نەپەخسا.

موسا وتى: ئىستە ئەو ھەلەت بۇ پەخساۋە، پرسىيارەكەت بىكە!

كاھىنى كۆشكىش وتى: چى لەنىۋان تۆ و رامسىس دا پويىداۋە كە ناچارى كردوۋە بىت بۆلات و دلنەوايىت بىكات؟ چى بوۋە ھۆى ئەۋەى زلەت لى بدات.

موسا وتى: دەزانى؟ رامسىس بۇ دلنەوايى كردنم تەنھا و بى پاسەوان ئەركى كىشاۋە و ھاتوۋە بۇ ئىرە، منىش بەخشىم و ئەو پوداۋەشم بەفەرامۆشى سپارد، چىتر نامەۋىت لەمبارەيەۋە ھىچ شتىك بىيستم.

ئامون تپ وتى: بەھىچ شىۋەيەك مەبەستم شەر و تۆلە سەندنەۋە و ئەم جۆرە قسانە نىيە، تەنھا ھۆكارى پەلاماردانەكەى تۆ لەبەرامبەر فىرەۋندە بەلاى مەۋە گرنگە، ئايا راست دەكەن تەنھا لەپىناۋ پزگاركردىنى گىيانى مندالى كەنيزەيەك ئەو كارەت كردوۋە؟

موسا وتى: بەلى؟

كاھىن وتى: من گۆرەپانى مەشقى تىرھاۋىشتنم بىنيۋە و دەزانم كە نىشانەكان لەسەر دىۋار ھەلدەۋاسن، ھەرۋەھا دەزانم لەپىشتى ئەو دىۋارەۋە درەختىكى بچوك ھەيە كە مندال و كەنيزە زادەكان بەسەرىدا سەردەكەۋن، ئەو درەختە بەۋ پادەيەش لەدىۋارەكەۋە نزيك نىيە كە تىرئەنداز ئەو درەختە لەگەل نىشانەكەدا بەھەلە بگىرت و لەيەكيان جيا نەكاتەۋە، سەرەپاى ئەۋەش رامسىس لەنىۋ لاۋەكاندا بەباشترىن تىرئەنداز لەقەلەم دەدرىت، بەۋ پادەيەش ناشى نىيە كە درەختىك ئەۋەندە لەنىشانەكەۋە دورە لەگەل خودى نىشانەكەدا بەھەلە بگىرت.

موسا وتى: تۆ راست دەكەيت، نەك تەنھا رامسىس كە باشترىن تىرئەندازە، بەلكو مەحالە ناشىترىن تىرئەنداز لەباتى نىشانەى سەر دىۋارەكە درەختى چۈرەدورى نىشانەكە بىيكت، بەلام ئەۋەى من ئاگادارى بوم ئەۋەبوۋ لەناكاۋ بىنىم رامسىس بۇ نىشانەگرتن لە مندالى سەر درەختەكە كە نۆكەر زادەبوۋ، كەۋانەكەى كەمىك بەرزتر كەردەۋە و قەرەۋلى لەو گرت، خوشم دەستى تىرئەندازىم ھەيە و دەزانم ئەۋە دەستنىشان بىكەم كە تىر بەرەۋ چ ئاراستەيەك دەۋرات، گۆشەى

که‌وانه‌که که من هه‌میشه له‌ویژه قهره‌ولم له نیشانه‌که پیده‌گرت دروست له‌بهرامبهری شانمدا بوو، به‌لام نوکی تیره‌که‌ی پامسیس پیک قهره‌ولی له‌دره‌خته‌که ده‌گرت، بینگومان به‌و لیه‌توییه‌ی که پامسیس له‌تیره‌اویشتندا هه‌یبوو ده‌قارده‌ق قهره‌ولی له‌که‌نیزه‌ک زاده یان منداله‌که گرتبوو... "ئامون تپ" به‌هیچ شیوه‌یه‌ک سه‌ری له‌قسه‌کانی موسا سوپ نه‌ما، چونکه نیشانه‌گرتنی نوکه‌رزاده‌یه‌ک له‌لایه‌ن فیرعه‌ون زاده‌یه‌که‌وه پیویست به‌هیچ لی‌کۆلینه‌وه‌یه‌ک ناکات.....

به‌لام ئامون تپ به‌موسای وت: خو ئه‌و پۆژه ئه‌و نیشانه‌ی له‌نوکه‌ر زاده‌که نه‌گرتبوو که ببیته هوی ئه‌وه‌ی به‌وشیوه تونده په‌فتار له‌گه‌ل براکه‌تدا بکه‌یت و له‌بهرچا و ئه‌و هه‌موو خه‌لکه‌دا سوکایه‌تی پی بکه‌یت.

موسا وتی: ته‌ن‌ها مه‌به‌ستم ئه‌وه‌بوو ئه‌و منداله‌ پرزگار بکه‌م، نه‌ک سوکایه‌تی کردنی "پامسیس" ی برام.

ئامون تب وتی: که‌واته به‌پیی لی‌کدانه‌وه‌کانت براکه‌ت مه‌به‌ستی کوشتنی ئه‌و منداله‌ی هه‌بووه؟

موسا وتی: بینگومان وابوو.

ئامون تپ وتی: بۆچی نه‌ته‌یشت تیره‌که‌ی بهاویژنت، گریمان به‌ری منداله‌که‌ش بکه‌وتایه‌ هیچ کیشه‌یه‌ک دروست نه‌ده‌بوو.

موسا وتی: له‌وانه‌یه به‌بۆچونی "پامسیس" ی برام ئه‌م کاره به‌لایه‌وه چیژبه‌خش بیت، هه‌روه‌ها له‌دیدى کاهینی کۆشکیشه‌وه کوشتنی مندالی‌ک کیشه نه‌بیت، به‌لام ئه‌م کاره له‌ده‌سته‌لاتی مندا نه‌بوو، نه‌مده‌توانی بینهری کوشتنی مندالی‌کی نوکه‌رزاده بم.

کاهین بابه‌تی گفتوگۆکه‌ی گۆپی و وتی: ده‌زانی دایکت له‌ئێستادا له‌کۆییه؟ خو دره‌نگت پی نه‌بووه تا چاوه‌پێت بکات؟

موسا وتی: دایکم له‌ئێستادا له‌که‌نار پوباری "نیل" دا دانیشتوو و چاوه‌پێی هه‌ل‌هاتنی مانگ ده‌کات، ئه‌و هه‌ز ده‌کات مانگ له‌ناو پوباری "نیل" دا ببینیت.

ئامون تپ وتی: دایکت له‌سه‌رده‌می لایه‌تیدا مانگی سه‌ر زه‌وی بوو، باش له‌بیرمه که پیاوگه‌لیکی زۆر شه‌یدای بوبون، ئه‌و به‌پرا‌ده‌یه‌ک جوان بوو که کاتی‌ک

لەشوینیکەرە تێدەپەری خەلکی دەستیان دەخستە سەر ئەژنۆیان و کەرنوشیان بۆ دەبرد، ھەرگیز لەجیھاندا خودایەك بەجوانی دایکت لەدایك نەبوو.

موسا پرسى: ئەى "ئامون تپ" تۆش یەكێك بویت لەو كەسانەى كاتێك چاوت بەدایك دەكەوت سەرى پێزت بۆ داندەنواند؟

ئامون تپ وتى: ئەى موسا تۆ پرسىارگەلێكم لى دەكەیت كە چیتەر ناتوانم لەم تەمەنى پیریەمدا بەبیریان بەینمەو، ئەرى بەراست دەزانى شوینى چاودیرى لەكوینیە؟...

موسا دەیزانى كاھین نایەوێت لەمبارەيەوە باسى ھیچ شتێك بكات، بۆیە وەلامى پرسىارەكەى دایەو و وتى: بەلى، بۆچى پرسىارى شوینى چاودیركردنەكەم لى دەكەیت؟

ئامون تپ وتى: تائیستا بەشەودا لەشوینى چاودیركردنەكەرە تەماشای ئاسمانت كردوو چەنێك ورۆژنەرە.

شوینى چاودیركردنى كۆشكى فەرمانرەوايى میسر منارەيەكى زۆر بەرزى ھەبوو، بۆئەوێ بگەیتە سەر ئەو منارەيە دەبیئت چەندین پلیكانە بپریت، لەبەرئەوێش كاھین بەھۆى پیریەو كەوتە ھەناسە بركى، بەلام موسا زۆر بەخیرایى خۆى گەیانە تروپكى منارەكە. پێش ئەوێ بگاتە تروپكى منارەكە لەھەردوو لای بەشى سەرەوێ ئەو منارەيەو دەو پەیکەر سەرنجى موسای پاكیشتا.

كاھین بۆ موسای پونكردەو: ئەم دوانە یەكێگیان "ئیزیس" ە كە یەكێكە لەخوداكانى میسر و ئەوێتریان "ئوزیریس" ى ھاوسەرەتى، "ئوزیریس" ى ھاوسەرى "ئیزیس" خودای نابوتى و مەرگ و جیھانى خۆرئاوایە. لەتروپكى ئەو منارەيەدا دەنگى كاھینانى چاودیرخانەكە "زەبور" یان دەخویند و بەچواردەورى ئەو منارەيەدا دەنگى دەدایەو.

موسا كە گوێى لەو ئاھەنگە بوو وتى: ناوى ئەم ئاھەنگە "زەبورى شەو" كاھین وتى: دەبیئت چاوەرپى بكەین تا كۆتایى بەئاھەنگەكە بیئت، دواى ئەو بۆ تەماشاكردن دەرۆینە تروپكى ئەو منارەيە. بەسەر ئەو منارەيەو سەربانیكى تارادەيەك فراوانى تێدایە كە چوار لەكاھینەكانەكان لەویدا دانیشتبون. ئەمانە

سەردۇبىزنى "شەۋى زەبۇر" بون. كاهىنەكان لەيەكەمىن تەماشاكردندا سەرۈكەكەيان "ئامون تپ" يان ناسىيەۋە، بەلام "موسا" يان نەناسىيەۋە بۆيە لەبارەيەۋە دەستيان كىرد بەگفتوگۇ و بەزمانى ھىماكان لەكاهىنەكەيان پىرسىيەۋە ئەۋيان لىكىرد.

ئامون تپ وتى: ئەم مەنزادەيەۋە كە بەلاتانەۋە كەسىكى نامۆيە، بەلام ئىستا بزانن كە كوپى شازادە "ئىخاس ئامون" شازنى مىسرە. كاهىنەكان ھەمويان پىكەۋە بەخىرھاتنىان لىكىرد. تروپكى منارەكە بنمىچ و كەپرى نەبۇر و لەۋيۋە مانگ كە كەمىك بەرز بوبويەۋە بەپونى دەيىنرا.

ئامون تپ بەھىمانى دەستى داۋاي پونكىردنەۋە لىكىرد و وتى: دەزانى ناۋى چىيە؟

موسا ۋەلامى دايەۋە: مانگ، خوداي "ئىزىس" ە.

كاهىن وتى: تۆ كە ئەۋەندە شارەزائت بەللىنبايەۋە ناۋى خۇرىش دەزانى چىيە؟

موسا وتى: ناۋى خۇر، خۇرە.

ئامون تپ وتى: ۋەلامەكەۋى تۆ ۋا دەگەيەنئىت كە دەبىت بلنم (مانگ مانگ) ئايا دەتۋانى ناۋىكى تىرى خۇرم پى بلنئىت... موسا ۋەلامى نەخىرى دايەۋە و كاهىنى مەزن وتى: ئەۋى موسا! خۇر ناۋىكى تىرى ھەيە كە بە "ئامون" بانگ دەكرىت، بەچ شىۋەيەك تۆ ئاگادارى ئەم ناۋە نىت.

موسا وتى: لەبەرئەۋەۋى خۇر بى لەناۋى خۇر ھىچ ناۋىكى تر لەخۇ ناگرىت، ئەم ناۋەيان بۇ دروست كىردۋە، نەفرەت لە "ئاتون" ا

كاهىنى مەزن پىرسى: بۆچى نەفرەت لە "ئاتون" دەكەيت؟

موسا وتى: لەبەرئەۋەۋى "ئاتون" تاۋانبار و ستەمكار بوۋە و تەۋاي خوداكانى مىسرى نابوت كىردۋە.

كاهىنى مەزن پىرسى: كى ئەم قسانەۋى بۇ كىردۋىت؟

موسا وتى: لەمامۇستاكانم بىستۋە.

كاهىنى مەزن وتى: ئەۋانەۋى بۇيان باسكىردۋىت پاست نىن.

موسا وتى: تۆلەۋياۋەردايت نايىت نەفرەت لە "ئاتون" بىكرىت و ئەو خوداكانى مىسرى لەناو نەبردۈۋە؟

ئامون تپ بۆي پونكردهۋە: تۆ خۆت باش دەزانى خودايانى مىسر بيشومارن و لەئەنجامدا كوشتىيان بەوشىۋەيەش ئاسان نىە، سەرەراي ئەۋەش "ئاتون" بكوژ و تارانبار نەبوۋە!

موسا وتى: كەۋاتە مامۇستاكەنم درۆيان لەگەلدا كردوم؟
كاھىنى مەزن وتى: مامۇستاكەن بىرۈچۈنى "ۋەرزاي داگىركەريان" بۆ
گىراۋىتەتەۋە، دەقاۋدەق ئەمە بۆچۈنى فىرەۋنە.
موسا وتى: مەگەر تۆ چاۋت بە "ئاتون" كەۋتوۋە، كە بەر دۇنيايىيەۋە باسى
دەكەيت؟

ئامون تپ وتى: ئاتون نەبىنراۋە.
موسا پرسى: ئەگەر ئاتون نەبىنراۋ بىت، دەي كەۋاتە بەچ شىۋەيەك
دەلىيت "ئەخناتون" ى فىرەۋنى مىسر و خەلكى دەيانپەرسىت. منىش
ھەرنىستا "ئىزىس" لەئاسماندا دەبىنم و دەزانم بەچ شىۋەيەكە، بەلام كاتىك
نەتۋانىت "ئاتون" بىبىنرىت بەچ شىۋەيەك دەپپەرسىت؟
ئامون تپ وتى: ئەي موسا راستىيەكانى ئەم جىھانە نەبىنراۋن، ئەۋەي دەبىنرىت
تەنھا شتە لاۋەكەكانن.
موسا وتى: تىناگەم.

ئامون تپ وتى: تىناگەيت لەبەرئەۋەي ھىشتا بچۈكى، لەدوايىدا كاتىك تەمەنى
گەنجىيەتت تىپپەراندا لەمەبەستىم تىدەگەيت، بەلام بى لەبچۈكى و ھەرزەكارى و كەم
تەمەنىت، لەبەرئەۋەي بەردەۋام پەيكەرى خودايانى مىسرىت بىنىۋە، ۋادەزانى
ھەموو خودايەك دەبىت قالد و شىۋەيەكى ديار و ناسراۋى ھەبىت. ئايا كاتىك
بەنىۋ ئەم باخەدا پىياسە دەكەيت و بۆنى عەترى گولەكان دەكەيت دەتۋانىت خودى
ئەو بۆنە بىبىنىت؟ "ئاتون" ىش دەقاۋدەق ۋەك ئەو عەترە ۋايە.

موسا وتى: جەنابى ئامون تپ ھىشتا من بەھەرزەكار دەزانى، بەلام ھىچ نەبى
دەزانم سەرەراي ئەۋەي ھەندىك لەشتەكان بىنراۋ و ھەندىكىشىيان بىستراۋ و

بۆندارن، بونیشیان ههیه، ئەم "ئاتون"ەى که نه‌بینراوه په‌یوه‌ست ده‌کریت به‌کامیه‌ک له‌م سى به‌شه‌وه و چ هێمايه‌کیان هه‌یه؟
ئامون تپ وتی: لی‌ره‌دا ده‌بی‌ت په‌نا بۆ هززمان بیه‌ین و داواى هاوکارى لى بکه‌ین.

موسا وتی: تۆ به‌چ شی‌وه‌یه‌ک داواى هاوکارى‌ت له‌ئه‌قل‌ت کرد؟
ئامون تپ وتی: ئە‌قلم پیم ده‌لی‌ت "ئاتون" بونی هه‌یه.
موسا وتی: ئە‌مه‌ گالته‌جا‌ریه‌، تۆ که با‌وه‌رت به‌بونی "ئاتون"ه‌ بۆ‌چى ناوت "ئامون"ه‌؟

ئامون تپ وتی: دایک و باوکم ئەم نا‌وه‌یان بۆ‌هه‌ل‌ب‌ژاردوم، نه‌ک خۆم.
موسا وتی: هه‌م دایکم و هه‌م مامۆستا‌کانم پێ‌یان وتوم "ئاتون" تا‌وان‌بار بووه‌ و "ئامون هوتپ"ى چ‌واره‌م داواى ئە‌وه‌ى پله‌وپایه‌ى فیرعه‌ون ده‌گری‌ته‌ ده‌ست ئە‌و خودایه‌ى بۆ‌خۆى دروست کرد‌وه‌، به‌واتا له‌راستیدا دایک و با‌پیره‌ى ئەم فیرعه‌ونه‌ خودای "ئاتون"یان دروست کرد‌وه‌ و وایان له‌خه‌ل‌کى کرد‌وه‌ با‌وه‌رى پى به‌ینن، "ئامون هوتپ"یش نا‌وى گۆ‌پى به‌ "ناخن ئاتون" که به‌ئه‌خ‌نا‌تون بانگیان کرد‌وه‌ و بووه‌ هۆى پرشتنى خوینى خه‌ل‌کى میسر.

کاهینی مه‌زن وتی: ئە‌وه‌ى دایک و باوک و مامۆستا‌کان له‌سه‌رده‌مى مندا‌لی‌دا فیری مندا‌له‌کانى ده‌که‌ن، کاتیک گه‌وره‌ بون زۆر به‌سه‌ختى ده‌توانری‌ت می‌شکیان له‌و فیرکاریه‌ هه‌له‌یه‌ پاک بکه‌یت‌وه‌، به‌لام ئە‌وه‌ى پێ‌شتر با‌ست کرد که دایکى فیرعه‌ون خودای "ئاتون"ى دروست کرد‌وه‌ داستانیکى دورودری‌ژه‌، نا‌وى ئەم ژنه‌ "نفر تى تى" بووه‌ و تا ئە‌وه‌سه‌رده‌مه‌ هه‌چ ژنیک له‌میسردا به‌ئه‌ندازه‌ى ئە‌و جوان نه‌بووه‌... ئیستا به‌لێنم پێ‌بده‌ ئەم گه‌فتوگۆیه‌مان بۆ هه‌چ که‌سیک نه‌گیریت‌وه‌.
موسا وتی: به‌لێنت پێ‌ده‌ده‌م.

کچیک به ناوی "نفر تاری"!

ئەم کچە لە کچەکانی تر جواتر بوو. قژیکێ پەش و چاوی سەوز و پوخساریکی سەرنج پراکێشی هەبوو.

پامسیس لە موسای پرسیی: ئەو کچە ناوی چیە؟
موسا وتی: ئەو کچە ناوی "نفر تاری"ە.

پامسیس دوبارە لە موسای پرسی: بۆچی "نفر تاری" ئەوەندە شەرمە؟
موسا وتی: "نفر تاری" لە خێزانیکی ئاساییە و بەم تازەییانە لە بارەگای "میرنور" خراوەتە سەرکار، بە لām لە ماوەیەکی کورتدا لە تەواوی کچەکانی ئەم بارەگایە لیها توتر و خیراتر و ناسکتر کارەکانی خۆی ئەنجام دەدات، هەر لە بەر ئەوەش سەرنجی هەموو کەسیکی دەورووبەری بە لای خۆیدا پراکێشاوە و هەر ئەم کارەش بووەتە هۆی ئەوەی زۆریک لە کچە وەجا خزانەکان ئیرەیی پی بێن. لەم کاتەدا چەند کچیک بۆ سەرنج پراکێشان چواردەوری "موسا" و "پامسیس"یان دا و پرسییاری دەنگۆی پیکهینانی ژیاانی هاوسەر لە گەل "ئیزت"یان لیکرد، بە لām پامسیس بێر و هۆشی لە لای "نفر تاری" بوو و دوا جار دان بە خۆداگری خۆی لە دەست دا و پوشت لە تەنیشتیە وە دانیششت و وتی: هیوادارم نەبویتمە مایەیی دەردیسەریت... "نفر تاری" شلەژا، لە و کاتەدا تەنها توانی بە سەر سوپمانە وە تەماشای نیوچە وانی پامسیس بکات.

پامسیس وتی: بۆچی بە تەنها دانیشتیوی؟
نفر تاری وتی: لە بەر ئەوەی پۆچومەتە ناو هزری خۆم و لە حالێ بیکردنە وە دام.

پامسیس وتی: ده توانم بیرسم له هزرتاندا بیر له چی ده که یته وه؟
 نفر تاری وتی: بیر له وه ده که مه وه که ده سته یه ک گول بپازینمه وه و به دریزایی
 سال بقوانم له پهرستگادا گۆشه گیری بوخۆم هه لبریزم.
 پامسیس وتی: ئەم ژیا نه هیچ شتیکی تیدا نیه که بتوروزینیت. به لکو
 به پیچه وانه وه ژیا نیکی زۆر سهخته.

نفر تاری وتی: من چیژ له ته نهایی و بیدهنگی وهرده گرم، مه گه نه یانوتوه
 بیدهنگی پۆح ده پالیویت؟

له م کاته دا سه ره رشتی ئارایشته گه ره کان هات و داوای لی کردن کو بینه وه
 ههروه ها پیش نه وه ی بپۆنه ژوری وانه خویندنه وه جلهکانی بهریان بگوین.
 له مکاته دا "نفر تاری" هه ستایه سه ری و پامسیس وتی: ده مویست تکای نه وه ت لی
 بکه م که کاریکم بو نه نجام به دیت.

نفر تاری وتی: سه ره رشتیاره که مان زۆر جدیه ده بیئت بمبوریت.

پامسیس وتی: ده توانیت گوته کی کورتمان پیی بلیت.

نفر تاری وتی: گوته ی حق له به ردی شاراووه ی سه وزباو ی ژیر زهوی قورستره،
 گه ره له ده می خزمه تکارکی شیوه به رداشی وه ک منیش بیبیستیت... نفر تاری
 داوای ئەم گوته یه ی بویه ک ساتیش چاوه ری نه کرد و ئەو شوینه ی به جیهیشت.

موسا و پامسیس هه فته یه ک له باره گای "میر نور" دا پیکه وه بون. موسا به هوی
 زال بونی به سه ر زمانی "عبری" دا به رپرسیاریه تیکی زۆریان خسته نه ستوی و چیت
 داوای ئەوه نه ی توانی له گه ل "پامسیس" دا بمینیته وه، سه ره پای ئەوه ش له هر
 ساتیک که بۆیان ده ره خسا گفتوگو ی هزریان له گه ل یه کتریدا ده کرد:

پامسیس وتی: ئەی موسا تو یه کیکی ت له و که سانه ی که په ی به هه ست و دل و
 ده رونم ده بات، به و ته ره ده ستیه ی که نه امیشت کرد زۆر سه رم پیی سوپما، چونکه
 دارکه ی ده ستت گوپی به ماریک، ئەوه چ توانایه که؟

شنار له پله ی جینشین و فرمانده ی جهنگ میوانداریه کی به رپا کردبوو و هه زار
 که سی له پله و پایه به رزهکانی بانگیشتی ئەو میوانداریه کردبوو. ئەو میوانداریه
 ئاههنگیک بوو که ژهنیاران تییدا چیژی پۆحیان به ئاماده بوان ده به خشی و مه یی

ناياب و خواردنگەلىكى خوشىش چىژە جەستەيەكانى پى دەبەخشىن. فىرەون تەنھا چەند ساتىك لەو ئاھەنگەدا ئامادە بوو.

"پامسىس و موسا و ستائو" ش بانگىشى ئەم مىواندارىيە كرابون. ستائو پۇشاكىكى جوان و شكۆمەند كە پامسىس پى بەخشىبوو لەبەردا بوو.

ھەرئەھى بەرپوبەرى كارەكانى شنار چاوى بە ستائو كەوت بەرەو پوى پۇشت و پى وت: بۇچى مارت كردبوو ناو گۆزە شىرەكانەو؟

"ستائو" ش بەدەم پىكەنن و گالتەجاريەو لى پىرسى: ترساي؟
بەرپوبەرى كارەكانى "شنار" ىش وتى: ئەگەر شنار ئاگادارى ئەم پەفتارانەت بىت، ئەگەر مارەكان لەگۆزەكان سەر دەرپەنن، بگومان بىريارى لەناوبردنت بۇ دەرەكات.

ستائو وتى: ئاسودە خەيال بە ئەو مارانە گەر سالىكىش لەو گۆزەيەدا بن بۇ ھىچ شوپنىك ناپۇن، چونكە بىرك سىر و ماسى بۆگەنم لەبەردىمى دەرگاكياندا داناو، ئەو گيانەومەرە داماوەش مەحالە لەدەرگاي ئەو گۆزەيە نزىك بىتەو...
دواى ئەو دەستى برد بۇ گىرفانى و ماريكى سورى دەرھىنا. بەرپوبەرى كارەكانى "شنار" ىش يەكسەر دور كەوتەو، پامسىس و موسا پىكەنن.

ستائو وتى: خەلكى زانىاريەكى ئەوتۇيان لەبارەى مارەو نى، تەماشاي ئەم مارە بكن ھىچ كاتىك زيان بەھىچ مرقىك ناگەيەنيت. دەتوانى پەى بەھوانەو و ئاسودە خەيالى بىەيت، سەرەراى ئەوەش چىزى نى، ئەم مارە ژەھراوى نى و دەتوانم ھەرئىستا بەبەرچاوى ئىوۋە بەنجم بخەم ناو دەمىەو.

موسا كە جاريكيان تواناي خۇى لەگۆپىنى دار دەستىك بۇ مار پىننىشان دابوو بىنئەھى ھىچ گرنگىە بە قسەكانى بدات وتى: مار گيانەوۋىكى بىئازار و بىزيانە، تەنھا نايىت پى بەكلكىاندا بنىن... لەھەمان ئەو كاتەدا چەند كچىكى جوان چواردەورى "موسا" يان دا و بەردەوام وەسفى ئەو و "پامسىس" ى برايان دەكرد.
پامسىس و "موسا" ش كاتىك بىنيان ناتوانن بەئامادەبونى ئەم كچانە لەم مىواندارىيەدا ئاگايان لەخۇيان و چواردەورىان بىت، بۇيە ھەلى نىوان دوو سەمايان

قۆستەو و خۆیان خزانە ژێر درەختەکانەو. لەمکاتەدا رامسیس بە موسای وت:
گویت لەگوتەکانی شنار بوو؟

موسا وتی: بەهۆی بەشداری کردنی لەفلان جەنگدا بانگەشەیی داگیرکەر و
سەرکردەییەکی مەزنی بۆخۆی دەکرد، بەلام هەموو ئەم قسانە لەخۆویستی و
لەخۆباییەکانیەو سەرچاوە دەگریت.

رامسیس وتی: ئەو موسا ئەم براوەمان دەیهوێت میسر بکاتە ولاتیکی ملکەچ و
وێرانە. ولاتی فیرەوونەکان ولاتیکی ترە. کاتێک ئاسیاییەکان میسریان داگیرکرد کە
لاواز و کەسیکی خوشباوەریان لێ دەرچوو، بەلام ئێمە دەبیێت هەولی خۆمان
بدەین.

گەرمی رامسیس و بوو بەمایەیی سەرسۆرمانی موسا و وتی: ئەوەی تۆ ئیستا
باست کرد گوتەیی سەرکردەییەکە، بۆیە لەگەڵ تۆدا هاوێش، بەلام هەموو کارێک
پێگایەکی تایبەت بەخۆی هەیە.

رامسیس وتی: ئەو موسا پاراستنی تەواوی میسر هەروەها بۆئەو تەواوی
خوداگان لەم ولاتەدا بەمێننەو، جگە لەجەنگ هیچ پێگایەکی تێمان بەدەستەو
نیه.

موسا تەماشایەکی "رامسیس"ی کرد و پرسى: بەبۆچونی تۆ خوداگان
بوناوەتیەکی دەرەکیان هەیە. شەوی پابردوو لەسەر منارەیی چاودێرگاوەدا
تەماشای "ئیزیس"م دەکرد، چ خودایەکی سەیرە! ئەو مانگە بەخودا بانگ دەکەن!
رامسیس وتی: موسا مەبەستی خۆت پونتر بکەرەو، خوداگان، خوداگان،
هەزاران سائە میسریەکان لەگەڵ ئەم خودایانەدا دەژین، بەلام تۆ بۆچونیکی
جیاوازی هەیە؟

موسا نەیتوانی وەلامی رامسیس بداتەو، چونکە کچانی ئەو میوانداریە
بەشیوەیەکی چۆرەوریان داوون و پرسیاریان لەبارەیی ئایندە و هەندیک بابەتی
تایبەت لێ کردن کە بوو بەهۆی ئەوەی بابەتی گفتوگۆکەیان بگۆڕن.

لەوکاتەدا "ئیزت" لە رامسیس نزیك بویەو و وتی: شناری برات منی پاگرتبوو و پېشنیاری پیکهینانی ژیاانی هاوسەری لیکردبوم و وتی: دەبیته هاوسەری ئایندە میسر، ئایا بەراستی ئەو دەبیته فیرەونی ئایندە میسر؟
رامسیس زەرەخەنەیهکی کرد و وتی: ئەو بۆمن وەك مژدەیهك وایه، تۆ دەبیته شازنی میسر و منیش دەبمه خزمەتکارت.

ئیزت بەم گوتانە ی دڵگران بوو و وتی: رامسیس گویم لی بگره، من تۆم لەبەر خۆت دەوێت، ئیتەر فیرەون بیت یان کاریکی ئاساییت لە کۆشکی فەرمانرەواییدا پی بسپێرن، هیوادارم لەگوتەکانم تیگەشتبی.

رامسیس وتی: تۆش دەبیّت تیگەیت لەو ی چی بەهزردا تیدەپەریت.

ئیزت وتی: خۆزگە دەمزانی بیر لەچی دەکەیتەوه؟

رامسیس وتی: پێش ئەو ی بېمه هاوسەر و باوکی منداڵەکانم، دەبیّت وینەیهکی پونی میسر که لەئێستادا بەدوای ئەو وینەیهدا دەگەریم لەهزردا بکێشم و کێشانی ئەم وینەیهش کاتیکی زۆری دەوێت، بەچاوی خۆت دەبینی که لەناو خێزانەکه مەدا پرکابەرم هەیه و بێئەو ی شایستە ی ئەو پلەوپایە بیت خۆی بە فیرەونی ئایندە ی میسر لەقەلەم دەدات، بۆیه لەئێستادا دەبیّت هزر و هۆشم تەرخانی ئەم پرکابەریە خێزانیە بکەم بۆئەو ی نۆرە ی قوناخی ئایندە بەواتا پیکهینانی ژیاانی هاوسەری و ئەم جۆرە بابەتانه بیت، بۆیه دڵنیا بە لەئێستادا هزرم هەرگیک¹³ بەکلکی ئامانجەکه یەو نابهستیت.

لەو شەو عەتراو و بۆندارەدا بیدەنگیەکی قولی بالی بەسەر "رامسیس و موسا و ئیزت" دا کێشا، دەنگی ژەنیی ژەنیار و گۆرانی بێژەکانی ناو کۆشک زۆر بەباشی دەبیسترا، بیدەنگی باخ بە هاواریکی دڵپوشین هەژینرا و رامسیس بەپەلە خۆی گەیانە ناو کۆشک و تیگەشت که ئەو هاوارە لەچیتخانەدا بوو و بینی بەرپۆبەری کارەکانی شنار بەمقاشیک دەدات لەپیاویکی بەتەمەن. رامسیس یەکسەر بەرەو پوی کاربەدەستەکه ی شنار پۆشت و دەستی گرت و مقاشەکه ی لیسەند و لێی پرسى: چی پویداوه.

¹³ هەرگ: بەلقە دارێك دەوترێت كە چل و پۆپێكى زۆرى پێوه بیت... وەرگێز.

کاربەدەستەکی "شنار" یش وتی: ئەم پیاوێ هەلەات و ویستی لەنیو
خزمەتکارەکاندا خۆی بشاریتەو.

موساش لەمکاتەدا خۆی لەم بابەتەدا هەلقورقاند و وتی: خەریک بوو ئەو پیاوێت
دەکوشت چ کاریکی ناشایستی کردوو تا بەوشیوەیە سزای بدەیت؟
ئەو پیاوێش وتی: ئەم پیاوێ یەکێکە لەدیلەکانی "حیتا"، بەکورتییەکی دیلە!
موسا لەوکاتەدا شلەژا و لێی پرسی: ئایا تۆ بەو شیوەیە پەفتار لەگەڵ هەموو
دیلێکدا دەکەیت؟

کاربەدەستەکی "شنار" یش وتی: تەنھا لەگەڵ دیلەکانی "حیتا" دا بەوشیوەیە
پەفتار دەکەم!

رامس لەوکاتەدا ئوقرەیی لێبڕا و قژی کاربەدەستەکی شناری گرت و توند
سەری کێشا بەزەویدا و وتی: ئەم پیاوێ شایستەیی ئەو نێە لە بارەگای کۆشکی
فەرمانڕەواییدا کار بکات، ئەو دیلانەیی کە لەمیسردا کار دەکەن دژمن نین.....
لەم کاتەدا "شنار" ی براگەرەیی رامسیس گەشتە ئەوێ و وتی: قسەیی زل زل
دەکەیت!

موسا وتی: شایەتی ئەو دەدەم کە بەپێوەری کارەکانت پەفتاریکی نەشیایوی
لەبەرامبەر ئەم پیاوێدا نواندوو!

رامسیس بە موسای وت: ئەم کاربەدەستە ببە و بیسپێرە بە "ستائو" بۆئەوێ
سبەیی دادگایی بکەین..... "شنار" یش ناچار دەبیئت خۆی بدات بەدەستەو چونکە
لەو شوێنەدا بەپێی پێویست گەواھیدەر هەبوو، دواي ئەو بە "رامسیس" ی وت:
پێش ئەوێ پەنا بۆ ئەم کارە ببەیت دەبوو داوای هاوکاریت لە من -کەلەئاینەدا
دەبەم فیرعەونی میسر- بکەدایە. تۆ دەبوو ئەم پێزەت لەبەرچاو بگرتایە، سبەیی
کاتیئک بوم بە فیرعەونی میسر پەیی بەم گوتەییە من دەبەیت.

رامسیس وتی: جاریکی هیشتا سبەیی نەهاتوو..... دواي ئەم قسەییە لەگەڵ
موسادا لەو شوێنە دور کەوتنەو.

موسا بە "رامسیس" ی وت: شنار کەسیکی بەهێز و هەرەشەنامیزە، دەبیئت
ئاگات لەخۆت بیئت.

پامسیس وتی: بگره بهئەندازەى گەردیځیش لیى ناترسم... بهەر حال
بگەڕینهوێى سەر بابەتەكەى خۆمان، دەتویست لەبارەى خودایانەوه باسی چى
بکەیت؟

موسا وتی: لەپراستیدا خوشم نازانم، بیرگەلیكى سەیر بەهزردا تێدەپەڕیت، ئەم
جۆرە یڕۆكانە پۆخ و جەستەم نازار دەدەن. تا پەى بەنەینیهكانیان نەبەم ناتوانم
هێور ببمەوه، بەپراستی خەریكە دەمسوتینیت.

پامسیس بەهۆى ئەوێ موسای براى لەبارەگای "میر ئور" وە بۆ کارىكى تاییبەت
بانگ کردبوو زۆر دڵگران و توپە بوو. موسا لەماوهى نیشتهجى بونی
لەبارەگای "میر ئور" دا هیچ هەلەیهكى لى نەوهشاووتەوه، تەواوى کارمەندان و
كانزاگران و سەربازان بگره ئەو دیلانەش كە بیڭاریان پێدەكەن لەشیوێى
بەڕێوەبردنى كارگێڕى "میر ئور" خوشحال و پازى بون. موسا لەلای ئەم جۆرە
كەسانەدا زۆر خوشەویست بوو و ئەم خوشەویستیهش خەلكى ناشایستى نازار
دەدا و دەبوو هۆى ئەوێ ئیرەى پى ببەن، بەلام بوختان و لەپشت ملەوه
قسەکردن هەر بەردەوام بوو.

پامسیس بە "ئامنى" هارپۆلى قوتابخانەى وت: بەهیچ شیوێهەك نیگەرانی موسا
نیم، چونكە ئەزمون و تاقیکردنەوهكان لەباتى ئەوێ بیزار و لاوازی بكەن لیها توو
تر و بەهێزتری كردووه. موسا زۆر خۆپاگرە، بەلام بۆچى دوبارە بانگیشتی
كۆشكیان كردووه، ئەم كارە نیگەرانی كردوم... پامسیس بەچواردەورى كۆشكدا
بەنیگەرانی و دڵەپراوكیوه پیاسەى دەكرد، تا سەرئەنجام نزیكى نیوهرۆ موسا
لەكۆشك، لەهەمان ئەو شوێنەى بانگیشتیان كردبوو هاوێ دەرهو و پامسیس بەرو
پۆى پۆشت و لیى پرسى: چى پویداوه؟

"موسا" ش وتی: بەرپرسیاریهتى كاروبارى دروست كردنى تەلار و كۆشكى
فەرمانرەوايان پى سپاردووم.

پامسیس وتی: چیتەر هیچ كارىكت لە بارەگای "میر ئور" دا نەماوه؟

موسا وتى: دەبىت لەكاروبارى دروست كىردنى كۆشك و پەرسىتگاكاندا بەشدارى بىكەم و بېرۇم بۇ شار بۇئەۋەى چاۋدىرى و پىشكىنىنى ئەوكارانە بىكەم كە ۋەستاكەن ئەنجاميان داۋە.

پامسىس وتى: ئايا تۇش ئەم پىشنىارەت پەسەند كىرد؟

موسا وتى: ھىچ كاتىك ھىچ بەرپىسىارىيەتتەك پەت ناكەمەۋە و پەسەندى دەكەم.

پامسىس وتى: ئەمشەۋ من و تۆ و ئامنى و ستائو لەشۋىنىكىدا كۆ دەبىنەۋە.

دو فەرەۋن زانە "پامسىس و موسا" لەگەل ھاۋرپىيانى قوتابخانەى "كەپ" شەۋىكى خۇشيان لەگەل سەماكەرانى لىھاتوۋ بەجل و پۇشاكى تاييەتيان و خزمەتكارەكانىش بەجۆرەھا خۇراك كە ۋەك ئاھەنگىكى تاييەت ۋابوۋ تىپەراند. ستائو لەسەر سەكۆ بەمارەكانى دەستى بەنمايش كىرد و كچە جوانەكانى بەرادەيەك ترساند كە قىژەيان لى بەرز بويەۋە.

موسا پىش ئەۋانى ترەستە و وتى: دەبىت يەكەمىن كەس لەكارگاي بىناسازيەكاندا ئامادە بىم بۇئەۋەى ئاشنايەتى لەگەل ئەۋانەدا پەيدا بىكەم كە لەۋىدا كار دەكەن، لەبەرئەۋە پىۋىست بەۋە دەكات ئەمشەۋ باش بىخوم.

پامسىس وتى: ھەر ئەۋەى ھەلىكەم بۇ پەخسا سەردانت دەكەم.

شازادەكانى مىسر بەشۋەيەكى ئاسايى مەشقى مەلەكەردن بەبەشىكى جيانەكراۋەى فېركارىەكانيان لەقەلەم دەدا. لەسەرەتاي دەستپىكىردنى شارستانى مىسر ھەموو شارەكان چ بچوك و گىرنگ نەبن يان گەۋرە و گىرنگ بن لەكەنار پوبارى "نيل" دا دروست دەكران، بۇئەۋەى پوبارى نيل تىنويان بىشكىنىت و سود لەتاييەتمەندىەكانى ۋەرگىرن. شازادەكان لەبەر دوو ھۆكار خۇيان فېرى ھونەرى مەلەكەردن دەكرد، يەكەم لەترسى لافاۋ و ھەلچونى پوبارى نيل و لەكاتىكى ديارى نەكراۋ و چاۋەرۋان نەكراۋدا نوقم بون، دوۋەم لەبەرئەۋەى لەپوبارى نيلدا خۇيان بشۋرن و لەۋەرنى ھاۋىندا خۇيانى تىدا فېنك بىكەنەۋە. لەپۇژدا كەم كەسانىك دەيانوۋىرا پى بنىنە پوبارى نيلەۋە، چونكە پەلامارى تىمساحەكان بۇ ئەۋانەى مەلە دەكەن بەگەۋەرترىن ھەرەشە لەقەلەم دەدرا، بەلام دۋاى خۇر ئاۋا بون ھەرئەۋەى ئاۋ و ھەۋا تارىك بوو تىمساحەكان لەپوبارەكە دىنە دەرۋە بۇئەۋەى لەقەراخ پوباردا

بجه وينه وه، مه له وان هكان به ئاسوده يي خويان هه لده دهنه ناو پوباري بي تيمساحه وه. له شه وه كاندا به تاييه ت كاتي ك بريار بوو وه جاخزاده و شازاده كان له ناو ئاوي پوباري نيلدا مه له بكن، كه شتي فرمانره وايي باره گاي فرمانرواياني كوشكيان ده برده شوينيكي ئه و پوباره كه پانتاييه كي زياتري له خو ده گرت و له وشوينده جله كاني بهريان داده كند و خويان هه لده دايه ناو پوباره كه وه. موسا ۱۴ شه ويكيان له گه ل خوشك و برا و وه جاخزاده فيرعه و نيه كاني تر دا كاتي ك له ناو پوباري نيلدا خه ريكي مه له كردن بون بيني كچيكي جوان كه ناوي "نيفرو ئيزيس" به نه نقه ست خو ي لي نزيك ده كاته وه، موسا ده يزاني كچان له ته مه ني چواره ساليدا ده گوازي نه وه ي بو مالي هاوسه ره كيان، بگره هه نديك له ته مه ن سيانزه ساله كانيش به هو ي گه شه ي خيرا و ناو هه واوه خوازي بنيان هه بو، "نفيرو ئيزيس" يش هه مان ئه و ته مه نه ي هه بوو كه باس مان كرد به چواره دورى موسادا ده سوپايه وه و له ته نيشت كچي كه وه ده ستي كرد به قسه كردن و په يوه ست بوني خويان بو يه كترى ده ربړي، "موسا" ش سه ره پاي ئه وه ي له كوشكي فرمانره واييدا ده ژيا به پيچه وان ه ي زور به ي ئه وان ه ي له كوشكي فرمانرواييدا ني شته جي بون زور شهر من بوو و زور به كه مي مامه له ي له گه ل كچاندا ده كرد، به لام ئه و شه وه په فتار و جواني و بي شرمي ئه و كچه بووه هو ي ئه وه ي موسا به سهر شهر مني خويدا زال بيت و له كه نار پوباردا ئه حوالپرسى لي بكات. ئه و دوانه بو ماوه يه كه په يوه نديان له گه ل يه كتر دا هه بوو تا گه شته راده يه كه موسا برياري دا به "نيفرو ئيزيس" بليت ده مه ويت بيمه خوازي بنيان، به لام زور به زويي بو ي ده رك هوت كه "نيفرو ئيزيس" ده ستي گرانى يه كي ك له ده سته لات داراني ميسره و زور زوو موساي به ته نها جي هنيشت، موسا به م روداوه خه مگين بوو و ئه م دلگران ه ي گه شته راده يه كه به بو ماوه يه كي زور له گو شه يه كي باخي كوشكي فرمانره وايي هه مان ئه و شوينه ي

¹⁴ موسا كه له م برگه يدا باسي ده كم ئه وه مان لمير نه چيت ته وا ي ئه م روداوانه له زمانى "موتيه" ئه و كچه ي له پوباري نيلدا له ناو سه به ته يه كدا به هه مان شي وه سينۆه له پوباري نيل گرتو يان ته وه، دواي ئه وه ده گوازي نه وه بو كوشكي فرمانروايي ده گي دري ته وه، ئه و كاتانه ي واژه ي "من" له گي رانه وه ي ئه م په سهره اتاندا ده كه وي ته بهرچاوتان له باتى "موتيه" به كار هينراوه، كه هه نديجار له وان ه يه به هو ي گي رانه وه ي په وتى روداوه كان ناوي كه مين ك كال بويته وه بويه له باتى ناوه كه ي "من" مان به كار هيناوه.

قەسەى لەگەل^{۱۵} "نېفرو ئىزىس" دا كۆردىبوو دادەنیشەت و ئەو پۇژانەى دەھینایەو یە یاد خۆى. موسا بەرپادەیکە گۆشەگیر بوو كە "ئامون تپ" كاهینى مەزنىش ئاگادارى بارى دەرونى فیرعەون بوو. لەوشەوہى كە لەسەر تروپكى منارەى چاودىرى ئەستیرەكانى ئاسماندا دەربارەى ھەندىك بابەتى جۇراوجۇر گەفتوگۆیان لەگەل یەكدا كۆردىبوو، كاهینى مەزنى فیرعەون بەواتا "ئامون تپ" بەشیوہەكى تر تەماشای موسای دەكرد و ئەو بەكەسىكى شایستە و بەتوانا و جىنى متمانە بینى. سەرەپای ئەوہى "ئامون تپ" ناوی "ئامون" بوو و بەپىنى گوتەكانى خۆى دایك و باوكى ئەم ناوہیان لىنابوو، بەلام ئەو "ئاتون" پەرستى دوو برىسكە بوو^{۱۶}. "ئامون تپ" باسى "ئاتون" ی بۆ موسا كۆردىبوو كە مىسر بەھۆى دەرکەوتنى ئەو و لەناوبردى "ئامون" سوتینرا، بەلام لەدوايیدا لەبەرئەوہى خەلكى خویشیان لەم خودا ساختەيەش نەھاتبوو لەناوبرا و بۆ جارێكى تر "ئامون تپ" لەبارەى ئەو خوداوە ھزرى موسا پەر دەكات.

ئامون تپ بەمشىوہە بۆى پوندەكاتەرە: ئەى موسا ئاگات لەخۆت بىت "ئاتون" خودایەكى نەبىنراو، ھىچ كەسىك ناتوانىت چاوى پىنى بکەوئیت و گوئش ناتوانىت گوتەكانى ببىستىت. "ئاتون" ھىماى ھەيە و ھىماى ئەو خودایەش خۆرە، ھەر لەبەرئەوہش لەرپاردوودا خۆریان بە "ئاتون" بانگ دەكرد، بەلام دەبىت ئاگادارى ئەوہش بىت كە خودا لەگەل "ئاتون" دا جىياوازە. بۆ چەندىن ھزار سال ھەمان ئەم "ئاتون" بەكارىگەرەكەوہ تەماشای مىسرى دەكرد و دلگەرانى خەلكى مىسر بوو كە بۆچى خەلكى مىسر دەبىت خودا بچوكەكان پەرستەن! ھەرەھا بۆچى "ئامون" ی خودای درۆینە بەوشىوہە دەپەرستەن و قوچەكەكانیان بۆ ئەم جۆرە خودایانە دروست كۆرد! فیرعەونەكان لەباتى پەرستنى خودای نەبىنراو بەواتا "ئاتون" دواى "ئامون" كەوتەن!

^{۱۵} خوئەنەرانى پەرز بەدلىاىبەرە ئەوہیان لەبەرە كە ھەم ئامون و ھەم ئاتون بگرە سەدان خودای جىياواز، كاهینەكانى بۆچەند مەبەستىكى تایبەتى خۆیان دروستیان كۆردووە و مراندونیان. "ئاتون" یش "نەر تى تى" و "نامى" كاهینى، مەزنى پەرستگای "ئامون" بۆ مىسرىەكان دروستیان كۆردووە.

دوای ئهوه کاهینی مهزن بهم شیویه بهردهوامی دا به قسه کانی: تو که "موسا" ییت ده بیته له ییر بیته "ئاتون" ی خودای نه بینراو کوپکی هیه به ناوی "شای" که به واتای چاره نوس دیت. کوپی "ئاتون" جیاوازه له هه موو کوپه کانی تر، هر بهوشیویه خودای "ئاتون" نه بینراوه کوپه که ی "شای" - چاره نوس - یش به هه مان شیویه ئه و نه بینراوه. له سهردهمی "ئامون هوتپ" ی چواره مدا "ئاتون" ئاگاداری ئه وه بوو که "ئامون هوتپ" پادشایه که ئاماده کاری ئه وه ی تیدایه باوه ری پی بهینیت و بیهرستیت، له بهرئه وه ش فرمانی به "شای" کوپی دا ئاویتیه جهسته ی فیرعه ونی میسر بیته و "ئاتون" ی خودای تاک و ته نها به و بناسینیت. فیرعه ونی میسریش به ئاویتیه بونی پوچی کوپی خودا له جهسته دا توانی خو ی بناسیته وه و ئایینی "ئاتون" په رستی بلو بکاته وه، دوای ئه وه ی ناوی خو ی نا "ئاخن ئاتون" به واتا - خوشه ویستی ئاتون - که به "ئه خناتون" بانگ ده کرا. ئه و پوداوه خوینینه ی له سهردهمی "ئه خناتون" دا پویدا و دوای ئه وه به هر شیویه که بوو کوچی دوایی کرد. کاهینه کانی "ئامون" به کوچی دوایی "ئه خناتون" ئه و هه له یان بو په خسا چونکه ئه وانیان له په رستگاگان ده رکردبوو، دوباره گه رانه وه سه ر ته ختی ده سته لاتیان و دوباره کیسه کانیان پر له زپر و زیو کرده وه.

کاهینی مهزن باسی ئه وه ی بو موسا کرد که لایه نگرانی خودای "ئاتون" چینی کهسانی ئاسایی و هه ژار نه بوون، هه روه ها ناتوانن ئه وه بهیننه بهرچاو خو یان که خودایه ک بونی هیه که جهسته ی نه بیته ادوای ئه وه ئامون په رسته کان کهوتنه گیانی "ئاتون" په رسته کانه وه و جهنگیکی ناوخوی بیوینه له میسردا دهستی پیکرد. ته وای کاهینانی "ئاتون" په رست دهستیان گرت به سه ر سه روه ت و سامانی "ئاتون" په رسته کاند، چیت هر هچ که سیك نهیده وێرا ناوی "ئاتون" بهینیتیه زمان.

موسا وتی: ئیستا تو مه بهستت له گه رانه وه ی ئه م به سه رها ته چی بوو. کاهینی مهزن وتی: ده مه ویت دوای کوچی دوایی "ست هوس" ی فیرعه ون ئیستا له سهردهمی فرمانه وایی "رامسیس" ی کوپی که ده زانم ده بیته جی نشینی باوکی

و له ئیستاشدا به ناو نیشانی جیگری سەرۆکی حکومت دهسته لاتیکی فراوانی ههیه، "ئاتون" ی خودای نه بینراو زیندوو بکهینهوه و هیواداریشم تو بهردهوامی پیبدهیت.

شەش مانگیك له ته مه نی سیانزه سالی موسا تیده پهریت و چیت ده بیئت له شوینه که ی خوی بگوازیته وه، چونکه له و شوینه ی که نیشته جی بوو شوینی تایبه تی هه رزه کاران بوو و موسا له م ته مه نی لایه تیهیدا به که سیکی بانخ له قه له م ده درا. له هه مان ئه و کاته دا خویندنیشی ته و او کرد، چیت ناچار نه بوو هه موو پوژیک ژیا نی له لای ماموستا کانی دا تیپه پرنیت، چیت دوا ی ئه وه مه شق و خویندن به ئاره زوی خوی بوو ئه نجامی بدات یان نه، ئه و له باره گای پیاو بوندا گه شت بووه قوناخی بانخ بون. یه کیك له تایبه ته نه دیه کانی بانخ بون سنوردار نه کردنی کاتی ده رچون و گه رانه وه ی بوو بو کۆشکی فه رمان په وایی، به واتا کۆشکی فیرعون، هه روه ها ری پیبده درا چه ک هه لگریت، سود وه رگرتن له خه نجه ر، شمشیر، تیروکه وان، قه لخان و نیزه بو موسا چیت قه ده غه نه بوو. والا ترین تایبه ته نه دیش له په نجه کردنی ئه نگوستیله ی فه رمان په وایی بوو که له ده ستی فیرعون و جینشین ه کهیدا - ئیت هر که سیك بیئت - به دی ده کرا. هر که سیك ئه نگوستیله ی فه رمان په وایی له په نجه دا بوا یه هه لگری هیزی فه رمان په وایی بوو: ئه و ئه نگوستیله یه، ئه نگوستیله یه ک بوو که وشه ی "هو" ی له سه ر هه لکۆل را بوو.

موسا به پیی غه ریزه ی گه نجه تی به سه رتا پا چه که وه پوشت بو لای دایکی "ئخاس ئامون" له شوینه تایبه ته کهیدا کاتی خوی به سه ر ده برد و موسا بو مالئاوایی ده بیئت به سه رتا پا چه که وه به نیو کۆشکا دا تیپه پرنیت، ئه وانه ی ده یان بینی وایان ده زانی موسا بو جه نگ ده روات! هه ر ئه و کاته ی موسا خوی کرد به ژوره که ی دایکی دا "ئخاس ئامون" ی به ده م گریان وه بیینی.

موسا لیی پرسی: دایکه بو ده گریت؟

ئخاس ئامون وتی: ئه مه گریان ی خو شحالیه، ده بینم بویت به لایکی شایسته، هه میشه ئاره زوی ئه وه م ده کرد کوپکی وه ک تو م هه بیئت، ئیستاش به و ئاواته ی

خۆم گەشتوم، ھەر لەبەرئەوھش خوشحالم. تۆ ئیستا کوپىكى تەواوى، بەلام شتىكت كەمە.

موسا پرسى: دایە گیان لەدیدی تۆوھ چ كەم و كورتیەكم ھەیه. دایكى وتى: كەموكورتیت ئەوھیه كە خواوھنى ئەنگوستیلەیهك نیت كە وشەى "ھو"ى لەسەر ھەلكۆلراییت!

موسا وتى: تۆ خۆت باش دەزانى كە دوو كەس لەسەر تاپای میسردا دەتوانیت ئەو ئەنگوستیلەیه لەپەنجەیان بكەن كە ناوى "ھو"ى لەسەر ھەلكۆلراییت، یەكێكیان فیرەون و ئەویتریان جى نشینەكەیتى كە ھەردوکیان تەندروست و لەسەر تەختى فەرمانرەوايیدا دانیشتووھ و ئەنگوستیلەیهك كە ناوى "ھو"ى لەسەر ھەلكۆراوھ لەپەنجە كردوھ.

ئىخاس نامون وتى: جى نشینەكەى تری فیرەون كییه؟ موسا وتى: فیرەون نزیكەى چەند سەد كوپیكى ھەیه. ئىخاس نامون وتى: بەلام تۆ لەسەروى ھەموو كۆرەكانى تری فیرەونى، تۆ شایستەى ئەوھى ئەو ئەنگوستیلەیه لەپەنجەت بكەیت! موسا وتى: بەلام.... دواى ئەوھ گوتەكەى تەواو نەكرد.

ئىخاس نامون وتى: بەلام چى، بۆچى گوتەكەت تەواو نەكرد؟ موسا وتى: بەلام تائیستا دیار نیە ئایا من كۆپى فیرەونم یان نە، چونكە گومانم لەوھ ھەیه كە كۆپى فیرەون یم.

ئىخاس نامون وتى: بۆچى دۇنيا نیت، ئایا ھیچ كەسێك باسى ئەم بابەتەى بۆ كردویت....

موسا وەلامى نەخیری دایەوھ، لەدوايیدا ئەمەى بۆ زیاد كرد: بەلام خەلكى لەنیو خۆیاندا وەك دەنگۆیەك بۆ یەكترى باس دەكەن، بەھەر حال ئەمانیش لەكەسانى تریان بیستووھ.

ئىخاس نامون لەسەر تەختە خەوێكەى پاكشا و وتى: ئەوھى من ئاگام لى بیئت تۆ كوپیكى ژیر و راستبىنى و لەبەردەم بارەگای پیاو بونقدا پراوھستاویت، لەوھ

زىياتر نامەۋىت لەھالى گومان و دودلىدا بتهئلمەۋە، راستە ئەۋەى بىستوتە راستە، فېرەمۇن باۋكى تۆنە.

موسا وتى: ئەگەر فېرەمۇن باۋكم نەبىت، كى باۋكمە؟

ئىخاس ئامون وتى: لەئىستادا ناتوانم ئەم نەئىيەت بۇ ئاشكرا بكم، بەلام لەكاتى خۇيدا خۇم پىت دەللىم كە باۋكت كىيە.

موسا وتى: بەللىنم پى دەدەيت ئەم نەئىيەم پى بلىيت؟

ئىخاس ئامون وتى: بەللىنم بەكۈرەكم دەدەم لەكاتى خۇيدا ئەم نەئىيەى بۇ ئاشكرا بكم... لەمكاتەدا موسا ئەزىۋى چەماۋەى لەئامىزگرت و پۇچۋە ھزى خۇيەۋە.

ئىخاس ئامون لىي پىرسى: بۇچى خەمگىن و پۇچۋىتە ھزى خۇتەۋە؟

موسا وتى: بەھەرھال ئىستا من كۈپى فېرەمۇن نىم، مانەۋەشم لەكۈشكى فەرمانپەرۋايدا ھىچ واتايەكى نىە، بۇيە باشتىر وايە كۈشك بەجى بەئىلم و بېرۇم بۇ شۈيىنىكى تر، لەبەرئەۋەى شازادە و فېرەمۇن زادە نىم تا ۋەك ئەۋانى تر لەكۈشكدا بېزىم.

ئىخاس ئامون وتى: ئەۋە راستە كە پىم وتى تۇ كۈپى فېرەمۇن نىت، بەلام خۇ كۈپى نىت و منىش خۇدايەكم، ھەرلەبەرئەۋە تۇش بەشازادە لەقەلم دەدرىيت، ئىتر چ بتهۋىت يان نەتەۋىت لەئىستادا بەيەكىك لەدۈلەمەندەكانى مىسر لەقەلم دەدرىيت، لەبەرئەۋەى ھەمۇ سەرۋەت و سامان و دارايىيەكم ھى تۇيە، ئەگەر بزانى چەنىك كىلگە و چەند سەرگا و چەنىك زىپ و زىوم ھەيە، چەند كەشتىم ھەيە، ئەۋكات دەزانى كە خاۋەنى چ سەرۋەت و سامانىكىت. ئىخاس ئامون سەرى موساى نەۋازش كرد لەبەرئەۋەى لەۋكاتەدا موسا دەگىريا!

ئىخاس ئامون وتى: بۇچى دەگىرىت؟

موسا وتى: لەبەرئەۋەى دەبىنم دايكم دلگىرانە.

ئىخاس ئامون وتى: دلگران نىم، بەلكو ماندوم و پىۋىست بە كەمىك ھەۋانەۋە و بىركردنەۋەيە، تۇش ئازادى بېرۇ بۇ ھەرشۈيىنىك كە خۇت ھەزى پى دەكەيت، ئايا تا ئىستا خەلكى كۈچە و بازارەكانت بىنيۋە.

موسا وتى: لەبەرئەوھى نەيانھيلاوھ گەفتوگۆ و مامەلە لەگەل خەلکانى ئاساييدا بکەم زۆر ھەز دەکەم پەرۆمە ناو خەلکى و بەوردى گوى لەگەفتوگۆکانيان بگرم...
دواى ئەوھ کاتىک بينى دايكى پاكشاوھ بۆئەوھى کەمىک بەھويتەوھ، بەتەنھايى لەکۆشک پۆشتە دەرەوھ و بەمەبەستى پياسەکرد پىگای شارى گرتە بەر.

لەکەنار پوبارى نيلدا لەنگەرگايەکیان دروست کردبوو ئەم لەنگەرگايە کارى ھاتوچۆى کەشتیەکانى ئاساتر دەکرد، لەکەنار ئەم لەنگەرگايەشدا بازارىکى مەزن و قەرەبائى کە جۆرەھا شتومەکی تیدا بەدى دەکرا ھەبوو. لە لەنگەرگادا نەتەوھ و ھىماگەلىکى بەرجەستە دەبينرا و بەھاوسەنگى ئەم کەرەستە جۆراوجۆرانەش بەلێشاو بۆ کپرين و فروشتن ئالوگۆپيان پيڤدەکرا: لەخواردن و ميوەکانى ولاتەوھ بگرە تا پارچەى کەتان، کاسەى زىوى، سدر، بيبەر، دارچين، و دەرمانگەلىکى تری جۆراوجۆر، خواردەمەنى، ميوەى پەنگاوپەنگ، ماسى دوکەلى، ١٦، خواردنى وشکە، خورماى وشک، بگرە گیانەوھرگەلىکى وھ شير و پلنگ و يوزپلنگيش لەو بازارەدا ئالوگۆپى پيڤدەکرا. موسا بۆ تەماشاکردن ھاتبوو بۆ ئەو بازارە و مەبەستى کپرينى ھىچ کالايەکى نەبوو، لەبەرئەوھش لەبازارى کۆيلە فروشى دەرچوو بۆئەوھى سەردانى شوینەکانى تر بکات.

زۆرىک لەو شتەنە بەلای موساوە سەرنج پاكيش بوو، لەو پۆژەدا موسا بۆ يەكەمین جار وینەيەکى پونى خەلکى ميسرى لەھزرى خويدا کيشا. خەلکى نەخۆش و پەك کەوتە، شەپپۆش و سەرگەردان، بەتايبەت مندالەکان. موسا بەدەم پياسەوھ سەردانى بازارى ميوە فروشەکانى کرد و چاوى بەدوو جۆر ميوە کەوت کە دايكى زۆر ھەزى لىى بوو، بەلام لەبەرئەوھى قورس بوو و نەیدەتوانى بەتەنھايى ھەليگرىت باربەرىکى بۆ ھەلگرتن بەکرى گرت. باربەرەکان شتومەکەکانى موسايان تا بەردەم دەرگا بۆ ھەلگرت و بۆيان بڕدە ژوريشەوھ. ئنخاس ئامون لەوھرگرتنى ميوە و ئەو گولانەى بەديارى پيى دابوو لەخۆشياندا سەرتاپا موساى کورپى نەدەناسیەوھ. ئنخاس ئامون کەمخۆر بوو، بەلام ئەو پۆژە بۆ

¹⁶ جۆرىک ماسیە کە بەبنمیچی ژورنکدا ھەلیدمواسن و ئاگرى تیدا دیکەنرە و تەنھا بەھەلم و دوکەلى ئەو ئاگرە ماسیەکە دەبرژنیت... وەرگێز.

خۇشحاللىرىنى كۆپەكتەي قىلغانى دا يەككە لى خىزىپەكانىيان بۇ لەت بىكەن، دواى ئەو بەئارامى بۇ ھاندان و پىزانىنى موسا لەو خىزىپەيە چەشت و بۇى دەرگەوت زۆر شىرىنە و زۆرىش ئەو خىزىپەيە لا پەسەند بوو.

پامسىس بە بىنىنى موساى براى لەكارگاي بىناسازىيەكى مەزندا كە بۇ چاودىرى كىردنى كاروبارى ئەو كارگايە دامەزرايوو، ھاوارىكى كىرد موسا! موسا! و موساش دەستى لەچاودىرى كىردنى گروپى بەردتاشەكان ھەلگىرت و پۇشت بۇئەوہى پىشوازى لە پامسىس بىكات و پىتى وت: سلاو لە "پامسىس" ى خۇشەويست... ئەويش لەلامدا وتى: سلاو لەموسا.

پامسىس وتى: دەبىنم بەسەختى سەرگەرمى كارەكەى خۇتى و زۆرىش بەسەرىدا زالى، پىرۆز بايىت لى دەكەم. "موسا" ش وتى: مەنىش پىرۆزبايىت لى دەكەم.

پامسىس خۇى بەبىناگا نىشان دا و وتى: پىرۆزبايى چىم لى دەكەيت. لەوكتەدا موسا "پامسىس" ى لەنامىزگىرت و وتى: ئىستا پىت دەلىم، دواى ئەو ەك بەرپەبەرىك پۇشتە دواوہ و سەرى پىزى بۇ دانەواند و وتى: سلاو لەجىگىرى قەرمانەرەواى ھىكومت!

پامسىس قاقا پىكەنى و لىنى پىرسى: سەرقالى چ كارىكىت؟ موسا وتى: دروست كىردنى خىشت و تاشىنى بەرد، ئەو كارانەى لەكەنارەكانى خۇرئاوادا فىرى بوم. ئىمە دەبىت تەلارىكى ستوندار و فراوان كە ھەموو سەر ستونىك لەشىوہى گولى "پاپىرۇس" دروست بىكەن. بۇئەم كارەش پىويستم بەچەند بەرد تاشىكى لىھاتوو و شارەزايە بۇئەوہى دەستكەوتەكانى مىسر بەسەر بەردەكانەوہ ھەلگۆلن.

پامسىس وتى: وازانم بەم كارەوہ زۆر پەيوەست بوپىتى. موسا وتى: دروست كىردنى پەرىستگايەك ەك دروست كىردنى كاسەيەكى زىپىن واىە، دەتوانى تەواوى شتە سەيرەكانى تىدا بىكىشىت، بەراستى ناشقى ھونەرى تەلارسازىم، چۈنكە خۇم لە بوارى تەلار سازىدا دۇزىوہتەوہ... دواى ئەوہ وتى:

وەرە با ئاشناي بەش بەشى ئەم كارانەت بىكەم، بەرپىگايەكى بنمىچدار و سەرداپۇشراودا تىپەرى كە "ئامەن ھوتپ" ى سىيەم ھاۋكات لەگەل ستونگەلىك بەبەرزايى بىست مەتر بنىياتى نابوو كە ھىشتا بۇ مەزن پراگرتنى ئەو كۆشكە بەس نەبوو، چونكە لەچەرە ستونىك كە مەودايەكى كەم لەنيوانياندا ھەبوو و لەپىتى چەند پەنجەرەيەكەو پوناكى بۇ دەرۋىشت پىك دەھات. بەبۇنەي بەرپاكردى مەراسىمى خوداكان پەيكەرى ئەوان و خودى فیرەون بەسەر ستونەكانەو ھەلدەكۆلین. ئەم بەردانە پوناكى سەرتايى كە مىسر لەپىتى ئەو ھەو ھەو خۇراكى خۇي پەيدا دەكات لەناو خۇيدا دەپارىزىت. موسا ئەو بابەتانەي بۇ باس كەرد كە بەخۇپاگرى كەرەستەكانەو پەيوەست دەكرا و وتى: بىرپارە بەفەرمانى فیرەون لەژىر دەستى وستاكارى "بارەگای پاستى" لە گوندى "ویرالمدینە" و كەنارەكانى خۇرئاواي نیل، فیرى نەینى پىشەيەك بىم و ئەنجامیشى بدەم... لەم كاتەدا چىتر كاتى نانى ئىوارە بوو، كرىكارەكان كەرەستەي كارەكانیان كۆكردەو و خۇيان ئامادەي پۇشتن كەرد، دواي ماوہيەكى كەم شوینى كار بەتەواوى چۆل و ھۆل بوو.

پامسىس وتى: دەرۋىم بۇنەوہى خۇم بۇ سەردانى "چاوى شار" ئامادە بىكەم.

موسا وتى: لەگەل كىدا دەرۋىت؟

پامسىس وتى: لەگەل فیرەوندا.

فیرعەون لایەنگری "رامسیس" ی کرد

لەناو جەرگە ی شاری پیروزی "چاوی شار" دا پەرستگای مەزنی "رع" پوناکی یەزدانی، خودای پۇج بەخش خۆنوینی دەکرد. خەریک بوو وەرزی زستان دەهات بۆیە لەکاتەکانی شەودا هەوایەکی ساردی هەبوو و کاهینەکانیش خۆیان بۆ ئاھەنگی "ئزیریس" ی هیما ی نەینی "رع" بون.

فیرعەون بە "رامسیس" ی وت: "تۆ" تبس "دەناسی و ئیستاش دەبیئت ئاشنای "چاوی شار" بیئت. بیروەزری باوبا پیرانمان لە "چاوی خۆر" دا پێژراوە. بەرزپاگرتنی "چاوی خۆر"، ئەم پێبوارە هەموارە لەهەرتدا تۆمار بکە، چونکە بنیاتنەری زنجیرە یەک لەدوای یەکەکانی دەستەلاتی بەشیوەیەکی یەکسان لەنیو کاهینە مەزنەکانی "چاوی خۆر" دا دابەش کردوو، لەبەرئەوێ مەن پێزی لەم بیروەزەر دەگرم، تۆش دەبیئت پێزی لی بگرییت، لەئایندەدا نابیئت فەرمانی هیچ کاهینێک جێبەجێ بکەیت، بەلکو دەبیئت وەک پەییوەندی ئەلقە ی زنجیریەک پەفتار بکەیت کە هەم ئەوان بەیەکگرتویی بەیئیتەوێ لەهەمان کاتیشتا بەبەردەوامی بەیەکیان ببەستیتەوێ.

"رامسیس" ییش بەباوکی وت: بەلام شاری "ست" ١٧ بەلای مەوێ گرنگترە. فیرعەون بە "رامسیس" ی وت: چیتەر هەلبێژاردنی تۆم بۆ جێنشینی جیگیرکرد، بگەرێزەوێ بۆ هەمان شار "شاری ست" و پەییوەندی بەو دەستەلاتە نەینی ئامیزەوێ بکە، هەلبەت لەوکاتە ی کە تۆ دەپۆیت منیش دەگەرێمەوێ بۆ نیشتمانی خۆرئاوا و بەمۆمیا کراوی زیندو دەمیئەمەوێ!

¹⁷ شاری ست: شاری خۆنپێژی، شاری ئەهریمەن و شەرەنگیزی و نۆرداریە.

پامسیس وتی: باوکە گیان تۆ ھەرگیز نامریت!..... فیرەون لەمکاتەدا پینەکنەنی بەلام پوختساری شیوہ گالتەجاریەکی لەخۆگرت. فیرەون پینمای "پامسیس"ی کرد و بردیە ناو پەرستگای "رع"، ناو ئەو پەرستگایە زۆر فراوان و ستونگەلیکی شیوہ قوچەکی ھەبوو، نوکی ھەریەک لەو قوچەکیانە پوچۆشی زیڕ کرابوو و سەری لە ئاسمان دەخشاند بۆئەوێ کاریکەرەییە زیانبەخشەکان کم بکاتەوہ. ھیمای ئەم بەردە سەرەتاییە لە "شنار" دەچوو کە بونایەتی خۆی- لە سەرەتای ئوقیانۆسی بەرەبەیانێ دروست بونەوہ ھەلدیت و دواجار بەرەو وشکانی دەپرات-دەنواند. فیرەون "پامسیس"ی بەخەم و پەژارەیکەوہ بەردە ژێر درەختی "ئەقاقیا" سۆرەکانەوہ کە دوو کاهین لەشیوہی "ئیزیس و نفتیس" سەرقالی ستایش کردن بون. فیرەون-ست ھوس- بەم شیوہیە بۆ "پامسیس" باس دەکات: خودای نەیینراو فیرەونی لەم "درەخت" ھوہ ھینایە دنیاوہ، دواي ئەوہ بەشیری ئەستێرەکان بەخیوی دەکات و ناویکی تایبەتی لێ دەنیت..... پامسیس سات لەدواي سات سەرسوڤماویەکانی زیاتر دەبوو تا ئەوکاتەي گەشتە ژوری نزاکردن: بېرێک زیڕ و زیوی زۆر لەدار "مەرمین" بەپانی نزیکی دوو متر و بەرزایی کەمێک لەدوو متر زیاتر لەژوری نزاکردندا بەدی دەکرا، بەسەر ترازوی شەھینیکەوہ مەیمونیک لەئالتون دانرابوو. وەرزی داگیرکەر-فیرەون- وتی: ئەم مەیمونە ھیمای خودای "تھوت"ە، خودای "تھوت" مامۆستای "ھیرۆگلیف و پیوہرەکانە"

پامسیس پرسى: ئایا ئەم ترازووە بەکار دەھینریت.

وەرزی داگیرکەر وتی: بۆ تۆ کە ئومیدی ئاینەدی فیرەونی میسرت لێدەگریت زانین و ئاگایی بەکارھێنانی ترازوی "چاوی خۆر" زۆر پیویستە. ترازوی "چاوی خۆر" پیوانەکردن و کیشانی پوچ و دل لەئەستۆ دەگریت، ئەم ترازووە دەتوانیت کیشانەي ھەموو شتێک بکات! دواي ئەوہ دەستەکانی ئارستەي ئەو ترازووە کرد و وتی: ئومیدی ئەوہ دەگریت "مات" کە ھیمای "ست"ە، بەردەوامی ئیلاھەبەخشی پەفتار و کردارەکانت بێت.

سەر لەئىۋارەى ئەو پۆژە رامسىس بەباۋكى وت: ئىستا كە منت ئاشناى "چاۋى
خۆر" كەرد، پىم پىبەدە بېۋم بۇ كارگايەك كە شارەزام لەكويىيە، بۆئەۋەى بەردى بنىات
نانى پەرستگاي داھاتويان پى پاسبىرم.

جىڭرى سەرۆك دىكىگە لەچاۋى "شئار"ى بىرايدا

پۇژى لەدايك بونى كچى فىرەون "دولانت" بىيانويەك بوو بۇئەۋەى مىواندارى كاربەدەستە مەزىنەكانى دەۋلەت بانگىشتى ئەو يادە بىكەن و كۆيان بىكەنەۋە، ئەمانە لەم دانىشتنەدا ئاشنايەتيان لەگەل چەند پوخسارىكدا پەيدا كرد، سەرەپراى ئەۋەى پىشتىر بىننىبويان، بەلام لەم مەراسىمى پۇژى لەدايك بونەدا پوبەپروى ئالوگۇپىكى سىياسى و ژيانى بونەۋە، رامسىس لەپلەى جىڭرى سەرۆك و "شئار"ىش پلەى سەرۆكى مەزىنپاگرتنى پى بەخشرا، "رامسىس" ئەم بەرپرسىيارىەتيەى بە "شئار" بەخشى بۇئەۋەى يەكەمىن كوتەكى فەرمانپرواىى خۇى پىشان بدات، رامسىس دەيزانى فىرەونى باوكيان بىگومان لەم مەراسىمەدا بەۋى سالىپۇژى لەدايك بونى كچەكەى بەشدارى دەكات، لەبەرئەۋە ئەم كارەى بە "شئار" سپارد، چونكە نەيدەتوانى چاوپۇشى لى بىكات، فىرەون بەگوتەكانى "رامسىس"ى لەبەردەم ھەمواندا ۋەك جىڭرى سەرۆك پىنى ناساندن و وتى: دەيىت بەناچارى گويپرايەلى فەرمانەكانى بن، بىگرە ئەم فەرمانە خودى "شئار"ى برايشى دەگرتەۋە. ھاوسەرى "دولانت" بەۋرگىكى زلەۋە بەدەم پىكەنىنەۋە لە رامسىس نىزىك بويەۋە و بەدەم خىرماتن و كەمىك دەم لوسىيەۋە وتى: ئامادە بونى جىڭرى سەرۆك خۇشالمان دەكات، منىش دەيىت ھەم خۇشحال و ھەم خەمگىن بم!

"موسا"ش لى پىرسى: تۇ ھۆكارى خۇشحالبونى خۇتت دەرپى بەلام بۇچى خەمگىنى؟

راھینەری قوتابخانەى "کەپ" و زاواى فیرعون پراھینەری تابیعتی پامسیس وتى:
چیتەر لەمەرو بەدواوە مامۆستای جیگری سەرۆکی حکومەت ئەمەرو و خویندکاری
خۆشەویستی دوینیم نیم.

پامسیس وتى: تۆ لەقوتابخانەى "کەپ" دا دەیان خویندکارت هەیه.
سارى وتى: بەلى وایه، بەلام پامسیس بۆ من وەك گولێكى بۆنخۆش و بیۆنە
وابوو.

پامسیس وتى: پیروزیای پۆژی لەدايك بونی هاوسەرەكەت لی دەكەم، بەبۆنەى
ئەم سالتۆزەو دەمەوێت دیاریەكت پێشكەش بكەم، ئایا کاریكى نویت لەبەرچاو
نەگرتوو بۆئەو پیتی ببەخشم؟

سارى وتى: دەبیئت ئەوەت ییپراگەینەم كە بەپرەسیاریەتى بەرپۆبردنى
خەزینەكانم لەبەرچاو گرتوو، ئەم كارەش ئەو هەلەم پێدەبەخشیت لەدولانتى
هاوسەرم زیاتر نزیک ببمەو، دەزانیت كە "دولانت" پەيوەندیەكى تابیعتی
بە "پامسیس" هەهەیه. لەمكاتەدا "دولانت" ى خوشكى پامسیس بەهیمایەكى
دەستى سارى خۆى گەيانده لای هاوسەر و براكەى. دولانت بەپراڤەیهك ئارایش و
خشل و زێپى لەبەرکردبوو كە دە سال لەتەمەنى خۆى گەرەتر دەهاتە بەرچاو.
لەمكاتەدا سارى هاوسەرى ئەو دوانەى بەتەنهایى بەجى هیلا.

"دولانت" یش براكەى ماچ كرد و لیى پرسى: ئایا هاوسەرەكەم قسەى لەگەڵدا
كردیت؟

پامسیس وتى: بەلى.

دولانت وتى: بویته مایەى خوشحالى من چونكە توانیت "شنار" لەگۆرەپانى
پكا بەرى بكەیتە دەرەو. هەرچەند "شنار" یش برا مە بەلام دەبوو لەباتى "شنار"
ناوى "شرەت" یان لی بنایه.

پامسیس وتى: شنار چ زیانیكى بەتۆ گەياندوو؟

دولانت وتى: نامەوێت لەم كاتە خۆشەدا جیگری سەرۆكى حكومەت دلتەنگ
بكەم، ئەو بەلای منەرە گرنك نیه، گرنك ئەوێه تۆ پەى بەهاوێكانت ببەیت.

رامسیس وتی: تۆ و هاوسه ركهت له باره ی دهسته لاته كانی منه وه به هه له دا چون.

دولانت پرسى: چ هه له یه ك؟

رامسیس وتی: من دهست تیوه ردان له لابردن و دامه زانندن هیچ كهسیكه وه نادهم، هه موو هه ولیكم بۆ به پریوبردن و لات ته رخان ده كم، هه روك چون فیرعه ونێك و لات به پریوه ده بات، هه ول ده دم ئه م جوړه به رنامه نه له ژیاندا جیبه جی بكه م.

دولانت وتی: ئه مانه ی باست كرد بیرگه لیكى راسته قینه نین، به لكو خه یال پلاویه. تۆ توانای ئه نجامدانى هه موو كاریكت هه یه، تۆ ده بیئت سه ره خویى كار له خۆتدا نیشان بگه یین، جیگرى سه رۆك واتای هه نگاویك دور له فیرعه ونه وه ده گه یه نیئت، من و هاوسه ركه م "سارى" ده مانه ویئت له پریزى كه سانى نزیك و نه ینى پاریزى فیرعه ونى ئاینده و "رامسیس" ی برامدا بین. ئیمه ده مانه ویئت له زۆر بابه تدا وه ك چا و گویت ئه وه ی له چوارده ورتدا پووده دات پیئت راگه یه نین، به راستى ئیمه توانای ئه نجامدانى ئه م كاره مان هه یه.

رامسیس وتی: خۆشكى به پریزم، به داخه وه تۆ بابه ته كان له دیدگای خۆته وه هه له ده سه نگینى، میسر به م جوړه ساخته كارى و فریوكاریه به پریوه نابریت، به لكو ده بیئت به كردار ناشنای په گ و پیشه ی گرفته كان به م و له كه نار فیرعه وندا ناشنای ئالوزى و پیچ و په تى كاروباره كان به م، من له ئیستادا له حالى فیربوندام، باره گای فه رمان په وایى بۆ من وه ك قوتابخانه ی "كه پ" دیته به رچاوم، له قوتابخانه ی "كه پ" دا وانه ی تیوریمان ده خویند، به لام لیږده وانه كان كرده یین.

دولانت وتی: به هیچ شیوه یه ك گوته كانتم به دل نیه، تۆ ده بیئت بزانیئت فیرعه ون بون پیویستی به پله و پایه خوازیه، ئه گه ر بته ویئت په پیره وى ژیانى راسته قینه بیئت له ناو ده جیئت.

له گۆشه یه كى ئه و ته لاره دا "شنار" بیر و هه ستى لای رامسیس بوو. پیاوه كانى زانیاری وردى ئه ملا و لای ئه و ته لاره یان بۆ ده هیئا و شنار له وه د دنیا بوو كه دواى كوچى دواى كردنى فیرعه ون "رامسیس" ده بیئت جینشینى. گوزارشى "چاوى

خۇر"ئەۋەى خىستە پرو كە فېرەن دواين قۇناخى گواستەنەۋەى دەستەلات بەرامسىس دەسپېرېت. بەپېى يەككە لەو گوزارشتانەى كەبە "شئار"يان گەياندېو، رامسىس لەسەر بىنەماى ئەو گوتانەى كە لەلايەن يەككە لەكاهىنەكانى پەرسىگا "چاۋى خۇر" باسى كىرېو، پوبەپۇى ترانزى "چاۋى خۇر" بوۋەتەۋە. چىتر ھىچ ماۋەيەك بۇ "شئار"نەماۋىيەۋە، دەبىت ھىرشى بۇ بىكات، ھىرش بىردن لەدەرونەۋە بۇ ئەو بەس نەبوو، ئەو بىرۆكانەى بەھزى "شئار"دا ھات بۇ "عاشە"ى دۇستى-دۇستى رامسىس و سىخوپى شئار-گىپرايەۋە، "عاشە"ش لەرز كىرتى و وتى: ئەم تۆلە سەندەنەۋەيە زۆر ترسناكە.

شئار وتى: ھەرچى بىت نىازى پاشەكشەكردنم نىە.

بەسەر پوبارى نىلەۋە چارۆكە سىپىەكان بەسەر كەشتىەكانەۋە دەشەكانەۋە و بەبچوكتىن شىنەى با شەپۇلانسان دەدا. شئار لەژورى بچوكى كەشتىدا دور لەپوناكى خۇر بۇئەۋەى خۇى لەسوتانى پىستى بپارىزىت خزابوۋە كونجىكى ئەو ژورەۋە. "عاشە"لەبەرامبەرىدا بوو و ئاۋى "خىروب"ى دەخواردەۋە: ھىوادارم لەكاتى ھاتنم بۇ ئاۋ ئەم كەشتىە ھىچ كەسىك چاۋ بەمن نەكەوتىت... بەپېى پىۋىست ئامادەكارى خۇپارىزى كراۋە!

شئار وتى: دەزانم كە تۆ كەسىكى زۆر خۇپارىز و سىياسىت.

"عاشە"پرسى: گوتە و پرسىارەكانت زىاتر گونجكاو و گومانائىم دەكات، چۈنكە بۇچى دەبىت ئەۋەندە خۇپارىز و لەخۇمان دودل بىن؟ شئار وتى: ھەموو كەسىك دەزانىت "عاشە"يەككە لەھاۋپى زۆر نىزىكەكانى سەردەمى قوتابخانەى "كەپ"ى رامسىس. وانىە؟

عاشە وتى: واىە، ئىمە پىكەۋە لەيەك پۇل و لەيەك شۇندە دادەنىشتىن.

شئار پرسى: ئاىا لەۋكاتەۋە رامسىس بۇ جىگىرى سەرۆك دەستىشان كراۋە پەيۋەندىت پىۋە كىرۋە؟

عاش وتى: من داۋاي نوڭنەرايەتى يەككە لى ۋىلاتانى ئاسىيام كىردۈۋە
 و"پامسىس"ىش يەكسەر ئەۋ داۋايەي پەسەندە كىردىم، بىر يارە بېرۇم بۇ يەككە
 لەبالويزخانەكانى ۋىلاتى ئاسىيا، بەپاستى دەبمە بالويزى مىسر.

شئار وتى: باۋەر بەۋە دەكەيت كە ھەۋلىكى زۇرم داۋە بۇئەۋەي كەسىكى
 ئاۋانگت لى دەر بىكەم، سەرەپاي ئەۋەي تۈرەم، بەلام ئەم پىشتىگۈي خىستەنەم ئاينىتە
 پىگەر لەبەرەمبەر ئەۋىشتەي بۇ ئىۋە لەبەرچاۋم گىرتۈۋە.

عاشە وتى: زىمانى تۈرەيى شايستەي تۈنە. تۈبەھىچ شىۋەيەك تۈرە ئاينىتە.
 بەلام من كەمىك زىيادەپۇيى تىدادەكەم.

شئار وتى: پامسىس زۇر پقى لىمە، ئەۋ بىر لەمىسر و خۇشەختى مىسر
 ئاكا تەۋە، چۈنكە پىششىنى ھەلۋەشان و پوخانى مىسر دەكەم، ئەگەر كەسىك
 لەبەردەم"پامسىس"دا نەبىتە پىگەر، مىسر ئاپاستەي لەناۋچۈن دەبات. من ۋەك
 خۇم ئەۋ مافە بەخۇم دەدەم كە پى لەم ويران بونە بىگرم. داۋا لە ھەمۋە كەسىكى بە
 تۈانا و دىسۇز و ژىر و لوجىك دەكەم... شئار تەماشايەكى پوخسارى"عاشە"ى
 كىرد بۇئەۋەي بزانىت قىسەكانى تا چەنك كارى تىكىردۈۋە.

بەلام عاشە وتى: من ۋەك خۇم بەھۋى ئەۋەي چەندىن سال لەگەل پامسىس دا
 بوم، زۇر ئاشناي لايەنى پۇخى و پەفتارى ئەۋم، پامسىس لىھاتتوۋىەكى تەۋاي
 ھەيە لەۋەي خۇي ۋەك كەسايەتەكى مەزىن پىشانى دوربەرى بدات. ھەمان ئەم
 تايىبە تەنەش بوۋە ھۋى ئەۋەي فىرەۋن ئەۋ ۋەك جىگىرى سەرۋك ھەلبىزىرەيت،
 لەكاتىكدا شايستەي ئەم پلەۋپايە نىە. پامسىس ئەۋەي بىرى لىدەكاتەۋە
 ھوكمىرانىنە، ئەۋ بەشىۋەيەكى تەماكارانە ھانى فىرەۋنى دا سەردانى
 پەرسىتگاي"چاۋى خۇر"بىكەن بۇئەۋەي كاھىنى ئەۋ پەرسىتگايە لايەنگىرى بىكەن.

عاشە شىلەزا وتى: بەبۇچۈنى من فىرەۋن پىشنىيارى ئەۋەي لىكىردىت
 سەردانى ئەۋ پەرسىتگايە بىكەن.

شئار وتى: خۇت وتت، پامسىس دەتۈانىت ۋا لەفەرەۋن بىكات دەست
 لەفەمانەۋايى ھەلگىرىت و بەھەردۈۋ دەستى تاج و تەختى خۇي بە پامسىس
 بىەخشىت.

عاشە وتی: کەواتە جەنابت دەلێت فیرعەون بە دەستی پامسیس مومیا کراوە؟
 شنار وتی: فیرعەونی مومیا کراو دەتوانیت پامسیس بەو حالەو بە جیگری خۆی
 ھەلبژێریت، باش گویم لێ بگرە ولات یاسا و نەریت و پیشەکی خۆی ھەیە، من
 بە ناو نیشانی کوڕە گەورە فیرعەون بە پیتی نەریت و یاسا مافی ئەو ھەم ھەیە بێمە
 جیگری باوکم.

عاشە وتی: بە پێچەوانەی ئەو ھەمی بیری لێ دەکەیتەو، تۆ دەتەویت چاوپۆشی
 لە زۆربەی نەریتەکانی میسر بکەیت!

شنار وتی: تەنھا ئەو بەسە کە چاوپۆشی لە نەریتە کۆنەکان بکەیت.
 مەگەر "ھورم ھب" ی مەزن کۆمەلێک یاسای نوێی دانەرێژاوە؟ پۆژ لەدوای پۆژ
 جیھان پێویستی بە یاسای نوێی تایبەت بەو سەردەمە ھەیە.

عاشە لێی پرسی: ئایا تۆ دەتەویت دەروازەی میسر بەروی جیھاندا بکەیتەو؟
 شنار وتی: بەلێ، چونکە لە ویاوە پرەدام ئەو بەزرگانە ناوبانگیت پی دەبەخشیت
 نە کە جەنگ و خۆنپرشتن کە بکوژی بازرگانی و ناوبانگیە.

عاشە وتی: تۆ لە چاوە پەردەدوودا زۆر گۆپاویت.

شنار پۆچوو ھەزری خۆیەو و وتی: فەرمانەرەوایی ئایندە فامسیس ناچارم
 دەکات، پلانەکانم بگۆپم، ھەر لەبەرئەو ھەش بەنھینی تۆم بانگیشتی ناو ئەم
 "گەمی" یە کرد بۆ ئەو ھیچ بێگانە یە کە نەتوانیت گوێی لە گفتوگۆکانمان بێت و
 بتوانن ئازادانە پێکەو گفتوگۆ بکەین. لە ھەولێ ئەو ھەدام میسر پزگار بکەم، دەبیت
 چالاکی ژێرزەمینیی دژی پامسیس بەرپا بکەم. ئایا ئامادەیت ھاوکاریم بکەیت؟
 ئەگەر سەرکەوتن بە دەست بەینین ئەوا لە فەرمانەرەواییدا بەشداری دەبیت.

عاشە بێدەنگ تەماشای پەوتی پوباری نیلی کرد و وتی: تۆ وتت لەبەرئەو
 ھاتوینەتە ناو پراستی پوباری نیلەو بۆ ئەو ھەمی بی پەردە قسە لەگەڵ یەکتەدا بکەین،
 کەواتە بۆچی بەزمانیکی ئالۆز قسەم لەگەڵدا دەکەیت؟

شنار وتی: پەيوەندی بازرگانی و پەيوەندیگەلێکی تری ئاوا لەگەڵ ولاتانی
 ئاسیادا پامسیس پازی ناكات.

عاشە وتی: ئایا تۆ چەند پەيوەندیەکی تەرت لەبەرچاوە گرتووە؟

شئار وتى: ئەو سەردەمانەي "ھىكسوس" ەكان بۇ ماۋەي چەند سەدەيەك
فەرماندەۋايى مىسىريان كىرد، لەپىيى سەركىردەكانى "دەلتا" ۋە ھاتنە ناۋ گۆرەپانى
فەرماندەۋايىيەۋە، ئىمە دەتۋانين لەمىژۋوۋە فيرى باشتىن ئەزمون بىين و بۇ
ھەلسەنگاندنى رامسىس دەتۋانين سود لە "ھاتى" ەكان ۋەرگىرىن.

عاشە وتى: ئەم كارە مەزىتىن ھەپەشەيە.

شئار وتى: يەكەمىن ھەنگاۋىش ھەمان ئەم دەستبەكارىۋنەي تۆيە لەئاسىيا، من
باۋەپىكى تەۋام بەتۋ ھەيە، دەزانم لەۋ ناۋچانەدا چالاكىەكى باشت دەبىت.

عاشە پرسى: ئايا ھىچ كەسىك ئاگادارى نىەتى "ھاتى" ەكانە؟

شئار وتى: ئەم جۆرە زانىارى و ئاشكرا كىردنى نىەتى "ھاتى" ەكان لەئەستۋى
تۆدایە، ئىمە دەبىت رامسىس بەھەلەدا بىەين و سود لە "ھاتى" يەكان ۋەرگىرىن.

عاشە وتى: ئەمە نەخشەيەكى تىژ و خەنجەرىكى دوۋ نوکە.

شئار وتى: ترسنۆكەكان ھەموو پۆژىك دەمرن و ئازاكانىش يەك جار دەمرن.

عاشە وتى: من دەزانم كە "ھاتى" ەكان بەردەۋام حەز لەئاگر تىبەردان و جەنگ
دەكەن.

شئار وتى: ئەمەش ھۆكارىكى زۆر باشە و لەبەرژەۋەندى ئىمەدایە، بۇ پىگىرتن
لەدانىشتنى رامسىس لەسەر تەختى فەرماندەۋايى دەبىت پەنا بۇ ھەموو كارىك
بىەين، ئەگەر شىكست بخۋىن لەناۋەۋە ھىرشىيان بۇ دەبەين و وىرانكارى دەكەين،
رامسىس پىكابەرى چارەنوسە و بەھىچ شىۋەيەك مل بۇ چارەنوس نەۋى ناكات،
ھەر لەبەرئەۋەش دەبىت ئاگايانە مامەلەي لەگەلدا بىكەين.

عاشە وتى: بىپەردە پىم بلىي من لەكوئى ئەم پلانەدام.

شئار وتى: پلەۋپايەي ۋەزارەتى كاروبارى دەرەۋە پازىت دەكات؟

عاشە وتى: تا ئەۋكاتەي لەژىر فەرمانى رامسىس بىم سنوردارم.

شئار تەماشايەكى پوخسارى عاشەي كىرد و وتى: لەم ساتە بەدۋاۋە سنوردارتر
دەكرىيت، ئەۋەش بزانىت ئەۋ گىفتوگۆيەي لەنىۋان من و تۆدا ئەنجام درا گەر
رامسىس لى ئاگادار بىكرىت، دلىنابە سىخوپەكانم كەم نىن و دلىنابە لەم بابەتە
ئاگادارم دەكەنەۋە و بىگومان بە لەۋەي مەرگت بۇ خۆت مسۆگەر كىردۋە.

لەسەرەتای پوژانی گەشە و بون بەپیاو "موسا" بپاری دا سەردانی ئەو بەشەنە
 کۆشک بکات کە تا ئەوکاتە هەلی ئەوەی بۆ نەپەخسابوو تەماشایان بکات. لەناو
 کۆشکدا لەگەڵ جۆرایەتی و بەرفراوان بونی هەموو کەسێکدا دەیتوانی تەنها لەو
 شوێنە کە تایبەت کرابوو بەو نیشتهجی یان سەردانیان بکات، لەبەرئەوەی
 هەندیک شوێنی تر هەبوو نەیدەتوانی سەردانیان بکات. موسا ئەو پوژە پۆشت بۆ
 سەردانی کۆشکی فەرمانپەرەیی وەرزی داگیرکەر-ست هوس-ی فیرعەون، ئەو
 سەردەمە هەندیک بەش قەدەخە بوو سەردانی بکەیت و هیچ یەک لەشازادە و ژنەکان
 نەیان دەتوانی سەردانی ئەو شوێنانە بکەن، مەگەر بەتایبەت بانگیشتی ئەو شوێنە
 بکری. بەشێکی تر هەبوو کە شازادەکان دەیان تۆنی هاتوچۆی تیدا بکەن ئەویش
 بەمەرجێک گەشتبە تەمەنی پیاوێتی-چواردە سالی تەواو-... موسا سەرەتا
 ویستی سەردانی کۆشکی فیرعەون بکات، بەلام لەبەرئەوەی مۆلەتی چۆنە ژۆرە
 پێنەدراوو، سەردانی ئەو شوێنانە کرد کە پێیان پێداوو. موسا بەردەوام پیش
 ئەوەی بپوێت ئەو جۆرە شوێنانە لەخۆی دەپرسی، ئایا چی لەو شوێنانەدا هەیە
 کە منداڵەکان ناتوانن سەردانی بکەن و مۆلەتی چاوپێکەوتنیان
 نادەن؟! هەرلەبەرئەوەش زۆر کونجکاوی ئەوە بوو بپوێت و سەردانیان بکات
 بۆئەوەی بزانی چی لەویدا بەدی دەکری. ئەو شوێنە قەدەغەکراوە کۆشکێکی
 مەزن بوو و موسا ئازادانە بەسەر پلیکانەکاندا سەرکەوت و گەشتە تەلاریک.
 دەرگای تەلار کراوە و پەنجەرەکانیشی پوویان لە "نیل" هەبوو. لەناو ژۆرەکەدا
 موسا چاوی بەچەند سنووقێکی پەرلە "پاپیروس" ١٨ "کەوت. لەنزیک یەکیک
 لەپەنجەرەکانەو پیاویک پو لەنیل و پشتی لە "موسا" وە بوو لەبەردەم میزێکی
 مەزن کە لەداری "سەدر" ١٩ "دروست کرابوو دانیشتیبوو و بەپێنوسیکی لەپەرگەزی
 مس بەدەستەو سەرقالی نوسین بوو. لەلایەکی ئەو میزەو کەرەستەیی ئەندازیاری

¹⁸ کاغەزی ئەو سەردەمی میسر.

¹⁹ سەدر: درختێکە لەناوچە گەرمە سێرەکاندا دەپوێت و بەرەکی وەک "گۆز" وایە. بەعەرەبی پێی دەلێن "نبق" کە
 بە "نەبک" دەپێننە زمان... وەرگێز.

بۆنمونه راستە، بازى ۋ چوارگۆشە ۋ سىڭگۆشە دەيىنرا. موسا لەبەردەم دەرگاكدەدا
پارەستە ۋ بىستى ئەر پيارە بىڭنەۋەى تەماشاي بىكات ۋ سەرى بۇ دواۋە ۋەرگىرەيت
ۋتى: شازادە دور كەۋە!

"موسا" ش بەسەرسورمانەۋە پرسى: تۆكە ھىشتا چاۋت پىم نەكەۋتوۋە
لەكوئە زانىت من شازادەم.

كابرەى نوسەرىش ۋتى: چونكە تەنھا شازادە، دەتوانىت يىشەرمانە سەردانى
شۈيىنك بىكات كە بەۋەۋە پەيوەست نەيىت.

موسا ۋتى: ئەگەر بويىتمە رىگر لەبەردەم كارەكانتدا ئەۋا داۋاي لىيوردنەت
لىدەكەم، ئەگەر بەزمانىايە دلگران دەبىت خۆم نەدەكرد بىرەدا، لەبەرئەۋەى دەرگام
بەكرەۋەيى بىنى ۋتم با سەردانىكى ئەم ژۆرە بىكەم.

پىاۋىش ھەر بەۋ شىۋەى سەرى دانەۋاندېۋ ۋتى: ئەۋە بۇ يەكەمىن جەرە
دەبىستەم شازادەيەك داۋاي لىيوردن بىكات، پىشتەر كاتىك ناپەزايى خۆم دەرەپرى ۋ
دەموت بۆچى بى داۋاي مۆلەت خۆت دەكەيت بەم ژۆرەدا سوكايەتى ۋ ھەرەشەيان
لى دەكردم. پىم بلى ناۋت چىيە شازادە؟

موسا ۋتى: ناۋم "موسا" يە.

كابرەى نوسەر ۋتى: موسا ناۋيكى ناتەۋاۋە، ئەمە نىۋە ناۋە.

موسا ۋتى: ھەرچى بىت موساي كوپى "ئىخاس ئامون" ى شارن ۋ خوداي
مىسرم.

نوسەر ۋتى: ئۆۋەكەۋاتە تۆكۈپى شازادە نەيىنى ئامىزەكەى كۆشكىت، لەم
كۆشكەدا شازادە "ئىخاس ئامون" بەشازادە نەيىنى ئامىز ناسراۋە، زۆر ئارەزۋى
ئەۋە دەكەم ئەم شازادەيەى دايكىت بىيىنم. لەمكاتەدا سەرى بەرز كىردەۋە ۋ
پوى بەرەۋ موسا ۋەرچەرخاند ۋ تەماشايەكى موساي كىرد ۋ ۋتى: ئەگەر ناۋت
نىۋە بىت، بەلام خۆت زۆر تەۋاۋىت، چ قەد ۋ بالايەكى كەتەت ھەيە، پىرۋزبايىت لى
دەكەم. لاۋيكى قارەمانى ۋەك تۆنابىت نىۋە ناۋى ھەيىت، دەتوانم ناۋىكت بۇ
بدۆزەۋە.

موسا وتی: هر ئه موسایه تهواو و بهلای منهوه باشه و هه موو کهسیک من بهم ناوه ده ناسیت، تۆش به هر ناویک که خۆت حهزت لییه تی بانگم بکه، به لام هه مان ئه موسایه ی پیشوم.

پیاو زهرده خه نهیه کی کرد و وتی: ئیستاش منیش خۆم به موسا ده ناسینم ناوم "نف" ه، سهروکی ته لارسازانم، کۆشگه لیکی زۆرم بۆ فیرعهون دروست کردوه، تهواوی ته لارسازه کانی "تبس" له هه موو شوینیکدا له ژێر چاودیتری مندا کاره کانیان ئه نجام ده دن، خۆشم سهروکی خۆم، له م ولاته دا ته نها فیرعهون ده توانیت فه رمانم پیبدات، به پیچه وانیه ئه مه شه وه خۆم فه رمان به هه موو کهسیک ده دم! و زۆریش له فیرعه ونه وه نزیکم.

موسا وتی: هوکاری نزیک بونت له فیرعهون چیه؟

نف وتی: چونکه "وه رزای داگیرکه ر" فیرعهونی ئه م سه رده مه ناشق و شه یدای هونه ری ته لار سازیه، ئه و به ته نهایی به ئه ندازه ی چه ندین فیرعهون له م ماوه یه دا ته لاری دروست کردوه. هر له به رئه وه ش به راده یه ک گرفتاری پاسپارده کانی ئه وم که تاقه تی ئه وم نیه شازاده کان بێن بۆ لام و ببه مایه ی ده ردیسه ریم.

موسا وتی: تۆ په خنه ت له ناوه که م گرت، ئیستاش من ده مه ویت بزانم بۆ ناوت "نف" ه؟

"نف" ی ئه ندازیار وتی: دایک و باوک کاتیکی ناوی "نف" له منداله که یان ده نین که پرژه ی منداله کانیان سنوری ئاسایی تیپه پراندیییت، چونکه ئه وه نده ناوی جوراجوریان له منداله کانیان ناوه که دواين مندالیان ته نها به ناوی "نف" خویان رازی ده کن، هه لبه ت دایک و باوکم جوتیاربون یاژره مندالیان هه بوو، منیش تاکه مندالیکیان بووم که به زیندویی ماومه ته وه! ئایا تانیستا ناوی "ستی کاف" ت بیستوه؟

موسا وتی: تا ئیستا ناوی وام به رگویی نه که وتوه.

"نف"ى ئەندازىيىرى وتى: "ستى كاف" يەككىك بوو لە زەوى خۆرەكانى شارى "تبس"، زەوى جوتيارانى وەك گەرەو ۲۰ لىيى وەردەگرتن و بېرىك سامانى بەقەرز پىدەدان و ماوەيەكى بۇ گەپانەوۋى سامانەكەى بۇ دىيىرى دەگرتن، ئەگەر كابراى جوتيار نەيتوانىبا لە كاتى خۆيدا قەرزەكەى بداتەوۋە ئەوا "ستى كاف" بەشىۋەيەكى ياساى دەستى بەسەر زەويەكانىاندا دەگرت، ئەو لەبەرئەوۋى ھۆشيارانە يان ساختانە كارى دەگرت، ھەمىشە كارەكانى لايەنكى ياساى لەخۇ دەگرت و ھىچ كەسك نەيدەتوانى بيانوى پى بگرت. من، بەواتا دايك و باوكم بونە قوربانى ئەم "ستى كاف"ە، ئەو دوانە دواى لەدەست دانى زەويەكانىان دىقيان كرد و مردن، منىش بەتەنھايى مامەوۋە، بەلام دايەنك منى سپارد بە چەند تەلار سازىك كە لەكۆشكى فیرەوئەندا كاريان دەگرت، بۇئەوۋى بتوانم موچەيەك بەدەست بەينم، لەوكاتە بەدەواوۋە گرنىگىەكى زۆرم دەدا بەكاروبارەكانى تەلارسازى و تا ئەوكاتەى كەم كەم سەرگەوتنم لەوۋەدا بەدەست ھىنا نەخشەى خانوويەك بكىشم، ھەمان ئەم نەخشەيە بوو ھۆى پىشكەوتنم و بەرزبونەوۋى ئاستى كاركردن.

موسا وتى: ئىستەكە بەو شىۋە سەرنج پاكىشە قسە دەكەيت و سەرگوزەشتەيەكى وروژىنەرت ھەيە دەتوانم لەتەنىشتەوۋە دانىشم و گویت لى بگرم.

"نف"ى تالارساز وتى: زۆرىش بەدانىشتنن خوشحال دەيم، بەلام بەمەرجىك قسە لەگەل يەكتەدا نەكەين، چۈنكە سەرم زۆر قالە، لەبەرئەوۋە تەنھا دانىشە و تەماشە بكە..... دواى ئەوۋە يەكسەر خۆى بەنەخشەكىشانەوۋە سەرقال كرد، سەرەتا كاتىك موسا چاۋى بە "نف" كەوت وای دەزانى نوسەرە و سەرقالى نوسىنە، بەلام

²⁰گەرەو: وشەيەكى پاراۋى كوردىيە كە دەتوانرىت لەباتى وشەى "رەن"ى غەرەبىدا بەكار بەينرىت، چۈنكە پەھنىش ھەمان واتاى "گەرەو"ى ھەيە، چۈنكە كاتىك تۇ شتىك دەدەيت بە "پەھن" واتاى ئەوۋە دەگەيەننىت تۇ گەرەويكت لەگەل كەسكىدا كىردوۋە كە ئەگەر لەكاتى خۆيدا ئەو شتەى لىت وەرگرتوۋە بۇى نەگەپىننىتمە، ئەوا ئەو كەسە ئەو شتەى بەرپەھن پىت داۋە دەستى بەسەردا دەگرت، بۇيە ئەم مامەلەيە دەقاۋدوق وەك گەرەو وايە، كاتىك گەرەو لەگەل كەسكىدا دەكەيت نىتر لەسەر شتىك پىت يان شتىكى لى قەرز بكەيت و لەكاتى دىيىرى كراۋدا بۇى نەگەپىننىتمە ئەوۋە وەك گەرەويك لەلاى ئەو داتناۋە دەيدۇرىننى يان بەشىۋەيەكى جواتر دەتوانن بلىنن لەبەرامبەر ئەۋشتەى كە لىت وەرگرتوۋە يان لىت قەرز كىردوۋە دەستى بەسەردا دەگرت... وەرگىز.

لئی وردبویهوه و ئاگاداری ئهوهبوو به پینوسییکی مسی دوسهره که تا ئه کاته چاوی بهو جوړه پینوسه نه که وتبوو وینهی جوړاوجوړی دهکیشتا. موسا له سردهمی خویندنیدا فیږی زانستی ئه نذازیاری بوو و شیوه ئه نذازییه کانی به باشی ده ناسیه وه، به لام نهیده زانی نه خشه کیشتان چیه، بویه ته نه لئی وردبویهوه و بینی "نف" ی ته لارساز له کیشتانی شیوه ئه نذازییه کانا وینه گه لیکي جوان و ورد ده کیشتیت. چه نذازیاریک چه نذازیاریک به هزی موسادا هات، به لام له بهر ئه وهی "نف" ی ته لارساز پیی وتبوو نابیت به هیچ شیوه یه که گفتوگو له نیوانماندا ئه نجام بدریت، بویه پرسیاره که ی لی نه کرد. موسا به سر سوپمانه وه ته ماشای هه موو جوړه و شتومه که کانی "نف" ی ته لارسازی ده کرد، به لام کاتیک چاوی به "مورو ژمیر ۲۱" ده که ی "نف" ی ته لارساز کهوت به شیوینیکه وه هه لواسرابوو، که هه نذازیاری "نف" ی ته لارساز مورو کانی ئه مبه ره و بهر پیده کرد، بوی ده کهوت ته وای شتومه که و که ره سته ی کابرای ته لارساز به لایه وه تازه یه. موسا بینی کابرای ته لارساز بۆ ژماره ی یه که مورو یه کی ده هی نایه ئه مبه ره وه و بۆ ژماره دوش دوو مورو ده هی نایه ئه مبه ره وه بهو شیوه یه به پیی هر ژماره یه که ئه وه نده مورو جیبه جی پی ده کرد و ژمیریاری خوی پی ئه نجام دها. ماوه یه کی زور تیپه پی و "موسا" ش هر بهو شیوه یه ته ماشاچی "نف" ی ته لارساز بوو، هه ره که بلیی به لای ئه وه وه موسا له وی نه بیت بهو شیوه یه سه رقائی کاره که ی خوی بوو. له نا کاو "نف" ی ته لارساز بۆ ئه وه ی که می که به ویته وه سه ری بهر ز کرده وه و ته ماشایه کی "موسا" کرد و بینی په ریشتان و سر سوپماو ده ره که ویت. کاتیک موسا بینی "نف" ی ته لارساز دهستی له کاره که ی هه لگرتوه وای زانی ده توانیت قسه ی له گه لدا بکات، بویه لئی پرسی: ئه و شته ی له سهر کاغه زی "پاپیروس" نه خشه ی ده کیشتیت که لکی چی ده خوات؟

²¹ مورو ژمیریاری: ئه و نامیره یه که له چه نذازیاریک مورو پیک دیت که سرده مانی کۆن بهو نامیره پاره و شتومه که کانی خویانیا پی ده ژماره - له باتی حاسیه ی ئه لکترونی ئه م سرده مه -... که له زمانی فارسیشتا "چرتکه" ی پی ده لین که له بنه چه دا له روسیه وه و مرگیا وه بهواتا ئه وانیشتا ناویکی تاییه تیان نیه بۆ ئه م نامیره بویه منیش ناچار بوو پیناسی خودی نامیره که وه ناویک به کار به یئم... و مرگیز

"نف"ی ته لارسازیش وتی: ئەمە نه خشه ی ته لاریکه.

موسا پرسى: كام ته لار؟

نف وتی: ئەو ته لاره ی فیرعه ون دهیه ویت دروستی بکات؟

موسا وتی: به لām هیچ ته لاریک لهم نه خشه یه دا به دی ناکریت.

نف وتی: نه خشه کیشان وهك دارتاشی و په یکه رتاشی نیه، تۆ هیچ ته لاریک له نه خشه کیشاندا نابینیت... دواى ئەوه بو ی پونکرده وه: نه خشه وهك پێبهر و پینمایهك وایه و ورده کاری کارهكان به رفراوانتر دهکات، نه خشه ماوه یگیش پیش میژوی دروست بونی قوچه کیهکان بۆ دروست کردنی خانو و ته لاره کان سودیان لی وهگرته وه.

موسا وتی: لهو باوه ردها نیم نه خشه به ئەندازه ی دروست کردنی ته لاریک گرنگی میژووی هه بیئت.

کابرای ته لارساز وتی: هیچ خانو و ته لاریکی بتهو و به هیز بی نه خشه کیشان مه حاله بتوانیت خۆی پابگریت.

موسا پرسى: ئەو نه خشه یه ی ئیستا ده یکی شیت چیه؟

"نف"ی ته لارساز وتی: نه خشه ی خه زینه یه که.

موسا وتی: ئەوه بۆ یه که مجاره نه خشه ی خه زینه یه که ده کی شیت؟

"نف"ی ته لارسازیش وتی: ئەى موسا تائىستا ده یا خه زینه م دروست کردوه، له راستیدا ئەم خه زینه نه له خۆرئاوای میسردایه، چونکه له وى به هۆى هه ره شه ی هیرشی دراوسێکانه وه پێویستی به خه زینه یه کی زیاتره، به لām فره مانیا ن پێداوم له "دلتا"ی نیل خه زینه یه کی "گه نم" دروست بکه م.

موسا وتی: بیستومه که خه زینه ی گه نم له شوینیکدا دروست ده که ن که وشك بیئت، بۆئه وه ی دانه ویلله که نه گه نیئت، به لām لهم ناوچه یه دا ئاوه وا زۆر شیداره، ئایا جیاواز نیه؟

"نف"ی ته لارساز وتی: فیرعه ونیش له بهر هه مان تایبه ته ندى دهیه ویت له ویدا دروستی بکات، به لām له و باوه رده یه ئەو خه زینه یه ی که له "دهلتا" دروست ده کریت

لههیرشی دوژمنان پاریزراوه، ئەگەر دوژمن هیرش بکاته سەر "تبس" ئەوا سەرەپرای ئەو شەرەش خەلکی گەنمیان بۆ دروست کردنی نان دەبێت.

موسا وتی: دەتەوێت کە ی دەست بە دروست کردنی ئەم خەزینەیه بکەیت؟
"نف" ی تەلارساز وتی: سبە ی، ئایا خەز دەکەیت ببیتە چاودێری دروستکردنی ئەم خەزینەیه؟

موسا وتی: زۆریش خەز دەکەم.

"نف" ی تەلارساز وتی: کەواتە لە لەنگەرگا لەبەردەم ئەو کۆشکەدا پراوەستە و خۆت نامادە ی پۆشتن بکە، پێش ھەڵاتنی خۆز بە پێ دەکەوین، ئەگەر درەنگت پێ ببێت ئەوا چاوت پێمان ناکەوێت.

موسا بە ھەموو ھەولێکی ھەولیدا پەییوەندی بە گروپی ئەندازیارانەو بەکات بۆ ئەوێ بە جێ نەمیشت. شەوی پابردوو لە پاسەوانی پرسى: لێرەدا چ کاتی ک خۆز ھەڵدێت، بە چ شێوەیە ک دەتوانم پێش ھەڵاتنی خۆز لەخەو ھەستم؟

پاسەوان وتی: لەم کۆشکەدا چوارکەس لە چوار کاتی جیاوازا پاسەوانی دەکەین، من پاسەوانی سییەم و دوای ماوێیەکی تر پاسەوانیکی تر دیت و دەمگۆریت. موسا بە شێوەیە ک لەگەڵ کابرای پاسەواندا پێکەوت کە لە گزنگدا خۆی بگەینێتە لەنگەرگا و لەگەڵ گروپی ئەندازیاراندا بە پێ بکەوێت و لەوکارەشدا سەرکەوتنی بە دەست ھێنا. موسا بە ھۆی پەلەکردنیەو بێ بالاپۆش لە کۆشک پۆشتە دەرەو، سەرما ی گزنگی بە یانان نازاری بە گیانی دەدا و ئاگاداری ئەو بوو کە سی ک بالاپۆشە کە ی دا بە شانیدا. موسا ویستی نە ھێلێت ئەو کەسە ئەوکارە بکات، بە لām کاتی لێ ورد بویەو بینی "نف" ی تەلارسازە.

نف وتی: بۆ ئەو ئەندە زوو ھاتی؟

موسا وتی: دەترسام خەو لێ بکەوێت و بێبەشیم لەوێ لەگەڵ ئێویدا بە پێ کەوم.... دوای ماوێیە ک کەشتیەکی زۆر گەورە و درێژ لە لەنگەرگا نزیک بویەو. دوو کەس لە سەول لێدەرەکان لە کەشتیە کە دابەزین و لە لەنگەرگا نزیک بونەو بۆ ئەوێ کەشتیە کە بە گوریس ببەستنەو تا بە ملالادا نە جوتیت، "موسا" ش لەم کاتەدا پۆشتە ناو کەشتیە کەو. لەبەشی کۆتایی کەشتیە کە لە پال ئەو کەسە ی سوکانی

كەشتىيەكەى بەدەستەوہ بوو چاوى بەدىمەنىك كەوت چەند كەسىك لەویدا دادەنىشت بۆئەوہى لە خۆر و باران پارىزراو بىت. موسا بەرەپوى كورسيەك پۆشت و بينى سى كەسى بەسەرەوہ دانىشتووہ، دوانيان كاغەزىكى "پاپىرۇس" ى درىزيان بەدەستەوہ بوو و سىيەميان كەرەستەيەكى وەك سىپايە و چەند كەرەستەيەكى ترى بەدەستەوہ بوو. موسا لەپوكار و كەرەستەكانى دەستيان تىگەشت ئەمانەش ئەندازيارن. دواى ماوہيەكى كورت گورىسى كەشتىيە كە بەلەنگەرگا كەوہ بەسترا بوو كردهوہ و چىتر دواى ئەوہ كەشتى لە لەنگەرگا ئازاد كرا، سەول لىدەرەكانىش دەستيان كرد بەسەول لىدان، سەول لىدەرەكان بەشيۆەيەكى رىكوپىك لەيەك كات و پىكەوہ سەوليان لىدەدا. دواى تىپەربونى ماوہيەكى تر پوناكى خۆر لەكەشتىيەكە هەلەات. هەلەاتنى خۆر بەپوى پوبارى نىل بەلاى موساوە تازە بوو. موسا لەكاتى رىكردنياندا پرسىاريكى زۆرى لە "نف" كرد، چونكە ئەو گەشتە بەلاى ئەوہوہ تازە بوو. موسا بەردەوام دەپرسى: كەى دەگەينە ئەو شوينە و چەنىكى تر بەمشيۆەيە بەردەوام دەبين.

"نف" ى تەلارسازىش وتى: دەبىت بۆماوہى سى كاترئىمىر بەم شيۆەيە بەردەوام بين، ھەرەھا دەبىت لەولاتى كوش نزيك "نزيك" ببينەوہ.

موسا پرسى: دەمويست بزانم ئەوہ راستە كە لەولاتى "كوش" خىلىكى تىدا دەزىت كە ھەموويان كۆيلەن؟

"نف" ى تەلارساز سەرى سوپما و وتى: مەگەر تائىستا ئاگادارى ئەمە نەبويت؟ بەچ شيۆەيەك مامۆستايانى "كەپ" بابەتەك بەو گرنگەيان بەخويندكارەكانيان نەوتووہ.

موسا پرسى: دەقاودەق ولاتى "كوش" دەكەويتە كۆيوہ؟

"نف" ى تەلارساز وتى: ولاتى "كوش" دەكەويتە پۆژھەلاتى "دەلتا" ى نىلەوہ، ولاتىكى بەرەراوان و شاينى ئەوہ نىە ھىچ گرنگەيەكى پى بەدەيت بۆيە چەقى كۆيلايەتيە، "كوش" وەك تەواوى دانىشتوانى مىسر لەكەنار پوبارى "نىل" دا بنیاتنراوہ، "كوش" ىش بەھەمان شيۆەى مىسر زۆر لەپوبارەكەوہ دور نىە، بەلام لە "كوش" دا پوبارى نىل ھەلناچىت و لافاو دروست ناكات، ھەر لەبەرئەوہش

لەهەندیک شویندا چەند سالیکی لەنیعمەتی هەنچونی ڕوباری نیل بێبەش دەبن و کێلگەکانیان تێرناو نابێت. خالێکی تری ئەم ولاتە هەلومەرجی سەربازیهتی، ئەم ناوچەیه هەمیشە لەبەردەم هەپەشە "هاتی" دان، هەركاتیك خێلی "هاتی" لە ولاتی "كوش" هە تێپەڕن كوش و كوشتاریان تێدەخەن، بۆئەوێ بتوانن سەرۆت و سامانیان تالان بكەن، هەر لەبەرئەوێش هیچ میسریەك لە "كوش" دا نیشتهجێ نابێت.

موسا پرسى: ئەو كۆیلانەى لەكوش جیگین لەكوێو دەیاننھێن؟
 "نف" ی تەلارساز وەلامى دایەو: كۆیلەكان لەخێلە ڤەندە و ئەفسانە پەرستەكانن و زمانى گفتوگۆیان وەك زمانى "فینیقى" هەكان وایە. هۆكارى بونیان لەوێ بەهۆى وشكەسالیەو لەولاتەكەیانەو كۆچیان كردوو بۆ ئێرە. ئەمانە دەبێت لە پادشا مۆلت وەرگرن، كاتیك ئەم خێلە داویان كرد بێنە ناو میسروە، لەمیسردا پادشایەكى نەفرەت لێكراو-فیرەونى لاینگرى خودای نەبێراو- دەستەلاتى ئەم ولاتەى بەدەستەو بوو، هەمان ئەم فیرەونە كە ناوی لەپزى فیرەونەكانى تردا كۆژاوەتەو...

موسا لەم كاتەدا قسەى بە "نف" ی تەلارساز بەرى و لێى پرسى: بۆچى ئەو فیرەونە بەنەفرەت لێكراو بانگ دەكەیت؟ خو كاریكى خراپى نەكردوو، تەنهای پەنا بەهەندیک خەلك داو كە وشكە سالى پوی لەولاتەكەیان كردوو، بەبۆچونی من پادشایەكى باش بوو..... لەمكاتەدا ڕەنگ لەپوخسارى "نف" ی تەلارسازدا نەما و ترس و تۆقان سەرتاپای جەستەى داگیركرد و تەماشای سى ئەندازیارەكەى تری كرد بۆئەوێ بزانیت نایا ئاگادارى گفتوگۆكەیان بون یان نە و كاتیك دڵنیاوو لەوێ هیچ وشەیهكیان لەم گفتوگۆیه نەبیستوو هینور بویهو و وتی: لەبیری بكە...

یەكێك چرپاندى بەگوێ "موسا" دا و وتی: ئەو تۆ چى دەلێیت، هینانە زمانى ئەم جۆرە گوتانە تاوانە، هەر ئەوێ كەسیك گوزارشتیكى ئاوا بدات بەفیرەون یەكسەر سەرت لێدەكاتەو.

موسا وتی: دەزانى لەمیسردا دوژمنیكى زۆرم هەیه!

نف وتى: زۆربەى خەلكى ئاگادارن.

موسا وتى: ھەلبەت ھەموو شت و يىروباوھ پىكى خۇم بەخەلكى پاناگەيەنم، بەلكو تەنھا لەگەل تۇدا ئەم جۆرە قسانە دەكەم.

نف وتى: موسا تۆ ھىشتا لاويت و نەك لەسەر بىنەماي ئەزمون و لۇجىك بەلكو بەپىي ھەستەكانت بېرىار دەدەيت، زۆربەى خەلكى لەپوكارى دەرەوھ ياندا كەسىكى باش و جوانن بەلام ناخيان پىچەوانەيە، بۆيە ھىچ كاتىك متمانە بەپوكارى دەرەوھى ھىچ شتىك مەكە. لەبارەى خىلى "كوش" یش دەبىت پىت بلىم ئەو خەلكە نيوھ دېندەيە خاوەنى ھىچ پىشەيەك نەبون، ئەياندەزانی بەچ شىوھەك سود لەكانزاكان وەرگرن و كەرەستەى لى دروست بكن، ئەمانە ھىشتا لەقۇناخى بەردىندا دەرژىن و ەك چەكىك سود لە بەرد وەردەگرن، بەلام دواى ئەوھى كۆچيان كرد بۆ "كوش" دەستيان چووه ناو كارەوھ و وردە وردە فىرى دروست كردنى كەرەستە كانزايىھەكان بون. ھاتنى ئەم خىلەى كە لە "كوش" دا جىگىربون لەبەرژەوھندى ئىمەدايە، چونكە كەرەستە كانزايىھەكانمان بۆ دروست دەكەن و پەنير و خورى دەدەن بەمىسرىھەكان و لەبەرامبەردا كانزايان وەردەگرت.

موسا بەسەرسوپمانەوھ وتى: كەواتە "وەرزاى داگىركەر" فىرەوھنى مىسر ئەو خىلەى كە تا ئەو كاتە سەربەخۆ و ئازاد بون دواى جىگىربونى بارودۆخى مىسر كردنى بەكۆيلە؟

"نف" تەلارساز وتى: لەژيان و بەتايىبەت ژيانى سىياسى و دەولەتدارىدا دەبىت ھەندىك سىياسەت پىادە بكىت كە لەئاست و پىوھرى وانەكانى تۇدا كە لەلايەن مامۇستاكانەوھ فىريان كردوويت نى!

موسا وتى: ناتوانم ئەوھ پەسەند بكەم، چۆن خىلىكى ئازاد كە پەناھەندەيى ولاتىكى پىدەدرىت، لەباتى خانەخوئى و خزمەتيان بكەيت بيانكەيت بەكۆيلەى خوت؟!

"نف" تەلارساز وتى: بارودۆخى ئەمپۆى مىسر لەگەل پابردودا زۆر جىاوازە. مىسرى كۆن فەرمانپەرەوايانى ەك "خوفو" و "مى سرى ئنوس" ھەبوو، پانزە سەدە پىش ئىستا مىسرىھەكان قوچەكەكانيان دروست كردوھ كە تا ھەتاھەتا

دەمىننەتەو. ئەو پۆژانەى ئەم قوچەکیانەیان دروست دەکرد نەتەوہى مىسر نەتەوہىەکی دانا و پۆشنبیر بوو، ئیستاش مەلەتیکى ئەفسانە پەرستە. مەلەتیک کە خودى قوچەکیەکانیان دروست کردوو، لەئىستادا خەلکەکەى نازانیت بەدەستى چ کەسانیک دروست کراون و دەلین ئەم قوچەکیانە خودای "نزیس" دروستى کردوو! لەوانەى لەقوتابخانەدا پێیان وتبیت ئەم قوچەکیانە بەدەستى چ کەسانیک دروست کراون، فرمانزەوايانى مىسر بۆ دروست کردنى ئەم قوچەکیانە سویدیان لە کۆیلەکان وەرگرتوو، بەلام وەریابە باوەر بەم جۆرە قسانە نەکەیت، ئەم بینا مەزن و پایەدار و جاودانانە مەحالە کارى کۆیلەکان بێت. کاتیک خەلکى ولاتیک لەناخەوہ خالى بوو و زانست و دانایی پوی لى وەرگێرپان دەبنە کەسانیکى ئەفسانە پەرست و دەلین قوچەکیەکان کە مرۆڤەکان دروستیان کردوو، خوداکان دروستیان کردون. من و هاوپیانم کە ھەموومان تەلارسازین، زۆر باش دەزانین کە ئەم قوچەکیانە بەدەستى مرۆڤ دروست کراو، ئەو کەسانەى شارەزای بواری تەلارسازی بون، ئەو کەسانەى دەیاننوانى نەخشە بکێشن کەسە پسپۆر و زاناکان بون. لەدروست کردنى قوچەکی مەزنى "خوفو" نزیکەى دوو ملیون و نیو بەردیان بەکار ھینا تا قوچەکی "خوفو"یان کرد بەقوچەکی "خوفو". سەیرترین گوتە کە بەرگویی کەسانى نەزاندا دەچیئەنریت و خەلکە نەزانەکەش بەھۆى نەزانیانەوہ بى ئەملالا ئەو جۆرە گوتانە پەسەند دەکەن ئەوہىە کە دەلین قوچەکیەکانیان بەکۆیلەکان دروست کردوو! باشە کاتیک ئیمە چاویک بە میژووی دروستى ئەو قوچەکیانەدا بخشینین بۆمان دەرکەویت کە لەو سەردەمەدا ھیچ کۆیلەىەک لەمیسردا بونی نەبوو، لەبەرئەوہ بۆمان دەرەکەویت کە ئەو جۆرە گوتانە تا چ پادەیک بى بنەمایە. لەوانەى لەو سەردەمەدا دیلى جەنگ ھەبوییت، لەوانەشە لەھەندیک کاروباردا سویدیان لەدیەکان وەرگرتبیت و بەکاریان ھینابیت، بەلام نەک بەوشیوہى کە بلین قوچەکیەکانیان لەپێى کۆیلەکانەوہ بنیات نراو، ئەم جۆرە پێناسە و گوتانە بى بنەمایە. ئەو سەردەمانەى قوچەکیەکانیان دروست دەکرد جوتیارانى مىسر زەویان ھەبوو و بەخاوەندار لەقەلەم دەدران، مەبەستم وردە خواوەندارە. چەند چالاکیەکیان لەسەر زەویەکانیان ئەنجام دەدا و بەروبومەکەشیان

كۆدەكردهو و بهئەنجامدانى ئەم جۆرە كارانەش بژىوى ژيانيان دابىن دەكرد، بەلام لەمېرۆدا تەماشای جوتيارانى مىسر بکە، جوتيارى مىسرى تەنها پيشەى جوتيارەيه بەواتا كرىكارىكى تەواو، بەواتا جوتيارىك كە بۆ كەسانى تر كار دەكات، ھەرچى بچىنىت و درەوى بكات دەيتت بىداتەو بەخاوەن زەوى.

نف وتى: موسا دەزانى بۆچى باسى ئەمانەت بۆ دەكەم، چونكە تۆ بۆت سەلماندم لاويكى جىيى متمانەيت. لەم سەردەمەدا خەلكى مىسر ھەمان ئەو جوتيارانە بون كە متمانەيەكى تەواويان بەحكومەتەكيان ھەبوو و لەكاتى پىويستيشدا لەكانگاي دليانەو بەرگريان لى دەكرد، چونكە يەكەم لەبەرئەوى تير بون، دووم حكومەتى ئەو سەردەمە وەكو ئىستا خەلكى ديل و بەكرىگيراي نەبوو و پشتگوى نەدەخست، بۆنمەنە لەلافاو و ھەلچونە ترسانا كەكانى پوبارى "نيل" دا كە پىويستى بەھاوكارى خەلكى بوو لەسەرتاسەرى مىسر ھەزاران كەس بەويست و ئارەزوى خويان بەكەرەستەى كار و تۆشەرەى پڕ لەنانەو دەكەوتنە پرى، چونكە دەيانزانى بۆ ئەنجامدانى چ كارىك دەپۆن، ھەلبەت بۆ ئەنجامدانى كارىك دەپۆشتن كە سود و بەرژەوەندى خويانى تىدابوو. بەلام ئىستا گەر پوبارى نيل ھەلچىت و لافاو دروست ببىت، ئەگەر حكومەت داواى ھاوكارى لەخەلكى بكات يان ناپۆن يان ھەر ناتوانن بپۆن، ھەر تاكيكى مىسرى جگە لەپىست و ئىسقان ھىچى بۆ نەماو تەو. ھەلبەت كەسانى بەھىز و كەتەشى تىدا بەدى دەكرىت، ئەوانە خويست و تەمەل و زۆردارەكانن، ئەمانە بەئەنقەست لەپىزى سەربازىدا خزمەت دەكەن. بەدرىژايى ئەو دوو سالا جەنگە بەردەوامەى لەگەل دراوسىكانىدا لەخۆرئاواى مىسردا ئەنجاميان داو دە ھەزار ديل لەولاتى خۆرئاوا "لىبى" و پىنج ھەزار كەسەش لەكوش "سودانى ئەمېرۆ" بەدىلى گىراون كە لەمىسردا سەرقالى كاركردن. مىسرىەكان بەھوى سادەيى و بىتوانايى لەوھى قەرزەكانيان بەدەنەو، ناچارن خويان بفروشن و بچنە پىزى كۆيلەكانەو. ھەر لەبەرئەوھش بارودۆخى گشتى خەلكى مىسر بەوشىوھى لىھاتەو كە بۆم باسكردى.

موسا وتى: من ناتوانم چاوپۆشى لەو ستەمە بكەم كە لەبەرامبەر خەلكى "كوش" دا كراو و بەردەوام بىرى لىدەكەمەو.

بە ئەندازىيارەكانەوہ كرد و "عاشە" ش لەلایەن "رامسىس" ەوہ بەناونىشانى بالۆيز بەمەبەستى كۆكردنەوہى زانىيارى پۆشتىبوو بۆ لوبنان، بۆيە كۆكردنەوہى ھاوپۆلەكانى پابردو دواى ئەوہ بەمەحال دەھاتە بەرچا، مەگەر جىگىرى سەرۆك پىشنىيارى ئەوہى لى بگردايەن لەچواردەورىدا سەرقالى كارىك بن. تاكە كەسىك كە ھەرگىز "رامسىس" ى بەجى نەھىشت "ئامنى" بوو. "ستائو" ش ھەركاتىك ھىچ كارىكى بەمارەكانى نەبوایە، دەپۆشت بۆ لای رامسىس و لەوہلامى رامسىس كە لى پرسیبوو ھاوپىيان لەكوین؟ بەدەم پىكەننەوہ دەيوت: كەيەلىك لەيەكىك گۆشەكانى بىابان شك دەبەم، ئەمشەو دەپۆم بۆئەوئى چونكە دلنىام مارەكان پەنا بۆ ئەو كەلاوہیە دەبەن، بۆئەوہى بىيانگرم، لەبەرئەوہى دەمەوئە شارەزای جۆرەكانى مار بېم، ھەلبەت ئەگەر بتوانم خۆم لەژەھرى مەرگباريان پزگار بكەم...

"ئامنى" ش كە دەيزانى مەبەستى لەكەيەلى ئەو بىابانە مائەكەى "ستائو" يە وتى: كەيەل نىە، نە كەيەلە و نە تاقىگا، سەرەپای ئەوہش تۆ چىتر ئەوہندە سامانت لەپىرى مارەكانەوہ كۆكردووەتەرە كە چىتر پىئويست بەرە ناكات دەست لەھىچ ھەرەشەيەكەوہ بدەيت.

ستائو پرسى: تۆ لەكوئوہ ئاگادارى ئەو ھەموو نەيىيانەى منىت؟

ئامنى وتى: دەيىت لەگەل باوكمدا بپۆم بۆ "ئەسوان" چونكە پەيكەرەكان، دەرگاكان، دەروازەى پەرسىتگا و زۆر لەبەرەمە ھونەريەكان كە لەبەردە سەخستەكان دروست دەكرىن لەشارى "ئەسوان" بەدەست دىن، بەلام لە "ئەسوان" دا جىاوازی كرىكاران لەگەل سەرپەرشتەكاندا پۆژ لەدواى پۆژ زياتر دەبوو، جىاوازیەكى مەزن لەبارەى ھەلگرتنى بەردى چەند تەنى ھا تەپىشەوہ و گىرقتىكى مەزنىش بۆ ئەم گىرقتە زىاد بوو، ئەويش خالى بونى خەزىنەى سروشتى كانزای دايكە، كە تەنھا چەند پەگىكى كورت و كەمى مابوو.

جىى باسە گرۆپىك لە ئەندازىاران بەوردى و شارەزايەوہ ئەركى سود ھەرگرتنىان لەبەردى "خارا" لەئەستۆدا بوو و چاودىريەكى وردىان دەكرد، بەرد تاشەكان لەچەند گرۆپىكى تايبەتدا بۆ دەستنىشان كردن و ھەلسەنگاندنى باشتىر بەرد پىشكىنيان بۆ دانە دانەيان دەكرد، ھەموو فەرەونەكان بەشىوہيەكى

گىشتى بەرپىرسى كاروبارى كانزا و ھەلومەرجى ژيانى كرىكارانى كانە كانزاكان بون، ئەركى چاودىرى ھەر لە كرىكارەو تا ئەندازىريان لەئەسقىدا دابوو، ھەر لەبەرئەو ھەش پامسىس ھەستىارىيەكى تايبەتى لەشەوى سالتېوژى لەدايكبونيىدا لەبارەى ئەم جۆرە كاروبارانە نىشان دەدا. ھەمان ئەم چاودىرىيە بوو ھۆى ئەو ھى لەو سەردەمەدا "پامسىس" پەى بەئالۆزىتىن پوداو كە بەسەرىدا ھاتبوو ببات: لەيەكىك لەكانە كانزاكاندا كەسىك كارەساتىكى بەسەردا ھات...

"شنار" داواى ئەو ھى كرىدبوو پى پى بدرىت ژيانى لەباشوردا بەسەر ببات و لەپەرسىگايەكدا گۆشەگىر بىت! شنار ئامانجىكى لەم داواكارىدا ھەبوو: ئەو ھى چاوپىكەوتن لەگەل مۇسادا بكات. شنار بە بەدەستەينانى ئەم مۆلەتە توانى بەھەر شىوھەك بوو، لەگەل ئەو زانىارىيانەى لەپى سىخوۋەكانىو بەدەستى ھىناو ھۆى بگەيەنىتە لاى مۇسا. "مۇسا" شى سىروشتى بەھىزى بەھىزىر بوو، بە بىنىنى شنار كە زۆر قەلەو بوو ھەم سەرى لى سۇرما و ھەم پى شەلەئا.

شنار پىرسى: سلاو لە مۇسا، سەرقالى چىت؟

"مۇسا" شى پى وت: خۆم فىرى چەندكارىك دەكەم.

شنار وتى: بەلام "نە" تەلارساز تۆ كەسىكى شارەزا و لىھاتوت.

مۇسا وتى: لەچەورەى و زمان لوسى زۆر بىزارم، چ كارىكت پىمە كە تا ئىرە ھاتوت بەدوامدا؟

شنار پىرسى: وا بزانم بە بىنىم زۆر خۆشحال نەبىت و لەكانگاي دلتەو پقت لىم بىت.

مۇسا وتى: لەوباو ھەردام ئەمە ھەستىكى دوو فاقەيە، پىم بلى لەپىناو چىدا ئازارى ئەم رىگا و گەشتە گرتووتە بەر و تا مەنت نەدۆزىو دەستبەردا نەبووت؟

شنار وتى: بۆ بەدەست ھىنانى ھەندىك ھىمنى و ئارامى، دەبىت پىت بلىم بەھۆى ھەلپىزاردنى پامسىس وەك جىگرى سەروك خەنجەرىكى ژەھراوى لەپىشم داو، براكەم پىاوىكى زۆر نىت خراپە، دەمەوئ تۆ بکەمە دادوەر و داواى دادوهرى لەتۆ بکەم، ئايا ئەو پلەوپايە شايستە مەنە يان نە؟

موسا وتى: مەبەستى خۆتەم بەجوانى پى بلى و بى پەردە قىسم لەگەندا مەكە.
 شنار وتى: دەبىت لەو ئاگادارت بىكەمەو ئايندە و چارەنوسىكى مەزن
 چاوەرپى موسا دەكات. تۆ دەبىت بەهېچ شىۋەيەك مەتەنە بە "پامسىس" نەكەيت.
 چونكە بەهېچ شىۋەيەك جىي مەتەنە نىە و ھەرنەوھى لەسەر تەختى پادشايتىدا
 دانىشت تەواى ھارپىكانى خۆى لەناو دەبات.

موسا وتى: دەتەوئىت چىم پى بلىت؟
 شنار وتى: دەمەوئىت ھاوکارى و بەرگرى لەمىسر بىكەم، پزگارى مىسر و تەنھا
 ئامانچم خەزمەتکردنى مىسرە.

موسا وتى: ئەى شنار! باش بزانە خوداكان ھاوار و دەنگ و گوتهكانت دەبىستەن
 و ئەوھش باش بزانە كە زۆر لەدرو بىزارن.

شنار وتى: خوداكان ئايندەى مىسر دىارى ناكەن، ئەو ئىمەين كە ئايندەى
 مىسر تۆمار دەكەين، دەمەوئىت دەستى ھاوکارى و دۆستايەتى بۆ موسا پابىكىشم،
 پىكەو كار بىكەين!

موسا وتى: بىھودە ئازارى ئەم پىگايەت لەئەستۆ گرتووە شنار، بۆيە لەكۆشك
 ھاتمە دەرەو بۆئەوھى لەم جۆرە بابەتەنە دور بىكەمەو و خۆم بەھەندىك شتى
 ترەو سەرقال بىكەم، لەبەرنەوھى وازم لى بھىنە، چونكە باوەر ناكەم لەمبارەيەوھى
 ھاوکاریەكت بىكەم.

شنار وتى: موسا تۆ ھەلەيت، زۆرىش ھەلەيت.
 موسا وتى: ئەگەر دەتەوئىت پەنا بۆ زۆر بىبەم، پىداگرىەكى زىاترم لى بىكە و
 بەگوتهكانت ئازارم بەدە.

شنار وتى: پۆژىك دىت پەشىمان دەبىتەوھ... دواى ئەم گوتانە موسا بەتوپەيى
 چاودىرى پۆشتنى شنارى كرد.

"دولانت" ى خوشكى پامسىس-ھاوسەرى پامىنەرى كەپ" ھاوارى كرد: لاچۆ
 لەبەرچاوم دەمەوئىت جىگرى سەرۆك بىبىنم.

ئامنى بەرپىرس و نوسرى رامسىس پىلى لىگىرت و وتى: دەبىت سەرەتا داواى مۆلەت بىكەيت.

دولانت وتى: تۆ داواى مۆلەت لەكچى فىرعەون كە بۆ چاوپىكەتنى براكەى ھاتوۋە دەكەيت؟ داواى ئەم قسانەى بەھەردو دەستى پالى نا بە "ئامنى" ھە و خۆى كرد بەژورى جىگىرى سەرۇكدا.

لەوكاتەدا رامسىس سەرقالى خويندەنەھى چەند فەرمانىك بوو كەلەلەين فىرعەونەھە گەشتىبوو و دەبوو يەكسەر جىبەجىنى بىكرادىھ.

دولانت ھاۋارى كرد: ناتەۋىت ھىچ كارىكم بۆ بىكەيت؟

رامسىس پرسى: بۆچى بەزۆر خۆت كرد بەژوردا؟

دولانت وتى: خۆ ناتەۋىت بلىت ئاگادارى ھىچ شتىك نىت.

رامسىس وتى: تۆ سەرەتا بۆم پون بىكەرەھە.

دولانت وتى: بە بەرزبونەھى تۆ بۆ ئەم پلەۋپايەھە سارى ھاوسەرم چاۋەپىلى ئەھەى دەكرد پلەكەى بەرز بىكەيتەھە، تۆش دەبىت پلەكەى بەرز بىكەيتەھە، ئەو كارەى خۆى دەيەۋىت و ھەزى لىيەتى پىلى بىبەخشىت.

رامسىس وتى: راستە من جىگىرى سەرۇكم، بەلام فىرعەون نىم، ئەو پلەۋپايەھە كە خوشكەكەم بۆ ھاوسەرەكەى لىم داۋا دەكات، لەدەستەلاتى فىرعەوندايە، من ئەو دەستەلاتەم لەدەستدا نىھ.

دولانت وتى: سەردانى باۋكىشم كىردوۋە، ئەو پازى نىھ ئەم جۆرە پلەۋپايەھە بىبەخشىت بەئەندامانى خىزانەكەى.

رامسىس وتى: كەۋاتە منىش ھىچ دەستەلاتىكم لەدەستدا نىھ.

دولانت لەوكاتەدا، تۆرە بوو و وتى: ئەم جۆرە قسانە بەگويمدا ناچن، تۆ دەبىت سەرپەرىشتى ھەموو خەزىنەكان بىبەخشىت بەسارى ھاوسەرم.

رامسىس وتى: بەۋاقتا تۆ دەتەۋىت بلىت ھەم دەست لەكاروبارەكانى فىرعەونەھە بىدەم، لەھەمان كاتىشدا دژايەتى بىكەم؟

دولانت وتى: تۆ ھىچ كات ترسنوك نەبوت، من خوشكتم ھەنگاۋىك لەپىناۋ مندا بىنى.

رامسیس وتی: هر له سهرتای ئەم بهرپرسیاریه تیهی که پیم به خشاروه دته ویت ناچارم بکهیت به پیتی ههلهدا برۆم.

دولانت به توپه ییهوه "رامسیس" ی به جی هیشت و "رامسیس" یش دواي پۆشتنی خوشکه که ی سهرقانی پشکنینی ئەو گوزارشته سامانیانه کرد که له ای "ئامنی" هوه هاتبوو. دواي ماوه یهك ئاگاداری ئەوه بوو نوسهرانی "کاتب" شنار ههلی باشیان بۆ خویان قۆستوه توه، دواي ئەو پشکنینه رامسیس "شنار" ی برای بانگ کرد. شنار به پیچه وانهی ئەوهی چاره پروان دهکرا زۆر خوشحال بوو.

رامسیس وتی: ئایا تۆ چاودیتری راسته وخۆی نوسهر و ژمیاریهکانی خۆت کردوه یان نه؟

شنار وتی: به گشتی به ئی، به لام له کاروباره لاوهکیهکاندا نه خیر.

رامسیس وتی: کاروباری کاغەزی "پاپیروس" و ئەو مامه لانهی به مانهوه په یوه ست دهکرتن کاروباری گشتین یان لاوهکی؟

شنار وتی: مه به ستت چیه! گرفتیک ههیه؟

رامسیس وتی: باش بزانه ئەوانه ی ههله یان له کارانهدا کردوو به توندی سزایان دهدهم.

شنار وتی: ده مه ویت له مه ودا له ژیر چاودیتری براکه م و به پیتی فرهانی رامسیس کاروباری بازرگانی به پیره ببه م.

رامسیس سهری له گوپینی بارودۆخی شنار سوپما و وتی: پيشنیاریکی تازه شك ده بهیت؟

شنار وتی: ئیمه براین، ده بیئت شان به شانی یه کتری کار بکهین و پشتی یه کتری بگرین و دژایه تیه کانمان ولا بخهین. تۆ جیگری سهروکی من به به پیره بهری کاروبارهکان دهستنیشان بکه، به م شیوه یه کاروبارهکان باشت به پیره دهچن...

شنار به م دوايین پرسته یه "رامسیس" ی به جی هیشت... رامسیس نیگهرانی گوپانی له ناکای شنار بوو و زۆریش لیی به گومان بوو، بۆیه به ئامنی وت: پلانیکی نویی له ژیری سهردايه، سهره پای ئەوهش فرهانیك له لایه ن فیره و نه وه هاتوه و ده لیئت به یانیان له گه ل ئەودا به شداری له مه راسیمی به یانیان بکه م...

ستە ھوس-شاژنى مىسر-شابانوى جوانى كۆشكى فىرەھون جىاواز بوو
لەھەموو ژنانى ئەو كۆشكە، مەراسىمى ھەلبىژاردنى سرود بېژەكانى بۇ بەشدارى
كردن لەئايىنى پەرستنى "حانخور" لەپەرستگادا لەئەستۆ گرت. لەم مەراسىمەدا
كچانى لاو بۆئەھەى بەختى خۇيان بۆھەلبىژاردن تاقى بكنەھە بەسەختىرىن
ئەزموندا تىدەپەرپىن، ئەم كچانە لەسەرتاسەرى مىسرەھە ھاتبون بۇ "تبس" لەنىو
ھەموو ئەم كچانەدا تەنھا كچىك كارەكانى بەرجەستە و شايەنى دەستخوشى بوو
ئەويش شاژنى فىرەھون بوو، چىتر دواى ئەو ئەو ئەزمون و تاقىكردنەھەى كۆتايى
پىھات و لەو ئىوارەيەدا نۆرەى ناساندنى كەسى براو و ئەنجامدانى چەند
مەراسىمىك كە بەو يادەھە پەيوەست بوو. لەباخى پەرستگادا ميوانداریەكى
خواردنىان بەبۆنەى دەستگىراندارە ئامادەبەھەكان پىك خست و ھەموو نىگاكان
ئاراستەى كچىكى بىدەنگ بوو كە عود بەدەست ئاوازيكى بۇ ژەنن ئامادە كردبوو.
ناوى ئەو كچە "نفر تارى" بوو كە پەيوەندىەكى ئاشكرای لەگەل "پامسىس" دا
ھەبوو. شاژن لە "نفر تارى" نزيك بويەھە و دەستخوشى و ستايشى لىكرد. عود
ژەنى جوان خۇى بەشاژن ناساند: ناوم "نفر تارى" ە.

ستە ھوس پىرسى: لەكوئىت و چۆن فىرى ژەنيارى بویت؟
نفر تارى وتى: من خەلكى "تبس" م و خويندكارى بارەگای "مىر ئور" بوم و
خويندنىشم لەوى تەواو كردوھە.
شاژن وتى: ەك لەپروخسارتدا ديارە زۆر دلت بەم ھەلبىژاردنەت خۆش نەبىت،
بەلام دەبىت خۆشحال بىت.

نفر تارى وتى: خۆشحال بەلام دەبىت ھەرچى زوترە بگەریمەھە بۇ پەرستگای
ئامون و پەيوەندى بەكارمەندانى ئەويۆە بكم.

شاژن پىرسى: دەتەوئىت كەسىكى گۆشەگىرت لى دەرپچىت؟
نفر تارى وتى: ئاشنا بون بەنھىنەكان پىگا و ئامانجى مە.
شاژن وتى: تۆ زۆر لەو لاوترى كە دەست لەم جۆرە كاروبارانەھە بدەيت، بۆچى
چىژ لەسەردەمى لاويەتيت وەرناگىرت؟

نفر تارى وتى: بەلاى مەھە پەرستن و مەراسىمى ئايىنى مەزتىرىن چىژە.

ستە ھوس پرسى: نىياز تىن پەيۋەندى ھاۋسەرى پىك بەيىنىت؟

نفر تارى وتى: ھىچ بىر لى نەكردوۋەتەۋە.

ستە ھوس-شاژنى مىسر-وتى: ژيان لەپەرستگادا بۇ كچىكى ۋەك تۇ
بىزاركەرە..... دۋاي ئەۋە وتى: ئەگەر لەباتى ئەۋە لەپەرستگاي "ئامون" دا
گۆشەگىر بىيىت و خۆت سەرقالى عود ژەنىن بىكەيت، پىشنىيارىكت لى بىكەم
پەسەندى دەكەيت؟

نفر تارى پرسى: چ پىشنىيارىك لى دەكەيت؟

-ستە ھوس"ى شاژن وتى: لەكۆشكدا بىيىتە سەرپەرشتى كاروبارى ناۋ
مالەكەم! من لەكۆشكدا ھاۋدەم و ھاۋپىيەكى پىرەم ھەبوو و ماۋەيك لەۋەۋپىش
كۆچى دۋايى كرد، بۇيە دەمەۋىت ئەۋ پەۋپايە بىخشم بەتۇ! بەلاتەۋە چۆنە؟
نفرتارى وتى: ئەزىمۈنى من ژەنىنى عودە، نەك بەرپۇبەردى كاروبارى ناۋمالى
شاژنى مىسر.

شاژن وتى: فېرت دەكەن!

نفر تارى وتى: ماۋەم بىدە بىرى لى بىكەمەۋە.

ستە ھوس راھاتبۇر بەۋە پىش ھەلھاتنى خۇر لەخە ھەستىت، چۈنكە زۇر
چىژى لەھەلھاتنى خۇر ۋەردەگرت و پىي راھاتبۇر. "نفر تارى" یش دەقاۋدەق
ھەمان خۋى ھەبوو، لەبەرئەۋە ئەۋە ھەردۇكىان پىكەۋە ھاۋكات بەرنامەى
پۇژانەيان ھەماھەنگ دەكرد. "نفر تارى" دۋاي چەند پۇژىك ۋەلامى پەزامەندى پى
پاگەياندبوو و سەرقال بوو بەفېربونى كاروبارى ناۋمالەۋە، سەرەپاي ئەۋە ھەموو
شتىك نامۇ دەھاتە بەرچاۋى. لەيەكىك لەپۇژەكانى سەرقال بونى بەكارەۋە. شنار
ھات بۇ لاي دايكى و يەكسەر داۋاي لىكرد بلىت بەھاۋپىكەى بىرواتە دەرەۋە
بۇئەۋەى دو بەدوۋ چەند گىتوگۋىيەكى نىيىنى لەگەلدا بىكات.

ستە ھوس پرسى: گىتوگۋەكەمان ئەۋەندە نىيىنى ئامىزە كە پىۋىست بەۋە بىكات

بلىم بەھاۋپىكەم بىرواتە دەرەۋە و گۈنى لەھىچ گىتوگۋىيەكەمان نەيىت؟

شنارى وتى: بەلى وايە دايە گيان!

"سته هوس" يش به هيمای دهستی تيگه ياند که پرواته دهره وه و به "شنار" ي کوپری وت: ئیستا پیم بلی!

"شنار" يش وتی: دودلم له وهی ئایا پیئت بلیم یان نه.

"سته هوس" ي شارژن وتی: بریارت داوه بیئت بۆ لام و نه وهی له دلتدایه پیم راگه یه نیت، به لام کاتیك نه وه لهت بۆ په خساوه دودل بویت؟

شنار وتی: له وه ده ترسم قسه کانم دایکم نازار بدات.

سته هوس به نینگه رانی وه لیی پرسى: ئایا شتیکی دلته زین پرویداوه؟

شنار وتی: دایه گیان ههلت هیئا، فیرعه ونی باوكم و رامسیس و هاوپرێكانی دیار نه ماونا!

شارژن وتی: ئایا دلنیایت له وهی ون بون.

شنار وتی: ماوه یه کی زۆره پۆشتون بۆ ناو بیابان. پۆشتون بۆ نه وهی به دوای کۆلبه رانی ئالتوندا بگه رین، به لام هیچ هه والێکیان نه.

"سته هوس" ي شارژن وتی: نه گه ر شتیك به سه ر فیرعه ونی باوكتدا بیئت یه كسه ر منی لی ئاگادار ده كه نه وه.

شنار پرسى: به چ شیوه یه ك؟

"سته هوس" ي شارژن بۆی پونكرده وه: له نیوان من و باوكتدا په یوه ندیه کی نه یینیمان له گه ل یه كتردا هه یه، بگه ره نه و کاتانهش كه له یه كتر جیا بیینه وه، به شیوه یه ك له شیوه كان هه ست به بارى دهرونی یه كتری بکه یین، دلنیا به له وهی باوكت هیچی شتیکی به سه ردا نه هاتوه و ته ندروست و باشه.

شنار وتی: دایه گیان ئیمه نایبیت ته نها پشت به م گوتانه ی تۆ ببه ستین، ولات له و جۆره هه ستانه ی تۆ باسی ده كه یت جدی تره.

سته هوس وتی: پیویست به وه ناکات نه وه ندە خۆت نینگه ران بکه یت، نه گه ر فیرعه ون به لایه کی به سه ردا بیئت من و هاوپرێكانم سه رتا پای ولات به دوایاندا ده گه رین.

شنار پرسى: پیویستت به هاوکارى من نه؟

ستە ھوس وتى: ئەگەر بىر لەۋە بىكەيتەۋە لەسەرۋى ئەۋ كەسانەى دەپۇن بۇئەۋەى فىرەۋەن لەبىيا باندا بدۇزئەۋە دابنىم، بەھەلەدا چويت.

شئار وتى: ھۇكارىك لەپىشت ئەمەۋەىە كە تۇ ئەم بەرپرسىارىيە تىيەم پىنئاسپىرىت؟ ستە ھوس وتى: گۈى لەھاۋارى وىژدان و دەرئەنجامى كارەكانت بگرە.

لەراستىدا "ستە ھوس" بەھۋى نىگەرانى شئار يان ھۇكارى ئەۋەى شئار داۋاى كرد بېرات بۇ ئاۋىيا بان تا بەداۋى ونبونى چەند پۇژەى فىرەۋەن و رامسىسدا و ھاۋپىكانىدا بگەرپىت، چەند كەسىكى نارد بۇئەۋەى بەدەۋا ياندا بگەرپىن. ئەۋ نۆينەرەنەى بۇ گەرەن نىردران لەچەند كەسىك زىاتر نەبون بەدەستى كۆمەلىك دەۋار نىشىن كە كەتبونە بۇسەيانەۋە كورزان. بەھۋى نەگەرەنەۋەى ئەمانە، سىخوپرەكانى "شئار" بەمشىۋەىە دەنگۇيان بلاۋ كردۋە كە فىرەۋەن و ھاۋپىكانى بونەتە قورىيانى جادۋىيەكى شوم و لەناۋچون. شئار بەئاگادار بون لەم ون بونە ھەۋلىكى زۇرى دا بۇ تىگدانى بارودۇخەكە، بەلام بەھۋى ھۇشيارى دايكى-شاژن ستە ھوس- پلانەكەى شئارى پوچەل كىردەۋە، بەلام ھىشتا ھىچ ھەۋلىك لە فىرەۋەن و رامسىس و ھاۋپىكانىيەۋە نەگەشتۋە، ئەم درەنگ بونەيان شاژنى دىگىران كرد و "ئامنى" نوسەرى "رامسىس" ى بانگكرد و ئەۋى بەسەرۋاكايەتى كۆمەلىكى شايستە نارد بۇ بىيا بان بۇئەۋەى بەداۋى فىرەۋەندا بگەرپىن.

كەسە گەرۋكەكان بەرەۋ ئەۋ چالانە پۇشتن كە فىرەۋەن و رامسىس پويان تىكرىدبوو: بەلام ھىچ كەسىك لەناۋ نەچوبوو جىگىرى سەرۋك و ھاۋپىكانى لەمەرگىكى راستەقىنە پزگارىيان بوو، چونكە "شئار" تەۋاۋى بىرە ئاۋەكانى سەر پىنى فىرەۋەن و رامسىسى ژەھراۋى كردبوو، بەلام بەھۋى ھۇشيارى "رامسىس" ەۋە داۋى نەخۇش كەۋتنى چەند كەسىك لەھاۋپىيانى بۈۋە ھۋى ئەۋەى تىرى "شئار" ئامانجى خۇى نەپىكىت، چونكە شئار پىشۋەخت لەداۋىن دانىشتىنى لەگەلىاندا ئاگادارى ئەۋە بوو كە رامسىس و باۋكى دەيانەۋىت بۇ چ شۋىنىك بېرۇن، بۇيە ھاۋپىكانى نارد بۇئەۋەى بىرە ئاۋەكانى سەر پىيان ژەھراۋى بكەن.

فىرەۋەن ھەر ئەۋكاتەى گەرپايەۋە كاروبارى ۋلاتى گرتەۋە دەست و دەربارەى پلانەكەى "شئار" پايۋىژى لەگەل "ستە ھوس" و جىگىرى سەرۋكدا كرد...

تەلارسازەکان نەخشەکانیان بەرفراوانتر کرد و گفتوگۆی ھونەریان لەنیوان خۆیاندا دامەزراند. "نف" بەشیوەیەك لەو دورگە بچوکهدا سەرگەرمی بواری ئەندازیاری و ھونەری تاییبەت بەتەلارسازی بوو و بەشیوەیەکی ش موسای فەرماویش کردبوو کە بگەر ناگاداری ئەوێش نەبوو "شنار" ی کوپی فیرعەون کە سات لەدوای سات ھەولێ پراوکردنی موسای دەدا، لەویدا لەگەڵ موسادا دەستی کردووە بەگفتوگۆکردن. "موسا" ش بۆ ناو میدکردنی شنار ئەوی بەجێھێشت و پوشت بۆ لای "نف" و بینی ئەو و سێ تەلارسازی تر بێرێک نان و خورمایان لەبەردەمیاندا داناو و چاوەڕێیان دەکرد. خواردنی سادە ی ئەندازیارەکان لەناو جەرگە ی ئەو دورگیەدا بەناو نیشانی خواردنێکی خۆش بۆ ئەو چەند کەسە زۆر چێژبەخش بوو و بەتامەزۆو دەستیان بەخواردنی کرد. ئامانجی دواییان دورگیەك بوو کە زۆر لەم دورگیە ی تریان دور نەبوو. لەو دورگیە شدا بێراربوو خەزینە یەکی گەنم بنیات بنی. "موسا و نف و ھاوکارەکانی چونە ناو ئەو دورگیەو و دەستیان کردن بەئیکۆلینەو و پشکنینی ئەو شوینە. موسا کەمێک پیاسە ی بەنیو ئەو دورگیەدا کرد تا گەشت بەچەند پیاویکی پێش درێژ و تا پادە یەك پوت کە بەسەختی سەرقالی ھەندیك کاری بێزارکەر بوون. موسا گوێی لەگفتوگۆیان گرت، زمانی گفتوگۆیان لەگەڵ زمانی گفتوگۆی میسریدا زۆر جیاواز بوو. لەھەمان ئەو کاتەدا چەند گەمێ و کەشتیەکی پێر لەکەرەستە ی بنیاتنان لەلەنگەرگادا کەناری گرت و بارەکەیان خالی کرد.

سەرۆکی ئەندازیاران موسای بردە ناوچە یەکی ئەو دورگیەو و لێی پرسى: بەشە زەوی ئەم دورگیە بە چ شیوە یەك لێک دەدەیتەو؟

موسا وتى: زەوی ژێرپێم زۆر پەقترە لەبەشە زەویەکانی تری ئەم دورگیە. "نف" ی تەلارساز بەم شیوە یە بۆ موسای پونکردووە: ھۆکاری پەقی و بتەوی ئەم زەویە ئەو خەزینە یە کە لەژێر ئەم زەویەدا دروستم کردووە، لەژێر ئەم بەشە زەویەدا خەزینە یەکی گەنم ھەیە، ئەم بەشە بەخاک و بەردیەو کە لەناوچە یەکی ترەو ھینراوەتە ئێرە، لەشوینەکانی تر بەرزترە.

موسا وتى: ئەو خەندەقە ی کە بەچواردەوری دورگەدا ھەلکەنراوە چیە؟

"نف" بۆى پونكردهوه: ھەربە وشىۋەى دەيىنى، ئاۋى ناۋ ئەم خەندەقە كۆكراۋەتەۋە، ئەم ئاۋە ھەرچەند پوژ جاريك خالى دەكرىتەۋە، ئەم خەندەقە بۆ ئاۋە چۆپكردى زەۋى ئامادە كراۋە.

موسا وتى: ئاۋەچۆپ چىە؟

نف وتى: ھەرشوئىنىك لىتە و شىدار بىت بۆ وشكردى ئەو زەۋىە بەچارەۋورى ئەو زەۋىە شىدار و لىتەدا خەندەقەك ھەلدەكەنن بۆئەۋەى لەپى شىدارى زەۋىەۋە ۋەك ئاۋەچۆپ لەچىنى خوارەۋەى زەۋىەۋە تىپەرپىت و پۇبچىتە ناۋ ئەم خەندەقەنەۋە تا وردە وردە وشك دەبىت.

موسا وتى: ئايا تۆ بىرۆكەى ئەم خەندەقەنەت داھىنا؟

نف وتى: دوھەزار سال لەۋەۋپىش ئەم جۆرە خەندەقەنەيان داھىناۋە، بەۋاتا پىنچ سەد سال پىش بنىات ناننى قوچەكەكەن ئاگادارى شىۋازى ئاۋەچۆپكردىن و دروستكردى خەندەقەكان بون.

موسا وتى: دەزانم كە فىرەۋن زۆر ھەزى لەدروست كرىنى بىنا بەردىنەكانە، بۆئەۋەى بەھۋى ھۆكارە ژىنگەيەكانەۋە وئىران نەبىت، بەلام بۆچى ئەمپۆ كەشتىەك خشتت ھىنا بۆ ئەم دورگەيە؟ ئايا دەتەۋىت خەزىنەى گەنم بە خشت دروست بىكەيت؟

نف وتى: تا ئىستا خەزىنەى دانەۋىلەكانمان بە بەرد دروست دەكرىد چۈنكە دەمانزانى لەئاۋەۋەۋەى وشكى بىاباندا بەرد ئارەق ئاكات و شىدار نابىت.

موسا بەسەرسوپمانەۋە پرسى: بۆچى بەردىش عارەق دەكات؟

نف وتى: بەلى لەناۋچە شىدارەكاندا بەردى ناۋ خەزىنەكان عارەق دەكەن، بەلام ناۋچەكانى ۋەك ئەم دورگەيە كە بەردەۋام ھەۋاى ھەيە بەھىچ شىۋەيەك ناھىلىت بەرد عارەق و شىدار بىت.

موسا وتى: ئەم بابەتە بەلامەۋە زۆر تازە بوو، كەۋاتە خەزىنەى ئىرە بەچ كەرەستەيەك دروست دەكرىت.

نف وتى: بناغەى ئەم خەزىنەنە بە خشت و دىۋارەكەشى بەبەرد.

سەردانى ولاتى "كوش" كاريگەريەكى زۆرى كىردە سەر "موسا" و كاتىكىش لە "كوش" گەرايەو پۇشتەو بۇ كۆشك، بەلام ئەم "موسا" يە "موسا" كەى جاران نەبوو، چونكە خۇى لەهەموو شازادەكانى تر دورەبەپەريز دەكرد و ئەوانىش كاتىك ئەويان بەوشىو يە دەبينى ھىچ گرنگىيەكان پى نەدەدا. سى پۇژ دواى ئەو گەشتىكى سى پۇژەيان بۇ شازادەكان پىكخست بۇئەو سەردانى "بوتو" ۲۲ بكن. موسا نەيدەويست بىروات، بەلام دايكى "ئىخاس ئامون" ھانى دا لەگەلياندا بىروات. "موسا" ش لەگوئى دايكى كرد و لەگەلياندا پۇشت. لە "بوتو" دا سۆزانيخانەكى مەزن پياوھەكانى بەلاى خۇيدا پەلكىش دەكرد و شەوانىشى زۆر قەرەبالخ دەبوو، لەپۇژىشدا دەلالەكان لەبازارى كۆيلە فروشىدا بازارپىكى گەرميان ھەبوو. موسا كاتىك سوارى كەشتى بو نەيدەزانى دەيانەويت بۇ كوى بىرون و شازادەكانىش لەبارەى ئەم گەشتەيانەو ھاسى ھىچيان نەكردبوو. موسا كاتىك خۇى كرد بەناو شاردا و خۇى كرد بەناوچەيەكى ئەو شارەدا، بينى بارودۇخى خەلكى زۆر ئاسايىيە، ژنەكان تارادەيەك پوت، پياوھەكانىش مەست بون و لەكاتى پىكرىندا پەتيان دەخوارد، لەدوايىدا پىيان وت ئەم ژنانە سۆزانين و بەبينىنى چەند ديمەنىكى دلتەزىن وتى: ئەم مالانە چيان تىدا دەكرىت.

پىبەرەكەى پىنى وت: ئىرە سۆزانيخانەيە ئەگەر دەتەويت بىرۇ بۇخوت پابويىرە. موسا وتى: دەبىت ھەرچى زوتر بگەپىمەو و لەم ناوچەيە پىرۇمە دەرەو. پىبەرەكەى پىنى وت: تۇ ناچارىت تا كۆتايى لەگەل براكانى تىدا بىمىنىتەو، چونكە ھىچ كەشتىك بەتەنھايى تۇ ناگەپىنىتەو بۇ "تبس" لەم ناوچەيەدا ھەندىك شوينى خوشىش ھەيە كە دەتوانى كاتەكانى خۇتى تىدا بەسەر بەرىت.

موسا ھەندىك كات لەكەنار پوبارى نىلدا لەتەنىشت پراوچيانى ماسى يان ئەوانەى "گەمى" ۲۳ يان ھەبوو گەتوگوى لەگەلدا دەكرىن، ھەندىك كاتىش قەسى لەگەل گوندنشىنەكاندا دەكرىد و لەوانەو فىرى ھەندىك بابەت دەبوو كە ھىچ

22 بوتو: ئەسكەندرىيە ئىستا.

23 بىر پەراويزى ژمارە ۸.

مامۇستايەكى قوتابخانەكەى فېريان نەكردووه. موسا ھەرچى زياتر لەگەل چىنى
ئاسايى كۆمەلگاكەى ئاشناتر بىوايە زياتر پەيى بەناوھپۆكى كۆمەلگا و شىۋازى
ژيانىان دەبرد.

موسا و جیهانیکی نوی

موسا له ته منی حه قده سالییدا زانی جوانی راسته قینه چیه و پهی به وهش برد که بۆچی دایکی به هوی له دهست دانی ئه و پوخساره جوانه ی خه مگین بووه. ئه و دایکی وهک شارژنیکی میسر ده بیینی، ئیستا به له دهستدانی جوانیه که ی ناتوانیت زۆر ببیته ی مایه ی سهرنجراکیشانی ده وروبهری، ههر له بهرئه وهش زۆربه ی کاتهکانی له گه ل دایکیدا تیده په پراند بۆئه وه ی ههست به ته نهایی نه کات و خه مگین نه بیت. "ئخاس ئامون" کاتیکی ده بیینی موسا له ته نیشتییه وه یه تی زۆر خوشحال ده بوو و ده بیینی کوپه که ی له پروی جوانی پوخسار و ئه ندامی جوانیه وه له لاوهکانی تر جیاوازتره. به هاوسهنگی گه وره تر بونی موسا دایکی پیرتر ده بوو. کاهینی مه زنیش که هه ندیکات سهردانی ده کردن، زۆر باش ئاگاداری ئه و جیاوازیه بوو، ههروه ها ده یزانی بی له حاله تی پیربونی "ئخاس ئامون" هه لگری نه خوشیه کیشه که ده بییت سهری کونبکریت و نه شته رگه ری میشکی بکه ن، کاتیکی باسی ئه م بابته ی بۆموسا کرد، موساش پیی وت: هه رئیستا له لای دایکم بوم، به لام باسی ئه م نه خوشیه ی بۆ نه کردم.

سه روکی کاهینهکانی کۆشکی فه رمانپه وایی به م شیوه ی بۆی پونکرده وه: دایکت نه یده ویست باسی ئه م بابته ت بۆ بکات، چونکه له وه ده ترسا تۆ دلگرا نی بیت و خه می بخویت.

موسا وتی: ناحه قی نیه، چونکه هه رئیستاش به بیستنی ئه م هه واله زۆر دلگران بوم..... له بهرئه وه ی نه یده ویست له وه زیاتر له باره ی دلگرانیهکانی دایکی قسه

بکات، بابەتی گفتوگۆکەى گۆڤى و وتى: ئەى کاهینى مەزن دەربارەى ئەو پلانى ئەو باست کرد دەتەویت چى بکەیت؟

ئامون تپ بۆماوەیەك بەسەر سوپماوی بێدەنگ راوەستا و نەیتوان تیبگات لەوەى موسا مەبەستى چیه و موساش ناچار بوو ئاماژەى پێبدا، دەربارەى خستنه پرووى گرنگى دان بەخودای "ئاتون" بۆماوەیەك "ئامون تپ" پەنجەى خستە لوتى و تەماشای چوار دەورى کرد، دواى ئەو لەسەر خۆ وتى: هیشتا کاتى ئەنجامدانى ئەو پلانى نەهاتوو.

موسا پرسى: کەى دەتەویت ئەم پلانى جێبەجێ بکەیت، پیم بلى بۆئەوێ منیش ئاگادار بم.

ئامون تپ وتى: بەو ئاسانیەش ناتوانین بانگەشه بۆ خودای ئاتون بکەین، چونکە بچوکترین هەلە دەبێتە هۆى لەناوچومان.

موسا وتى: بەلام جارى پیشوو وا بۆت باسکردم کە تەواوى خەلکى میسر لایەنگرى خودای ئاتون!

کاهینى مەزن وتى: وام نەوت، ئەگەر ئاماژەشم بە لایەنگرانى ئاتون داىت، مەبەستم خەلکى نەبوو، بەلکى نیوەى کاربەدەسته کۆنە بەتەمەنەکانە.

موسا وتى: وام دەزانى هەرئەوێ بانگەشه بۆ ئەم خودایە بکەین خەلکى لایەنگرىمان دەکات!

کاهینى مەزن دوبارە لەسەر خۆ وتى: تائىستاش کە سەرکەوتنمان لەوەدا بەدەست هێناوە کە ئەم نەینىمان ئاشکرا نەبیت و من و دایکت بۆئەوێ بتوانین تۆ لەئاگرى فیرەون بپاریزین کارىکى زۆر گرنگمان ئەنجام داو.

موسا وتى: ئاگرى فیرەون؟ من هیچ هەلەیهکم نەکردوو بۆئەوێ لەئاگرى فیرەوندا بسوتینرم، بۆچى دەمسوتینیت؟

ئامون تپ وتى: فیرەون چەند پوژیک لەووپیش دایکتى بانگ کرد و پرسىارى تەندروستى لیکرد، ئایا دایکت باسى ئەم بابەتەى بۆ کردووت. موسا وتى: نەخیر.

ئامون تب وتی: لهوانهیه هۆکارهکهی بۆ ئهوه بگهڕێتهوه که نیگهرانی تۆ بیئت، هه‌رچی بیئت دایکت پازی بووه به‌وهی کون بکه‌نه کاسه‌ی سه‌ریه‌وه و نه‌شته‌رگه‌ری می‌شکی بکه‌ن.

موسا به‌دلگه‌رانیه‌که‌وه لێی پرسى: دواى ئه‌وه‌ی نه‌شته‌ری کرد چاک ده‌بیته‌وه. کاهینی مه‌زن وتی: ئه‌م په‌رسیاره وه‌لامیکى سه‌یر و ساده‌ی هه‌یه، ئه‌ویش وه‌لامه‌که‌ی به‌لێ- نه‌خێره!

موسا وتی: ئه‌مه‌ چ جو‌ر وه‌لامیکه، وه‌لام یان ده‌بیئت به‌لێ بیئت یان نه‌خێر. ئامون تپ وتی: نمونه‌یه‌کت بۆ ده‌هینمه‌وه بۆئه‌وه‌ی باش له‌مه‌به‌ستم تیگه‌یت، ئه‌ویش ئه‌وه‌یه ئه‌گه‌ر به‌ختی چاکبونه‌وه و به‌ختی مردنی به‌هۆی نه‌شته‌رگه‌ری می‌شکی بخه‌ینه سه‌ر هه‌ردو تای ترازویه‌که‌وه و کی‌شانه‌ی بکه‌ین، هه‌ردوو تاکه‌ هاوسه‌نگ له‌به‌رامبه‌ر یه‌کتیدا پاده‌وستن!

موسا وتی: فیرعه‌ون چی به‌دایکم وت؟ کاهینی مه‌زن وتی: فیرعه‌ون به‌شیویه‌کی نا‌راسته‌وخۆ دایکتی تیگه‌یاند، له‌به‌رئه‌وه‌ی ئه‌م نه‌شته‌رگه‌ریه‌ی ئه‌گه‌ری مه‌رگ و ژیا‌نیشی هه‌یه، پێی وت ئه‌گه‌ر پاسپاردیه‌کی هه‌یه ئیستا بیکات.

موسا پرسى: ئایا دایکم هیچی پێی پاسپارد. کاهینی مه‌زن وه‌لامى دایه‌وه: هه‌لبه‌ت، ئه‌ویش پاسپاردیه‌کی ساده‌ بوو، کو‌ره‌که‌م نه‌کو‌ژیت!

موسا تیگچوو و وتی: به‌دلنیا‌یه‌وه نه‌ینیه‌ک هه‌یه وه‌ک زۆربه‌ی ئه‌و بابه‌تانه‌ی ئاگام لێیان نه‌بوو، به‌لام له‌ده‌ره‌وه‌ی کو‌شک تیگه‌شتم چ باسه، تۆش ناته‌وێت پێم بلێیت... دواى ئه‌وه به‌رده‌وام بوو: فیرعه‌ون چ وه‌لامیکى دایه‌وه.

کاهینی مه‌زن له‌سه‌رخۆ پێی راگه‌یاند: فیرعه‌ون به‌لێنی به‌دایکت دا، تا ئه‌وکاته‌ی موسا دژم پلانپێژی نه‌کات!

موسا وتی: چ پلانیک ده‌توانم دژی فیرعه‌ون دا‌پێژم؟

ئامون تېپ وتى: بۇنمونه ھەمان ئەو داوايەى لەبارەى "ئاتون" كىردت، بەواتا بانگەشە بۇ ئاتون بىكەيت! ئەمەش خۇى بۇ خۇى بەجۇرىك پىلانرىژى لەقەلەم دەدرىت و سزاكەشى مەرگە.

موسا وتى: تۇ ھەز دەكەيت ئىرە بەجى بەيلىن؟
كاھىنى مەزنى كۆشك پىرسى: بىرۇين بۇ كوى؟ سەرەپاى ئەوەش بۇچى لىرە بىرۇين؟

موسا وەلامى دايەو: چۈنكە لەوباوەرەدام گىانت لەھەرەشەى مەرگدا بىت، ئەگەر فىرەون كەمترىن بۇنى ئەوە بىكات كە تۇ "ئاتون" پەرسىتى، لەناوت دەبات. گالىسكەيەك دەكپىن و دەپۇين بۇ مىسرى سەر.

كاھىنى مەزنى وتى: ئەم گواستەوہەمان ھىچ سودىكى نابىت، چۈنكە تەنھا شوپنىك كە ئەم نەخشە و ئامانجەمان گارىگەرى خۇى ھەبىت، لەھەمان ئەم شوپنەدايە، سەرەپاى ئەوەش تۇ دايكىكى نەخۇشت ھەيە، دەيانەوئىت كون بىكەنە كاسەى سەريەوہ و نەشتەرگەرى مىشكى بىكەن، بۇيە ئامادەبونت لەكەنار دايكتەوہ ئەركىكى ژيانىە... موسا كاتىك بىرى لەنەخۇشى دايكى كىردەوہ دەستى كىرد بەگريان.

ئامون تېپ پىرسى: بۇچى دەگرىت؟
موسا لەگريان كەوت و لە كاھىنى پىرسى: كەى نەشتەرگەرى بۇ دەكەن؟
ئامون تېپ وتى: دواى چەند پۇژىكى تر نەشتەرگەرىكەى بۇ دەكەن.... دواى ئەم وەلامە موسا لە كاھىن دور كەوتەوہ.

تەلارى نەشتەگەرى كۆشكى فەرمانرەوايى ستونگەلىكى زۇر مەزنى ھەبوو، موسا پالى بەستونىكەوہ دابويەوہ و چاوپىنى نەشتەگەرىكەى دەكرد. بى لەموسا نىزىكەى پىنچ سەد كەسى تر بۇنمونه كاھىنەكانى كۆشك لەوى ئامادەبون، ھەرئەوہى "ئىخاس ئامون" يان بىردە ژورى نەشتەرگەرىوہ ھەمويان دەستيان كىرد بەخويندەوہى "زەبور"، بۇئەوہى خوداكان ھاوكارى "ئىخاس ئامون" بىكەن بەزىندوويى بىمىنىتەوہ. گروپى پزىشكانىش لەگۆشەيەكدا ئامادە و دەستيان كىرد بەپىشەكى ئەنجامدانى نەشتەرگەرى و كونتىكىردنى كاسەى سەرى، سەرەپاى

ئەوێ تەواوی پزیشکەکان دەیاننوانی نەشتەرگەری بکەن، بەلام نەشتەرگەری راستەقینە و پێپێدراو پزیشکیک بوو کە هەلومەرجێکی تایبەتی هەبوو و دواي تێپەراندنی چەند خولێکی جیاوازی کە چەند سالیکی خایاند، بەلام کاتیکی پزیشکی نەشتەرگەر پیر دەبیئت مۆلەتی پێ نەدەدرا نەشتەرگەری بکات. مۆلەتی نەشتەرگەری دەبیئت لەبارەگای "مالی ژیان" دەربرکێت و ھۆکاری پۆچەنبونەوی مۆلەتی نەشتەرگەریش بەھۆی ئەوێ دەردەکرا کە پزیشکی ناوبراو بەھۆی پیریەو دەستی دەلەرزێت و چیتەر ناتوانیئت بەسەر ڕگ و ماسولکەیی دەست و جەستەیدا زالی بیئت. بێ لە کاهین و پزیشکان کۆمەلێک لەخزمەتکارە پلە یەکەکانی کۆشکیش بەبۆنەیی پلەوپایەیان مۆلەتی ئامادەبونیان هەبوو. "ئەخاس ئامون" بەجوانترین شیوێ ئارایشت و بەھەنگاویکی جێگیر و ھێور و لەسەرخۆ و بەسەر خۆدا زالی خۆی کرد بەناو تەلاردا. لەناوھەراستی تەلاردا میژیکێ بەردینی ساف و سواقدراو هەبوو، ئەم میژە تایبەت بوو بەنەشتەرگەریەو. بەچواردەوری ئەو میژەدا چەند چالیک دروست کرابوو بۆئەوێ لەکاتی نەشتەرگەری و خۆنپێژیدا، خۆن لەپێی ئەو چالانەوێ لەشوینیکی تایبەتدا کۆ ببێتەو و نەپزێتە سەر زەوی. لەتەنیشت ئەم میژەشەو، میژیکێ تر لەھەمان شیوێ دانرابوو و بەسەریەو کەرەستەگەلیکی جیاوازی نەشتەرگەری دەبینرا "چەقۆ، پەنس، سوژن" دەبینرا کە ھەموویان لە "مەفرەغ" - برنزی - دروست کرابون کە زۆر ساف و جوان بوون، سەدان شوشە و گۆزەیی بچوک و گەورەیی پێ لەدەرمانی جۆراوجۆر لەلایەکی ئەو تەلاردا بەجوانی پێزکراوو و دیمەنیکێ شکۆمەندی هەبوو، بەلام بەگشتی ئەو تەلارە زۆر گاریگەر و تۆقینەر دەھاتە بەرچاوی موسا، لەوانەبوو دایکی لەو شوینەدا بمریئت. بەھاتنە ژوری "ئەخاس ئامون" پزیشکی تایبەتی فیرەوینیش خۆی کرد بەژوردا و راستەخۆ بەرھەوپی کەسی نەخۆش پۆشت. سەرکایەتی پزیشکان لەئەستۆی کەسیکی بەلا بەرز بەناوی ریکوفار "Rekufar" بوو، ئەو سەرھەتا پۆشتە لاسەری "ئەخاس ئامون" و وتی: ئێمە ئەوێ بۆ ئەم نەشتەرگەریە پێویست بیئت ئامادەمان کردووە، ئیستاش لەگەڵ پزیشکانی بەئەزمونی میسر

دهست به نه نجامدانی ئەم نەشتەرگەریه دهکەین، لەمیسردا پزیشکیکی لەو باشرمان دەست ناکەوێت.

"ئەخاس ئامون" زەر دەخەنە یەکی کرد و وتی: ئەگەر بەم قسانە هەوڵی دڵنەوایی دانهوی من دەکەیت، ئەوا دڵنیا به لهوێ به ئەندازە ی گەردیکیش ترسم نیه، بگره زۆریش خوشحالم.

رکوفار وتی: ئەه ی خودای خوشەویست پێمان پێ بدە بۆ ئە نجامدانی ئەم نەشتەرگەریه سەرت بکشین.

ئەخاس ئامون زەر دەخەنە یەکی کرد و وتی: خۆتان ماندوو مەکەن، دوا ی ئەوێ قرە دەستکردە کە ی سەری لابر د و سەری کە چەلی دەرکەوت..... بە دزیهوه کۆرە کە ی خستبووه ژیری چاودیری هوه، کاتێک بینی موسا گریا بانگی کرد وتی: وەر با ماچیکت بکەم، ئەو ت لە بیر نە چیت لەم جیهانە دا خەم بۆ هیچ شتێک نەخویت، بە تاییبەت ئەو شتە نە ی لە سنوری دەستە لا تی تۆ دا نیه، د لگرا نی کاریکی پەسەند کرا و ژیرانه نیه، بە لām موسا هەر دەگریا، تا ئە و کاتە ی "ئەخاس ئامون" خۆ ی ئامادە ی نەشتەرگەری کرد و پەردە یە ک لە نیوان ئە و و ئامادە بو اندا هە لۆاسرا، چیت موسا دوا ی ئە و نە ی دە تە وانی چاوی بە دایکی بکەوێت.

لە ماکتە دا "ئامون تپ" دەستی خستە سەر شانی موسا و وتی: ئایا دە تە وانی لە هە لومە رجیک ی ئا وادا دایکت بە جی بھێلێت؟

موسا وتی: پێم بلێ ئە رێ دایکم لە کاتی ئەم نەشتەرگەریه دا ئازاری پێ دە گات؟ ئاموت تپ وتی: بە وشیوێ بیستومە دەرمانێک دە دەن بە کەسی نەخۆش، کاریگەری ئەم دەرمانە بەر پادە یە کە کەسی نەخۆش بۆ ماوێ کاتر می رێک هەست بە هیچ ئازاریک ناکات.

موسا پرسى: ئە و چ دەرمانێکە؟

ئاموت تپ وتی: گیایەکی کێوی و ژەهراویە بە ناوی "خشخاش" شیرە ی ئە و گیایە چە ند ناویکی پزیشکی جیاوازی هە یه، هیچ یە ک لە و دەرمانانە تائیستا نە ی تە وانیو هە ئەم شیرە ی "خشخاش" ئازاری نەخۆش هیور بکاتە وە. لە بەر ئە و

ئاسودە خەيال بە، دايكت بەھيچ شيۋەيەك ھەست بەئازار ناكات، تەنھا دەبىت
بزانىت چ كاتىك دىتەرە ھۆش خۆى!...

ھاتنى داڭىركەرى "ترۆى" بۆ مىسر

"نفر تارى" بەناونىشانى بەرپۆبەرى نوئى كۆشك شاژن "ستەھوس" كاتىك خۆى كىرد بەژورى شاژندا چاوى بە "پامسىس" كەوت، پامسىس كاتىك چاوى كەوت بە "نفر تارى" ۋەك ھەورە بروسكە لىئى بدات پراۋەشا و ماتى كىرد، بەشىۋەيەك ۋشك بوو كە "ستە ھوس" لىئى پرسى: ئايا تۆ "نفر تارى" دەناسىت؟ بۆچى سەرت لەبىنىنى سورما؟

پامسىس وتى: بەلى پىشتىر چاوم پىئى كەوتوۋە، ئەو براۋەى ژەنىارانە ھەروەھا قسەشم لەگەلىدا كىردوۋە،

ستە ھوس وتى: ئەو دەقاۋدەق ھاۋتەمەنى تۆيە، تەمەنى ھەفدەسالى، بەلام ۋەك كىچىكى جوان ناز دەكات. ستە ھوس ئاڭادارى ئەو بوو كە دلى كۆرەكەى شەيدا ئەو كچە بوو. ئاماژەى بەتەمەنى دا بۆئەۋەى پىڭايەك بىت بۆ بىرپارەكانى داھاتوى، بەلام پامسىس "ى دل دۆپراۋ گىرنگى بەتەمەن نەدەدا...

ستە ھوس بە "پامسىس" ى وت: چەند ئىركىكى قورس چاۋەپىت دەكات، باشتىر وايە بۆ پىشۋازىكىردى "مىلئوس" ى داڭىركەرى "ترۆى" خۆت ئامادە بىكەيت.... "پامسىس" ىش دەيزانى كە مىۋانىكى دەستەلاتدارى ھەيە، دەبىت بىرات بۆ پىشۋازىكىردى.

پامسىس جلوبەركىكى سەرەكى پۆشىبوو و لە لەنگەرگادا بەشىۋەيەكى سەربازى پىئى دەكىرد لەناكاو دە دانە گەمىي يۆنانى يەك لەدۋاى يەك لە لەنگەرگا نىزىك بونەۋە و لەنگەريان گىرت. پاسەۋانەكانىش لەيەكەمىن تەماشاكىردىندا وايان دەزانى ئەمانە گەمىي جەنگىن كە بەو شىۋەيەك پىكەۋە يەك لەدۋاى يەك لەنگىران

گەرت بۇيە ھەندىك لە گەمىوانە جەنگىيەكانى مىسر خۇيان بۇ جەنگ نامادە كرد، بەلام بەتەماشاكردنى ئەفسرانى مىسرى ئەم نىگەرانيە رەوايەوہ ئەم پىشوازيە بەلاى "رامسىس" ەوہ زۆر ماندوكەر بوو، چونكە لاويكى كەم ھەوسەلە و مەراسىمى رەسمى و پىشوازيكردن زوو بىتاقەتى دەكرد، جىگىرى سەرۆك وشەي بەخىربىنى لەبەر خۇيەوہ دوبارە دەكردەوہ نەوہك لەكاتى خۇيدا ھەلە بكات. ئەو كەشتيانەي لە لەنگەرگادا لەنگەريان گەرت كەشتىگەلىكى تەواو نەبون، زۆربەي بەھوى دوايىن جەنگى يۇنانىيەكان زيانيان پىگەشتبوو و بەشىك لە چارۆكە و بەشەكانى تىرى بەسەختى تىك شكابوون و پىويستى بە نۆژەنكردنەوہ بوو، بىگومان ئەم كەشتيانەي گەشتبونە ئەوى لەپىياندا توشى چەتەي دەريا بوو بون و لەگەل ئەوانىشدا جەنگىبون، ئەوہى لەدەرياي مىدترانەدا "دەرياي ناوہراست" بەسەر كەشتىە يۇنانىيەكاندا ھاتبوو دەرچونيان شتىكى مەھال بوو. كەشتى يەكەميان بەپردى جولۆوہ پەيوەست كرا و ھەموان چاوپرەيان دەكرد كە بزافن مچ كەسىك لەكەشتىكە دادەبەزىت: پىاويكى بالا بەرن، چوارشانە، تەمەنى نىكەي پەنجا سال دەبوو، قىزىكى زەرد، پوخسارىكى زىر لەكەشتىكەوہ دەرکەوت. ئەو پىاوە بەھو زىپۇشى سىنە و پىنى، خودەيەكىش بەھىماي ئاشتى بەسىنەيەوہ چەسپاندبوو، لەدواي ئەوہوہ ژن و مىردىك كە لەو پىاوە بالايان بەرزتربوو، بالاپۇشىكى ئەرخەوانى و ئەو نىوہ تاجەي كە بەنىوچەوانىيەوہ نابوو بلىند پاىيى ئەو دوانەي نىشان دەدا. ژن و پىاوە لەپردە جولۆوہكە پەرىنەوہ و گەشتە لاى رامسىس. رامسىس وەك خانەخويىكە رىوپەسمى پىشوازي بەجىھىنا و وتى: مەن رامسىس، جىگىرى سەرۆكى مىسر، بەناوى قىرەون بەخىرھاتنتان دەكەم.

دواي ئەوہ نۆرەي مىوان ھات وتى: مەنىش نام "مىلائوس" ى كوپى "ناترىوس" ى پادشاى "ئىسپارت" و ھاوسەرم "ھلنە" لەشارى نەفرەتى "ترۆي" ەوہ دىين. ئەو شارەي بۇماوہى دە سال بەجەنگەوہ سەرقالى كىردىن، بۇيە داواي لىبورەنتان لىدەكەين بەھوى ئەوہى بەكەشتىگەلىك كە لەجەنگى "ترۆي" دا زيانيان پىگەشتوہ ھاتوين بۇ لاتان، ئايا مىسر پىمان پىدەدات پىش ئەوہى بگەپىنەوہ بۇ "ترۆي" لىزە كەمىك ھىز بەبەرخۇماندا بەپىنەوہ و بچەپىنەوہ؟

پامسیس وتی: بههوی ئه وهی پیتان ناو ته خاکی میسر وه به خیرهاتنتان دهکهن، به لام مؤله تی مانه وه تان له دهستی فیره وندایه. من جیگری سهروکم و جیه جیکاری فه رمانه کانی ئه وم، ئه گهر چه زده کهن به مه بهستی چه وانه وه تان لی ره دا که میک بمیننه وه ده بیست له ناو که شتی ه کانتاندا بمیننه وه تا ئه و کاته ی داوای مانه وه تان له فیره ون بکهین.

بۆ ئه و مه به سته ش شو رای ولات کو بونه وه یه کیان له گه ل یه کدا کرد و پامسیس له و کو بونه وه یه دا وتی: ئه م کابرا یۆنانیه به که سیکی ساخته دیته بهرچاوم. "مبوك" سیاسه تمه دار و پراویژکاری کاروباری سیاسی فیره ون که ته مه نی نزیک شه ست تا هفتا سالی هه بوو زهرده خه نه یه کی کرد و وتی: دیپلوماسیه ت وایزاند له گه ل گریمان و به خیرهاتن و نه هاتنتدا ناگونجیت، به لکو به پراستی ئه وه پادشایه که که دهستی هاوکاری بۆ درێژ کردوین.

پامسیس دوپاتی کرده وه: ئه م پیاوه خیانه تمان لی ده کات، به ناماده بونی له ولاتی میسر دا به و هه موو که شتی هه نگیانه وه زۆر لی به گومانم.

مبوك وتی: گومان کردن باشه، به لام په له کردن له بریار داند کاریکی هه له یه. فیره ون له و کاته دا گو ی له گوته ی ئه ندامانی شورا ده گرت، بۆنه وه ی له کو تاییدا بریاریکی گونجاو و باش بدات وتی: به باشی ده زانم "منلائوس" و هلنه "ی هاوسه ری بانگیشتی نانی ئیواره یان بکهین، دوا ی ئه وه بریاریکیان له سه ر ده رده کهین، به لام ئه وانه ی له گه لیدان له که شتی هه کانیاندا ده میننه وه تا ئه و کاته ی بریاره کانه مان یه کلایی ده کهینه وه...

"منلائوس" به هه نگاو یکی جیگیر له ته نیشت "هلنه" ی هاوسه ری وه له فیره ون نزیک بویه وه و کاسه ی کانزایی جوان له گه ل چه ند که وانیک که له داریکی نایاب دروست کرابوو پی شکه شی فیره ون کرد و وتی: ئه م جو ره که وانه مان له جه نگی "ترو ی" دا به کار هی ناوه، به ناو نیشانی با شترین دیاری و تیز بترین چه ک پی شه که شی فیره ونی ده کهین... ئه و ئه فسه رانه ی له گه ل پادشای "ئسپارت" دا هاتبون دامینیکی چوار به شی سور و جزمه ی درێژیان به ناو نیشانی شی وازی جلویه رگی ره سه نی ئه و ولاته له بهر کردبوو و باز نه ی لولی قژی شیان تا خوار شانیان

شۆږ دهبویه وه. "سته هوس" له تهنیشت "هلنه" که کراسیکی سهوز و جوانی له بهردابوو دانیشت و "منلائوس" ییش له لای دهستی راستی فیرعه وندا پراوه ستا. پادشای "ئیسپارت" چوبووه ژیر کاریگهری شکومهندی "وهرزای داگیرکه" وه که له داگیرکردنی ولاتاندا ناوبانگیه کی مهزنی به دهست هینابوو. دواي نهوه شهراب به نیو میواناندا دابه شکرا و زمانه کانی هینایه گو.

منلائوس بهم شیویه باسی جهنگی "تروی" ی کرد: چ توانا و سامان و ته مهنیکی گرابه هامان له پشت دهر وازی "تروی" وه به فیرو دا، بو ماوهی دهیه یهك.... له مکاته دا ناماده بوان له پاراوی و زالبونی "سته هوس" ی شارژی میسر به سهر زمانی "یونان"یدا که کاری وهرگیرانی نهو پوداوهی له نهستو گرتبوو سهریان سوپما...

پوخساری "هلنه" له ژیر په رده یه کی توپ شیوه دا داپوشرا بوو و سته هوس لینی پرسی: بوچی پوخسارتان له ژیر نه توره دا ده شارنه وه؟

هلنه وتی: له بهر نه وهی من وهك ئارژهنیکی نه فرهت لیکراو بومه هو ی نه وهی زوریك له پالنه وانه کان گیانیان له دهست بدن. میان دزی و نه دزینه شم بوبه هو ی نه وهی جهنگی کی ده ساله به دواي خویدا بهینیت، من بومه هو ی نه وهی "ئیسپارت" یه کان له شکرکیشی بکه ن و "تروی" داگیر بکه ن، له راستیدا ئیمه ده ستپیشخه ریمان له م جهنگه دا نه کرد، به لام هر بهوشیوهی پیشتر بوم باسکردی، من هوکاری سهره کی سهره لدانی نه م پوداوه بوم.

سته هوس پرسی: ئایا تانیستا خو ت به تاوانباری سهره کی جهنگی "تروی" دهزانی؟

هلنه وتی: له بهر نه وهی "منلائوس" هیشتا لیم نابوریت، بویه منیش له ژیر نه م په رده توره دا ههست به نازادی ناکه م.

سته هوس وتی: بوچی ههست به نازادی ناکه یت؟

هلنه وتی: چونکه زور رقم له "منلائوس" ه، چونکه نهوه من بوم هانم دا په نا بو ولاتی میسر ببات و که شتی هکانی له له نگرگاکانی میسر دا لابات، بو نه وهی بتوانم

داۋاي پەناھەندەيى لەمىسردا بىكەم! بىرى گەپرانەۋەم بۇ ئىسپارت ھىزىم ئازار دەدات!

ستەھوس بەزىمانى ھىماكان بەشىۋەيەك كە "ھلنە" ئاگادار نەبىت، بەدەم خواردنەۋەي مەيەۋە ئەم بابەتەي بۇ فىرەۋن گىپرايەۋە.

فىرەۋننىش وتى: دەبىت لەمبارەيەۋە پراۋىژ لەگەل ئەندامەكانمدا بىكەم.

"مىلئۇس" كاتى سەرى بەشەراب گەرم بوو باسى چۇنايەتى داگىركردنى "ترۆي"ى بەم شىۋەيە بۇ كردن: ئەم جەنگە بۇماۋەي يەك دەيە درىژەي كىشا، من لەھەموو كەسىك زىاتر لەپەفتارەكانى "ھلنە" دىگىران بوم، بەلام دەبىت دان بەنازاىەتى "ئەخىل" و قارەمانەكانى تردا بنىم. لەپاستىدا ئەۋەي يەكەمجار پىشنىيارى ئەسپە دارىنەكەي كرد "ئولىسىس" بوو، بۇئەۋەي سەربازەكان لەناو ئەسپەدارىنەكەدا خۇيان بشارنەۋە، خەلكى "ترۆي" زۆربون و ئەسپە دارىنەكەيان كىشايە ناو قەلەكەيانەۋە و وايان زانى سەركەوتنىيان لەم جەنگەدا بەدەست ھىناۋە. ئەۋەي لەم نىۋەندەدا لەھەموو پوداۋەكانى تر سەرنج پراكىشتەر دەھاتە بەرچاۋ، مامەلەي باشى "شئار" بوو لەگەل "پادشاي" ئىسپارت "دا. دواجار داۋاي تىكا و پىداگىرەكى زۆرى "شئار" بوبە ھۆي ئەۋەي فىرەۋن بەشىۋەيەكى كاتى پىيان پىبىدات لەمىسردا بىمىننەۋە، "شئار" شەو و پۇژ لەتەنىشت "مىلئۇس" دا چاۋەپىي ھەلىكى دەكرد بۇئەۋەي لەگەل پادشاي "ئىسپارت" دا دژى رامسىس يەك بگىرن و دژى پاپەپن!

شئار لەباخە گەۋرەكەيدا بەپۇج و گىيان پىشۋازى لە "مىلئۇس" كرد و مىلئۇس

لىي پىرسى: تۆ كۆرە گەۋرەي فىرەۋننىت، وا نىيە؟

شئار وتى: بەلى.

داۋاي ئەۋەش مىلئۇس يەكسەر پىرسىيارىكى تىرى لىكرد: بەلام لە

لەنگەرگاگەدا "رامسىس"ى براتان ۋەك جگىرى سەرۆك پىشۋازى لىكردىن و داۋاي

لەفىرەۋن كرد بۇماۋەيەك لىرەدا بىمىننەۋە، بەلام ئەگەر بەھەلەدا نەچۋىيتم بەپىي

نەرىتەكانى مىسر دەبىت كۆرە گەۋرە بىيىتە جىگىرى سەرۆك و لەداۋاي پادشاي

مىسر ئەۋ لەسەر تەختى پادشايەتىدا دەبىت دانىشىت.

شنار وتی: بەلام بەداخەوێ و نەبوو، لەهەمان کاتدا فەرمانپەرەوایی "پامسیس" ی
برام میسر لەناو دەبات، چونکە براکەم توانای فیرعەون بونی نیە.

منلائوس وتی: ناکۆکی و درژایەتی کردنی تۆ لەگەڵ "پامسیس" دا وەک ئەوێ وایە
کە درژایەتی فیرعەون بکەیت، وانیه؟

شنار وتی: "پامسیس" ی برام فیرعەونی باوکمی فیریو داوێ، ئەگەر
هاوێپەیمانێکی جێی متمانەم لەدەرەوێ و لاوت شک ببردایە دەمتوانی بەجێگیری
هەنگاوەکانم بنێم و هەرئەوێ فیرعەونی باوکم کۆچی دوایی کرد لەگەڵ هاوێدەست
و هاوکارەکاندا "پامسیس" م سەرنگون دەکرد. منلائوس لەوکاتەدا زۆر بەسەختی
پۆچووێ هزری خۆیەوێ...

بارەگای "میرئور" یەکەمین شوێن بوو کە لە لایەن "نفر تاری" ئەوێ پیشانی "هەلنە"
درا.

هەلنە وتی: بەپراستی ئەمە هەلیکی زۆر بێوێنە، دە ساڵ پەنجی جەنگ،
ئێستاش خاکی پەر بەپیت و جوانی میسر بۆ برینە کۆنەکانم وەک مەلەمێک وایە کە
لەحالی ساریژبوندایە. لەوکاتەدا لەبەرەمبەر گۆماوێکدا دانیشتیبوو و بێدەستەلات
دەگریا. "نفر تاری" دلنەوایی "هەلنە" ی دایەوێ و لێی پرسى: مەگەر لە "ئیسپارت" دا
تۆ شارژن نیت.

هەلنە وتی: منلائوس بەپوکەش والێکی دەداتەوێ، بەلام ئەو لەپلەوپایەى
پیاوێکی جەنگیدا شارێکی لەگەڵ زەویدا یەکسان کرد و کوشت و کوشتاری خستە
نیو دانیشتوانەکیەوێ، تەنها لەپیناوەوێ هاوسەرەکی بگەڕێنیتەوێ بارەگاکی
خۆی و پەلەى ئەم نەنگیە لەدامینی پاک بکاتەوێ، بەلام بەلای منەوێ ژیان
لە "ئیسپارت" دا وەک دۆزەخ وایە..... "نفر تاری" سەری لەم گوتانەى سوپما و بێ
لەبێدەنگی هیچ کارێکی تری لێ نەوێشایەوێ، "هەلنە" ش بەدەم گریانەوێ گەپرایەوێ
بۆ ژۆرەکەى خۆی، نفرتاریش لەوکاتەدا ویستی دلنەوایی بداتەوێ:

-شارژن "ستە هوس" دەیهوێت چاوی پیت بکەوێت.

هەلنە وتی: لەم ژۆرە ناپۆمە دەرەوێ.

نفر تارى وتى: بەلام شارنى مىسر چاۋەرپىتان دەكات، بۇ تۇباش نىيە ئەو بەچاۋەرپى بەيلىتەۋە. دىۋاي ئەۋە "ھلنە" ناچار ھەستايە سەر پى و خۇي پازاندەۋە بۇئەۋەى بىروات بۇ لاي "ستەھوس" ى شارن...

منلائوس سەرى لەبىنىنى ھونەرى دارتاشى مىسر سوپما، شوينى چاكسازى كەشتى مىسر كەشتى "يۇنان" ەكانى لەۋاۋەيەكى كورتدا نۆزەنكردەۋە، چارۆكە و ئەۋ بەشانەى زىانيان پىگەشتىبوو ەك يەكەم پۇژى دروستكرديان لىكردەۋە. نەك تەنھا كەشتىەكان، بەلكو سەربازەكانىش پىيان پىدرا دابەزە ناوشنارەۋە و خودى پادشاي "ئىسپارت" ىش قەرەبوى پۇژانى جەنگى لەمىسردا دايەۋە. "ھلنە" ش لەپۇشش و نەرىتى تازە، لەژىر كاريگەرى و پىداگرى "ستەھوس" بەنەرىتى مىسرىەكان جلى لەبەركردىبوو كە ئەۋ جۆرە پۇشاكانە "منلائوس" بە بىشەرمانەى لەقەلم دەدا. ژنانى مىسر لەچاۋ ژنانى يۇناندا زۆر ئازاد بون، يۇنانىەكان ژنەكانيان لەمالەكانياندا زىندانى دەكرد، لەكاتىكدا ژنانى مىسر كەسانىكى ئازاد و كۆمەلەيەتى بون و كار و ئەركىكى جياۋازيان ئەندام دەدا. "منلائوس" لە "ھلن و ستەھوس" نزيك بويەۋە، بەلام "ھلنە" ى ھاۋسەرى بەھىچ شىۋەيەك گويى نەدا بەھاۋسەرەكەى و لەبەريەۋە ھەلنەستا!

منلائوس وتى: ھلنە ئەۋە منم.

"ھلنە" ش وتى: دەتبىنم.

منلائوس وتى: بۇچى نەرىتى رىزگرتن بەجى ناھىنى؟

ھلنە وتى: بۇچى دەبىت پىزت لى بگرم؟

منلائوس وتى: لەبەرئەۋەى ھاۋسەر و فەرمانرەۋاي تۆم.

ھلنە وتى: فەرمانرەۋاي ئىرە فىرەۋنە.

منلائوس وتى: دەرۋىنەۋە بۇ ئىسپارت، خۇت ئامادە بكە.

ھلنە وتى: تۇ بەتەنھايى دەرۋىتەۋە.

منلائوس بەتەرەيىۋە پەلامارى "ھلنە" ى دا، "ھلنە" ش بەچەقۇيەك كە بەدەستىيەۋە بوو بەرگرى لەخۇي كرد و پاشەكشەى بە "منلائوس" كرد و وتى: سزاي دەستدرىژى كردنە سەر ژن لەمىسردا مەرگە... پادشاي ئىسپارت و

هاوسەرەکەى لەمیسردا دوچاری دەرگىریەکی خیزانی سەخت بونەو و "ستە هوس" ی شارژنى میسر بە بینینی ئەو دیمەنە ژن و میردى بەتەنها جیھیشت بۆئەوێ بى دەست تیوەردانى هیچ کەسێک گرتەکانیان چارەسەر بکەن. منلائوس گەپرایەو شوینی نیشتهجى بونی خوێ کە باخی "شنار" بوو و بەهۆی توپەییەو لەبەر خوێەو دەینەپاند. کاتیک "شنار" توپەیی پالەوانى یۆنانى بینى، ھۆکارەکەى لى پرسى، بەلام "منلائوس" لەوکاتەدا نەفرەتى لەئاسمان و زەوى دەرکەرد، پیکیک شەرابى بۆ ھینا و "منلائوس" یش ھەلیدایەو و لەسەر زەوى دانیشت: ئەم ژنە بێشەرەفە ژيانى منى نابوت کرد...

شنار وتى: ناحەقت نىە کە بەوشیوەیە توپە بیت، بەلام ئێرە میسرە و ژنان لەدەست نیشانى کردنى چارەنوسیاندان ئازادن.

منلائوس وتى: ئەو جوړە شارستانیە کە ژن بیهوێت قسەى خوێ بەجى بەینیت لەیۆناندا بونی نىە، نەفرەت لەم ئازادیە، نەفرەت لە "ھلنە"

شنار وتى: ھاوار و توپەیی، گرتەکان چارەسەر ناکات، من لەخزمەتى پادشای "ئیسپارت" دام.

منلائوس وتى: ژنەکەم بەپێى یاساکانى ئیو دەستى داووتە سەرکیشى کردن و سەرپێچى لەفەرمانەکانم دەکات، ئەم فیرەونەى میسر ئەوەندە ئازادى داو بەژنانى ئێرە کە بووتە ھۆى ئەوێ کەسێکى بێشەرمیان لیدەر بچیت.

شنار وتى: پادشای ئیسپارت میوانى خوێشەویستى منە، ئەگەر من بومە فیرەونى میسر بەدەست بەستراوى فیرى دەدەمە بەردەمت.

منلائوس سەرى لەم دەرپرینە سوپما و وتى: من دەبیت چیت بۆ بکەم؟

شنار وتى: دیر یان زوو فیرەون کەنارگیر دەبیت، ئەو بەتێپەرپونى تەمەنیکى زۆر خوێى لەپادەبەدەر پەنجاندوو، ئیمە تەنها پێویستمان بەکەمێک کاتە، خولیکى پشوو لەمیسردا بەپێوەیە، لەو پۆژانەدا دەتوانین پیکەو بەمەبەستى خۆمان بگەین، پادشای ئیسپارت دەبیت ھاوکاریم بکات بۆئەوێ بتوانم سەرەتا "رامسیس" ی برام لەناو ببەم.

خودای ست یان ئەهریمەن

"سته هوس" که واتای —ئەهریمەن زاده— دەگەیەنیت، مەزنتترین پەرستگای بۆ "ئزیریس" بنیات نابوو. خودای ئەهریمەن "ئزیریس" ی برایی کوشتبوو، و ئیستاش "ست" ی بکوژ بۆ هەتا هەتا جەستە ی درەوشاوە ی "ئزیریس" ی لەسەر شانی هەلگرتبوو. رامسیس و فیرعەون لەیەکەمین دەروازە ی بارەگای منارە ی دوسەرە ی پەرستگاوە تیپەڕین. دوو کەسیش لەکاهینەکان هاتنە پیش و لەهەمان ئەوکاتە ی رامسیس و فیرعەون خۆیان کرد بەو پەرستگایە دا دەست و پێیان لەهەسێرێکدا ئەتراوی کرد. دوا ی ئەو ئەو دوانە یان لەتەنیششت چالێکەووە تیپەڕاند، چەند دەرگایە ک لەبەرامبەر ئەو دوانە دا کرایەو، کاهینێک کە پۆشاکێکی سپی لەبەردابوو بەسەرێکی کەچەلەو "رامسیس" ی برده ژورەو و وتی: کپونش بەره! دوا ی ئەو رامسیس پێی نایە زەوی ئەو پەرستگایەو، بۆنی "کوندور" ٢٤ "لەهەموو شوێنێکدا دەهات، لەو پەرستگایە دا حەوت ژور هەبوو و رامسیس و فیرعەن سەردانی هەر حەوت ژورە کە یان کرد و خوداگەلیکی جیاوازیان بینی، دوا ی ئەو فیرعەون و کوپەکە ی ئەو فەرمانەکانی فیرعەونیان بەسەر ستونەکانی پەرستگا کەبە "هیرۆگلیفی" تۆمار کرابوو خوێندەو و فیرعەون بە "رامسیس" ی وت: ناوی بابا پیرانت لەئاسماندا تۆمار کراو. بەپێی یاسا دەبێت فەرمانەر وایی بکەیت، فەرمانە هەلکۆلراوێکی ئەم پەرستگایە لەهەرتدا تۆمار بکە.

²⁴ کوندور: کەتیرەیکە بۆن خۆشە کە لەدەرەختێکی دێداری وەک "مرۆد" لی دەکێتەو... سەرچاوە ﴿فەرمانگی عەمید﴾... وەرگێڕ.

دوای ئەو ڧىرەون و ڧامسىس لە ڧەرستگا ھاتنە دەرەو و بەرەو تەڧۆلگەيەك
پۆشتن كە بەدرەخت داپۆشرايوو.

ڧىرەون وتى: ھەموو سالىك لەسالىڧۆژى مەراسىم "ئزىرىس" زىندوو دەبىتەو و
كاتىكىش زىندوو بويەو ڧوبارى نىل ھەلدەستىت... شەوى دوای ئەو ڧامسىس
لەئوای ئوقيانۆسى نادىارى خواردەو، گەنمىكى خوارد كە بەجەستەى "ئزىرىس"
ڧەرەردە و گەشەى ڧىدرايوو، دوای ئەو بەرگىكى كەتانی لەبەرکرد و بۆ
ئەنجامدانى مەراسىم ڧەيوەندى بەگروپە ڧیۆزەكانەو كرد. كاھىنىك كە دەمامكى
چەقەلى لەسەردا بوو دەرکەوت و "ڧامسىس" يان بردە سەر گردى ڧیۆز و
شەونخونيان بەسەر جەستەيەكى مردودا دەستپىكرد و وێرد و نزاگەلىكى زۆريان
خويند. ڧامسىس چەند شەويكى لە "ئابىدوس" دا تىڧەراند، لەكەنار دەرياچەى
ڧیۆز لەكاتى بەڧیۆردنى ڧیۆرەسمى ڧەرستندا "گەمى" كەى ئوزىرىس لەناو ئەو
دەرياچەدا دەستى كرد بەمەلەكردن، جىگىرى سەرۆك ماوہيەكى درىژى لەكەنار
ڧلىكانەى خودای مەزندا تىڧەراند، شوينىك كە چواردەورى ڧرېوو لەئىسقان و
ڧۆخى ئەو ئىسقانە لەشيۆەى بالندەيەك سەردانى "ئابىدوس" يان دەكرد. نۆرەى
سەردانى خەزىنەى ڧەرستگا ھات: تا چاو كارى دەكرد ڧرېوو لەزىڧ و زىوى
پوخت، ھەموو كەسنىك دەبوو بۆ خودايان بەناونىشانى قورىانى و باج و ديارىيەكى
بكردايە بەقورىانى! ڧامسىس چەند جارىك سەردانى دالانى باوباڧىرانى كرد و ناوى
ڧىرەنەكانى ڧاڧردوى خويندەو. جىگىرى سەرۆكى مىسر لەحەوشەى ڧەرستگاوە
تىڧەڧى و بەرەو ڧوبار پۆشت، كاتى گەڧانەوہى بۆ "تبس" ھات و كاتى ئەوہش
ھاتبوو ڧەيوەندى بەكەس و كاريەوہ بكات.

ئاشكرا كۆردى نەينەكانى "ئىخاس ئامون"

موسا و كاھىنى مەزىن لەكۆشكى فەرمانزەوايىيەو بەرەو تەختى شارىن "ئىخاس ئامون" پۇشتى. "ئامون تىپ" بە "موسا" ى وت: دايكت لەئىستادا زۆر پىويىستى بەحەوانەو، نەكەى قسەى لەگەلدا بگەيت.

موسا وتى: قسەى لەگەلدا ناكەم، بەلام تەنھا دەمەويت لەتەنىشتىو بەم. ھەلگىرانى كەژاوەى تەختى دايكى "موسا" كەژاوەكەيان لەشويىنى تاييەتى خۇيدا دانا، چەندىن كەزەك بۇ خەواندىنى شارىن بەپەلە پۇشتى. موسا لەوكاتەدا تەماشايەكى پوخسارى دايكى كرد و بىنى چاوەكانى داخراون و لەسەرخۇ پرسى: بۇچى چاوەكانى داخستوو.

ئامون تىپ وتى: چونكە لەژىر كاريگەرى مادەى بېھوشكەردايە "تلياك" بۇماوەيەك ھەر بەوشىو، بېھوش دەبىت، دواى ئەو، بىدار بويەو دەبىت دوبارە تلياكى پى بدنەو، چونكە ئازارەكانى ھىشتا بەتەواوى سارىژنەبونەتەو و جىگەى بىرنەكان ئازارىان ھەيە، بەلام بەم شىو، بەھىچ شىو، ھەست بەئازار ناكات و بەچاوى خۆت دەبىنى بەئاسودەى خەوى لىكەوتوو، بۇيە ئىستا بەخەيال ئاسودەى بۇ بۇ نان خواردن.

موسا وتى: بەھىچ شىو، ھەست بە برسەتى ناكەم.

ئامون تىپ وتى: ھەز دەكەيت پىيان بلىم خواردنەكەت بۇ بەينە ئىرە.

موسا وتى: نانم پىناخورىت.

ئامون تىپ وتى: بەلام من بەپىچەوانەى تۆو زۆر برسەمە و زۆرىش ھەز دەكەم نان بخۆم، ھەز دەكەيت لەبرساندا لەپى بگەوم.

ئەو شويىنەي "ئىخساس ئامون" يان تىدا خەواندىبوو شويىنى تايىبەتى ئەو بوو،
لەھەمان ئەو ژورەشدا موسا سەردەمى مىندالى لەلاي دايكىدا تىپەراندېبوو. كاهىنى
مەزن لەكاتى خۇرئاوابوندا گەپرايەو بۇ لاي موسا.
موسا لەسەرخۇ وتى: ھىشتا ھەر بەوشىۋەيە خەوتوۋە.

كاهىنى مەزن وتى: چى لەۋەباشترە، خەوتن باشتىن چارەسەرى دەردىەتى...
كاتىك موسا تەماشاي دايكى دەكرد تىشكى خۇر لەدواين پوناكى
خۇرئاوابوندا بوو و بىنى، خەوى دايكى زۇر لەۋە قولترە كە "ئامون تپ" وتبوى،
چونكە مۇۋە ھەرچەنىك لەقۇلايى خەودا بىت، بەلام جولەي سىنەي بۇ ھەناسەدان
سەر و خوار دەكات، بەلام موسا ھەستى كرد سىنەي دايكى بىجولەيە، بۇيە ھەستا
لىي نىزىك بويەو و تىپەي دلى دايكى گرت، دواي ئەو "ئامون تپ" ي بانگ كرد
بەنىگەرانيەو پىي وت كەۋەك بلىي دلى لىنادات. كاهىنى مەزنىش بۇماۋەيەك
تىپەي دلچى گرت و وتى: تۇ راست دەكەيت، چىتر دلى لىنادات... دواي ئەو
موسا بەپەلە لەو ژورە پۇشتە دەرەو و ئاۋىنەيەكى مەفرەغى لەژورەكەي تردا ھىنا
و لەبەرامبەر لوتى دايكىدا پايگرت بۇئەۋەي بزانىت ئايا بەپراستى ھەناسە دەدات
يان نە. بەلام ھىچ جولەيەكى لەناو ئاۋىنەكەدا بەدى نەكرد، ئاشكراۋو كە ئىخساس
ئامون چىتر ھەناسە نادات. كاهىنى مەزن ئاۋىنەكەي لەدەستى موسا گرت و دورى
خستەو لەدايكى و پىي وت: دايكت كۇچى كرد بۇ نىشتىمانى خۇرئاۋا... موسا
بەدەم ھاۋار و گريانەو خۇي ھەلدايە سەر جەستەي دايكى. "ئامون
تپ" بەھەرشىۋەيەك بوو موساي لەو ژورە ھىنايە دەرەو و تەۋاۋى ئەو شەۋەي بۇ
دلنەۋايى دانەۋەي موسا تىپەراند: ئەي موسا مەرگ شتىكى سىروشتىيە، ۋەك
لەدايك بون، نابىت ھىچ كەسىك دلگرانى خۇي لەبەرامبەر مردنى ھىچ كەسىكدا
دەربىرپىت، چونكە بەھىچ شىۋەيەك ناتۋانرپىت پى لەمەرگ بگىرپىت، ھەرچەند
لەدەستدانى خۇشەۋىستانمان بەلامانەۋە سەختە، بەلام پەسەندكردنى ئەم پراستىيە
لەتۋاناي كەسانى بەھىزدايە، پۇژىك دەمرىن، بگىرە ھەموومان لەسەرەپىي
مەرگداين، كەمىك درەنگ برۋىن يان زوۋ ئەم پىگايەمان ھەر بەمەرگ كۇتايى دىت،
كاتىك مەرگ لەسەرەپىي ھەمووماندا بىت، چىتر پەۋا نىيە بۇ لەدەستدانى كەسانى

خۇشەويستمان بگرين. مانگ مەلھات و ھەردو چاۋەكان بۇ مانگيان پوانى. موسا زۆر بەقوللى پۇچوۋە بىر و ھزرى خۇيەۋە و بىدەنگ بوو.

ئامو تپ وتى: بىر لەچى دەكەيتەۋە بۇ قسە ناكەيت؟

موسا وتى: خەمى ئەۋە دايگرتوم كە دايكم ويستى نەينىيەكم بۇ ئاشكرا بكات و زۇرىش بەلامەۋە گرنگ بوو، بەلام نەيتوانى، خۇزگە پىداگريم لى بكردايە بۇئەۋەى باسى ئەۋ نەينىيەى بۇ بكردايەم، ئىستاش دەمامكى لەخاك داپۇشراۋى ئەۋ نەينىيەى لەگەل خۇيدا ناشت و منىش لەبىئاگايى ئەۋ نەينىيە زۆر دىكرانم.

ئامون تپ وتى: خەم مەخۇ من ئاگادارى ئەۋ نەينىيەم و ھەر ئەمشەۋىش بۇتى باس دەكەم بۇئەۋەى كەمىك خەيال ئاسودە بيت. يەكەم دايكت لەبەرئەۋە تەنھا ناۋى "موسا" لى لىنايت بۇئەۋەى بتوانى ناۋى "ئاتون موسا" لەخۇت بىنىيت، بەپىچەۋانەى ئەم حالەتەشەۋە ئەگەر ناوت "ئامون موسا" بوايە و بتويستيايە ناوت بگۇرپىت يەكسەر دەيانكوشتى، ھىنانە زمانى ناۋى "ئاتون" لەميسردا سزاكەى مەرگە.

موسا وتى: لىرەۋە ئەۋەم بۇ دەردەكەۋىت كە دايكم لەپىرەۋانى "ئاتون" بوۋە.

كاھىنى مەزن وتى: بەلى.

موسا وتى: دەمزانى كە دايكم پلەۋپايەيەكى مەزنى لەھزرىدا بۇ من لەبەرچاۋ گرتبوو، بەلام چۇن بتوانم بۇنمونە بگەمە پەلەۋپايەيەكى مەزن لەكاتىكدا نازانم خەلكى كۆيم.

كاھىنى مەزن وتى: وايە تۇ ھىشتا نازانى خەلكى كۆيىت و ئەۋە ھەمان ئەۋ نەينىيە كە بەداۋىدا دەگەرپىيت. يەكەم تۇ خەلكى ميسر نيت.

موسا وتى: خۇشم ھەستەم بەۋە دەكرد، چۈنكە قەد و بالا و پوكارى دەردەۋەم بەۋ شىۋەى لىى وردبومەتەۋە زياتر لەخەلكى "كوش" دەچىت نەك خەلكى ميسر.

كاھىنى مەزن وتى: خۇشەختانە تۇ لەفیرگەى مېژوۋ خويندوتە و زۆر بەباشى شارەزاي مېژوۋى ميسرى، تۇ دەبىت ئەۋەت خويندىتەۋە دۋاى ئەۋەى بانگەشە بۇ خوداى ئاتون كرا ھەراۋورىاۋ و كوشت و كوشتارىك لەميسردا پويىدا، لەھەموۋى گرنگتر كاھىنەكانى "ئامون" لەدەرامەت و گەنجىنەى با ھاوردەى

پەرستگاكان بېبەش بون و ئەم بېبەش بونەش بو بەهۆی ئەوێ خەلكی بەگژ
یەكتردا هان بەدن، دواى ئەو شەپە ناوخۆییە میسر گەپرایەوه بو خودای ئامون كه
باسکردنى زۆر دەكیشیت. فیرعون "هورم هب" كه جینشینى "ئەخناتون" بوو
لایەنگرى "ئاتون" ی دەکرد و كۆپەكەشى بەسەختى "ئامون" ی بوو، ئەو ناوی
له "ست هوس" هوه بو "وهرزای داگیركەر" بەسەرھاتی پیشینەى باوكی دەگەریتەوه
بو پیش "ئاتون" كۆپى "هورم هب" بەواتا "ست هوس" - وهرزای داگیركەر - ژنیكى
زۆرى هەبوو، بەلام "ئخاس ئامون" یشى زۆر خوشدەویست، ئەم شازادەیه
سەرەتا "ئخاس ئاتون" بوو، بەلام بەناچارى گۆپى بە "ئخاس ئامون"، ئەو
لەهەرەتى لایەتیدا بو بەهاسەرى "وهرزای داگیركەر"، بەلام بەداخەوه لەدوایدا
پەیی بەوه برد كه ژنیكى نەزۆكه. نەزۆكى لەبارەگای فیرعوندا كارەساتە. بۆیه
فیرعون ماوەیهك چاوەڕپى كرد، بەلام كاتێك بینى "ئخاس ئامون" مندالى ناییت
دەستی كرد بەژن هینان و وهك خۆت دەبینى مندالىكى زۆرى هەیه. منیش
سەردەمانێك ئاشنايەتیم لەگەڵ "ئخاس ئامون" دا پەیدا كرد كه لەدەردى نەزۆكى
ئازارى دەكیشا و هەمان ئەو ئازارە بوبەهۆی ئەوێ توشى سەرئیشە و خەمۆكى
ببیت. ئەم ژنە بەهۆی ئەم بېتاقەتى و بېزارىەى حەزى دەکرد كۆچ بكات، ئیمەشى
لەكاتى ئەم گەشتەیدا لەگەڵ خۆیدا دەبرد بۆئەوێ كه مێك لەئازارى تەنھایی كەم
بكاتەوه. ئەو شوینەى حەزى دەکرد گەشتى بۆ بكات ئەو پوبارە لاوەکیانە بوو كه
دەپژانە پوبارى نیلەوه، لەیەكێك لەگەشتەكانیدا پۆشتین بۆیەكێك لەو پوبارانەى
دەپژایە پوبارى نیلەوه، پوبارى نیل كەمێك تەنگتر بویەوه و سەول لیدمەرەكانیش
ناچار كەمێك لەسەرخۆتر سەول لێبەدن. ئیمەش چەند "گەمى" هەكمان هەبوو و
پاسەوانەكان لەهەردوو لاوه یان لەدواوه یان لەپیشەوه دەپۆشتن، گەمێكەى ئیمە
گەشتە شوینێك چیتەر نەدەتوانرا بە گەمى برۆیت، دایكت لەناوەپراستى بەلەمەكەدا
دانیشتبوو و گوێی لەگۆرانى یەكێك لەژنەكان دەگرت، كاتێك ئاگادارى ئەوه بوو كه
چیتەر لەوه زیاتر ناتوانیت بەرەوپیشتر بروت، لەسەر "گەمى" كه هەستایە سەرپى و
تەماشای چواردەورى كرد و چاوى بە سەبەتەیهك كەوت كەبەگژوگیای كەنارى ئەو
پوبارەدا گیرى كردبوو، "ئخاس ئامون" هەر بەوشیۆهێ كه پراوەستابوو تەماشای

ناو سه به ته که ی کرد و مندالیک تیدا بینی، به له مه که که می که نارگیری کرد و "نخاس نامون" مندالی له ناو سه به ته که دا دهرینا و بردیه ناو "گه می" که ی خویه وه، مندال ده گریا.

موسا پرسى: ئه و منداله ته مه نی چه نیک بوو؟

کاهینی مه زن وتی: وا بزائم کاتیک دایکت له ناو سه به ته که دا دهرینایت ته مه نت ده پوژیک ده بوو، دیاربوو که ماوه یه کی زور نیه داو بویتیان به دهم ئاوه وه. برسیت بوو و ئه مه ش خوی بوخوی گرفت بوو، ده بوو که سیکمان پهیدا بکردایه بونه وه ی شیرت پییدات، پهیدا کردنی که سیک که بتوانیت شیرت پی بدات بهوشیوه یه ش کاریکی ئاسان نه بوو. خوم توم له باوه شگرت و چومه ناو لیتاویکه وه، وام ده زانی ئیستا ده چه قمه ناو ئه و قوپاوه وه، به لام دواى سهد ههنگاوئیک له ژیر پیمدا هه ستم به زویه کی پهق کرد و له دور وه چاوم به کومه ئیک خه لک که وت پینچ سهد که سیک ده بوو ئاگریکیان کردبویه وه و به چوارده وری ئاگره که دا دانیشتبوون. به راستی به بینینیان زور خوشحال بوم و زانیم ئه م منداله ده بیت هی یه کی که له م ژنانه بیت. کاتیک لییان نزیک بومه وه هه له اتن، به لام سنوقیکیان لی به جیما، هه موشیان ده یانزانی چی له و سنوقه ده که م. هاوارم کرد بوچی لیم هه لدین، هیچ کاریکم پیتانه وه نیه، هاتوم بو لاتان بونه وه ی یارمه تیم بدهن، من کاهینیکی میسریم و دژایه تیتان ناکه م، وهرن و سنوقه که تان به رنه وه. ئه و کومه له خه لکه کاتیک زانیان کاهینم ورده ورده گه رانه وه و به ره و سنوقه که پوشتن. له ناو سنوقه که دا ماریکی پهش لوی خواردبوو. تیگه شتم که ئه و کومه له خه لکه مار ده په رستن! ئه و مار، پهش ماریکی ئاوی بی زیان بوو.

موسا پرسى: نه تزانی ئه و کومه له خه لکی کوئ بون.

کاهینی مه زن وتی: با زانیم، ئه وانه خه لکی "کوش" بون، پيش ئه وه ی بین بو "کوش" له "که نعان" و ولاتی "سینا" دا ده ژیان، وشکه سالی ناچاری کردبون بو ئه م ناوچه یه کوچ بکه ن. دواى ئه وه فیرعون - ست هوس - ئه مانه ی وه کویله یه که له م ناوچه یه دا په سه ند کرد و کاری پی ده کردن. ئه مانه ده یانوت له خیلئ "ئسرائیل" یه کانن و له نه وه ی "لوی" ن، "لوی" کوپی ئیسرائیل بوو. ئه مانه

بۇ قوربانى كىردىن كۆيۈپۈنەنە، دەيانويست قوربانى پېشكەشى مار بىكەن، بۇئەۋەي لەم نەگبەتتە پىزگارىيان بېيىت! لەو سەردەمانەدا-ست ھوس-ى فىرەون زۆر بەسەختى ئازارى ئەم خەلگەي دەدا، بىگرە فەرمانى دابوۋى مەندالەكانيان لەدايك و باوكيان جيا بىكەنەۋە. بېگومان بوم لەۋەي دايكى ئەم مەندالە لەنيۇ ئەم كۆمەلەدايە و دايك و باوكى بۇئەۋەي لەئازارى فىرەون پىزگارى بىكەن پېشتىر خىستويانەتە ناو ئەم سەبەتتەيە و دابىيتيان بەدەم ئاۋى پوبارى نىلەۋە.

موسا پرسى: لەمەۋە بۇمان دەردەكەۋىت كە من كۆيلە زادەم؟
كاھىنى مەزن وتى: ئەم تېۋوانىنە لەھزىت پاك بىكەرەۋە، تۆلەقوتابخانەدا خويندوتە و لەباشترىن شوۋىن و لەژىر دەستى باشترىن مامۇستادا وانەت خويندوۋە و لەباۋەشى شازادە "ئىخاس ئامون" دا پەرۋەردە كراۋىت، ھەر لەبەرئەۋەش بەشازادەيەك لەقەلەم دەدرىيت، سەرەپاي ئەۋەي لەپوبارى نىل دا لەناو سەبەتتەيەكدا تۆيان گىرتىتەۋە.

موسا پرسى: دۋاي ئەۋە چى پويىدا؟
كاھىنى مەزن وتى: ئەھا! بەلى من بەو كۆمەلە خەلگەم وت ئەم مەندالە بىرسىيەتى، پىۋىستىم بەكەسىكە شىرى پىيىدات.
وتيان: مەندالى تازە لەدايك بوو شىرى ھەموو ژنىك ناخوات، تەنھا مەمكى دايكى خۇي دەگىت.

تكاى ئەۋەم لىكىردىن ئەگەر دايكى لەنيۇ ئىۋەدايە بىيت و شىر بەمەندالەكەي بدات... ھىچ ۋەلامىك نەبوو، بەلام دواجار بىنىم بەزمانى خۇش ناگەم بەھىچ ئەنجامىك، بۇيە زمانى ھەرەشەم بەكار ھىنا و ھاۋارم كىرد: ئەم مەندالە لەلاتان بەجى دەھىلەم و دۋاي ماۋەيەك دەگەرپىمەۋە بۇ لاتان، ئەگەر كەسىك لەنيۇ ئىۋەدا پەيدا بوو شىر بەو مەندالە بدات باشە، ئەگىنا ھەموۋتان سوۋارى كەشتىيەك دەكەم و دەتانبەمە شوۋىنىك كە بەقامچى لىتا بدات بۇئەۋەي دان بەۋەدا بىيىت كى دايكى ئەم مەندالەيە. ئەم پېشەكەيە كارىگەرى خۇي ھەبوو و دايكى راستەقىنەت مەمكى خىستە ناو دەمت و شىرى پىيىدات.....

موسا لەم كاتەدا قىسەى بەكابرەى كاھىن بېرى و لىيى پرسى: لەمخالەتە بۆم دەردەكەوئىت كە تۆ چاوت بەدايىكى پاستەقىنەم كەوتوۋە؟.... دواى ئەوئەش موسا لىيى پرسى: ئەگەر ئەمانە مىسرى نەبوون، تۆ بەچ زامانىك قىسەت لەگەلدا دەكردن؟ ئامون تپ وتى: ئەمانە لەبەرئەوۋەى ماۋەيەكى زۆر لەمىسردا بون دەيانزانى باسى چى دەكەم و لەبەرئەمبەرىشدا ۋەلاميان دەدامەۋە. يەككە لەپىياۋەكانى كۆش پرسى: بۆچى دەتەوئىت پىشكىن بۆ ژنەكانمان بكەيت، بۆئەوۋەى دايىكى پاستەقىنەى ئەم مندالە بدۆزىتەۋە؟

منىش پىم وتن: مەگەر ئابىنن ئەم مندالە لەبرساندا چۆن ھاۋار دەكات. ھاۋكارىم بىكەن بەزەيىتان بىت بۆئەوۋەى شايستەى سۆز و بەزەيى بن. من ھاۋكارىتان دەكەم...

دواى ئەوۋە كاھىنى مەزن وتى: تۆ دەيىت "ئىخاس ئامون" بەدايىكى پاستەقىنە خۆت بزانى، چونكە تا دواين ساتى ژيانى ھەۋلى بۆ داۋىت، بەلام دايكە پاستەقىنەكەت سەرەپراى ئەوۋە دەيىنى دەگىرىت و ھاۋار دەكەيت و لەۋانەيە لەبرساندا بىرىت نەھاتە پىشەۋە بۆئەوۋەى شىرت پىدات، ھەلبەت دواچار بەھەرەشە شكىستەم بە دانبەخۇداگىريان ھىئا. "ئىخاس ئامون" زۆر بەتوندى بەتۆۋە پەيۋەست بوو و دايكت بۆماۋەيەك شىرى پىدات، بەلام بەفەرمانى قىرغىن و بەتكاى "ئىخاس ئامون" ھەموو ئەو كەسانەى ئەو پۆژە بىنەرى پەيداۋونى تۆ بون رەۋانەى شوئىنىكى دور كران.

موسا پرسى: چى بەسەر دايكەدا ھات؟ كاھىنى مەزن وتى: ئىخاس ئامون بۆماۋەيەك لەۋىدا چادى ھەلدا و نەيىردىتەۋە بۆ كۆشك، بەلام لەبەرئەوۋەى شىرى ھىچ كەسكى تىرت نەدەخوارد، تا ئەۋكاتەى سەردەمى شىرخواردنت تىپەراند دايكت لەلات مايەۋە، دواى ئەوۋە گەراندانەۋە بۆلاى خىلەكەى خۆى لەبەرئەوۋەى نەيدەۋىست خەلكى بزانن ژنىكى ئىسرائىلى دايكى تۆيە، بەلكو دەۋىست ۋا خەلكى تىگەيەنەت كە تۆ كۆپى ئەۋىت! تۆ ئابىت ھىچ پەخنەيەك لە "ئىخاس ئامون" بگىرىت، لەبەرئەوۋەى ئەگەر تۆى لەپوبارى نىل نەگرتايەتەۋە بىگومان دەۋىتە نىچىرى تىمساحەكان.

داگیرکەرى "تروى" و شنار لەپلانگىرىدا

"مىنلئوس" لەھەموو مێواندارىيەکی کۆشکی ميسردا بەمىوانىيکی شايستە لەقەلەم دەدرا و بەشداری ھەموو ئاھەنگەکانى دەکرد، پەيوەندى "مىنلئوس" و "ھلنە" بەھۆى ئەم ھاوشىنيە ناچارىيەو لە شەپ و دەمەقەرەو گۆپا بەسازش و پەيوەست بون، بەلام "پامسىس" وەك پيشوو بۆچونى لەبەرامبەر پادشای پيشوودا نەگۆپا، لەبەرامبەرىشدا "شنار" پۆژ لەدواى پۆژ تا دەھات لەمىنلئوس نزىكتەر دەبويەو. نەبونی "پامسىس" لەتەنىشت فیرعەوندا لە "ئابىدوس" ئەو ھەلەى پەخساند كە شنار لەگەل "مىنلئوس" دا نەخشە و ئەو پلانانەى كە دەیانەوێت تاوتوى بكەن بێنەوێ "پامسىس" یان فیرعەون لەم سەكۆیەدا بونیان ھەبێت. ئەو دوانە پیکەوتن لەسەر ئەوێ دەبێت "پامسىس" بەھیرشێك لەناوى ببەن، بگرە نەخشەى شىوازی ھیرشەكەشیان كیشا، دوو ئەفسەرى یونانى لەنیو ھیزی پاراستنى ئاسایشی كۆشك كە پاسەوانى كۆشکیان لەئەستۆدابوو، ئەم پيشنیاىیان پەسەند كرد، چەند بەكرىگىراویكى تریشیان لەچەند شوینىيكي جیاوازا دەستنىشان كردبوو كە لەكاتى جیبەجى كردنى پلانى كوشتنەكەدا بێنە ناو سەكۆى ئەم نەخشەو و ھاوكارى جیبەجیكەرانى ئەم پلانە بكەن. "شنار" یش بەلینى دا سود لەھەندى خەلك دژى پامسىس وەرگرێت. لەسەرەتای ھاتنى "مىنلئوس" بارى تەندروستى فیرعەون باش نەبوو و "شنار" یش ھەولیدا زانیاریەك لەبارەى تەندروستى باوكى بەدەست بھێنیت، فیرعەون نەخۆش بوو بەلام بەروكەش وا دەرئەدەكەوت كە نەخۆش بێت. شنار نەیدەویست باوكى بمریت بۆ گەشتن بەپەلەى فیرعەون بون پىویستى بەباوكى بوو، بەلام لەبەرنامەیدا بوو

که "پامسیس" بکوژیت، شنار له نه بونی "پامسیس" دا په نای بۆ هه موو هه ول و پلانیک ده برد، بگره داوای هاوکاری له "دولانت" ی خوشکیشی کرد و به لینی پندا کاتیک بوو به فیرعمون پله و پاییه کی باش بدات به "ساری" هاوسه ری، ئه مهش ده قاده ق له کاتیکدا بوو که ساری و دولانت-زاوا و کچی فیرعمون-به فرمانی پامسیس به هوئی ئه وهی داوایه کی نابه جییان لی کرد بوو له شاری "تبس" ده رکرابون. دولانت به دهم گریان ه وه وتی: ئیمه چیتر له شاردا نین، له بهر ئه وهی ده رکرابون.

شنار پرسى: بۆچی ده ریان کردون؟

"دولانت" ی خوشکی شنار وتی: "ئامنی" نوسهر و به ریوبه ری کاره کانی "پامسیس" ئه و تاوانه ی خسته پالمان که ئیمه پلانگی پیمان دژی پامسیس کردوه؟

شنار پرسى: ئایا به به لگه وه ئه م تاوانه یان دایه پالتان یان ئه م تاوانه یان بۆ هه لبه ستن؟

دولانت بۆما وه یه ک ییده نگ بوو و دواى ئه وه وتی: هه لبه ت به به لگه وه، هه لبه ستراو نیه.

شنار وتی: به دلنیا ییه وه ئه م بابه ته راسته ئه گینا هیچ که سیك ناتوانیت به و سادیه یه تاوانیکى ناوا بداته پال هیچ که سیك بۆ ئه وهی تاوانباری بکات! دولانت وتی: تۆ دلگرانی ئه م بابه ته ییت.

شنار وتی: به بیستنی ئه م بابه ته به داخه م.

دولانت وتی: بۆچی؟

شنار وتی: چونکه ئه گهر ئه م هه وله تان پلانگی پری بوبیت بی ئه نجام بووه!

دولانت وتی: که واته تۆش ده ته ویت دژی پلانگی پری بکه ییت... ئایا من و هاوسه ره که م ده توانین له گه ل تۆدا دژ پامسیس راوه ستین؟

شنار وتی: ههر له بهر ئه وهش ویستم چاوم پیئت بکه ویت، خۆم ویستم ئه م پیشنیاره ت لی بکه م. من ئیوه له شوینیکدا جیگیر ده که م، پیویست به وه ناکات خۆتان ده ربخه ن، به لام پرسیاریک: ئه م پلانگی پریه له بهر ژه وه ندی کیدایه؟ ئایا له بهر ئه وهی کچی فیرعمونیت ده تو یست به کوشتنی پامسیس ده سته لاتیک

بىبەخشىت بە سارى ھاوسەرت؟ دواى ئوۋە وتى: لەم ھاوپەيمانىدە دەبىت ئەم جۆرە بىرۇكانە لەمىشكت پاك بىكەيتەۋە، ئەم پىلانگىرپە دەبىت لەبەرژەۋەندى مندا كۇتايى بىت، ئوۋىش ئوۋەيە من بىمە فىرەۋنى مىسر. ئوۋە منم كە دەبىت بىمە پادشاى مىسر.

شمار دواى "دولانت" ھەۋلىدا پزىشكە تايىبەتەكانى فىرەۋنىش بەلاى خۇيدا راكىشىت و لەمبوارەدا ھەۋلىكى زۇرى دا، بەلام تىرەكەى ئامانجى خۇى نەپىكا، بۇيە پىگايەكى تىرى گرتەبەر ئوۋىش ئاشكراكردى شويىنى دروستكردى دەرمانى پزىشكانە لەيەكىك لەتاقىگاكانى پەرستگا، تەنھا ئوۋە بۇ شمار بەس بوو كە ناۋى ئوۋ پەرستگايە ئاشكرا بكات، شمار ھەموو ھەۋلىكى بۇ ئوۋ مەبەستە خستە گەر تا زانى پەرستگا "سخت" شويىنى ئامادەكردى دەرمانەكانى فىرەۋنە. ئىستاش نۆرە ئوۋەيە چۇن بچىتە نار دەرمانخانەكەۋە و بەچ شىۋەيەك بەرپوبەرى ئوۋ تاقىگايە بكاتە ھاۋپى و ھاوپەيمانى خۇى، بۇئەۋەى دەستكارى جۇرى دەرمانەكان بكات. بەرپوبەرى تاقىگاكە پىاۋىكى تەمەن چل سالەيە كە ژنىكى جوانى ھەبوو، ژنەكەى ھەمىشە گلەيى لەكەمى موچەكەى دەكرد و شمار بەكەمىك تىپرامان پەيى بەھەموو ئەم لايەنەنە برد و خالى لاۋازى لايەنى ئابورىيانى كرده ئامانجى خۇى و بەم شىۋەيە نىچىر زۇر بەئاسانى دەخاتە داۋەۋە. بەپىي گوزارشتى پزىشكەكان فىرەۋن توشى نەخۇشەك بوۋە كە زۇر لەسەر خۇ بەرەۋپىش دەۋات، بەلام ھەرەشەئامىز و كوشندەيە. بۇيە تەختى فىرەۋن دواى ماۋەيەكى تىر بى فىرەۋن دەمىنىتەۋە.

سارى زاۋاى فىرەۋن و ھاوسەرەكەى "دولانت" بەپىي فەرمانەكانى شمار لەشويىنىكى پارىزراۋدا جىگىربون، بۇئەۋەى ھەم لەسەرەكەۋتەكەيدا بەشدارىن و ھەم تۆلەى خۇيان لە "پامسىس" بىكەنەۋە، دولانت پۇشت بۇ پەرستگاي مەزنى "كرنك" و دەيوت: لەگەل ھاوسەرەكەيدا پۇشتوۋە بۇئەۋەى لەۋى دەست لەژيان ھەلگرن و گۆشەگىرىن، ھەرئەۋەى لەپەرستگاي "كرنك" گۆشەگىر بون كچ و زاۋاى فىرەۋن دەستيان بەپلانگىرپەكانيان كىرد. "دولانت" لەنىۋ ھاۋپى و كەسە نىزىكەكانىدا بەشىۋەيەكى ئاراستەخۇ بوختانى بۇ پامسىس دروست دەكرد، ئوۋ

تهنہا کەسێک بوو کە دەیتوانی دەستی بگەینێتە نەینێه تاییهتەکانی پامسیسی
 برای. ئەو بەگوتەکانی پوختساریکی نەفرەتنامیز و دزیوی بو پامسیس دروست
 کردبوو و ساری ھاوسەریشی کە پۆلی کاهینیکی گۆشەگیر و تۆبەکاری دەبینی و
 پێشتر سەرپەرشتی قوتابخانەیی "کەپ"بوو، بەناو نیشانی مامۆستایەکی ئاسایی
 لەبۆنە جۆراوجۆرەکانی "کەپ"دا کاری گۆلخستە ناو گۆزەیی لەئەستۆ گرتووبوو و
 گسکی میجراییشی دەدا، لێبوردەیی ئەو بوو مایەیی سەرنج پراکیشانی ئەندامانی
 دەستەلات و ھەرئەوێش بوو ھۆی ئەوێ بانگیشتی سەر سفرەکانیان بکەن
 و "ساری"ش لەم جۆرە دانیشتانەدا دژی پامسیس قسەیی دەکرد...

نفر تارى و "رامسيس" ى جىنشىن

پەفتارى "نفر تارى" لەبەرامبەر "ستەھوس" ى شارنى مىسر بەناونىشانى خزمەتكار شايستە و شايەنى دەست خۆشى بوو، لەسەرخۆ و ھاوسەنگ و دانبەخۆداگر بوو، شارن زۆر "نفرتارى" لا پەسەند بوو. "رامسيس" ىش ھەر لەيەكەمىن چاوپىنگەوتن پىيەو پەيوەست بوو بوو، ھەر ھەستايىشى دايكى لەبەرامبەر پەفتارەكانى "نفرتارى" دا ئەوئەندەى تر پەيوەست بونەكەى زياد كرد و گەشتە ئەو بېروايەى ژيانى ھاوسەرى لەگەندا پىك بەيئىت، يەلەم ژنىكى تر لەژيانى "رامسيس" دا ھەبوو ئەو ژنەش "ئىزت" بوو كە پەردەى كچىنى خۆى پىشكەشى رامسيس كردبوو و چىتر دواى ئەوئەش بەبەشيك لەژيانى رامسيس لەقەلەم دەدرا و لەكوئايىشدا ناچار داواى كرد و ژيانى ھاوسەرى لەگەندا پىكەينا، بەلەم فرە ژنى لەخانەدانى فیرعەوندا بەكارىكى ئاسايى لەقەلەم دەدرا، فیرعەون زياد لەسەد مندال و ژنى ھەبوو. رامسيس لەگەل خۆیدا "نفرتارى" برد بوو پەرسىگای "ئابیدو" بۆئەو زياتر ئاشناى خورەويشتى ببیت... و سبەى ئەو پۆژە "ستەھوس" ى شارن دەسبەندىكى زىپرى پىشكەشى "نفرتارى" كرد بۆئەوئەى لەوودوا لەبۆئەو يادە ئاينىەكاندا لەدەستى بكات. "نفرتارى" ش ئەم ھەلبەزاردنە زۆر كارى تىكرد و دەستى كرد بەگريان، ئەو دەبوو ھاوسەرى ئايندەى فیرعەون، پلەوپايەيك كە ھەر بەبیريشیدا نەدەھات... دواى ماوئەيكە "نفرتارى" سكى پەبوو و مندالىكى بۆ رامسيس ھىنايە دنياو، بەلەم ئەو مندالە تازە لەدايك بوو دواى دوو مانگ كۆچى دوايى كرد، نفرتارى بەھۆى لەدەستدانى ئەو مندالە تازە لەدايك بووئەى توشى خەمۆكى بوو، بەھۆى ئەم خەمۆكىو بەسەختى نەخۆش كەوت. رامسيس زۆر بە "نفرتارى" ھە پەيوەست بوو و ھىچ كاتىك بەتەنھا جىنى نەدەھىلا.

ھەر لەبەرئەوھەش "ئزىت" لەكۆشكى فەرمانپەرەوايىدا دەستەلات و كەسايەتتەكى تاييەتتى بۇ خۇي پىكەيتنا.

گوندى بچوكى كەنار پوبارى نىل بىنەرى چالاكى پياوانى بىگانەى دويىنى و ئاشنايانى پەرھەل و كۆششى ئەمرو بوون كە بەزمانىكى تاييەت كە تەنھا لەنىو خۇياندا بابوو لەگەل يەكتردا دەدوان. سەربازە مىسرىەكان لەسەر تەپۆلكەكان بالو بوبونەو و ژمارەيان لەپزىژەى دانىشتوان زياتر دەھاتە بەرچاو. رامسىس بەسەر كەشەكەو لەبارەى ئەمانەو پەرسى: ئەمانە دەيانەوئىت تاكەى لىرەدا بىمىننەو؟

سەرۆكى پاسەوانەكان وتى: بەرۆكەش زۆر ئارامى بەلام جىيى متمانە نىن، سكالايەكى زۆرى خەلكى ئەم ناوچەىە دژى ئەم يۇنانيانە بەرزكراوئەو، بگرە كويخاي ئەم گوندەش سكالايەكى زۆرى لىيان ھەىە.

رامسىس كە زۆر توپە بوبو وتى: ھىرشىيان بۇ بەرن و بگرە يەك دانەشىيان بەزىندووى نەھىلنەو!

لەناكاو فەرماندەى يۇنانىەكان ھاتەپىشەو و وتى: ئىمە مىوانىن، ئىوھ مىواندارى ئىمەتان پەسەند كەردو، لەھەمان كاتدا ھىچ تاوانىكىمان نەكەردو، كە بىيتە ھۆى ئەوھى شايسەتى مەرگ بىن، ئەگەر دەتانەوئىت بمانكوئن ئەوا تا دوا دلوپى خوئىنمان لەگەلتاندا دەجەنگىن، سەرەپراى ئەوھى دەزانىن ھەموومان لەم جەنگەدا لەناودەچىن.

رامسىس لە لەناوېردىيان دودل بوو، لەھەمان كاتدا دوو بىكەى تر دەبىت پەزەمانەندى خۇيان لەبارەى جەنگ دژى ئەم بىگانانە بخەنە پوو ئەو بىكەىەش "كاھىنەكان و دەستەلاتدارانى مىسر" بوون! بەلام رامسىس لەپزى سىخوېرەكانىوھەو ھەوالى پلانگىر دژى خۇي لەلايەن "مىلائوس و شنار" ى براىەو پىگەشتبوو، بۇيە بەو سادەىيە دەستبەردارىيان نايىت، دەيزانى گىرنگىرەن ھەل ئەوھىە سەرەتا ئەو دەستى خۇي بوەشىنىت و ئەم پلانگىرەيان دەبىت ھەر بەكۆرپەىى لەبار بېرىت. رامسىس بەرپرسىيارەتتەكى مەزنى لەئەستۇدابوو و بەوھى پلەى جىنشىنى پىبەخىراوو لەگەل ئەو متمانە و كەسايەتتەى لەنىو

هاوپپيانىدا ھەيىبوو لەناوبردنى "شئار و منلائوس و سارى و دولانت" كە پەيى بە
پلانەكەيان بىردىبوو بەچەند سەركردەيەك سىپارد بۆئەوھى بەتاوانى خيانەت
لەھەلىكى گونجاودا بەسزاي خويان بگەيەنن و خوى گەپرايەوھ بۆ كۆشك بۆئەوھى
ئاگادارى كاروبارەكان بىت...

ئەو دیمەنەى "موسا" ى راوه‌شاند

موسا تابەیانى بگرە بۆ ساتىكىش ھىۋر نەبويەو، جارناجارىك لەجىي خۆى ھەلدەستايە سەرپى و دەپۇشتە ژورەكەى دايكى و زۆر بەوردى تەماشاي پوخسارى دايكى دەکرد، سەرەپاي ئەو ەى دەيزانى كە ئەو ژنە دايكى راستەقىنەى نيە، بەلام وەفای ئەو دلسۆزىەى وای لى دەکرد وەك دايكىك تەماشاي بكات. ئەگەر "ئىخاس ئامون" نەبوايە و موسا لەپوبارى نىل ھەنەگرتايەتەو و نەيناردايە بۆ قوتابخانە، بىگومان لە پوبارى نىلدا لەناو دەچوو. بگرە ئەگەر فرىيان نەدايا پوبار "نىل" ىش لەلای دايكە راستەقىنەكەى بمایاتەو، ئەوا جگە لەنۆكەر و نۆكەر زادەيەك ھىچى تری لى دەرنەدەچوو و ناچار جگە لەھەلگرتنى خشت و بەرد و قور پىشەيەكى تری شك نەدەبرد. گەرچى "ئىخاس ئامون" موسای لەدايكى جيا كىردەو، بەلام لەزۆر لايەنەو بوو ھۆى بەرزبونەو ى ئاستى گەشەى. موسا دەيزانى دايكى بەواتا - ئىخاس ئامون - ھەولى دەدا ناسنامەى بەنەينى بەلئیتەو و ھىچ كەسك پەى بەو نەبات كە "موسا" يان لەپوبارى نىل گرتوو تەو، چونكە جارناجارىك ئەم بابەتەيان لەبۆنە و شوینە جياوازەكاندا دەياندايەو بەپويدا. "موسا" ش جگە لە بىدەنگى ھىچ رىگەچارەيەكى تری بەدەستەو نەبوو. خالىكى تر كە موسا زۆر جەختى لەسەر دەکرد و "ئامون تپ" ىشى لىئاگادار كىردەو ئەو بوو كەچى بوو ھۆى ئەو ەى "ئىخاس ئامون" موسا لەلای خۆى بەلئیتەو و پەرورەدى بكات، چونكە ئىخاس ئامون مەبەستىكى تابەتى لەم مېرەبانىەيدا ھەبوو و كاتىك كاھىنى مەزن دايكى راستەقىنەى موسای لەنىو دانىشتوانى "كوش" دا دۆزىەو و ئەو ژنەش شىرى دا بەكۆرەكەى خۆى، "ئىخاس

ئامون "يىبەزەيىانە دايكى نەدەناردە ناۋچەيەكى دورەۋە، بەلكو بەزۈرى سامان و پارە دايكى موساى دەناردە شوينىك بژىت كە دەستى كاربەدەستانى فىرەون نەكەۋىت، تەنھا بۆئەۋەى بلىن كوپىكى ھەيە موساى لەلاى خۇى پاراست. سەرەپراى ئەۋەش پەيۋەندى دولايەنە، دايك و كوپى بى ناۋنیشان ھاتەبون. موسا ھەستى بەسۈزى ھەمە لايەنەى "ئىخاس ئامون" دەكرد و دەيىنى كە بەشىۋەيەكى ھەلەشانە لەبەرامبەر فىرەوندا بەرگرى لىدەكات و نەيدەھىلا فىرەون بىكوژىت. ئەم خۆشەۋىستى و لەخۇبردوۋىيە گيانى موساى لەمەرگ پزگار كرد. ھۆكارىكى تر پەفتار و ھەستىك بوو كە "ئىخاس ئامون" لەبەرامبەر موسادا دەرىدەپرى، ھەستى دايكايەتى و دلسۇزانەى لىۋانلىۋى سۆز بوو. ئىخاس ئامون نەيدەھىلا بەھىچ شىۋەيەك سەختى بكىشىت، لەو شەۋەدا تەۋاۋى پەفتارەكانى سەردەمى رابردوۋى ئەو ژنە ھىنايەۋە ياد و زۆرىش دلى بۆى تەنگ بوو. ھەر لەبەرئەۋەش موسا دەبىت ۋەك دايكىكى پاستەقىنە تەماشائى بكات، چونكە بى لەبابەتى لەدايك بونى لەپروى دايكايەتيەۋە ھەموو كارىكى بۆ ئەنجام دابوو. تەۋاۋى ئەم بىر و پەفتار و يادگارەكانى ئەو شەۋە كە چەند جارىك موسا سەردانى ژورەكەى دايكى كەردبوو ھىنايەۋە ياد خۇى. بەھەلھاتنى سىپىدەى بەرەبەيان بەفەرمانى فىرەون بوق و دەھۆلەكان لە "تبس" دا لىدەران بۆئەۋەى خەلكى بزانن پۆژى ماتەمىنيە. بەكۆتايى ھاتنى ۋەرزى بەھار و ھاتنى ۋەرزى ھاۋىن ھەۋاى "تبس" زۆر گەرم بوو، فىرەون و پامسىس لەپايتەختەۋە پىنى باشورىان گرتەبەر و تاكۆتايى ھاۋىن لەھاۋىنەھەۋارى فەرمانپەرەۋايدا مانەۋە. دە پۆژ پىنش كۆچكردنى فىرەون بەرەۋ ھاۋىنەھەۋار، موساش "تبس" ى بەجىھىشت و پۆشت بۆ مىسرى سەرۋ بۆئەۋەى سەردانى تەلارە دروستكاراۋەكان بكات. موسا پۆشتە "كرنك" و تەماشائى كرىكارەكانى دەكرد كە سەرقالى دروست كردنى تەلارى خواستراۋى فىرەون بون و ماۋەيەك لەۋى لەبارەى شىۋازى كاركردن پرسىياري لەكرىكارەكان دەكرد و لەكۆتايى ھاۋىندا بەفەرمانى فىرەون چەند سەربازىك چاۋدىرى ئەو تەلارەيان گرتە ئەستۆ و پاسەۋانى ئەو تەلارەيان دەكرد. دۋاى تىپەپرونى ۋەرزى ھاۋىن فىرەون لەمىسرى سەرۋەۋە گەپايەۋە بۆ باكور، بەلام موسا پانزە پۆژى ترى لە

مىسىرى سەزودا بەسەر بىرد بۇئەۋە بەتەۋاۋى لەۋە دۇنيا بىت كە سەربازەكانى لەكازى پاسەۋاندا كات و زانىيارىەكى تەۋاۋيان ھەيە و شەۋ و پۇژ ئىشكىگىرى و پاسەۋانى ئەۋ تەلارە بىكەن، دۋاۋى ئەۋەى دۇنيا بوۋ گەپرايەۋە بۇ پايتەخت و راستەۋخۇ پۇشت بۇ كۆشك و چۈۋە شوۋىنى تاييەتلىق خۇۋى، بەلام دۋاۋى ئەۋەى ماۋەيەك لەژۈرەكەيدا دانىشت، نۇكەرەك بى ھىچ پىشەكەك و سەراسىمە خۇۋى كىرد بەژۈرەكەيدا و سەبەتەيەكى لەژۈرەكەيدا دانا. موسا دەۋدەست نۇكەرەكەى ناسىيەۋە، ئەۋ كەسە نۇكەرەى "ئامون تپ" ى كاھىنى مەزنى فەرمانپەرۋاۋى بوۋ. موسا لەتەرس و نىگەرەنى و بىدەنگى كابراۋى نۇكەرە سەرى سورما و پرسى: كاھىنى مەزنى لەكۆيە؟ ، نۇكەرەش بىئەۋەى وشەيەك بىيىتە زما سەبەتەكەى كە سەرىپۇشكىكى زىۋىنى بەسەرەۋە بوۋ لەبەردەم موسادا دانا و سەرىپۇشەكەى لەسەر سەبەتەكە لاۋىرد و سەرى مۇۋىكىكى لەناۋ سەبەتەكەدا بىنى و بەتەرس و تۇقەۋە پرسى: ئەمە سەرى كىيە؟

كابراۋى نۇكەرە تى: تۇ چۇن سەرى "ئامون تپ" كاھىنى مەزنى ناسىيەۋە؟ موسا بەنىگەرەنى و دۇگەرەكەۋە تى: ئايا ئەمە سەرى "ئامون تپ"ە؟..... دۋاۋى ئەۋە سەرى بىراۋى كاھىنى مەزنى كۆشكى فەرمانپەرۋاۋى لەناۋ سەبەتەكەدا دەرھىنا و لەبەرەمبەر پۇخسارى خۇيدا پايگىرت. چاۋەكانى ئامون تپ ھىشتا دانەخراۋوژ، چۈنكە ھىچ كەسەك لەۋانەى سەريان بىرۋە چاۋەكانى دانەخستۋە بۇئەۋەى بەزىمانىكى بىزما پەيامەك بەموسا بگەيەنەت، ئەۋ پەيامەش ئەۋەيە لەلاۋى فەرەۋندا ۋەقادارى خۇۋى لەبەرەمبەر خۇداۋى "ئاتون" دا نىشان دابوۋ! موسا بەيىتىنى ئەۋ دىمەنە پەيى بەۋە بىرد كە "ئامون تپ" سەرى لەپىناۋ بىرۋاۋەپىدا لەدەستت داۋە و بەۋى ئەۋەى باۋەرى بەخۇداۋى "ئاتون" بوۋە فەرەۋن فەرمانى داۋە سەرى بىر. ئەم تاۋانە پادەى پق و دۇايەتى فەرەۋن لەبەرەمبەر خۇداۋى ئاتون و لايەنگىزەنى بەپۇنى ئاشكرا دەكات، چۈنكە لەناۋبىردىنى كاھىنى مەزنى كۆشك بەۋشۋە دۇدانەيە تائەۋ كاتە كۆشكى فەرمانپەرۋاۋى پىشەنەى ۋاۋى بەخۇيەۋە نەبىنىۋە: كۆشكىنى كاھىنى مەزنى-سەرىپەرشىتى كاھىنەكانى كۆشكى فەرمانپەرۋاۋى-كەسەك كە گىرەنگىزەن ئەركى لەئەستۇ گىرتىۋو بەئاگاھىنانەۋە و

ئاگادارىيەكى پاۋەشىن بوو بۇ موسا، لەھەمانكاتدا بۇ ئەو پەيامىكى
 ھەر شەئامىزىش بوو. موسا سەرەپاي ئەو لەھەرەتى لاۋيەتيدا بوو دەيتۋانى پەي
 بەرە ببات كە كوشتىنى "ئامون تپ" نەدەكرا بەئاسانى ئەنجام بدريت، بىگومان
 كاھىنەكان ئاگادارى يىروباۋەپى بون و فیرعەونیان لى ئاگادار كردوۋەتەو، ئەۋىش
 بەناۋىشانی پىرپارىكى يەكلایى كەرەو سەرى كاھىنى نارد بۇ موسا و پىي
 راگەياندوۋە كە دەرئەنجامى ئاتون پەرستى ئەۋەيە كە دەيىنى. ئەۋەي بو بەمايەي
 نىگەرانی كاھىنەكانى ئامون پەرست خودى "ئاتون" بوو. ھىچ كاتىك ئەۋەيان
 قەرامۇش نەدەكرد كە سەردەمى فەرمانپەروايى "ئاتون" كە بەھۋى ئەو
 فەرمانپەروايىيە دەستەلاتى پەرستگای مىسرى لى سەندبۈنەو و ھەژارى خستى،
 بەجۈرىك كە ھەندىك لەكاھىنەكان دەستیان بۇ سوال درىژكرد. ھەرلەبەرئەۋەش
 ناۋى "ئاتون" بەلایانەو يەكسان بوو بەدەر كەۋتنى ھەژارى و بەدبەختى. بۇيە
 ھەمويان بەپىۋىستیان زانى پىرپارى كوشتىنى كاھىنى مەزن دەرىكەن. موسا زۆر
 بەدلگەرانىيە ئەم تىپروانىنانەي بۇ نۆكەرەكەي كاھىنى مەزن دەگىپرايەو و بەدەم
 ئەم قسەكردنەو دەگىرا. "ئامون تپ" دۋاي "ئىخاس ئامون" نىك ترين كەسى
 موسا بوو و "موسا" ش ھەموو نەيىنەكى خۇيى بۇ دەگىپرايەو، ھەرۋەھا
 ھەردوكيان ۋەك دوو ھارپى دىسۆزى يەكتر نەيىنەكانیان بۇ يەكترى دەگىپرايەو.
 موسا دۋاي سەرسوپمان و خەمىكى زۆر سەرى "ئامون تپ" ى خستەو جىگەكەي
 خۇي و لەناو كۆشكدا بەدۋاي نۆكەرى كاھىنى مەزندا گەپرا تا دۆزىيەو كە ئارام
 لەگۆشەيەكدا پاۋەستابوو و لىي پەرسى: بۇچى سەرى كاھىنى مەزنت ھىنا بۇ
 ژورەكەم؟

نۆكەر ۋەلامى دايەو: "ئامون تپ" ى خاۋەنم پىش مەرگى پىي و تەم دۋاي ئەۋەي
 سەريان بىرەم بىيەنم بۆت، منىش دۋاي مەرگى سەرىم ھەلگرت تا ئەو كاتەي
 لەگەشتەكەت گەپرايەو و منىش پاسپاردەي خاۋەنەكەم بەجى ھىنا.

موسا پەرسى: ئايا خاۋەنەكەت پىي نەۋتى بۇچى ئەم سەرە پراۋە دەنیرى بۆم؟
 نۆكەر ۋەت: خاۋەنەكەم لەو بارەيەو ھىچ پونكردنەۋەيەكى پى نەدام، لەۋانەيە
 لەۋە دىنباۋبىت كە تۇ ئاگادارى ئەم پوداۋەيت بۇيە ھىچى پى نەۋتەم.

موسا وتى: تۆ راست دەكەيت من زۆر باش ئاگادارى ھۆكارى ئەم لەناوچونەم،
دوای ئەو پەرسىياری لاشەى كاھىنى لىكرد كە چى لىكردوۋە؟
نۆكەر وتى: لاشەكەى لەھەمان شوينى لەسىدارەداندا فېردراۋە.
موسا وتى: بۆچى لاشەكەيت لەشوينىكى تايپەتدا ھەلنەگرت.
نۆكەر وتى: ئەو فەرمانىكى وای پى نەدابوم، چونكە ھىچ شوينىكى ئەوتۆم شك
نەدەبرد تا لاشەكەى بەھەلنەوشاۋى تىدا ھەلگرم، بەچ شىۋەيەك دەمتوانى
لاشەيەكى ئاۋا بېمەۋە بۆ كۆشك و لەشوينىكى سارددا ھەلگرم، بگرە ئەم سەرەشم
بەدەردىسەرەكى زۆرەۋە تۈۋانيم تا ئەو كاتەى تۆ بېيتەۋە لەشوينىكى سارد دا
بۆنەۋەى بۆگەن نەكات بپاريزم، ئەگەر ئەمپۇش نەھاتاييتەۋە ناچار بوم شتىكى لى
بكەم.

موسا وتى: تۆ نۆكەرىكى ھۆشياريت... دوای ئەو خۆى بۆ مۇياكردنى
سەرى "ئامون تپ" پىنگاى مردوخانەى گرتەبەر. شەۋانە موسا دەرپۇشت بۆ
مردوخانە، كاتىك ئەو سەبەتەيەى كە سەرى "ئامون تپ" ي تىدابوو ھەلگرت
بەئاگايەكى زۆرەۋە پىنگاى مردوخانەى گرتەبەر. مردوخانە بەپۇژدا قىزۇون و
ئازار بەخش بوو، چ بگات بەشەۋى كە ھەندىك ئەندىشە و خەيالى ترسناكىشى بۆ
زياد دەكرا، بەلام موسا سەرەپاى ئەۋەى زۆر رقى لە مردوخانە بوو و نەيدەتوانى
بەپۇژدا بەرگەى ئەو بارودۇخە بگرىت. جارىكيان لەگەل گروپىك خويندكاردا
پۇشتىبوو بۆ سەردانى ئەو شوينە، بەلام نەيتوانى سەردانى بەش بەشى ئەو شوينە
بكات، بەلام ئەو شەۋە بەسەر خۇيدا زال بوو و بوپىرى بەخۆى بەخشى و
لەپىناۋ "ئامون تپ" دا بەرگەى ئەو شوينە قىزۇونە بگرىت.
بەپۇەبەرى ئەو شوينە كاتىك چەند جارىك گويى لەلىدانى دەرگاى ئەو
مردوخانە بوو وتى: كىيە؟

موسا وتى: بىكەرەۋە، كارم ھەيە.

ۋەستاكارەكە وتى: شەۋ كاتى سەردان نىە، پېۋ و سبەى بەيانى ۋەرەۋە.
موسا وتى: بەپۇژدا ماۋەم نىە، سبەى ئاتوانم، بەلام لەئىستادا ئەنگوستىلەيەكى
باشت پى بېەخشم..... كاتىك گويى لەئەنگوستىلەى دىخۋاز بوو دەرگاى كىردەۋە و

وہستاكار كە نيۈە سەرخۇش بوۈ بەلۇنگەلۇنگەۈە چوۈە كەنارەۈە و وتى: كوپى
لاو چىت دەۋىت و چەنىكم دەدەيتى؟

موسا بۆى پونكردهۈە و وەستاي مردووخانەكە وتى: سەرەتا با
لەئەنگوستىلەكەۈە دەستېپكەين ئەۈكات دىينە سەر كارەكە... موسا دوو
ئەنگوستىلەى زىۈى پىدا و وەستاكەش بەم دوو پارچە كانزايە پازى بوۈ. دۈاى
ئەۈە موساى برده ناو يەكىك لەۈ ژورانەى مومىاى تىدا دەكەن، لەۈ ژورەدا چەند
كەسك لەكرىكارەكانى ئەۈ مردووخانەيە خەرىكى خواردنەۈەى ئاۈجۈيۈن-چۈنكە
ئاۈجۈ ھەزانتىن خواردنەۈە بوۈ- موسا بىنى ھەمويان مەستى. وەستاكەش
پوناكى چراكەى دا بەسەرۈچاۈى موسادا و وتى: ئەى مەزن زادە بۇچى بەم شەۈە
درەنگە ھاتۈيت بۇئىرە و چىت پىيە؟

موسا سەبەتەكەى لەبەردەمىدا دانا و سەرپۇشە مسىنەكەى سەرى لاۈرد:
دەمەۋىت ئەم سەرەم بۇ مۇميا بكەيت.

وہستاكەش لىى پرسى: ئەى لاشەى لەكۈيە؟

موسا وتى: لەشۈيىنى لەسىدارەدانەكەدا فېرى دراۈە، بەيانى دەتۈانى دۈان
لەكرىكارەكانت بىنىرى بۇئەۈەى لاشەكەشى بېئىن... دۈاى ئەۈەش چەند
ئەنگوستىلەيەكى زىۈيىنى تىرى خستە ناۈمشتى ئەۈ پىاۈە... موسا لەشۈيىنەدا
چاۈى بەلاشەى چەند ژنىكى لاۈ كەۈت و سەرى لەۈە سوپما كە جەستەى ئەم ژنانە
لىرەدا چى دەكەن؟ بەلام لەناكاۈ ئەۈەى ھاتەۈە ياد، ئەۈەى لەبارەى ھەندىك
پەفتارى ناشايست و وروژىنەرى ئەم كرىكارانە لەگەل ژنە مردوۈەكاندا بىستبۈى
پاستە، لەۈكاتەدا موسا زۆر دلگران و نىگەران ئەۈ ژورەى بەجىيەشت و گەپرايەۈە
بۇ كۆشك.

فیرعەونی نوێ

فیرعەون بەھۆی گەشتە دورودیزەکەى ماندو و شەکەت گەراپەو و یەکەمین کار کە ئەنجامی دا کوشتنی کاهینی مەزن بوو، بەلام بێناگا لەوێ خۆی ھەموو بەیانیکە پوخساری تاریکتر و قەد و بالای سیستر و چەماوەتر دەبیئت، فیرعەون باسی "مات" ی یەزدانی دادپەرەری بۆ پامسیس دەکرد!! مات کە شیوەی ژنیکی بەروکەش تیکشکاو بوو، "پردوم" یش ئاراستەى فرینی دەکرد. فیرعەون دەیوت: "مات" دەبیئت فەرمانرەوایی بکات بۆئەوێ خۆگونجاندنی بونەومەرەکان بەپارێزراوی بمیئیتەو. بەبۆچونی "مات" دەبیئت پێز لە یاسا یەزدانیەکان بگیریت کە خۆر ھەمیشە تیشکیکی دەرەوشاوە و پوناکی ھەبیئت و گەشەى گەنمی لاوازیش بەتواناتر بیئت. ئەرکی فیرعەون بوو باسی "مات" بکات و یاسا یەزدانیەکان جیبەجی بکات، لەھەمان ئەو کاتەى باسی ئەمانەى بۆ پامسیس دەکرد خۆی دەستی لەخوینیترین تاواندا ئالاندبوو.

پامسیس گوئی لیدەگرت، بەلام نەیدەوێرا پرسپاری باری تەندروستی باوکی بکات. "ستە ھوس" ھاوسەری فیرعەون دەیزانی نەخۆشی ھاوسەرەکەى پوژ لەدوای پوژ بەتینتر دەبیئت، ئەم ھەوالە وردە وردە لەناو کۆشکدا بلۆ بویەو تا گەشتە گوئی کاهینەکان. کزی پوناکی باوک چرای دەستەلات و فەرمانرەوایی کورەکەى بەتینتر و درەوشاوەتر دەکرد. سەربازە یۆنانیەکانی "منائوس" کە چیتەر بویون بەبەشیك لەکۆمەلگای میسر، لەجلوبەرگی بازرگانی و کارەکانی تریاندا تا دەھات چەکەکانیان تیزتر دەکردەو بۆئەوێ لەکاتی پیویستدا فریای فەرمانەکانی پادشای "ئسپارت" بکەون. "ستە ھوس" تەنھا بیروھۆشی لەلای فیرعەون بوو کە

لەناكاو دوچارى لاوازی و ئازارىكى سەخت بوو بوو، ئەمەش گەشتە پادەيەك كە
چىتر نەيدەتوانى پىشوازی لەھىچ كەسيك بكات.

ستە ھوس لەو ئەلامى "رامسىس" دا كە ھاتبوو بۆئەوھى چاوى بەباوكى بكەوئىت
وتى: ئەمەز باوكت ناتوئىت چاوى پىت بكەوئىت.

رامسىس ھۆكارەكەى لى پىرسى و ستە ھوس وتى: بگرە پزىشكىش
نەشتەرگەرەكەى بۆ ناكات، بەلكو تەنھا بۆ كەمكردنەوھى ئازارەكانى جۆرىك
دەرمانى بۆ دەستنىشان كردوو. چىتر ھىچ ئومىدىك لەمانەوھىدا نە...

"رامسىس" یش كە فرمىسك لەچاوانىد قەتیس مابوو، كاتىك فىرەون گوئى
لەدەنگى بوو كۆرەكەى بانگ كرد: كۆم دەپىت ئامادە بىت. دەپىت ھەتا ئەو پۆژەى
لەژياندا ماوئىت ناوى باوكت بەزىندوىى بەئىلتەوھ... فىرەون بەسەر

تەختەخەوئىكى دارىن و پوپۆشى زىردا پاكشابوو و لەتەنىشت پەنجەرەكەوھ
تەماشای خۆرئاوابونى دەكرد: مەرگم زۆر نىك دەپىنم، پوخسارى خوداى
ولآتى خۆرئاوا دەپىنم، بەم زوانە گەشتىك دەكەم، گەشتىكى ھەتا ھەتايى....

دەنگى فىرەون وردە وردە كز بوو و چاوەكانى دواى كاترۇمىرىك داخران و
جەستەى لەجولە كەوت. مەراسىمى بەخاك سپاردنى لەكەنار خۆرئاواى نىلدا
بەئامادەبونى كەسە مەزنەكان بەپىنى بنەماو و نەرىتە سەرەكەكان بەپى خرا،
كۆرەكانى فىرەون بۆ دواين مائىئاواىى لەویدا ئامادە بون و فىرەونى پىرىش
جىگای خۆى دا بەفىرەونىكى نوئى.

جەنگى شمشىر و گوچان

ژيانى فەرمانرەوايى و سىياسى مىسر لەوەرزى پايز دواى گەرانهو لەهاوينە
 ھەوارەو بۆ پايتەخت دەست پىدەكات. بەدرىژايى وەرزى ھاوين پايتەخت چۆل
 دەبوو، خەلكى بەرگەى گەرمى ھاوينى "تبس" يان نەدەگرت. بەدرىژايى ھاوين ھىچ
 گەشتيارىك لەولاتى بىگەنەو نەدەھات بۆ "تبس"، سەرپەرشتياران و كەسايەتە
 سىياسىيەكانىش بەشيوەيەك بەرنامەيان بۆخويان داپشتبوو كە لەوەرزى "پايز" دا
 پى بەخەلكى بەن چاوپىكەوتنيان لەگەلدا بگەن. ھاوينان وەرزى نۆژەنكردەو
 كۆشك بوو، چونكە كۆمەلىك خەلكى زۆر لەويدا ژيانيان بەسەر دەبرد، ھەلبەت بى
 لەخزمەتكارەكان. پايتەختى مىسر يەكك بوو لەنيوئەندە چالاكەكانى ئەو سەردەمە
 و ھىچ ولاتىك نەيدەتوانى بانگەشەى ئەو بەكات كە شارستانىيەتلىكى ئاوا
 درەوشاوەى وەك مىسر ھەبىت. بەشە جياوازەكانى مىسر بۆ چەند مەبەستلىكى
 جۆراوجۆر سەردانى پايتەختيان دەگرد و ئەوانەى سەرۆكاريان لەگەل كۆشك و
 كاربەدەستانى دەولەتەدا ھەبوو بەبينىنى "موسا" ي كەلەگەت و پوخسار بەرجەستە
 زۆر كاريگەرەدەبوون، چونكە موسا لاويكى پوخۆش و سەرنج پاكىش و بالايەكى
 بەرز و تايبەتمەندى پالەوان و قارەمانى ھەبوو. بەھۆى ئەم كاريگەريەى كە
 دەيكردە سەر ميوانە دەرەكەكان، شازادەكانى تر ئيرەبيان پىدەبرد، چونكە زۆر
 دلگرانى ئەو دەبوون كە دەيانبينى لەلایەن ميوانە دەرەكەكانەو گەرنىگەكى زۆرى
 پىدەدرىت. لەم نيوئەندەدا يەكك لەكوپەكانى فيرەون كە زياد لەوانى تر ئيرەيى
 پىدەبرد ناوى "ستى ستى" بوو. دەزانين كە ست بەواتاى ئەھريمەن و ستى بەواتاى
 ئەھريمەنى و ستى ستى بەواتاى ئەھريمەنى ئەھريمەنى دىت، بۆيە ئەم ناو
 سەلمىنەرى شەرەنگىزى و ئەھريمەنى ئەو كوپە دەسەلمىنىت. ئەم "ستى ستى" ە

چەندجارىك بەشىۋەيەكى ناپاستەخۇ سوكاىەتى بە "موسا" كىردىبوو، بەلام موسا لەئاستىكىدا نەبوو كە گىرنگى بەگوتەى سەرزەرەكى و توانجى "ستى ستى" بدات، تا دواى كۆچى دواىى كىردىنى "ئىخاس ئامون" كە موساى كەمىك بىتاقەت و تۈپرە و دلتەنگ كىردىبوو و ئەو موسا خۇپارىزەى جاران نەبوو، پوبەپۇى "ستى ستى" بويەو، ئەمەش لەكاتىكىدا بوو كە بىيانىەكان باسى "موسا" يان دەكىد. كوپى فىرەون بۆسەيەكى بۇ دانا تا ئەوكاتەى دەرەكەوت و بەشمشېر پەلامارى "موسا" ى دا و ھاوارى كىد: پۇژىك دىت ئەم شمشېرە دەكەم بەورگىتدا؟ و بى پىخۇلە پەوانەى مردوخانە دەكەم، تۇ خوت بەچى دەزانى؟ تۇ خۇ شازادە نىت، بگرە ناوەكەشت نىوہە، پىم بلى موسا واتاى چى دەگەيەنىت؟ ديار نىە لەچ شتىكەو وەرگىراو!

موسا چىتر نەيتوانى دان بەخۇيدا بگىرىت و پۇشتە پىشەو بۇى و پىى وت: بەچ شىۋەيەك باسى دايكىمت كىد؟

ستى ستى وتى: لەوبارەو بەسى دايكىمت كىد، ئەگەر ئەو تۇلەپوبار نەگىرتايەتەو ئىستا ئىمە دوچار و گىرفتارى تۇ نەدەبوين.

موسا وتى: ئايا دەزانى باسى كۆچكىردووەكان بى پەوشتىە.

ستى ستى وتى: كەسىك كە دايكى تۇ بىت نايىت پىزى لى بگىرىت... ستى ستى لەپال برا و شازادەكانى تردا بەدەنگىكى بەرز قسەى دەكىد. يەكىك لەبراكانى "ستى ستى" لاوىكى بالا كورت و رەشپىست و دايكىشى لەژنە كەنیزەكان بوو، ئەو كەنیزەيە لە "لىبىا" وە ھىنابويان بۇ مىسر و لەشەوىكىدا كەزۇر مەست بوو لەگەلىدا دەخەوئەت و سكى پىر دەكات، ئەو كوپە بالاكورتىكى ناشىرىن و قەد و بالاىەكى ناشىرىنى ھەبوو. لەھەمان كاتدا پوخسارىكى زۇر ناشىرىنى ھەبوو و بەرەفتارەكانى دلى خەلكى دەرەنجانەد. موسا سەرەپاى ئەوہى لەپۇى دەرۋنەوہ زۇر دىكران بوو، بەلام كاتىك بىنى ئەو كەنیزە زادەيە بەوشىۋەيە بانگەشە بۇخۇى دەكات بەدەنگىكى بەرز قاقا پىكەنى و سەرنجى چواردەورى بەلاى خۇيدا پاكىشا.

"ستى ستى" ىش لەپادەبەدەر تۈپەبوو و بەدەم ھاوارەو وتى: قسەيەكى پىكەناوئەت بىست؟

موسا وتى: ئەو قسەيەى كە كىردت لەدەمت گەرەتر بوو.

ستی سستی وتی: ئەی لاوی نیوه ناو و بیئاو ئەم پێکەنینەت دەگوێم بەشیوەن وگریانیکی بەرز.

"موسا"ش کە لەپراستیدا توپەری لەشیوەی پێکەنینێکدا خستە پوو، بەسەرخویدا زال بوو و وتی: لەپراستیدا زۆر حەز دەکەم بگرم، ئەگەر بتوانی هاوکاریم بکەیت بەو شیوەی خۆت وتت دەست بەشیوەن و گریان بکەم زۆر سوپاسگوزارت دەبم.

ستی سستی وتی: لەپال قوچەکیەکانی میسر لەکەنار چەرە خوڕماکاندا یەك دەبینینهوه.

موسا پرسى: کەى لەوئ ئامادە بێ؟

ستی سستی وەلامی دایەوه: لەکاتی هەلەاتنی مانگدا... کەنیزە زادەى بالاکورت بەمشێوەیە بەردەوامی دا بەقسەکانی: لەکاتی هەلەاتنی مانگدا لەکەنار چەرە خوڕماکاندا چاوەڕێتم و پێم بلێ بەچ چەکیک پراواتویت؟ پێم بلێ! دەتوانی هەر چەکیک کە خۆت حەزی لێدەکەیت هەلى بژێریت... دواى ئەم قسەى سستی سستی و ئەوانەى لەگەڵیدا بون پۆشتن.

موسا دواى ماوەیەك گەشتە لاى درەختیكى هەنجیری پیر و لەژێر سیبەرەکیدا دانیشت. لەهەمان ئەو ساتەدا چاوی بەپیاویك کەوت کە لەژێر گەرمای خوڕدا دانیشتبوو، زۆر سەری لەم پیاوێ سوپما. بەلام کاتیک باش لیى وردبویەوه مامۆستای تیر و کەوانەکەى خۆى ناسیەوه و وتی: سستی هوپ! سستی هوپ بەمامۆستای تیروکەوانی تەواوی شازادەکان لەقەلەم دەدرا. موسا لەسەردەمی لاویەتیدا یەكەمین سالى خویندنى مەشقی لەسەر تیرهاویشتن کردبوو و دواى ئەوه چیتەر چاوی بە "ستی هوپ" نەکووتبوو، بەلام سەرەپای ئەوێش کاتیک بینی یەكسەر ناسیەوه: بەهۆی ئەو خۆدە جەنگیەى کە لەسەری دەکرد و سینهیەکی پان و ماسوڵکەیهکی لول و ئەندامیکی بەرجەستەى هەبوو، لەهەرشوێنیک ببینرایە یەكسەر دەناسرایەوه. موسا پزیشکی زۆری لە "ستی هوپ" دەگرت و هەمیشە ئەوی وەك قارەمانیک لێك دەدایەوه. سەیر لەوەدا بوو کە "ستی هوپ" ییش یەكسەر

موساى ناسىيەۋە ۋەتتى: سالاۋ لەموسا، زۆر خوشحالم بەۋەى دواى ئەۋ ھەموو سالە دوبارە چاۋم پىت كەۋتەۋە، پىاۋىكى تەۋاوت لى دەرچوۋە.

موسا بەرپىزەۋە لى پىرسى: مامۇستا بۇچى لەژىر تىشكى خۇردا دانىشتىت؟ سىتى ھوپ بەدەنگىكى بەرز ۋەلامى دايەۋە: ئازارى نىۋەندى ئىسقانەكان "مفاصل" ۋە ئازارى پىرى كە دواى تىپەربونى ۋەرزى ھاۋىن ھىرشت بۇ دەبات، چارەسەرەكەشى خۇرە.

موسا ۋەتتى: بەرپاستى زۆر دلگرانم بەۋەى دەبىستىم پىى مامۇستاي قارەمانم ئازارى ھەيە.

سىتى ھوپ بەزەردەخەنەيەكەۋە ۋەتتى: بەلام من زۆر خوشحالم بەۋەى دەبىنم بەلەينى كەم يەككە لەشازادەكانى دانىشتىۋى كۆشك بەۋشىۋەى ئارەزۋى دەكەم خەم ۋە پىزانىنى خۇيم بۇ دەردەبرىت، ئەم جۇرە مامەلەنەم زۆر پىجوانە، ۋام دەزانى ھىچ گىرنگىكەم پى نادەيت.

موسا ۋەتتى: من لەۋجۇرە كەسانە نىم كە گوى بە مامۇستايەكى ۋەك تۆ نەزەم، من ھەمىشە تۆم بە پارىزەر ۋە دۇستى خۇم زانىۋە ۋە ئىستاش بەرپاستى بەبىنىنت زۆر خوشحال بوم.

مامۇستاي تىرۋەكەۋانىش ۋەتتى: من لەۋدورەۋە تۆم ناسىيەۋە ۋە ھەستىم بەۋە كرد كە كەمىك نەگران ۋە دلگران ديارى.

موسا ۋەتتى: ھەست ۋە گومانەكەت لەجىي خۇيدايەتتى، دلگرانى من بەۋەى كۇچى دوايى كردنى دايكەۋەيە، بەلام پىش كەمىك يەككە لەكەنيزەكانى كۆشك سوكايەتتى پىكرد ۋە زۆر تۈرە ۋە دلگرانى كردم.

مامۇستاكەى لى پىرسى: شەپت كردوۋە.

موسا ۋەتتى: شەپم نەكردوۋە بەلام ئەمشەۋ لەكاتى ھەلھاتنى مانگدا لەگەل يەكدا بەشەپ دىن.

مامۇستاكەى ۋەتتى: تا ئەۋ شۋىنەى تۆ بناسم تۆ كۈرى شەپ ۋە شۆپ نەبۋىت.

موسا ۋەتتى: شەپ ئاكەين بەلام بىرپارە پوبەپۋى يەك بىينەۋە ۋە ھەلېژاردنى جۇرى چەكەكەش لەدەستى خۇمدايە، چۈنكە ئەۋ بىرپارى دا پوبەپۋى يەكتر بىينەۋە.

ستی هوپ وتی: ناکریت چاوپۆشی له م پوبه پوبونه وهیه بکهیت؟
موسا وهلامی دایه وه: ئەگەر چاوپۆشی له م پوبه پوبونه وهیه بکه م چیت لیرهدا
چاوه پیم نه ده کرد، ئەوان وا ده زانن لییان ترساوم، ئەو له بهردهم خه لکانی تردا
سوکیه تی به دایکم کردوه، ده بیئت سزای گوشتاره کانی خۆی وەرگریئت.
ستی هوپ وتی: به لام ئەگەر بیشی کوژی ئەوا دهرئه نجامیکی خراپ چاوه پیت
دهکات، به هه ر حال ئەم که نیزه ک زادهیه، فیرعمون زاده شه.

موسا وتی: هه ولی کوشتنی نادم.
مامۆستا که ی وتی: له م حاله ته دا ئەو هه ولی کوشتنی تۆ ده دات، ئەمه ش یاسای
جهنگ و پوبه پوبونه وه کانه.

موسا وتی: ئەو توانایه ی نیه، به لام ئەگەر بیشکوژیم له گه لیدا ده جهنگیم.
مامۆستای تیرهاویشن پرسی: ده ته ویت به چ چه کیک له گه لیدا به شهر بیئت؟
موسا وتی: به هه ر چه کیک پیویست بکات، به لام له وبا وه پرده دام ئەو شمشیر
هه لپژیریت، به لام من داریک بۆ ئەم جهنگه هه لده بژیرم!

مامۆستا که ی وتی: بیگومان ده زانی که شمشیره که ی له و شمشیرانه یه که
له ولاتی "هاتی" دا به ئاسن دروست ده کریت و زۆریش به هیزه. تۆش ده بیئت زۆر ورد
بیته وه له جوړی هه لپژاردنی داره که ت، چونکه ئەو شمشیره ی ئەو هه یه تی هه موو
داریک به یه ک لیدان دهکات به دوو که رته وه و له م حاله ته شدا مه رگت مسوگه ره. ئایا
بیرت له جوړی هه لپژاردنی ئەو داره کردوه ته وه.

موسا وتی: نه خیر بیرم له هه لپژاردنی جوړی داره که نه کردوه ته وه.
ستی هوپ وتی: من داریکت پی ده دم که له به رامبه ر لیدانی شمشیردا له ت
نه بیئت.

موسا وتی: ئەوه چ جوړ داریکه؟
مامۆستا که ی پی وت: ئەو داره ی بۆتی ده هیتم بۆئه وه ی له گه ل "ستی ستی" دا
پی به شهر بیئت له جوړی داری "ئبنوس" ٢٥ ه. ئەو داره ی پی تی ده دم نه

²⁵ئبنوس: لهوشه ی یۆنانی "ئبنوس" Ebnus وه وەرگیراوه، درهختیکه که له کههندستان و حه به شه دا ده پوینت و
وه که درهختی گویز گه وره و نه ستور ده بیئت، به ره که ی وه که به ری تری وایه و پهنگی زهرده باوه، که لاکه شی وه که لای

بەشمشیر كەرت دەبیّت و نە دەشكیّت. "موسا" سوپاسی مامۆستاكەى كرد و خۆى بۆ ئەو پوبەپوبونەوئەیه ئامادە كرد. كاتێك مانگ تریفە زیوینی بەئاسماندا بلاوكردهوه، فیرعەون زاده و لەپیشیانەوئە سستی سستی لەكەنار باخە خورماكەدا لەنزیك قوچەكیەكاندا كۆبونەوئە و لەگەڵ یەكدا دەستیان كرد بەقسەكردن تا ئەو ساتەى كاتى پوبەپوبونەوئەكە هاتە پیش. ئەمانە جوړەها خواردنەوئە و خواوەمەنیان لەگەڵ خۆیاندا هینابوو، وەك بلیى بۆ تەماشاكردنى نمایشیكى تایبەت هاتن. موسا بەوەرگرتنى ئەو دارە تاقي كردهوه دواى ئەو بەمتمانە بەخۆبونىكى تەواوئە پىی نایە گوڤەپانەكەوئە، لەتەنیشت موساوئە كەسیكى تر بەدى دەكرا ئەو كەسەش "ستى هوپ"ى مامۆستای تیروكەوانى قوتابخانەى كوپەكانى فیرعەون بوو. "ستى هوپ" تەماشایەكى ئەوانى كرد و بەموسای وت: ئەمانە هاتون بۆئەوئەى كاتى خوۆش بەسەر بەرن، لەوانەشە هاتون تا هاوكارى براكەیان بكەن! دەبیّت ئاگات لەخۆت بیّت نەوئەكو كەسیك لەمانە لەكاتى جەنگەكەدا هاوكارى براكەى بكات. "ستى هوپ" لەئەسپەكەى دابەزى و هەوسارى ئەسپەكەى "موسا" شى گرت بەدەستەوئە و بەدارخورمایەكەوئە بەستنیەوئە. موسا ئارام و لەسەرخۆ بەرەو ناوئەپراستى گوڤەپانەكە هەنگاوى نا، شارزادە و شارزادە خانمەكان چاوەرپى ئەو جەنگەیان دەكرد و بەدەم هاوارەوئە دەیانوت مەرگ بۆ موسا، حەزبان دەكرد لەم پوبەپوبونەوئەیدا بكۆژریت. "ستى سستی" خودەیهكى كردبوو سەرى و زریپۆشیشى لەبەر كردهوو، بەلام قوۆلى قەلخانى پاریزەرى پێوئە نەبوو و بەشمشیریكى درێژ بەدەستەوئە پۆشت بۆ ناوئەپراستى گوڤەپانەكە. "موسا" ش نە قەلخانى بەدەستەوئە بوو نە زرى پۆش و خودەى بەسەرەوئە بوو، هەر ئەو بار سوکیە دەبوو هۆى ئەوئەى خیرا و چوست و چالاک بیّت، لەكاتێك بونى خودە و زرى پۆش كە لە "مەفرەخ" دروست دەكرێن "ستى سستی" خاوتر و قورستر كردهوو. "ستى هوپ" دواى بەستنى ئەسپەكان بەدارخورماكەوئە پۆشتە ناوئەپراستى گوڤەپانەكە و مەشخەلەكانى داگیرساند، تا ئەو ساتە وایان دەزانى موسا

سنۆبەر وایە و گولەكانیشى وەك گولێ خەنە، دارەكەشى قورس و بتو و پەلەپەلەى پەشى پێوئە... سەرچاوە
«فەرەنگى عەمید» وەرگیر.

ئه فسه ریکی سه ربازی له گه ل خۆیدا هیئاوه، به لام پوناکی مه شخه ل
 پوخساری "ستی هوپ" ی مامۆستای ئاشکراکرد و سه رکرده ی به ناوبانگی
 جهنگه کان مامۆستای تیر و کهوان "ست هوپ" ه. سه رکرده ی پیر به دهنگیکی بهرز
 وتی: ئه ی شازاده کانی میسر بیگومان هه موتان ده مناسن، هه موتان بۆماوه یه
 له لای من مه شقی تیرئه ندازی کردوه، من پیش ئه وه ی له دایک بن، باوکتانم فییری
 ئه وه کردوه که به چ شیوه یه ک شمشیر به دهسته وه بگریئت و خودی فیرعهون
 یه که مین جار به هاوکاری من سواری گالیسکه بوو، ئه ویش وه کو ئیوه مه شقی
 له سه ر تیرئه ندازی کردوه، ئه مانهم بۆ مه به ستیک بۆ گێرانه وه، باش گویم لیبگرن،
 ئیمه ئه مشه و بۆ روبه روبونه وه یه ک لیڤرده کۆبوینه ته وه، روبه روبونه وه یه ک که
 له وانه یه یه کیکیان یان هه ردوکیان له ناو بچن و هه ردوکیشیان شازاده ن، سه ره تا
 داوا له و دوانه ده که م ده ست له م روبه روبونه وه یه هه لگرن بۆئه وه ی خوینی
 یه کیکیان نه پرژیته سه ر زه وی. بیدهنگی بالی به سه ر هه مواندا کیشا و هه مووان
 چاویان بریه موسا و پکا به ره که ی "ستی ستی"

دوای ئه وه سستی هوپ وتی: من به فیکه یه ک ئاماره به ئاماده بونی ئه م
 روبه روبونه وه یه ده که م، فیکه ی دووه م لیڤه ده م ئه گه ر ویستیان ده ست له م
 روبه روبونه وه یه هه لگرن ئه و ده توان له فیکه ی دووه مدا هه لویستی خویان وه رگرن،
 ئه گه ر هه ردولا له وکاره یان پاشگه ز نه بونه وه ئه و له محاله ته دا فیکه ی ده ستیڤکردنی
 ئه م روبه روبونه وه یه لیڤه ده م.... دوای ئه وه رویکرده موسا و سستی سستی و وتی:
 تیڤه شتن؟ هه ردوکیان به هیما ی به لی سه ریان راوه شانند، دوای ئه وه مامۆستای
 تیرئه ندازی فیکه یه کی درێژی لیڤدا، هیچ کامیان له جیی خوی نه جو لایه وه، فیکه ی
 دووه میش هه ر به وشیه وه یه له جیی خویان ته کانیا ن نه خوارد و له سییه مین فیکه دا
 بوو که شمشیر له لایه ک و دار "ئبنوس" له لاکه ی تر که شه ش هه نگاو له یه کتر
 دوربون هیڤشیان برد بۆ یه کتری. شازاده خانمه کان که پیشت دانیشتبون هه ستانه
 سه ری بۆئه وه ی جوانتر به سه ر ئه و گوڤه پانه دا زال بن. "ستی سستی" که
 قه لآ خنیکیشی به ده سستی چه پیه وه گرتبوو شمشیره که ی سوڤانده وه و پوشته
 پیشتتروه، قه لآخانه که ی له پیش ده موچاویه وه گرت و به ره و ورگی موسای

وہ شاند، بە لّام يەكسەر شمشیرەكەي كیشایە دواوہ و بەرزى کردوہ بۆئەوہى
 بیکیشیت بەنیوچاوانى موسادا! لەناکاو لەکاتى وەشاندنى شمشیرەكەيدا بەر
 دار "ئبنوس" ەكەي موسا كە بەخیرایى بەلاسەریەوہ پایگرتبوو كەوت و شمشیری
 دەستى ستى ستى لەناكاو بەهۆى ئەو كاردانەوہ بەهیزەوہ پراوہشا و فشار و
 ئازاریكى زۆرى خستە سەر دەست و قۆلى "ستى ستى" سەرەپای ئەوہى
 شمشیرەكەي ستى ستى لەئاسن دروست كرابوو بەلّام نەیتوانى دار "ئبنوس" ەكە
 بكات بەدوو كەرتەوہ و تیكى بشكینیت، ستى ستى خۆى بۆ ھیرشیکى تر نامادە
 كرد، بەلّام ئەمجارەیان پەلامارى نیوچەوانى موسای نەدا چونكە ستى ستى پەيى
 بەوہ برد كە دار "ئبنوس" ەكە بەو شمشیرە تیکناشكیت، بۆیە پاستەوخۆ بۆ ناوكى
 موسای وەشاند، ھەر لەم ماوہ كەمەدا كە ستى ستى دەستى بۆ دواوہ كیشایەوہ تا
 بدات لەموسا، بەلّام موسا بەھۆشیارى و ئاگاییەكەوہ مەچەكى ستى ستى كردە
 ئامانجى خۆى و بەھەموو توانایەكى دار دەستەكەي كیشا بەمەچەكى "ستى
 ستى" دا. ئەو لیدانەى بەپادەيەك بەهیز و ئازار بەخش بوو كە نەك تەنھا
 شمشیرەكەي لەدەستى ستى ستى كەوتە خوارەوہ، بەلكو خوشى لەئازاردا كەوتە
 سەر زەوى و بەدەستەكەي تری كە قەلخانەكەي فەیدابوو مەچەكى خۆى گرت و
 ھاواری كرد. "ستى ھوپ" فیکەيەكى زۆر بەهیزی لیدا و كۆتایی ئەم
 پوبەپوبونەوہیە پراگەیاندا، بەلّام لەناكاو یەكێك لەبراكانى "ستى ستى" بەناوى "روم
 ئوپت" بەشمشیریكەوہ پەلامارى موسای دا بۆئەوہى لەپشتەوہ بیکوژیت.
 "موسا" ش دواى ئەوہى مامۆستاكەي لەم ھیرشە لەناكاوہ ئاگاداری کردەوہ خۆى
 بۆ ئەو ھیرەشە نامادەكرد و پێش لیدانى شمشیری "روم ئوپت" دار "ئبنوس" ەكەي
 بەخیرایى كیشا بەبازوى ھیرشەبەردا. لیدانى بەهیزی دارەكە "روم ئوپت" ی تەختى
 زەوى كرد. ستى ھوپ لەم دەست تیوہردانە زۆر دلگران و نیگەران بوو، بۆیە
 چەقۆكەي دەرھینا و بەدەسكى چەقۆكەي چەند دانەيەكى كیشا بەسەرى ھیرش
 بەردا و وتی: من پیم پراگەیاندا ھەركەسیك دەست لەم پوبەپوبونەوہیە بگلینیت،
 بەدەستى خۆم تەمیی دەكەم. ئیستا ئەم پوبەپوبونەوہیە كۆتایی پیتاتووہ، ئیستا
 ھەمووتان بگەپنەوہ. دواى ئەوہ بەخیرایى ھەوسارى ئەسپەكانى کردەوہ و

به ئامازه یه ك موسای له وه تیگه یاند كه سواری ئه سپه كه ی بییت و به خیرایی ئیره به جی بهیلن.

موسا وتی: ئه گهر ده ستیم بۆ نه شكاندایه به دلنیا ییه وه ده یكوشتم. مامۆستای تیره نه دازیش لایه نگری كرد و وتی: ئه وه ده ی توانی تۆ بكوژیت، ئه گهر ئه ویش نه یكوشتا یه یه ت ئه وانی تر ده یانكوشتی، من زۆرباش ئاگاداری ئه وه م، چونكه به هیچ شیوه یه ك بیرت له م هه ره شه نه كرد بویه وه، من ئه مشه و ئه وه م بۆ ده ركه وت كه هه موویان رقیان لیته.

موسا وتی: باش لییان تیگه شتویت به لام "نف"! "نف" ی ته لارساز وه ك تۆ هاو پریمه و به س ئیتر هیچ كه سیکی تر شك نابهم كه دلسۆزی من بییت. سستی هوپ وتی: كا برای ته لارساز هاو پرپی منیشه، به لام ئیستا ئه وه كوچی كرد و وه له كو شكدا كه سیك شك نابیه ت دلسۆزی تۆ بییت، له مه و دواش كینه هاوكات له گه ل ترسدا هه ره شه گه لیکی جدیتر له گه ل خویاندا ده هی نییت. تۆ ده بییت زۆر له جاران ئاگات له خۆت بییت، بیگومان دایك و برا و خوشكه كانیان دژت هان ده ده ن.

موسا دور دەخريتهوه

موسا پەيى بەهه برد كه هەلبژاردنى ئەو بۆ سەرۆكى لىخوپانى گاليسكهى جەنگى بەناونيشانى فەرماندەيهك جگه لهببانونيهك هيچى تر نيه، بۆئەوى ئەو لهپايتەخت و كۆشك دور بخەنەوه. لهميسردا كهسانىكى زۆر هەن سالانىكى زۆر ئەزمونى كرداريان لەسەر لىخوپانى گاليسكه هەبووه و بەشداری جەنگەكانيان كردووه و مەشقيان لەسەر ئەم هونەرە سەربازيه كردووه و شايستەى ئەو بون بكرينه بەرپرس و سەركردهى ئەم جۆرە بوارانە، بەلام موسا بگره نەيدەتوانى لىشى بخوريت... بۆئەوى پەيوەندى بەگروپى گاليسكهوانى جەنگيهوه بكەيت پيوستى بەوه دەكرد لهپايتەخت برۆيته دەرەوه، شارى "تانيس" چەق و نيوەندى گاليسكهوانانى ميسر بوو. تەواوى بارەگا و تەويلەخانەى مەزنى ئەسپە بەهيز و تواناكان و شويىنى راگرتنى گاليسكه و بەشكانى ترى ئەم بواره هەموو له "تانيس" كۆكرايوهوه، ئاشكرايو فەرماندەى گاليسكهوانەكانيش بەفەرمانى فیرعون دەبيت لهبارەگای فەرماندەيیدا جيگير بييت. موسا بەهەر شيوهيهك بوو بەناونيشانى فەرماندە بەباشترین شيوه و پۆشاك دەرکەوت، هيما و نيشانەى فەرماندەيى بەسینهيهوه هەلواسيوو و بەزۆر و ناچارى بوبه فەرماندە. پۆشتنى موسا بۆ ناو گۆرەپان سەرنجى هەموانى بەلاى خۆیدا راکيشا: ژنان و پياوان بەملاولای ريگەكەيدا لەحالهتى ريزگرتدا بۆى پادەوهستان، منداڵ و نيوچهوانەكان و بەتەمەنەكان بەبينينى ئەو هەموو زاق و بريقه بەجلەكانيهوه كه لەژير تيشكى خۆردا دەرەوشايهوه وەك فەرماندەيهك لىي پامابون، خودەى سەرى موسا كه ئەوى شكۆمەندتر نيشان دەدا، كەسايەتى و فەرماندەيهكى پەسمى و جدى

پیشانی خەلکی دەدا. لەناوەراستی گۆرەپاندا چەند گالیسکەیکە لەدواوە پێیان دەکرد، لەدوای ئەو چەند گالیسکەیکەشەو سەد گالیسکە هاوکات بەیەک پزیز پێیان دەکرد. دەنگی بەرکەوتنی سمی ئەسپەکان بەسەر زەوی هاوکات لەگەڵ حیلەحیل و هات و هاواری گالیسکەوانەکان لەگەڵ دەنگی چەرخێ گالیسەکاندا پێکەو دەنگێکی گۆی هەژینی دروست دەکرد لەهەمان کاتدا سەرنجی خەلکی بەلای خۆیدا راوەکیشتا. گۆرەپانی گالیسکەوانی لەماوەیکە کورتدا گۆرا بەگۆرەپانی جەنگ. ئەو تەپ و تۆزە گالیسکەکان لەکاتی پوشتندا دروستیان دەکرد تەواوی چوارەدەوری داپۆشی، هەموو گالیسکەکان بەیەک ئاراستەدا دەپوشتن، بەرەو پوی یەک فرماندە گالیسکەوان دەپوشتن کە بەناو "ستی کف" ستی کف کابرایەکی بەلا کورت و قەلەو و سەریکی کەچل و جلیکی تابلیی سادە لەبەردا بوو. ئەفسەرەکانی ژێردەستیشی بەحالتی پزیزگرتن لەهەردوولا بۆی راوەستابون. موسا بەبینینی پێی پەتی سەربازەکان زۆر سەری سوپما، چ فرماندە "ستی کف" و چ ئەفسەرەکانی ژێردەستی یەک شیوە جلیان لەبەردابوو ئەویش تەنھا پارچەیکە قوماشیان لەکەمریان و پێی پەتی! فرماندە "ستی کف" بچوکتین هیماي فرماندەیی بەخۆیوە هەلنەواسیبوو، بەواتا لەپاستیدا شوینیکی بۆ ئەو هیمايانە شک نەدەبرد. ئەم ئەفسەرە گالیسکە سوارانە پوختساریکی سوتاوایان بەهۆی گەرمی خۆرەو هەبوو و هەر لەسەرتای پەییوەندیان بەهیزی سەربازی گالیسکەوانیوە خزمەتیان کردووە. خەلکی لەبارەي خودی "ستی کف" وە دەیانوت لەسەردەمی نیوجەوانیوە پەییوەندی بە هیزی گالیسکەوانیوە کردووە. "ستی کف" بەبینینی موسا بەو جلە زاق و بریقەو زۆر سەری سوپما و بەرەو موسا پوشت کاتیکی لێی نزیک بویوە لێی پرسى: ئەي فرماندەي گالیسکەوانان نایا ئەو بەپزیزتان داوی بینینی منتان کردبوو؟. دوای ئەو زۆر کەمتەرخمانە وتی: بیستومە تۆ دەبیته فرماندەي گالیسکەوانەکان؟ لەپایتهختەو هاتویت؟... موسا بەهۆی ئەو پەفتارەي نواندی کەمیک پەشداگەرای و دلگرانی و شلەژاویوە وەلامی بەلێی دایەو.

دوای ئەو ستی کف لێی پرسى: مەبەستتان لەچاوپێکەوتنی من چیە؟

موسا وتى: بەفەرمانى فىرعهون ھاتوم بۇ ئىرە، بەفەرمانى فىرعهون فەرمانزەوايى گالىسكەوانانى جەنگى ئەم ناوچەيە دەكەم.

ستى كەف وتى: فەرمان و جىبەجىكردنى فەرمانەكان ئەركى ھەموو سەربازىكە.
موسا وتى: پىشتەر دەبىت ئاگاداريان كىردىت، چونكە فىرعهون پىيى وتبوم
فەرماندەى ئەویم بەرۇشتنت ئاگادار كىردوۋە.

فەرماندە ستى كەف وتى: بەلى من لەھاتنت ئاگاداريان كىردومەتەۋە، تۇ ئىستا
بەفەرمانى فىرعهون فەرماندەى گالىسكەوانە جەنگىەكانى و ھىچ گومانىك لەۋەدا
نىە كە شارەزايىەكى تەۋاوت لەۋارى گالىسكەوانى و شىۋەى بەكارھىنانى لە
گۆرەپانى جەنگدا ھەيە، چونكە تۇ فەرماندەى گالىسكەوانە جەنگىەكانى!
موسا وتى: جەنابى فەرماندە "ستى كەف" تائىستا بگرە گالىسكەيەكىشم
بەدەستم نەگرتوۋە.

ستى كەف تەماشايەكى موساى كىرد و وتى: كەۋاتە بەچ شىۋەيەك دەتەۋىت
رەبەرەيتى ئەۋ ھەموو ھىز گالىسكەوانىە جەنگىەكەيت؟... ستى كەف بىئەۋەى
بەردەۋامى بەقسەكان بدات پۇشت و ئەفسەرىكى تر لەموسا نىزىك بويەۋە: ئەۋ
كەسە بەپىچەۋانەى "ستى كەف" بالايەكى بەرزى ھەبوو، و خۇشپروو دەھاتە
بەرچاۋ، لەلايەكى پوخسارىدا جىگەى پۇشانىكى پىۋە دىاربوو، ئەم پۇشانە
لەناۋچەۋانەۋە تا گۆشەى لىۋى شۇر دەبويەۋە.

جىگىرى فەرماندە لەموسا نىزىك بويەۋە و سلاۋى سەربازى بۆكرد و وتى:
ناوم "ھتپ رە"يە، فەرماندەى گالىسكە جەنگىەكانم و لەژىردەستى "ستى كەف"دا
خىزمەت دەكەم، فەرمانيان پىداۋم ملكەچى فەرمانەكانت بىم. يەكەمىن پىرسىارى
موسا لەبارى شىۋازى پۇشىنى جلوبەرگى فەرماندەى گالىسكەۋانەكان بوو كە
بۆچى ۋەك باربەر و كۆلبەرەكانى لەنگەرگا تەنھا پارچە قوماشىك لەكەمەريانەۋە
دەپىچن؟

"ھتپ رە"كە لەئەفسەرە كۆنەكان لەقەلەم دەدرا بەم شىۋەيە بۆى پونكرەۋە:
گالىسكەۋانەكان بارودۇخى داراييان باش نىە، بەچاۋى خۇت دەبىنى كە
پىخاۋسىشن. نامەۋىت زىادەپۇيىت بۇ بىكەم و پىت بلىم ئەم جۆرە پۇشاكانە

لهفیداکاری و گهرمی ئاو و ههوا و نه‌ریتیکی کۆنه‌وه سه‌رچاوه ده‌گریت، نه‌خیر وانیه، ئه‌گهر ده‌سته‌لاتمان ببوایه وه‌کوو تو‌ پۆشاکمان له‌به‌رده‌کرد.

موسا وتی: وام ده‌زانی به‌هۆی ئه‌وه‌ی به‌رده‌وام به‌شداری له‌جه‌نگه‌کاندا ده‌که‌ن و پێشه‌نگی هه‌موو جه‌نگێک ده‌که‌ن باری دارایی‌تان له‌ئاستیکی باشدايه.

"هتپ ره‌"وتی: ئه‌ی فه‌رمانده‌ی لاو و نو‌ی، ئیمه‌ به‌چ شیوه‌یه‌ک ده‌توانین خاوه‌نی بارودۆخیکی دارایی باش بین، له‌کاتی‌ک به‌رده‌وامی ئیمه‌ که‌می‌ک له‌سه‌ربازه‌کانی تر زیاتره، ئیستاش بو‌ئه‌وه‌ی بزانی به‌رده‌وامی ئیمه‌ چه‌نیکه‌ به‌کرداری پێت نیشان ده‌ده‌م...

"هتپ ره‌"فه‌رمانده‌ په‌نجه‌ی خسته‌ سه‌ر یه‌کی‌ک له‌ هیماکانی سه‌رجله‌که‌ی موسا و وتی: به‌های هیما‌ی ئه‌م پله‌یه‌ زۆر زیاتره‌ له‌و کۆمه‌له‌ موچه‌یه‌ی که‌ یه‌ک فه‌رمانده‌ی گالیسکه‌وان له‌ماوه‌ی سالی‌کدا وه‌ریده‌گریت. بابته‌ی ده‌سته‌که‌وته‌کانی جه‌نگیش ده‌نگی ده‌هۆلی دۆره، من له‌ته‌واو جه‌نگه‌کاندا هیچ ده‌سته‌که‌وتیکم به‌ده‌ست نه‌هیناوه، چونکه‌ هه‌موو جه‌نگێک ده‌سته‌که‌وتی تیدا نیه، له‌هه‌ندی‌ک و لاتدا دوا‌ی ئه‌وه‌ی به‌سه‌ریاندا سه‌رکه‌وتین و خۆمان ده‌که‌ین به‌ماله‌کانیاندا به‌زییمان پێیان دیته‌وه، ته‌واوی که‌لوپه‌ل و که‌ره‌سته‌کانی ناوما‌لیان به‌سه‌ر یه‌که‌وه بریتیه‌ له‌چه‌ند گۆزه‌ و که‌ره‌سته‌یه‌کی بی‌نرخ، بگه‌ شه‌وانه‌ش نانیان نیه‌ بیخۆن چ بگات به‌ به‌ده‌سته‌که‌وتی سه‌ربازه‌ داگیرکه‌ره‌کان. له‌هه‌ندی‌ک شو‌ینیشدا که‌وا هه‌ست ده‌که‌ین شتی‌کمان ده‌ست ده‌که‌ویت، ده‌بینین زی‌ر و زیو پێش ئه‌وه‌ی ئیمه‌ بگه‌ینه‌ ئه‌وی هه‌له‌اتوو و خۆی لی‌مان شار‌دراوه‌ته‌وه، ئاسایی ئه‌و شتانه‌ی هه‌له‌ناگیرین زیاتر به‌رچاومان ده‌که‌ویت، له‌کاتی‌ک ئیمه‌ به‌دوا‌ی شتومه‌کی سوک و گرانبه‌هادا ده‌گه‌رین. "هتپ ره‌"به‌م شیوه‌یه‌ به‌رده‌وام بوو: له‌و شو‌ینانه‌ش که‌ ده‌سته‌که‌وتی‌کی تیدا دابه‌شبو‌کریت، هیچ شتی‌ک له‌و ده‌سته‌که‌وتانه‌ ره‌وانه‌ی میسر نا‌کرین، چونکه‌ هه‌ریه‌ک له‌و سه‌ربازانه‌ی که‌ ده‌یانبینی به‌هیاوی ئه‌وه‌ نین به‌یانی زیندو بن یان نه‌، له‌به‌ره‌وه‌ ده‌یه‌ویت هه‌ر ئیستا ژیانیکی خو‌ش تی‌په‌رینیت، له‌به‌ره‌وه‌ی تو‌ بارودۆخی فه‌رمانده‌یه‌کی گالیسکه‌وانی جه‌نگیت له‌زمانی کۆنه‌ فه‌رمانده‌یه‌ک بیست. "هتپ ره‌" له‌به‌ره‌وه‌ی "موسا"ی به‌ی‌ده‌نگی بینی زانی ئه‌م بابته‌ به‌لایه‌وه

سەرئىچ پاكىش نىيە، بۇيە بابەتى گىفتوگۆكەي گۆپرى، مەبەستىم ئەۋەيە دۋاي ئەۋەي كۆپرى فېرەئون بۈيە جىنشىنى باۋكى نىۋان رامسىس و ستى كىف بەناۋىشنى فەرماندەي گالىسكەۋانى دەرگىرى و تىكچونىك دروست دەيىت، چونكى "ستى كىف" فەرماندەيەكى وردىيىنە و لەبەرامبەر كارەكانىدا زۆر ھەستىيارە، بۇيە داۋام لىكرا پلەۋپايەكەم بەدەم بە "موسا" كە جەنابتى. سەرەپاي ئەۋەش ئەۋەي لەم بوارەدا شارەزام فېرى تۆي دەكەم، بەۋاتا لەپاستىدا بۇماۋەيەك خۇم سەرپەرشتى گالىسكە جەنگىيەكان دەكەم تا ئەۋكاتەي ئەزمونىكى باش لەم ھونەرەدا بەدەست دەھىنىت، ئەمەيان ويستى خۇمە و ھىچ كەسنىك ناتۋانىت ناچارم بىكات كارىكى وا بۇ ھىچ كەسنىك ئەنجام بەدەم و فېرى ھونەرى گالىسكەۋانى جەنگى بەم.

موسا پرسى: تۆ كە بەردەۋام لەيىبابانەكاندا سەرقالى جەنگىت لەكۆيۈە ئاگادارى كۆشك و بارى دەرۋنى كاربەدەستانى ئەۋيى، سەرەپاي ئەۋەي لەپايتەختەۋە زۆر دورى، لەكۆيۈە زانىت فېرەئون خۇشى لەمن نايەت و لىم تورپەيە؟

ھتپ رە ۋەلامى دايەۋە: لەۋەۋە زانىم كە فېرەئون بۇ ماۋەي سى سال تۆي بۇ ئېرە دور خستۋەتەۋە و چىتر نايەۋىت چاۋى پىت بىكەۋىت، ئىستاش دەمەۋىت پاسپاردەيەكى دىسۆزانە و خىرخوايانەت پى بسپېرم، ئەۋ پاسپاردەيەش ئەۋەيە فەرماندەي گالىسكەۋان گوتەي سوكايەتى ئامىز بەھەموۋ ئەۋ كەسانەي كە نازانن گالىسكەۋانى بىكەن دەلىت، چ بگات بەۋەي ئەۋ كەسە فەرماندەي گالىسكەۋانان بىت، فېرەئون ويستۋەتەي بەم شىۋەيە سوكايەتت پى بىكات بۇئەۋەي كەسانى تر تۆ بىكەنە گالتەجاپى خۇيان، من ھەموۋ ھەۋلىكى خۇم دەخەمەگەر تا ئەۋەي پىۋىستە فېرتى بەم و تا ئەۋكاتەي زال نەبىت بەسەر بەرپۈۋەبىردنى گالىسكە جەنگىيەكاندا، خۇم بەرپرسىيارىيەتى بەرپۈۋەبىردنى گالىسكە جەنگىيەكان لەئەستۋ دەگرم بۇئەۋەي ھەستى بەھىچ بۇشايىيەك لەبەرپۈۋەبىردنى فەرماندەيى تۇدا بەدى نەكرىت. تەنھا لەۋانەيە تىكاي ئەۋەت لى بەم بىكەم زىپرم پى بەدەيت.

موسا وتى: چەنىك زىپرت دەۋىت؟

فەرماندەي گالىسكە جەنگىيەكان وتى: بېرى بىست ئەنگوستىلەي گەرە زىپرم پىۋىستە.

موسا وتى: بەخۇشخالىيەۋە ئەۋ بېرە زىپرەت پىدەدەم.

"ھتې رە" بەسوپاسگوزارىيەۋە پىيى وت: لەمەودوا لەخزمەتى تۇدا دەبىم و تۇ بەم بېرە زىپرە منت بۇ خۇت كېيۈە و ۋەك نۆكەرىكى بەۋەفا خزمەتتە دەكەم، ئىستاش بېرۈين و چەند پىكىك شەراب بەيەكەۋە بخۈينەۋە. لەبەشى كۇتايى تەۋىلەخانەكەدا گالىسكەۋانەكان لەميوانخانەى ھەمىشە قەرەبالخ و پېرېۋو لەئەفسەر و سەرباز، كاتىك موسا خۇى كرد بەۋ ميوانخانەيەدا و چاۋى بەۋ بارودۇخە كەوت پىيى قەلس و بىتاقەت بو.

"ھتې رە" كاتىك زانى خۇشى لەم جۇرە شويئانە نايەت بەزەردەخەنەيەكەۋە وتى: بەئەنقەست تۇ ھىنايە ئىرە بۇئەۋەى لەنزيكەۋە پەيۋەندى لەگەل خەلكانىكى جىاۋاز ھاۋكات لەگەل گالىسكەۋانە جەنگىيەكاندا بەرقەرار بىكەيت و زىياتر پىيان ئاشنا بىت و بۇماۋەى كاترۇمىرېك ھەلسوكەۋتياۋ لەگەلدا بىكەيت، ئەمەيان بەشداريەكى ناچارى و خەلكناسى پىدەۋترىت، چونكە ئەگەر تۇ ئاگادار و ئاشنا بارى دەرونى ئەم دەستىيە نەبىت، ئەۋا ئاشتۋانى بەرپۈيەيان بىبەيت. ئەفسەر و سەرباز ھەردۈكيان ۋەك يەك لەگۆرەپانى جەنگدا يەك ژيان و چارەنوسيان ھەيە ئەۋىش يان دەكوژىن يان دەكوژن، ئەمانە ژەمى خواردنيان ئەۋەى لەگۆرەپانى جەنگدا بەدەستى دەھىنن لەم مەيخانەدا خەرجى دەكەن. زۆرىك لەمەيخانەكان دەرامەتياۋ پەيۋەست دەكرىت بەم جۇرە كەسانەۋە. ھىچ كاتىك پىت ئالىم تۇش ۋەك ئەۋان كاتەكانت بەخۇشى تىپەرىننە، بەلام لەۋە ئاگادارت دەكەمەۋە كە ھىچ كاتىك پى لەخۇشگوزەرانىان نەگرىت، چونكە تەنھا بەۋ ئومىدەۋە دەژىن و زىندون. موسا پۇشتە فەزاي كراۋەى ميوانخانەكە و لەتەنىشت درەختىكەۋە راۋەستا "ھتې رە" فەرمانى دا ئاۋجۇيان بۇ بەيىنن و ھەرئەۋەى سەرى گەرم بو بە "موسا" ى وت: ئىمە دەپۈين بۇ ۋلاتى "كوش"، شويىنك كە خەلكەكەى دېرەندە و جەنگاۋەرىكى ترسناكن، تائىستا لەجەنگاۋەرانى "كوش" ترسناكت و توقىنەرتىم نەبىنيۋە، بگرە ناتۋانى جەنگاۋەرانى ۋلاتى "ھاتى" لەگەل جەنگاۋەرانى ۋلاتى "كوش" دا بەراۋرد بىكەيت.

موسا پرسى: بۇچى شاينى ئەۋ نىن لەگەل ئەۋاندا بەراۋرد بىكرىن.

هتپ ره بهم شیوهیه بۆی پونکردهوه: له بهرئهوهی جهنگاوه رانی "هاتی" په پیرهوی شیواز و پابه ندی سهریازی شیوازه کانی جهنگ ده کهن، له کاتیکدا جهنگاوه رانی "کوش" ته نها ده یانه ویت بکوژن، ئەمانه وهک گیانه وهره درنده کان هیرش ده کهن و له مهرگیش ناترسن.

موسا وتی: تائیسقا به شداری هیچ جهنگیکم نه کردووه و نازانم هه لومه رج و بارودوخی جهنگ به چ شیوهیه که.

هتپ ره له موسای پرسى: ئایا خوینده واریت ههیه؟

موسا وتی: ههر له مندالییه وه ناردومیان بۆ قوتابخانه و بهو هویه وه که سیکی خوینده وارم لی دهرچووه.

کاتیک "هتپ ره" زانی موسا خوینده واری ههیه به پرێزه وه بۆ دهروانی و پیتی وت: له جهنگدا به شداری نه کردن بهو واتایه دیت که له هه لومه رجی جهنگ بیناگایت، به لām خوینده واری قهره بوی ئەم که مایه تیه ده داته وه، تۆ له من که فەرمانده یه کی کۆنم پیشه نگتر و مه زنتری، تۆ وهک من پیویستت به وه نیه بۆ دابین کردنی بژیوی زیانت به شداری جهنگه کان بکهیت، به لکو به ناو نیشانی فەرمانده یه کی تیگه شتو و خوینده وار ده توانی له هه موو شوینیکدا به پشت به ستن بهم خوینده واریه ت به ئاسانی ژیانیک بوخۆت دابین بکهیت، هیچ نه بی به لایه نی کهم ده توانی ببیته نوسه ری باره گایه که که له میسر دا به باشترین کار له قه لēm ده دریت. له مکاته دا چه ند سه ربازیک ته ماشای جلوه به رگی پر زاق و بریقی "موسا" یان ده کرد کاتیک گوئیان له قهری به هیزی "هتپ ره" بوو و ده نگدانه وه یی به هیزی لهو ناوچه یه دا دروست کرد سه ربازه کان به ترس و تۆقانی که وه له چواره وری بلاوه یان لی کرد.

"هتپ ره" به موسای وت: فەرمانده ده بییت توندوتیژ و سروشتیکی زبری هه بییت، بۆئه وهی سه ربازه کانی هه میشه گوپرایه ل و لیی بترسن.

به لām موسا زیاتر هه زی به بیستنی شیکاریه کانی جهنگ و جهنگاوه رانی جوړاوجوړ بوو بۆیه پیتی وت: تۆ وتت سه رباز و جهنگاوه رانی "کوش" درنده ن و هیچ ره وشتیکی مروییان تیدا به دی ناکریت؟

"هتپ ره" وتى: بهلى، به لام پياوانى "كوش" خالى لاوازيشيان ههيه، نهو خالهش نهويه كه گاليسكهى جهنگيان نيه، خاليك له وه گرنگتر نهويه جهنگاوه رانى كوش بيئاگان له وهى چهكيك ههيه له ناسن دروست كراوه، چهكى جهنگاوه رانى ولاتى "كوش" يش له "مس" دروست دهكرىت، به لام خهلكى كوش زيپىكى زورىان ههيه. دهبيت باسى خاليكى ترى جهنگاوه رانى كوش بكه م و نهو خالهش نهويه كه هر يهكيك له جهنگاوه رانى "كوش" سهر به خو شهر دهكن، نه مانه يه كپىزى و يه كانگيريان له كاتى هيرش بردندا نيه، نه م په رته وازه ييه له گوپه پانى جهنگدا دهبيت هوى لاوازيان له كاتى هيرش بردندا، سهره پاي نه وهش چاونه ترسيان هه موو جوړه بهرگريكار يه ك تيكده شكينىت. خاليكى تر له باره ي تووه كه فرماندهى گاليسكه جهنگيه كانى نابيت له تو بشاردرىته وه، جياوازي تو به له گهل من و "ستى كف" ي فرماندهى گشتيدا، تو له هه ردو كمان له پوى خويندن و نوسينه وه پيشه نگرى، له كاتيك "ستى كف" يش وهك من نه خوينده واره. به له بهر چا وگرتنى نه م هه لومه رجه، نهو كه فرماندهى له شكره ده پوات بو "كوش"، به تاييهت دواى نه وهى له "كوش" جيگير بوو "ستى كف" ده توانيت فرمانت بو دهريكات و توش دهبيت فرمانه كانى جيبه جى بكه يت، ئايا تو په يره وى له فرمانه كانى "ستى كف" ده كه يت؟

موسا وتى: له بهر نه وهى پله ي فرمانده يى و سهروترى ههيه ناچارم فرمانه كانى جيبه جى بكه م.

"هتپ ره" وتى: كارى پاست و دروستيش هر نهويه، ههول بده له "كوش" دا گوپرايه لى فرمانه كانى "ستى كف" بيت، چونكه نه گهر سهرپىچى له فرمانه كانى بكه يت "ستى كف" نهو دهسته لاته ي ههيه كه فرمانى كوشتنت بو دهريكات.

موسا وتى: خه يال ئاسوده به له وهى سهرپىچى له فرمانه كانى ناكه م.

دواى نه وه "هتپ ره" لى پرسى: تائىستا چهند جار سوارى گاليسكه بويت؟

موسا وتى: چهند جاريك نه ویش بو تاقى كرده وه، به لام به شيويه كى جدى هيچ جاريك سوارى گاليسكه نه بوم!

"هتپ ره وتی: به بیستنی ئەم قسانه زۆر خوشحالم، چونکه هەرچی زیاتر زانیاریت له باره یه وه که متر بیئت باشتره، ئیستا به خه یال ئاسوده تر ده توانم دهست به مه شقکردن و فیرکاریه کانی گالیسکه سواری بکه م... دواي ئەوه دوباری پرسى: ئایا تۆ گالیسکه یه کی تایبەت به خۆت هه یه؟

موسا وتی: نه خیر.

"هتپ ره" پرسى: ئەى ئەسپى تایبەت به خۆت هه یه؟

دوباره موسا وه لامى نه خیری دایه وه.

"هتپ ره" وتی: بۆ سواری بونی گالیسکه یه که ده بیئت دو ئەسپ و دوو گوریس پهیدا بکهیت.

موسا پرسى: مه به ستت له گوریس چیه؟

"هتپ ره" وتی: گالیسکه وانه کان چه مکیکی تایبه تیان هه یه که به گوریس بانگ ده کریت، له راستیدا کاتی که به چوار ئەسپ گالیسکه یه که لیده خوڤن پیی ده لین یه که گوریس، گوریسیکی تر بۆ ئەسپى یه ده که، به واتا چوار ئەسپى یه ده که له گهل خۆتدا ببه بۆ کوش، ئەگەر ئەسپى یه ده که له گهل خۆتدا نه بهیت له کاتی له ده ستدانی یه کی که له ئەسپه کان، چیتر تۆ گالیسکه وان نیت و گالیسکه که ت راده وه ستیت، چونکه له "کوش" دا ئەسپ ده ست ناکه ویت و نیه و هیچ که سیکیش ئەسپ به وانی تر نافروشیئت.

موسا وتی: ده توانی گالیسکه یه کی باش و هه شت ئەسپى ده ستبێژم بۆ بکریت؟

"هتپ ره" وه لامى دایه وه: سه ره پای ئەوه ی ده زانم تۆ دهسته لاتى کړینی گالیسکه و ئەسپه گیکی وات هه یه، به لام نرخى ئەمانه زۆر له وه گرانتیه که تۆ له بهرچاوت گرتوه.

موسا وتی: تۆ له پوی داراییه وه نیگه ران مه به، چونکه ئەوه نده سامانم هه یه که مه زنده ناکریت.

"هتپ ره" وتی: سه ره پای ئەوه ی له پوی داراییه وه زۆر لاوازم، به لام چه زم له دۆله مندی و سه رمایه داریه، چونکه سه ره وه ت و سامان پایه و ستونی

دهسته لاتە و هیچ گومانیکم لەم بۆچونەمدا نیە، ئەوانەى سەرمايه دارن دەتوانن ببنە کەسیكى دهسته لاتدار و بههیزیش.

موسا وتی: سەرپەرشتى سەرودت و سامانەكەشم هه مان ئەم قسانەى تۆ دەکرد و دەیوت: ههركه سینك سەرمايه دار بێت هه میشه له لای خه لكی جینگای پێزه.

"هتپ ره" پرسى: دەمویست ئەوەت لى پېرسم ئایا سەرمايه دار و دۆله مەندەكان لەبەر امبەر هه ژاره كاندا كه مته رخەم نین.

موسا وه لآمی دایه وه: ئەوه پاستیهكى حاشاهه لئه گره.

"هتپ ره" وتی: به لآم به لای منه وه ئەوانهى زانا و خوینده وارن له كه سه دۆله مەندەكان زیاتر جینگای پێز و ستایشن، سەرهرای ئەوهى لەبەر چه ند هۆیه ك له سەرده مى مندالیدا له خویندن بیهش بوم، به لآم وهك خۆم به هایه كى زۆر بۆ خویندن و خوینه دواى داده نیتم و ئیستاش كه ده بینم سەرگه و ره كه م له هه مان كاتدا هه م دۆله مەند و هه م خوینده وار و هه م هاوسۆزى كه سه لاواز و كه مده سه ته كانه و گرنگیه كى زۆریان پێده دات، هه ر به و بۆنه یه شه وه جوتيك ئەسپى باشى بۆ ده كېرم كه له ته واوى میسر دا ده گمەن بن.

موسا وتی: كه واته په یوه ندى من و تۆ له م ساته به دواوه په یوه ندى دوو هاوپی دلسۆزى یه كتره دواى ئەوه له "هتپ ره" ی پرسى: ئایا تۆ دواى ئەوهى بېرك زېرم پى به خشیت بۆچونت لەبەر امبەر مندا نه گۆرا، ده توانم به به خشینی زېر فەرمانده كانی تر بكه م به هاوپی خۆم. ئایا ده توانین به هاوکارى یه كتر له گه ل ته واوى ئەم ئەفسه رانه دا به هیزى كى ناماده له میسره وه كوچ بكه ین بۆ "كوش"؟

"هتپ ره" پى وت: كه ورم جگه له و زېره داواى هیچ شتىكى ترت لێناكه م.

موسا وتی: ئەمشه و وه ره بۆ لآم بۆئه وهى ئەو بېره زېره ی داوات كردبوو پیتی بده م و تۆش ئەسپ و گالیسكه كه م بۆ بكېره ... ئەو شه وه له كاتى دیارى كراودا "هتپ ره" پۆشت بۆ لای موسا بۆئه وهى ئەو بېره زېره دیارى كراوه ی لى وه رگریست. سبه ی ئەو شه وه موسا وه كوو جارن بۆ ته ماشا كردنى دیمەنى خۆرئاوا بون پۆشته كه نار پوبارى "نیل" وه و به رپكه وت چاوى به "نف" ی ته لارساز كه وت، به لآم "نف" نوقمى بىر و هزرى خۆى بوو و له وكاته دا ئاگای له موسا نه بوو.

"موسا"ش لەكابرای تەلارساز نزيك بويهوه و سلاو و پيژى خۆى پيڤيشان دا، كابرای تەلارسازيش كە ھەرگيز چاوەپيئي ئەوھى نەدەکرد كە لەوناوچەيەدا كەسيك بەناوى خۆى بانگى بكات پوي كرده ئەو كەسەى بانگى كرد و يەكسەر "موسا"ى ناسيهوه و بەگەرميهكەوه چۆن و چاكى لەگەندا كرد.

موسا وتى: من بەفەرمانى فيرەون بەرپرسيارىيەتيەكم پيئ بەخشراره و بەپيئي ئەو ئەو فەرمانەش لەم شارەدام، بەلام ھاتم بۆئيرە بۆئەوھى تەماشاي خۆرئاوون بكمە و تۆم بيئي نوقمى بيروھزرى خۆت بوبويت، لەدلى خۆمدا وتم لەوانەيە نزا بخوينت.

"نف"ى تەلارساز وتى: ھەركەسيك نزا بكات دەبيت پيشەكيەكانى نزا خویندنیش جيەجى بكات، بۆنمونه دەبيت بخورد داگيرسينت، دەرمانى بۆندار ھەلداتە ناو ئاگرەوھ، بەشيك لەكتيبي "مردووەكان" بخوينتەوھ و چەند كەرستەيەكى تر كە من ھيچكاميانم نيە، سەرەپاي ئەوھى لەسەردەمى منداليدا كەميكم لە كتيبي مردووكانم لەبەركردبوو، بەلام لەدوايدا ھەمويم لەبەرچويهوھ، لەبەرئەوھ ئەگەر لەپەرستگاشدا بم و بخورد بسوتينن ئەو نزايانەى كە لەبەربوم ھەمويانم لەبەر چووھتەوھ.

موسا وتى: بۆ وتنەوھى نزا پيويست بە داگيرساندنى بخورد ناكات، لەھەر كوي بيت تەنھا بيرت لەلاى خودا بيت بەسە، ئاوابون و خۆر كە ديمەنى خودايە ئەوم بەبەر دەھيئتەوھ.

"نف"ى تەلارساز وتى: تارادەيەك ئەم بۆچونەت بەدروست ديئە بەرچاو، چونكە خۆر كاتيک لەبارەگای خۆرئاووندا نيشتەجى بوو، لەدلى خۆمدا وتم: خۆزگەم بەخۆر.

موسا پرسى: بۆچى خۆزگەت پيئ خواست؟

"نف"تەلارساز وتى: چونكە خۆى دەشاريئەوھ و چيتر چاوى بەخەلكى دو پوو ناكەويت.

موسا ليئ پرسى: ديارە ئەم بابەتە زۆر ئازارى داويت؟

"نف"ی ته لارساز وتی: بابته تیکی تازه نیه، زۆربهی خه لکی پابه ند نین به به لئین و گوته کانیا نه وه، وه فای راسته قینه بونی نیه، نه وانیهی وا خو یان ده نوینن که بیرو باوه پریکی تاییه تیان هیه، ته نها بۆمه به سستیکی تاییهت و فیریودانی خه لکی وا ده لئین. دوا ی نه وه به ده نگیک ی زۆر نزم به گو یی موسادا چپاندی و وتی: بگره فیرعه ونیش که وا خو ی نیشان ده دات باوه پری به خودای "نامون"ه و ده لئیت هه رکه سیک فلان کار و فلان کار بکات نه و! به سزای فلان کار له سیداره ده دریت! خوشی له به رام بهر بیرو باوه پره کانیدا سست و خالیه، به پراستی بیرو باوه پریکی خو نوینی "پریای" هیه.

موسا وتی: تۆ به چ شیوه یه ک په یت به م نه یینه بردووه؟

"نف"ی ته لارساز وتی: مه زترین یادگاری میژووی میسر قوچه کیه کانه، هه ر به ردیکی نه م قوچه کیه له نا ونه چو و ویران نه بووه به ناوی "نامون" له سه ر یه ک هه لچنیوه.

موسا وتی: هیه که سیک گومانی له وه دا نیه.

"نف"ی ته لارساز وتی: من ته لارسازم و ده زانم دوا ی نه وه هیه کۆشک و ته لار و مناره یه ک به مه زنی قوچه کیه کان دروست ناکریت.

موسا وتی: منیش که که میک شاره زای بواری ته لارسازیم هه مان بیرو باوه پرم هیه.

"نف"ی ته لارساز وتی: به هه ر حال! ئیستا ده مه ویت نه و نه یینه شاراو هیه ی ئاشکرام کردووه بو تی بگپر مه وه، به لام به مه رجیک له هه مان نه م شوینه دا ده بیئت بینیزیت و باسی نه که یت بۆ هیه که سیک.

موسا وتی: دلنیا به.

دوا ی نه وه "نف"ی ته لارساز به مشیوه یه بۆی پونکرده وه: پۆژیکیان فیرعه ون بانگی کردم، دروست دوا ی چه ند پۆژیک له وه رگرتنی نه و پله و پایه یه ی، زۆر به ساده یی پیی وتم "نف" ده مه ویت نه م قوچه کیه مه زنا نه ویران بکرین!

موسا به بیستنی پا وه شا و وتی: دلنیا یت که به هه له گویت لیی نه بووه، نایا به پراستی نه م قسانهت له ده می فیرعه ونه وه بیست؟

"نف"ی ته لارساز وتی: بهائی ئه و ئه م داوا یه ی دوپات کرده و.

موسا پرسى: ئه ی تۆ چ وه لامیکت دایه وه؟

نف وتی: منیش به فیرعه ونم وت، ئه ی فیرعه ون له چ پویه که وه ئه م فرمانه دهرده که یه ت؟ بئى له به رچا وگرتنى وئرانکردنى یادگارى ته لاریکی ئاوا، ته نها بۆ وئران کردنى پیوستمان به چهند مانگیك ده بیئت. سه ره پرای ئه وه ش هیچ کریکارىکی میسرى چه کوش و نویلى خوی بۆ وئرانکردنى مالى خودا به کارنا هیئیت، چونکه "ئامون" به مه زنترىن خودای خویان له قه لهم دهن.

فیرعه ون وتی: تا بلیى کریکارى وئرانکه رمان هیه، تۆ وا ده زانى دیله کانى جه نگمان بۆ چ مه به ستيك له م ولاته دا راگرتون؟

منیش پیم وت: به لام قوچه کیه کان له پوی هونه ریه وه به یه کیك له شانازی هونه ریه مه زنه کانى میسر له قه لهم دهرین، قوچه کی میسر ته نها ده سته لات و سامانى ده سته لاتدارانى میسر نه یانه ینايه بون، به لکو ییروبا وه پرى میسریه کان که با وه پریکی ته واویان به "ئامون" هه بو و ده یانزانی ئه م ته لاره بۆ "ئامون" بنیات ده نریئت، به به ردگه لیکی گران که هه ر یه کیکیان به نه ندازه ی کیویك ده بون و هه ر یه کیکیشیان له کاتى هه لچینیان له سه ر به رده کانى ترده ئه گه ر له نا کاو بخزایه و بکه وتایه ته خوار هه زاران کریکارى میسرى له دواى خویه وه ده کوشت، به لام ئه م جوړه کاره ساتانه بگه ره بچوکتىن دودلى بۆ دروست کردنى ئه م قوچه کیانه نه خسته نیو کریکاره کانه وه و هه ر به رده وام بون. بۆیه نامه ویت فیرعه ون به هو ی ئه م هه له گه وره وه زیان به خوی بگه یه نیئت و به راستى تکتات لیده که م ده ست له م خواسته ت هه لگه ر. هه روه ها ده بیئت ئه وه ش بلیم کاتیك فیرعه ون سه ره تا پییشناری وئرانکردنى قوچه کیه کانى لى کردم، بۆساتیك له دلى خودا بیرم لیکرده وه تۆ بلیى فیرعه ون بیه ویت تا قیم بکاته وه و ییروبا وه پرم هه لسه نگینى، بۆنه وه ی ئه گه ر با وه پرم به "ئامون" نه بیئت به یاری له سیداره دانم بۆ ده ربکات، به لام به پیى گوته کانى فیرعه ون تیگه شتم که به راستى ده یه ویت قوچه کیه کان وئران بکات.

چیتەر دواى ئه‌و قسانه‌ی بیگومان بوم له‌وه‌ی به‌پراستی ده‌یه‌وێت وێرانیان بکات که‌ وتی: من ئیره‌یی به‌م قوچه‌کیانه‌ ده‌به‌م، ناتوانم ببینم ته‌لاریک به‌و به‌رزیه‌ پیش له‌دایک بونم دروست کرابێت و نه‌توانم هاوشیوه‌ی ئه‌و ته‌لاره‌ بنیات بنێم. دواى ئه‌وه‌ی لێم پرسى: گریمان ئه‌م قوچه‌کیانه‌مان وێران کرد، چى له‌به‌رده‌کانیان بکه‌ین.

فیره‌ون وتی: به‌رده‌کانیان فری ده‌ینه‌ ناو پو‌بارى نیل یان ده‌ریاو! منیش وتم: ئه‌گه‌ر ئه‌م کاره‌ بکه‌ین چیتەر که‌شتیه‌کان ناتوانن ها‌توچو‌ی خو‌یان بکه‌ن، چونکه‌ قه‌باره‌ی مه‌زنى به‌رده‌کان کیو‌یکى مه‌زن دروست ده‌که‌ن. فیره‌ون پرسى: ئه‌ی چه‌نی‌کمان پى ده‌چیت ئه‌گه‌ر به‌رده‌کان فری‌ده‌ینه‌ بیابانیکی دۆره‌ ده‌سته‌وه‌.

وتم: ئه‌گه‌ر بتوانین ئه‌م کاره‌ش بکه‌ین ئه‌وا دواى تیپه‌پ‌بونى هه‌زاران سال خه‌لکی چه‌ند ئه‌وه‌نده‌ له‌م قوچه‌کیانه‌ مه‌زن‌تر له‌ه‌زرى خو‌یانه‌دا بنیات ده‌نێن و ئه‌مه‌ش پی‌چه‌وانه‌ی ئه‌و شته‌یه‌ که‌ ئێمه‌ ده‌مانه‌و‌یت ئه‌نجامی ده‌ین، به‌لام ئه‌وه‌ی پی‌ویستمان به‌چه‌نی‌ک ماوه‌یه‌ تا به‌ردی قوچه‌کیه‌کان بو‌ بیابانیکی دور بگوا‌زینه‌وه‌، ئه‌گه‌ر ته‌واو‌ی بارودۆخه‌کان به‌خواستی ئێمه‌ بێت و وه‌ستانیک له‌کاره‌که‌ماندا دروست نه‌بێت و فیره‌ون به‌واتا تو‌ ته‌مه‌نیکی درێژخایه‌نت هه‌بێت، جیبه‌جیکردنی ئه‌م به‌ردانه‌ به‌گه‌شبینیه‌که‌وه‌ پی‌ویستی به‌په‌نجا‌سائه‌، له‌وانه‌شه‌ پی‌ویستی به‌سه‌د سال بێت!

کاتی‌ک فیره‌ون بیرى له‌م ماوه‌یه‌ کرده‌وه‌ وتی: دیار نیه‌ تا ئه‌و ماوه‌یه‌ بمینیم یان نه‌، ده‌بێت بیر له‌شتی‌کی تر بکه‌ینه‌وه‌.

موسا پرسى: سه‌رئه‌نجام چاوپۆشی لی‌کرد یان له‌سه‌ر قسه‌که‌ی خو‌ی سور بو‌و. "نف" ته‌لارساز وتی: به‌دودلیه‌که‌وه‌ به‌لێ، به‌لام به‌شیوه‌یه‌کی په‌ها و ده‌قاوده‌ق هه‌رگیز.... دواى ئه‌وه‌ پونی‌کرده‌وه‌: له‌به‌رئه‌وه‌ی ئه‌م فیره‌ونه‌ تازیه‌ خو‌ی به‌ بنیاتنه‌ری ته‌لاره‌ به‌ردینه‌کان له‌قه‌له‌م ده‌دات، ناتوانیت به‌رگه‌ی بونی ته‌لاریکی وه‌ک قوچه‌کیه‌کان بگریت، سه‌ره‌پای ئه‌وه‌ی گه‌ر ئه‌و ته‌لاره‌شیان بو‌"ئامون" بنیات نابێت.

موسا وتی: له بهر نه وهش ئیستا زۆر به باشی په ی به وه ده بهم که فرمانږه و
پیشینه کان دور نه ندیش بون و بیران له سه د سالی دوی خویان کردو وه ته وه، بویه
ته لاریکی ئاوا جیگر و ویران نه بویان دروست کردو وه... دوی نه وه موسا
له "نف" ی ته لارسازی پرسى: ئایا تو که ته لارسازیکی مه زنی ناوی نه و که سه ی نه م
قوچه کیانه ی دروست کردو وه نازانیت؟

"نف" ی ته لارساز وتی: نه م پرسیاره پسته یه کی فیرعه ونی هی نامه وه یاد که
ما وه یه که له وه و پیش ه مان پرسیارى لی کردم و وتی، ده مه ویت نه و پیا وه تیه م
له گه لدا بکه یت!! بى له بهر چا وگرتنى دژایه تی شاهانه کان، دهرباره ی ته لارسازی نه م
قوچه کیه مه زنه، نه وه ی لی دلیام نه وه یه ناوی له شیوینکی نه م قوچه کیه دا
هه لکولرا وه، چونکه مه حاله ته لارسازیک ته لاریک دروست بکات، به لام ناوی خوی
له سه ر هه لنه کویت. ته لارسازیک که ته لاریکی ئاوا مه زنی دروست کردو وه،
بیگومان ناوی له شیوینکی نه م ته لاره دا ده بیت تو مار کرایت.

موسا وتی: نه گه ر فیرعه ون ویران کردنى قوچه کیه کان به ته لارسازیکی تر
بسپیریت، له م کاته دا تو چ کار دانه وه یه که له خوت نیشان ده ده یت؟
"نف" ی ته لارساز وتی: ویست و خواستی ژیر ده سته کان ناتوانن خویان
له بهر امبه ر بریارى پادشاکاندا بهرنگارى بکه ن.

موسا وتی: وام ده زانی کاریگه ریت به سه ر فیرعه ونه وه هیه به لام ئیستا بوم
دهر که وت وانیه.

"نف" ی ته لارساز وتی: نه و له باره ی کاروبارى ته لارسازی وه گوی له قسه م
ده گیریت و کاریگه رى تایبه تیم له سه رى هیه، به لام دهرباره ی بریار و سه لیه کانی
نه و که سایه تیه کی نه و تو م نیه که کاریگه ریم به سه ریه وه هه بیت، هیچ که س بگره
ها و سه ره که شی ناتوانیت ده ست له هه ز و بریار و خواسته کانی فیرعه ونه وه بدات چ
بکات به که سیکی وه ک من، بگره ناشتوانم په خنه له م جوړه بریارانه ی فیرعه ونیش
بگرم.

موسا وتی: به چ شیوه یه که تو له پله وپایه ی ته لارسازیکدا ناتوانی په خنه
له بریاره کانی فیرعه ون بگریت و سه رزه نشتی بکه یت؟

"نف"ی تەلارساز وتی: ھەموو کەسیک لە ھەر ھەلومەرجێکدا بێت ھەستی پێشەنگی و پلەوپایەخوازی کە سروشت و تایبەتمەندی مەزۆقە ھانی دەدات و وای لێدەکات نەتوانیت ھیچ کەسیک لەخۆ بەرزتر ببینیت، فیرەونیش لەخەڵکی باشتەر دەزانیت کە ناتوانیت پاشماوە و کاریگەری پێشینان ھەرس بکات.

"نف"ی تەلارسازی بابەتی گەفتوگۆکە ی گۆپی و وتی: سەرەرای ئەوەی لە پایتەختەوێ دور بوم، بەلام بیستومە فیرەون پەلەوپایەیی فەرماندەییەکی مەزنی پێ بەخشییوی، ئایا تۆ خوشحال بویت بەوەی ئەم پەلەوپایەت پێ بەخشرا؟ موسا وتی: ئەگەر لەگۆشەنیگای ھەلسەنگاندنەوێ بۆی بپروانین، دەبێت زۆریش خوشحال بم، چونکە لەوباوەرەدام ئەگەر پەسەندم نەکردایە، دڵنیابوم لەوەی فیرەون لەباتی ئەو مەرگی بۆ ھەڵدەبژاردم!

نف لێی پرسى: ئایا فیرەون بەپراستی فەرمانی کوشتنی بۆ دەردەکردی؟ موسا وەلامی دایەو: لەمبارەوێوە بچوکتەین گومانم نیە.

"نف"ی تەلارساز وتی: وابزانم ئەو تۆ بویست پێت و تەم دایکت کاتیکی ھیشتا لەژیاندا بوو بەلێنی لەفیرەون وەرگرتوو کە ھەرگیز فەرمانی کوشتنت بۆ دەرنەکات، وانیه؟

موسا وتی: ئەو نیوەی ئەو بەلێنەبوو. ئەویش بەمەرجیک ئەم بەلێنە ی پێدا: ئەگەر دوچارى ھیچ ھەلەیکە نەبم... ئەم دوچاربەون بەھەلە و ھەلەکردنە چەندھا لێکدانەوێ بۆ دەکریت.

"نف"ی تەلارساز پرسى: مەگەر تۆ چیت کردوو؟

موسا وتی: لەگەڵ یەکیک لەشازادەکان، کە لەپراستیدا کەنیزە زادەیکەى کۆشکی فەرمانرەوایی سوکایەتی بەدایکم کرد، دایکیک کە چیتەر لەژیاندا نەما بوو، منیش لەبەرامبەردا بەھای ئەو گوتانەیم خستە ناو مەشتی.

تەلارساز وتی: ئەو چ جۆر پۆبەپۆبەوێوەیک بوو؟

موسا وتی: ئەو داوای لێکردم پۆبەپۆی یەکتەری ببینەو، ئەو شەمشیری پێبوو و منیش داریک و شکستەم پێھێنا، بگرە دەشمتوانی بیکوژم، بەلام نەمکۆشت، بەدڵنیاییەوێ ئەگەر بەسەر مندا سەربکەوتایە دەیکۆشتم.

"نف"ى تەلارساز وتى: بەرپاستى زۆر نىگەرەنم بەۋەى لەپايتەختدا چاۋم پىت ناكەۋىت ، بەھىۋا ئەۋەم بەم زوانە لەپايتەختدا چاۋم پىت بىكەۋىت.

موسا وتى: ئەم ئومىدەى تۆۋەك ئاۋمىدى وایە، چونكە ھەرگىز لەپايتەختدا نامىنىتەۋە، بەلایەنى كەم بەفەرمانى فیرەۋن بۆماۋەى سى سال دورخراۋمەتەۋە، دواى ئەۋەش نازانم بۆ كۆپم دەنىرىت.

"نف"ى تەلارساز بەسەر سۈرپمانەۋە لىپى پرسى: سى سال دور خراۋىتەتەۋە؟ موسا وتى: بەلى لەئىستادا بۆ ماۋەى سى سال دور خراۋمەتەۋە.

"نف"ى تەلارساز وتى: ئەگەر نەتېنىم زۆر بەداخ دەبم بۆت.

موسا پرسى: تۆ ۋاھەست دەكەيت لەجەنگدا دەكۆژىم؟

"نف"ى تەلارساز وتى: نەخىر، لەبەرئەۋەى تۆ ئەفسەر و لەھەمان كاتدا فەرماندەى و ئەفسەرەكانىش بەدەگمەن لەجەنگەكاندا دەكۆژىن، بەھىۋا ئەۋەم تا ئەۋكاتەى ماۋەى ئەم دورخستەۋەىت تەۋاۋ دەبىت زىندوۋىم و جارىكى تر چاۋم پىت بىكەۋىت.

موسا وتى: تۆ بەۋەۋە پادەيەش بەتەمەن نىت كە بەھىۋا ئەۋەۋە نەبىت لەژياندا بىمىنىتەۋە، بەدلىيايىيەۋە چاۋمان بەيەكتى دەكەۋىتەۋە.

نف وتى: كەسە بەتەمەنەكان ھەندىك ھىما دەۋزەۋە كە ھىماى كۆتايى ژيانانە، ئايا تائىستا ناۋى "ھوم سىتى" مامۇستاي "مالى ژيان" ت بىستۈۋە؟

موسا وتى: ناۋى ئەۋە پزىشكەم لەمالى ژياندا بىستۈۋە، بەلام لەبىرم چۈۋەتەۋە بەچ شىۋەيەك باسى ئەم ھىمايانەى كردۈۋە.

نف پونى كردەۋە: "ھوم سىتى" مامۇستا پىرەكانى لەۋە ئاگادار كىردەۋە كە ئاگايان لەگوپيان بىت، و ئەۋە دەرگانە بەرگوپيان نەكەۋىت كە ھىما خراپەكان لەخۆ دەگرىت ھەرۋەھا ئاگادارى لەنىۋەندى ئىسقانىيەكانيان "مفاصل" بىت بۆئەۋەى بەباشى لەكاتى جىبەجىكرىد و جولاندا بەرگەى جەستەيان بگرىت، بەلام ھەر ئەمپۇگۆپم لەچەند دەرگىك بوۋ، نىۋەندى ئىسقانىيەكانى پى و دەستم ئازاريان دەكرد، لەكاتى پۇشتىنىشدا ئەژنۇكانم دەلەرزىن و لەژىر فەرمانى خۇمدا نەبوۋ،

ھەموو ئەمانە ھەمان ئەو شتانەن كە "ھوم سىتى" مامۇستا ئىمەي لى ئاگادار كىردەۋە.

موسا وتى: مەن پزىشك نىم، بەلەم لەۋباۋەردەدام ھىمەي تەندروستى پەنگى پىستى و پوخسارە، چونكە پوخسارت ئەۋەم پى نىشان دەدات كە تۆ تەمەنىكى دىئىت دەبىت.

نەف وتى: تۆ پوداۋگەلىكى زۆرت لەپىشە، جەنگەكان، پاكردنى گىمانەۋەرە كەتە و زەكان.

موسا وتى: بىگەر لەكاتى پاكىشدا لەبىرت ناكەم چونكە لەپايتەختدا ھاپىنى لەتۆ دىئىت شەك نەبەم.

"نەف" تەلارساز وتى: لەبەرئەۋەي دەبىت لەيەك جىيا بىيەنەۋە، جەز دەكەم ئەگەر كارىك بەمەن دەكرىت بۆتى ئەنجام بەدەم.

موسا وتى: لەبەرئەۋەي گالىسكە و ئەسپ دەكرىم پىۋىستەم بە نۆكەرىكە، نۆكەرىك كە تواناي لىخوپىنى گالىسكەي ھەبىت، پىم بلى بەچ شىۋەيەك نۆكەرىكى ئاۋا بەدەست بەيەنم؟

نەف وتى: مەن كەسىك لەۋانەي لەبىاباندا نىشتەجىن پىدەسپىرم، ئەم بىبابان نىشەنە مەندونەناس و سەخت كۆشەن، ئەگەر دەتەۋىت لەنۆ ئەمانەدا نۆكەرىكت بۆ بىكرىم..... ماۋەيەك ھەۋا تارىك بوۋە و موسا و "نەف" تەلارسازىش ئاگادارى تىپەربونى كات نىن. بۇ ماۋەيەك پىدەنگى بالى بەسەر ئەم دوانەدا كىشە و دۋاي ئەۋە موسا وتى: پىرسىارىك لىت ھەبو، دەمۋىست پاستىيەكەم پى بلىيت. نەف وتى: بەلەنت پىدەدەم پاستىيەكەيت پى بلىم.

موسا لىلى پىرسى: بەبۇچونى تۆ ئايا خۇداي تەك و تەنھا بونى ھەيە؟ تۆ بەچ شىۋەيەك بىر لەخۇدا ئاتون دەكەيتەۋە؟

"نەف" تەلارساز وتى: دەبىت خۇداي ئاتون لەپەگ و پىشەۋە بناسى، تۆ كە لەكۆشكى پادشايدا بويت و ئىستاش ھەر ھەيت دەبىت لەنۆ كۆشەنەكانى فىرەۋندا ناۋى "باكتامون" و "ئەخناتون" و "فرىتى" و "كاهىنى" نامى "ت بىستىت..."

دوای نه وه موسا پرسى: نه م ناوانه ی باست كردن چ په یوه نډیه کیان به خودای "ئاتون" ه وه هیه؟

"نف" ی ته لارساز وتی: له وانه یه تو که میك درهنگ له دایك بوبیت و له بونی له ناكاوی خودای نه بینراو به واتا "ئاتون" و نه و کاره ساتانه ی نه م خودایه له گهل خویدا هیڼای که دروستکراوی باوک و کچه که یه تی بیڼاگایت، دایه گه وره ی نه م فیرعه ونه "نفر تی تی" و باوکی که کاهینی مه زنی فه رمانډه وایی بوو بو درکړدنی کاهینه کانی نامون و ده ست به سه راگرتنی خه زینه کانی په رستگا خودایه کی نه بینراویان خولقاند، فیرعه ونی نیوجه وانیشیان فریودا و به م کاره یان ناگریان به ردایه "تبس" و میسر، دوای نه وه ناوی "ئاتون" یان وهك دزیوترین و نه فره تنامیزترین شت ده هیڼایه زمان، نامون و په رستگاگان دوباره هه مان به پړی خودایانی به ردین و دارین که دروست کراوی ده ستی مروځه بون راخست و فه رمانډه وایی مروځیان پیده کړدن، "نامی و نفر تی تی" یش خودای خویان پړت کړده وه که هه موی دروستکراوی مروځه بوون.

موسا وتی: که واته تو له وباوه پړدا نیت که خوړ پوکاری خودایه.

"نف" ی ته لارساز وتی: موسا تو هزرت هه لگری هه نډیک بیروباوه په که من ناتوانم به ئاسانی پاکیان بکه مه وه، ئیستا تو چ کاریك به خودای نه بینرا و خودا جیاوازه کان هیه، مه گهر تائیستا مروځه که بی خودای نه بینراو ژیاون بوته هوی نه وه ی چهرخی پوژگار بو ساتیکیش بوه ستیت، تو ته نها پړز له بیروبوچونه کانی خوت ده گړیت، هه ول مه ده بیسه پیښیت به سر خه لکانی تردا.

موسا وتی: به راستی سه رنج پراکیشه.

"هتپ ره" ی فه رمانده ش وتی: هه ول نه ده دیت پړی له خوشگوزهرانی سه ربازه کان بگړیت، وازیان لی بهینه نه وه ی خویان حه زی پیده که ن نه نجامی بدن، گالته ش به خوشگوزهرانیه کانیان مه که. ئیستا نه گهر ده ته ویت خوړ به به ئاتون و ئاتونیش به پړبه ری خوت له قه لثم بده دیت، ئازادیت له وه ی که بیروبوچونه کانت مه زن پراگری بی نه وه ی هیچ که سیك بیته پڼگرت، به لام کاهینه کانی لایه نگرانی ئاتون و نامونه کان بوخویان ده قوزنه وه و له پړی نه مانه وه خه لکی پی فریو ده دن.

موسا پرسى: ئايا كاهينهكانى ئاينى "ئاتون" ىش وەك كاهينهكانى ئامون تەنھا بىريان لەبەرژەوهندى خۆيان كردووەتەو؟

"نف" ى تەلارساز بۆيەكەمىن جار پێكەنى و وتى: تا ئەو پۆژەى كاهين و كاهينهكان لەجيهانەدا هەناسە بەدن ، سوديكي بپيايانى مفتخۆرى و هەزاران كارەسات بەدەستى ئەمانە بەناوى ئامون و ئاتون ئەنجام دەدریّت و بەداخەو بەگشتى نەزانی خەلكى كە هېچ سنوريك ناناسيّت هاوكارى ئەم فریودەر و فیلبازانە دەكەن، و لەو تەى ئەم جيهانە بوو و هەيە هەرچەند خەلكى لەپروى خويندەوارى و تەلارسازى و هونەرەكانى تردا پيش بكەون و بەپلهى والا بگەن، بەلام گەمزەبييان وەك خۆى دەمینیتهو و لەناو ناچيّت، بەلكو پۆژ لەدواى پۆژ بەرو زیاد بون دەپوات.

كاتيک گفتوگوكانيان گەشتە ئەم ئاستە "نف" ى تەلارساز وتى: من بەدلگرانى و نيگەرانيەو دەمەويّت لەتۆ جيا بيمەو، هيوادارم دوبارت بتوانم چاوم پيّت بكەويتهو.

موسا لەشار و بازاردا

ئاسايى مىسرىەكان بەيانی زوو ھەلەدەستن و سەرقالى کارەکانى خويان دەبن، ھەلبەت پيويست بەو ناکات باسى ئەو بەکەين کە شار و مائەکان لەکەنار پوبارى نیل دا بنیات نراون و ھەمیشە پەيوەندیان لەگەل دەريادا ھەبوو. بەشیوہیەکی سەرەکی بازىرگانی چالاکی سەرەکی خەلکی مىسر بوو، بەلایەنى کەم ھەموو خەلکی مىسر بەجۆرىک کپرين و فرۆشتنەوہ بژيوى ژيانیان دابین دەکرد. لەولاتی "چين" ھوہ کاروانگەلیکی مەزن لەپىگایەکی دورەوہ دواى چەند مانگىک گەشتکردن دەھاتن بۆ کەنار دەريای ناوہراست و بەشیوہیەک خويان دەگەياندە مىسر. کەشتیەکان دواى ئەوہی بەدەريای ناوہراستدا تىپەپەين بەنیوہەندى دەربەنى "ھرکول ۲۶" پىگای ئەوروپا دەگرنە بەر. زۆرىک لەم کەشتیانەش لە "بغار دار دانل و بوسفور" ھوہ دەپۆن بۆ دەريای پەش. ئەم ھاتوچۆیە ھەمووی بۆ ئالوگۆپى بازىرگانی و مامەلەى جۆراوجۆر بوو. بەرادیەک ئەم بازارە گەرم و بەپەلە بوو کە ھىشتا خەلکی بىریان لەوہ نەکردبویەوہ کە جۆرىک سەکەى پارە بۆ ئەم مامەلەیە دروست بکەن و تەواوی مامەلەکان بەشیوہیەکی ئالوگۆپکردن ئەنجام دەدا، ھەموو ولاتىک کەرەستەيەکی تايبەت بەولاتەکەى وەک پارە بەکار دەھيئا بۆ کپرينى شتومەکی ولاتانى تر، بۆنمۆنە روسيا ئەمپرو لەباتى پارە پيستی گيانەوہرەکانى وەک پيۆمەرى کپرينى شتومەک بەکار دەھيئا، ولاتانى کەنارى دەريای ناوہراستیش بۆنمۆنە سوريا و لوبنانى ئەمپرو مرواريان لەباتى پارەدا بەکار

²⁶ ھرکول: "جبل طاروق" ى نىستا.

دههینا، ولاتی "هاتی" ۲۷ ناسنیان لهباتی پارهدا بهکار هیئاوه، دهبیئت بزانی ناست لهو سهردهمانهدا لهئالتون گرانتر و بههادتر بووه و لایه نیکی نیونه تهوهیی هه بوو. هیچ ولاتیك بی ناسن نه بووه چونکه وهك پارە ئالوگۆپیتی پیده کرا، ههرئه وهش بههای ناسنمان بۆ دهردهخات، بۆنمونه پوسیاری زیپری وهرنه دهگرت، بهلام بهگهرمیه که وه له ئالوگۆرکردنه کانیدا پیشوازی له ناسن دهکرد. بی له پوسیاری، ولاتانی جیهان زیپری میسریان له شیوهی ئهنگوستیله لهباتی پارهدا وهردهگرت، له دواى ناسن و زیپ، مس و زیو رهواجی هه بوو. "تانیس" له شاره کۆنهکانی میسر وهك تهواوی شارهکانی تری که نار پوباری نیل ناسرابوو، شاریک بوو که نیوهندی بازرگانیهک بوو که زیاتر مامهلهی کهنیز و کۆیلهی تیدا دهکرا. بازارپی کۆیله فروشی له "تانیس" دا که میك له پوباری "نیل" وه دور بوو، مهودای نیوان شار و که نار پوبار زیاتر وهك بازارپی کۆیله فروشی بهکار دههینرا، چونکه بازارپی کۆیله فروشهکان دهبیئت بازارپیک سهربهخوی و دور له خاله بازرگانیهکانی تر بیئت. ئهم دوری و دورره پهریزیه له بهرئه وه بوو بۆئه وهی ئهوانهی کاریان به بازارپی کۆیله کهنیزه فروشهکانه وه نیه گوینیان لهگریان و نالهی کۆیلهکان نه بیئت، بازارپی کۆیله فروشانی شاری "تانیس" شوینیك بوو که به دیواریک چواردهوری گیرابوو و هیچ که پر و شوینی دانیشتنیک لهو چواردهوره دا بهدی نه دهکرا. له بازارپی کۆیله فروشی "تانیس" دا سی جۆر کۆیلهی تیدا دهفروشا، جۆریکیان دیلهکانی جهنگ بوون که تهنها فیرعهون دهیتوانی بیانفروشیئت بۆخوی، جۆریکی تریان کۆیله و ئهو کهنیزانه بوون که له ولاتانی تر وهك کالایهک دهیانیهینان بۆ میسر بۆئه وهی بیانفروشن، جۆری سییه میان نه دیلی جهنگی و نه کهنیز و نۆکه رانی ولاتانی تر بون، به لکو ئهو میسریانه بوون که لهوانهیه پوژانیك خوشیان خاوهنی کهنیزهک و کۆیله بوییتن، بهلام بههوی قهرزهوه ناچار خویمان وهك کۆیلهیهک فروشتبیئت و خاوهنی ئهم جۆره کۆیلانه سهرهتا ئهوانه بون که قهرزیان به لایانه وه بوو. فروشتنی کۆیله له میسردا تایبته بوو و تهنها پیرژهی چل خیزان مۆلهتی کرین و فروشتنی کۆیلهیان هه بوو، ئهم یاسایه به شیوهیهکی گشتی له میسری خواروو باو بووه و

²⁷ هاتی: تورکیای نهرمۆ.

چاودىرىشى لى دەكرا، بى ئەندامانى ئەم چل خىزانە ھىچ كەسىكى تر مافى كېرىن و فروشتنى كۆيلەى نەبوو. دىمەنى كۆيلە فروشى و شىۋازى نەمەشكردىنى كۆيلەكان لەبازاردا زۆر دلەهژىن و شەرمەينەر بوو، نۆكەر و كەنیزەك و مندالەكانيان بەزنجىر دەبەستەو، مندالەكان تواناى ئەوھيان نەبوو ئەو زنجىرەى كە لەدەستيان بەستبوو ھەلىگرن و بەدواى خۇياندا بىكىشن. ئەركى خورد و خۇراكى ئەو كۆيلانە لەماوھى نەمەشكردىنە لەبازاردا لەئەستۆى خاوەن كۆيلەكاندا بوو، تىكەيەك ناننى وشك، پارچەيەك ماسى سوپىر كە بەھەر زاتىن خۇراك لەقەلەم دەدران ژەمى خواردنى كۆيلەكان بوو. خزمەتكارانى كۆيلە فروشان لەسەرەتاي پۇژدا نۆكەر و كەنیزەكانيان لەپوبارى نىل ھەلدەكىشا بۆئەوھى پاكىيان بەكەنەو و پاك و خاۋىن بىنە بەرچاۋى كېيارەكان. لەنىۋا نۆكەر و كەنیزەكانىشدا ياساى دارستان فەرمانپروا بوو، چونكە لەكاتى دابەشكردىنى خواردندا، زۆردار و بەھىزترەكان لاواز و بىتواناكانيان دەخستە ئەملاولاي خۇيانەو بۆئەوھى خۇيان بەشىكى زياتريان بەكەوئىت، لەبەرئەوھى كاتىك پاوچيانى پوبارى نىل دەيانوئىست ناوسكى ماسى بدەن بە كۆيلەكان، بىتوانا و لاوازەكان ھاۋارىيان لى ھەلدەستا و دەيانوئىت راستەوخۇ خواردنەكە بدەن بەدەستى خۇمانەو، چونكە بەپېچەوانەى ئەم حالەتەو بەھىچ شىۋەيەك لەو بەشە خواردنەمان بەر ناكەوئىت. ئەم ژەمە خواردنە نەگونجاۋە بەتايبەت پىخۆلە و ناوسكى ماسى دوچارى نەخۇشى جۇراۋجورى دەكردىن و نۆكەر و كەنیزەكانىش لەبەرئەوھى چارەسەر نەدەكران بەردەوام لەئازاردا دەتلانەو و ھاۋارىيان دەكرى. كۆيلەكانى تىرىش بەبىنىنى گريان و ھاۋارى ئەمانە خۇشيان دەستيان بەگريان دەكرى دىمەنىكى دلتەزىنەيان دروست دەكرى. خاۋەنى كۆيلەكانىش كە پەفتارى خواستراۋيان تەنھا قامچى ۋەشاندىن بوو پەييان بەئازارەكانيان نەدەبرد و بەردەوام قامچيان لىدەدان بۆئەوھى بىدەنگيان بەكەن. لەوانەيە لەمپۇدا ئەم جۆرە پەفتارە لەبەرامبەر كۆيلەكاندا دپەندانە بىتەبەرچاۋ، بەلام لەو سەردەمەدا ئەم جۆرە پەفتارانە زۆر ئاسايى بوو. لەبەرچاۋى مىسرىەكاندا كۆيلەكان بەجۆرىك ئاژەل و گيانەوەر لەقەلەم دەدران نەك مەۋق، پەفتارى مىسرىەك لەبەرامبەر كۆيلەكەدا ۋەك پەفتارى دارتاش و ئاسنگەر و

درومانىك وايە لەبەرەمبەر تەختە و ئاسن و پارچە قومەشكەدا، ھەرەك چۆن ھىچ كاتىك دارتاشىك لەبەرىن و تاشىن و سواقدانى دارىك بىزار و ماندوو نابىت، بەھەمان شىۋە مىسرىەكىش لەلەيدان و سوکاىەتكردنى كۆيلەيەك بىزار و ماندوو نابىت.

لەنىو مىسرىەكاندا "موسا" كە خۆى كوپى يەككە لەكۆيلە ئىسرائىلەكان بوو، كاتىك پەيى بەم خالە برد كە باوكى دوچارى چ ئازار و ئەشكەنجەيەك بوو، تىپوانىنى لەگەل مىسرىەكانى تردا زۆر جياواز بوو. كاتىك "موسا" خۆى كرد بەبازارى كۆيلە فرۆشەكاندا خەلكى ئەو دەورووبەرە ناسيانەو و زانىان كە يەككە لەكۆپەكانى فىرەون، لەبەرئەو كۆيلە فرۆشەكان لەناسىنى خواستى كپىار زۆر شارەزا بوون و بەپىنى ھەلسەنگاندنى سەلىقەى چ جۆر كۆيلەيەكى دەوئىت، بۆيە زانىان موسا چ جۆر كۆيلەيەك دەخوازىت. فرۆشيارانى سەرشناس زۆر زوو ئاگادارى خواستى كپىارەكان دەبون. پۆژى پىشوو لەچونى موسا بۆ بازارى كۆيلە فرۆشەكان "ھتپ رە" پۆشت بۆ بازارى كۆيلە فرۆشەكان و زانىارى ئەو كە دا بە بازىگان و دەلالە سەرەكەكانى بازارى كۆيلە فرۆشان كە موسا كۆيلەيەكى دەوئىت بتوانىت گالىسكە لىبخوپىت، ھەرلەبەرئەو ش ئاگادارى ئەو دەبون كە موسا بەئامانجى چ شتىك دىتە بازارى كۆيلە فرۆشەكانەو. لەسەرەتاي چونى موسا بۆ ناو بازارى كۆيلە فرۆشان چاوى كەوت بەژنىك كە دوو منداڵ لەتەنىشتىو دانىشتبون و دەگريان. ئەو ژنە دەيوست خۆى بفرۆشىت بۆئەو دىتەنىشتىو منداڵەكانى تىر بكات-ھەلبەت ئەم نمونەيان جياواز بوو لەسى جۆر كۆيلەكانى تر، چونكە نە نۆكەر و نە كەنىزەك و نە قەرزەر و نە دىلى جەنگ بوو، بەلكو كەسىكى برسى و دەستەپاچە بوو- موسا تەماشايەكى ئەو سىانەى كرد و بەبىنىنى بالآ و سىنە و شانە و پوخسار جوان و قژى بپۆنەى سەرى سوپما. لەم ساتەدا يەككە لە سەوداگەرانى بەناوبانگى بازارى كۆيلە فرۆشان بەناوى "كتوفار" ھات بۆ لاى موسا و لەبەردەمىدا كۆپنوشى بۆ برد.

موسا وتى: سەرت بەرز بکەرەو بەئەو بزانم تۆ كىيىت و چىت دەوئىت!

"كوتوفار" ھەستايە سەرپى و وتى: خاۋەن شىكۆرېم پېيدە كىچىكى جوانى پىنىشان بىدەم كە نەتوانى چاۋى لى ھەلپرى.

موسا وتى: بۇ كىرىنى كەنيزەك نەھاتوم، بەلكو ھاتوم كۆيلەيەك بىكېم كە بتوانىت گالىسكە لى بخورپىت.

لەۋكاتەدا "كوتوفار" خۇي پىناساند و وتى: مەن لەپىناۋ پارىكىردنى تۇدا ھەرچىم پى بلىيت بۇتى ئەنجام دەدەم، ئىستا لەگەلم ۋەرە بۇئەۋى بېرۇن بۇ بەشىكى ئەم بازارە كە نۆكەرىكى ئاۋاي تىدا بەدەست دىت. تۆچ بەختىكى باشت ھەيە بەم تازەيىانە نۆكەرىكى ئاۋايان ھىناۋەتە بازارەۋە كە خەلكى ۋلاتى "ھاتى" ە. بىگومان ئەۋ دەتوانىت مەبەستەكانت بەجى بەيىنىت. ھەردوكيان خۇيان گەيانە بەشىكى ئەۋ بازارەۋە كە نىۋە تارىك بو. "كوتوفار" فەرمانى بەيەكىك لەخزمەتكارەكانى خۇي دا كە نۆكەرە "ھاتى" ەكەى بۇ بەيىن، خزمەتكارىش پۇشت و پىاۋى بەزنجىر بەستراۋى بۇ موسا ھىنا. ئەۋ پىاۋە ماۋەيەكى زۆر لەناۋ تارىكىدا ھىلابۇيانەۋە، ھەر لەبەرئەۋەش كاتىك ھاتە ناۋ پوناكىەۋە چاۋەكانى بەتوندى داخست. "كوتوفار" ىش دەستى بەباسكىردنى ھونەر و لايەنە چاكەكانى كابرانى نۆكەر كىرد. "موسا" ش چاۋەپىي كىرد تا كۇتايى بەقسە و پىدا ھەلدانى "كوتوفار" ھات، ئەۋكات وتى: ئەم پىاۋە بەكەلكى مەن نايەت.

كوتوفار وتى: ئەم پىاۋە گالىسكەۋانىكى زۆر بەھىزە كە دەتوانىت گالىسكەيەكى چوار ئەسپىت بۇ لى بخورپىت.

موسا وتى: ئەم پىاۋە جەستەيەكى بەھىزى ھەيە بەلام بەھۋى كۆيلايەتيەۋە بوپرى و ئازايەتى لەناۋ چوۋە گۇراۋە بەكەسىكى ترسنوك و لاۋاز، مەن پىۋىستم بەلاۋىكى بەتوانا و بوپرە، گۇرەپانى جەنگ پىاۋى جەنگاۋەر و بوپرى دەۋىت.

"كوتوفار" ىش بە بىشەرميەكەۋە چەند نۆكەرىكى خەلكى ھاتى بەچەند پىناسە و تايەتمەندىەكى جىاۋاز و سەيرەۋە ھىنا بۇ موسا. بەلام موسا پىي وت: مەن گالىسكەۋانىكى بىابان نشىنم دەۋىت، لەبەرئەۋە بىھودە كاتى خوت بەفېرۇ مەدە! ئەگەر كۆيلەيەكى ۋا شك دەبەيت بۇم بەيىنە، ئەگەر نىتە ئەۋا بىھودە خوت ماندور مەكە.

کوتوفار دهستیکی بو کریکارهکانی راوه‌شانندن و وتی: ئەو کابرایەم بو بهینن.

ئەوانیش دواى ماوهیهك به‌گومانەوه لییان پرسى: ئایا ئازادە؟

"کوتوفار" یش وتی: مەترسن بەستویانەتەوه...

دواى ماوهیهك کریکارهکان لاویکی بالا بەرز و کەتە و زۆر هار و نەگبەتیان هیئا

و "کوتوفار" وتی: هەرچی قامچی لى بدهیت نابینیت نیچەوانى بدات بەیه‌کدا و

ئازار و دلگراڤى خۆى پيشان بدات.

ئەو لاوه‌یان بەشیوهیهك بەزنجیر بەستبویهوه کە تەنھا دەیتوانى پى بکات،

کابرای دیلیان لەبەرامبەر موسادا راگرت، موسا بینى بگره دهسته‌کانیشیان

بەزنجیر بەستبویهوه، جیگا قامچیه‌کان بە‌لاشه‌یهوه ئەوه‌ى دەسەلماندا کە چەنیک

ئازارى بە‌دهستیانەوه کیشاوه.

نۆکەرى "هاتى" پوى کرده موسا و وتی: ئەکەى بته‌ویت بمکړیت چونکە

له‌دوايیدا په‌شیمان ده‌بیته‌وه.

"کوتوفار" وتی: دەمت داخه، ئەم کوپه‌ لاوه‌ کەسیکی ئاسایی نیه، بە‌لکو

شازادەیه، تۆ بەختیکی زۆر مەزنت هه‌یه کە شازادەیه‌ك کړیاری تۆیه.

دواى ئەوه‌ پویکرده موسا و وتی: ئەمە هه‌مان ئەو نۆکەره‌یه کە تۆ داوات ده‌کرد

بەهه‌موو ئەو تاییه‌تمه‌ندیانه‌ى کە باست کرد. هه‌روه‌ها ده‌بیّت بلیم ئەم کوپه‌ لاوه‌

کەسیکی ئانارامه‌ و شارەزایی له‌هیچ بواریکدا نیه، تەمى و لیدانیش بەهه‌یچ

شیوه‌یه‌ك کارى تیناکات.

موسا پرسى: تەمەنى چەنیکه؟

کابرای بازرگانیش وتی: نازانم چونکە وه‌لامى هیچ پرسیاریکمان ناداته‌وه، بە‌لام

له‌وانه‌یه‌ دوو ده‌یه‌ له‌تەمەنى تینه‌په‌ریبی.

موسا پرسى: پىی نه‌وتون ناویشى چیه؟

کابرای بازرگان وتی: ناوى "نون" ه.

موسا وتی: ئەم پیاوه‌ خه‌لکی "هاتى" یه‌ له‌کاتی‌کدا "نون" ناویکی میسریه. بۆیه

موسا پویکرده ئەو کوپه‌ لاوه‌ و وتی: ئەى "نون" ده‌توانى گالیسکه لی‌بخوړیت؟

كۆپۈى لاويىش ۋە لامى دايەۋە: مەبەسەتت ئۇۋىيە بېمە گالىسكەۋانى كەسىكى
تايىبەت؟ ئۇۋىش كەسىكى ۋەك تۇ؟

موسا بەبىستىنى ئۇ سوكاىيەتتەي كە پىنى كىرد تۇرە بوو و وتى: ئايا دەزانى
سوكاىيەتى كىردن بەكۆپۈى پادشا سزاكەي مەرگە؟

كابرانى نۆكەرىش وتى: ئۇۋە بەكەسىك بلى كە لەمەرگ دەترسىت، لەبەرئۇۋەي
پۇژىك دىت ھەر دەبىت بىرم، چى لەۋە باشتر كە زووتر بىرم، مەن سوكاىيەتتەي بەتۇ
نەكردوۋە، بەلكو ئەگەر لىتەۋە نىكتىر بومايە ئۇۋكات تىم بەسەرۇچاۋتدا دەكىرد
بۇئۇۋەي بىسەلمىنم كە سوكاىيەتتەي پىكىردىت بۇئۇۋەي بىيانوى سزاي مەرگم باشتر
بەدەم بەدەستەۋە.

كابرانى بازىرگانىش كاتىك بىنى خەرىكە بەھۇي بەدەرەفتار كۆيلەيەكەۋە
كېرىرىكى باش لەدەست دەدات بەسەختى تۇرەبوو و فەرمانى دا بەكىركەرەكانى
بەتىلا و قامچى بەكەۋە گىيانى.

بەلام موسا پىنى لىگرتن وتى: لىنى مەدەن، ئەگەر سوكاىيەتى بەمەن كىردىتت ئۇۋا
تەنھا بەخۇمەۋە پەيۋەستە نەك ئىۋە. دىۋاي ئۇۋە پىۋى كىردە "نون" و لىنى پىرسى:
ئەي "نون"! مەن دەمەۋىت بېرۇم بۇ ۋلاتى "كوش" و لەۋى بىجەنگىم، لەبەرئۇۋەي
فەرماندەي گالىسكەۋانەكانم، بۇيە دەبىت گالىسكەۋانىكى ئازا و دىلېر گالىسكەكەم
لىبىخۇپىت. ئەگەر ئامادەيت لەگەلم ۋەرە....

"نون" لەۋكاتەدا تەنھا بىدەنگى ھەلېژارد و موسا وتى: مەن ئەم نۆكەرەتان لى
دەكىرم، لەو كۆت و زىجىرە ئازادى بەكەن.

"كوتوفار" ىش بەھۇي سەرکەۋىتنى ئەم مامەلەيە خۇشحال بوو، چۈنكە دىۋاي
ئۇۋەي ئۇ كۆرە لاۋە كۆيلەيە سوكاىيەتى بە موسا كىرد ۋاي دەزانى چىتر موسا ھىچ
كۆيلەيەكىان لى ناكىرت، بۇيە بۇ جارى دۋەم لىنى پىرسى: ئايا تۇ ئەم نۆكەرەت لا
پەسەندە، دەستى بەكىنەۋە؟

موسا دۇپاتى كىردەۋە: بەلىنى نىرخەكەي چەندە؟
كاتىك "كوتوفار" بىنى كابرانى كېرىار بەتامەزىۋىيەۋە خوازىارى ئۇ كۆيلەيە وتى:
ھىشتا ھىچ نىرخىك لەسەر ئەم نۆكەرە دانەناۋە.

موسا پرسى: بەلاموۋە گىرگى نىيە چى نىرخىكى لەسەر دادەنىيىت، سەرپەرشتى سامانەكەم ئەو بىرە پارەيەت پىدەدات كە تۆ داۋاي دەكەيت، سەردانى كەسىك بەناۋى "ستى موسا" بىكە و بەھاي نۆكەرەتى لى ۋەرگەر.

كابرەي بازىرگانىش بە "نونى" ۋت: لەم ساتە بەدەواۋە تۆ لەژىر پىكىفى "موسا" دايت، بەلام ھىشتا دەستى "نون" يان نەكردبويەۋە. "موسا" ش بە كابرەي بازىرگانى ۋت: دەستى بىكەنەۋە.

"كوتوفار" ىش دەستى كابرەي كۆيلەي كىردەۋە. ھەر ئەۋكاتەي دەستى "نون" ئازاد بوو، سەرەپاي ئەۋەي ھىشتا پىيى بەزىجىر بەستىرەبويەۋە پەلامارى "كوتوفار" ى دا ۋ قورگى گىرت و زۆرى لىكرد بۆئەۋەي بىخىنكىنى، "كوتوفار" لەۋكاتەدا كەۋتە سەرزەۋى و ھاۋار لەخىزمەتكارەكانى "كوتوفار" بەرز بويەۋە و داۋاي ھاۋكارى لەپىبۋارەكان دەكرد، بەلام پىش ئەۋەي پىبۋارەكان بىن بەھاناي "كوتوفار" موسا بەپەلە خۆي گەيانىدە "نون" كە خەرىك بوو "كوتوفار" بىخىنكىنى ۋ "كوتوفار" ىش پوخسارى پەش داگەپا ۋ ھەردوۋ چاۋى دەرپەرىبون. موسا قورگى "نون" ى گىرت و بەھەموۋ ھىزىكى پايۋەشانىد بۆئەۋەي ناچارى بىكات كابرەي بازىرگان بەرەلا بىكات. خىزمەتكارەكانىش بەتيللاۋ ۋ قامچىيەۋە دەورىان دا بۆئەۋەي لىيى بىدەن، بەلام موسا پىيى لىگىرتن ۋ پىيى ۋتن: ئەم پىياۋە چىتر لەمەۋ دوا كۆيلەي مەنە پىيى بەھىچ كەسىك نادەم ئازارى پىيى بگەيەنىت.

"نون" لەۋكاتەدا ۋازى لە "كوتوفار" ھىنا ۋ پەلامارى موساى دا، بەلام موسا لەۋ كوپە لاۋە بالا بەرزتر بوو ۋ لەپوى كەتەيىيەۋە لەئاستى يەكدا بوون، نۆكەر پەلامارى دا ۋ "موسا" ش دەستى خۆي پىش ئەۋەي مىشتى ئەۋ كوپە لاۋە لىيى بىدات پىشخىست ۋ مىشتىكى دەدات لەپوخسارى ئەۋ كوپە لاۋە ۋ خويىن لەدەم ۋ لوتى دىتە دەرەۋە، بەلام سەرەپاي ئەۋەش ۋاز لەپەلامارەكانى ناھىنىت. بۆيە موسا ناچار بوو ئەۋ كوپە لاۋە بىدات بەزەۋىدا. كوپى لاۋىش پىيى دەلىت: تۆ لەمەن بەھىزترى ۋ ھىۋور بويەۋە ۋ دەستى لەشەر ۋ پەلاماردان ھەلگىرت..... دواي ئەۋە خويىنى سەرۋاچاۋى كوپى لاۋيان پاك كىردەۋە.

"موسا" ش بە "كوتوفار" ى خاۋەنى نۆكەرەكانى وت: بۆچى زىنجىرى پىيى
نۆكەرەكەم ناكەيتەۋە؟

كوتوفار وتى: ئەم كارە خۆيى بۆخۇي كەمتەرخەمىيە و ھەرەشەيەك لەدۋاى
خۆيەۋە دەھىنىت.

بەلام موسا فەرمانى دا زىنجىرى پىيى ئەو كۆرە نۆكەرە بكنەۋە، دۋاى
ئەۋە "نون" ى تىگەياند كە لەگەل ئەۋدا بېرات. "نون" ىش بى ئەملاۋا كەرتە دۋاى
موسا.

موسا جىگا و شويىنىكى پاكى پىدا بۆئەۋەى تىيدا بچەۋىتەۋە و وتى: تۆ لىرەدا
بچەۋىرەۋە تا ئەو پۆرەۋە بەرەۋە ۋلاتى "كوش" دەكەۋىنە پى.

موسا "نون" دەبات بۆ گۆرەپانى گالىسكەۋانى بۆئەۋەى فىرى لىخوپىنى گالىسكە
بىيت. كاتىك ئەۋ دۋانە گەشتە گۆرەپانى گالىسكەۋانى "ستى كف" فەرماندەى
ھىزى سەربازى "كوش" لەگەل چەند ئەفسەرىكدا سەرقالى گەتوگۆ بوو، بەلام
ھەرئەۋەى چاۋى بە موسا كەۋت دىت بەپىرەۋە و بەشىۋەيەك كە "نون" گويى لى
نەبىت وتى: دەمەۋىت بەتايىبەت قسەت لەگەلدا بكنەم. ئەۋ نۆكەرەى كە لەگەلئەدايە
بىزە بۆ شويىنىكى تر.

"موسا" ش بە "نون" ى وت: تۆ بېرە ناۋ تەۋىلە خانەكە... نونىش بى ئەملاۋا
پۆشت.

"ستى كف" بەموساى وت: تۆ كۆپى پادشا و لەنەۋەى خوداىانىت، بەلام من
لادىيەكى مىسىرى سادەم، سەرەپاى ئەۋەش بەھۋى تواناى داھىئانەكانمەۋە خۆم
گەياندە ۋالاتىن پلەۋپايەى ئەم ناۋچەيە.

موسا لىي پىرسى: مەبەستت لەم پىشەكى قسانەت چىيە؟

ستى كف وتى: دەمويست ئەۋ خالە بەيىنمەۋە بىرت كاتىك گەشتىنە
ۋلاتى "كوش"، چىتر ۋلاتى كوش گۆرەپانى جەنگ و پوبەروبونەۋەيە، ئەگەر
نەكۆزى ئەۋا ئەۋان دەتكۆزىن، لەبەرئەۋە گۆرەپانى جەنگ
لەخودى "قەسابخانە" خراپترە، بەۋاتا ھەر لەيەكەمىن جەنگ كە لەسەر پوى زەۋى

دهستی پیکردوه قهسابخانه و پیست کهندن له نیو مروقه کاندایا و بووه، دلنیاش به له وهی تا مروقه له سهر زهوی بژیت، ئەوا جهنگیش له گهل مروقدا دهژیت و بونی دهبیست. له بهرئه وه دهبیست له "کوش" دا سهرکه وتن به دهست بهینین، چونکه له میسر دا نه گهر فرماندهی جهنگ دوچاری شکست ببیته وه، چیترا ناینیرنه هیچ جهنگیکه وه و فرماندهیه کیش نهینیرنه هیچ جهنگیکه وه ئەوا له برساندا دهمریت. ولاتی میسر له دوو چین پیک دیت: چینی والا و چینی خوار، بیگومان تو له چینی ولایت، نه گهر که سیک له میسر دا له چینی والا نه بیست، بیگومان له چینی خواره وهیه، چینی خواره وهش به دلنیا ییه وه چینی کریکار و جوتیاره، کریکار و جوتیاریش هیچ جیاوازیه کیان له گهل کوپله دا نیه. ههلبهت له چینی ولشدا هه موویان یه کسان و وهکو یه ک نین: له کاهین، نوسهر و سهرپهرشتیاران، دواي ئەوانیش سهربازه کان پیک دین، کاهین و سهرپهرشتیاره کان به هوئی خوینده واریانه وه کاریکی باشیان پی ده سپی دریت، نه گهر نه بنه کاهین، ئەوا ده بنه کار به دهستی شوینیک، نه گهر نه شیان توانی بخوینن و بنوسنه وه، ئەوا له م حالته دا ده بنه سهر باز، باشتیرین نمونه ش، خوم له بهرئه وهی نه متوانی بخوینم و بنوسم بومه به سهر باز و ئیستاش وه ک خوت دهبینی پله م به رزبووه ته وه و بومه ته فرمانده. به پیی ئەو زانیاریانهی که له باره ی تووه له بازاری کوپله فروشه کاندایا به من گه شتووه، پهیم به وه بردووه که تو لاویکی پر جول و نازایت، له و با وه پهدام "هتپ ره" ئەو سهر داره ی که بووه ته هاو پیت، دلنیا م ئەوهی دهیزانیت فیرت دهکات، ئەو به خو پایی فیری ته وای هونه ره کانی گالیسکه وانیت دهکات، ههروه ها کابرایه کی زور به ئاگایه له بهرئه وه تاراده یه ک فیری هونه ری گالیسکه وانیت دهکات که هه ره شه له بهرژه وه ندییه کانی نه کات.

موسا پرسى: له کورتی بیچه ره وه.

ستى کف وتى: دهبیست زورباش جبهنگی، فرماندهیه کی باش بیت بو سهربازه کانت و له گوپه پانی جهنگدا بیه وه گیانی خوت و سهربازه کانت به فیرو نه دهیت.

موسا وتى: من بو هه مان ئەو مه بهسته هاتومه ته پزیزى سهربازیه وه.

ستى كىف وتى: من باش ئاگادارى ئەو ھەم كە فىرەون لەبەرئەو تۆى بۆ
فەرماندەى گالىسكە جەنگىيەكان ھەلبىژاردوۋە بۆئەو تۆ لەمىسر دور بخاتەو،
چونكە خودى خوشى زۆرباش دەزانىت بگرە بۆ جارىكىش گالىسكەت
لېنەخوپرەو.

موسا لىي پىرسى: بەبۆچونى تۆ كە فەرماندەيەكى جەنگى بەئەزمونى ئايا من
پىاويكى جەنگىم و دەتوانم جەنگىم؟

ستى كىف وتى: بەدلىنبايىيەو تۆ پىاويكى بوير و ئازا و بەتوانايت، چونكە
دوینى لەبازارى كۆيلە فرۆشەكاندا ئەو ھەت سەلماندا، ئەویش لەئاستىكى بچوكدا
و ھەك گۆرەپانى جەنگ وايە. ئىستە لەو زىاتر قسەت بۆ ناكەم لەبەرئەو دەبينم
ھاتويت نۆكەرەكەت فىرى گالىسكەوانى بكەيت.

رۆشتن بەرەو "كوش"

ھىزى سەربازى دە ھەزار كەسى مىسر لە "كەرەنك" دابەش كرەن بۇ چەند يەكەيەكى سەد كەسى، ئەم يەكەنە بەپىي چەمكى سەربازى مىسرى ئەو سەردەمە پىيان دەوتەن "حوسەت بىر زون جوت" لەوانەيە يەكە سەد كەسىيەكانيان زىاد بىكرىيەن بۇ سىسەد كەسىش، بەلام ھەر "حوسەت" يان پىي دەوتەن. ھەموو "حوسەت" ئىكش فەرماندەيەكى ھەبوو ھەموو "حوسەت" ەكانىش يەك فەرماندەي "حوسەت" فەرماندەوايى دەكرد. مىسر كەدەبەشى مىسرى خوار و مىسرى سەرو دەكرىت مەودا و بۆشايىيەكى زۆر لەنىوان ئەم دوومىسرەدا ھەبوو و رەشپىستەكانى ولاتى "كوش" سوديان لەو بۆشايىيە ەردەگرت و ھىرشىيان دەكرد بۇ ھەمان ئەو بۆشايىيە، لەبەرئەو ە بۇ رىگرتەن لەم ھىرشكردنە فىرەون ھىزىكى ھەمىشە ئامادەي دەناردە ئەو ناوچەيەو ە بۆئەو ەي پىي لە ھەموو ە رەشەيەك بگرىت، ھەروەھا دەوروبەرى سنورى خاوەندار و زەویدارەكانى ئەو ناوچەيەش يارمەتى ئەم ھىزەيان دەدا و ھەريەك لەمانە بۇ بەرگرى كردن لەخوى ھىزىكى بەرگرى بۇ خوى دروست كردبوو، لەبەرئەو ە ئەم ھىزە خۆمالىيە بۇ بەھىزكردنى ھىزى ناوەندى دەولەت كارى دەكرد فىرەون پىي لە پىكەيىنانى ئەم جۆرە ھىزانە نەدەگرت. ئەو ھىزەي بەرەو ولاتى "كوش" دەرۆشت، ھىزىكى يەك دەستى مىسرى نەبوو، بەلكو لەبەرئەو ە بەكرىگرتنى سەربازى بەكرىگىراوانى جەنگ لەو ناوچانەدا كارىكى ئاسايى بوو، نىكەي چوار ھەزار كەسىيان بىنگانە بون. دامەزراندنى ھىزى دەرەكى لەناو ھىزە سەربازىيەكانى كۆندا باو بوو. فىرەون لەبەر دوو ھۆ پىي دەدا ئەم بىيانىانە بىنە ناو ھىزى سەربازى مىسرەو، يەكەم:

له بهر ئه وهی ئه مانه له پوی هونهری سهربازیه وه لیها توو و به ئه زمون و شارهزا بون، دووهم: له بهر ئه وهی وهزی گشتو کالدا جوتیاری میسری ده بیئت بو به ده ست هینانی ئارد و گهنم و که رهسته خوارده مه نیه کانی ترکاری له سه ر زهویه کیلگه ییه کانی بکر دایه، هیچ که سیکی ش دهستی له زهوی و کاری جوتیاری خوی هه لنده گرت بو ئه وهی بو بیگاری کردن په یوه ندی به هیزی سهربازیه وه نه کات. پوباری "نیل"یش هه میشه په وتیکی دیاری کراو و یه ک شیوهی نه بوو، هه ندیک سال پیژهی ئاو کهم ده بویه وه و هه ندیک سالی ش به پرا دهیه ک زور ده بوو که سنوری لیوا ره کانی پوباری نیلی ده به زاند و ته وای زهویه کانی ده و روبه ری تیژاو ده کرد. له م جوړه سالانه دا به ره می زیاده کیهان هه لنده گرت بو ئه وهی له وشکه سالیه که دا قه ره بوی پی بکه نه وه. له هه مان ئه و کاته ی موسا به ره و ولاتی "کوش" ده پوشت له ساله پر بهر و بومه کان بوو، له بهر ئه وهش جوتیاره کان ده یانویست له سه ر زهویه کانیان به چر و پری کار بکه ن بو ئه وهی به روبومیکی باش به ده ست به یزن هه ر له بهر ئه وهش بگره تاکه جوتیارکی ش په یوه ندی به هیزی سهربازیه وه نه کرد. ماوه یه ک دوا ی بهر یکه وتنیان، هیزی سهربازی میسر گه شته ناوچه ی "که ره نک" و "ستی کف" چهنده که سیکی بو ئا ماده کردنی خوارده مه نی نارد ه ئه وی. "ستی کف" به هیچ شیوه یه ک نیگه رانی ئاو نه بوو، چونکه ولاتی "کوش" پر بوو له سه ر چاره ناویه کان ههروه ها پوباری نیلیش به نیوه ندی ئه و ولاته دا تیده په پی، به لام که رهسته گواستنه وه کانی پوباری نیل زور پیویست بون، سه ره تا "گه می" وه ک په رینه وه له پوباری نیل به که رهسته یه کی پیویست له قه له م ده درا. بونی تافگه گه لیکی زور له میسری خوارو ده ست نی شان کردن و هه لپژاردنی جوړی "گه می" کانی سه خت ده کرد. تافگه له سه ره پی هیزی سهربازی له نزیک ناوچه ی "که ره نک" دا بوو، هیزی سهربازی له و ناوچه یه دا نابییت پوه پوی تافگه نه بیته وه و له و ناوچه یه دا "گه می" ی بار به ره سوکه کانیان هه لنده بژارد و له هه ندیک شوی نی شدا کاتی ک تافگه یه ک ده هاته بهر پیان له پی وشکانیه وه ده پوشتنه ئه و دیو تافگه که وه بو ئه وهی بتوان به "گه می" بپه رنه وه بو ئه و به ری پوباره که وه. "ستی کف" لیپرسراو و فرمانده ی هیزی سهربازی پوشتن به ره و کوش ناشنای کی شمه کی شه کانی سه ر پی

ولاتی "کوش" ھەروەھا زۆرباش ناگاداری ئەو ھەبوو دواى داگیرکردنى ولاتی "کوش" لەسەر تاسەرى میسردا دەیانوت فیرعەون لەلای خوداکان خۆشەویست و بەپێزە و ھەر ئەویش بوو بەھۆی ئەو ھەشکری میسر سەرکەوتن بە دەست بەینن. بگرە هیچ کەسێکیش باسی زیرەکی و ئازایەتی "ستی کف" ی ھەرماندە ھێزی سەربازی میسری نەدەکرد، ھەروەھا گرفتاری و تالی و ھەموو خۆبەختیەکان بە شانازیەکانی فیرعەون تۆمار دەکران، بەلام ئەگەر شکستیان بەینایە ھەمویان پێکەو دەیانوت: ستی کف شکستی ھیناوە!!!

ھەموو شتیکیان بۆ ھاوکاری کردنی گالیسکەکان ئامادە کردبوو، میسریەکان لەدروست کردنی گالیسکە و ئەو ھونەرانی بەمەو ھەبوو پەسەست دەکریت زانیاریەکی ئەوتویان نەبوو، ئەو "ھاتی" ھەکان بون گالیسکەیان بە میسریەکان ناساند و وردە وردە گالیسکەییەکی باش و بەھێزیان ھینایە ئاراو. یەكەمین جار کە میسریەکان پوبەپروی ھێرشى گالیسکەکانی "ھاتی" بونەو و لەماویەکی کەمدا شیرازەى ھێزەکانی پەخش و پەلا کردبوو، بەلام میسریەکان بى هیچ زیانیك بەشیوہى سیستەمى سەربازی لەنیوہندى ئەو گۆرەپانەى کە داگیریان کردبوو راوہستان. لەپیش ھەر گالیسکەییەکەو داسیکی تیز بەدی دەکرا، ئەم داسە بەوردینیەکی زۆر بەسترا بویەو بەو گالیسکەو، ئەویش بەشیوہیەك کە پى لەپەوتى ئەسپەکان نەگرت. کاتیك گالیسکەکان دەکووتنە جۆلە داسی پیش گالیسکەکە زۆر ھەپەشە ئامیز و کارا دەبوو، بەشیوہیەك کە ھەموو ئامانجیكى لەناو دەبرد. ئەم جۆرە گالیسکانە لە "ھاتی" ھەو بۆ میسر دواى ئەو لەمیسرەو گواسترایەو بۆ ولاتانی تر و یۆنان و پۆم لەدواى ھاتی و میسرەو بونە خواھنى گالیسکە.

گەرچی موسا لەو پۆرەوہى لەدایک بوو و خۆی ناسى بى لەمیسریەکان مامەلە و تێکەلاوى لەگەڵ هیچ کەسێکدا نەکردبوو، بەلام سەرەپای ئەو ھەبیروباوہرى زۆر جیاواز بوو لەمیسریەکان، بۆ نمونە مۆمیاکردنى بەلاو پەسەند نەبوو، بەشیوہیەکی گشتى زۆریك لەبیروباوہرەکانى میسرى پەسەند نەدەکرد و لەژیانی پۆزانەشیدا کرداری نەدەکرد. سەرەپای ئەو ھەش زۆر خوشحال بوو بەو ھەلەگەل لەشکری میسردا بەرەو ولاتی "کوش" دەپۆشت. ئەو ھەبوو بە ماہى خوشحالی

موسا له ئهستۆ گرتنی ئهركيک بوو که سیستم و ئهركيکی به ژيانی به خشیبوو، له بهرئوهی ههستی به بهرپرسیاریهتی دهکرد. چونکه له سهردهمی مندالیهوه تا ئه کاتهی چووه ناو قوناخی پیاوه تیهوه هیچ کاریکی گرنگ و سیستمه ماتیکی ئه نجام نه داوو، به ناو نیشانی شازادهیهک بۆ به سهربردنی بزئوی ژيانی پیاویستی به ههول و کۆشش نه بوو، ئه مهش ده بووه هوی ئه وهی هیچ پالنه و بزواتیک له ژیانیدا دروست نه بێت بۆ ئه وهی ههنگاویکی جیگیر به ره و پێش بنیت. موسا بگره چیژی له گهشت و گهڕانهکانی وهرنه دهگرت، چونکه گهشت و کۆچکردن به لای ئه وه وه وهک حه وان هه وه له قه له م ده درا، موسا هیچ کاریکی به دهسته وه نه بوو ئه نجامی بدات بۆ ئه وهی ههست به ماندویه تی بکات، ئه وه له کۆشکدا ته نها هاتوچوی ده کرد و ئه مهش سه خترین کار بوو که له ژيانی پزانهیدا ئه نجامی ده دا، به لام دواي ئه وهی ئه وه بهرپرسیاریه تی هه لایه ن فیرعه ونه وه پی سپێردرا، موسا له حاله تی جیگیری و مت بون هاته دهر وه، کاتیکیش له گه ل هیزی سه ربازی میسردا پیکای ولاتی "کوش" ی گرت بهر، ده یزانی که پیاویکی گرنگ و گاریگه ری لی دهرچووه و ده بیست به پیی ئه وه بهرنامه دیاره ی بویان دا پزێژاوه پوژی بکات به شه و، نهک له کۆشکه کیدا شه و پوژ پیاسه بکات، هه موو پوژیک بینهری خورئاوا بون بیت، دواي ئه وه بهرواته جیگه خه وه که یه وه و بۆ سه بهینی پێشوازی له پوژیک نوێ بکات. خالی گرنگتر له م بابه تانه دا ناسنامه ی راسته قینه ی موسا و کاریگه ری له سه ر هاو پیکانی بوو، موسا ده یزانی هه ر ئه وه کاته ی سه ربازهکانی بزائن ئه وه فیرعه ون نیه، به لکو کوپی که نیرزه یه کی ئیسرا ئیلیه بگره گه ردیک له به ها که ی که م نا کاته وه، ئه مهش له حاله تی کدا بوو که ته واوی سه ربازهکان موسایان به کوپی فیرعه ون له قه له م ده دا، ئه گه ر په ی بهر په چه لک و په سه نایه تی شی به نه بگره به ئه ندازه ی گه ردیکیش له پیزی که م نا کاته وه. هیزی نیردراو پوژیک پێش بهر پیکه و تنیان له شاری "تانیس" به پزێژ هی دوو هه زار و چوار سه د گالیسکه ی جهنگی له بیست و چوار "حوست" - که هه ر "حوست" یک له سه د سه رباز پیک دیت - پوشتن و نمایشی سه ربازیان پی ئه نجام دان. موسا له گالیسکه یه کی شکۆمه ند و قورسدا که نون - نوکه ری هاتی - له پێش ئه وه هیزه وه پیی ده کرد. هه ر "حوست" یک پنگیکی تایبهت

بەخۆی هەبوو، "هتپ رە و سستی کف" لەبارەى مالى کردنى کابرای خەلکی هاتی-
 نون- و توانایی موسا گفتوگۆیان لەگەڵ یەکترا دەکرد. هەموو گالیسکەیهك
 بەچەند پەڕیکی پازاوه و لیخوڕانی شارەزا کە سەرپۆشیکی رەنگاوپرەنگیان
 بەسەریانەوه بەستبویەوه بۆئەوهی لەهەڵکردنی بای لەناکاو پارێزراو بن،
 دیمەنیکی جوانیان بەرپیکردنە سەربازیهکانیان بەخشى. گۆرەپانی رپیکردنى
 سەربازی زەویەکی بەرفراوان بوو کە لەبەشى خۆڕئاوای نیلدا کە زۆر تەخت بوو
 رپیکخرا. لەم گۆرەپانەدا گالیسکەکان دەبیّت بەپەلە خۆیان بگەیهننە قەراخ پوباری
 نیلەوه. موسا لەپیش هەمویانەوه چاودیری ئەم مەراسیمەى دەکرد.
 خەلکی "تانیس" کە خۆیان ئامادەى نمایش و رپیکردنیکی سەربازی ئاوا مەزن
 کردبوو، لەهەردوو لای پێرەوهکەدا زۆر بەچەری پاوهستابون بۆئەوهی تەماشای
 تیپەربونی گالیسکەکان بکەن. فەرمانی پۆشتن و رپیکردنیان دەبیّت موسا دەری
 بکات، هیماى بەرپیکەوتنى سەربازەکان قەلخانیکی بریسکەدار بوو کاتیك
 بەلاسەرى "حوسەت" هەکاندا رایان بوەشاندايه دواى ئەوه دەستیان دەکرد بەرپیکردن.
 دەنگى ژەنینى جۆریك مارشى جەنگى هاوکات لەگەڵ جولانی گالیسکەکاندا
 "نون" ی -کە گالیسکەیهکی چوار ئەسپی لیدەخوپی- خوشحال کرد: جولانی
 لەناکاو و بەیەكجار رپژرەى دو هەزار و چوارسەد گالیسکەى جەنگى بەرپادەیهك
 وروژینەر بوو کە تەماشایەکانى لەخۆشیاندا وایان لیهاات کە ناچاربن دەست
 بەهاوار بکەن، ژنەکان دەیانقیرژاند و منداڵەکانیش هەلەلەیان لیدەدا و پیاوانیش
 دەیانقیراند. مەبەستى پۆشتنیان بۆ کەنارى پوبارى نیل بوو، دواى ئەوه
 گالیسکەکان دوبارە دەگەرانەوه و چیتەر هیچ کەسیك گالیسکە و گالیسکەوانى
 نەدەبینى، چونکە بەو پۆشتنە خیرایە بەرپادەیهك تەپ و تۆزى بەئاسماندا بەرز
 کردەوه کە چیتەر چاو نەیدەتوانى چاوى بەهیچ شتیک بکەویت، موسا لەپیش ئەو
 لەشکرەوه بەناشکرا پێى دەکرد و گالیسکەوانەکەشى زۆر بەجوانى گالیسکەکەى
 لیدەخوپی. پۆژیک دواى ئەو رپیکردنە سەربازیه "ستى کف" فەرماندەى ئەو هیژە
 سەربازیهى کەرەوانەى ولاتى "کوش" دەکرا چەند کەسیکی بەچەند کەشتیهکی
 تایبەتى سەربازی لەگەڵ سەول لیدەریکی زۆردا رەوانەى باشورى ولات کرد.

پىكىختىنى سەربازى و ئاسنىن بەھەموو مەوداكانىيەو گۆشەيەكى ئەو ھىزەى رەوانە دەكرا لەپىسى سىياسەت و ئاگايى "ستى كەف" ەو بەرپۆە دەبرا. لەچوارچىوەى سنورى دەستەلات و خزمەتى "ستى كەف" دا كەم كەسانىك دەيوپرا سەرىپچى لەدەستەلات و فەرمانەكانى بگات، بگرە لەنپۆەندى پىگاشدا كەمترىن سەرىپچى و ئازاوەگىپرى دەبوو ەوئى ئەوئى كەسى تاوانبار بىھىچ دوا خستنىك بەسزاي خۆى بگات. سزاي سەرىپچىە ئاسايىيەكان لىدان بوو بەقامچى، ئەوئى بەشپۆەيەك كە كەسى سەرىپچى كەر بىئەملاولا لەسەر سەكۆى كەشتىكە بەدەمدا رادەكشا، دواى ئەو دەست و پىيان دەبەست، پانزە قامچيان بەپشتىدا دەكىشا، چونكە كەم كەسانىك بەرگەى بىست قامچى دەگرت. موسا بەتەماشاكردى ئەو جۆرە تەمىيانە سەرى سوپ دەما.

بەلام "هتە رە" پىى وت: ئەگەر سەرباز و گالىسكەوان و كارمەندەكانى تىرىش چاودىرى ياساكان بگەن ھىچ كەسىك ناتوانىت سزايان بدات، ئەوانە سەرەپراى ئەوئى ئاگادارى ئەم جۆرە سزايانەن ھىشتا ھەر سەرىپچى دەكەن، سەول لىدەرەكان، سەرباز و ھىزى پىادە و ئەوانى تر دەبىت چاودىر سىستەمى سەربازى بگەن بۆئەوئى بتوانىت بەسەربازىكى سىستەماتىك بانگ بكرىن.

"ستى كەف" بەم شپۆەيە بەردەوامى دا بەم گفوتوگۆيە: ئەم جۆرە كەسانە بى پىشىنەى پەرورەدەيەكى تەندروست كەمترىن بۇنيان لەياسا و بىرپارەكانيان لەكاتى چونە رىزى ھىزى سەربازىيەو نەكردووە. ئەمانە بگرە زۆر بەئاسانى دوچارى تاوان و كوشتنىش دەبن. ئەم جۆرە كەسانە لەو لاكوندانەو دىن كە بى لەزۆرى كىرد و خەنجەر بۆ بەرپۆەبردنى ژيانيان ئاناسن، تالانى و دەستدرىژىكردن بەشىكى جيانەكراوئى ژيانيانە، ئەم جۆرە كەسانە ژيانىكى شپۆە گيانەوەرە دپندە ئاساكانيان ھەبوو، تىركردنى وركيان بەھەر شپۆەيەك كە بۇيان بلوئىت ھەرورەھا ھىوركردنەوئى غەرىزەى سىكسىان بگرە بەزۆر و زۆردارى دادەمركىننەو. لەبەرئەوئى پەرورەدەكردنى ئەم جۆرە كەسانە ھەتا بلىى كارىكى زۆر دژوارە. ھىچ پەند و نامۆژگارەكى خوداكان، ئىتر چ ئامون بىت يان "ئوزيس" يان "ئوزىريس، يان "ست" يان "رە" لەگوئىياندا بىجگە لە دەنگىكى ئاسايى ھىچى

تر نیه. تهنه پرفتاریکی کاریگر که زور به جوانی له زمانه که ی تیډه گهن زمانی قامچی و کوته ککاریه، نه گهر توش له جیی "ستی کف" دا بیت ناچار ده بیت زمانی قامچیان بۆ به کار ده هیئت. لهوکه شتیانه ی ریگای باشوری ولاتیان گرتبووه بهر چه ند که سانیک ده یانتوانی به گفتوگو له گهل یه کدا کاتی خوش رابیویرن، به لام قومار بازی قه دهغه بوو، نه گهر که سیك قوماری بکردایه ههردوو دهستان ده به سته وه و به لیواری که شتی که دا شوپریان ده کرده وه، نه سزایه به راده یه ک نازار به خش بوو که که سی تاوانبار دوا ی نهو سزایه بۆ ماوه ی چه ند پوژیک نهیده توانی ده سته کانی بچولینیتیه وه. هوکاری قه دهغه کردنی یاری قومار نه وه بوو که ده رنه جامی نهو یاریه شه پکی خوینینی لیده بویه وه و نه م جوړه شهر و کیشمه کیشانه ده بووه هو ی نه وه ی هه یبه تی ریكخستنه سهربازیه کان که متر ببیتیه وه و بهو راده یه ی نیستا گو ی پی نه دن، له به رنه وهش هه ر جوړه بردنه وه و دوپاندنیک قه دهغه بوو. کاتیک که شتی کان ده گه شتنه ناواییه که بۆ حه وانده ی سهرنشینه کانی بۆ ماوه یه که راده وه ستان، سهربازه کانی له که شتی که دانه به زین، به لام بی فرمانی فرمانده "ستی کف" که سانی وه که پاسه وانده کانی سهر قه لای نه م سهرده مه به دریژایی نهو ماوه یه که لهو ناواییه دا دانه به زن چاودیری پرفتار و کرداری سهربازه کان ده که ن بۆ نه وه ی نه وه که پفتاریکی ناشایستیان له به رامبه ر دانیشتوانی نهو ناواییه دا لی بوه شیتیه وه یان له به رامبه ر به های نهو شته ی له خه لکی نهو شارهی ده کپن نهیده ن به خاوه نه کانیان، چونکه به پیی به لگه و گه واهیه کان ده سستی کابرا دوا ی لیسه ندنه وه ی نهو شتومه که ی که له کابرای فروشیاری وه رگرتووه ده به ستریتیه وه و به لیواری که شتی که وه هه لیده واسن. موسا که تا نهو پوژه ناشنای پرفتار و نه ریتی خه لکی نه بووه له به رنه وه ی له کو شکدا چاوی کردووه ته وه و تهنه مامه له ی له گهل که سانی نیشته جی و خزمه تکارانی نهو کو شکدا کردووه، بویه ناگاداری په وهندی کو مه لایه تی خه لکی ده ره وه ی کو شک نه بوو، نهیده زانی به چ شیوه یه که له بازاردا مامه له یه کی ناسایی نه انجام بدات یان ده سستی پی بکات، ههروه ها به لایه وه نهو که سه ی که شتی که ده کپیت و نه یه ویت به ها که ی بدات به خاوه نه که ی دور بوو له هزر و ژیری نهو، له وکاتانه دا تهنه

شارهزای نهجامدانی کاریک بوو ئه‌ویش ناردنی ئه‌و سهربازانه‌ی له‌ژێر ده‌ستیدا بون بۆ گۆرپه‌پانی جه‌نگ، به‌لام به‌دریژایی ئه‌و گه‌شته‌یان زۆر شت له‌ته‌ماشاکردنی ئه‌و جووره‌ مامه‌لانه‌ فێر بوو و ئاگاداری هێما و نه‌یننی و ئالۆزیه‌کانی ژیا‌نی ئاسایی و گشتی خه‌لکی بوو. بێ له‌کاروباره‌ سهربازیه‌کان موسا فێری شیوازی به‌رپوه‌بردن و مامه‌له‌کردن له‌گه‌ل که‌سه‌کان هه‌روه‌ها سیاسه‌تی هێزی سهربازی بوو و له‌"ستی کف" هه‌و ئه‌وه‌ فێر بوو به‌چ شیوه‌یه‌ک مامه‌له‌ له‌گه‌ل سهربازه‌کاندا بکات. له‌م نیوه‌نده‌دا کاتیکی هێزی نێردراو له‌سه‌ر پێی بۆ ولاتی "کوش" گه‌شته‌ شارێک به‌ناوی "ئم ئاکد" له‌ویدا پاره‌ستا. شاری "ئم ئاکد" په‌رستگایه‌کی هه‌بوو به‌ناوی شازن "موت"، خوداگه‌لیکی زۆری وه‌رزی کشتوکال له‌میسری خوارودا په‌رستگایان نه‌بووه‌ له‌به‌رئه‌وه‌ی کاهینه‌کانی میسر به‌هۆی ئه‌وه‌ی ده‌سته‌لاتیکی ته‌واویان به‌سه‌ر میسری خوارودا هه‌بوو پێیان نه‌ده‌دا خوداکانی میسری خوارو په‌رستگایان هه‌بیت، له‌ئه‌نجامدا دروست کردنی په‌رستگا له‌میسری خوارودا بۆ خوداکان قه‌ده‌غه‌ بوو، به‌لام له‌میسری سه‌رو به‌پێی بنه‌ما و نه‌ریتی کۆن کاهینه‌ میسریه‌کان لایه‌نگری خوداکان بون و ده‌سته‌لاتداره‌کانیان هان ده‌دا بۆئه‌وه‌ی په‌رستگا بۆ خوداکانیان دروست بکه‌ن. "موت" له‌شاری "ئم ئاکد" له‌لای خه‌لکه‌که‌ی په‌رستگایه‌کی به‌ناوبانگ و باوه‌ر پێکراو بوو. خه‌لکی بۆ چاره‌سه‌رکردنی هه‌ر سه‌ختی و گرفتاریه‌کیان قوربانیان پێشکه‌شی خودای په‌رستگای "موت" ده‌کرد، جوتیاران که‌ پێویسته‌یه‌کی زۆریان به‌ناوی "نیل" هه‌بوو بۆ گیرابوونی نزا و داواکه‌یان به‌رده‌وام قوربانیان پێشکه‌شی خوداکه‌یان ده‌کرد، ئه‌گه‌ر نیعمه‌ت و به‌روبوومی ئه‌و ساله‌یان زۆر بویه‌، دوباره‌ جوتیاره‌کان له‌شیوه‌ی سوپاسگوزاری بۆ خودای په‌رستگا که‌یان به‌روبووم و دانه‌ویلله‌یان پێشکه‌شی کاهینه‌ی په‌رستگا که‌ ده‌کرد، کاهینه‌کانی په‌رستگای "موت" به‌و هۆیه‌وه‌ له‌هه‌موو بوار و هه‌لومه‌رجێکدا بازاریان گه‌رم بوو، چ له‌ وشکه‌سالی و که‌م ئاویدا یان له‌سالی زۆری به‌روبووم و ته‌په‌سالی‌دا، چونکه‌ جوتیاره‌کان یان تکار و نزایان بۆ خوداکه‌یان ده‌کرد یان له‌پێی نه‌ز و قوربانیه‌کانیا نه‌وه‌ سوپاسگوزاری خۆیان پێشکه‌شی خوداکه‌یان ده‌کرد که‌ له‌هه‌ردوو حاڵه‌ته‌که‌دا ئایینی خۆیان بۆ به‌جیه‌نانی په‌یمانیا‌ن له‌به‌رامبه‌ر

خودا که یاندا بەجی دەهینا و لەم نۆوەندەدا کاهینەکان بە بەردەوامی سودمەند دەبون. ئەمانە نەیان دەزانی بەپیشکەشکردنی ئەم دیاریانە ی که زۆر بەسەختی بە دەست هاتون تەنها کاهینەکان تەماعتر و تەمەلتر دەکات. یەکیەک لە تاییبەتەندیەکانی پەرستگای "موت"، خودای زیادکردنی نیعمەت و بەروبومە، سەمای مەراسیمی تاییبەت بە زیادکردنی ئەم نیعمەت و بەروبومە بوو، لەم مەراسیمەدا ژن و پیاو چەند جۆلەیەکی هاوسەنگیان پێکەوه ئەنجام دەدا. کاتێک کەشتیە جەنگیە نێردراوەکانی میسر گەشتنە شاری "ئەم ئاکد" خۆر لەکاتی ئاوابونیدا بوو. کچان و کوران لە پەرستگای "موت" بەچەند جۆلەیەکی هاوسەنگ و بەکۆمەڵ هاوکات پێکەوه هاتنە دەرەوه و بەدەم گۆرانی و سرود خویندنەوه پوشتن بەرەو کەناری پووباری نیل. لاوەکان بەبیینی سەربازەکان داوایان لێکردن بپوێنە ناو پەرستگاوه و قوربانی پیشکەشی خودا که یان بکەن. چەند کاهینیکیش هاتن بۆ پیشوازیکردنی سەربازەکان و داوایان لەئەفسەرەکان کرد بپوێنە ناو پەرستگاوه. سەربازەکانیش لەکەشتی دابەزین. "موسا"ش لەگەڵیاندا پیاده بوو. چیتەر لەوکاتەدا ئاو و هەوا بەتەواوی تاریک بوو و بۆ پوناکردن مەشخەلەکانیان داگیرسان. هەر ئەوەی مەشخەلەکان داگیرسان لاوەکان دەستیان بەسرود خویندن و سەما کرد. ئەوەندە مەشخەلیان بەچوار دەوری پەرستگادا داگیرساندبوو کە وەک پوژ پوناک بوبویەوه. موسا هەرگیز پەرستگایەکی بەو هەموو پوناکیەوه لەتاریکی شەودا نەبیینیوه. موسا لەوکاتەدا گوێی لەقسە و گفتوگۆی ئەوانی تر دەگرت و پەیی بەوه برد کە سرود خویندن و سەماکردنی ئەو لاوانە بەجۆریک نزا لەقەلەم دەدریت، چونکە خەلکی ئەو ناوچەیە لەوبارەدا بون خودای نیعمەت و بەروبوم و دانەوێڵە حەز لەم جۆرە سەماکردنە هاوسەنگە دەکات و بەبیینی خوشحال دەبیت و ئەم خوشحالییەشی دەبیتە هۆی زۆربونی پووباری نیل. موسا لەکونجیکی ئەو پەرستگایەدا دانیشت و لەکاتی خواردنی نانی ئیوارەدا خۆی بەتەماشاکردنی سەمای لاوەکانەوه سەرقال کرد، ئەو بەرادیەیک چیتێی لەسەما و سرود خویندن لاوەکان وەرگرت کە بووه هۆی ئەوەی چەپلەیان بۆ لێبەدات. سرودی لاوەکان سات لەدای سات دەگەشتە دوا ترۆپکی خۆی و دواجاریش دەگەشتە نوشستی خۆی.

موسا كەوتە ژيىر كاريگەرى سرودەكانيانەو كە بەشيۋەيەكى بەردەوام دەخويندرا،
 ھەرەھا جولەي بەردەوام و يەك شيۋە و ھەماھەنگى قسەكردنەكانيان بوو ھۆي
 ئەوھى چەندجاريك لەو دورەو دەستخوشيان لى بكات. ئەفسەرەكانىش بەھۆي
 ئەو وروژانەي ھەيانبوو بەبەردەوامى ئاوجۇيان دەخواردەو لە "موسا" يان دەپرسى
 تۆ بۆچى ئاوجۇ ناخۆيتەو؟ ئەفسەرەكان پىداگريان لەوھدا كرد كە موسا ئاوجۇ
 بخواتەو بۆئەوھى زياتر چيژ لەم بۆنەيە ھەرگريت.

موسا وتى: من ئاوجۇ ناخۆمەوھ و چيژى خۆشم ھەردەگرم، لەھەمان كاتدا
 دەمەويت ئاگام لەخۆم بىت، ئەگەر ئاوجۇ بخۆمەوھ چيتر بەپيى پيويست ئاگام
 لەخۆم نايىت و ناتوانم بەباشى لەچواردەورم ورد بىمەوھ. موسا ئاگادارى ئەوھ
 بوو "ھتپ رە" ھەرماندەي پيشوى گاليسكەوانە جەنگيەكان كە دەيوت ھيچ
 دەستكەوتىكى گۆرەپانى جەنگ نايىتە بەشى راستى كردوھ چونكە ئەفسەرەكان
 ھەرچى پارەيان پى بوو ھەمويان لەكپىنى ئاوجۇدا تەواو كرد و لەكۆتايى
 شەويشدا ھەندىك لەوانە ئەوھندەيان پىنەمابوو كە پارەي خواردنەوھكەيانى پى
 بدەن. زيادەپرەوي لەخواردنەوھى ئاوجۇدا وردە وردە ئەفسەرەكانى لەحالى ئاسايى
 و ھاوسەنگى لادا و ديمەنەكان لەبەرچاوياندا لەخۆشايى و جوانيەوھ گۆپا
 بەناخۆشى و ناشيرىنى. موسا كە بەرگەي ئەم جۆرە ديمەنەنانەي نەدەگرت لەويۋە
 گەپايەوھ بۆ ناو كەشتيەكە بۆئەوھى جەويتەوھ. بەھۆي زيادەپرەوي لەخواردنەوھدا
 بەيانى پۆژى دوايى كاتى پۆشتن و دەرچونيان ھىزى سەربازيەكەيان كەمىك
 دواكەوت، تەنھا بەشى گاليسكەوانەكان ھەمويان پىكەوھ ئامادەي پۆشتن بون،
 ھۆكارشى ئامادەبونى ھەرماندەي گاليسكە جەنگيەكان بوو بەواتا
 خودى "موسا" بوو و شەوي پابردو بۆ ھەوانەوھ لەكاتى خۇيدا تەلارى مەيخانەي
 بەجيھىشت بۆئەوھى بەيانى زو لەخەو ھەستىت. موسا و نۆكەرى
 گاليسكەوانەكەي "نون" پيش ئەوانى تر چاوەپرەي ئەوانى تريان دەكرد. "ستى
 كف" كە خودى خۆشى يەكك بوو لەمەيخۆرەكان، بەلام توانى بىئەوھى بۆماوھى
 چركەيەكيش دوا بكەويت خۆي بگەيەنيتە شويني مەبەست و ئەوانەي كە دوا
 كەوتن بەبينيى ھەرماندەي ھىزى سەربازى بى ئەملاولا خويان ئامادەي سزاي

سهختی خویمان بون که دهیانزانی چ جور سزایه کیان ددهن. ریڅخستن و
 بریاره کانی "ستی کف" له هه موو هه لومه رچیځدا ته وای ئه فسه ره کانی شی دهینایه
 له رزین، چونکه دهیانزانی به هیچ شیوه یه ک لیږدنی نه. "ستی کف" ئه فسه ریځی
 نارد به دوی "موسا" دا بوئه وای بیت و گفتوگوی له گه ندا بکات. که شتی "ستی
 کف" له ته وای که شتی هه کانی تر گه وره تر بوو هه وروها سه کویه کی پان و
 به رینی شی هه بوو. "ستی کف" له سر ئه و سه کوی فرمانده یی په راده وستا و
 چاودیری ته وای که شتی هه کانی تری ده کرد. موسا هه رنه وای فرمانی ئه وای
 پیگه شت خوی گه یانده فرمانده ی گشتی، له هه مان ئه م کاته دا دهستیان کرد
 به پوشتن. "ستی کف" له بنه چه وه فرمانده یه کی بی به زه یی بوو. له یه کیځ
 له جهنگه کانی دا دای به دیل کردنی یه کیځ له فرمانده دوژمنه کانی به ستی به یه کیځ
 له گالیسکه جهنگیه کانی وه و نه ورنده به دوی خویدا پرایکیشا تا نه وکاته ی نه و
 فرمانده یه به وای برین و خویندو ژیه کانی له شیوه به وای بهرکه وتن و خسانی
 به سر زه ویدا مرد. "ستی کف" له ولاته کانی تریشدا به ناوبانگ بوو، چونکه
 له کاتی جهنگی له گه ل "فینیقی" هه کاند پادشای فینیقیه کانی ده ستگیر کرد و
 به ده ستی خوی بی چه و رگی هه لدری! "ستی کف" له پوی په روره یی وه دیهاتی
 بوو، خوینده واریشی نه بوو و پیاویک بوو که سه رها له بهرام بهر خودا کاند
 بیرو باوه ریځی جیگیری هه بوو، وه ته وای دیهاتی هه کانی تر، به لام ورده ورده
 به بینین و بیستنی زوریک له نه فسانه و پیچه وانه ی نه فسانه کان وای کرد بیرو باوه ری
 که میځ سست ببیته وه دوی نه وه به ته وای له ناوچوو و چیت له وه دوا به هیچ
 شیوه یه ک باوه ری به خودای بینراو و نه بینراو و دروستکراوی ده ستی مروء نه بوو.
 "ستی کف" هیچ که سیځی به هیژ و دهسته لاتداری به پیشهنگ نه ده زانی، نه و
 به راده یه ک دهسته لاتدار و فرمانده و پادشای ولاتانی کوشتبوو، بو بوه وای
 نه وای "میر و فرمانده و سهر باز" وه مروقیکی ته ماشا بکات، به لام سهره پای نه و
 هه موو شتانه ش به بینینی موسا و بیستنی سروشتی رهفتاری هه وروها پوکاری
 دهره وای نه ندای له سر سه کوی که شتی هه کی به ره ویری پوشت و نه وای تا شوینی
 دانیشن پینمای کرد. "ستی کف" وه ته وای نه فسه ره میسریه کانی تر که

ئاتوانن شهو بهی پابواردن و خوشگوزهرانی و خواردنهوه تیپه پینیت ئاوجوی خواردبویهوه، به لام به پیچه وانهی نهوانی تر پادهی هاوسهنگی خواردنهوهی پاگرتبوو بۆنهوهی له بهیانی پوژی دوایدا لهشی قورس نه بیئت و له کاتی خویدا بتوانیت ههستییت و ههست به سهرخووشی و بیتاقهتی نهکات. لهوکاته دا پویکرده موسا و وتی: ئه ی موسا، ئه ی کوپی فیرعه ون! تو له نه ژادی خودا کانییت! خوینی خودایان له پره گه کانتدا ده خرۆشییت، ئه و که سانه ی خوینی خودا کان له خوینیاندا بخروشییت، له که سانی ئاسایی زیاتر حه زیان له کاتی خوش به سهربردن و خوشگوزهرانی، له بهرئه وهی هه میشه ژیانان له خوشگوزهرانی دا به سهر بردوه، ههروه ها هه رچیا بویت له بهرده ستیاندا یه، بگره ساتیکیش بی خوشگوزهرانی تیئا په پینن. ئه وانه ی که شهوی پابردوو ئاوجویان خواردوه ته وه ماوه یه کیان دهویت تا بی نه وه هوش خویان، ئه وانه له شیان هیشتا له ژیر فره مان ی خویاندا نیه و له گۆره پانی جه نگدا سست و ته مه لی ده که ن، ههروه ها له کاتی سه رخوشیاندا گوته گه لیك ده هی نه زمان که له کاتی به هوشهاته وه شیاندا مه حاله بتوانن بهی نه نه زمان. من نامه ویت به ناو نیشانی فره مانده ی هیزی سه ربازی میسر گوته گه لیکی پوپوچ بهی نه زمان، به خوپاراستن له خواردنه وهی له پاده به ده ر توانیم به باشی پاریزگاری له بیر و ههسته کانم بکه م و ئیستاش که له گه ل تو دام زور خوشحال و سروشتیم.

موسا وتی: من لایه نگری ته واوی گوته کانت ده که م، هه ره بهرئه وهش خوم له خواردنه وهی ئاوجو دوره په ریز کرد، سه ره پای ئه وهش ژیان ده قاده ق له خوادنه وهی مه ی و ئاوجو دا نیه.

ستی کف وتی: ئه م بۆچونه ت له سه رده می لایه تیدا دروسته، به لام کاتیك ته مه نت به ره و سه ره وه هه لده کشییت چیژ له خواردنه وه دا سنوردار ده کریت.

"موسا" ش وتی: من چیژ وه رگرتن له خواردنه وه دا نابینم، بگره له و باوه ره شدام له سه رده می لایه تی و پیریشدا بی ئاوجو و خواردنه وه کانی تر ده توانییت چیژ له ژیان وه رگریت. چیژ وه رگرتن بابه تیکی دیار و پیوه ردار نیه، چیژی هه ر که سیک له گه ل ئه وه که ی تر دا جیا وازه، بگره زو ریش پیچه وانه ی یه کترین، هه ندیکه س چیژ

لەخواردنەۋەي مەي و ئاۋجۇدا ۋەردەگىرن، ھەندى كەسىش لەپەرسىگاكاددا
گۆشەگىر دەبن و لەنەخواردنەۋەي ئاۋجۇ و مەي چىژ ۋەردەگىرن. بەھەمان پىۋەر و
دىدگاش زۆرىك لەخەلكى چىژ لەكۆكردنەۋەي سەرۋەت و سامان ۋەردەگىرن،
ھەندىكەسىش چىژ لەبەخشىن و سادە ژيان ۋەردەگىرن. ئەفسەر و سەربازەكانى
مىسر بۆيە خوشى و چىژ لەخواردنەۋەدا دەبىنن لەبەرئەۋەي لەو چوارچىۋەيەدا
پەرۋەردە كراون، ئەم نەرىت و پەفتارە لەۋاندا تەلقىن كراۋە كە خواردنەۋەي شەراب
و ئاۋجۇ خوشىيەكى لەپادەبەدەرت پى دەبەخشىت. ھەرۋەھا بۇ ئەم جۆرە كەسە
سەنوردار و كەمدەستانە رابواردن و خوشگوزەرانىان تەنھا لەخواردنەۋەدا
دەبىننەۋە. ئەگەر ھەمان ئەم سەربازانە لەخىزانىكى بازىرگىنى مەزن يان لەمالى
پادشاىەكدا لەدايك بونايە بەدلىنبايەۋە شىۋازى رابواردن و خوشگوزەرانىان
ئالۇگۆپى پىدەھات، لەۋانەيە بەلایانەۋە باشتىن چىژ كۆكردنەۋەي زىر و زىو بىت.
ستى كف وتى: ناتوانم پىچەۋانەي گوتەكانت بۇچونىكى تر بىخەمە پرو، وايە
ئەم سەربازانە بەپىي تواناي دەرون و دەرەكىان چىژ ۋەردەگىرن.

موسا وتى: دەبىت ئەۋەش بەفەرماندە راگەيەنم كە بەئەندازەي تواناي دەرونى و
دەرەكىان چىژ لەژيان ۋەردەگىرن بەلام!

ستى كف وتى: بەھەرئال تاجارىكى تر كە چاۋمان بەيكتى كەۋتەۋە دىژرە بەم
گفتوگۆيەمان دەدەين بەلام ئىستا بگەپىرەۋە ناۋ كەشتىكەت و خوت ئامادەي
پۇشتن بكە.

لەكارۋانى ئەۋ كەشتىانەي پىگا باشورىان گرتبۋە بەر، يەك دوو پۇژىك پىش
ئەۋەي بكەۋنە پى چەند بەسەرھاتىكى تر بەسەر "موسا" دا پويىدا، ئەۋىش
گۆپانكارى "نون" ى كابرەي ئۆكەرى "ھاتى" بوو. ئەم ئۆكەرە ھەرگىز قەسەي
نەدەكرد مەگەر ئەۋەي زۆر پىۋىست بوايە، تا ئەۋكاتەي موسا پرسىياريكى
لە "نون" نەكردايە "نون" بەھىچ شىۋەيەك قەسەي نەدەكرد. موسا ئەگەر فەرمانىكى
بە "نون" بدايە، "نون" بى ئەملاۋا و بىئەۋەي گوتەيەك بەيئىتە زمان ئەنجامى دەدا،
ئەم بىئەنگىيە بوۋە ھۆي ئەۋەي موسا دىگران بىت و زۆرىش لىي ورد دەبويەۋە،
كاتىك نىگانىان پوبەپروى يەكتى دەبويەۋە، موسا ھەستى بەۋە دەكرد كە جۆرىك

ھەر شە لەچاوانى دەبارىت! لەبەرئەوھى ئەم جوړە نىگايانە چەندجارىك دوبارە بويەو و بە "نون" ى وت: ئايا نىگاكانت پەيامىكى دوژمنكارانەى ھەيە يان من وا لىكى دەدەمەو، بۆيە دەمەوئىت ئەم بابەتەم بۆ پرونكەيتەو.

نون وتى: نەخىر وانىە.

موسا لىي پەرسى: تۆ واھەست دەكەيت كە من بەزنجىر تۆم بەستبىتەو؟

نون وتى: نەخىر.

موسا وتى: ئايا من فەرمانم پىدان ئازارت بەدەن و جل لەبەرتدا نەھيئەن؟

نون دوبارە وتى: نەخىر.

موسا لىي پەرسى: ئايا خواردنى من جياوازە لەخواردنى تۆ؟

نون وتى: نەخىر جياواز نىە...

موسا پەرسى: ئىستا بەرەو ولاتى "كوش" دەپۆين، كاتىك گەشتىنە ولاتى "كوش" لەگۆرەپانى جەنگدا من و تۆ لەناو گالىسكەكەدا پىكەو لەتەنىشت يەكەو دەبين، ئەگەر بىر يار بىت بكوژرىت ئەوا پىكەو دەمرين.

"نون" تەنھا "ئەگەر بىر يار بىت" ى دوبارە كردەو، "موسا" ش بەم گوته يەى راوہشا. سەبەى ئەو پۆرە "ھتپ رە" ھاٹ بۆلاى موسا و بە "موسا" ى وت: چەند كەسىكى ھىزى سەربازىەكەم چەند تىبىنىەكيان لەسەر نۆكەرەكەت كە ناوى "نون" ە ھەيە.

موسا لىي پەرسى: چ سكالايەكيان لىي ھەيە؟

"ھتپ رە" وتى: ئىمە گەشتوینەتە ئەو دەرئەنجامەى كە بۆ پزگار كردنى گيانى خۆت چەقۆيەك بكە بەسىنەى ئەم نۆكەرە ھاقيەدا و ئىمەش ھەلىدەدەينە ناو پوبارى نىلەو دواى ئەو چىتر تۆ خيال ئاسودە بەبىت... "ھتپ رە" بەردەوامى بەقسەكانى دا و وتى: ئىمە بىرمان لەشتىكى تر كردووەتەو، ئەويش ئەو يە ئەگەر خۆت حەز بەئەنجامدانى كاريكى وا نەكەيت، ئەوا ئىمە لەپرى كەسەكانمانەو ئەمكارە ئەنجام دەدەين.

موسا پەرسى: چى بوو تە ھوى ئەوھى بىر يارىكى ئاوا دەر بكەن؟

"ھتې رە" وتى: ھەروەك چۆن ئاۋى پوبارى نىل بەبەردەۋامى دەپرات و ھىچ كەسىك ناتوانىت بلىت نىل ئاۋى تىدا نىە، لەبەرئەۋەى ئىمە لەسەر ئاۋى پوبارى نىل پى دەكەين، بۆيە نەپپويىست بەبەلگە ھىنانەۋە دەكات و نە سەلماندىن، ئەم نۆكەرەش بەپونى پوبارى نىل پۇژىك دىت تۇ دەكوژىت، نە پپويىست بەبەلگە دەكات نە سەلماندىن!

موسا وتى: منىش لەكانگاي دلمەۋە ھەمان ھەستەم ھەيە بويە لايەنگىرى ئەم گوتەيەى تۇ دەكەم، چونكە دويىنى بەشپەۋەك تەماشاي كىردم كە بوۋە ھۆى ئەۋەى لەرز بىگىرىت دواى ئەۋە چەند گىفتوگۆيەك لەنىۋانماندا ئالوگۇپى پىكرا كە دواجار بەم گوتەيە كۇتايى پىھات: ئەگەر بىرپارۋايت پىكەۋە بىرىن. "نون" ىش دوبارەى كىردەۋە: ئەگەر بىرپارۋايت پىكەۋە بىرىن، بەلام دەبىنى ئىمە بەگالىسكەى جەنگى پىگاي گۇپەپانى جەنگمان گرتوۋەتەبەر، ئەگەر من "نون" لەدەست بىدەم چ كەسىك گالىسكەكەم لىدەخوپىت؟

ھتې رە وتى: ئەى موسا من خۇم بەقەرزارى تۇ دەزانم، تۇ چاكەيەكى زۇر و فەرامۇش نەكراوت لەگەل مندا كىردوۋە، منىش گەردىك لەو خۇشەرىستىت بەفېركردنى گالىسكەۋانى ۋەلام دەرەتەۋە، ئەم خىزمەتكارت دەيان گالىسكەۋانى شارەزاتر لە "نون" پىشكەشى تۇ دەكات، ئەگەر بىرپار بىت بەلەناۋىردنى گالىسكەۋانى ھەپەشەئامىز پەرەتى ھەموو گالىسكەكانى ترپارەستىت، كەۋاتە باشتىر ۋايە ھەر لىرە بگەپىنەۋە. تۇ بەھىچ شىۋەيەك نىگەرانى گالىسكەۋانى مەبە. "موسا" ش لىى پرسى: كرى و تىچونى فېركردنى گالىسكەۋانىكى تازە چەندە. "ھتې رە" بەدلگىرانيەكەۋە وتى: لەتۇ كە ھەمىشە دۇستايەتى خۇت پىشانى خەلكى دەدەيت چاۋەرپى قسەى وام لى نەدەكردى، تۇ بەپىى پپويىست منىت قەرزاربارى خۇت كىردوۋە.

موسا وتى: لەۋەيكە پىاۋەتى كەسانى تر و بەتايبەت منىت لەبىرە زۇر سوپاست دەكەم، بەلام دەزانم ھەموو كارىك تىچونىكى تايبەت بەخۇى ھەيە.

"ھتپ رە" وتى: بېرىم داۋە خىزمەتتە بىكەم، لەبەرئەۋەش ناھىيەم بەدەستى ئەۋ نۆكەرەي كە لەبۇسەتدا دانىشتۇۋە بىكۆزىيەت، تۆ ماريك لەقۇلى كراسەكەتدا بەخىۋ دەكەيت.

موسا وتى: چىتر لەمەۋ دوا زىياتر ئاگادارى خۇم دەبىم.
 "ھتپ رە" وتى: تۆ بەچ شىۋەيەك دەتۋانى ئاگات لەخۇت يىت لەكاتىكدا لەنيۋە شەۋدا بەخەنجەرىكەۋە بەلاسەرى سىنەتەۋە پراۋەستۋە و بىيەۋىت پۇي بىكاتە ناۋ سىنەتەۋە!

موسا وتى: ھەرچەند ئەمە بەلامەۋە سەختە، بەلام لەكانگاي دلمەۋە لايەنگرى ئەم گوتەيەت دەكەم، دۇبارەي دەكەمەۋە، خۇشم پىششىنى ئەۋم كىرەۋ، سەرەپاي ئەۋەش نامەۋىت بىكۆزىم.

"ھتپ رە" وتى: ئەم نۆكەرە لەبەرئەۋەي بەۋە پراھاتۋە لەنيۋە شەۋدا كەسانى تر ئازارى بىدەن و بە بەردەۋامى سوكايەتيان پىيىكەن، تۇش لەنيۋە خەلىكىدا شىكست پى ھىناۋە و سەرىت بەزەۋىدا مالىۋە، بۇيە بەدۋاي ھەلىكىدا دەگەرپىت تۆلەي خۇيت لى بىكاتەۋە. سەرەپاي ئەۋەي تۆ بەشىۋەيەكى زۆر جۋان پەفتارت لەگەلىدا كىردۋە، خۋاردنى باش و كاريكى وروژىنەر و لەمەۋىيان زىياتر ئەۋت لەدەستى سەۋداگەرەكان پزگار كىردۋە، بەلام سەرەپاي ئەمانەش كەسىك پەش پىست يىت بەشۋردن سىيى ئابىتە.

موسا وتى: لەئىستادا نامەۋىت كاريكى ۋاي لەگەلدا بىكەم.
 "ھتپ رە" دۋاي گوتنى لەكاتىكى تردا لەمبارەيەۋە گەتوگۇ لەگەل يەكتىردا دەكەين، موسا بەجى دەھىلەيت. بەگەشتىنى "ئابىدوس" كۆتايى بە گەشتى ھىزى سەربازى نىردراۋ ھات و ئەۋ كەشتىنەي سەرباز و گالىسكە جەنگىەكانى لەخۇ گرتىۋو، گواسترايەۋە بۇ ئۆردۈگا سەربازى ئەۋ ناۋچەيە دۋاي ئەۋە گەشتى زەمىنيان دەست پىكرد. ئەۋ كەسانەي لەكەشتىكە دابەزىن، ھىزى پىادە و گالىسكە سۋارەكان پىش دەستكردن بەپۇشتىيان پىشكىنىكى تەۋاويان بۇ چۋارپىكان كىرد، "ستى كە" بەيىنى ئەۋ ھەمۇ كەس و گالىسكە و چۋارپىيانە سەرى سۋپما. ھەندىك لەسەربازەكانى زۆر كەزىيان دەكرد يەك دۋو پۇژىك

له "تاییدوس" بمیننهوه، بۆئهوهی کهمیک بجهویننهوه، بهلام "ستی کف" پازی نهبوو. ئهو بهو ئهفسهری که نوینه رایهتی ئهم داواکاریهیی دهکرد وت: بهم بهشه دهلین میسری سهرو، بهلام زۆربهی سهربازهکانمان خهلکی میسری خوارون، نیوان میسری سهرو و خوارو ههمیشه دژایهتی و کیشمهکیش ههبووه. سهربازهکانی ئاواپی خوارو دواي ئهوهی بهخواردنهوه سهریان گهرم کرد و پییان نایه میسری سهرو دهبووه هوی دروست بونی کیشمهکیش و ئاژاوه نانهوه، دواي ئهوهش شمشیر و چهقۆکان دهکوتنه کار و خوین لهنیوانیاندا دهپژژا. ههلبهت سهربازهکانی ئهم هیژه، بهگشتی خهلکی میسری خوار نین، لهنیو ئهم سهربازانهدا کهسانی بهکری گراوی ولاتی "هاتی و بابل و دورگهکانی دهریای ئازە" و ولاتی تیش بهرچاو دهکویت که ههمویان دژمنیایهتیکی زۆریان لهگهڵ میسری سهرودا ههبووه و لهوانهش بوو گوومی خوین لهنیوانیاندا ههلسیت. پینش خۆرئاوا بون "موسا" لهناو ئۆردوگا کهدا دهستی کرد بهپیا سهکردن بۆئهوهی بهباشی چاوی بههیزی سهربازی و بهرفراوانی کهرهستهی جهنگهکانی بکهویت. ئهمه یهکهمین گهشتی جهنگ و سهربازی موسا بوو، بۆیه ههموو شتی که بهلایهوه تازه بوو. ئهو سهردانی ههموو بهشهکانی کرد کاتیکیش ئاو و ههوا بهتهواوی تاریک بوو گهپرایهوه بۆ شوینی خوی. موسا چاوی به "نون" ی نوکهری کهوت که خهریک بوو دهپۆشت بۆ جیگه خهوهکهی بۆئهوهی بخهویت و پیی وت: ئهمشه بۆ ئالیکدان بهئهسپهکان لهخهوهسته و سهریان لی بده. "نون" تهنها سهری بۆ پراوهشاندا. بیدهنگی بالی بهسهر ئۆردوگا دا کیشابوو. موسا پارچه ژیرخهریکی لهسهرزهویدا راخست و خوی بۆ خهوتن ئامادهکرد، بهلام خهوی لی نهدهکهوت. نیوهشه و "هتپ ره" سهردانی بهش و شوینی گالیسکه سهربازیهکانی کرد تا گهشته لای موسا و بیی هیشتا نهخهوتوه!

لیی پرسی: ئهوه هیشتا نهخهوتویت؟

موسا وتی: خهوم لیناکهویت.

"هتپ ره" وتی: ئایا دهنگه دهنگ بووهته هوی ئهوهی خهوت لی نهکهویت؟

موسا ۋە لامى دايەۋە: ھەلبەت لەۋانەيە ھەندىك دەنگە دەنگى لەناكاو خەلكى لەخەۋ راچلەكىنى، بەلام راستىيەكەى ئەۋەيە من ھەر خەۋم لىناكەۋىت و دوچارى خەۋزبان بون.

"ھتپ رە" ۋتى: ئەندىشە خراپەكان لەھزرت دەرىكە، خەۋ بۆ سەرباز لە چەك گىرنگىرە، شەۋىك خەۋ زېزان سەرباز لەگۆرەپانى جەنگدا لەپىشەۋە ھەلدەكىشىت، يىخەۋى و كەم خەۋى دوژمنى ژمارە يەككى سەربازى گۆرەپانى جەنگە، دواچار بەگوتەى ھەول بەدەيت خەۋت لى بىكەۋىت موساى بەجىھىشت، بەلام موسا نەيتۋانى خەۋى لىبىكەۋىت و لەناكاو بىنى "نون" لەپال گالىسكەكاندا ئالىك دەدات بەئەسپەكان، ئەو لەۋكاتەدا زۆر بەئاسانى دەيتۋانى موسا بىكۆزىت، ئەۋەندەى پىنەچۈۋ بەرۋناك بونەۋەى ئاسمان ھىزى سەربازى نىردراۋ لەكەنار پوبارى نىلدا كەۋتە پى، بەرۋارى ئەۋ بەرىكەۋتەنە ھاۋكات بوو لەگەل ھەلچۈنى پوبارى نىلدا و ئاۋ زۆرەى پىگاكانى داپۆشيبوو و بوبوۋ ھۆى دروست بونى قوپ و لىتەيەكى زۆر و لەئەنجامدا گىرقتى بۆ جولانى گالىسكەكانى دروست كىردى. لىخوپانى گالىسكەكان لەگالىسكەكانىان دابەزىن و بۆ دەرکردنى گالىسكەكانىان لەنىۋ قوپ و لىتەدا داۋاى ھاۋكارىان لەكەسانى تر دەكرد. گالىسكەكەى "موسا" ش ۋەك تەۋاۋ گالىسكەكانى تر لەقوپدا چەقى بوو، بەلام موسا بەپەلە لەگالىسكەكەى دابەزىيە خوارەۋە و بە "نون" ى ۋت: ھاۋار لەئەسپەكان بىكە و لغاۋەكەيان پاكىشە و خۆشى بەھەموۋ توانايەكەۋە گالىسكەكەى لەچەقەن پىزگار كىرد. ئەۋانىتريش بەچاۋلىكەرى موسا ھەۋلىان دا گالىسكەكانىان لەچەقەن پىزگار بىكەن. ھىزى سەربازى نىردراۋ دواى ئەۋەى بەچەند پىگايەكى جىۋاۋازدا تىپەپىن، لەدەشتىكى تەخت و فراۋانەۋە گەشتەنە بەردەلانىك، زەۋى كىۋەكان خراپترىن پىگا بوو بۆ تىپەپونى گالىسكەكان، بەشىۋەيەك كە ھەندىكات ناچاربون زۆر لەسەرخۆ گالىسكەكانىان لىخوپون و ئەسپەكان لەگالىسكەكانىان بىكەنەۋە بۆئەۋەى بى گالىسكە خۆيان بگەيەننە شۋىنىكى تەخت. ھەندىكات پىگايەكى كورت و پىچاۋپىچيان بەكاترۋمىرك دەپرى، لەئەنجامدا ھەندىكىان بىرىندار دەبون. "ستى كف" ئەۋ سەربازانەى بەھۆى بىرىن و ماندۋىيەتيانەۋە لەپىكەۋتون بەجىنى دەھىشتن و فەرمانىان دەدا بەۋانى تر

بەردەوامی بەکار و پۆشتنیان بەدەن. لەم پەڕەو پەفتاری "ستی کف" زۆر بێبەزەییانە و زەر بوو، چونکە بەجێهێشتنی سەربازە بریندار و لەپیکەوتووکان بۆئەوێ لەداماوی و بێتواناییاندا بمرن، لەهەزری "موسا" وە زۆر دور بوو. سەربازەکان لەسەر تاپای ئەو پۆژەدا بەو ئارەقە زۆرە لە لەشیان دەچۆرا پێویستیان بەقەرەبوکردنەوێ ئەو بێرە خۆییە بوو کە لە لەشیان دەهاتە دەرەو بۆیە بەو ماسیە سوێرە دەیانخوارد کەمێک قەرەبوی ئەو خۆییان دەدا یەو، هەرەها زۆری روبرای "نیل" یەش هیچ کات نەیدەهێلا تینویان بکەوێت. لەم نێوەندەدا شێوازی پەفتاری سەربازە بەکرێگیراوکان سەرنجی "موسا" ی بەلای خۆیدا پاکیشا. ئەم بەکرێگیراوانە زۆر ئاگایانە پێیان دەکرد بۆئەوێ نەوێ بریندار ببن و لەکاتی خواردنیشدا خۆیان لەزۆر خۆری دەپاراست، بۆئەوێ نەوێ بەهۆی زۆرخۆریەو نەخۆش بکەن، چونکە لەو جۆرە هەلومەرجانەدا هیچ چارەسەرێکیان بۆ نەدەکا. ئەوانە تەنها بیریان لەدوو شت دەکردەو، یەکەم بەدەست هێنای زێر و زیو، دووهم: ئەوکاتەنەش کە بێکارن بەخۆشحالێوە تێپەڕێن. موسا لەخودی خۆیان دەبیست کە ئامانجی سەرهەکیان زێر و زیو و خۆشگوزەرائی و رابواردن بوو. ئەو شەوانە موسا لەشوێن حەوانەوێ خۆیەو تەماشای دەرەوێ دەکرد، لەو شوێنە خۆیەو تا نیو شەو بەمەشخەلی داگیرساووە دەمایەو، ئەو چادەری کە می "ستی کف" ی فەرماندەوێ هێزی سەربازی بوو کە تێیدا چاودێری کاروبارەکانی تێدا دەکرد یان تێیدا لەگەڵ فەرماندەوێ بەش و پۆلەکانی تردا دەربارەو هەندیک بابەتی جیاوازی گەفتوگۆی دەکرد.

دید و بۆچونی موسا لەبەرامبەر "ستی کف" لەماوەی ئەو گەشتەیدا بەتەواوی گۆراییو، ئەو لەسەرەتای هاتنە ناو ئەم هێزی سەربازیەو، زۆر بەجدی و بەهادر نەدەهاتە بەرچاوی بەلام وەرە وەرە ئاگاداری ئەو بوو کە کەسایەتی راستەقینە "ستی کف" ناچاری کرد دید و بۆچونی لەبەرامبەریدا بگۆڕێت و لەناخەو پێزێکی زۆری بۆ "ستی کف" دادەنا. ئەو پیاویک بوو کە زۆر بەکەمی دەیخواردەو و زیاتر خۆی بەکارەو سەرقال دەکرد و کارەکانیشی بەپێک و پێکی ئەنجام دەدا، ئەوانەوێ لەژێردەستیدا کاریان دەکرد بەوردی گۆییان لەگوتەکانی

ده گرت. موسا ئاگاداري ئه وه بوو كه "ستي كف" بچوكترين به شى كاروبارى سهربازى ده خاته ژيئر چاوديري وه، له بېرى ئاليكى ئه سپه كانه وه بيگره. تا ده گاته ژمه خواردنى سهربازه كان و كاتى له خه وهستان و نانى ئيواره و پاكوخاوينى و شيوازي رهفتار و مامه لهى سهربازه كان، به كورتيه كه هه موو ئه مانه وهك گوزارشت و راپورتىك ده هاته به رده ستى و ئه ویش متمانه يه كى ته وارى به ده ستياره كانى هه بوو و بگره متمانه شى پيڊه دان و بى پشتگوڤخستن و دواخستنیش لىپيچينه وهى له هه موو سهرپيچيهك ده كرد. موسا ده يبنى "ستي كف" خوى به ته نها ئه م كاروبارانه ئه نجام ده دات، به لام زور به جوانى چاوديرى له دانه دانهى سهربازه كان ده كرد و له هه موو شوينىكدا ناماده بوو. له وهش گرنگتر "ستي كف" تا ئيشتا هيچ فيركاريه كى به خويه وه نه بينيووه و له نزمترين پله وه خوى پيگه ياندوه تا گه شتووه ته ئه و پله وپايه يه، ئه م هه موو پله وپايه يه شى ده قاوده ق له جديه ت و توانايى خويه وه سهرچاوه ي گرتبوو. هه لبه ت موسا ئه وه شى هينايه وه ياد كه چه ند ته لارسازيكيش له ميسردا هه ن بى ئه وهى خوينده واريان هه بيت باشترين نه خشه ده كيشتن، هه روه ها چه ند وه ستايه كى ده ستره نگيني ئاواش به دى ده كريت كه هيچ خوينده واريه كيان نيه، به لام فرمانده يى هيزيكي سهربازى به وه هه موو بابته جياوازان وه پيوستى به زانست و زانيني هه مه لايه نه يه، "ستي كف" سهره پاي ئه وهى خوينده وارى نه بوو به لام زور به باشى ده يتوانى له گوپى ئه م كارانه بيت.

بزیسکه یهك له كوټایی شهودا

كاتیک دهگه نه یه که مین تاڤگه "ستی کف" په یامیکی بۆ موسا نارد و داوای لیکرد بیټ بۆ لای. لهو پۆژه وهی "ستی کف" له سهر سه کوئی که شتی که دا له یه که مین چاوپیکه وتنیدا گفتوگو له گه "موسا" دا کرد یه کتریان نه بینیه گهرچی موسا جارنا جاریک "ستی کف" ی له دورره وه ده بینی، به لام له وکاتانه دا "ستی کف" به پراده یه که نو قومی کاروباره کانی بوو هه لی ئه وهی بۆ نه ره خسا قسه و گفتوگو و چاوپیکه وتن له گه "موسا" بکات. ئه و پۆژه په یامیکی له لایه "ستی کف" وه پیگه شت و زۆر خوشحال بوو، داوای ئه وه فه رمانی به "نون" دا گالیسکه که ئاماده ی پۆشتن بکات داوای ئه وه به خیرایی خوی گه یانده ستی کهف. "ستی کف" له دورره و چاوی به هاتنی موسا کهوت و به ره وپیری پۆشت بۆ ئه وهی پیشوازی لیبکات، ئه م هه لسوکه ته ی ستی کهف که به خیره اتنی له "موسا" و یاوه رانی کرد زۆر خوشحالی و ئه وه نده ی ریژی له لای موسا زیاتر کرد. کاتیک هه ردوو گالیسکه که له پال یه کتردا پراوه ستان هاواری کرد: سلاو له شاناده ی میسر!

"موسا" ش وتی: سلاو له فه رمانده ی گشتی.

ستی کف پرسى: ئه م گه شته جه نگیه چۆن هه لده سه نگینی؟

موسا وتی: فییری زۆر شتی جیاواز و هه مپه رنگت پی نیشان ده دات و له هه مان کاتدا که سایه تی مروڤه دروست ده کات.

ستی کف وتی: خۆزگه فیرعه ون لیڤه بوايه و چاوی به کوپه که ی بکه و تايه! بۆ ئه وه ی بیبینیا یه کوپی پادشا له سه ربازیکی به ئه زمون چالاکتر و دانبه خۆدا گرتره، وهك بلیی ئه م کوپه لاوه کوپی کۆشکی فه رمانپه وایی نیه.

موسا وتی: هر لهسهرهتاوه دهمزانی که تو فرماندهیهکی هوشیاری، زور جوان
ئامازت بهو بابهته دا، بهراستی من کوپی کۆشکی فرماندهوایی نیم.

ستی کف بهوپهپی سهرسوڤمانهوه وتی: وهک بلیی "ستی کف" کابرایهکی
سهربازی نیه لهکاتیکیدا ههموو تهههنی لهسهربازیدا تیپهپراندوه، ئیستا بهچ
شیوهیهک دهبیئت تو کوپی پادشای و کۆشکی فرماندهوایی نهبیئت.

موسا وتی: لهبهرنهوهی من شازاده نیم!

ستی کف وتی: جهنابی فرمانده ههناسه براومان مهکه، ئیستا بابروین
لهبهرنهوهی گفتوگو لهوه گرنگترمان بهدهستهوهیه. دواي ئهوه ستی کف پرسیاری
لهبارهی "نون" نوکهری موسا وه کرد و وتی: نایا ئهه پیاوهی که گالیسکهوانی
تاییهتی تویه ریشته بۆ دهتاشیئت؟

موسا لهو پرساره لهناکاوه پارهشا و وتی: بۆچی پرسیاری وا دهکهیت؟
ستی کف وتی: چونکه لهنیو سهربازهکاندا تهنها تو ریشته نیه، ئهگهر ئهه پیاوه
بهباشی بتوانیئت گالیسکهکهت بۆ لیبخوریئت ئهوا بهدنیاییهوه ریشیشته بهجوانی
بۆ دهتاشیئت.

موسا وتی: لهگالیسکهوانیهکهی رازیم.

ستی کف بابهتی گفتوگوکهی گوپی و وتی: تو بهناونیشانی فرماندهی
گالیسکه جهنگیهکان دهبیئت ئهوه بۆ گالیسکهوانهکان دوپات بکهیتهوه کهههموو
پوژیک چهندجاریک چهرخي گالیسکهکان چهو بکهن لهههمان کاتدا ههموو پوژیک
پوژی چهندجاریک ئاو بهچهرخي گالیسکهکاندا بکهن... موسا که سهری لهه
بهشه هونهریانه دهرندهکرد بهسهرسوڤمانهوه تهماشای "ستی کف" ی دهکرد و
ئههیش ههر بهوشیوهیه بهردهوامی دا بهقهسهکانی: ئهگهر تهلی چورادهوری
چهرخهکه لهئاسن بوايه ئهوا پیویستی بهوه نهدهکرد بهبهردهوامی تهپری بکهیت،
بهلام لهمیسردا تهلی چورادهوری گالیسکهکان لهمهفرهغ دروست دهکریئن،
لهولاتی "هاتی" لهئاسن دروستیان کردوه. چهرخه ئاسنینهکان بهههچ شیوهیهک
خراب نابییت و ههمیشه دنیابهخش و لیی دنیاییت، لهکاتیکیدا تهله مهفرهغیهکان
لهخویانهوه شوق و شل دهن و دهشکین، چیت دواي ئهه شکانه گالیسکه توانای

پۆشتنی نامینیت. بۆ پزیزگرتن لە خراپ بون دەبیّت ئەو چەرخانەى لەدار دروست کراون بە بەردەوامى تەریان بکەیت بۆئەوێ بئاروسین و تەلەکان بەتوندی بهیلتەو و نەهیلێت شەق ببێت. موسا زۆر بەوردی گوی ئەگوتەى "ستى کف" دەگرت و "ستى کف" یش بەش بەشى ئەندامى ئەو گالیسکەىەى بۆ موسا شى دەکردهو. خەپى و بازەى چەرخى گالیسکەکان وەك دەست و پێى ئەسپ وایە، بۆیە دەبیّت زۆر ئاگات لێیان بێت. گەرچى دەلێن خوداكان سات و شوینی مەرگی هەموو کەسێكى دیاری کردوو و هەموو کەسێك لەو کاتژمێرى بۆ دیاری کراو دەبیّت بمریت، بەلام بەپێى بنەمای ئەزمونی لایەنى کار و سەربازى گەشتومەتە ئەو دەرەنجامەى ئەگەر مەروە مالداریت و باش بیری لێبکاتەو و دوچاری هیچ هەلەیهك نەبیّت، ئەوا بەدەلنیاىیەو دوچاری مەرگی لەناکاو نابێت. دواى ئەو "ستى کف" بێدەنگ بوو، موساش بێدەنگ بوو، بەلام دواى چەند ساتێك "ستى کف" وتى: من بانگم نەکردویت بۆئەوێ لێرەدا فێرى ئەوەت بکەم لەم جۆرە هەلومەرجانەدا بەچ شیوەیهك پارێزگارى لە گالیسکەكەت بکەیت.

موسا وتى: بەهەر حال دەبوو کەسێك فێرى ئەم بابەتانەم بکات.

ستى کف وتى: لەبەرئەو تۆم بانگى ئێرەکرد بۆئەوێ پێکەو بەژین بۆ مالى پیاویك کە لەنزیک تاقەکەو نیشتهجێیە، من لەو پیاوێر داووم ئەگەر ئەو بزانیّت کوپى، فیرەون لای داوێتە ئێرە و سەردانى ئەوى نەکردوو دەبیّتە مایەى سەرشۆرى ئەو.

موسا وتى: بۆچى دەبیّتە مایەى سەرشۆرى ئەو؟

ستى کف وتى: لەبەرئەوێ تۆ شازادە و کوپى فیرەونیت و خوینی خودایان لەخوینبەرەکانتدا دەخروشیّت، لەم حالەتەدا تۆ بەیەکیك لەسەرکردهکانى من لەقەلەم دەدریّت، ئەگەر پێکەو سەردانى مالهەى نەکەین، والیکى دەداتەو کە ئێمە هیچ گرنگیەك بەو نادەین، بەلام بونی تۆ دەبیّتە مایەى خوێشەختى ئەو.

موسا وتى: بەلام من ئەم پیاوێ ناسم بگرە تانیستاش ناویم نەبیستوو!

ستى کف وتى: ئەو پیاوێ پزیشکە.

موسا وتى: بێگومان لەگەرەکیكى قەرەبالخ و مەزندا نیشتهجێیە؟

ستى كف وتى: نەخىر، بەپىچەوانەو، ئەم پزىشكە لەبنى تەپۆلكەيەكدا لەكەنار
تاقگەكەدا كە جىگايەكى زۆر خەلۆت و شاعىرانەيە نىشتەجى بوو.

موسا پرسى: بەچ شىوئەيەك پياويك لەشويئىكى ناوا دورەدەستەدا دەژىت؟
ستى كف وتى: مەن نەموت ئەو پزىشكە بەتەنھايى دەژىت، بەلكو خىزانەكەشى
لەگەلدايە، ئەو ھاسەر و كچىكى ھەيە و بەمەزنىترىن پزىشكى مىسریش لەقەلەم
دەدرىت.

موسا وتى: مەزنىترىن پزىشكى مىسر دەبىت لەشويئىكىدا بژىت كە بتوانىت
بەئاسانى پەيوەندى لەگەل كەسانى تر دا بەرقەرار بكات، بەلام ئەو شويئەى تۆ
باستكرد، لەبن تەپۆلكە و كەنار تاقگەيەكدايە بەشويئىكى دورە دەست
دەتتەبەرچا.

ستى كف وتى: ئەو پرسىارەى كە كردت پىويستى بەرونكردنەوئە و كەمىكىش
نەئىنى ئامىزە، بەلام بۆتى باسدەكەم. ئەو پزىشكە پىشتەر لە "كرنك" دەژىا و خەلكى
نەخۆش لەھەموو شويئىكەو دەھاتن بۆلای بۆئەوئەى چارەسەريان بكات.
موسا وتى: لەراستىدا منىش ماوئەيەك لە "كرنك" دا لەپەرستگايەكدا كارم دەكرد،
ئاگادارى ئەو بوم كە خەلكى دەورووبەرم باسى پزىشكىكى زىرەكيان دەكرد، بگرە
ناوئىش دەزانى.

ستى كف وتى: تۆ چۆن ناو ئەم پزىشكە دەزانىت؟
موسا وتى: ھەمان ناوى منى ھەيە بەلام پاشگريكى لەگەلدايە.

ستى كف وتى: چ پاشگريك؟

موسا وتى: موسا ئاتون!

ستى كف وتى: بەلى وايە، بەلام پاشگري "ئاتون" دەردىسەرى بۆ ئەم پزىشكە
دروست كرد، باوكى "موسا ئاتون" یش پزىشك بوو. بگرە پىشەى پزىشكى
لەخىزانەكەياندا مىراتگريە، بگرە باوبايرانىشى پىشەيان كارى پزىشكى بوو،
باوكى "موسا ئاتون" پەپرەوى ئاينىكى پوچ و ويرانكەرى دەكرد و ناوى ھەمان ئەو
خودا ويرانكەرى لەكوپەكەى نا. ئەم پزىشكەش بەو ھەموو ژىرى و زانستەو لای
دا و پىگای ھەلەى گرتەبەر و بوبە لایەنگرى ئاينى ئاتون.

موسا وتى: تۆزۈر بەسەختى باۋەرپەت بەخوداى "ئامون"ە، وانىە.

ستى كىف وتى: مەن ھەرگىز دەستبەردارى بىرۋاۋەرم ناپم، بەئامونەۋە لەدايك بوم
و لەگەل ئامونىشدا دەمرم.

موسا وتى: بىستومە تۆدۈژمنى سەرسەختى ئەۋكەسانەى كە باۋەريان
بە "ئامون"ە.

ستى كىف وتى: بەۋرادەيەش نىيە، چۈنكە ھەلى ئەۋەم بۇ ناپەخسىيەت بىر لەم
جۆرە بابەتەنە بىكەمەۋە، جەنگەكان منيان لەكاروبارى ئاينى دور خستۈۋەتەۋە،
تەنھا زەۋى گۆپەپانى جەنگ بۇ مەن بەسە كە لەپىنار كاهىنەكان جەنگ لەگەل
خوداكاندا بىكەيت.

موسا پرسى: ئەگەر بەھەلەدا نەچۈيىتم ئەم پزىشكە لەبەر بىرۋاۋەپى بە "ئاتون"
پەناى بۇ شوپىنىكى ئاۋا بردۈۋە بۆئەۋەى بىكىشە و لەئارامىدا بژىت.

ستى كىف وتى: بىگرە لەم شوپىنە دورەدەستەشدا ھەست بەئارامى ناكات،
كاهىنەكانى "ئامون" دەستبەردارى نىن، چۈنكە پۇژىكىيان دوو كەس لەكاهىنەكانى
پەرسىنگاى "ئامون" ھاتن بۇ لاى "موسا ئاتون"ى پزىشك و پىيان وت، تەنھا دوو
پىنگاى لەبەردەمدايە، يەكەم: ناۋى خۇى لە "موسا ئاتون"ەۋە بگۆپىت بۇ "موسا
ئامون" دوۋەم: دەپىت گۆپى باۋىكتەمان پى نىشان بەدەيت تا لاشەى مۇياكراۋى
باۋىكت دەربەينىن و بىسوتىنن، بۆئەۋەى تەمەنىكى جاۋىدانەى نەپىت.

موسا پرسى: ۋەلامى "موسا ئاتون"ى پزىشك چى بو؟

ستى كىف وتى: "موسا ئاتون"ى پزىشك راست ۋەستا و وتى بەبۇچونى مەن
گەدەت نەخۇشە و دەپىت پىشكىنىكى سەرتاپات بىكەم، بۆئەۋەى بزانم ھەلمى
زىانەخشى مىشكت زىانى پى نەگەياندىۋىت! سەرەپاى ئەۋەش لەچل پۇژ كەمتر
دەپىت، ئەگەر مەن چارەسەرىكت بۇ نەدۇزمەۋە. كاهىنە گەمژەكانىش باۋەريان
بەقسەكانى كرد و زۇرىش ترسان و داۋايان لىكرد با چارەسەرى ئەۋ نەخۇشيانەى
بۇ بىكات. دۋاى ئەۋە كاهىنەكان بەترسەۋە پزىشكىيان ئازاد كرد. "موسا ئاتون"ى
پزىشك دو دەيەيە لەم دورخراۋە و گۆشەگىرىيەدا ژيان بەسەر دەبات و بەھۋى ئەۋ
بىرۋاۋەپەيەۋە لەجىھان بىيەش بوۋە! ئىستە بۆئەۋەى ئىمە لەدىدارى بىيەش نەپىن

جلىكى جوان لەبەرىكەين بۆلەۋەي بەۋ شىۋەي كە پىۋىست و شايستەي ئەۋە
پىزى لى بگرين.

موسا ھەمان ئەۋ كاتەي لە "ستى كف" جىابويەۋە بۆچەند ساتىك
گوتەكانى "ستى كف" ي لەبەرخۆيەۋە وتەۋە و زۆر بەۋە سەرى سورما كە "ستى
كف" كەسايەتى "موسا ئاتون" ي مەزن پادەگرت، چونكە "ستى كف" بگرە
بەۋشىۋەيەش پىز و باسى فىرەۋنى نەدەكرد. موسا دواي خوشۇردن و
حەۋانەۋەيەكى كەم يەكىك لەجوانترى پۆشكاكەكانى لەبەركرد، ملوانكەيەكى
گرانبەھاي لەگەردن كرد و بەشكۆمەندى و مەزنىەكەۋە گەپايەۋە بۆ لاي "ستى
كف" و سوارى گالىسكەكەي بوو و گالىسكەۋانەكەشى كوپىك بوو بەناۋى "سوكر
موسا" موسا لى پىرسى: ئايا ھىچ سەربازىك لەگەلماندا دىت.

ستى كف وتى: تەنھا من و تۆدەپۇين بۆ لاي "موسا ئاتون" ي پىزىشكە..... دواي
ئەۋە گالىسكەكە بەخىرايى بەرەۋ تاقىگەكە كەۋتە پى، دواي ماۋەيەك تاقىگەكە
كەدەكەۋتە دامىنى كويىستانەكانەۋە دەرکەۋت. دواي ئەۋەي "ستى كف" مائەكەي
پىنىشان دا وتى: ئەۋە مالى "موسا ئاتون" ي پىزىشكە.

موسا وتى: تائىستا مالىكى ئەۋەندە جوانم لەدورەۋە نەبىنيۋە، بەراستى
شويىنىكى زۆر دلپىنى بۆخۇي ھەلبىژاردۋە، مالىكى خىشتەكى و لەپوي
ئەندازيارىۋە زۆر بەۋرد و جوانى دروست كراۋە. ئەۋ مائە ھەيۋانى نەبوو و لەپال
ئەۋ مائەشدا دوو خانۋى تر بۆ خزمەتكارەكانى دروست كردىۋو، تەۋىلەي
ناژەلەكانىشى كەمىك لەۋ دورتر دروست كرابون. ھەرۋەھا باخىك لەبەردەم مائەكەدا
بوو كە بەپلىكانەيەك كۆتايى دەھات، كاتىك ويستيان لەۋ پلىكانەيەۋە سەرىكەن
پوبارى نىليان لىدەردەكەۋىت و دەتۋانن لەكەنار پوبارى نىلدا جەۋىنەۋە.
گالىسكەكە لەبەردەم پلىكانەكاندا پراۋەستا و خزمەتكارىكى مىسر بالاكورت لىيان
نزىك بويەۋە و بەخىرھاتنى لىكردن: ئىمە ماۋەيەك چاۋەپى ھاتنى ئىۋەمان
دەكرد. پاۋىك و كچىك لەناۋ باخەكەدا پىياسەيان دەكرد.
ستى كف وتى: ئەۋە "موسا" ي پىزىشكە.

هاوسره کهشی که ناوی "ستپ ئاتون" بوو وتی: ئەم "ستی کف" ه هاوړیی ئیمهیه... دواى ئەوه پویکرده کچه کهى و وتی: "مریت ئاتون" وهره بۆئیره خوټ به "ستی کف" بناسینه.

"ئاتون موسا" ش به "ستی کف" ی وت: "مریت ئاتون" لەم دور خراوه یه دا باشتین دلخوشتی و هیواى ژیان و هاوده می پۆژهکانی ته نهایی ئیمهیه. دواى ئەوه وتی تۆ هیشتا هاوړیکه ی خوټت پینه ناساندویت.

ستی کف وتی: راست ده کهیت، ئەمه ناوی "موسا" ی فیرعمون زاده یه! به لام "ئاتون موسا" به بیستی ناوی فیرعمون زاده به شیوه یه ک پراوه شا که "ستی کف" ی به وه ناچار کرد بلیت: ئەى دۆستى له گیان خوشه ویستتر نیگه ران مه به، کاتیك ویستم به خزمه تی ئیوه بگم و کاتیك زانیم کوپى پادشاش له ئوردوگا که ی مندایه حه زم کرد ئه ویش له گه ل خوڤدا به نیم و به ئیوه ی بناسینم بۆئه وه ی واهه ست بکه م مه رجی پړز و خوشه ویستی خوڤم بۆ ئیوه به جی هیناوه. سه ره پای ئه و پونکرده وه یه "ئاتون موسا" به بیینی موسا زۆر دلگران بوو، چونکه هه موان ده یانزانی که فیرعمون دۆژمنی "ئاتون" ی خودای پیشوی میسره و بچوکتین سۆز و به زه یی خو ی له به رامبه ر لایه نگرانی "ئاتون" دا پیشان نادات، بۆیه هه رئه وه ی ده نگى که سیك به رگو ییان بکه ویت که باوه رپکی ته وای به خودای "ئاتون" ه به دلنیا ییه وه یه کسه ر له ناوی ده به ن، ئیستاش ئەگه ر که سیك که ناوی خو ی "ئاتون موسا" و هاوسه ره که ی "تپ ئاتون" و کچه که ی "مریت ئاتون" ییت بیگومان مه رگی فیرعمونی چاوه رپیان ده کات.

"ستی کف" ئاگاداری نیگه رانیه کانی "ئاتون موسا" بوو، بۆیه هه ولیدا له و نیگه رانیه پزگار بکات و بۆی پنکرده وه: بیگومان هه ندیک شتت له به ره ی شانزاده کانی باره گای پادشا بیستوه و واهه ست ده کهیت "موسا" ی هاوړیشم یه کیکه له فیرعمون زاده کان، له کاتیکدا ئەگه ر و ابویه، نه من له گه لیدا ده هاتم و نه ئەوم به خزمه تی ئیوه ده گه یاند، چونکه ئەو له شانزاده کانی تر زۆر جیاواز تره، ئەم "موسا" به هه ر هۆیه ک بییت وه تۆ دور خراوه ته وه، چونکه تۆره یی فیرعمونی وروژاندوه و ئەم تۆره ییه شی گه شتوه ته سنوری مه رگ و له ناو بردن، بۆیه

لەپۈيەكەۋە ئىۋە ھەردوكتان خالىكى ھاۋبەش كۆتاندەكەتەۋە. بگرە "موسا" ش ۋەك تۆ ناتوانىت پىۋى بىنئە پايەختى مىسر، بەلايەنى كەم لەئىستادا لەدورخاۋەى "كوش" دا دەبىت ژيان بەسەر ببات، ھەلبەت ئەگەر لەۋ جەنگەى كە چاۋەپرىمان دەكات بەزىندويى بگەرپتەۋە. پىش ئەۋەى بېھىنمە لای ئىۋە زۆر بەجۋانى لىكە داۋەتەۋە و زانىم كە بەدىدار و ئاشنايەتى ئەۋ زۆر خوشحال دەبن، ئەم لىكەدەۋەيەى مەنىش لە سالھا ئەزمونى تىكەلەۋى و ئاشنايەتەم لەگەل خەلكى و مامەلەكەردنم لەگەلئاندا سەرچاۋە دەگرىت. مەن پەفتارگەلىكى باش و پەسەندىكرام لەۋدا بىنىۋە، بۆيە بەھىچ شىۋەيەك پەشىمان نىم لەھىنانى بۆ لای ئىۋە.

تۆش ئەى "ئاتون موسا" دەزانى كاتىك فىرەۋن زادەكات بۆ ھەر شوئىنك گەشت بگەن، ژنانى جوان و نۆكەر و نوسەران و ژەنىار و كاھىن و چىشت لىنەر و ئالەم جۆرە خەزەتكارانە لەگەل خۇياندا دەھىنن و بگەنە ھەر شوئىنك سەفرەى بادەنۋشى و پابواردن و خوشگوزەرانى پان دەكەنەۋە، بەلام موسا تەنھا لەگەل گالىسكەۋانىكدا ھاتوۋە بگرە ئاۋجۋش ناخواتەۋە، مەن تا ئىستا نەمبىستوۋە كە لەكەسىك تۈپە بوۋىت يان سزای كەسىكى دابىت. ئەۋانەى لەگەل ئەۋدان بەگوتەى خۇيان زۆر لىۋى پارىن. سەرەپراى ئەۋەش موسا نەيدەزانى كە سەردانى ئىۋە دەكەين، مەن پىداگرىم لەۋ كەرد بىت لەگەلەمدا و شانازى خۇناسىنى ئىۋەى پىشكەش بگەم، ئەۋىش ۋەك تۆ ناۋى "موسا" يە.

ئاتون موسا وتى: مایەى خوشبەختىمە كەلەنزىكەۋە ئاشنايەتى لەگەل شازادەيەكى ئاۋادا پەيدا بگەم، ئەۋە يەكەمىن جەرە كە يەكەك لەنەۋەى كۆشكى فەرمانپەۋەى ھەلگىرى ئەۋ تايىبەتەندىانە بىت. خۆم و ھاۋسەر و كچەكەم لەكانگى دلمانەۋە بەخىرەتەنت دەكەين. وشەى "ئاتون موسا" كارىگەرەكى زۆرى كەردە سەر "موسا" بۆيە سەرى پىزى بۆ ئاتون موسا و ھاۋسەر و كچەكەى دانەۋاند.

"ئاتون موسا" ش فەرمانى دا بەنۆكەرەكانى بەرنامەيەكى جوان بۆ پىشۋازىكەردنى ئەمانە پىك بگەن. لەبەرئەۋەى ئاۋ و ھەۋا ھىشتا تارىك نەبۈب،

خانە خوي مىوانەكانى بىردە ژىر كەپرېكى ناو باخەكەى بۆئەۋەى لەسىبەرەكەيدا بھوئەنەۋە. نۆكەرەكان بەئو دەست و پىي مىوانەكانيان شۆرد و چەند مېزىكان بۆ پىشوازيكرديان لەبەردەمياندا دانا. ميوەگەلىكى پەنگاۋرەنگ، ھەنگور و ھەنجىر و چەند خواردنەۋەيەكى جۆراۋجۇريان لەبەردەمياندا دانا. ئەو كاسانەى ئاۋجۇيان تىدەكرد كاسەيەكى بەرز و گەرە و چەند شىۋەيەكى جۆراۋجۇريان ھەبوو. بۆ ئاسان خواردنەۋەى قامىشيان دەخستە ناو كاسەكانيانيانەۋە بۆئەۋەى مىوانەكان ناچار نەبن كاسەكان لەكاتى خواردنەۋەدا بەرز بكنەۋە. موسا كاسەيەك شەربەتى خواردەۋە و وتى: تائىستا شەربەتتىكى ئاۋام نەخواردەۋەتەۋە كە ئەۋەندە تامى خۆش بىت. دواى ئەۋە وتى: دەزانم كە شەربەت ھەلگوشراۋى ميوەكانە بەلام نازانم ئەم شەربەتە ھى چ جۆر ميوەيەكە.

دواى ئەۋە مىوانەكان بېرىك شەربەت و ئاۋجۇيان خواردەۋە و كاسەى خواردنگەلىكى جۆراۋجۇريان لەبەردەمدا دانان، سەرەتا نانى گەرم و خۆشتاميان خستە ناو قاپلىكى بەردەميان. بەلايەنى كەم خواردنەكانى خانەخوي بەلاى "موسا"ۋە تازە بوو و ھەموشيان بەلايەۋە خۆش بون...

لەبەرئەۋەى موسا لەۋانى تر بەھىزتر بوو لەۋان زياتر نانى خوارد و وتى: پىش ئەۋەى بىم بۆ ئىرە وام دەزانى كۆشكى فەرمانرەۋايى باشتىن شويىنى جىھانە و لەھىچ شويىنىكدا جىگا و دىمەن و خواردنىكى ئاۋا شكۆمەندى تىدا بەدى ناكرىت، بەلام لىرەدا دەبىنم ھەموو شتىك زۆر لەكۆشكى فەرمانرەۋايى باشتىر و سىروشتىر و ئاسودەترە، سەرەپاى ئەۋەش لەپروى ھونەرەۋە زۆر پىشكەوتوۋە.

"ئاتون موسا"وتى: مەبەستان لەلايەنى ھونەرى خواردن و شىۋازى لىئانەكەى

چىيە؟

موسا وتى: لەكۆشكىدا خواردنىكم دەخوارد كە لەشىۋەى بەردى ئەو كرىكارانە دەچوو كە لەشىۋەى خشتەكى يان خەشتەكى لاكىشە دەيانتاشى بۆئەۋەى دىۋارى كۆشكەكانيان پى ھەلچن، ئەمە تاكە كار و تواناى ئەو جۆرە كرىكارانە بوو، بەلام ئەو خواردنانەى ئەمشەۋە لەمالى ئىۋە بىنىم، دەقاۋدەق ۋەك ئەو بەردانە ۋابون كە ۋەستاكان لەدروسىتكردىنى پەيكەرى خوداكانى مىسردا بەكارى دەھىنن،

بهرده‌کانیان نه‌وه‌نده جوان و ناسک ده‌تاشی که ده‌بووه هوئی نه‌وهی سهرنجی هه‌موو بینهریک به‌لای خویندا رابکیشیت. نه‌وه که‌سانه‌ی نه‌م جوړه خواردنه‌یان لیئاوه که‌سانیکى لیزان و پسپوږن و به‌راستی هونه‌رمه‌ندن.

دواى نه‌وه موسا وتی: سهره‌پای نه‌وهی تائیس‌تا به‌هیچ شیوه‌یه‌ک له‌چیشته‌خانه‌دا کارم نه‌کردووه، به‌لام ده‌توانم بلیم جیاوازیه‌کی زوړ له‌نیوان چیشته‌نیکى ناسایی و چیشته‌نیکى هونه‌ریدا به‌دی ده‌کړیت. بونمون، موسا له‌کوڅکى فهرمان‌پره‌وایی میسر‌دا نان ناخوات، چونکه نانی نه‌وئ به‌سارانى له‌خواردنه‌که‌دا ده‌خوریت، یان شیوازی خواردنه‌وه و مه‌راسیمه‌کانى تریش زوړ وشک و بیتام بون، له‌کاتیک‌دا له‌مالی "موسا" ی پزیشک‌دا هه‌موو شته‌نیکى سروشتى بوو. هه‌روه‌ها خواردنه‌کانى کوڅکى فهرمان‌پره‌وایی به‌هیچ شیوه‌یه‌ک تام و. بونی خواردنى مالی "موسا" ی پزیشکیان نه‌ده‌دا، له‌کوڅک‌دا ماسى و مراویه‌کى، زوړ لیډه‌نرا، به‌لام شیوازی لیئانى مالی پزیشک زوړ جیاوازه. موسا به‌شیوه‌یه‌ک نانی ده‌خوارد که نه‌یده‌توانى به‌شدارى له‌گفتوگاگاندا بکات، به‌لام ده‌بیست که فهرمانده‌ی هیزى سهربازى میسر‌پوداوى سیاسى و سهربازى چنده‌ سا لی رابردوى میسرى بو خانه‌خوئ ده‌گپړته‌وه.

ستى کف ده‌یوت: فیرعه‌ون له‌جه‌نگى راب‌ردوى نیوان میسر و "هاتى" دا دوو نامانجى له‌به‌رچاو گرتبوو، یه‌که‌م ده‌ست به‌مه‌راگرتنى کانزای میسى "که‌نعان" دووهم ده‌ست به‌مه‌راگرتنى کانى ناسنى "لوینان" دواى نه‌وه "ستى کف" باسى جه‌نگى "کوشى بوکړد و وتی: من به‌فهرمانى فیرعه‌ون هاتوم بوئیره بوئنه‌وه‌ی شته‌نیک به‌گوئى خه‌لکى "کوش" دا بچپین و وتی: خه‌لکى "کوش" ده‌بیست به‌هوئ ده‌ستدریژى کردنه سهر خاکی میسر ته‌مى به‌کړن.

خانه‌ خویش وتی: خه‌لکى "کوش" بگره نه‌گهر ده‌ستدریژه‌کی واشیان کردبیت نابیت به‌وشیوه‌یه‌کوشت و کوش‌تار. بکړن، چونکه بریکى که‌مه‌ خه‌لکى "کوش" به‌شداریان له‌م ده‌ستدریژه‌دا کردووه، نه‌که ته‌واوى خه‌لکى "کوش" نه‌وانى تر هیچ تاوانیکیان نه‌کردووه، نه‌مه‌ پیچه‌وانه‌ی ویزدان و دادپه‌روه‌یه.

له بهرئه وهی کۆمه لێک ئەم تاوانه یان کردووه و ده بێت کۆمه لێکی بێتاوان له باتی ئەواندا بکوژین.

"ستی کف" قا قا پێکه نی دواي ئەوه بۆی پونکردووه: ئەي "موسا ئاتون" ئەگەر فرمانده یه ک بیه ویت له سهر بنه مای چه مکی "فهل سه فه و لوجیک و ویزدان" بجه نگیت، ئەوا که سیکی وک من باشتر وایه له باتی ئەوهی فرماندهی هیزی سهر بازی بێت بپروات له لادی که ی خۆیدا زهوی بکێلێت.

پزیشکی خانه خویش وتی: من هۆکاری ناردنی ئەم هیزه له لایه ن فیرعه ونه وه ده زانم؟ فیرعه ون خوازیاری "زیره"، به لام هیژشکردنه سهر خه لکی "کوش" ی کردووه ته بیانویه ک بۆئه وهی ده ست به سهر کانه کانه کانه ی "کوش" دا بگریت. چه ندين سال پێشتر کۆمه لێک له ولاتی "لیبیا" که ده که ویت به شوری میسر هیژشیان کرده سهر میسر و کۆمه لێکیان لیکوشتن و سه روه ت و سامانه که شیان بردن ههروه ها ئاوا ییه کانی شیان سوتاند، به لام فیرعه ون که مترین کاردانه وهی خۆی له بهرام بهر ئەم هیژشه دا نیشان دا، بۆچی له بهرئه وهی "لیبیا" ولاتیکی هه ژار و که مده ست بوو، له کاتی که دا دیار نیه ئایا به راستی بو ته میکردنی خه لکی "کوش" هیژش ده که نه سهر ئەو ولاته یان نه!

ستی کف وتی: جه نابی "ئاتون" ی پزیشک، ستی کف فرمانده یه که که فرمانه کانی سه روی خۆی جیه جی ده کات و هیچ ده سه ته لاتی که له ده ستی خۆمدا نیه، من به پیی فرمانی که سه روی خۆم پوم له م ولاته کردووه، لایه نی تاوانبار و بێتاوان به ره وشته وه په یوه ست ده کړیت نه ک لایه نی سهر بازی.

"ئاتون" ی پزیشک پرسى: ئایا تۆ واژه ی "مکا" ت بهرگوى که وتووه؟ ستی کف وتی: به لى واژه ی "مکا" م بیستووه.

"موسا" ی پزیشکیش وتی: ئیمه ی، خه لکی میسر هه زار ساله بانگه شه ی ئەوه ده که ی "مکا" هی ئیمه یه و ته نها میسر "مکا" ی هیه، له بهرئه وهی ئیمه "مکا" مان هیه سهروه ری بونه وه ره کانی ئەم جیه انه ی و هیچ خیل و نه ته وه یه کی ئەم جیه انه له ئاستی ئیمه دا نیه، سه ره پای، ئەوه ش والی که ده دینه وه له بهرئه وهی ئیمه "مکا" مان هیه ئەوا ئاینه که شه ان له ئاینی میله ت و خیله کانی تر مه زتره،

خوداكانى ئىمەش لە خوداكانى تر مەزنترن، بگرە ھەموو شتەكمان لەھەموو شتەكى مەلەتانی تر مەزنتەرە، ئەو خوداكانى ئىمەيە كە مافى خودایەتیان ھەيە، و ئەوانى تر بونەوهرى كۆيىن و لەخوار ئىمەوھن و ئىمەش خۆمان بەپیشەنگى ئەوان دەزانين و ئەوان بەنازەلى كۆيى لەقەلەم دەدەين.

كاتىك موسا گوێى لەم قسانە بوو تەماشايەكى "ستى كف" ى كرد كە واى دەزانى بەم تەماشاكردنە توپرە و دلگران دەبێت، بەلام "ستى كف" تەنھا زەردەخەنەيەكى بۆ كرد. دوایى وتى: بگرە لایەنى ئازايىش يەكێكە لەتایبەتەندى بەرجەستەكانى خەلكى مىسر كە دەبێت بەبەشێك بە "مكا" لەقەلەم بدریت.

"موسا" ى پزىشك وتى: ئەو جۆرە ئازايى و دلیرەيە كە لەگۆرەپانى جەنگدا بەدى دەكریت، دلیری پى نالین، ئەم جۆرە ئازايى و دلیریە جۆریك ھیزی جەنگەل و دارستانیە، ھەركەسیك زۆرى لەوى تر زیاتر بێت! پى نالین ئازايەتى..... ئەمجارەیان موسا دلنایابوو لەوھى كە بىگومان "ستى كف" لەدەرپرینی ئەم بۆچونە تازەيەى لى توپرە دەبێت، بەلام دوبارە زەردەخەنەيەكى بۆكرد و بەھیمەنەكەوھە گوێ لىگرت.

"ئاتون موسا" بەردەوامى دا بەقسەكانى و وتى: بەلكو بەشتەك دەلین ئازايەتى كە دەبێتە ھۆى ئەوھى خەلكى بەپىچەوانەى ئەوھى بكوژرین زیندوو بینەوھە و تەندروستیان بۆ بگەپتەوھە، ئەگینا ھەموو كەسیك دەتوانیت كەسانى تر بكوژیت. ستى كف لى پرسی: چ جۆر ئازايەتەك دەبێتە ھۆى ئەوھى كوژراو زیندوو ببیتەوھە؟

خانە خویش بۆ پونكرەوھە: مەبەستم ئازايەتى گۆرەپانەكانى جەنگ نىە، چونكە ئازايەتى و دلیری و بىباكى لەگۆرەپانەكانى جەنگدا نابیتە ھۆى زیندوو بونەوھى ھىچ كەسیك. بەلكو مەبەستم ئازايەتى و لەخۆبردویى پزىشكانە كە پى لەمرگى كەسانى تر دەگرن، ئەگەر ئازايەتى پزىشك نەبێت كەسى نەخۆش دەمریت، كەسە نەخۆشەكان لەئازاراندا كۆچى دوایى دەكەن.

ستى كەم كاتەدا لىنى پىرسى: بەلام ھىشتا چاۋەپى ئىۋە دەكەم
بزانم "مكا" چىيە، تۆ ھىشتا پىنئاسەى مەكات بۆ نەكردوین! ئىۋەى ئىستا بۆت
پونكردينەۋە پىنئاسەى "مكا" لەخۆ ناگرىت.

پزىشكى خانەخوئى وتى: چەمكى "مكا" كۆمەلە شتىكى باشى نەتەۋەيەك لەخۆ
دەگرىت، ھەركاتىك خوداكان لەنەتەۋەيەك تۈپە بىن، يەكەمىن شت كە لەو نەتەۋەيە
دەسەندىرئەۋە چەمكى "مكا" يە. بۆنمۇنە يەكەك لەپرو ۋەركىپرانى "مكا"
لەكۆمەلگايەك ھەمان ناردنى ئەم لەشكرەى ئىۋەيە بۆ ولاتى كوش، كوش و
كوشتارى خەلكى بىتوان و بى دەرەتان لەپرى ھىزىكى سەربازى گالىسكەدار و
نيزە بەدەست، بەۋاقتا پۇشتى و لەدەستدانى "مكا" يە، بىئاگا لەۋەى ئەم سىروشت
خراپىيە لەنەزانىۋە سەرچاۋەى گىرتوۋە، من نازانم ئايا فىرەون پراۋىژكار و ۋەزىر و
كارشناسى نىيە، بەچ شىۋەيەك دەست لەكارىكى ئاۋاۋە دەدات، لەۋانەشە
ۋىستىتى پوانەى مەرگىيان بكات.

ستى كەم بەسەرسوپمانەۋە وتى: تۆ لەلەيەكەۋە دەلىيت خەلكى بىتوان و
بىدەرەتان و لەلەيەكى ترەۋە دەلىيت فىرەون ئىمەى پەۋانەى مەرگ كىردوۋە،
بەپراستى كەموكورتىيەك لەم گوتارانەتدا بەدى دەكرىت.

"موسا" ى پزىشك وتى: كەموكورتى لەكارەكانى فىرەۋندايە نەك لەگوتارەكانى
مندا، چونكە ئەۋ بەتپروانىنى خۆى ۋىستىۋەتى كوش و كوشتار بختە نىۋ
خەلكىۋە، بۆئەۋەى لەكۆلى خۆيانى بكاتەۋە و دەست بەسەر زىپەكەياندا بگرىت،
لەكاتىكدا "كوش" جەنگاۋەرانىكى ھەيەكە بەھىچ شىۋەيەك ئىۋە ناتوان پوبەپرويان
بىنەۋە، ھەروەھا چەك و ئەسپەكانتقان لى زەۋت دەكەن و خۇشتان بەدىلى دەگىر و
دەتانكەنە كۆيلەى خۆيان، ئىستا كەم و كورتى لەگوتەى كاماندايە، گوتارى من
يان پەفتارى فىرەون؟

لەكۆشكى موسا لەگەل "ئامون تپ" يان "نف" ى تەلارسازدا گفتوگۆى دەربارەى
خوداى نەبىنراۋ كىردوۋە و پىيان وتبىۋ لەباشورى "مىسر" لەمىسرى سەرو
كەسانىك ھەن كە باۋەپريان بەخوداى "ئاتون" ە، لەم جۆرە گفتوگۆيانەدا دەربارەى
خوداى ئاتون "موسا و ئامون تپ و يان "نف" ى تەلارساز" بەچپەۋە گفتوگۆيان

دەكرد بۆلەۋەدى نەۋەك كەسەك گۈيى لەگفتوگۇكەيان بېت... ئەۋىش لەۋ شەۋەدا لەكاتى باسكردنى خوداى نەببىنراۋدا ۋەك ئەۋ بېدەنگىيەى بالى بەسەر ئەۋ كۆشكەدا كېشاپوۋ زۆر لەسەر خۇ قسەى دەكرد، بەلام لەناكاۋ ئاگادارى ئەۋە بوۋ كە جگە لە "موسا" ى پزىشك ۋ ستى كف ھىچ كەسەككى تر لەۋ كۆشكەدا نىيە، دواى ئەۋەى ئاگادارى ئەم حالەتە بوۋ حالەتەككى ئاساىى لەخۇگرت، سەرەراى ئەۋەى باسى خوداى نەببىنراۋ نەكرا، بەلام لەگفتوگۇكانىاندا مەبەستىيان خوداى "ئاتون" بوۋ. موسا لەسەرپىچى ۋ دزايەتى كردنى "موسا" ى پزىشك لەبەرامبەر بۆچۈنەكانى "ستى كف" دا سەرى سوپما لەبەرئەۋەى بەناشكرا دزى فېرەون قسەى دەكرد.

ستى كف لىي پىرسى: كەۋاتە بەبۆچۈنى تۆرەفتارى فېرەون ئەۋە دەسەلمىيىت كە خداكان دەيانەۋىت ئىمە لەناۋ ببەن؟
پزىشكى گۆشەگىر ۋەلامى دايەۋە: ۋتەم ھەركاتىك خداكان بىيانەۋىت نەتەۋەيەك شكست پىي بېيىن "مكا" يان لى دەسەيىنئەۋە، ئىستاش كارى فېرەون يەكەكە لەم ھىمايانە. ئىتر تۆ بەھەر شىۋەيەك كە خۇت بتەۋىت لىكەدەۋەى بۆ بكە.
ستى كف ۋتى: كاتىك خداكان "مكا" يان لى سەندىنەۋە بەچ شىۋەيەك لەناۋ دەچىن؟

موساى پزىشك ۋتى: ئەۋكات خۇمان بەدەستى خۇمان، خۇمان نابوت دەكەين.
ستى كف ۋتى: بەۋاتا بەچ شىۋەيەك؟

خانەخۇي بەم شىۋەيە بۆي پونكر دەۋە: كاتىك تواناى دەستنىشانكردنى رەفتارەكانمان نەبىت ئەۋا بەئاراستەى پېچەۋانە ۋ بەزىيانى خۇمان ھەنگاۋ دەننېن، چۇنايەتى ئەم نمونەيەش لەھاتنى ئىۋە بۆ ۋلاتى "كوش" شاردرارەۋەتەۋە، ئەم ھاتنەى ئىۋە بۆ كوش بەۋاتا ھەنگاۋ نانە بەپېچەۋانەى بەرژەۋەندىەكانتەن، ھەنگاۋنانىش بەپېچەۋانەى بەرژەۋەندىەكانتەن يەكسانە بەلەناۋبىردنى خۇتان بەدەستى خۇتان. مەگەر فېرەون راۋىژكارى نىيە بۆلەۋەى لىيان پېرسىت ئايا "كوش" چ جۆر ۋلاتىكە، مەگەر "كوش" شارە مۇچەن تا ئىۋە بتوان ھەمويان لەناۋ ببەن.

ستی کف وتی: کاتیك فیرعون نه زانیٲ ولآتی "کوش" چ جور شوینیكه، نهوا منیش كه تانیستا سهردانیم نه کردووه نازانم چونه، نیمه پشت بهیژی سهربازی خوٲان ده بهستین كه لهه موو شوینیكدا سهركه وتنیان به دهست هیئاوه، له راستیدا نیمه هیچ گرنگیه كمان به ولآتی كوش نه داوه.

خانه خوی وتی: تو راست ده كه یت چونكه زۆربه ی كات له میسری خوارویت و میسری سهر و كوشی دراوسی ولآتی خوٲت به هیچ شیوه یه كه له بهرچاو نه گرتووه، به لام وانیه. به لگهش بو ئه مه تو و زۆربه ی ئه فسر و سهربازدهكانتان له بهشی میسری خوارودا نیشته جین و میسری خوارو له میسری سهر و به باشت ده زانن، له كاتیكدا فیرعونه كانی پابردو پیش ئه وهی له میسری سهر و نیشته جی بین و پایته خته كه یان "تبس" بوو. ئه م فیرعونه "تبس" ی به جی هیشت و باری كرد بو میسری خواروو.

موسای پزیشك وتی: هه لبت نابیت ئه وهش له یاد بكه ین له بهر دوو هوكار پایته ختی میسری گوژی، یه كه م له بهر ئه وهی "رامسیس" زۆر هزی له ته لارگه لی به ردینه، دووه له باكوری میسردا كریكارگه لیكى زۆر هه ن كه به هه رزان كار ده كه ن. فیرعونیشت بو دروست كردنی ته لاره كانی سودی لی وهرده گرتن.

موسا لیی پرسی: مه به ستت له كریكاری هه رزان چیه؟

كابرای خانه خویش وه لامی دایه وه: مه به ستم نوكه ره كانی ولآتی "كوش" ه كه له باكوری میسر و دهوروبه ری "دلتا" دا نیشته جی بون و فیرعونیشت به كریان ده گریٲت بو ئه وهی تا ئه وكاته ی په كیان ده كه ویٲ بیگاریان پی بكات. دواى ئه وه كه وته باسكردنی ولآتی "كوش" و به م شیوه یه پونی كرده وه: كوش به لای فیرعونه وه كه له بهشی میسری خوارودا ژیان به سهر ده بات نااشنایه، فیرعون واده زانیٲ پارچه زهویه كه كه ده كه ویٲته باشور و لهه مان ئه و شوینه دا سنوردار كراوه! له كاتیكدا كوش به واتا ته واوی هیلی "ئه فریقا" كه ده كه ویٲته باشوری میسره وه.

ستی کف وتی: هه وت سال له وه وپیشت من كوٲه لیك خه لكی "كوش" م له دهوروبه ری شه شه مین تاڤكه دا شكست پیهینا و هه مویانم كوشت، به لام

لەولەتە "كوش" دا پەشپەستەكان زۆر و لەپى كشتوكالەوه بژىوى ژيانيان دابىن دەكەن، هېچ كاتىك پەنا بۆ فەرھودى و جەنگ لەگەل ولاتاندا نابەن.

كابرەى خانەخوێ وتى: كەواتە بەپى گوتەكانى خۆت، بۆچى كوشت و كوشتار دەخەیتە ناو خەلكىكى ئاواوە، لەوانەى بەھۆى شەپەنگىزى چەند ھەرزەكارىك و لەبەر چەند پوداوىكى بچوك دەتەوێت نەتەوێك لەناو ببەیت، ھەلبەت دەزانم ئەو تەنھا بەلگەىكە، كە ئامانجى سەرەكى دەست بەسەرگرتنى زېرى ئەو ولاتەى نەھىچى تر.

ستى كە لى پەرسى: تۆ لەكوێو پەيت بەم بابەتە بردووە؟

پزىشكى خانەخوێ وەلامى داىووە: لێرەدا باسى ھەموو كەسێك و ھەموو شتێك دەكرێت. سەرەپاى ئەو ھەش لەشونىك كە بەھى شىوێكە تائىشتا بىرت لێنەكردووەتەو ناوى "ئاتون موسا" يان بىستوو و من باش دەناسن، ئەگەر بلىم لەشونىكەو كە نزىكەى سى تا چل پۆژ پىگە بەپى دورە نەخۆشم بۆ دەھێنن بۆئەو بۆيان چارەسەر بكەم، باوەرم پىناكەن.

موسا بە پزىشكى خانەخوێ وت: تۆ وتت لەشونىك كە سەد پۆژ بەپىادە دورە تۆ دەناسن؟

خانەخوێش وەلامى داىووە: بەلى.

موسا وتى: لەو باوەرەدا نەبووم شونىك لەمىسردا ھەبىت بۆئەو بىت بۆ ئىرە دەبىت سەد پۆژ بەپى پى بكەن، بەراستى پىگەى سەىر و زۆر دورە؟

ستى كە لەباتى خانەخوێ وەلامى داىووە و وتى: بەلى شونىكى ئاوا ھەى، ئەو ھەمان ئەو پىگەى كە دەبىت ئىمە بىگرىنە بەر و پى بگەين. ئەگەر ناشزانى كاتىك ئەو پىگەى گرتە بەر بۆت دەردەكەوێت كە چ جور شونىكە.

خانەخوێش بەموساى وت: ئىستە بى ئەو خۆت خوازىارى بىت ئاگادارى دورى پىگەى خۆت بویت، ھەروەھا دەمەوێت پەرسىارى بۆچونت لەبارەى ولاتىكى دواكەوتوووە لى بكەم كە بەمىسرى سەرو بانگ دەكرێت.

موسا وتى: ئەگەر مەبەستت لەمىسرى سەرو ھەمان ئەو شونانە بىت كە من چاوم پىيان كەوتوو، جگە لە جوانى و شكۆمەندى ھىچى ترى تىدا بەدى ناكريت

و به هیچ شیوه یهک ناتوانریت پیی بوتریت دواکه وتوو، خورثاوابونیکی جوان، دیمهنگه لیکی رهنگاوپرهنگی سروشتی زیندووی هیه.

"موسا" ی پزیشک وتی: به پیی شه و نه زمونه ی من له ژیاندا فیتری بوم شه و که سانه ی چاوم پییان که وتوو یان له بیابان بیزارن یان تامه زرووی بیابانن، تانیستا روبه پوی که سینک نه بومه ته وه که بۆچونیکی بیلایه نه ی له باره ی بیابانه وه هه بیئت، به لام ده بیئت بلیم کیو و به رده لانی شه و ناوچه یه له هه ندیک ساته کانی پوژدا، بۆنونه له سپینده یان خورثاوابوندا دیمه نیکی دلرفینیان هیه که له وانه یه له که مترین شوینی شه جیهانه دا بتوانی دیمه نی ناوا به ده ست بهینیت.

موسا وتی: من راهاتوم به وه ی ته ماشا هه له اتن و ئاوابونی خور له ناو به رده لان و کیوه کاندای بکه م.

خانه خوی وتی: زور حه ز ده که م دیمه نی خوره له اتن یان ئاوابونی ئیره ببینیت بۆنه وه ی بزانیته شه دیمه نه ی له بهرچاوتاندا ده رده که ویئت چه نیك شه فسوناوی و دلرفینه، له هه مان کاتدا له ماوه ی دوو پوژی یه که له دوا یه که دا دوو دیمه نی هاوشیوه ی یه کتری نابینیت، چونکه هه موو پوژیک ئاسۆ بهر وخساریکی نویوه نمایشی خوی ده کات. ئیمه به منداله کانه مان ده لئین شه و په نگه جوانه ی خورثاوابون به خوره له اتی ده به خشیت و له سه ر کیوه کاندای په نگ ده داته وه پۆشاکیکه که پوژانه له کاتی ده رکه وتنی خوردا له لایه ن خودی "موت" کراوه ته به ری کیوه کانه وه بۆنه وه ی کیوه کان له شه ودا له کاتی ئاوابونی خوردا سه رمایان نه بیئت... ئاتون موسا، له مکاته دا پویکرده "مریت ئاتون" ی کچی که تا شه وکاته بیده نگ گوینی له گفتوگۆی باوک و میوانه کانی ده گرت و پیی وتی: "مریت ئاتون" تیروانیینی تو له مباره یه وه چیه، ئایا تو په یوه ست نیت به دیمه نی هه له اتن و ئاوابونی خوره وه؟

مریت ئاتون به ده نگیی زور ناسک و دلرفین وتی: وایه باببه گیان! کاتیك مندال بوم پییان ده وتم که پوژانه پیش ئاوابونی خور خودای "موت" دیت و بالا پۆشیک ده دات به سه ر کیوه کاندای بۆنه وه ی له کاتی شه ودا سه رمایان نه بیئت، به لام هیچ که سیك پیی نه وتم به چ شیوه یه که به رد سه رمای ده بیئت، چونکه به رد بیگیانه و بونه وهره بیگیانه کان هه ستیان نیه بۆنه وه ی هه ست به سه رما بکه ن، بگره خودی

باوكيشم كە زانىيارىيەكى زۆرى ھەيە ئەم بابەتەى بۆ پون نەكردومەتەوہ. "مریت ئاتون" بەزەردەخەنەكەى ئەوہ نیشاندا مەبەستى لەم دەربەرىنانەى تەنھا گالتەکردن بووہ لەگەل باوكيدا.

"موسا"ى پزىشك بە "موسا"ى وت: ھەرچەند تۆ وا خۆت دەردەخەيت كە خۆشت لەدىمەنى ئەم ناوچەيە دىت، بەلام دلنيام ئەم شوینە بەلاى تۆوہ زۆر سەرنج پاكيشە و ھەموو شتێكى ئەم ناوچەيە بەلاتەوہ سەرنج پاكيش دیتە بەرچاوت. ئايا ئیرە شكۆمەند و سەرنج پاكيش نایەتە بەرچاوت؟
موسا وتى: لەبەرئەوہى لەوكاتەوہى چاوم كەردووەتەوہ لەناو فیرعەونددا ۲۸ بوم، ناتوانم بۆچونێكى تەواوى خۆم لەسەر كۆشك و تەلارەكان بخرەم پرو.

"ئاتون مریت"وتى: ئايا ئەو شوینە خۆشیت پى دەبەخشیت، ئايا مروڤ لەو شوینەدا ھەست بەخۆشبەختى دەكات یان نە؟

موسا وەلامى دایەوہ: بەھىچ شىوہىك ناتوانى شوینێك لەم جیھانەدا بەدى بكەيت كە بتوانیت بانگەشەى خۆشبەختى بكات، بەلام دەربارەى ئەو شوینەى تێیدا گەورە و پەرورەدە كراوم، دەتوانم بلىم شوینێكى زۆر فراوانە و لەھەموو كۆشك و تەلارەكانى تر باشتر دروست كراوہ، بەلام لەھەمان كاتدا مالىكى ھاخینراوہ لە ئەفسانەى رقبەبەرایەتى و ئیرەيى و كورت بينى و بىبەزەيى و دەردیسەرى.

ستى كف وتى: ئەمانەى كە باسى تايبەتمەندى كۆشكى فیرعەونیە و ھەمیشە وابووہ و وادەبیت.

"موسا"ى پزىشك وتى: بەتەواوى تايبەتمەندىەكانیەوہ، بەلام من بەم شىوہىە ھەلسەنگاندنى بۆ دەكەم كە لەوانەيە كۆشكىكى زۆر مەزن بىت.

موسا لە خانەخوێ پرسی: مەبەستت لە مەزنى چيە، زۆر حەز دەكەم بزانم بۆچونى تۆ لەمبارەيەوہ چيە؟

"موسا"ى پزىشكىش بەم شىوہىە وەلامى دایەوہ: من بۆ ھەموو گوتەيەكم بەلگەيەكى سەلمینراوم ھەيە، بەلگەى سەلماندنەكانیشم ھەمان ئەو كۆشكەيە كە

²⁸ ئیرەدا مەبەستى كۆشك و تەلارەكانى فیرعەونە.

تۆ ئیستا پیناسەت کرد، چونکە ئەم تەلارە ھەمان ئەو ئەندازیارە نەخشەیی کیشا و دروستی کردوو کە کۆشکەکەیی فیرعەونی بنیات نا، ھەرلەبەرئەوێش دەبیئت مەزن بیئت.

موسا لێی پرسى: ئایا مەبەستان کۆشکی فیرعەون و ئەم تەلارە یەک تەلارساز نەخشەیی کیشاوە و دروستی کردوو؟

"موسا" ی پزیشک وەلامی دایەو: بەلێ. ھەردوکیان یەک تەلارساز نەخشەیی کیشاوە و دروستی کردوو. دوانزە سال لەوێ وێش ئەو تەلارسازە لەگەڵ چەند ھەزار نۆکەرێک ھات بۆ ئێرە بۆئەوێ بەربەستێک لەسەر تاڤگەیی یەکەمدا بۆ فیرعەون دروست بکەن. ئەو تەلارسازە پێی و تم بۆ دروست کردنی بەربەستێک پێویستمان بەبەرد دەبیئت، ئەویش بەچ رادەییەک، ھەلبەت زیاد لەو بەردانەیی کە لەقوچەکیەکانی میسردا بەکارھێنراون!! ئەو وتی ئەم کارە دەکریئت، بۆئەوێ لەدوای دروست کردنی سی خەزینەیی مەزنەوێ ئاوی تێدا کۆبکریتەو و میسر لەوشکەسالییدا دوچاری کەمی ئاو نەبیئت. من نەخشەیی ئەو بەربەستەم بینی کە خودی تەلارساز پێی نیشان دام و زانیم چیتەر هیچ لافا و ھەلچونیکیی پوباری نیل ھەرەشەئامیز نابیئت، ھەرەوھا چیتەر ترسی وشکەسالی نامینیئت، کۆکردنەوێ ئاو لەو پەنگاوانەدا دەتوانیئت ئاوی میسر لەوشکەسالییدا داوین بکات.

موسا لێی پرسى: باشە، ئەو دواي ئەو؟ ئایا ئەو بەربەستە دروست کرا؟
پزیشکی فیرعەون وەلامی دایەو: بەداخەو ھەرئەوێ پێشەکی بەرنامەیی ئامادەکاری سەرەتای دروستی کردنی ئەم بەربەستە فەراھەم کرا، لەناکا و سەر و کەلەیی کاهینانەکان بەتۆماریکەو دەرکەوت، ئەوانە لەگەڵ کۆمەلێک سەرباز و بێریاری نوێی فیرعەونەو چوار دەوری تەلارسازیان گرت و فەرمانیان پێدا بەبێریاری فەرمانرەوا دروست کردنی ئەم بەربەستە راوہستینیئت چونکە کاهینەکان لەوبامەردان لەکاتی دروست کردنی ئەم بەربەستە دەست تێوەردان لەکاروباری نیلدا دروست دەبیئت، ئەگەر دەست لەکاروباری نیلەو بەدەین، ئەوا نیل لیمان توپە دەبیئت و لەئەنجامیشدا خوداکانیش لیمان توپە دەبن و دەبیئتە ھۆی ئەوێ سەرتاسەری میسر لەناکا و وێران بیئت.

"ستی کف" یش لایه نگری کرد و وتی: کاهینه کان پاستیان کردووه، بوچی دهست له کاروبار و سروشتی نیله وه بدهین؟

خانه خوی بهم شیویه بوی پونکردنه وه: من و ئەندامانی خیزانه کم، له خانویه کدا ده ژیاين که له خشت دروست کرابوو، ته لارساز دواي ئەوهی فیرعه ون فرمانی پيدا دهست له دروستکردنی ئەو بهر به سته هه لگرت، ناچار بوو دهست له کاره هه لگرت و منیش له و کاته دا داوام لی کرد ئیستا هه لی ئەوهی بو پرەخساوه که مالیك بو من دروست بکات، خوشبه ختانه ته لارساز پازی بوو به وهی خانویه ک بو من دروست بکات، بۆیه نه خشه ی ماله که ی کیشا و خودی خوشی سه ره پرشتی دروستکردنی ئەو خانووه ی له نزیکه وه له ئەستوگر و هه مان ئەو خانووه ی بو دروستکردم که تو ئیستا تییدا دانیشتیویت. دوانزه سال له وه و پیش سه ره پرای ئەوهی له دروستکردنی بهر به سته ی بیبه ش بوین، به لام له بهر امبهردا خیزانه که مان بو به خاوه نی خانویه کی بیوینه که له بهر دروست کراوه.

موسا وتی: ئەمه شکۆمه ندرین ماله که له ته مه نماندا له دواي کۆشکی فیرعه ون چاوم پیی که وتیبت، ده توانی ناوی ته لارسازی ئەم ماله م پی بلییت.

"ئاتون موسا" وتی: ئەم خانووه ته لارسازی که ناوی!... پزیشک بۆ ماوه یه ک بیده نگ بو...

موسا نه یه نلا قسه که ی ته واو بکات و وتی: ناوی "نف" ی ته لارساز نه بوو؟

بریسکه یه ک له چاوانی پزیشکه وه ده ره پری و وتی: ئەوهی من له هزمدا به دوايدا ده گه رام و ماوه یه که شه و پوژ پیکه وه له پیناو دروستکردنی ئەم خانووه دا له ته نیشته یه کتره وه داده نیشته ی، تو ناو ده زانی؟ بهرستی سه یره تو له کوپوه توانیت بزانی ناوی ئەو ته لاسازه مه زنه "نف" ه؟

موسا وتی: له کۆشکی فرمانهروایی میسر دا "نف" ی ته لارساز نوسینگه یه کی تایبه تی هه بوو، به و اتا ئیستاش ئەو نوسینگه یه ی هه یه. ئەو هه میشه له نوسینگه که یدا سه ره قالی نه خشه کیشانه، ته لارسازه کانی تر فیری شیوازی کیشانی نه خشه ی ته لارسازی ده کات، نه خشه ده کیشت و به بهرده وای کار ده کات، دواي ئەوه بیده نگ بوو و پوچووه هزری خویه وه، موسا ئەوهی هاته وه یاد

پۇژىكيان لەكاتى گفتوگۇكردن لەگەل "نف"ى تەلارسازدا ئەو پىيى وت
كە "ئاتون" راستىيەكى حاشا ھەلنەگرە.

دواى ئەو "موسا" ش لىيى پرسى: بەچ شىۋەيەك "ئاتون" راستىيەكى
حاشاھەلنەگرە، مەگەر تۆ باوھەرت بە "ئاتون"؟

"نف"ى تەلارسازىش پىيى دەلىت: "ئاتون" يەك ناو، ئىمە لەباتى راستى
ناوى "ئاتون" مان لىئا، لەوانەيە خەلكانى تىرىش ناويكى تىران بۆ ھەلېژاردىت،
بەلام گىرگ نىە چ ناويكى لى دەنرىت، "ئاتون" راستىيە. موسا والىكى دايەوہ كە
ماھىيەتى راستەقىنەى خودا برىتيە لە "راستى" و لەبەرئەوہى تەنھا يەك راستى
ھەيە و نابىت بەدو، كەواتە خوداش تاك و تەنھايە و دوو راستى و دوو خودا
بونى دەرەكى نىە، ئىتر ناوى ئەو خودايە بنىين "ئاتون" يان ھەرنالويكى تىرى لى
بنىين. كەواتە خوداى تەواوى بونەوہرى ئەم سەرزەويە تەنھا يەككىكە
نەويش "راستىيە"

كاتىك "موسا"ى پزىشك ئاگادارى بىدەنگى و پۇچونى ھىزى "موسا" بو، بۆئەوہ
بىھىنئەتەوہ قسەكردن لىيى پرسى: پىم ناللىت تۆ بۇچى ناوت "موسا" يە، بۇچى تۆ
ناويكى تەواوت نىە و نىوہ ناويان لىئاويت؟

ئەم پرسىيەرەى پزىشك بوبە ھۆى بچرانى پۇچونى ھىزى موسا و وتى: "ئىخاس
ئامون"ى دايك ئەم ناوہى لىئام، لەبەرئەوہ نىوہ ناوى لىئاوم بۆئەوہى لەدوايىدا
تەواوى بىكات، بەلام فىرەون كە خۆى بەخاوەنى ھەموو شتىك بگرە ناويش
دەزانى، بۆيە ئەم نىوہ ناوہى بۆ دەستنىشان كردم تا لەدەوايىدا تەواوى بىكات،
ھەرلەبەرئەوہش ناوم بەنىوہ و ناتەواوى مايەوہ.

ئەم گفتوگۇيە ئاويكى ساردى بەسەر ئەو دانىشتنەدا پرشت، بگرە خانەخويش
قسەى نەكرد بۆئەوہى درىژە بەقسەكانيان نەدرىت.

دواى ماوہيەك "ستى كف" وتى: ئەى شازادە لەم كۆبونەوہيەدا، ھەموومان
متمانەمان بەيەكترى ھەيە و دەزانين ئەوہى لەم دانىشتنەدا باسكرا ناپواتە دەرەوہ،
سەرەراى ئەوہش ھەندىك گوتەش ھەيە باشترايە دەرەبىت، بۆيە بەباشى دەزانم
ھەموو شتىك نەخەينە پرو، ھىوادارم قسەكانم دلگىرانت نەكات.

كاتىك كۆتايى بەمگفتوگۆيە ھات، "موسا" ى پزىشك خۆى ھەلدايە نيۋەندى
گفتوگۆكەيانەۋە و بابەتى گفتوگۆكەى گۆپرى و لەموسا پرسى: بەھەرھال گۆيمان
لەۋە بوو كە باست كرد، ئەى نيۋە ناۋەكەى تر چيە.

موسا وتى: لەبەرئەۋەى دايكەم سەرگەوتنى لەتەۋاۋكردنى ناۋەكەمدا نەھىنا
بەباشى دەزانم ھەر ئەۋەبىت كە ھەيە.

"ستپ ئاتون" كە تا ئەو ساتە گۆى لەگوتەكانى ھاۋسەرى و ميۋانەكان دەگرت،
ھاتە گۆ و وتى: ئىمەى بەتەمەنەكان تەنھا دەربارەى ئەو بابەتەنە دەۋيىن كە
خۆمان ھەزەمان لىيەتى، لەكاتىكدا دوو كەس لەم كۆپەدا لاۋن "موسا" ى ميۋانى
خۆشەويست و كچەكەم "مرىت ئاتون" ىش لەم كۆپەدا بەشدارن، با پىيان پىيىدىن
ئەۋانىش تىپروانىن و ھەلسەنگاندەكانى خۆيان بىخەنە پوو، بۆئەۋەى ئىمەش باشتر
ئاشناى تىپروانىن و شىۋازى بىرگەندەۋە و ھەلسەنگاندەكانىيان بىن.

ھاۋسەرى "ئاتون موسا" پوى كەردە كوپرى لاۋ و وتى: ئەمشەۋ تريفەى مانگە،
مانگ بەھەموو جوانىەكىەۋە لەكىۋ و پوبارەۋە ھەلدەت. "مرىت ئاتون" ى كچىشم
دەبىتە پىيەرت بۆئەۋەى ئاشناى خانو و باخىك بىت كە "نف" ى تەلارساز بۆى
دروست كەردوين. ھەرۋەھا بۆئەۋەى دىمەنى دلفىن و لەيادەنەچوى دەۋرۋبەرمان
لەژىر تريفەى مانگدا تەماشا بىكەيت و لەھزى خۆتدا بەجۋانى وىنەى بىكىشىت.

"موسا" ش بەدەم سوپاسكەندەۋە ھەستايە سەپى و لەگەل "مرىت ئاتون" ى
كچى خانەخویدا بۆ بىيىنى خانو و باخ پۆشتەنە دەرەۋە.

كاتىك دوو نامۇ بەيەكتەر ئاشنا دەبن

"مریت ئاتون"ى لاو "موسا"ى برد بۇ ناو باخ، گەشتە لای پلىكانەكە و موسا
بردە بەشى خوارەۋە پلىكانەكە و وتى: لەم شوینەۋە ھەرۋەك چۆن بەچاۋى خۆت
دەبىنى پوبارى نىل ئاشكرا و ديارە.

موسا لىي پرسی: بۆچى لىرەدا پلىكانەیان دروست كىردۈۋە؟
"مریت ئاتون" وتى: ئىستا تىدەگەيت، لەبەرئەۋە دەمەۋىت لەم رىگایەۋە
بىتەمە شوینىك كەبەلاتەۋە زۆر سەير بىت.

لەناكاۋ دىمەنى پەرستگایەكى پایەبەردىنى پەش سەرنجى موساى بەلای خۆیدا
پاكىشا و وتى: خۇ ئەۋە پەرستگایە.

مریت ئاتون وتى: ھەز دەكەيت بېۋىنە ناو ئەۋ پەرستگایەۋە؟
موسا سەرى بەھىماى بەلى راۋەشاند، دۋاى ئەۋە پىكەۋە پۇشتە ناو
پەرستگایەۋە. موسا تىگەشت كە پایەكانى پەرستگا ھەمويان بەبەردى پەش
دروست كراون، بەلام زەۋى ئەۋ پەرستگایە بەردى سېى تىدا بەكار ھىنراۋە و
بنمىچەكەشى بونى دەرەكى نىە! بنمىچى پەرستگا ۋەكو ئاسمان درەۋشاۋە بوو كە
مانگ لەناۋىدا خۆى دەنۋاند.

موسا لىي پرسی: بۆچى ئەم پەرستگایە بنمىچى نىە؟
"مریت ئاتون" وتى: ئەم پەرستگایەیان دەقاۋدەق ۋەك پەرستگاكانى رابردوۋ
دروست كىردۈۋە، لەۋ سەردەمانەدا پەرستگاكانى مىسر بەۋشىۋە بنمىچيان
نەبوو.

موسا لىي پرسی: تۆكە ناوت "مریت ئاتون"ە، ئايا تۆش خودا كۆنەكان
دەپەرستى؟

"مریت ئاتون" كە تاو كاتە لە "موسا" پانە مابوو لەوكاتەدا تەماشایەكى سەر تاپای كرد و بۆ ماوەیەكیش بەوشیوەیە تەماشای كرد دواى ئەو وەتە: دودلەم لەوێ كە دەمەوێت پیتی بلیم!

موسا لێی پرسى: بۆچی دودلە؟ وەلامى پرسىارەكەم بەدەرەو.

مریت ئاتون وەتە: تۆ كە سێكى ئاسایى نیت، لەبەرئەوێ لەكوێشكى فەرمانزەرە وایەو لەگەڵ هێزێكى سەربازى ميسردا هاتوێت بۆ ئێرە، بەركەش وا دییتە بەرچاو كە تۆ سازادەى فیرەو نیت، سەرەپای ئەوێ مەن تائىستا چاوەم بە سازادەى كە نەكەوتوو.

موسا پرسى: هەرئەوێش ھۆكارى دودلە تۆیە؟

مریت ئاتون وەتە: بەلێ.

موسا لەنیو پەرستگایەكى بى بنمىچدا تەماشایەكى ئاسمانى كرد، ئاسمان سایەقەبوو و مانگیش بەپێى پىویست پەرستگای پوناك كەردبویەو. لەوكاتەدا موسا نۆقىمى بىر و ئەندىشەكانى خۆى بوو، كاتێك "مریت ئاتون" ی رێبەرى بانگى كرد پراوەشا و هاتەو سەرخۆى.

مریت ئاتون پێى وەتە: پێش ئەوێ پێكەو بەرۆینە شوینەكانى ترەو بەئەنقەست تۆم هینايە ناو ئەم پەرستگایەو بۆ ئەوێ جواترین شوینت پێى نیشار، بەدەم، ئەم پەرستگایە بەپێى سەلیقە و داخوایەكانى داىكەم دروست كراوە. داىكەم ژنێكى ئایندارە و حەزى دەكرد بۆ پەرستەن پەرستگایەكى لێو نزیك بێت بۆ ئەوێ نوێژى تێدا بكات.

موسا لێی پرسى: داىكەم باوەرى بەچ ئاینێكە كە ئەم پەرستگایە بەم شیوەیە دروست كەردوو.

مریت ئاتون وەتە: بیروباوەرى داىكەم وەك ئەوانەى رابەردوو و زۆر جیاوازه لە بیروباوەرى خەلكى ئەم سەردەمە. ئێمە بیستومانە كە خداكانى ئێو لە ميسرى خوارو و ناوچەى "دەلتا" خداكانى ئێمەیان شكست پێھێناو، بەلام ئێمە لەم ناوچەیدا نەمانھیلا خداكانمان كە لە ناوچەكانى ئێو دا شكستیان خواردوو، دەریكەرن، بۆیە ئێمە هەمان ئەو خدا شكست خواردوانەمان پاراستوو،

لەبەرئەوهی دەمانزانی ئەم خودایانە جگە لەمیسری سەر و هیچ شوینیکی تریان نیە بۆی بپۆن. خوداکانی ئیمە لەبەرامبەر خوداکانی ئیوودا شکستیان خوارد، ئەو کارێکی پون و ئاشکرایە، بەلام هەمان ئەم خودا شکست خواردوانە خزمەتییکی زۆریان بەمیسر گەیاندوو و بونە هۆی سەرکەوتنی بەرەکەت و شانازی میسریەکان، هەر لەبەرئەوهش دەبیّت بەرگریان لێ بکریّت.

موسا وتی: دایکت کە داوای کردوووە ئەم پەرستگایە بۆ دروست بکەن، بەدنیاییهو بەلگەیهکی بۆ بێ بنمیچی ئەم پەرستگایە هەبوو. وانیە؟ مریّت ئاتون وتی: تەنھا لاسایی کردنەوهی پەرستگا کۆنەکانە.

موسا لێی پرسى: تۆش وەکوو دایکت خودا کۆنەکان دەپەرستی؟ مریّت ئاتون وتی: بەلێ، منیش وەکوو دایک و باوکم خودا کۆنەکان دەپەرستم... داوای ئەوهی مریّت ئاتون بەردەوامی بەگوتارەکانی خۆی دا و وتی: هیزەکانی فیرعەون هاتن بۆ میسری سەر و کوشت و کوشتاریان خستە نیو ئەو کەسانە باوەریان بەخوداکانی کۆن بوو، بەلایەنی کەم پیت بنایە بەهەرشوینیکی ئەم زەویەدا پیت لەخوینى خەلکیهوه دەگەوزا، ژن، پیاو، مندال هەموویان بەشمشیر لەت و پەت کردبوو، بەشیوهیهک کاتیک سەربازەکان ئەو ناوچانەیان بەجی هیشت ئەو ناوچەیه بێ دانیشتوان مایهوه و چۆل بوو. کەواتە پیت هیشی فیرعەون بۆ سەر ئەوانەى لەمیسر سەر بەدریژایی پوباری نیل خودا کۆنەکانیان دەپەرست کە سەدان گوند و ئاواى و جوتیارانی چالاکی تیدا دەژیا، بەلام سەربازەکان گوندەکانیان وێران کرد و خەلکەکانیان کوشتن و بەرەمەکانیان بەتالانی بردن، مالهەکان وێران بون و کێلگەکان و شک بون و ئەو ناوچە دورودریژە گۆرا بە بیابانێکی و شک. سەیر لەوهدایە دژمنایەتی فیرعەون لەبەرامبەر ئەم جۆره خەلکانەدا دژمنایەتیەکی بێ بنەما و کوێرانە بوو، بۆچی؟ لەبەرئەوهی بەلایەنی کەم دەیتوانی سود لەهیزی لاوەکانیان بۆ کارگەلیکی زۆر وەرگریّت بەتایبەت بۆ گواستنەوهی بەرد کە حەزی لەبنیات نانی کۆشکە بەردینەکان بوو. بەلام ئەمەشی لەبەرچاو نەگرت، بەراستی هزریکی کویری هەبوو و ئەوانیشی کوشت. ئیستا ئەى موسا تۆش لێم دەپرسی باوەرم بەچ خودایەکە. من نەمدەویست بزانم تۆ باوەرت

بەچ خودايەكە، دەتەوئەت بېيانوئەك بۇخۇت بدۆزىتەو و بەناونىشانى كوپرى
فیرەون بمکوژیت.

موسا وتى: نەخیر وانیە، نەمدەویست بزانم تۆچ بیروباوەرئەکت ھەيە، ھەرودھا
نەمدەویست لەپەرنى ئەم پرسىارەمەرە ھەندىك بەلگەت لى بەدەست بەئینم. بەھیچ
شیوئەكە وان نەبوو.

"مریت ئاتون" تەماشایەكى "موسا" ى کرد دواى ئەو پوی لى وەرگێرا.

موسا لى پرسى: "مریت ئاتون" ئایا تۆ پقت لەمنە؟

مریت ئاتون وتى: بۆچى پقم لىت بىت، تۆ میوانى ئیمەیت و تائەوكتەى
میوانمان بىت بەرپەز و خووشەویستىو مامەلەت لەگەلدا دەكەین، بەلام ئەوئەش
بزانە تائىستە ئەم جۆرە گفتوگۆیانەم لەگەل ھیچ میوانىكدا نەکردوو، تۆ تاكە
میوانىكەت كە لەگەل مندا تەنھا بىتەدەرەو و وەك كەسىكى نەئینى پارپەز و خوومانە
مامەلەى لەگەلدا بكەم. كاتىك تۆ گفتوگۆت لەگەل باوكمدا دەکرد وتت فیرەون
لەگەل تۆ و دایكتدا میهرەبان نەبوو و ئەوئەش تاكە پالئەرىكە كەواى لەمن کرد ئەم
جۆرە گفتوگۆیانەت لەگەلدا بكەم و ھۆكارەكەى بزانم. ھەمان ئەم دژمنایەتیەى
فیرەون لەگەل دایكتدا ئەو بویرەى بەمن بەخشى بەوشیوئەكە لەگەل تۆدا
دەربارەى ھەندىك بابەتى تاییبەت و دەرونى بدویم.

موسا وتى: كەواتە بۆچى ناوى خوداكەى خۆت لى شاردمەرە و بەم بۆنەيەو
پەپرەوى چ جۆر خودايەك دەكەیت؟

مریت ئاتون وەلامى دایەو: فیرەون لەگەل دایكتدا ژيانى ھاوسەرى پێكەینا و
تۆش بەرھەمى ئەو ژيانى ھاوسەریەتیەى و خوینى فیرەون لەخوینبەرەكانتدا
ھاتوچۆ دەكات. بەلام لەبەرئەوئەى دەزانم فیرەون چ تیروانىنىكى لەبەرەمبەر
خوداكاندا ھەيە، بۆیە ناچاربوم ناوى خوداكەم پى نەئیم، باوكت تەواوى خەلكى
ئەو ناوچەيەى كوشت. لەوانەيە پۆژىك بىت تۆش ھەمان كار بكەیت.

موسا وتى: راستیەكەى ئەوئەى سەرەپای ئەوئەى من بەشازادە بانگ دەكەن، بەلام
كوپرى فیرەون نىم!

مریت ئاتون وتى: تۆ كوپرى فیرەون نیت؟

موسا بەسەرى ۋەلامى نەخىرى دايەۋە.

ئەمجارەيان "مىرىت ئاتون" بەشىۋەيەكى ترەمان پىرسىيىرى لىكردەۋە ۋەتى:
مەگەر باۋىكت ژيانى ھاسەرى لەگەل دايكتدا پىك نەھىناۋە؟
موسا ۋەتى: با، ژيانى ھاسەرى لەگەلدا پىكھىناۋە!
مىرىت ئاتون ۋەتى: كەۋاتە خويىنى فېرەئون لەخويىنبەرەكانتدا لەھالى
خۇراشاندايە، ۋانىيە.

موسا ۋەتى: نەخىر، لەبەرئەۋەى من كوپى فېرەئون نىم!
مىرىت ئاتون ۋەتى: ئەمپۇ بەگويىكانى خۇم بىستىم "ستى كىف" فەرماندەى ھىزى
سەربازى ۋەتى تۇ كوپى فېرەئونىت.

موسا بۇى پونكرەۋە: دۇنيابە لەۋەى كە من كوپى فېرەئون نىم، ئەمپۇ زۇرباش
دەتوانم پەى بەۋە بىبەم كە فېرەئون پىش ئەۋەى بزانىت دايىك "ئاتون" پەرستە
خۇشى ۋىستۋە، دۋاى ئەۋەى ئاگادارى ئەۋە بوو كە دايىك ئاتون پەرستە
كۈشتى، بەپاستى دايىك ئاتون پەرست بوو ۋ دەيۋىست لەھەلىكى گونجاۋدا
ناۋى "ئاتون موسا" م لى بنىت، بەلام فېرەئون پى پى نەدا... "مىرىت
ئاتون" لەۋكاتەدا زۇر بەتپرامانەۋە گويى لىگرتبۋو ۋ "موسا" ش بەردەۋامى دا
بەقسەكانى: لەكۈشكى فەرمانرەۋايىدا كاھىنى مەزن كە ناۋى "ئامون تپ" بوو
ئەۋىش بەھەمان شىۋە "ئاتون" پەرست بوو. كاھىنى مەزن دەستەلات ۋ
كارىگەرەيەكى تەۋاۋى بەسەر كاھىنەكانى ترى كۈشكدا ھەبوو، تا ئەۋكاتەى پەييان
بەۋە برد كە ئەۋ "ئاتون" پەرستە ۋ دۋاى ئەۋەى فېرەئونىان بەگوزارشتىك لى
ئاگادار كىردەۋە، ئەۋىش درىخى نەكرد ۋ سەرى پراۋى لەناۋ سەبەتەكدا بۇ ناردم،
بۇئەۋەى تىمگەيەنىت ھەركەسىك "ئاتون" پەرست بىت ئەۋە سزاكەيەتى.

دۋاى ئەۋەى موسا دۋپاتى كىردەۋە: تۇ ۋات دەزانى بۇئەۋە ھاتوم تا سىخۋىرى
بەسەر ئىۋەدا بىكەم! بەلام ئىستا دۇنيابە لەۋەى كە ئەۋە تۋىت گيانى منى
لەدەستدايە نەك من.

مىرىت ئاتون لىي پىرسى: بەچ شىۋەيەك من گيانى تۇم لەدەستدايە.

موسا وتی: ئەگەر تۆ بە "ستی کف" بلییت موسا "ئاتون" پەرستە و ئەوەی لەبارەى دایک و باوکم بۆم گێڕایەتەو کە زۆر نەینى ئامیزە، ئەوێ لێناگادار بکەیتەو، هەرەها ئەوەشى بۆ بگێڕیتەو کە بپارێوێ ناوی "ئاتون موسا" لەخۆم بنێم، داوی ئەو لەسەر تەختی فەرمانرەوایی فیرەونداندا دانیشتم، بەدەنیاىیەو "ستی کف" یەكسەر فەرمانى دەستگیرکردنم بۆ دەردەكات و پوانەى فیرەونم دەكات، بۆئەوێ ئەو سزایەى پێى نیشان دام بەسەر منیشدا کرداری بکات.

مریت ئاتون لێى پرسى: ئەى موسا خۆت دەترانى ئاشکراکردنى ئەم جوړە نەینیانە چ کێشمەكێشێك لەداوی خوێانە دەهینن، بۆچی منى لى ناگادار دەکەیتەو؟

موسا وتی: هەرئەوێ ئەمە چاوم بەتۆ کەوت هەستم بەوەکرد لەنیو ئەو هەموو کەسانەى تائەمە چاوم پێیان کەوتوو و مامەلەم لەگەڵدا کردون، تۆ تەنها کەسیکت کە دەتوانم متمانەى پێى بکەم و دانیاشم لەوێ بۆ هیچ کەسیكى ناگێڕیتەو.

مریت ئاتون بێدەنگ بوو.

"موسا" ش کەمێك لێى دور کەوتەو و پێى وت: کەواتە بەبینینت جوړێك هەستى نامۆ لەمندا وروژا، هەستێك کە زۆر خوشحالى کردم.

مریت ئاتون وتی: لەوەیکە بومە هۆى ئەوێ نەینیهکانى خۆتم بۆ بگێڕیتەو داواى لێبوردن لێدەکەم، بەلام بە بینینت زۆر خوشحال بوم.

موسا وتی: ئەو هەمان ئەو پرستیه بوو کە دەمویست بیلیم بەلام بەنیوێ چلێ هیلامەو.

مریت ئاتون وتی: ئێستاش کاتى ئەوێهە لەم پرستگایە برۆینە دەرەو...

ئەو دوانە چوونە سەر تروپکی بەرزاییەك کە روبرارى نیل لەبەردەمیاندا خرۆشان رینگای خۆی گرتبوو بەر.

موسا تەماشایەکی "مریت ئاتون" ی کرد و وتی: لەو ساتەوێی تۆم لەو ژورەدا
بینی و باوکت تۆی پێناساند، هەست دەکەم لەوساتە بەدەواوە ھێزێک من
بەئاراستەیی تۆدا پەلکێش دەکات، ھەز دەکەم جاریکی تر چاوم پێت بکەوێت.
مریت ئاتون وتی: ئەو موسا منیش ھەمان ھەستی تۆم ھەیە، بەراستی
ھەستیکی ھابەشی سەیر لەنیوانماندا ھەیە.

موسا لێی پرسى: بۆچی سەیرە؟

مریت ئاتون وتی: سەردەمانێک چیرۆکیان بۆ گێڕامەو، بیستم پۆزیکیان کوپ
و کچیک لەشونیکدا چاویان بەیەکتەری دەکەوێت، ئەو دوانە بێئەوێ پێشوەخت
ئاشنایەتیان لەگەڵ یەکتەردا ھەبێت ئاشقی یەکتەری دەبن، من وەک ئەفسانەییەک گویم
لەم چیرۆکە دەگرت و ھەرگیز لەوباوەرەدا نەبوم دوو کەس بێئەوێ چەندجاریک
چاویکەوتن لەگەڵ یەکتەردا بکەن بتوانن بەوشیوەیە شەیدای یەکتەری بن، بەلام
ھەمان ئەو ئەفسانەییە بەشیوەیەکی راستەقینە بەسەرخۆمدا پۆدەدات، بەراستی من
خوازیاری تۆم. ھەلبەت بابەتیکی تریش ھەیە، دایک و باوکیشم پێشتر یەکتەریان
نەبینیبوو، بەلام دواى ئەو ئاشقی یەکتەری دەبن و زۆریش خوشحالن، نازانم ئایا
دایک و باوکم دەتوانن پەى بەو ببن کە چ ھەستی بەسەر من و تۆدا زال بوو؟
موسا وتی: تۆ راست دەکەیت ئەوان بێئاگان لەو ھەستەى بەسەر من و تۆدا زال
بوو، بەلام دەمەوێت بڵێم وەک بڵێ سائەھایە تۆ دەناسم...

"مریت ئاتون" یش ھەمان پرستەى دوبارە کردووە.

لەناکاو موسا بەترسەوێ خۆی کێشایە دواوە و وتی: پێم بڵێ ئایا تۆ
دەستگیرانی ھیچ کەسێک نیت؟

مریت ئاتون وتی: نەخیر، بۆچی ئەم پرسیارەم لێ دەکەیت؟ مەگەر نازانی
لەسەر تاپای میسردا ھیچ خێزانێک نامادە نیە پەيوەندى خێزانى لەگەڵ "موسا
ئاتون" ی پزیشک لەبەر ھەمان زاراوەی "ئاتون" بەرقەرار بکات، ھەرکەسێک
ناوی "ئاتون" ببیستێت ھەلدیێ چ بگات بەوێ کەسى خوازیین کچی
خێزانیکى "ئاتون" ی بێت!

موسا وتى: بەلەم مەن ئەو ئاۋەم خۇش دەۋىت، بەلەي مەنە باشترین ئاۋ
ھاۋشېۋەي ئاۋى "ئاتون"ە.

مىرىت ئاتون لىي دەپرسىت: ئەي موسا كەسوكارەكەت ئارازى ئابىن لەۋەي
پەيۋەندى خىزانى لەگەل كچىكى "ئاتون"ىدا پىك بەيىنىت؟

موسا وتى: كەسوكارم لەژياندا نىن تا نەپەزايى خۇيان لەمبارەيەۋە دەرىپەن، نە
دايىم زىندوۋە و نە باۋىك، لەبەرئەۋەش ھىچ پىگىرىك لەبەردەم پىك ھىنانى ژيانى
ھاۋسەرى مەن لەگەل تۇدا بەدى ئاكرىت.

دۋاي ئەۋە لە "مىرىت ئاتون"ى پىرسى: ئايا ئامادەيت ژيانى ھاۋسەرى لەگەل
مندا پىك بەيىنىت؟

مىرىت ئاتون سەرى دانەۋاند و زەردەخەنەيەكى كىرد.

موسا وتى: كەۋاتە لەم ساتە بەدۋاۋە مەن و تۇ دەستگىرانى يەكتىن، ھەلبەت
بەمەرجىك دايىك و باۋىك پازى بن.

مىرىت ئاتون وتى: باۋىك مەن زۇر خۇش دەۋىت و ھەمىشە ھەل دەدات خۇشچالەم
بىگومان ئەۋىش بەم پەيۋەندىەمان پازى دەيىت، چۈنكە بەپىياۋىكى چاك
ھاتىتە بەرچاۋم.

موسا وتى: ئەي "مىرىت" مەن پىياۋىكى چاك نىم.

مىرىت ئاتون وتى: ھىچ پىياۋىك ئاتوانىت پەي بەۋە ببات كە ئايا پىياۋىكى چاكە
يان خراپ، بەلكو ئەۋە كەسانى تىرن كە پەفتارەكانى ھەلدەسەنگىنن و پەي بەۋە
دەبەن كە مۇۋىكى چاكە يان خراپ.

موسا لىي پىرسى: ئايا كاتىك خۇم كىرد بەمالى ئىۋەدا پەيت بەۋە بىرد كە مەن
پىياۋىكى چاكە يان خراپ؟

مىرىت ئاتون وتى: بەلى.

موسا وتى: ئەي كەۋاتە بۇچى لەمەن بەگومان بويىت؟

مىرىت ئاتون وتى: لەبەرئەۋەي ئەم دىدار و ھەستە دوو شتى چاۋەرۋان نەكراۋ و
كوتوپر بوو، بۇيە كەمىك تىكى دابوم، ۋەك ھەۋرە گرەم، ۋەك ھەلەتتى خۇر، كاتىك
كوپرى فىرەۋنم لەمالى خۇماندا بىنى، ھەموو ئەۋ كارەساتانەي بۇم باسكىردى

هاتنهوه یادم، بهلام کاتیک خۆتم بینی ههستیکی باش له مندا دروست بوو، بهلام نادیار و پرسیار و روژین بوو که بۆچی هاتووو بۆ مائی ئیمه؟ ههرکه سیکی تر لهباتی من بوايه هه مان تیروانیی لا دروست دهبوو، دوژمنایهتی فیرعون له گهـل "ئاتون" پهـرستهـکاندا گهـشتووته پادهیهـک بگرهـ چونی کوپهـکهـی بۆ ههرشویئیک ترس دروست دهکات... دواى ئهوه مريت ئاتون وتی: ناتهویت باسی سهردهمی مندالی خۆتم بۆ بکهیت؟ باسی "ئنجاس ئامون" ی دایکت بۆ بکه.

موسا وتی: من تاکه ئیشق و هیواى دایکم بوم، کاتیک ورده ورده گهوره بوم و خۆم ناسی "ئامون تپ" کاهینی مهزمن ناسی و زۆر پییهوه پهیوهست بوم، ئهویش لهکانگای دلیهوه منی خوشدهویست، پۆژیکیان له گهـل تهـلارسازی مالهـکهـی ئیوهـدا "نف" له که ناره جوانه که ی پروباری نیلدا پیاسه مان دهکرد، کاتیک گهشتینه شوینیکی دیاری کراو "نف" ی تهـلارساز پاوهـستا و نهـینییهـکی زۆر مهـزنی بۆ گیرامهوه. دواى ئهوه له شوینیکیدا له گهـل کوپیکی فیرعوندا بهـشهر هاتم و بهـداریک شمشیرهـکهـم لیسهـدا! و دهـستیـکیم شکاند، فیرعون بهـم پهـفتارهـم زۆر توپهـ بوو و منی بهـناوی فهـرماندهـی گالیسکهـوانان، که لهـپراستیدا بهـناوینیشان دورخستنهـوهـم لهـکوژشک، ناردمی بۆ ئیره و چیتر پیم پینادریت بگهـپیمهـوه بۆ پایتهخت.

"مريت ئاتون" تهـماشای ئاسمانی کرد و دهستی بۆ مانگ راکیشا و وتی: ئیستا کات گهشتووته نیوه شهو و چهـند کاتر میریکی تر پۆژ دهـبیتهـوه، ئیستا چی بکهین؟

موسا وتی: تۆ بلی چی بکهین؟

مريت وتی: تۆ برۆ له باره ی منه وه گفتوگۆی له گهـلدا بکه.

موسا لیی پرسى: دهـبیـت سهـرهـتا دلنیاـبم لهـوهـی ئایا بهـپراستی منت دهـویـت، بۆئهـوهـی لهـلای باوکت داواى دهستی تۆی لیبکهـم؟

مريت ئاتون وتی: بهـلـی دلـم گهـواهی ئهـوهـم بۆ دهـدات که تۆم دهـویـت و لهـتۆ باشتريشم دهست ناکهـویـت.

موسا لیی پرسى: بهـبۆـچونی تۆ چ کاتیک دهـتوانم لهـبارهـی تۆوه لهـگهـل باوکتدا گفتوگۆ بکهـم؟

مریت ئاتون وتی: ھەر ئیستا.

موسا پرسى: مەگەر تا ئیستا نەخە وتووہ؟

مریت ئاتون وتی: تا من نەگەر ئیمەوہ بۆلایان ناخەون، سەرەپای ئەوہش باوکم لەگەل"ستی کف"دا ئەوہندە قسەى ھەيە لەگەلیدا بیکات کە بەم زوانە ماوہى ئەوہى نابیت بخەویت، گەرچی ئەودوانە لەپروى دەرونیەوہ لەگەل یەکدا زۆر جیاواز و دژبەيەکن، بەلام لەھەندیک بابەتەدا ماوہیەکی زۆر درێژ دەکیشیت.

موسا پرسى: دوو کەس کە لەپروى دەرونیەوہ دژى یەکتە بن، بەچ شیوہیەک دەتوانن ئەو ھەموو ماوہیە لەگەل یەکتەدا بدوین؟ ئەوہ بەلاتەوہ سەیر نیە؟

مریت ئاتون وتی: باوکم لەپروى دەرونیەوہ کەسیکی نەرمونیانە، ئەم نەرم و نیانیە لەپیشەى پزیشکیەوہ سەرچاوہ دەگریت، بەلام"ستی کف"کەسیکی زەر و بیبەزەییە کە تائىستا سەدان کەسى بەدەستى خۆى کوشتووہ بیئەوہى بەداخ بیت لەبەرەمبەر ئەو پەفتارەى لەبەرەمبەر مەوفا دەینوینیت، بەلکو تاوانکردن بەبەشیک لەشانا زیەکانى لەقەلەم دەدریت! مریت ئاتون دواى ئەوہ وتی: بەلام باوکم بەرەدەيەک بەبەزەيى و مېھرەبانە کاتییک لەشوینیکیەوہ تیدەپەریت جوان لەدەروربەرى خۆى ورد دەبیئەوہ بۆئەوہى نەوہکوو مەوچەيەک لەکاتى کیشانى خۆراکەکیدە بشیلت.

دواى ئەوہ لەناکاو بابەتى گفتوگۆکەى گۆپى و وتی: خۆزگە بتوانیايە لیڤە بمیئیتەوہ!

موسا وتی: سبەى لیڤە دەپۆم، بەلام بەلینت پیدەدەم دەگەر ئیمەوہ و بگرە سوریشم لەسەر ئەوہى بگەر ئیمەوہ.... دواى ئەوہ موسا ئەنگوستیلەيەکی لەپەنجەى خۆیدا دەرھینا و وتی: مریت! ئەم ئەنگوستیلەيە بەلامەوہ زۆر بەھادارە، بگرە بەلای منەوہ بەھادارترین شتە، چونکە سالانیکیە لەپەنجەى دایکەدا بووہ و ئیستاش بەناو نیشانى ئەنگوستیلەى دەستگیرانداری پزیشکەشى توى دەکەم، بۆئەوہى بیکەیتە پەنجەتەوہ.

مریت ئەنگوستیلەکەى ماچ کرد و وتی: سوپاست دەکەم، ئیستاش کاتى ئەوہ ھاتووہ قسە لەگەل باوکەدا بکەیت... مریت کەوتە پرى و"موسا"ش ویستی لەگەل

ئەودا بېرات، بەلام "مىرىت" پىنەدا و بەم شىۋەيە بۆي پونكردەۋە: باشتراۋە
بەتەنھايى بمىيىنن و توش بەتەنھايى بېرۇ. موسا چەند ساتىك دواي
ئەۋەي "مىرىت" كەۋتە پى، ئەۋىش پىگاي مالى "ئاتون موسا" ي گرتەبەر، كاتىك
لەمالى "موسا" ي پزىشك نىزىك بويەۋە، دەنگى گىتوگۆي لەناو مالەكەدا بىست،
"ستى كىف" و "ئاتون موسا" ي پزىشك سەرقالى گىتوگۆ بون و دەنگىشيان زور
پون و ئاشكراپو، موسا لەھەمان ئەو شىۋەنەدا پراۋەستا تا كۆتايى بەو گىتوگۆيە
نەيەت، خۆي نەكات بەژوردا...

ستى كىف دەيوت: ئاتوانم لەبارەي شتىك بدویم كە ئەزومن تىيدا نەيىت، بەلام
ئەگەر لىم بېرسى چەند چەرخ لەژىر گالىسكەدايە و قەبارەيان چەنىكە، دەتوانم
بۆماۋەيەكى دورودىژ لەبارەيەۋە بدویم، بەلام ئەگەر سادەترىن پىرسىي پزىشكىم
لى بکەيت، بىدەنگ دەبم.

ئاتون موسا وتى: زورجار ئارەزوى ئەۋەم دەكرد تۆ پزىشك بويىتايە، دۆستىكى
كۆن و پزىشكىكى دودل!

ستى كىف لىي پىرسى: لەچ پويەكەۋە ئەم ئارەزۋەت بۆ خواستم؟
موسا پزىشك وتى: چونكە ئەو وردىيىنى و دودلىيەي ھەتە بەكەلكى پزىشكى
دىت و دەبويە يەكىك لەگىرنگىر پزىشكەكان، منىش پىشكىرى بىرۋچۈنەكانتەم
دەكرد، ھەرۋەھە لەپوي زانستى پزىشكىيەۋە پىشتر شىستت دەيىنا و لەخەو و
خەيالدا نەدەمايتەۋە.

ستى كىف وتى: مەبەستت لەخەو و خەيال چىە؟
ئاتون موسا وتى: مەبەستىم ئەۋەيە ئەۋەندە دەۋرو و خولى ئەفسانەكانت نەدەدا،
بەلكو لەباتى ئەفسانە پەيت بەپاستىيەكان دەبرد و بەئاپاستىي گەشە و پىگەشتن
ھەنگاوت دەنا، باۋەرھىنان بە ئەفسانەكان مۇۋ بەرەۋ گەندەلى و لەناۋچون دەبات،
ستى كىف وتى: پىم بلىي بەچ شىۋەيەك بىرۋچۈنلىك دەتوانىت مۇۋىك لەناو
بىيات؟

"موسا" ي پزىشك وتى: نمونەيەكت بۆ دەيىنمەۋە بۆئەۋەي ئەم بابەتەت باشتىر
بۆ پون بىيىتەۋە، ئەم نمونەيە گىرمانە نىيە، بەلكو ئەزومنى خودى خۇمەنەبارەي

پەيۋەندى من لەگەل باۋكەدا. باۋكەم و باپىرەم سەرقالى پىشەى پزىشكى بون،
 ھەلبەت ناتوانم بەتەۋاۋى دىيارى بىكەم مېژۋى وانەى زانستى پزىشكى لەمىسردا
 لەچ كاتىكەۋە دەست پىدەكات، بەلام دەزانم كە مىسر يەكەمىن ۋلاتە زانىستى
 پزىشكى تىدا خويىنراۋە، لەوانەيە ئەم دىرىنەى بگەرپتەۋە بۆسى تا چوار ھەزار
 سال لەۋەۋپىش، بەداخەۋە ئەم سەرەتايە كەمىك ئاۋىتەى ئەفسانە بوۋە، بۆنمۇنە
 دەيانوت ئەۋ دەنگەى كە لەسنگمانەۋە دەردەچىت دەنگى "ئامون"ە! بەلام ھىچ
 كەسك ھەۋلى ئەۋەى نەدا پەى بەۋە بىبات كە دەنگى ئىمە لەسىنەى "ئامون"ەۋە
 دەرنەچىت، بەلكو لەقورگ و دەزگاي دەنگى خۇمانەۋە سەرچاۋە دەگرىت، دلى ناو
 سىنەمان بەھىچ شىۋەيەك پەيۋەندى بە دەنگ و دروستكردى دەنگەۋە نىە.
 بىھىنەرە بەرچاۋ خۇت ئەگەر بەدرىژايى ئەم چەند ھەزار سالە ھەربەۋشىۋەيە
 ئەفسانە ئاۋىتەى زانستى پزىشكى نەبۋايە و پزىشكەكانمان بەشىۋەيەكى
 لۆژىكىانە لىكۆلىنەۋەيان لەدل بىكرديە لەئىستادا چ خزمەتلىكى مەزنى بەمرۆڧ
 گەياندېۋو. ئەۋكات ئەمېرۇ من كە پزىشكەم ئاگادارى ئەۋە دەبۋوم دل بۆچى و
 لەبەرچى لەناكاۋ دەۋەستىت و مرۆڧ بۆچى دەمرىت، بەدلنبايىيەۋە ھۆكارەكەيم
 دەزانى و نەمدەھىشت كەسى نەخۇش بمرىت. بەدرىژايى ئەۋ ماۋە كورتەى كە
 لىكۆلىنەۋەم لەسەر دل كىردۋە، دەتوانم بەيىستنى تىپەى دلى خەلكى پەى
 بەھەندىك لەھۆكارى نەخۇشەكانيان بېم.

ستى كف وتى: لەبىرمە جارىكىان گويىت بەسىنەمەۋە چەسپاند، دۋاى ئەۋەى
 چەند پاسپاردەيەكت لەبارەى دلمەۋە پىدام.

"ئاتون موسا" وتى: سلاۋ لەفەرماندەى خۇشويست، لەبىرتە پىم وتى خۇت
 لەتۈپەيى و ماندۋىەتى و وروژانەكان دور پەرىز بگەر.

ستى كف وتى: من سەربازم و تەۋاۋى ئەم بابەتە قەدەغەكرانە بەشىكە
 لەبونايتەى ھەموو سەربازىك، بى ئەمانە سەربازەكان ناجولن و گوپرايەلى
 فەرمانەكان نابن. جەنگ بەۋاتاي وروژان و تۈپەيى و جولە و بزاوت دىت.

"ئاتون موسا" وتی: تەواوی ئەو شتانی بۆم باسکردی ئیتر بەشیک بێت لە پیشەیی سەربازی یان نە، زانستی پزیشکی دەلیت ئەم جوړە شتانی زیانت پێدەگەینیت، لەگۆڤە پانی جەنگدا وروژان لەناوت دەبات.

ستی کف وتی: ئەو سەرۆکی پایەبەرز، دەزانم، سەرەپای ئەمانەش ناتوانم دەست لەجەنگ هەلگرم، من هەر لەسەرتاوە خۆم بۆ لەناوچون ئامادەکردووە، بگرە گۆڤە کەشم کەپووە بۆ ئەوەی کاتی کاتێک مردم مۆمیا بکەن، بگرە وەستای مۆمیا کەشم دەستنی شان کردووە... دواي ئەو پرسیارێکی کرد: ئایا وە پزیشکی ئیانی دواي مەرگ بەچ شیوەیە کە لێک دەدەنەو؟ ئایا دواي ئەوەی مردین زیندوو دەبین و دوبارە هەلگری هەمان ئەم خواستە دەبینەو؟

دواي بیستنی ئەم پرسیارە موسا وردبویەو بۆ ئەوەی بزانی وەلام "ئاتون موسا" چیه، "ئاتون موسا" ش بەم شیوەیە وەلامی دایەو: ئەو یەکیکە لە نادیاریهکان، لەپراستیدا وەلامی ئەم پرسیارەم بەدەست نەهێناوە و بەردەوامیش هەولی بەدەست هێنانی دەدم بۆ ئەوەی بزانی، ئەوەی دەبێت بیزانی ئەوەیە کە دەبێت هەولی پاراستنی تەندروستی و بەردەوامی ئیانی بدەم. هەروەها هەولی ئەوەش دەدم خەلکی لەو دەرد و ئازاری پێیەو دەنالیین پزگار بکەم، ئەو پرسیارە لێت کردم لەپراستیدا لەپیزی ئەو جوړە پرسیارانە کە لەسەروی توانا و دەستەلاتی ئیمەیه و خۆشت ئاوازەت بەودا کە لەدەرەوێ سنووری زانیاریە کانتانەوێ. من هەرکاتێک گوێ لەترپەیی دلی هەر کەسی بگرم، ئەکەر ئەو کەسە نەخۆش بێت، ئەوا دواي ئەوەی کۆچی دواي کرد کاتی کە لەمردوو خانەدا مومیای دەکەن دەپۆم بۆ ئەوەی بزانی هۆکاری نەخۆشی دلی چی بوو. سەرەپای ئەوەش هەرکاتێک یەکیک لەخەلکی "کوش" یان "لیبیا" کۆچی دواي دەکات سینەیان لەت دەکەم و چەند لیکۆلینەوێیەکی جوړاوجۆر لەسەر لاشەیان ئەنجام دەدم، ئەوکات فەرمانیان پێدەدم لەشەیان بەخاک بسپێرن، چونکە خەلکی ئەم ناوچەیه باوەریان بە "مومیا" نیە و مردوکانیان هەر بەوشیوەیە دەنێژن...

ستی کف وتی: بەهەر حال لەبەر ئەوەی من پیاوی گۆڤە پانی جەنگەکانم و لەهەرساتیکدا لەوانەیه بەتیریکی یان نێزە گیان لەدەست بدەم، بۆیه گۆڤی خۆم

کړیوه و نامادهم کردووه، ئیستاش تهگه رپم پیښه دیت زور ماندوم و دهمه ویت بخوم.

خانه خویش وتی: ژوره تایبه ته که تېر ناماده کړاوه، ده توانی تا چه نیک خوټ بته ویت تییدا بخه ویت، به لام من چاوه رپي "مریت" ی کچم ده کهم که له گهل "موسا" دا پوشتووه بوی پیاسه بگه پښته وه دواي نه وه ده خوم.

"ستی کف" دواي گوټنی شه ویکی شاد پوشته ژوره که ی خوټی خوت و "ئاتون موسا" ش له بهر دم هه یوانه که یدا به دم ته ماشا کردنی پوږی نیل پاوه ستا و گوټی له ده نگیک بوو و دواي نه وه بیني موسا خه ریکه لیي نزيك ده پیته وه.

"ئاتون موسا" هر بهوشیوه ی که ته ماشای پوږی "نیل" ی ده کرد وتی: هیوادارم نه مشه وت به خوټی تیپه پراند پیټ.

موسا وتی: سوپاسگوزاری میوانداری و پیشوازیکردنه که تم، به هوټی نه وه ی تا ئیستا توم به بیډاری هیلاوه ته وه دواي لیټوردنت لیډه که م.

"ئاتون موسا" ش پویکرده موسا و وتی: میوان له لای ئیمه خوشه ویست و به ریزه، ئیمه چیژ له و ساتانه و مرده گرین که ده بینین میوانه کانمان چیژ له پیشوازی و میوانداریه کانمان و مرده گریت.

موسا که له خانه خوټی نزيك بویوه وه به دودلی و له رزیکه وه ده ویست دواي ده سستی "مریت" ی کچی بکات و به هوټی نه شارمزیی و بیننه زمونیوه، بی هیچ پیشه کیه که وتی: من که که ی توم ده ویت، دهمه ویت بوی هه میسه له گهل مندا بریت!

موسا نه م گوتانه ی به راده یه که توند و ټیکه ل و پیکه ل و به په له هیټایه زمان، کابرای خانه خوټی به جوانی له مه به سستی تیڼه گشت و "ئاتون موسا" ش به هله له مه به سته که ی تیڼه گشت و وتی: نه وه پاداشتی میوانداری و پیشوازی من بوو، نایا نه وه نه ریت و په وشتی مړوټه تا تو بهوشیوه یه په فتاری سوکایه تی نامیز له بهرام بهر که که مدا بنوټی؟

"موسا"ش لەدنگرانی و نیگەرانیاندا کەوتە پارانەو و وتی: داواى لیبوردنت لیدەکەم، من مەبەستم ئەو نەبوو، بەهەلە لیم تێمەگە، دەمەوێت داوا دەستی کچەکەتان لى بکەم، بەلام لەپراستیدا نازانم بەچ شیوەیەک پیتان پراگەینم.

"ئاتون موسا"ش لەوکاتەدا هیسور بویەو. "موسا"ش کاتیەک بینی باوکی "مریت" لەمەبەستی تێگەشت هاتووە سەرخۆی.

"ئاتون موسا" وتی: لەوێکە بەهەلە لەمەبەستت تێگەشتم داواى لیبوردنت لیدەکەم، بەلاتەو سەیر نەبیئت چونکە هاتنی تۆ بۆ ناو ئەم ماله پوداویکی زۆر دەگمەن و چاوەروان نەکراو بوو، بەتاییبەت بەو شیوەی تۆ لەکۆشکدا پەرورەدە کراویت و بەپێی ئەو بیبەند و باریەى کە لەناو کۆشکدا باوە ئەکرێت چاوەرێی هەموو شتێک لەتۆ بکرێت. منیش بەپراڤەیهکی پێویست ئاشنای شیوازی ژيانى کۆشکی فەرمانرەواییم، پەرچاری هەندیک پەفتار و بابەت ناکرێت، بۆیە منیش لەوباوەرەدابوم تۆش بەهەمان ئەو پوانگەیهو لەمالەکەى مندا پەفتار دەکەیت و وامزانی شتێک پویداو، هەمان ئەو پوداوانەى کە لەپایتەختی میسردا پودەدەن.

موسا وتی: سەرەپرای ئەوێ لەکۆشکی فەرمانرەواییدا گەرە بوم، بەلام وەك سازادەکانی تر تەماشام مەکە. ئەم بابەتە لایەنە لاوەکیەکانی ئەم بابەتەیه، بەلام سەرچاوە و ڕەگ و ڕیشهی ئەم بابەتە ئەوێ کە دەمەوێت ژيانى هاوسەری لەگەڵ کچەکەتدا پێک بهێنم، لەبەرئەوێ زۆر خوشم لەو دیت هەرلەبەرئەوێش هاتوم داواى دەستی "مریت" لى بکەم.

"موسا"ی پزیشک لێی پرسى: چی پویداو کە بوو هۆی ئەوێ لەماوەی چەند کاتژمێرێکدا بەو شیوەیه ئاشقی بویت، ئەم هەموو پەيوەست بونەت لەماوەیهکی کەمدا ئاناسایی دیتەبەرچاوم، پەيوەست و خوشەویستی کاریکی تا بلیی لەسەرخۆیه، ئەک لەناکاو.

موسا وتی: لەوانەیه هۆکارەکەى ئەو بێت کەمن تا ئیستا پەفتاری لەوشیوەیهم لەگەڵ هیچ کچیکی تردا نەکردبێت، کچەکەت یەکەمین ئیشق خولقینە لەژيانى مندا و زۆریش سەرنجی پراکیشاوم.

"موسا ئاتون" لێی پرسى: موسا تەمەنت چەندە؟

موسا وتی: تهمه نښه نیوهی هه ژده سالی تیپه پاندووه و بهره و نۆزده ده پوات.
 "ئاتون موسا وتی: به پیی نه ریتی شازاده کانی کۆشکی فه رمانه وایی
 کورپه کانیان له و ته مهنده چاره نویسی ژبانی هاوسه ریه تیان به هه لېژاردنی کچیکی
 شازاده تۆمار ده کریت، تۆ ده ستگیراندار نیت؟
 موسا وتی: شازاده "ئخاس" ی دایکم حه زی نه ده کرد ده ستگیرانیکم بۆ
 ده ستنیشان بکه ن.

"ئاتون موسا" لیی پرسی: به دلنیا ییه وه مه به ستیکی له وکاره دا هه بووه!
 موسا وتی: ئه م ناپازی بونه ی له وه ی که من ده ستگیراندار نه بم که پیچه وانه ی
 نه ریتی کۆشکی فه رمانه وایی بوو به دلنیا ییه وه به لگه یه کی له پشته وه هه یه، به لام
 له ئیستادا ناتوانم بۆتی بگێرمه وه، چونکه له محاله ته دا ناچار ده بیت تا سپیده ی
 به ره به یان دوا ی ئه وه ش تا ئاوابونی خۆر گویم لی بگریت، به لام هه م من ده بیت لیڤه
 برۆم و هه م تۆش ماندویت و تاقه تی بیستنی ئه م جۆره بابه تانه ت نه.
 کابرای پزیشک وتی: پیویست به وه ناکات هه موو لایه نیکی ئه م بابه ته م بۆ باس
 بکه ییت، له به ره ئه وه ی تۆ ئیستا داوا ی ده ستی کچه که مت کردووه و منیش ده بیت
 له مباره یه وه بریاری خۆم بده م و دایکیشی پازی بکه م، کاتی که ئاشنای رابردوی تۆ
 نه بم، ئه ویش رابردویه که به و دورودریژهی خۆت باست کرد، به چ شیویه که
 ده ته ویت به دلی تۆ وه لامت بده مه وه، له به ره ئه وه باشت وایه به کورتیه که ی من
 له مبابه ته ئاگادار بکه یته وه.

"موسا" ش به مشیویه بۆی پونکرده وه: دوا ی کۆچی خیللی "ئیسرائیل" بۆ
 ولاتی "کوش" له ناوچه ی "دلتا"، له میسردا ئه و به سه رهاته میژویانه ی که له و
 سه رده مه دا پویاندا... دایکم و باوکیشم وه ته واوی خیللی ئیسرائیل له ولاتی
 کوشدا ده ژیان و به وشیه و ی باسده کرا کۆیله بون، به واتا له پراستیدا من کۆیله زاده م
 نه که شازاده یه که منیان له ترسی فیرعه ون و کاربه دهسته کانی که مندا له کانیان
 ده فپاند خستمیانه ناو سه به ته یه که وه و دامیان به ده م ئاوی پویاری نیله وه،
 شازاده "ئخاس" نامون" که وه جاخ کویر بوو منی دۆزیه وه و وه ک کۆپی خۆی منی

بە فىرغەمەن ناساند و موسى دواى ئەو بەكورتى باسى ژيانى خۇى بۇ كرد،
دواى ئەو خۇر ھەلھات و رۇژ بويەو.

دواى ئەو موسى بەردەوامى بەقسەكانى خۇيدا و وتى: وابدانم ئىستا زانیت من
كەنیز زادەيەكم ئەك شازادەيەك، بەدلىنایيەو پازى نابیت كچەكەت شوم پىيكات.
ئاتون موسى وتى: كوپە، تۇ نەينىەكى زۇر مەزنت بۇ باسكردم، دلىنایە لەوہى
ئەم نەينىە ھەر لىرەدا دەنیزژىت و بى لەخۇم ھىچ كەسىكى تر ئاگادارى نابىت،
بگرە بۇ ژنەكەم و "مریت ئاتون" ى كچىشمى لى ئاگادار ناكەمەو، تۇش بۇيان باس
مەكە. نەينى پارىژى بەشیکە لەپىشەى پزىشكى، ھەموو پزىشكىك سىنەيەكى
لىوانلىو لە نەينى ھەيە و ئەم جۇرە نەينىانە بەھىچ شىوہەك ئاشكرا ناكرىن.
ئەوہى گرنگە بزانى كچەكەم لەئىستا بەو لاوہ ھى تۆيە و دواى گەرانەوہت
لەولاتى "كوش" دەتوانى ژيانى ھاوسەرى لەگەلدا پىك بەينى.
موسا وتى: بەدلىنایيەو واش دەبىت.

موسا بەسەر سوپمانەوہ لىى پرسى: ئايا پى دەدەيت دوا گەرانەوہم لە
ولاتى "كوش" لەگەل كچەكەتدا ژيانى ھاوسەرى پىك بەينم؟
ئاتون موسى "ش وتى: بەدلىنایيەو.

موسا وتى: بەلام گەرانەوہم لەولاتى "كوش" لەوانەيە ماوہەكى زۇر بخايەنىت،
لەوانەشە چەند مانگىك درىژە بكىشىت، پىشتر پىم وتى دەبىت بۇ ماوہى سى سال
لەدورخراوہ بىنمەوہ.

ئاتون موسى وتى: درىژى ئەو ماوہەش خۇى بۇخۇى پىكخەرى ئەم كارەيە،
بەھەرھال ئەو ئايندەى تۆيە ناتوانىت ھىچ كارىك بكەيت، دەبىت دانبەخۇداگر
بىت تا ئەو ماوہە تىدەپەرپىت، منىش پابەندى بەلئىنەكەى خۇم دەبم.

موسا وتى: بۇچى ئىستا ناتوانم ژيانى ھاوسەرى لەگەل كچەكەتدا پىك بەينم؟
ئاتون موسى وتى: لەبەرئەوہى تۇ ئىستا دەرپۇيت بۇ ولاتى كوش و ژيان
لەگۆرەپانەكانى جەنگدا تىدەپەرپىت، ئايا تائىستا بىنيوتە باوكىك كوپەكەى
لەگەل خۇيدا ببات بۇ گۆرەپانى جەنگ؟ چارەنوست ناديارە.

موسا وتى: پىم پى ددهيت پيش نهوى پى ولاتى "كوش" بگرمه بهر چاوم بهكچهكەت بكهويت.

ئاتون موسا وتى: نهوه بهباش دهزانم كه چاوت پى نهكهويت، چونكه نه دیداره "ستى كف" دهخاته گومانهوه و وا ليكى دهدهاتهوه بهپلان توم كردوه بهزاواى خوم، نهمهش بو خوم و كچهكهه باش نيه.

موسا وتى: كهواته ئىستا مالناوا

"ئاتون موسا" ش وتى: بهئومىدى دیدار.

موسا له ولاتی "کوش" دا

له وکاته وهی هیزی نیردراوی میسری سهرو پیی ولاتی "کوش" ی گرتووه ته بهر تا ئه و کاته ی گه شتنه ولاتی "کوش" دوچار ی خوړیکی سوتینه ر، هیرش ی میرو له کان، له کارکه وتنی چه رخی گالسکه کان و چه قین له قوړ و لیته بونه ته وه و بگره شه وانیش نارامیان نه بوو. به پوژدا موسا ده بوو به پیی پیی بکر دایه و شه وانیش به گه ستنی میش و میرو له کان تیپه پراندایه که خه وی له چاوی هه مویان زهوت کرد بوو. هیزی په وانه کراوی میسری سهرو هه رچی زیاتر به ره و باشور پیشره ویان بکر دایه قوړ و لیته یه کی زیاتر پیگا که یانی دژوارتر ده رکرد. دوا ی نه وه ی له و قوړ و لیته یه پرگاریان بوو پیگا که یان بو به زه ویه کی وشک و توژاوی، ته پ و توژ له باتی میش و مه گه ز سهریازه کانی ته نگه نه فهس کرد بوو. نه مجاره یان ته پی و شیداری زه و له شیوه ی ته پ و توژ خو ی نو اند و به راده یه که نه رم بوو که له هه موو گو شه و که ناریکه وه سهری ده رده هینا، به تایبته له هه مووی ئازار به خشت چاوی سهریازه کان بوو که به هو ی ته پ و توژه وه توانای بینینی پیش خو یان نه بوون. بی جیاوازی هه موو هیزه که توشی کو که یه کی زور پیس بون و باری دهرونی هه مویان ی تیگدا و گه شته راده یه که که له گیانی خو یان بیزار بون. هیزی سهریازی نیردراوی میسر به ده ر دیسه ری و سه ختی که ی زوره وه توانیان تا فگه ی دوو هم تیپه پرینن و خو یان بگه یه نننه تا فگه ی سییهم. له م شوینه ی که نار پوباری نیله دا که له میسری خوارو دا پوباری کی ئاوا تیده په ریّت، وه هه ژدیها به دهم خرؤشانه وه ده ی نا لاند و خیراییه کی سهر سوپه ی نه ر و فشاریکی باوه پرینه کراوی به راده یه که هه بوو که قوچه کیه کانی میسریش نه یانده توانی له به رده میدا خو یان راگرن. ده نگه دهنگی خرؤشانی ئاو به راده یه که ترسی له دلدا دروست ده کرد که مرو ژ

وای دهزانی جیهان له حالئ ویرانبوندايه. دواى نزيك بونه وه له هر تافگه يهك، نه وانه ي "گه مې" ۲۸ پوباريان هه بوو ده بوو كه لويه له كانيان له "گه مې" كانه وه بگواستايه ته وه بؤ وشكاني و له وشكانيه كانيشه وه تيپه پڼ و له و بهرې تافگه كه وه دابه زنه خواره وه. هم جوړه كار به لای سهربازه ماندو و دهسته پاچه كانه وه به خراپ ترين نه شكه نجه له قه لهم ددرا، له بهر نه وه ي چيتر توانای نه ويان نه بوو بگره هه نكاويكيش پړي بكن، چ بگات به جيپه جيكردنې كه لويه له قورس و كه مهر شكنينه كاني هيژي سهربازي، سهربازكان له و كاته دا به دهم جنيودان و بؤله بؤله وه له سهرخو خويان به گواستنه وه ي كه لويه له كانه وه سهرقال ده كرد. دواى تيپه پڼون له چهند تافگه يهك ناو و هه را له پراده به دهر گرم بوو، كه چيتر سهربازكان نه ياننتواني به پړژدا بگره هه نكاويك به ره وپيش بنين.

ستی كف فرمانی حه وانه وه ي به پړژ و پيكردن له شه ودا دهر كرد. كاتيک موسا له كوشكي فرمان پره واييدا بوو به دريژايي ميژوو جهنگ له نيوان هم دوو ولا ته دا هه بووه، به لام هه رگيز تامي جهنگ و گرفته كاني نه كرد بوو، و نه يده زاني پڼگاي بيزار كهر و بيخه وي كوشنده چيه. له هه نديك شويني وشكدا سهره پاي نه وه ي پوباري نيلي پيدا تيده په پري به لام بيابانيكي نه وه نده وشك بوو كه بگره له كه نار ليواري پوباري نيلدا چله گيايه كيشت نه ده بيني پواييت. له هه نديك شويني كويستانيشدا كه پوباري "نيل" ي پيدا تيده په پري بارودوخي پڼگاو بان به پراده يهك سهخت بوو كه له پړژدا ته نها ده ياننتواني كه ميك به ره و پيشه وه پڼون، كه لويه له و كه رهسته سهربازيه كان، باري سهر چواريپيكانيش به پراده يهك قورس و دهستگير بوو كه زور به سهختي ده ياننتواني پيكنه. به تايبهت له سهروي هه موو نه مانه شه وه ده بوو له هه نديك شويندا گاليه سكه كانيان هه لگرتايه، له بهر نه وه ي چه رخي گاليه سكه كان له ناوچه كويستانيه كاندا نه ده سوپانه وه. له پړژي به پري كه و تندا پريژي چل كاهينيش له گه ل هيژي سهربازيدا به پري كوتن، به لام هم كاهينانه له نيوه پيدا له يه كيك له په رستگاكاني باشوردا پراوه ستان و دهستيان له پيكردن هه لگرت. هيژي په وانه كراو بي كاهينه كان وهك مندالي بي دايك و باوك ده هاتنه بهرچاو. سهربازه

²⁹ پړژ بؤ په راويزي ژماره "۸"

بەکرێگراوە بێگانهکان بارودۆخیان بگرە لەسەربازە میسریەك خراپتربوو. شەوانە لەو شوێنانەى كە لایان دەدا بەكۆمەڵ گۆرانیان دەوت بۆئەوێ فشارى كارى پۆژانەیان لەپەڕى دەرونیەو کەمتر بکەنەو. سەرەپای بارودۆخى ناوچە وشك و گەرمەکان، پێگای دور و ماندووەریان بەپێى پڕیوو، ئەو پێگا دورودریژەى ماویانە وردە وردە دانەخۆداگرترین سەربازى هینابوێ گریان و پارانەو، ئەمانە نەفرەتیان لەزەوى و ئاسمان و بیابان دەکرد. سەربازەکانى "هاتى" سەرویدیكى خەمگینیان بەكۆمەڵ دەوتەو، "موسا"ش حەزى دەکرد بزانیت شعری سەروەکیان واتای چى دەگەینیت، بۆیە شەویکیان داواى لەیەکیکیان کرد ئەو شیعرانەى بۆ وەرگیریت:

ئەى مانگی بەرز کە چەند ئەستێرەىك دوات کەوتون

دەتبێم هەموو شەویك وەکوو من پێگایەكى دورودریژ دەبیریت،

بەلام من لەباتى ئەستێرە دل دوام کەوتوو.

موسا داواى ئەوێ لەشیعرەکیان تێگەشت، چیت شەوانە بەبێستنى ئەو گۆرانیه دلتەنگ دەبوو، چونکە ئەو شیعرە زمانخالى موسا بوو، دلى پەيوەستى ئیشقیك بوو، لەهەمان کاتدا پێگایەكى دور چاوەڕپى دەکرد و دلێشى پەيوەست بوو بەکچیکەو کە چاوەڕپى گەرانەوێ دەکرد، بەلام نەیدەزانى ئایا ئەم دیدار و چاوپێکەوتنە پووەدات یان نە. نۆکەرەکەى "نون" کە خەلکى ولاتى "هاتى" بوو زۆر بەکەمى قەسەى دەکرد، بە بەرگەگرتنى ئازارى پێگا و دەردیسەرى شەوانە بەتەواوى دەمى داخستبوو. ئەم بێدەنگیەى گەشتە پادەیهك کە وەلامى بەلى و نەخیرەکانیشى بە هیمانى سەرى بداتەو. سەیر لەوەدابوو بەو نیکا قولەو کە تەماشای موسای دەکرد، موسا وای تێگەیانداو کە "نون" هەولێ کوشتنى دەدات. لەپێگایەکدا بارودۆخ لەخراپ خراپتر بوو، چونکە تا ئەو شوێنە پووبارى نیل بەلایەنى کەم پێگایەكى پێك و تەختى هەبوو، بەلام داواى ئەو جۆلەى مارپێچى پووبارى نیل دەستى پێکرد، هیزى سەربازیش ناچاربون پەپرەوى لەو پێگا پێچاوپێچ و تەوانەبوو بەکەن، بەلام داواى ئەوێ ئەو پێگا پێچاوپێچەى

پوباری "نیل" یان گرتە بەر پښگایه کی زۆر زیاده پوڤیان بېری، ئەو پښگایه ی له پوڤژانی ئاساییدا له ماوه ی یه ک پوڤژدا ده یان پېری، هه ندیکات به چەند روژیک ئینجا ده یان توانی ئەو پښگایه بېرن. هینزی سه ربازی نیردراو جگه له که ناری پوباری نیل هیچ پښگایه کی تریان شک نه ده برد، هه رته وه ی له که نار پوباری نیل دور بکه و تنایه ته وه، له شکر له تینه وتی و بیئاویدا مروژ و ناژه له کانی له ناو ده برد، چونکه جگه له پوباری "نیل" به دریزایی ئەو پښگایه بگه ره نه یان ده توانی تنوکیک ئاو به ده ست به یئن. له و بیابانه دا هاو پئی ئەو هینزه سه ربازیه تیمساحی بیابانی و داله که رخۆزه کان بو که چاوه پئی ئەوه یان ده کرد یه کیک له سه ربازیه کان له پی بکه ویت بۆنه وه ی له چوار ده وری کۆ ببه وه و له چاو تروکانیکدا جگه له چەند پارچه ئیسقانیکی لی نه هیلنه وه. له و کاته وه ی ده ستیان به م گه شته کردووه تا نه و کاته ی نیوه ی ئەم پښگایه یان بېروه که نار هکانی پوباری نیل چەند گوڤانکاریه کی به خۆیه وه بینیه، له ده شته کانه دا ئارام بوو، له کاتی لا فاویشدا که ف که فانی ده کرد و له ته نگه لان و به رده له کانه دا به شیوه یه که ده ینا لاند که وه ک بلیی چەند ه وه تریشقه یه که پښکه وه گرمیان بیئت. به دریزایی ئەو پښگایه به ده گمه ن و له وانه شه به هیچ شیوه یه که ئاوا یی له سه ر پښگایه یاندا به دی نه ده کرا، ئەم دیمه نه وشک و یه که شیوه و ته واو نه بووه هه مو یانی بیزار و بیثاقه ت ده کرد، ته نها له هه ندیک شویندا جوتیاره کان کشتوکالیان ده کرد، کاتی که ده گه شتینه لای ئەم جوتیارانه به ره و پویان ده پوشتن و داوا ی هه ندیک کالایان لی ده کردن، به لام ئەم کپینه نه یده توانی جوژی ژه می خواردنیان بگوڤیت، ژه می خواردنیان له سه رتاوه تا کو تایي ئەم پښگایان گوڤانکاری به سه ردا نه ده هات، چونکه خواردنه که یان له سه رتاوه تا کو تا یه کسان و سه ربازی بوو. داوا ی بیزاری و چەند ده ردی سه ریه که له شکر گه شته شه شه مین تافگه ی پوباری نیل، چوار پښکان به هۆی گرانی ئالیه که یانه وه نیوه گیان بوون، ناژه له کان پوڤ له داوا ی پوڤ لاوا تر ده بون و به رگه ی فشاریکی زیاتریان ده گرت. داوا ی تیپه پرون له شه شه مین تافگه ی پوباری نیل "موسا" پوباری به هه مان شیوه ی ئەو پوڤه بیینی که له میسری خوارودا له سه رخۆ و ئارام ده خرۆشا، خرۆشانی پوباری نیل خاو و له سه رخۆ و ئارام بوو. له وه دوا گوڤانکاری به سه ر زه ویه که شدا

هات و پهنگی خاک ورده ورده سهوزایی بهخووه دهبینی، دهشتهکانیش بهکۆپهوی چهند نازهلێکی کۆی جۆراوجۆر خووی دهواند که بهبینینی ئەو هه موو خه لکه زۆره هه لدههاتن و ئەم هالهاته نهیان ده بووه مایه ی خوشحالی سهربازەکان.

لەم ناوچهیهدا "ستی کف" فرماندهی هیزی سهربازی نێردراو "موسا" ی بانگ کرد و فرمانی پێدا که لیڤه به دواوه ئەو ببیتته فرماندهی هیزی سهربازی. لهپراستیدا "هتپ ره" ده بوو ببوایه به فرماندهی هیزی سهربازی، به لام "ستی کف" ئەوهی به باش زانی که موسا ببیتته فرماندهی ئەو هیزه. موسا به درێژایی ئەو پێگایه ئەزمونیکی باشی به دهست هێناوه و بهرگهی ده ریسهریهکی زۆری گرتووه و هاوشانی سهربازەکان تهواوی بیابان و کێو و پێگا بهرده لانهکانی به پێی بپیوه و شهوانهش له کهسانی تر درهنگتر دهخهوت، له بهرئهوهی ناچاربوو سهردانی هه موو به شه سهربازیهکان بکات، ههروهها به یانیانیشت زۆر زوو له پێش هه موو له خه هه لدهستا. ئەو هه موو پهفتار و کردارانە ی موسا کهوته بهرچاوی تیژی "ستی کف" هه ر له بهرئهوهش ئەوی بو فرماندهی دهستنیشتان کرد. موسا و گالیسکه وانه که ی "نون" هه ردوکیان له ته مه نی لایه تی و خوشنه نامیدا ده ژیان. ئەو دوانه بی گله یی و ده مه بۆله یه که ئەرکهکانیان ئەنجام ده دا. ئەو پۆژه "ستی کف" موسای بانگرد بۆئه وهی ب له ی فرمانده ییه که ی پی پراگه یه نیت، بۆیه له "موسا" ی پرسى: چ جیاوازیه که له نیوان ئەم پۆ و ئەو پۆژه ی که وتت به خوشحالیه وه ده که ویتته پی ده بینى؟

موسا وتی: بگره ئیستاش خوشحالم.

ستی کف چهند پرسیاریکی له "موسا" کرد و له کۆتاییدا دهوا ی هه لسه نگاندى ئاماده کاری و دهرونی بهرگریکار و تواناکانی ئەوی وه فرمانده یی هیزی سهربازی دهستنیشتان کرد. موسا به بیستنی هه لبژاردنی بو ئەو پله و پاییه زۆر خوشحال و له هه مان کاتدا شه رمه زار بوو و وتی: من شایسته ی ئەم بهرپرسیاریه تیه نیم.

ستی کف وتی: به پێی پیوه رهکانی من و له سه ر بنه ما و چوارچیوه ی هه لسه نگانده سهربازیه کان تو زۆر شایسته ی ئەم بهرپرسیاریه تیه ییت. سه به ی

دهگینه شوینیک که سهوزاییه کی زور خوشه، سی پوژ لهئوردوگادا دهمیننه وه بۆئه وهی بتوانین که میك چاکسازی لهگالیسکه کاندای بکین. تو لهئیسته بهدواوه چاو و گوئی ئهم هیزهیت. موسا لهگه له چهند گالیسکه یه کدا پیشکه وت. ئهو ده بیئت خوی لهگه له چهند دهنگیکی جیاواز، و هیماگه لیکی تایبهت، دهنگی بالندهکان، بهشیوه سروشتی و دروستکراوه کانیانه وه خوی بگونجینیت بۆئه وهی لهکاتی پیویستدا بتوانیت بریارگه لیکی کوتوپر بدات، چونکه خه لکی ولاتی کوش زور به جوانی لاسایی دهنگی بالنده و گیانه وه رهکان دهکهنه وه و له پئی ئهم دهنگانه وه په یام بۆ یه کتری دهئیرن.

ستی کف به "موسا" ی وت: له وانه یه له شهودا دهنگی چهقل بیستی، بهلاته وه سهیر نه بیئت، بهلام به پوژدا گویت له دهنگی چهقل بوو، وهک زهنگیکی هه ره شه لیکی بهد ره وه، چونکه چهقله کان به پوژدا نایه نه دهره وه بۆئه وهی بقوزینیت، به پوژدا ئهو جوژه دهنگانه به دلنیا ییه وه دهنگی ئهو چهقله لانه که له بۆسه ماندا دانیشتون که چاودیری رهوتی هیزی سهربازیمان دهکهن یان لهکاتی شهودا ناگاتان له ژوژه دروستکراوه کان بیئت، نه وه کوو له پیستی ئهو ژوژوانه دا دزه بکه نه ناو هیزه کانه وه. لهکاتی شهودا جوئه و بهرپرسیاریه تی فرمانه وایی له پوژ سهخت تره. له تاریکیدا بۆسه، هیرش، ته له زور به ناسانی نه نجام ده دریت. دوا ی ئه وهی ماوه یه که له تافگی شه شه م دورکه و تنه وه پوشتن به شهودا قه ده خه دهکهن و ته نها به پوژدا دهکهنه پئی. شه وانه ش ئهرکی پاسه وانیان به دوو دهسته له سهربازه کان سپارد که هه ری هکیکیانیان به دوری پینچ سه د هه نگاو له ویترا دانه نا. خوپاریزی له وکاته وه دهستی پیکرد که پییان نایه ولاتی کوشه وه، چونکه خه لکی کوش له وانه بوو له هر ساتیکدا که خویان بیانه ویت هیرشیان بۆ بکه ن. به یانیه کیان موسا فرمانی پوشتنی دهرکرد و له نا کاو چهند که سیك له سه ربازه پینشه نگه کان که چاودیری و پاسه وانی رهوتی پینشه وهی سه ربازه کانیان ده کرد چهند هیما یه کی تایبه تیان له خویان نیشان دا که هیما ی هه ره شه بوو. موسا یه کسه ر به گالیسکه که ی پوشته پینشه وه بۆئه وهی به باشی ناگاداری بارودوخ بیئت،

ئاگاداری سەربازە پێشەنگەکان فەرمانی ئامادەباشیان بەتەواوی هیژەکە ڕاگەیاند،
دوای ئەوە هەموو خۆیان لەحەڵەتی بەرگریکاریدا ئامادەکرد.

خودی "ستی کف" پۆشتە پێشەو و بەیەک تەماشای وتی: ئەوە دوژمن نیە بەلکو
بارەلگەری دوژمنەکانمان، پێشتریش چاوم بەجەنگاوهرانی "کوش" کەوتوو،
ئەوانە سەرەتا بار و بنەیان دەنێرن ئەوکات خۆیان لەدوایانەو دەین، ئەم جوژە
سیستەمە سەربازیه یەکیکە لەتایبەتمەندی جەنگاوهرانی ولاتی "کوش"
بەبۆچونی من ژمارە ی بار هەلگرەکانیان لەپەنجای کەس تێناپەریت، بەلام ئەو هیژە
سەربازیه ی ئەم بار و بنەیه لەگەڵ خۆیدا دەبات، هیژکی سەربازی مەزنە. "ستی
کف" لەسەر تەپۆلکەیهکی بەرز کە زالبوو بەسەر هیژە سەربازیهکان "کوش" دا هاتە
خوار و فەرمانی دا پێژە پەنجای گالیسکە بەسەر هەردوو لادا جیگیر بێت و سەد
گالیسکەش لەپێشەوای سوپا خۆی ئامادەیی هێشکردن بکات.

ستی کف بەگالیسکەوانەکەیی خۆی "سوکر موسا" ی وت: پەنجای کەس
لەتیرهاویژەکان بەکەمانی ئامادەیانەو لەدواوە بەرگریمان لێ بکەن.
سوپای "کوش" ئاویتەیهک بوو لە پەشپێست و ئەوانەیی بەپێستی گیانەوهر
کیویەکان خۆیان داپۆشبوو کە وەک ئاژەلێک دینە بەرچاومان. پێستی هەندیکیان
خالخالین بوو، کاتیکی دەهاتنە پێشەو پێستی خالخالینی "یۆز پلەنگ"ەکان
بەجەوانی دەردەکەوت. ئەم پێژە پەش پێستانە کە "ستی کف" و سەربازە
پێشەنگەکان چاویان پێیان کەوت بەرەوپۆی ئۆردوگای میسریەکان دەهاتن و
بەپێچەوانەیی ئەوێ ئەوان بینیبویان لەچەند کەسیکی زیاتر نەبون، کەژاویەک و
هەلگرانی کەژاویەک و دوو کەسیش لەملاولای کەژاویەکەو پێیان دەکرد. موسا
کەسیکی بەسەر کەژاویەکەو بینیی دانیشتبوو، کە پون و ئاشکرا نەبوو چ
پەگەزیکە، لەوانەیه ژنیکیان پیاویکیان منداڵیک بێت. لەدوای کەژاویەکەشەو
کۆمەلێک پەشپێست بەچوار پیز بەدوای یەکدا دەهاتن و باریکیان بەسەریانەو
هەلگرتبوو، دیارنەبوو چ شتیکی لەناو ئەو کۆلەبارەیاندا هەلگرتوو، بەلام هەرچی
بێت کەرەستەیی جەنگ نەبوو، پەشپێستەکان زۆر لەسەرخۆ و ئارام لەگالیسکەکان
نزیک بونەو وەک بلیی بۆ میوانی هاتیبتن. کەژاویەکە پراوەستاو و پیاویکی پیری

سوار ئه و كه ژاوه يه بوبو كه چوارمشقى دابوو و مليونكه يه كي ئالتونيشى له ملدا بوو. له ههردوو لای كه ژاوه كه وه دوو لای پاره ستا بوو، ئه وانیش وهك پیاوی پیر ملوانكه يه كي ئالتونيان له ملدا بوو. له دوری نزیکه ی په نجا پییه كدا "ستی كف" فرمانی پیدان پاره ستن، دواي ئه وه هه موویان پاره ستان. ئه و ره شپیشه ی كه نیزه یه كي دریزی به دهسته وه بوو فرمانی دا به وانی تر كه له شیوه ی پرینك له پالی یه كتردا پاره ستن، دواي ئه و فرمانه ره شپیشه كانیشت له پال یه كتردا پاره ستان. كابرای پیره میردیش تاجیکی له ته نیشته وه هه لگرت و له سه ری كرد، ئه و تاجه ی یه ك پارچه له زیر دروست كرابوو. ره شپیشه باره لگه ركان ئه وه ی له سه ریان نابوو خستیان سه ر زه وی. دواي ئه و له پال یه كدا پاره ستان. "موسا" نه یده توانی له وه بگات كه چ باسه. دوو كه سه له ره ش پیسته كان مه چه كي پیره میردیان گرت و هاوکاریان كرد له كه ژاوه كه دابه زیته خواره وه. كابرای پیری زور به سه ختی ده یتوانی هه نگاو بنیت. موسا ئه وه ی هاته وه یاد كه كاهنی مه زنی كوشکی "ئامون" "هتپ ره" له وه ناگاداری كرد بووه وه كه ته مه نی پیری ته مه نی پرماتیسسه و نازاره كانی ناهیلایت كه سی توش بوو به ئاسانی و ئاسوده یی هه نگاو یك بنیت و ئه و پیره تاج له سه ره ش هه مان گرفتی هه بوو. هه مویان له دوری چه ند هه نگاو یك دور له هیزی سه ربازی پاره ستان و پیره میردی تاج له سه ره ش سه ره پای ئه وه ی دان له ده میدا نه ما بوو هه ولیدا زه رده خه نه یه كیان بۆ بگات. موسا نه یده زانی ره شپیشه كان به زمانیک ده دوین و كاتیکیش ده ستیان به قسه كرد بگه له شه یه كیشیان تینه گه شت. دووان له و كه سانه ی كه له گه ل پیره میردا هاتبون گوته ی كابرای پیریان به ده نگیکی به رز وه رگیرا.

-ئهم پیره میرده ی كه ئیه ده یبینن ناوی "ئیرگه باين"ه. "ئیرگه باين" پادشای ولاتی كوشه و ده لیت: سلواتان لی بیئت، ناشتی و نارامی بییته به شتان و هه رگیز دوچاری ره نج و ناسۆریه كان نه بن. دواي ئه وه ی خو ی پیناساندن:
-من كوپی "ئیرگه باين" پادشای ولاتی "كوش"م.

ستی كف دواي ئه وه ی تیگه شت كابرای پیر چی وت، به زبیره کی زور كه چاوه ری نه ده كرا به سه ریدا هاواری كرد و وتی: بیستم "ئیرگه باين" به خیره اتنما لی ده كات،

من فرماندهی هیزی سەربازی نیردراوی میسرم، بەفرمانی فیرعەون ئامادهی تەمیکردنی تۆم. کابرای پیرەمیردیش که بەردەوام زەردەخەنەیی دەکرد، دواي ئەوەی گوتهکانی "ستی کف"یان بۆ وەرگیرا بەو پەشپێستانەیی که لەتەنیشتیەو و پراوەستابون چەند گوتهیەکی بەگوێیاندا چرپاند و کوپێکی تریان بەم شیوەیە گوتهکانی بۆ وەرگیران: سەرەپای ئەوەی من ماوەیەکم لە "کرنگ"دا بەسەر بردوو و مامەلەم لەگەڵ میسریەکاندا کردوو، بەلام هیواندارم ئەوەی باوکم بەگوێمدا چرپاندی بەجوانی بۆتانی وەرگیرم. ئەم باوکەم که لەتەنیشتمەو و دانیشتمەو دەلیت: من که پادشای ولاتی "کوش"م پێزیکی زۆر بۆ پادشای برام و میسری مەزن دادەنیم، من ناتوانم ئەو ناویشانانەیی که شایستەیی فیرعەونە بەینمە زمان، گوته و دەرپێنیکم لەم بارەییەو پێ نیە، لەبەرئەو دەمەوێت بەزمانیکی سادە و خۆمانەن شتیکتان پێ بلیم، پێم پێ دەدەن؟

ستی کف لەوەلامدا پێی وت: ئەم کەسە لەبەرئەوێ خۆی وەک پادشایەک ناساند ئامادە نیم گفتوگۆی لەگەڵدا بکەم، بەلام ئەگەر وەک نوکەریکی فیرعەون هەر قسەییەکی پێ بیت دەتوانیت دەریان بپریت. "ستی کف"بەوڕوانیکەو ئەو جوۆرە قسانەیی دەهینایە زمان که وەک بلێی دەیویست لەگەڵ خۆدی وشەکانیشدا بچەنگیت.

پادشای "کوش"یش گوئی لەپەيامی "ستی کف" بوو، زۆر لیبوردانە سەری دانەواند و بۆماوەیەک لەگەڵ کوپەکەیدا قسەیی کرد، دواي ئەو کوپەکەیی سەری بەرز کردوو و گوتهکانی بەم شیوەیە بۆ وەرگیران: باوکم دەلیت من وەک یەکیک لەخزمەتکارەکانی فیرعەون گفتوگۆت لەگەڵدا دەکەم، لەبەرئەوێ دەبینم زۆر توپەن، بۆ هیورکردنەوێ ئەو توپەییەت بگرە لەخزمەتکاریکیش کەمتر خۆم لەبەردەمتدا نیشان دەدەم، بۆئەوێ لەو بارودۆخە ترسناک و فشارهێنەرە پزگارت ببیت. باوکم دەلیت بۆ هیورکردنەوێ توپەیی و ئەو شەرەنگیزیەیی که هەنگریتی ئامادەم سوجدەشت بۆ ببەم، تەنها لەپێناوی ئەوێ بتوانم گفتوگۆت لەگەڵدا بکەم. تەنها بۆ ئەوێ هیچ خۆنپێژیەک لەنیوانماندا پونەدات، باوکم خوازیاری ناشتیە و نژی جەنگە. من که کوپی ئەوم، ناوم "پوریا"یە، پوریا لەزمانی "کوش"

بەۋاقتى "باوك" دىت، بەلەم باوكم دەلىت، من چىتر وەك خۇر خەرىكە ئاۋا دەپ،
بۆيە دەمەۋىت نەتەۋەي "كوش" لەناشتى و ئاسايش و بى خوينىرۋى بىرئىت.
ئىستاش ئەگەر چەند كەسىك لەتاۋانباران كە خودى خۇشمان بەدۋاياندا
دەگەرەين، دەستگىرمان كردن و بەسزى خۇيانمان گەياندن، ئەمانە ھەلەيەكيان
كردۈۋە بەلەم لەبەر ھەلەي چەند نەزانىك نايىت نەتەۋەيەك لەناۋ بەيەت، ئىمەش بۇ
قەرەبوكردەۋەي ئەۋ ھەلەيە، بۇ پاكردەۋەي ئەم پەلەي نەنگىيە وەك
خەزمەتكارىكى پادشاي مىسر ھاتوم پىتان بلىم ئىۋە لەگوناھى ئەم نەزانانە بىورن،
ھەلبەت ئەم تەكايەم لەترس و بىدەستەلەتەۋە سەرچاۋە ناگرىت، چونكە
پىاۋانى "كوش" لەجەنگدا مەردايەتى خۇيان سەلماندۈۋە، بەلەم من لەكوشتنى
مندال و ژنانى بىدەستەلەت دەترسم، ۋەرن با برايانە و لەپىي گفوتوگۈۋە
گرفتەكانمان چارەسەر بگەين، ئىۋە بىھۈدە ئەم رىگايەتان بىۋە بۇنەۋەي لىرەدا
خوين بىرۋىن، باش بىرى لى بگەنەۋە، بۇتان دەرەكەۋىت بىھۈدە خۇتان ئازار داۋە،
ئىستاش كە ھاتون ناھىلىن بەدەستى خالى بگەپىنەۋە، لەلەين خەلكى "كوش" ۋە
چەند دىارىيەكمان بۇ پادشاي مىسر ھىناۋە كە دۇستايەتى و يەكىتى نىۋان دوو
ۋلات دەسەلمىنىت، دۋاي ئەۋە دەستى كرد بەژماردن دىارىيەكان: سەرەپاي ئەۋەي
ئىمە نەتەۋەيەكىن كە لەپۋى دارايىيەۋە بگرە لەناستى شارىكى مىسریشدا نىن،
بەلەم چەند دىارىيەكمان ھىناۋە كە شايستەي پادشاي مىسرە، دە ھەزار پارچە
بەردى زىر، ھەلبەت باشتىن جۇرى بەناۋبانگى زىرى ۋلاتى كوش، بىست ھەزار
بەردى زىو، سەد ھەزار بەردى عاج كەبەھى عاجى فىل لەناستى بەھى زىردايە.
لە "كوش" دا بالندەگەلكى جۇراۋجۇر دەۋىت، ئىمە ھەزار كىلۋ پەپى جۋانى
بالندەكانمان وەك دىارى بۇ ھىناۋە، پەنجا پارچە بەردى ئەلماس، پىنج سەد
بەردى ياقوت، ھەزار بەردى مس، دوو ھەزار كاسە و باشتىن جۇرى خورى مەر،
پىنج سەد پىستى پلىنگ، ھەزار پارچە پىستى ئاسك، پىنج ھەزار شانەي
ھەنگۈينى ھەنگە كىۋىەكانى ۋلاتى كوش، و دە ھەزار پارچەي مروارى
رەنگاۋپەنگمان لەگەل خۇماندا ھىناۋە ئەم مروارىيە لەلەين كاھىنەكانەۋە
لەپەرستگاكاندا كۇكرانەتەۋە، بە بچوكتىن پارچەي مروارى دەتۋانى دەيان

کەنیزەك و چەند شەمشیرێكى پى بکەیت، ئەم مرواریانە گرانبەهاترین دیارین، چونکە بەدرێژایی چەند سالیك کاهینەکان توانیان کۆى بکەنەو و بیخەنە خەزینەى پەرستگاكانیانەو بۆئەوێ هێچ کەسێك سودیان لى وەرنەگرت، بەلام هەموو ئەمانەمان پێشکەش کردن تەنھا لەپێناوی ئەوێ بتوانن هاوڕێیەتیان بکەن.

موسا دواى تەماشاکردنى ئەو هەموو دیاریانە وتى: ئەم خەلكە دەیانقوانى بەم دیاریانەیان باشتەرىن کەسانێك بۆ خۆیان بکەن، سەرەپای ئەوێش ئەمانە لەنێشتەمانى خۆیاندا دەجەنگن و ژمارەشیان چەند بەرامبەر لەمیسەر زیاترە.

ستى کف دواى بێدەنگیەکی درێژ خایەن ھاتە گۆ و وتى: ئەى ئیرگەبان! ئایا تۆ وا دەزانى دەتوانى فیرەونى میسر بەبەرتیل و ئەو دیاریانەى کە واھەست دەکەیت زۆر مەزن لەئامانجى خۆى لای بەدەیت. تەواوى ئەو دیاریانەى تۆ ھەتە لەئاستى گۆشەییەکی بێنرخى پاتەختى میسردا نیە، ئێمە بەم جۆرە شتەنە بەو ئاسانیە لەمەبەستى خۆمان پاشگەز نابینەو و تۆ و نەتەوێکەشت چارەنوسى لەناوچونە! من کەسێكى سەربازیم، ئەوێ بەلای منەو گەرنگە جى بەجێکردنى دادپەرەوى پادشای میسرە، ئیوە بە دیلى خۆمان لەقەلەم دەدەین.

کوپی پادشای "کوش" بەدلگەرانەکەو گوتەکانى "ستى کف" بۆ باوکى وەرگێڕا، بەلام پێشتر وتى: ئەى فەرماندە باوکم پیر و لاواز بوو، تۆ ئەو بەدیلى مەگرە چونکە بەرگەى دیلیەتى ناگرت، بەلام من و براکەم بى هێچ بەرگریکارىەك لەخەمەتى تۆدا دەبین، سەرەپای ئەوێش لەبەرئەوێ ئەو بەو حالەوێ ھاتوو بۆئەوێ پیشوازیت لێبکات جوانمیری نیە کە بەوشیوەیە مامەلەى لەگەڵدا بکەیت.

ستى کف وتى: بێدەنگ بە، دواى ئەو بەھیمای دەستى فەرمانى دا بە گالیسکەوانەکەى "سوکەر موسا" و "سوکەر موسا"ش بەجولەییەکی لەناکاو کوپی پادشای "کوش" ی کردە ئامانجى نێزەکەى، پیرەمێرد و کوپەکەى تری لەھەمان ئەوکاتەدا کوشت و دیاریەکانیشیان ھەلگرتن بۆئەوێ بۆ فیرەونى بنێرن. تەواوى ئەم پوداوانە لەماوێ چەند ساتیکى کورتدا پویاندا. دواى ئەو "ستى کف" فەرمانى ھێرش کردنە سەر ولاتى "کوش" ی دەرکرد. کوشت و کوشتارى ئەو

ولاتە بەرپادەيەك "موسا"ى دىلگىران و بىزار كىرد كە وەك "نون"ى گالىسكەوان و
نۆكەرەكەى خۇى بۆما وەيەك قىسەى نەدەكرد.

گه رانه وه

موسا به ناونیشانی فرماندهی له شکر سهره پای نه وهی دلگران بوو به لام هیچ دهسته لاتیکیشی نه بوو، ده بوو ئهرکی خوی به جی بهینایه. نهو جهنگه ی که دوینی به چاوی خوی بینی ترسناکترین دیمه ن بوو که به بیریشیدا نه ده هات. موسا نهو پوژه په یی بهو خاله برد که: ترس و توپه یی فرمانده وایی جهنگ دهکات. جهنگ واتا شیتی په سهند کراو دهگه یه نیّت، شیتییه کی ئاژه لانه، لهو پوژدها موسا به چاوی خوی بینی که به چ شیوه یه ک مروّقه له هه موو گیانه وهریکی دپنده پسواتر و بیبه زه بیتر و بی سوژتره، مروّقیك که تهنه ها بو کوشتن و ویرانکردن ئاماده کراوه. به ئازار و ناسوری و دوری پیکا!! به فرمانی فیرعه ون "موسا" سی سال ده بیّت له دورخراوه دا ژیان به سهر ببات، به لام لهو کاته وهی دورخرایه وه تا نهو جهنگه چوار سال تیپه ریپوو و له رویی یاساییه وه کوّتایی به ماوهی دورخراویه که ی هاتبوو. موسا به ناونیشانی لویک که تهنه ها دوو دهیه و چند سالیك له ته مه نی تیپه ریپوو له نا کاو ئاگاداری نه وه بوو تالی سپی له قزیدا دهرکه وتوو که له رنج و دلگرانیه دهرونیه کانی سهرده می جهنگه وه سهرچاوه ده گریت، جهنگیک که چاره نوی موسای گوپی.

موسا به دریزی نهو جهنگه به سواری گالیسکه و ږم به ده ست بهرگری له خوی ده کرد، به لام گالیسکه که ی موسا بهو شیوه یه ش پئی پی نه ده درا له دوژمن نزیک بیته وه. موسا لهو پوژانه دا په یی به به های "نون" ی نوکهر و گالیسکه وانه که ی خوی برد، چونکه توانی چند جاریك گیانی موسا له مهرگ بیاریزیّت. زهوی به لاشه ی جهنگا وهران داپوشر او بوو. موسا له نا کاو "سوکر موسا" گالیسکه وانه که ی "ستی کف" ی فرماندهی هیزی سهر بازی په وانه کراوی بینی به رهو پوی دیت.

سوكەر موسا ھاۋارى كرد: موسا لەگەڵم وەرە بۆئەوھى ھەر ئىستا بېرۆين بۆ
لاى "ستى كف"

"موسا" ش فەرمانى دا بە "نون" ى نۆكەرى دواى بکەوئیت. سوكەر موسا لەبەردەم
چادىرى فەرماندەى ھىزى نۆرداودا پراوەستا و بە "موسا" ى وت: بارى تەندروستى
"ستى كف" زۆر خراپە!

موسا لىي پىرسى: برىندار بوو؟

سوكەر موسا وتى: فەرماندە زۆر لەو ە ئازاترە كە لەجەنگدا بکوژىت، بەلام
لەناكاو بارى تەندروستى تىكچوو و لەھۆش خۆى چوو و كەوتە سەرزەوى،
ھۆكارەكەى ناديارە، دواى ئەو ە ئومان گواستەو ە بۆ ئىرە، كاتىك ھۆشى ھاتەو ە
بەخۆيدا يەكەمىن داواكارى بىنىنى تۆ بوو، ئىستاش لەسەرخۆ بېرۆرە ژورەو ە!

چواردەورى جىگەخەو ەكەى "ستى كف" ئەفسەرانى پلەبەرز چواردەورىان دابوو
و ھەموشيان نىگەرانى بوون. موسا پىش ئەو ەى خۆى بكات بەناو چادەركەدا
بە "نون" ى نۆكەرى وت: بانگىشت كراوم ھەر لەبەرنەو ەش دەبىت بېرۆمە ژورەو ە
تۆش ھەر لىرە بىنەرەو ە تا ئەو كاتەى دەگەرپمەو ە. ئەو ەى لەفەرماندەدا تىبىنى
كرد كە دواى سالتاھەكى درىژلە "بەدەرەفقارى و ستەم" دەبىنىت لەجىگە
خەو ەكەيدا لەحالى گيانەلاندايە.

"ستى كف" دەستىكى بۆ موسا پراوەشاند و پىي وت: كوپم حەزم كرد تۆ لەحالى
جەنگ و بەو بەژن و بالايەو ە بىنىم. من دەبىت سەرەتا چاوم بەتۆ بکەوئیت ئەوكات
بەرم.

موسا شوینەۋارى مەرگى لەپروخسارى "ستى كف" دا بەرونى بىنى، فەرماندەش
لەوكاتەدا دەستى گوشى و وتى: تۆ وەكو كوپى خۆم تەماشا دەكەم بەپراستى
شانازىت پىو ە دەكەم، ئەمپرو ەو ەلگەلىكم پىگەشت كە گوزارشت لە پابەرايەتى و
ئاپراستەكردنى ژىرانەى تۆ دەكات، بەلام دەموىست ئەو ە بزانم لەوكاتەى
كە "ئىرگەبان" ى پادشاى "كوش" م بەسزای خۆى گەياند چاوم بەتۆ نەكەوتوو ە
بۆچى. ئايا ھۆكارىك لەپشت ئەم نەبىنىنەى تۆو ە ھەيە؟

موسا وتى: تۆ سىتەم و دلپەرقىت لەباتى دادوهرى كردنى ئەو پېرەمىردەدا جىيەجىكرد.

ستى كف، وتى بە ئەفسەرەكانى تر بەتەنھا بەجىيان بەيلىن و وتى: ئىستا ئەوھى لەدلتدایە بەرونى پىم بلى.

"موسا"ش وتى: تۆ بەچ شىوھەك توانىت پېرەمىردىك لەبەردەمتدا تا ئاستى زەوى خۆى دانەوئىنىت و بونايەتى خۆى و نىشتمانەكەى و ئەوھى لەپەرستگاكاندا بوو لەپروى دلپاكىھەو پىت ببەخشىت و داواى بەخشىنى لىكردى، سەرەراى ئەوھش لەباتى ئەوھى لەگەلتدا بجەنگىت بەپىي خۆى ھات بو پىشوازىت، زەردەخەنەى بو كوردى، لەپىناروى ئەوھى پىز لەتو بگىت بگرە سوکاىەتى بەكوپەكانىشى كرد و ھەمويانى بەخزمەتكارى فىرەون و فرماندەى فىرەون لەقەلەم دا، بەلام تۆ ھەم ديارىەكانت لى وەرگرتن و ھەم ئەوانىشت بى بەزەييانە كوشت، تۆ دەبىت ساتىك پىش كوشتنى پادشاى "كوش"خوت بخستايەتە جىي ئەو و بىتاوانى ئەوت لەبەرچا و بگرتايە. من تواناى ئەوھم نەبوو تەماشاي ئەو جۆرە دىمەنەنە بەكەم.

ستى كف وتى: لىبوردنى پادشاى ولاتى "كوش"لەدەستى مندا نەبوو، من فرمانم پىكرايوو پىروم ولاتى "كوش"داگىر بەكەم، لايەنكانى ترى ئەم جۆرە پوداوانە بەبەشىك لەسىستەم و ئەركى سەربازى لەقەلەم نادىن، من تەنھا ملکہچى فرمانەكانى فىرەونم.

موسا وتى: تۆ بى كوشتنى ئەو، بى كوشتنى ژن و مندا لەكانىش دەتتوانى فرمانى فىرەون جىيەجى بەكەيت، تۆ منت لەھەموو جۆرە جەنگىك بىزار و وەرەس كرد، پلەوپايەى مروقت لەبەرچاوى مندا كەمكردەو نەتوانم ئەو ھەموو شتە فرامۆش بەكەم، ھىشتا پوخسارى ئەو پياوھ كە بەدلىكى پىر لەئومىد تەنھا لەپىناو نەتەوھەيدا وتى لەبەردەمتدا چۆك دا دەدەم، بەلام بەمەرجىك كارت بەژن و مندا لەكانەوھ نەبىت، لەبەرچاوم ون نایىت.

ستى كف ناچاربوو بابەتى گەفتوگۆكە بگۆرىت و وتى: ئەى موسا دەمەوىت تا دواىن ھەناسەم لەتەنىشتەوھە بىت.

موسا وتی: تا دوايين ساتی ژيانت له لات دهمینهوه.

ستی کف وتی: سهره پای نهوهی له یه که مین پوژ که په یوه ندیت به هیزی سهر بازی نیمه وه کرد تیگه شتم که تو نابیت کوپی فیرعون بیت، به لام په وشت و په فتارت سهرنجی منیان به لای تودا پاکیشا، ده کریت ناوی ته وای خوتم پی بلیت.

موسا وتی: "ناتون موسا!!" نهوه ناویکه که دایکم بوی هلبژاردوم، به لام هلی نهوهی بۆ نه په خسا له پوژیکي تایبه تدا نه و ناوهم لی بنیت.

ستی کف وتی: ناوت ده قادهق له ناوی پزیشکی هاوړیم "ناتون موسا" ده چیت، هه مان نه و پزیشکه ی که روشتن بومالیان و شهویک له وی میوانیان بوین. نایا تو باوهرت به "ناتون"؟

موسا وتی: به لی.

ستی کف وتی: من دوايين ساته کانی ژيانم تیده په پینم، به لامه وه گرنگ و جیاواز نیه سهر بکه وم یان شکست به پینم، به لام سهر بازیک بووم که به پیی فرمانه کان ژیاوم و نه ده بوو سنوری یاساکان به پینم، ژيانی سهر بازی هه مان نه و شته یه که به چاوی خوت بینیت، به لام من له سهرده می لایه تیه وه تا نه م ساته تان و پوی نه م جوړه ژيانم به رجسته کردوه. مردن و کوشتن و نابوتی له گوړه پانه کانی جهنگدا واتای جهنگ ده گه یه نیت، به لام بی کوشتن و کوژان له گوړه پانه کانی جهنگدا ده سته واژه ی خوی! ده ست ددات، من بی له جهنگ هه لگری هیچ پیشه یه کی تر نه بوم، نیستاش هه ست ده کم خه ریکه ده مرم و واهه ستیش ده کم له گه ل مهرگدا له حالی جهنگدام، به لام نه مجاریان نه وه مهرگه له م جهنگدا سهرده که ویت، دوی نه وه یه کسهر وتی نه فسه ره کانم بۆ بانگ بکه له بهر نه وهی ده مه ویت قسه یان له گه لدا بکه م. موسا کاتیک له حالی ناماده باشیدا راوه ستابو فرمانی پیدان بینه ژوره وه و نه و انیش یه کسهر له چه وارده وری جیگه خه وه که ی "ستی کف" کوښونه وه.

"ستی کف" ی فرمانده له کاتیکدا که ده سستی "موسا" ی کرتبوو وتی: هه موتان گواهی نه وه دهن که موسا به چ شیوه یه ک بونایه تی خوی له م جهنگدا سه لماند و گوه مری فرمانده یی خویی پینیشان داین، له بهر نه وهش موسا شایسته ی نه وه یه بکریته فرمانده ی نه م له شکره، هه ره بهر نه وهش نه و له جیگه ی خومدا

نون وتی: بهراستی سهربازیکی زور جدی و سهختگیر بوو.

موسا وتی: به لّام من ناتوانم لایه نگری پهفتاره کانی بکه، بهراستی ئه و ئاژهلکی زبرده ست بوو که تهنها چند ههنگاوێک پیش خوی دهبینی.

نون وتى: ئەگەر تۆش پۇژىك لەپۇژان وەك ئەو بېيتە فەرماندە لەوانىيە كەسانى ترەمان ھەلسەنگاندىيان بۇ رەفتارەكانى تۆش ھەيىت.

موسا وتى: ئەي "نون" ئەو قەسەيەى تۆ كىردى تەنھا كەسكى دەتوانىت بېيىنىتە زمان كە خۇى پۇژىك لەپۇژان فەرماندە بوبىت، ئەرى پىم بلى ئايا تۆ لەولاتى "هاتى" دا فەرماندە بوبىت؟ ... "نون" لەوكاتەدا تەنھا يىدەنگى ھەلېزارد.

320

پەرستگاكانيان ۋەك تەۋىلەيەك بەكار دەھىنا ۋ لەھەمان ئەۋ شوئىنەدا ئەسپەكانيان تىدا دەبەستەۋە.

شەۋىكىيان "نون" ى نۆكەرى موسا سەراسىمە لەخەۋ ھەستا ۋ بەترس ۋ تۆقانىكەۋە "موسا" ى لەخەۋ ھەستاند ۋ پىتى وت: خەۋىكى سەيرم بىنى. موسا وتى: چ خەۋىكت بىنى؟

نون وتى: لەخەۋمدا "ئىرگەباين" پادشاى ۋلاتى "كوش" بەرئانى ئەۋ ۋلاتەى دەۋت، ئەى ژنانى "كوش" بگرين لەبەرئەۋەى ئىۋە لەم ساتە بەدەۋاۋە خوداتان نىە، چونكە خوداكانى ئىۋەيان لەناۋ برد ۋ پەرستگانىشيان كىردوۋە بە گەۋرى ئەسپەكانيان، ئەى ژنانى كوش بگرين، چونكە فىرەۋن لەپىتى ھىزى سەربازىيەكانىيەۋە دەستى بەسەر تەۋاۋى دار ۋ نەدارى ئىۋەدا گىرتوۋە. ئىۋە لەمپۇدا لەھەر پۇرئىكى تر زەبوتىر ۋ بىدەستەلات تر ۋ كەمدەستىر، بۇيە لەمەۋدوا بۇ دابىن كىردنى بىژىۋى ژيانقان دەستى سوال بۇ خەلكى دىرژ دەكەن. دواى ئەۋە لەموساى پرسى، بۇچونى تۆ لەبارەى ئەم خەۋم چىە.

موسا وتى: ئەۋ خودايانەى كە بەۋشىۋەيە بىدەستەلات بن ۋ بەتەنھا لىدانىك لەناۋ بچن، باشتىر ۋايە ھەر لەناۋ بچن. ھەموۋ ئەم جۆرە گوتانە پوچ ۋ بىبىنەمان بۇ نمونە "خوداى بەردىن! خوداى زىپرەن! خوداى زىۋىنى! بىگيان". ئىستاش ئاسودە بخەۋە بۇئەۋەى خەۋىكى باشتىر بىبىنى! بەلام "نون" بەكونجكاۋىيەكەۋە لىۋى پرسى: تۆ دىلگىرانى لەناۋچونى ئەم خودايانە نىت؟

موسا وتى: ئەم پەيكەرە بەردىن ۋ بىگيانانە ھەر لەسەرەتاۋە دەستەپاچە ۋ لەناۋچوۋ بون، ئەۋ خودايەى كە بەدەستى مەۋۇ دىروست دەكرىت خودا نىە. نون وتى: كەۋاتە ئەۋانەى بەدەستى ھىزى سەربازى مىسر لەناۋ چون خودا نەبون؟

موسا وتى: يەككە لەتايىبە تەمەندىيەكانى خودا ئەۋەيە كە ھىچ كەسىك ناتوانىت چاۋى پىتى بكەۋىت، بەلام ھەموۋ ئەۋ خودايانە دەبىنران.

نون وتی: تۆ که بهوشیوهیه ییروباوهپی خۆت لهبارهی خوداكانهوه دهخهیته
بوو، چ بهلگهیهکت بۆ سهلماندنی ئەم گوتانهت بهدهستهوه؟

موسا وتی: بهلگهه ئهوهیه که دهتوانم بخوینم و بنوسم و کتیبه کۆنهکانیش
دهخوینمهوه، و زۆر شتیش لهو کتیبانهوه فیربوم.

دواي زالبونی لهشکری میسر بهسەر ولاتی "کوش" دا بهفرمانی فرمانده
تهواوی ژنه رهشپێستهکانیان کۆکردهوه و بهسەر سهربازهکاندا دابهشیان کردن
بۆئهوێ بهناونیشانی پاداشتی که بهرامبهر ئهک و ماندوبونیان پێیان بهخشن و
دواي ئهوه وهک کهنیزهیهک بیانفرۆشن. سههرتا فرمانده هزار ژنی لی ههلبژاردن
بۆئهوێ بهناونیشانی دهستکهوتی جهنگ بینیریت بۆ فیرعهون. فرماندهی هیزی
نێردراوی میسر کچی پادشای کوش بهناوی "ئیرگا" ی نارد بۆمالی "موسا" بۆئهو
لهوماله دا خزمهتی موسا بکات. هاسهری "ئیرگا" چهند سائیک لهوهوپیشت کۆچی
دواي کردبوو و "ئیرگا" تاکه پاشماوهی خیزانی پادشای کوش لهقهلم دهدرا که
زیندو بیت و ئیستاش بهدیلی گیراوه و وهک کهنیزهیهک پێشکهشی موسا کراوه.
موسا سههرتا ههزی نهکرد ئهو ژنه لهلای خۆی بهیلتیهوه و داواي لهفرمانده کرد
کچی پادشا بهخشیت بهکهسیکی تر.

فرمانده به "موسا" ی وت: ئەگەر "ئیرگا" ببهخشم بهههکهسیکی تر یهکسهه
دهیبات بۆ بازار و وهک کهنیزهیهک دهیفرۆشیت و منیش ههز ناکهه بهوشیوهیه
مامهلهی لهگهڵدا بکریت.

"موسا" ش ناچاربوو "ئیرگا" وهک کهنیزهیهک لهلای خۆی بهیلتیهوه، "ئیرگا" ش
ژنیکی هۆشیار و چوست و چالاک بوو و زۆر زوو توانی زال بیت بهسههکاروباری
مالی موسادا، ههروهها ههولێ ئهوهشی دا سهههههی موسا بهلای خۆیدا راکیشتیت،
بێناکا لهوهی دلی موسا ناشقی کهسیکی تر بووه و زۆر گرنگی به "ئیرگا" نهدهدا.
بگهه موسا نامادهش نهبوو قسه لهگهه "ئیرگا" دا بکات، سههههههی ئهوهش
نهیدهتوانی بهزمانی کوش بدوین. کاتیک "ئیرگا" دلساردی و گرنگی نههانی موسا
بینی خوشهویستهکهی گۆرا بهرق و کینه، دواي ئهوه ههولێ لهناوبردنی موسای
دهدا و بهداواي ههلیکدا دهگههرا که پلانهکهی خۆی تیدا نهجام بدات، تا شهویکیان

موسا ۋەك ھەر شەۋىكى تر پۇشت بۇ ژورى خەوتنەكەى بۇئەۋەى بخەۋىت و"ئىرگا"ش بەچەقۇيەكەۋە خۇى كرد بەژورەكەيدا و بەلاسەرىيەۋە پاۋەستا بىنى خەۋى لىكەۋتوۋە. لەۋكاتەدا موسا ھەستى كرد شتىك لەتەنىشتىيەۋە دەجولئىتەۋە، بۇيە بەخىرايىيەكى چاۋەپواننەكراۋ پاۋەپرى و نوكى چەقۇكەى"ئىرگا"شانى موسا برىنداركر، موسا ھاۋارى كرد و"نون"ى نۇكەرى بەسەر لىشاۋايەكەۋە خۇى گەياندە لاي و بىنى موسا شەپ لەگەل"ئىرگا"دا دەكات. "نون"يەكسەر مەچەكى"ئىرگا"ى گرت و چەقۇكەى لەدەستى سەند، ئەۋ ژنەش بالايەكى كەتە و ئىسقانىكى ئەستور و بەتواناي ھەبوو، بۇيە بەۋ ئاسانىيە خۇى نەدەدا بەدەستەۋە، ئەۋ ژنەش بەدەست و لەقە و گاز ھەۋلىدەدا خۇى لەدەستى پزگار بكات، بەلام"نون" ئىرگاي دا بەزەۋيدا و بەموسا وت: پەتىك بەيئە بۇئەۋەى ئەم ژنەى پىي بېستىنەۋە. دەستى كچى پادشايان بەستەۋە و"موسا" چىرايەكى ھىنا و"نون"يش شانى برىندارى موسا بەست و تى: بەدلىنبايىيەۋە ئەم ژنە نيازى كوشتنى تۇى ھەبوۋە، لەبەرئەۋە دەبىت بىكوژىن.

موسا وتى: نايىت بەھەلەشەيى برىار بدەين، ئىستا كە زىندوم. نۇكەرەكەى پىي وت: تۇ بىھودە كوشتنى ئەم ژنە دوا دەخەيت، ئەم ژنە زۇر ھەپەشە ئامىز و ترسناكە، ئەگەر كەمىك درەنگتر پاۋەپرىايەيت بەدلىنبايىيەۋە ئىستا لەژياندا نەماۋىت.

موسا وتى: دەبىت بۇساتىك خۇمان لەجىي ئەۋدا دابنىن، ئەۋە ھەمان ئەۋ ھىرشە بوو كە من بە"ستى كف"م وت بۇچى پىش كوشتنى باۋكى ئەم كچە خۇى ناخاتە جىي ئەۋ.

ئەۋ كچە بەھىچ شىۋەيەك لەگفتوگۇكانى ئەۋان تىنەدەگەشت و نۇكەرەكەى"موسا"ش زمانى"كوش"ى نەدەزانى.

موسا وتى: ئەم كچە ۋا لىكى دەداتەۋە كە ئىمە بكوژى باۋك و براكانى ئەۋىن، لەكاتىكدا"سوكر موسا"و"ستى كف"پادشا و كوپرەكانى كوشت و منىش گلەيى ئەۋ پەفتارەم لىكرىن. دواى ئەۋە چەقۇى كچەكەى ھەلگرت و پەتەكەى دەستى پىي

بېرى و بەر ژنەى وت لىرە بېروات. "ئىرگا" بۆماوئەك بەدودلى ماىەو، دواى ئەو
لەناكاو بەپەلە لەو ژورە پۇشتە دەرەو.

بەم پەقتارەى تېپوانىنى "نون" ى لەبەرامبەر خۇيدا گۆپى، بەلام بەرکەش
گۆپانكارى بەسەر پەقتارەكانىدا نەھاتبوو. موسا لە "نون" ى پرسى: من چىژ
لەسانەى ژيانى تۆ وەرەگرم، پېژنېكى زۇرىشت لىدەگرم.

پۇژىكىان "نون" لەبەردەم كىيۇكى بەرزدا لەموساى پرسى: ئەگەر بەسەر ئەم
شاخەدا سەرکەوين و بېرۆينە ترۇپكى ئەم كىو، دەتوانىن لەسەر ترۇپكى ئەم
شاخەو تەماشاي مىسر بکەين.

موسا وتى: با سەرکەوين و تاقى بکەينەو.

لەحالى سەرکەوتندا بوو نۆكەرەكەى دەستى گرت. موسا زۆر جدى بوو، وەك
مىسرىەكان ئەفسانە پەرست نەبوو، بەلام نون زۆر ئەفسانە پەرست بوو، بۆ ھەموو
جولە و شتېك ئەفسانەيەكى بۆ دەخولقاند، ئەو دەيوت: دەيىت ھەموو كەسېك سود
لە دوو ناو وەرگرت. يەكئيان ناوى خۇى كە ھەموو كەسېك بەوناو بانگى دەكەن
و ئەويتريان ناويكى نەينى بىت كە ھېچ كەسېك نايىت بەر ناوەى بزانيىت. چونكە
ھەرکەسېك ئاگادارى ناوى نەينى ھەر كەسېك بىت بەدلىيايىو پۇژىك دىت ھەولى
كوشتنى دەدات. ئەمە نمونەيەك بوو لەئەفسانە پەرستىەكانى "نون" ئەوەى بۆ
موسا باسكرد كە پىشتەر پەپرەوى لەخودايەك كردووە كە ناوى "بعل" بوو،
"بعل" نىوەى جەستەى وەك جەستەى ژن بوو و نىوەكەى ترى وەك گيانەومرېكى
بالدار بوو.

موسا وتى: ئەو تايپەتەندىەكانى پەيكەرى "ئەبولھول"ە كە پۇژانىك يەكېك بوو
لەخودايانى مىسر، بەلام ئەمپۇ چىتر لەناو چوو.

سەرەپراى ئەوەى "موسا و نون" ھەوليان دا ھېچ كەسېك ئاگادارى
بەسەرھاتى "ئىرگا" نەبىت، بەلام بۇچى لەناكاو "ئىرگا" ھەموو خەلكى بەلكو
خودى "سوكر موسا" ى لەم پوداوہ ئاگاداركردووە، بەراستى زۆر سەيرە.

"سوكر موسا" لە "موسا" ى پرسى: نايە راستە كە "ئىرگا" پەلامارى داويت؟

موسا وتى: بەلى.

"سوكر موسا" وتى: كەۋاتە دەيىت "ئىرگا" بكوژرئىت.

موسا وتى: من بەخشىم و نامەۋىت بكوژرئىت.

فەرماندە وتى: بەدلىنئىيايىيەۋە ئەگەر ئەم ئۇنە نەكوژرئىت ئەۋا ئەۋ تۇ دەكوژرئىت...
سوكر موسا كچى پادشاي نارد بۇمالى "هتپ رە" ئى فەرماندەۋى پابردوۋ بۇئەۋەۋى
ئەم ئاۋاۋەيە لەنئىۋانىيەندە لەناۋ ببات. "هتپ رە" ش كە بەردەۋام دەيخواردەۋە،
لەبەرئەۋەۋى سەرخۇش بوۋ داۋاۋى لە "ئىرگا" كىرد لەگەلئىدا پابوژرئىت و "ئىرگا" ش
داۋاكەۋى پەت دەكاتەۋە، "هتپ رە" ش لئى توپە دەيىت و بەچەقۇيەك پەلامارى
دەدات و دەيكوژرئىت. داۋى كوشتنى ئەۋ ئۇنە "هتپ رە" ئى فەرماندەۋى كۆن ترسى لى
نىشت و بەسەربازەكانى دەۋت لەكاتى شەۋدا لاشەكەۋى بەخاك بسپىرن. بەيەنى
هەمان ئەۋ شەۋە پەشپىستەكانى "كوش" ئاگادارى بون كە كچى پادشايان
كوشتوۋە، بۇيە ھەۋلى تۇلە سەندەنەۋەيان دەدا. سوكەر موسا بۇ ۋورژانى توپەۋى
پەشپىستەكان لەيەك پۇژدا ھەزار پىۋاۋى لىكوشتن. "هتپ رە" ھەۋلى دا تاۋانەكە
بخاتە ئەستۇۋى "موسا". بەردەۋام كەسانى تىرى دىرى "موسا" ھان دەدا، تا ئەۋكاتەۋى
كارگەشتە ئاستىك كە لەناۋ ھەموۋ ئەفسەرەكاندا وتى: باشتر وايە "موسا" لەناۋ
بەيەن.

"نون" بەرپەكەۋت لەۋكاتەدا لەۋ نىزىكانەدابوۋ و گوۋى لەقسەكانى "هتپ رە" بوۋ،
داۋى ئەۋە جوان گوۋى لىگرت بۇئەۋەۋى بزانئىت باسى چى دەكات: ئەگەر
موسا "ئىرگا" ئى لەمالى دەرئەكرەدايە، ئەۋا من لەكاتى مەستىدا نەمدەكوشت، كەۋاتە
تاۋانبارى يەكەم لەكوشتنى "ئىرگا" دا موسايە "نون" كە ئاگادارى ئەۋ بەسەرھاتە
بوۋ دەيزانى "هتپ رە" دىۋىان لەگەلدا دەكات، بەتايبەت ئەۋەۋى دۇبارە و دۇپات
دەكرەۋە: ئەگەر موسا بكوژرئىن، ھەموۋمان ئاسودە خەيال دەيىن، "نون" بەيىستىنى
ئەم گوتانە زۇر دىلگران بوۋ، بۇيە پۇشت موساۋى لەمەموۋ شتىك ئاگادار كىردەۋە؟

موسا وتى: ئەۋ كەسەۋى ئەم قسانەۋى بۇ گىپراۋىتەتەۋە بەدلىنئىيايىيەۋە ويىستويەتى
من دىرى "هتپ رە" بوۋورژىنئىت لەبەرئەۋە نايىت باۋەر بەم جۇرە قسانە بكەيت.
نۆكەرەكەۋى "موسا" ش وتى: كەۋاتە تۇ پىم دەلئىت چىتر نايىت مەتەنە بەگوۋىكانم
بكەم، ئەۋەۋى بۇم گىپراۋىتەۋە بەگوۋىكانى خۇم بىيىستىم.

موسا وتی: ناتوانم باومې بهو قسانه بکه م.

نون وتی: نهو همولی کوشتنی تو دودات، تو دهیئت دهسپیشخه ری بکه یت.

موسا وتی: ناموینت له مباره یه وه گویم له هیچ شتیکی تر بیټ.

"نون" دواى نه وه هیچی نه وت، به لام شهو و پوژ "هتپ ره" ی خستبووه ژیری چاودیریه وه، بوته وه ی بزانیټ له چ کات و له چ شوینیټکا نیشته جییه و له چ کاتیټکا دهگپرته وه بومالی خو ی و له چ کاتیټکا دیته دهره وه. دواى چهن د پوژیک نیټشگری "نون" په یی بهو برد "هتپ ره" شهو درهنگانیټ دهگپرته وه بو مال و کاتیټکیش دهگپرته وه زور مه ست و شل و شوله که ناتوانیټ له سر پی خو ی پراوه ستیټ. نوکهره که ی موسا "نون" چاوه پیی کرد تا "هتپ ره" له ته نیشتیه وه تیپه ری و چه قو به ده ست له دوا یه وه که وت په ری و به دواى هلیټکا دهگپرا که له گو شه یه کی چوټا له نا کاو سودی له چوټ و هو لی ناوچه که وهرگرت و چه قو که ی خسته سهرملی "هتپ ره" و به ده ست که ی تری به توندی ده می گرت و به هه موو توانایه کی فشاری خسته سر چه قو که ی و شاره کی خوینی ملی "هتپ ره" ی بری، دواى نه وه "نون" ده ست به رداری بوو، به یانی هه مان نهو شه وه جه سته ی خوینیټی "هتپ ره" یان دوزیه وه و وایان زانی که په شیپسته کان له به رامبر نهو تاوانانه ی که هیزی سهر بازیه کانیان له به رامبر خه لکه که یاندا نه نجامیان داوه توټه ی خو یان کردو ته وه به هو ی نه م بیرکردنه وه هه لیه یانه وه بکوژی سهرکی ون بوو. "سوکر موسا" ی فرمانده سهره تا گومانی له "نون" ی نوکهری موسا نه بوو، بگره له مباره یه شه وه ناوی نه هیټا و وتی: به دلنیاییه وه "هتپ ره" سهرخوش بووه و له گه ل که سیټکا به شه پرهاتوو و له نه نجامی نه م شه پره یاندا نهو به کوشت دراوه. په وشت و په فتاری "هتپ ره" به شیوه یه ک بوو که توانایه کی ته وای به م جوړه نه گه رانه ده به خشی، چونکه نهو له گه ل هیچ که سیټکا نه ده گونجا و دوزمنایه تی و شری له گه ل زوړبه ی نه فسه ره کاندا کردووه،

موسا به باسکردنی نه م خالانه به "نون" ی وت: سهره پای نه وه ش من به کوشتنی "هتپ ره" پازی نیم و کوشتنی نهو به پیچه وانه ی بنه ما و یاساکان ده زانم.

لەمکاتەدا "سوکەر موسا" چەند پرسىيارىكى لەموسا کرد چونکە زياتر گومانى لە موسا ھەبوو و پيى وت: تۆ ئاگادارى کوشتنى "ھتپ رە" نەبویت؟

موسا وتى: لەکويۆه ئاگادارى کوشتنى "ھتپ رە" یم؟

"ھتپ رە" بەجیگرەکەى خوێ وت: من زانیارى ئەوهم پینگەشتووہ کە "ھتپ رە" ھەرەشەى کوشتنى لى کردویت، لەبەرئەوہ ھەر ئەم خالە دەبیئت بکریتە پالئەریک بۆ کوشتنى ئەو.

موسا وتى: کەسانى وەك "ھتپ رە" بەد پەوشت و ناسازگارن و زۆریش باس و ھەرەشە لەم و لەو دەکەن، بەلام بى لەقسە ھیچی تر نیە، لەبەرئەوہى ئەگەر بیویستایە ئەم قسانەى کردارى بکات، بەئاشکرا بۆ خەلکى نەدەگنرایەوہ، لەبەرئەوہ گوتەى کەسانى وەك ئەو بەھەرەشە لیکنادەمەوہ، سەرەرای ئەوہى بەرکەش خوێ بەھاوپیمن نیشان دەدات، ئیستا بەچ شیوہیەك پرسىيارى وام لیدەکەیت؟

سوکەر موسا وتى: ھەمان ئەم ھەلسەنگاندن و ھەلەتیگەشتنە دەتوانیئت ھانى ئەوہت بدات تۆلەى لى بکەیتەوہ.

موسا وتى: تۆ لەھەلسەنگاندنەکانتدا بەھەلەدا چویت، من لەپینان چەند گوتەییەكى پڕوپوچدا ھەولى کوشتنى ھیچ کەسیک نادەم.

سوکەر موسا وتى: بى لەم بابەتى ھەرەشەى، ئەو لەکاتیکدا تۆ لەو شوینانەدا نەبویت باسى چەند بابەتیکی تر کردووە کە من زياتر لەتۆ بەگوماتر دەکات.

پرسىيارى ئەو بابەتەى لیکرد: ئەوہ چ بابەتیگە کە بەو پادەییە بەلاتەوہ گرنگ دیتە بەرچاؤ؟

سوکەر موسا وتى: تەنھا یەك کەس دەتوانیئت بى ھیچ ترسیک "ھتپ رە" بکۆزیت ئەو کەسەش خودى تۆیە، لەبەرئەوہى ناتوانم بەھۆى تاوانى کوشتنى "ھتپ رە" سزات بدەم، لەبەرئەوہى تۆ کوپی فیرەونیت.

موسا وتى: دلنیا بە لەوہى ئەگەر مەبەستیکی وام ھەبوايە ئەوا بەئاشکرا بانگیشتى گۆرەپانى جەنگم دەکرد و بەبەرچاؤ ھەموو سەربازەکانەوہ شەرم

لەڭگەلدا دەكرد، مەن ھېچ دۇنيايەتچەم لەڭگەل" ھتې رە"دا نەبۇرە كە بەو شىۋەيە بەنھىنى ھەۋلى كوشتىنى بىدەم.

سوكەر موسا وتى: ئىستاش كەۋا دەلىت باۋەر پىدەكەم، سەرەپاي ئەۋەش فەرەون پەيامىكى بۇ ناردوم كە پەيۋەست دەكرىت بەتۋە. سوكەر موسا بەمشىۋەيە بۇ پونكرەۋە: فەرەون فەرمانى داۋە گەرەنەۋەت كەمىكى تر دوا بخت و ئەم دورخراۋەيە تۇ كەمىكى تر درىژە بكىشىت. ھۇكارەكەشى خۇت دەزانى؟

موسا وتى: بەلى ھۇكارەكەشى باش دەزانم چىە.

سوكەر موسا وتى: ئەكرىت مەنىش بزانم؟

موسا وتى: پۇژىك دىت بۇ ھەموو ئاشكرا دەيىت، لەئىستادا ئەم نەيىيە بەشاراۋەيى بىننىتەۋە.

سوكەر موسا وتى: فەرەون باسنى شتىكى تىرى كىردۈۋە.

موسا پرسى: ئەۋ شتە چىە؟

سوكەر موسا وتى: فەرەون لەپىژەي دەستكەۋتەكان ناپازىيە و ئەۋەي دۇپات كىردۈۋەتەۋە كە دەستكەۋتەكان دەيىت زۇر لەۋە زىاتىر بىن كە نىردراۋن، بەدلىيايىۋە ئەۋ ئەفسارەنە دەستىان لەۋ سامانە داۋە كە نىردراۋە بۇ فەرەون، لەبەرئەۋە دەيىت قەرەبۇي بەيىنەۋە و بېرىك زىپى تىرى بۇ بىنيرىن!!

موسا وتى: تۇ دەتەۋىت چى بىكەيت؟ خۇ ئىمە ئالتون دروست بىكەين، زىر بەردى كىۋەكان نىە تا بەئاسانى بەدەست بىت.

سوكەر موسا وتى: ۋايە ئىمە تواناي دروستكىردنى زىرمان نىە، بەلام لەۋانەيە ئەم رەشپىستانە بېرىكى تر زىرمان ھەيىت و لەئىمەيان شاردىتەۋە، دەيىت ۋايان لى بىكەين ئالتونە شاردراۋەكانمان پى بىدەن بۇئەۋەي فەرەون لەخۇمان پازى بىكەين.

موسا وتى: مەن بەدلىيايىۋە پىت دەلىم كە ئەم رەشپىستانە زىرمان نىە و ئىمە بىھودە كاتى خۇمان لەئەشكەنچەدانىندا بەفېرۇ دەدەين، دەيىت بىر لەشتىكى تر بىكەيتەۋە، چۈنكە زانىارى ئەۋەم پىگەشتۈۋە كە ئەم رەشپىستانە ھېچ شتىكى

بهادر شك نابهن له بهرنه وهی نه فسه ره میسریه کان هه مویانیان لی سه ندون، بگره دهستیان به سهر کاسه کانیشیاندا گرتووه چ بگات به زیږ و زیو.

سوکر موسا وتی: فیرعه ون له نامه کهیدا پیشنیاریکی تری کردووه.
موسا وتی: چ پیشنیاریک؟

سوکر موسا وتی: فیرعه ون ئاماژهی به وه داوه که له باشوری ولاتی "کوش"، شوینیک که روباری نیل له ویوه هه لده قولیت، سه رچاوهی باشتین زیږی جیهانه، بیستومه که دیواری شاره کانیشیان زیږه! یان پوپوشی زیږه، په یکه ری خوداکانیان سه رتاپا له زیږ دروست کراوه که هه ری که له و په یکه رانه به نه ندازه ی سه د به ردی میسری قورسه.

موسا وتی: بیگومان نه فسانه یه کیان بو فیرعه ون گیراوه ته وه، نه ویش هه مان نه و چیرۆکانه یه که له سه رده می مندالیدا بویان گیراوینه ته وه بۆنه وهی خه ومان لی بکه ویت، به لام فیرعه ون له بیداریدا باوه ری پی کردووه و ده یه ویت بیه وده توشی ده ردی سه ریمان بگات.

سوکر موسا وتی: من هه مان ده ستنوسی فیرعه ون بو ده خوینمه وه بۆنه وهی بزانی به راستیه تی، به رۆن بو کۆتایی باشوری "کوش" و ته وای زیږی نه و شاره باریکه ن و بۆمی بنیږن.

موسا وتی: فیرعه ون ئه م فره مانه ی بو کی ناردووه؟

سوکر موسا وتی: به دلنیا یه وه بو فره مانده ی هیزی سه ربازی نیردراوی میسر.
موسا وتی: که واته ئاشکرایه بۆتوی ناردووه، تو هیزی سه ربازی په وانه ی شوینی مه به ست بکه و هه موو زیږی شاری نه فسانه ی بار بکه و بینیره بو فیرعه ون.
سوکر موسا وتی: من له م پۆشتنه م ده ترسم.

موسا وتی: تانیستا له م شوینه و ئه م ږیگا دورودریژ و کوشنده یه نه ترساوین، ئه م ږیگایه له چاو ږیگای پیشوو زور دريژخایه ن نیه، بۆچی لی ده ترسی؟

سوکر موسا وتی: تا ولاتی کوش ئیمه دورژمنمان له پشته وه نه بووه، به لام له مه و دوا ئه م په شپێستان بچوکتین هه ل ده قۆزنه وه بۆنه وهی تۆله ی خویانمان لی بکه نه وه، ده توان به ئاسانه ترین شیوه تۆله مان لی بکه نه وه و له ناومان بیه ن و توانای

ئەنجامدانى ئەم كارەشيان ھەيە، ئەۋىش بىچرانى پەيۋەندى ئىمەيە لەگەل ۋلاتى مىسردا، ئەۋكات ئىمە دەبىنە دىلى دەستى بىابان ۋ دۋاجارىش لەناۋ دەچىن، ئەۋانىش بەباشى شارەزاي ئەم ناۋچەيەن ۋ زۆرباشىش دەزانن بەچ شىۋەيەك گىرۋدەمان بىكەن، سەرەپاي ئەۋەش فەرمانى فىرعەون نابىت بەۋ شىۋەيە بەمىننىتەۋە دەبىت شتىك بىكەين.

موسا ۋتى: پىۋىست ناكات تۆ ۋ تەۋاۋى لەشكرەكە بېرۆن بۆ ئەۋ شارە ئەفسانەيە، دەتۋانى بىرىكىان لى بىنرىت بۆ ئەۋ شارە بۆئەۋى ھەم فەرمانەكانى فىرعەون جىبەجى بىكرىت، ھەم خۆت دۋچارى ئەۋ ھەرەشەيە نەكەيت.

سۈكەر موسا ۋتى: سالتوت لى بىت، بەھىچ شىۋەيەك بىرم لەم پلانە نەكردبۈۋە، بەپراستى بىرۈكەيەكى زۆر باشە، مەن كۆمەلىكى پىرچەك بەچەند كەسكى ھەلبىژاردەيان دەسپىرم بۆئەۋى بېرۆن بۆ ئەۋى، لەبەرئەۋى تۆ لەھەموو پۈيەكەۋە كەسكى شايسىتەي، فەرماندەيى شارى زىپ بەتۆ دەسپىرم.

موسا ماۋەيەك بىرى لىكردەۋە ۋ ۋتى: ئەگەر مەن ئەم پىشنىارەم بۆ نەكردايەيت ئەۋكات تۆ دەتۋانى چى بىكەيت، ئايا بىرت لەم بابەتە كىرەبۈيەۋە؟

سۈكەر موسا يەكسەر ۋتى: بەلى، ھەمان ئەۋ پىشنىارەي تۆ كىرت پىش تۆ بىرم لىكردبۈۋە، بەلام نەتۋانى بەۋ ئاسانىيە دەريپىرم، تۆ فەرمانت پى كراۋە بېرۋىت بۆ شارى، زىپ، ئەمەيان خواست ۋ فەرمانى مەن نىيە.

موسا ۋتى: ئەگەر خواست ۋ فەرمانى تۆ نىيە، خواست فەرمانى كىيە؟

سۈكەر موسا ۋتى: ئەۋە خواست ۋ فەرمانى فىرعەونە، دۋاي ئەۋە موسا تىگەشت تەۋاۋى ئەۋ نامە ۋ زىپ ۋ شارى ئەفسانەيە تەنھا بىيانۋىيەكە بۆ دۈرخستەۋى ئەۋ لەمىسر، بۆيە ناچاربۈۋ پەسەندى بىكات.

موسا دەيزانى كە فىرعەون نايەۋىت بىگەپتەۋە بۆ پايتەخت، ئەمەش چەند سالىك درىژە دەكىشىت، لەۋانەشە ھەرگىز نەگەپتەۋە. بۆيە ۋتى: دەمزانى كە فىرعەون بەۋ پادەيەش سادە ۋ بىمىشك نىيە كە نەتۋانىت جىياۋازى نىۋان شارى ئەفسانە ۋ ۋلاتىكى پراستەقىنە لەيەك جىيا بىكاتەۋە، ئەۋ ژىرانە ۋ بەبەرنامە ئەۋ

نامه‌یه‌ی ناردووه بۆئوه‌ی من لهو دۆله‌دا بهیلتیه‌وه، شاری زێر جگه له ئه‌فسانه و خه‌یال هیچ شتیکی تر نه‌یه.

سوکه‌ر موسا وتی: وانیه، سه‌ردانی هه‌ریه‌ك لهو ئه‌فسارانه بکه که زانیاری و ئه‌زمونیان لهو باره‌یه‌وه هه‌یه، ده‌بینی پیت ده‌لێن که شاریکی ئاوا له‌پراستیدا بونی هه‌یه، ئیستا ئاماده‌یت هه‌ولێ دۆزینه‌وه‌ی بده‌یت؟

موسا وتی: ناچارم به‌ئاوێشانی فه‌رمانده و سه‌ربازێك فه‌رمانی فه‌رمانده جێبه‌جێ بکه‌م، به‌لام ده‌زانم که من به‌دوای شاریکی ئه‌فسانه‌یی‌دا ده‌نێرن.

سوکه‌ر موسا وتی: هه‌رچه‌نێك سه‌رباز که خۆت ده‌توێت به‌هه‌موو پێداوێستیه‌که‌وه هه‌لبژێره و پێگای ئه‌و شاره بگره‌ به‌ر.

موسا له‌پیش ئه‌و که‌سانه‌ی هه‌لبژێاردبون پێگای شاری ئه‌فسانه‌ی گرت‌ه‌به‌ر و له‌ئه‌نجامدا مه‌ودای له‌گه‌ڵ سه‌ربازه‌کاندا که‌م بویه‌وه. درێژی پێگا، پێژه‌ی که‌می سه‌ربازه‌کان، ئامانجیکی نادیار هه‌موو ئه‌مانه بووه‌ هۆی ئه‌وه‌ی موسا و سه‌ربازه‌کان زیاتر خوو به‌یه‌کتیه‌وه بگرن و موسا بگره‌ گوێی له‌گالته‌ی سه‌ربازه‌کانیش ده‌گرت که زۆر په‌چاوێ هه‌ندێك بابته‌ی شاراو و ناسکیشان نه‌ده‌کرد، سه‌ره‌پای ئه‌وه‌ی ئه‌م تێکه‌ڵ بونه‌ی که‌می بکه‌یه‌وه سه‌خت بوو، به‌لام موسا ده‌بوو دانی به‌خۆیدا بگرتایه.

"نون" له‌سه‌ره‌تای پێکردنیاندا وتی: گه‌وره‌م، ئایا ئاگاداری ئه‌وه‌یت که ده‌پۆین بۆ ئه‌وپه‌ری جیهان، و ده‌بینی که له‌و شوێنه نه‌ کو‌تایی جیهان و نه‌ ئه‌و ئاگره‌ی که بۆیان گیراویته‌وه، ده‌بینی.

دوای ئه‌وه نون لێی پرسی: لیره‌وه تا ئه‌و شوێنه‌ی مه‌به‌ستمانه چه‌نێك پێگایه؟ موسا وتی: ده‌قاده‌ق نازانم، به‌لام به‌پێی گوته‌ی "سوکه‌ر موسا" بۆم ده‌رکه‌وت به‌لایه‌نی که‌م سه‌د پۆژ پێگایه.

"نون" وتی: ئه‌گه‌ر دوای ئه‌و هه‌موو پۆژه شاری زێرمان نه‌دۆزیه‌وه چی بکه‌ین. موسا وتی: ده‌گه‌ڕێینه‌وه.

نون دوباره لێی پرسی: ئه‌گه‌ر شاری زێرمان دۆزییه‌وه چی بکه‌ین.

موسا وتی: دوباره دهگه پئینه وه و ههوالی دۆزینه وهی شارى زیڤرى پى رادهگه یه نین.

نون لیى پرسى: ئایا ئیمه شارى زیڤر داگیر ناکهین؟

موسا وتی: ئیمه داگیر کهر نین، ته نهها فرهمانیان پئیداوین شارى زیڤریان بۆ بدۆزینه وه. سه ره پای ئه وهش "سوکه ر" یش ناتوانیت پارچه یه که لهو زیڤرانه ئه گهر له راستیدا زیڤرى تیدا بیئت بۆخوی خه لگرت، چونکه له محاله ته دا یارى به سه رى خوی ده کات، فیره ونیش له مباره یه بچوکتین لیبور دنى نیه.

نون دوباره لیى پرسى: له وانه شه پښاکه مان ون بکهین.

موسا وتی: ئیمه هه رگیز پښاکا ون ناکهین، له به ره وهی پوبارى نیل باشتین پیه ره مانه، ئیمه به ره و سه رچا وهی نیل ده پۆین.

په یوه ندی نیوان "نون و موسا" به درێژای ئه م پښاکه یه تا ده هات به هیژتر ده بوو و گفتوگۆیه کی زۆر له نیوانیاندا ئالوگۆڤی پیکرا. نون پښتر بگه ره وشه ی نه خیر یان به لئى نه ده هینا یه زمان، له پندا هه ولیدا چه ند وشه یه که له زمانى په چه له کی خوی فیڤرى موسا بکات. موسا به دوباره کردنه وهی ئه و وشانه وتی: ئه م وشانه زۆر له زمانى می سه ریه وه نزیکه، دیاره ئه م دوو زمانه بنه چه یه کی هاو به شیان هه یه. کاتی که گه شتته ناوچه کو یستانیه کان بینى گالی سه که وان به تر سه وه ته ماشای ترۆپکی شاخ ده کات.

موسا لیى پرسى: مه گه ر تۆ له کیو ده تر سیت؟

نون وه لآمى دایه وه: من له کیو نا ترسم، به لکو له "بعل" ده ترسم.

موسا وتی: "بعل" چ په یوه ندییه کی به کیوه وه هه یه؟

نون وه لآمى دایه وه: "بعل" له گه ل مندا له کانیدا هه می شه له ترۆپکی کیوه کاندای ژیان به سه ر ده بات.

موسا زه رده خه نه یه کی کرد و وتی: ناتوانم باوه ر به م قسه یه بکه م، بۆچی کاتی که له ده شتدایت، به و راده یه له "بعل" نا تر سیت.

نون وتی: له ده شتیشدا له "بعل" و مندا له کانى ده ترسم، به لآم له نزیک کیوه کانه وه زیاتر لیى ده ترسم.

موسا وتى: تۆلەچ شويىنىڭدا دەريايىت؟

نون وتى: شويىن لەدايك بونم دەشتىكى فراوانە بەناوى "كەنعان"

موسا وتى: ئەم ناوہ بەلاموہ زۆر ئاشنايە... دواى ئەوہ لىيى پرسى: تۆ

ئاگادارى داىك و باوك و بابوپىرائنتى، باسى ئەوانم بۇ بىكە!

نون وتى: ھەموو كەسىڭ باپىرەم باش دەناسىت، "ئىبراھىم" ھەلبەت ھىچ كەسىڭ

نازانىت لەچ سەردەمىڭدا ژياوہ، لەوانەيە كاتىڭ ژياوہ كە مىسریش بونى نەبويىت.

موسا وتى: ئىمەش ھاوشىوہى ناوى "ئىبراھىم" مان ھەيە كە بە "ئاورام" بانگى

دەكەين.

نون وتى: ئەم ناوہش ھى ئىمەيە، مىسرىەكان بى لەم ناوہ ھەندىڭ شتى تريان

لەئىمەوہ وەرگرتوہ، "كەنعان" ولاتىكى كۆنە و شتگەلىكى زۆرى بەمىسر

بەخشيوہ. كاتىڭ "نون" باسى بابوپىرائنى بۇ موسا دەكرد ئەفسانەيەكى زۆرىشى

ئاويتەى گوتارەكانى كوردبوو، بەلام لەكۆتايى "موسا" والە "نون" تىگەشت كە

بابوپىرائنى "نون" ى نۆكەرى بەواتا يەكەم باپىر و دووہم باپىرى خىلە

سەرتايىيەكانى كەنعان "ئىبراھىم" بووہ كە بەزمانى مىسرى بە "ئاورام" بانگى دەكەن

ھەروہا سەرۇكايتى ئەو خىلەشى لەئەستۇدا بووہ، دواى ئەو "ئسحاق" ى

كوپى "ئىبراھىم" بووہتە جىنشىنى بناوكى، ھەلبەت "نون" "ئسحاق" ى

بە "پترھاگ" بانگ دەكرد، دواى ئەويش "يەعقوب" بو بەجىنشىنى كە ئەويش

بەزمانى "كەنعان" ى ئەو سەردەمە بە "ياكوب" بانگيان دەكرد، سەرەپراى ئەم ناوہش

ناويكى ترى ھەبوو بە ناوى "يس رايىل"، "نون" بەو شيوہيە بۇ موساى باسكرد

كە "يەقوب" كوپىكى جوانى بەناوى "يوسف" و چەند كوپىكى ترى ھەبووہ.

كاتىڭ كۆتايى بەو داستانەى "نون" ھات، موسا لىيى پرسى: ئەگەر بەھەلەدا

نەچوبم "يەقوب" دوانزە كوپى ھەبووہ و ھەريەك لەكوپەكانى سەرۇكايتى

خىلىڭيان لەئەستۇ گرتبوو و دوانزە خىلەكەى ئيسرائىل لەمانوہ سەرچاوہ

دەگرن؟

نون وتى: زۆرباش لەمەبەستم تىگەشتى.

دواى ئەوہ موسا لىيى پرسى: تۆ سەر بەكام يەك لەم خىلەيت؟

نون وتی: بۆچی ئەم پرسسیارەم لێ دەکەیت؟

موسا وتی: لەبەرئەوێ خۆشم سەر بەیەکیک لەم دوانزە خێلەم.

نون وتی: لەبەرئەوێ تۆش سەر بەم خێلانەیت پێت دەلێم کە سەر بە چ خێلێک لەم خێلانەم، من سەر بە خێلی "لوی" م.

"موسا"ش وتی: من سەر بە خێلێکم کە لەلاتی "کوش" دا نیشتەجێ بون و سەر بەم خێلانەن، بەلێ من سەر بە خێلی "کوش" م. دواى ئەو موسا دەستی بۆ پوباری "نیل" ڕاکێشا و وتی: تەماشاکە پوباری نیل لەم ناوچەیدا پەنگی شین باوە، بەلام گۆپاوە بە پوباریکی زۆر بچوک و زیاتر لەچەم و جۆگەلەیهک دەچێت تا پوباریکی گەورە. ئەم ناوچەیه کوێستانیە و ناتوانین بەگالیسکەکانمانەوه لەوێهە تیپەپرین، بۆیە دەبێت گالیسکەکانمان لیترەدا بەجێ بهێڵین و بەئەسپەکانمان ئەم پینگایە بگرینە بەر. ئەو پینگایەى ئەوان گرتبویانە بەر دۆلیک بوو کە لەکەنار پوباری "نیلە" تا تروپکی شاخەکان بەبەرگیکی سەوز داپۆشراو بوو.

نون وتی: ەک بلیی فەرشیکی سەوزیان لەسەر تاپای ئەم ناوچەیدا ڕاخشتیبت. لەو ناوچەیدا شەوانی زۆر سارد دەبوو و خەلکەکەى ناچار دەبوون ئاگر بکەنەوه. سەیر لەویدا بوو کە هیچ گیانەوهرێک سێ لێ نەدەکردنەوه و زۆر بەئاسایی لێیان نزیک دەبونەوه و مەیمونەکانیش شەو و پۆژ لەچواردەوریاندا بون و گیانەوهرەکانی تریش لەسەر تاوێرە بەردێک ڕادەکشان و سەرقالی تەماشاکردنی پێبوارەکان بون. یەکیک لەخۆشگوزەرانى سەربازەکان ئەو کاتانە بوو کە کەرەکان دەستیان بەسەر سەر دەکرد، دواى تەواو بونی ئەو سەر سەرە گیاندارەکانی تر ھەریەک بەشیوھێ تاییبەتی خوێان دەستیان دەکرد بەھەراوھوریا، پۆژیکیان لەپینگایەکدا سمی ئەسپەکەى "موسا" چەقیە ناو کونیک و بووبەھۆی شکاندنی مەچەکی ئەسپەکەى، چیتەر دواى ئەو ئەسپەکەى نەیدەتوانی پێ بکات، دواى ئەو لەنیو خوێاندا گفتوگۆیان بوو و دەیانوت ئەگەر لیترە بەجێ بهێڵین شیترەکان چواردەوری دەگرن و پارچە پارچەى دەکەن، "موسا"ش حەزى نەدەکرد شیترەکان ئەسپەکەى پارچە پارچە بکەن، بۆیە ئەوێ بەباش زانى بیکوژیت بۆئەوێ لەو ئازارە پزگاری بکات.

موسا بەيەككە لەسەربازەكانى وت: تۆ بەشيۋەيەك بىكوژە كە ھەست بەھىچ ئازاريك نەكات.

ئەو پۆژەي ئەسپەكەيان كوشت "نون" دارىكى پيشانى "موسا" دا و وتى: ئەمپۆ چل و نۆيەمىن پۆژى رىكردنمانە.

موسا پرسى: بەچ شيۋەيەك بەوردى ئاگادارى ئەوھىت كە چەندەمىن پۆژى كۆچمانە؟

"نون" يش دارەكەي دەستى پىنىشاندا كە ھەموو پۆژىك ھىلىكى پىدا دەھىنا، كە چل و نۆ ھىلى پىدا ھىنرابوو. "نون ھەموو بەرەبەيانىك پىش ئەوھى بەرىكەون ھىلىكى تازەي پىدا دەھىنا.

لەمكاتەدا داستانى سەرچاۋەي روبرارى "نىل" دەمە و دەم بەنىۋ سەربازەكاندا گواسترايەو، چونكە روبرارى "نىل" لەھەر ناۋچەيەكدا بەشيۋەيەك لەشيۋەكان بەنىۋ كىو و دەشتەكاندا تىدەپەرىت. لەنىۋ ھەموو بەسەرھاتەكاندا تەنھا بەسەرھاتىكىيان لەنىۋ سەربازەكاندا رەواجى ھەبوو ئەويش ئەو بەسەرھاتەيان بوو كە ھەركەسىك بېرۇشتايە بەدەواي دۆزىنەوھى سەرچاۋەي روبرارى "نىل" دا ھەرگىز نەگەرپراۋەتەو. لەھەمان ئەو كاتەدا ھەم ئەوان گەشتە تروپكى شاخىك و تەماشاي تىشكىكى ئەرخەوانيان دەكرد.

نون وتى: موسا تەماشاي ئەوى بكة ئەو شوپنە بەدلىيايەو كۇتايى جىھانە، ئەو ھەمان ئەو ئاگرەيە كە وتم سوتىنەرە، ئىتر لىرە بەدواۋە دەگەرپىمەو ھەنگاۋىك بەرەپىش نانيم.

موسا لىتى تۈرە بوو و بەسەرىدا ھاۋارى كرد و وتى: نامەۋىت ئەركىك كە پىم سىپىدراۋە بەھۋى ئەفسانە پەرسىتەكانى تۈۋە بەنىۋەچلى بەجى بەنىلم، تۆ كەسىكى ئەندىشە پەرسىتى و والىكى دەدەيتەو و كە لىرەدا چىتر كۇتايى بەجىھان ھاتوو، لەكاتىكدا ھەرچەنىك بېۋىن ھىشتا كەمترىن پىگاي ئەم جىھانەمان بەپىي بېرەو، لەبەرئەو نەگەر ئەو بەرپرسىاريەتەي بەمن سىپىدراۋە بەجى نەگەيەنم، ئەوا بەسزاي سەركىشى دەمكوژن.

نون وتى: تۆ ئالىرەو بەگەرپەو و پىيان بلىتى كە شارى زىپم نەدۆزىەو.

موسا وتى: كاتىك فەرماندە "سوكەر موسا" لىم بېرسىت، چەند پۇژ پىت كرد، لەھەمان ئەوساتەدا بۆى دەردەكەوئىت كە من فەرمانەكانى ئەوم جىبەجى نەكردوو، بەلام بەلایەنى كەم دەبىت سەد پۇژ پى بکەين، لەكاتىكدە بەپىنى ئەو ھىلانەى لەسەر ئەو دارە كىشاون ھىشتا نىوہى ئەو سەد پۇژەمان نەبەرئو، لەبەرئوہ من بەردەوامى بەم پىيەى خۆم دەدم.

لەو شەوہدا ئاسمان ھەورى بوو و ھەورەگرە و ھەورە بزیسكەيەكى زۆرى ھەبوو، دواى ئەوہش باران بارى، لىزمەى باران بەراندەيەك زۆر بوو بوو ھۆى ئەوہى پوبارى نىل بەرز بىتەوہ و ھەلچىت و لەگەل خرۆشانى ھاوكات لەگەل ھەورەگرەدا پوناكیەكى ترسناكى لەدۆل و چەمدا دروست دەكرد، "نون" بىدەستەلات لەترساندا دەستى كرد بەگريان. "موسا" ش كە دەيزانى "نون" دوچارى "ئەندىشەپەرستى بوو زۆر گوئى پى نەدا، تا سەرئەنجام كۆتايى بەباران بارين ھات و ئەستىرەكانى ئاسمان دەرەكوتن.

موسا وتى: تەماشە كە ئەگەر ئەو شوئە كۆتايى جىھان بوايە ئىستا بزیسكەى ئاگرى لى بەرز دەبویەوہ و تۆ لەتارىكەكى تەواودا بەجوانى چاوت بەئاگرەكە دەكەوت، بەلام ھەر بەوشیوہى خۆت دەیبىنى ئەو ئاگرەى تۆ باست دەكرد ئىستا دیار نى، ئەوہى ئەمەو لەكاتى خۆرئاوا بوندا چاوت پىی كەوت ھەورگەلێكى سورباوبون. ئەگەر ئىرە كۆتايى جىھان بوايە ئەوا ئىمە بەم ئاسانىە نەماندەتوانى سنورى ببەزىن، ئىستاش با بېزىن بۆئەوہى پىت نىشان بەم كە چەنىك پىگامان لەبەرماوہ بىپىرین و شتىك كە كۆتايى جىھان بىت بونى نى. موسا و ھاوپىكانى بۆماوہى سى پۇژ لەناوجەرگەى بىباباندا لەكەنار پوبارى نىلەوہ پىگای خۆيان گرتە بەر، پۇژى سىيەم ماریكى ژەھراوى "موسا" ی گەست. "موسا" ش یەكسەر مارەكەى بەچەقۆكەى دەستى كوشت و ماریاسەكان یەكسەر وئيان، ئەوہ ماریكى ژەھراویە.

نون وتى: دەبىت ھەر ئىستا جىگە چزى مارەكە بەچەقۆ ھەندىرین، دواى ئەوہ بەدەم دەست بەمژىنى شوئە بپراوہكە بکەين، "نون" ئەوہندە شوئى بپراوہكەى مژى و تفیوہ تا موسا لەھۆش خۆى چوو. پىكردنىان بەھۆى بارى تەندروستى موساوە پراوہستا. موسا ئەو پۇژە تا بەيانى ھەر لەحالى لەھۆش چوندا بوو

و "نون" یش له بهرئه وهی ئەزمونی له مېواره دا هه بوو هه وڵی دا به بهردهوامی لاشه ی له حاله فینکیدا راگریت و پارچه داریکه خسته نیوان ددانه کانیه وه، چونکه موسا به هوی کاریگری ژهره که وه له رز و دانه چیره ی لی که وتبوو. کاتیک موسا چاوی کرده وه سه ره پای نه وهی له رزه که ی که مێ که م بوویه وه، به لام و پینه ی ده کرد و له بهر خویه وه بی نه وهی بتوانیت به سه ره خویدا زال بیت قسه ی ده کرد: من کوپی فیرعه ون نیم، من کوپی یه کیک له خه لی "ئیسرائیل" م که له ولاتی "کوش" که ده که ویتنه پۆر هه لاتی ده لتای "نیل" وه نیشته جین، دایکی راسته قینه م له ناو سه به ته یه که دا منی داوه به ده م پوباری نیله وه و شازاده یه کی میسری به ناوی "ئخاس نامون" منی له پوباری نیل گرتوه ته وه و بردومیه ته کۆشکی فه رمانه پره وایی و وا تیی گه یان دیون که من کوپی نه وم بۆ نه وهی له لای فیرعه ون خۆشه و یست بېم، له هه موو شوینیکدا منیان به شازاده بانگ ده کرد، له کاتیکدا من که نیه زاده یه کی ئیسرائیلی بوم. "نون" زانی "موسا" وه کو خوی کۆیله زاده یه که و له خیلئ ئیسرائیله، به لام نه یده توانی له وه تیگات که به چ شیوه یه که که سیک له خیلئ ئیسرائیل ده بیتنه شازاده یه که زۆر سه ری له و به سه رهاته ی "موسا" سوپما، پاشان له بهرئه وهی به و حاله وه ته ماشای "موسا" ی ده کرد گریا!

موسا ده یوت: تۆش له هه مان نه ژادی منی زۆر به ریز و سۆزه وه مامه لت له گه لدا ده کردم. تۆ برای منیت...

دوای نه وه "نون" پیی وت: پیم وتی ئیره کۆتایی جیهانه و تۆ باوه رت پی نه کردم... دوای ماوه یه که پیی وت: تۆ باوه ر به وه ناکه ییت که نه وه "بون" بوو که سمی نه سه په که ی تۆی چه قانده ناو کونیکه وه و شکاندى، تۆش ناچار بویت نه وه نه سه په ی که زۆر خۆشت ده و یست بکوژیت بۆ نه وهی شیره کان به زیندویه تی پارچه پارچه ی نه که ن. نه وه "بون" بوو که نه م ماره ی هیئایه سه ره ریت و گه ستنی و خه ریک بوو بکوژیت. "نون" زۆر لیت توپه یه و تا نه و کاته ی نه گه ریتنه وه ده ستبه ردارت ناییت.

موسا وتی: نه ندیشه پوچه له کان زال بون به سه ره هزرتدا و هۆکاری هه ره کاره سات و پوداویک ده گه ریتنه وه بۆ "بون"

نون وتى: پۇچەكانى ئەم دۆلە لەشىۋەى ماردا خۇيان پيشان دەدەن كە ماری "نوشتن" ی پى دەلین، بەلام ئەمانە ئەو مارە نین كە "لئو" یان گەستۋە.

موسا تەماشایەكى پى ئاوساۋەكەى كرد و بەردەوام ھەستى بەتینویەتى دەكرد "موسا" ش بەرپادەيەك لاواز و بېھیز بوو كە نەیدەتوانى جامیکیش بەدەستەكانى بگریت، لەئەنجامدا "نون" ناچاربوو یارمەتى بدات بۆئەۋەى بتوانیت ئاۋەكەى بخواتەۋە. ھەموو ئەو سەربازانەى كە ئارەزوى ئەۋەیان دەكرد بگەپنەۋە و ھەزبان نەدەكرد لەۋە زیاتر برون، زور خوشحال بون بەۋەى "موسا" مار گەستى، چونكە ھەزبان دەكرد بمریت بۆیە بە بەردەوامى ھەۋالیان دەپرسى. موسا وردە وردە ئامادە بوو و لە "نون" ی پرسى: ئەرى بەراست چۆن ئەمە پویدا.

نون وتى: من و تۆشان بەشانی یەكتر پیمان دەكرد و لەناكاو جوتیک مار پەلامارى داین، یەكەمیان تۆى گەست و دوۋەمیشیان منى گەست.

موسا وتى: ئەگەر ئەو مارەى تۆى گەستیت، كەواتە چۆن ئاۋا تەندروست و چوست و چالاكیت.

نون وتى: ئەو مارەى تۆى گەست زور جیاۋاز بوو لەو مارەى من، ئەۋەى منى گەست ماری "نوشتن" بوو، پۇحى مارەكان وەكو "نوشتن" دەتگەزن بەلام جینگە گەستەكەى بەجەستەى مرقەۋە نامینیت و تۆش دەییت ئەۋە بزانی كە "نون" بەردەوام لەگەل مرقەدايە و لیمان جیا نابیتەۋە و ناھیلیت ھېچ كەسك ئازارمان پیدات، مەگەر ئەۋەى بەپېچەۋانەۋەى خواستەكانى پەفتار بگەین، ئەۋكات ھەۋلى كوشتنمان دەدات.

موسا لىى پرسى: ئەۋكاتانەى كۆیلە فروشەكان بەپروتى قامچیان لى دەدايت "بون" لەكۆى بوو؟ بۇچى لەۋكاتەدا بەرگرى لى نەكردى، مەگەر تۇچ پەفتاریكت بەپېچەۋانەى خواستەكانى ئەو ئەنجام دابوو؟ بەراستى تۆكەسكی زور سادەیت كە ۋاھەست دەكەیت "پۇحى مار" یان خودای "مار" بەناۋى "نوشتن" شایستەى ئەۋەیە بیپەرستى؟ مار جۆرىك گیانەۋەرى گەزەندەى ئازار بەخشە، لەھەر كاتیکدا ھەلى بۇ برەخسیت ئیتەر ھەر جۆرە گیانەۋەرىك بیت پەلامارى دەدات و دەیگەزیت بۆئەۋەى بیکوژیت. من تۆبەكەسكی تاۋانبار نازانم

و به هیچ شیوه یه کیش سهرزه نشئت ناکه، تهنها له بهرئه وهی گیانه وهریکی ئاوا دزیو و ئازار به خشت ده پهرست؟ ئهو ماره ی که به ناوی "نوهشتن" بانگ ده کریت ئه فسانه یه و چیتروهلای نی، ئیستا هم بریسمه و هم ههست به ماندویه تی دهکهم.

نون وتی: به دلتیاییه وه ئه مه نیشانه ی ئه وه یه به رهو چاک بونه وه ده پویت، ههر ئیستا ماسیه کی تازه ت بو ده برژینم، هه مان ئهو ماسیه ی چه ند ساتیک له وه پینش خۆم له پوباری "نیل" پلوم کرد، ههر ئیستا ماسیه کی برژاو بو که وه رم ئاماده دهکهم.

موسا دوا ی نان خواردن دوباره له گه ل "نون" دا دهستی کرده وه به گفتوگو، به لام ئه مجاریان له باره ی "نامون" وه گفتوگویان له گه ل یه کتردا ده کرد نه ک "ئاتون" چونکه ئه گه ر له باری "ئاتون" گفتوگویان له گه ل یه کتردا بکر دایه "نون" بگره له وشیه کی ئهو گفتوگویه یان تینه ده گه شت و ههزی نه ده کرد گوئی لی بیت. له پهر دودا موسا له گه ل "نف" ی سه ره وکی ئه نداز یارانی کۆشکی "فیرعه ون" گفتوگویه کی کرد بوو و له نیو ئه م گفتوگویه یاندا ئاماره یان به وه دابوو که پایه دارترین ته لار ئهو ته لاریه له سه ر بنه مای بیر کرد نه وه و تیروانین بنیات ده نریت و هه رگیزیش نا پوخیت. موساش که ده یزانی له سه ر ده می مندالیدا ئه وه نده باسی "بون" یان بو کرده وه که مه حاله بتوانیت بچو کترین دانوستان له باره ی یرو با وه ره کانی دا بکات، تهنها کاریک که توانی ئه نه جامی بدات بۆ ئه وه ی که میک "نون" له م یرو با وه ره ی جیا بکاته وه، ئه وه بوو وتی: خودای "نوهشتن" و بون "خودای ولاتانی ترن، ئه مانه له میسردا باره گایان نیه و لی ره شدا جو ری خودا کسان جیاوازن له وه ی تو با ست کرد، ئایا تو که سیك ده ناسیت که له میسردا "بون" یان نوهشتن "بهرستی"؟ ئهو خودایانه ی که تو ده یان په رستی لی ره دا به هیچ شیوه یه ک بونیان نیه. ئه م قسه یه که میک کاری له "نون" کرد و ورده ورده، دوا ی ئه وه که میک باسی ئاتونی بو کرد و ههزی له "بون" وه به ره و "نامون" دوا ی ئه وه ش به ره و "ئاتون" په وانه کرد.

لەم نىۋەندەدا "نون" لەكاتى گەفتوگۆكاندا ناۋى دايك و باوك و خوشك و براكان و ئەندامانى خىزانى ھىنا و وتى: من لەخېلى "يوى" يەككە لەدوانزە خېلەكانى ئىسرائىلىم، لەوھىكە "يوى" زۆر مەزن نىيە بەلایەنى كەم ئەم خېلە ھەمويان يەكترى باش دەناسن، بگرە من دەتوانم ناۋى دايك و باوكى تۆكە تۇيان ھەلداۋەتە پوبارى نىلەۋە پىي بلىم.

موسا لە "نون" نى نۆكەرى پامار و پىي وت: تۆ ناۋى دايك و باوكى من دەزانى؟
نون وتى: بەلى ناۋى باوكت بەزمانى "كوش" ئام رام "۳۰".
موسا بەكونجكاۋىيەكەۋە لىي پىرسى: تۆ باوكم دەناسى؟ ئايا لەژياندا ماۋە؟
نون وتى: باوكت كۆچى دوايى كردۈۋە بەلام دايكت ھىشتا زىندۈۋە، بەۋاتا تا ئەم كاتەى من لە "يوى" بوم دايكت زىندۈۋە بوو.
موسا لىي پىرسى: دەزانى ناۋى دايك چىيە؟
نون وتى: بەلى دەزانم ناۋى دايكت چىيە، ناۋى "جوشبەد" ە.

موسا چەند جارىك ئەم ناۋەى لەبەرخۆيەۋە وتەۋە و وتى: سەرۆكى كاھىنانى كۆشكى فەرمانپروايى پىي وتەم دايك لاۋ بوۋە و نىزىكەى شانزە تا ھەفدە سال زىاتر تەمەنى نەبوۋە.

موسا وتى: بەلەبەرچاۋ گرتنى ئەم چەندسالەى دوايى، بەۋاتا ئىستىكا كە تەمەنم بىست سالە، دايك نىزىكە چل سال دەبىت و دەتوانم بەزىندۈيى چاۋم پىي بىكەۋىت... دواى ئەۋە دوپاتى كردەۋە: ئايا بەپراستى تۆ بەچاۋى خۆت دايكى مەنت بىنيۋە؟

نون وتى: بەلى من دايكتم بىنيۋە. "جوشبەد" ھاۋسەرى "عىمران" بىي لەتۆ كوپر و كچىكى ترى لەھەمان ھاۋسەر ھەيە، كوپرەكەيان ناۋى "ھارون" ە و كچەكەشيان ناۋى "مىريام" ە.

موسا وتى: ھەر زانىيارىيەكى تىرت لەبارەى خىزانەكەى من ھەيە پىم بلىي.
نون وتى: "جوشبەد" نى دايكت لەخىزانىكە بەناۋى "سفىر"، باوكت ئاموزاي باوكمە، كەۋاتە من و تۆ نەك تەنھا لەيەك خىلن بەلكو خرمى يەكترىشىن.

³⁰ ئەۋە ھەمان ئەم "عىمران" ەيە كە ئىمە دەيناسىن.

شاری زترین

هه موو هیژکه بههوی ئه ماره ی که "موسا" ی گهست پشوی دا تا ئه وکاته ی له لایه ن موساوه فرمانی جولانه وه ده رکرایه وه. له و ساته به دواوه، پیکردنیان به و راده یه ئاسان نه بوو، چونکه پینگاکان سهختی و سه ره وژیتری و به ره وژیوری و پینچاوپینچ هاوکات له گه ل گیاندارانی بیه یز و توانادا پینگای بهریان سهخت و دژوارتر ده کرد. موسا و هاوپیگانی به هر شیوه یه ک بوو به رده وامیان به پیشپه وه یه کانی خویان دا تا ئه وه ی گه شتنه ده ریاچه یه ک که پوباری نیل له ویه سه رچاوه ی ده گرت، ده ریاچه یه ک که ئاوینکی زولال، ئاوینک که له کیو و تافگه ی ده ریاچه وه هه لده قولا سه رچاوه ی ده گرت، ئه و شوینه ی سه ره تای پوباری نیل بوو و پوباری "نیل" یش له و تافگه وه سه رچاوه ی ده گرت. به چواره وری ئه و دریاچه شدا گیاندارگه لیکی جوړاوجوړ سه رقالی له وه پراندن بون، بگره فیله کانیش به شفره ی دریژیانه وه له و چواره وهرده ده بینران. موسا له میسردا ته نها وینه ی فیله کانی بینیبوو و ئه وه یه که مجاربوو که له نزیکه وه چاوی به فیل بکه ویت. موسا و سه ربازه کانی به چاوی سه رسوپرمانه وه ته ماشای دیه نگه لیکی جوانی سروشتیان ده کرد و نه یانده زانی ته ماشای کوئی بکه ن، تانه وکاته ی چه ند په شپییستیک به ره وپریان هاتن. ئه م په شپیستانه به پینچه وانه ی په شپیسته کانی ولاتی "کوش" بالایه کی کورتیان هه بوو و له سه رخو چه ند گوته یه کیان هینا یه زمان که به هپچ شیوه یه ک لئی تینه گه شتن. موسا و سه ربازه کانی ته ماشایه کی یه کترین کرد، له هه مان ئه و کاته دا په شپیسته کان به ده ستیان ئا مازه یان بو شوینیک کرد و پینگایان پینیشان دان.

"کری" به سه ربازه کانی وت: به پی کهوین و بزاین چیان لیمان ده ویت...

خەلکی ئەو ناوچەيە. ھەروەھا جلوبەرگی ميسرېه کانیښ سەرنجی پەشپېستەکانی بەلای خوڤاندا پراکیشابوو. لەهەموو سەرنج پراکیشتر شمشیرەکەي موسا بوو کە لەئاسن دروست کرابوو. کابرای پیرەمێرد کە ناوی "دوگانا" بوو خوڤی پیناساندن. ئەو گوندە لەچەند خانوویەکی بچوک پێکدەهات، ھەریەک لەو خانوانە پەنگدانەوێ خێزانی پێو دیاربوو، پەرژین و دیوار بەچواردەوری خانووەکاندا بەدی نەدەکرا، لەناو خانووەکەشدا ھیچ شتێکی وەک دەرگا و پارێزەر بەدی نەدەکرا. بگرە بۆ ساتنیکیش زەردەخەنە لەلیوی خەلکی ئەو گوندە نەدەبرا. لەدواییدا موسا کاتێک گفتوگۆ لەگەڵ پیرەمێردا دەکرد پەیی بەھۆکاری نەبونی دەرگا و دیوار و پەرژینی مائەکان برد و تیگەشت لەو لادییەدا ھیچ شتێک بەناوی دزی و دەستیوێردان بونی نیە و ھیچ کەسێک خەمی سبەینی ناخوات، ئەمانە تەنھا بۆ ئەمڕۆ و ھەنوکە دەرژین، نەک وەک ميسرېه کان لەکاتێکدا ھیشتا لەژياندا بون پايان دەسپارد گۆپنکی باشیان بۆ ئامادە بکەن و چاوەڕێی ئەوێان دەکرد کەي بمرن بۆئەوێ بەخاکيان بسپێرن بۆئەوێ بەپێی خەيال پلاویەکانيان دوبارە زیندوو بینەو، لەکاتێکدا کە ھەموو پۆژیک دەمردن، لەھەمان ئەوکاتەدا خەلکی "دوگانا" بەھیچ شتوویەک نەبیریان لەمەرگ و نە لەسبەي دەکردهو بگرە لەمەرگیش نەدەترسان. پاوەماسی، پاوی ئاژەل، مەلەکردن لەدەریاچە "ازگیل" لەناو ئەو جەنگەلەدا چوارچیوێ ژيانی سادەيان بوو. ئەمانە بەپێچەوانەي ميسرېه کان بەھیچ شتوویەک باوەریان بەژيانی دواي مەرگ نەبوو، بۆئەوێ بەھۆي ئەو ئەندیشەو دوچاری گرفتاری خەيالپلاوی بین.

"دوگانا" ی پیرەمێرد وتی: تا ئەوکاتەي مڕۆڤ نەیت بۆ ناوچەيەکی ئاوا دور پەي بەزمان نابات کە پۆلنکی گرنگ لەنیوان پەيوەندی مڕۆڤەکاندا دەبینیت، ئەگەر مڕۆڤەکان شارەزای زمانی یەکتري نەبن ئەوا ژياننکی سەختیان دەبیت، لیرەدا تەنھا منم کە شارەزای زمانی ميسرېه.

موسا لینی پرسی: دەبیت تو سەرۆکی ئەم خێلە بیت؟

پىرەمىرد وتى: سەرۆك نىم، بەلكو پزىشكىم و سەرقالى چارەسەركردنى خەلكىم،
من له "مالى ژيان" ى "تبس" خویندومه. بى لەزانستى پزىشكى، پىششىبىنى
ئايىندەشيان بۇ دەكەم.

موسا لىي پىرسى: تۆكە پزىشكى چ پەيوەندىيەكت بە پىششىبىنى كىردنەو ھەيە؟
پىرەمىرد وتى: من ئاۋ دەپىژمە ئەو كاسەيەي كە لەبەردەمدا دەيبىنن و ئايىندە
و پابىردوۋى ھەموو كەسىكى تىدا ئاشكرا دەكەم، ئىستاش تۆ ئەي شازادە ھەز
دەكەيت ئايىندە يان پابىردوت بۇ ئاشكرا بىكەم! ھەروەھا بەخىرھاتنى تۆ و "نون" ى
نۆكەرت دەكەم!

موسا و ھارپىكانى لەسەرسوپماندا ەك پەيكەر وشك بوون، و موسا لىي
پىرسى: تۆ ناۋى نۆكەرەكەي من لەكوپوۋە دەزانى؟ لەكوپوۋە ئاشناي ناسنامەي من
بويىت، چۈنكە لەوۋەپىش لەھىچ شوينىكى تىدا گىتوگۇمان لەگەل يەكتىدا
نەكىردوۋە.

"دوگانا" وتى: لەپاستىدا ماۋەيەك لەوۋەپىش چەند كەسىك لەۋلاتى "كوش" ەو
ھاتن بۇ ئىرە، سەرەپاي ئەۋەي ماۋەي نىۋان ۋلاتى "كوش" و ئىرە زۆر دورە،
ھەندىجار خەلكى سەردانى ئىرە دەكەن، و بۇماۋەيەك نىشتەجى دەبن و دۋاي ئەۋە
دەگەپىنەۋە. ئەو كەسانەي ھاتن بۇ ئىرە تۆ و "نون" ى نۆكەرەكەي تۆيان دەناسى،
ھەروەھا پىيان و تەم كە تۆ فەرماندەي گالىسكەۋانەكان بويىت. ھەروەھا پىيان و تەم
ئەگەر تۆ سەركردەي ھىزى سەربازى نىردراۋ بويىتايە ئەۋا "ئىرگەباين" ى پادىشاى
كوش بەكۈشت نەدەدرا، ھەروەھا كۈشت و كۈشتار نەدەكەۋتە نىۋ لاۋ و مىندال و
ژنانى "كوش" ىشەۋە. ھەروەھا باسى تۆ و "نون" ى نۆكەرتيان بۇ كىردوم. ئەۋان
دەيانوت "موسا" ناۋىكى ناتەۋاۋە و نۆكەرەكەي تۆش خىلەكەيە، ھەروەھا باسى
ھەموو تايىبەتەندىيەكى تۆيان بۇكىردوم، ھەلبەت باسى ھەندىك شتى تىيان بۇ
كىردم.

موسا پىرسى: باسى چىيان بۇ كىردويت؟

پىرەمىرد وتى: ئەۋان باسى ئەۋەيان بۇ كىردوم، سەرەپاي ئەۋەي تۆ شازادەيت،
بەلام تۆي لەمىسر دور خستەۋە و فىرەۋن نەيدەۋىست لەمىسردا بىمىنيتەۋە،

ھەرۋەھا نەيويست تۆ فەرماندەي ھىزى نىردراوى مىسر بىت بۆيە تۆيى كىردە
فەرماندەي ھىزى گالىسكەوانەكان، لەكاتىكىدا ھىچ شتىكت لەبارەي
گالىسكەوانىيەو نەدەزانى و شارەزاي نەبويت. ھەموو ئامانجىكى تەنھا
دورخستەنەو ھى تۆ بوو لەمىسر، بۆئەو ھى بەشكە لەگۆرەپانى جەنگدا بكوژىت،
بەلام ئەو ھەروە پوینەدا كە فیرەون دەيويست. پىيان و تەم فەرماندەي مىسر، فەرماندەي
پىشوو پىش مەرگى تۆ كىردە جىنىشنى خۆي، بەلام تۆ ئەو بەرپرسىارىيەتەت دا
بەكەسىكى تر، بۆئەو ھى دژايەتى و پقەبەرايەتەك لەنيوان تۆ و ئەودا پو نەدات.
موسا لىي پىرسى: تەواوى ئەم نەينىيە سەربازيانە، دانىشتوانى "كوش" بۆيان
گىپرايتەو؟

"دوگانا" وەلامى دايەو: بەلى!

موسا وتى: بەپراستى بەلامەو سەيرە، سەرەپاي ئەو ھى لەناوچەيەكى ئاوا دور و
سەختدا دەژىت، بەلام ھەوالەكانت زۆر تازەن، ھەرۋەھا ئەو ھى سەرى سورماندوم و
سەرنجى پاكىشاوم شىوازى قسەكردنى تۆيە بەزمانى مىسرى كە زۆر پاك و پەوان
گفتوگۆي پىدەكەيت!

"دوگانا" وتى: گفتوگۆكردنى منىش بەزمانى مىسرى خۆي بۆخۆي
بەسەرھاتىكى تايبەت لەخۆ دەگرىت، منيان برد بۆ مىسر، ھەلبەت خۆم نەپۆشتم.
موسا لىي پىرسى: پىش ئەو ھى باسى رۆشتن بۆ مىسر بکەيت، دەتوانى
پىشبینى ئايندەم بکەيت؟

"دوگانا" وتى: بەلى. كاتىك پىشبینى ئايندەم بکەيت، سەرەپاي ئەو ھى
پوداوەكانى پابردوو كارىگەرنىن، لەبەرئەو ھى ناتوانىت پاستەخۆ پاستىيەكان بۆ
خەلكى ئاشكرا بکەيت، بۆيە ئاچار دەبم وەك پىشبینىيەك ناخەمە پوو، لەكاتىكىدا
پوداوەكانى پابردوو، بەشىكەن لەپابردوو و كار لەئايندەي ھىچ مرقۇئىك ناكات، بەلام
لەھەندىك بابەتدا ئەم پوداوانە بەشىوہەك دەردەكەون كە زۆر لەھەنوگە نزىكتەن تا
پابردوو. بۆنمۆنە كەسىك براكەي مردوو و واى دەزانى براكەي بەشىوہەكەي
سروشتى مردوو، بەلام ئەگەر پىيى بلىن براكەيان كوشتوو و بەشىوہەكەي
سروشتى كۆچى دوايى نەكردوو، دوچارى خەم و دلگرانى دەبىت و تا ئەوكاتەي

بکوژی براکە ی نە دۆزیتەو کۆلی لی نادات، بە لām ئەو کەسە ی پوداوەکانی پابردوی
بۆ گێڕاوەتەو، ئەگەر ئاماژە ی بەم خالە نە کردایە، دە لە پراکیتی لە بیستەردا
نە دەوروزاند.

موسا بە بیستنی ئەو گوشتارانە لە دەمی "دوگانا" سەر سوپمانی زیاتر کرد.
چونکە بە هیچ شیوەیە ک چاوە پیتی نە دە کرد لە کونجیکی دوری ئەم جیهانە دا کە
بە گوته ی "نون" کۆتایی جیهانە، کە سێک بیروبو چونیکی ئاوا بخاتە پوو.

"دوگانا" وتی: هەر لە بەر ئەوێش کاتی ک تە ماشای ئاوی ناو کاسە دە کەم بۆ ئەوێ
باسی پوداوەکانی ئایندە ی ژیا نی ئەو کە سانە ی لەم ناوچە یە دا دە ژین بە کەم،
بە شیوە یە کیش باسی راستیە کانیان بۆ دە کەم بۆ ئەوێ بیسەر بە بیستنی
پانە وە شیت و بترسیت، و فشاری بەرگە گرتنی پوبە پوبونە وە کانی لە گەل
راستیە کاندای زیاتر بە کەم.

دوای ئەو "دوگانا" بابەتی گفتوگۆکە ی گوپی و وتی: ئە مڕۆ دە بینم کوپە لاوە کان
زۆر حە زیان لە ژنە، کچ و کوپانی لاو خوازیاری یە کترین، بە لām ئە گەر بۆیان باسبکەم
لە دەرونی هەریە ک لە مانە دا چی دە گوزەریت، ئە و بە شیوە یە ک لە یکتەر بێزار دە بن کە
ناشتوانن بۆ ساتی کیش لە بەرامبەر یە کتر دا دان بە خۆیاندا بگرن. هەر لە بەر ئەوێش
کاتی ک ژن و میرد دین بۆ لām و منیش چە ند پرسیاریکیان لێ دە کەم و دوا جار ناچار
دە بم راستی کە سایە تی و ژیا نیان لە بەرگیکی نەرم و نیا نە وە بپیچم ئە و کات بۆیان
بگێر مە وە.

موسا وتی: ئە کە ریت شتیکی ئا لە و شیویە ش لە بارە ی ئایندە مە وە پیشبینی
بکە ییت؟

"دوگانا" وە ک جاران تە ماشای ئاوی ناو کاسە کە ی کرد و وتی: تۆ لە سەردەمی
مندا لێ دا لە کۆشکی فەرمانرە وایی دا گە و رە بویت، بە لām پیشتر، مە بە ستم لە دا ی ک
بووتە، لە واییدا بۆت باس دە کەم.

موسا وتی: کە میکی باسی ژیا نی ناو کۆشکم بۆ بکە.

"دوگانا" وتى: لەكۆشكدا كاھىنىك ھەبوو كە زۆر تۆى خوشدەويست. سەرى دەتاشى. و بەرۆن چەورى دەکرد، كاھىنەكانى كۆشك گوپرايەلى فەرمانەكانى بون...

موسا وتى: باسى دواى ئەو شەم بۆ بکە.

كاتىك "دوگانا" يىنى موسا زۆر تامەزرۆى بىستەنە، بەم شىوئە بەردەوام بوو: كاھىن ھەم تۆى خوشدەويست ھەم داىكت. ئەو پياو وەكوو مامۇستايەكى دلسۆز زۆرشتى فێرکردى، ھەلبەت شتگەلىك كە بەھىچ شىوئەيەك فێرى كەسانى تری نەدەکرد بەلام تۆ زۆر شتى لێو فێر بویت.

موسا پرسى: دەتوانى پېم بلى باسى چى بۆ دەکردم؟

"دوگانا" وتى: كاھىن لەبارەى خوداوە گفگوگۆى لەگەلدا دەکردى.

موسا وتى: دواى ئەو؟

"دوگانا" وتى: تۆ باوەرپت بەخوداى "ئامون" نەبوو، لەبەرئەو ھەولى لەگەلدا دەدايت بۆئەو ھى باوەر بەخودا "ئاتون" بەيىنى.

موسا لى پرسی: دواى ئەو چى پويدا؟

"دوگانا" وتى: ئەو ھى بۆ تۆ گەشتىكت کرد و لەكاتى گەرانەوتدا سەرى بپراوى ئەو كاھىنەيان دا بەدەستەو كە "فیرەون" ى پادشا فەرمانى كوشتنى داو.

موسا وتى: ئەى پياوى دانا، ئەو ھى باست کرد زۆر پاستبوو، كاھىنيان لەبەرھەمان ئەو شتەى كە تۆ باست کرد كوشت، فیرەون ويستی لەو ئاگادار بکاتەو، بۆئەو ھى بزانیئت سەرئەنجامى "ئاتون" پەرستى بەچى كۆتايى دیت، دواى ئەو منى نارد بۆ ئەم شوپنە تا شارى زېرین بدۆزمەو.

"دوگانا" بەسەر سوپمانیکەو لى پرسی: تۆ لە "كوش" ھەواتوى بۆ ئێرە تەنھا بۆئەو ھى شارى زېرین بدۆزیتەو؟

موسا وتى: ئەمە فەرمانى فیرەونە دەبوو ھەر بەھاتمايە، ھىچ پێگەچارەيەكى ترم لەبەردەستدا نەبوو.

"دوگانا" وتى: فیرەون واھەست دەكات كە شارى زېرین بونى دەرەكیشى ھەيە؟

موسا وتى: ئەگەر باوەرپیشى پى نەيئت، وا خووى دەنوینى كە بونى ھەيە.

"دوگانا" وتی: باشه فیرعون بۆچی تهنه تۆی بۆ ئەم مەبەستە ناردوو؟
موسا وتی: بۆئەوهی بەشکم بەهۆی گەپان بەدوای خەیاڵپلۆیەکانیدا من
بکوژم.

"دوگانا" وتی: کەواتە تۆ دەتزانێ کە شاری زێڕین بونی نیە، بەلام سەرەپرای
ئەوێش پێگای دۆزینەوهیت گرتە بەر؟

موسا وتی: سەرپێچی کردن لەفەرمانەکانی فیرعون سزاکی مەرگە، ئەو منی
بەدوای مەرگدا ناردوو.

"دوگانا" وتی: بێگومان فیرعون زۆر رقی لەتۆیە.

موسا وتی: لەبەرئەوهی وا هەست دەکات هەولێ لەناوبردنی دەدم.

"دوگانا" لیلی پرسى: ئایا لەپراستیدا مەبەستێکی ئاوات هەیە؟

موسا وتی: ئەو وا هەست دەکات.

"دوگانا" لیلی پرسى: ئایا ئەو شارەى باست کرد دۆزیتەوه؟

موسا وتی: لەو پۆژەوهی کەوتینە پێ دەمزانێ کە شارێکی ئاوا تهنه لەخەون و
ئەندێشەکاندا بونی هەیە.

"دوگانا" لیلی پرسى: بۆچی ئەوێندە دُنیا بویت کە شارێکی ئاوا هەر لەبەنەچەوه
بونی نەبییت؟

موسا وتی: ئەو شارە خیاڵیە بەوشیوهی کە باسی دەکەن لەهزر و میشکدا جیی
نابیتهوه، ناتوانیشت شتیکی ئاوا لەپروى پراستیهوه پەسەند بکریت، بۆیه ئەوهی
لەبارەى ئەو شارەوه باسکرا هەموو خەیاڵپلۆی و سەرابە.

"دوگانا" وتی: بەلام شاری زێڕین لەپراستیدا بونی دەرەکی هەیە.

موسا بەشیوهیهکی نادیار وتی: بەلێ بونی هەیە.

"نون" ی نوکەری موسا بەسەر سوپمانەوه لیلی پرسى: ئایا تۆ شوینی ئەو شارە
دەزانێ لەکۆییە؟

"دوگانا" وتی: بەلێ دەزانم.

"نون" بەسەر سوپمانەوه وتی: کەواتە بەئەرك نەبییت هەر ئیستا پێمان نیشان

بدە.

"دوگانا"ش وتى: تەماشاي ئەۋى بىكەن، تەماشاي خانوۋەكانى ئەۋ گۈندە بىكەن، ئەۋە ھەمان ئەۋ شارەيە كە بەدواییدا دەگەپىن.

"نون"ۋاي دەزانى "دوگانا"گالتەيان لەگەندا دەكات، بۆيە وتى: گەرەم بەدۋاي شارى زىپىندا دەگەپىت، نەك خانۋى شىپ و وپى ئەم گۈندە!

"دوگانا"وتى: شارى زىپىن بەۋاتا شارىك كە نىۋەندى زىپ بىت، ئەۋ شارەش دەقۋدەق لەھەمان ئەم شۈيئەدايە... دۋاي ئەۋە بەردەۋامى پىدا: ئايا دەقانەۋىت زىپ بەدەست بەيىن؟

موسا وتى: من زۆر ھەزم لەزىپ نىيە، چونكە بەھىچ شىۋەيەك پىۋىستىم پىي نىيە.

"دوگانا"وتى: ئايا فىرەۋنىش بەۋ شىۋەيە؟

موسا وتى: فىرەۋن خەزىنەى زىپى ھەيە، كە ھەست بەزىاد كەردن يان كەمكەردنەۋەى ناكەپىت.

"دوگانا"وتى: بەھەرھال ئىستا بۆ پەيداكەردنى پەنج و ئازارى ئەم پىگايەت لەئەستۋ گەرتۋە، لەبەرئەۋە ئەۋ شارەى بەدەۋايدا وىلن لەھەمان ئەم شۈيئەدايە...

موسا بى گویدانە ھىچ شتىك و بەكەمتەرخەمىيەكەۋە تەماشايەكى چۋاردەۋرى خۋى كەرد و "دوگانا"ش وتى: سەيرە تۆ بۆ بەدەست ھىنانى زىر تالى ئەم پىگايەت چەشتۋە، بەلام ئىستا كە ئەۋ شارەت دۆزىۋەتەۋە بۆچى بەۋ كەمتەرخەمىيەۋە تەماشاي دەكەيت؟

موسا وتى: لەم كۆچەمدا زۆرىك لەسەريازەكانم لەپىناۋ زىردا گيانيان لەدەست دا، من نامەۋىت لەۋە زىاتەر خۋىنەپىزى بىت.

پىرەمىرد وتى: بۆيان گىپرامەۋە كە لەۋلاتى "كوش"دا لەپىناۋ زىپ چ كۈشت و كۈشتارىكيان بەرپا كەردۋە.

موسا لايەنگرى ئەۋ قەسەيەى كەرد

دۋاي ئەۋەى دىرئەۋى بەقەسەكانى دا و وتى: ئەگەر بزانن ئىرە زىپى ھەيە، بەدلىيايەۋە دەيكەن بەگۆمى خۋىن. لەم گۈندەدا ھەركەسىك زىپ بدۆزىتەۋە دەيسپىرىت بەمن و منىش دەينىرم بۆ ۋلاتى "كوش" و لەبەرامبەردا ئەۋ

كەرەستانى لە "مەفرەغ" دروستى دەكەن، كەرەستەى وەك چەقۇ و نوكى نيزە و ھەندىك شىتى ترمان لەبەرەمبەر ئەو زىپرەدا پىندەدەن.

"نون" پىرسى: خۇتان ناتوانن "مەفرەغ" دروست بىكەن؟

"دوگانا" وەلامى دايەو: پىويىستى بە "قورقوشمە" كە ئىمە نىمانە، "قورقوشمە" تىكەلى "مىس" دەكەن و ئاويىتەى "مەفرەغ" بەدەست دىت. ئىمە زىر لەلاى خۇمان ھەلناگرىن، بۇئەوھى بەھۇى تەماعى زىپرەو ھەبىنە نىچىرى داگىركەران و تەماعبازەكان بۇئەوھى كوشت و كوشتارمان تى بخەن، لەولاتى "كوش" لەزىر شىتى جوانى لى دروست دەكەن. ھەر لەبەر ئەوھى ھەمىشە لەھەرەشەى داگىركردندا دەژىت.

موسا وتى: ئىستا وردە وردە بۆم دەردەكەوئىت كە تۆكەسىكى سادە نىت، بەلكو دانايەكىت، چونكە تا ئەوكاتەى كەسىك خوازيارى زانست و مەعرفەت نەبىت بەوشىوھى تۆ ناتوانىت بابەتەكان بخاتە ڤوو، تۆكەسىكى خويندەوراي.

"دوگانا" وتى: پىشتەر وتم منيان بەكۆيلەى برد بۆ مىسر و لەوى بومە نۆكەرى پزىشكىك. ئەو پياو ھەموو پۆژىك پىشكىنى بۆ نەخۇشەكان دەكرد و دواى ئەو دەپۇشتە دەروە، بەلام نەمدەزانى كاتىك دەردەچىت بۆ كوى دەروا، دواى ئەو زانىم كە يەككە لەمامۇستاكانى قوتابخانەى "مالى ژيان" مىسر. لەمالدا لەكاتى چارەسەر كىردى نەخۇشەكاندا ھاوكارى خاوەنەكەم بەبەستنى برىن و مالىنى مەلھەم بەسەر برىندا دەكرد. كابراى پزىشكى خاوەنە كاتىك بىنى بەوشىوھى لەئىشوکارەكانىدا يارمەتى دەدەم، فىرى ئەوھى كىردم بەچ شىوھىەك ئىسقانى شكاوى دەست و پى بگرمەو، دواى ئەوھى فىرى خويندەن و نوسىنى كىردم، دواى ماوھىەك فىرى خويندەن و نوسىن بوم. ئەو پۆژانەى خاوەنەكەم دەپۇشت بۆ "مالى ژيان"، منىش دەپۇشتەم بەدواى كىتبە پزىشەكاندا دەگەرەم و بەدەستم دەھىنان، سەرەپراى ئەوھى بەسەختى دەمتوانى بىانخوئىنمەو، بەلام ئەو كىتبەانە جىھانىكى تىران بەرەمدا كىردەو، زانىم بۆچى گەنجىك لەناوكا و دەمرىت، زانىارىەكى تەواوم لەئەندامەكانى جەستەدا بەدەست ھىنا. ھۆكارى نەخۇشەكانم زانى. لەھەمان ئەو كىتبەخانەىدا كىتبىك بەدەست ھىنا و ئەوھم تىدا خويندەو كە ھەموو خىلىك

لەھزى و تىپروانىنى خۇيدا شارىكى زىپىن دروست دەكات كە ھەموو تىيىدا خوشبەخت و تەندروست و خوشحالىن. لەو شارەدا ھىچ كەسىك ناچار نىيە درۇ بكات، نەدى دەكات و نە ناچار دەبىت ھىچ كەسىك بكوژىت، چونكە ھىچ ھۇكارىكى بۇ درۇكرىن بەدەستەو نىيە.

"نون" لىنى پرسى: لەم گوندەى كە تۇ تىيىدا نىشتەجىنى و پىنى دەلىت "شارى زىپىن" ئايا تائىستا كەسىك درۇ يان دىيى يان كارىكى پىچەوانەى ياساى ئەم شارە كىردە يان نە، ئەگەر كارىكى واش بكات سزاكەى چىيە؟ لەبەرئەو ھەم پرسىارەت لىدەكەم، چونكە لەو شويئەى تىيىدا ژياوم "كەنعان"، باسى خىلىكىيان بۇ دەكرىم كە زۇر بىياك بون لەئەنجامدانى ھەر كارىك و بەشىوئەك مرقىيان دەكوشت كە بەرازىش بەو شىئەوئە ناكورژىت، دەمەوئە بزانم سزاى پىياوكوژى لەلاى ئىوئەدا بەچ شىئەوئەكە؟

"دوگانا" وتى: لەم ناوچەىيەى تىيىدا دەژىم، ھىچ كەسىك درۇ ناكات، ھەرۋەھا ھۇكارى دىكرىنىش لەم ناوچەىيەدا بەتەواوى وشك ھەلھاتوئە، چونكە داىكان لەگەل مندالەكانىياندا راستگۇيانە پەفتار دەكەن، بگرە چىرۇكىش بۇ مندالەكانىيان ناگىرئەو، چونكە درۇ لەچىرۇكەكانىشدا دەكرىت و بەو ھۇيەوئە مندالەكانىش خو بەدرۇكرىنەو دەكرىن. دەربارەى كوشتنىش ئەگەر كەسىك ھەولى كوشتنى كەسىك بدات، ئىمە لەم گوندەدا دەرى دەكەين، ئەمەش خۇى بۇخۇى سەختىرەن سزاى، ئەو كەسەى لەنىو ئىمەدا دەژىت ناتوانىت لەژىنگەىيەكى تردا بژىت، چونكە پەفتار و نەرىت و خووەكانى ئىمە زۇر جىاوازە لەخىل و نەتەوئەكانى تر. نامەوئە بلىم پفارەكانمان والا و پىشەنگى نەتەوئەكانى تر، بەلام راستىكەى ئەوئە كە درۇ و دىيى و كوشتن تايبەتە بەكۆمەلگانى وەك ولاتى مىسر كە نوقمى مامەلە و بازىرگانى و كرىن و فروشتن بون، ناتوان ھىچ پۇژىكىيان بى درۇ تىپەرئىن، بەلام لىرەدا ئىمە ھۇكارىكمان بەدەستەو نىيە بۇئەوئە لەپىناوئەدا درۇ بكەين، لەولاتىكى وەك مىسر دۆلەمەند و ھەژار دوو چىنى جىاوازن لەيەكتى. لەكاتىكدا لىرەدا ھەموومان يەكسانىن، دەبىنن كە كلىل و قوفل و پەرژىن لەم گوندەدا نابىنن، ھەموويان بەئەندازەى ئەوئە بژىن بەدەست دەھىنن.

موسا وتی: به دَلنیا ییه وه ئیوه خوداگه لیکی راستگۆ و دروستکارتان ههیه، بۆیه خه لکی ئیره بهوشیوهیه پهفتار دهکهن.

"دوگانا" وتی: سه ره پای ئه وهی تو میسری نیت، به لام میسریه کان باوه پریان به خودا کان ههیه. ئه وه به شیکه له پره وشت و سروشتی ئه وان که ده بیئت یه کێک بپهرستن، کاتی که سیک ده کوژن، ده لێن به فه رمانی خودا ئه وم کوشتوه! له کاتی که دا ئیمه ده ست له تاوانی کوشتنه نادهین، ئیمه باوه پریان به هیچ که سیک نیه و هیچ خودایه کی سته مکاریش خۆی به سه ر ئیمه دا ناسه پینی تا فه رمانی کوشتنمان بۆ ده ربگات، یان به ناوی خودا ده ست له تاوان و کوشتنه وه بدهین.

موسا لینی پرسی: ئیوه باوه پرتان به هیچ خودایه ک نیه، به لام بیر له وه نا که نه وه سه ره نه جام ده بیئت باوه پرتان به شتیک هه بیئت؟
"دوگانا" وتی: ئیمه باوه پریان به زۆر شت ههیه، به لام باوه پریان به خودای بی بنه ما نیه.

موسا لینی پرسی: ده توانیت پیم بلایت ییرو بۆ چونت له باره ی مه رگه وه چیه.
"دوگانا" وه لامی دایه وه: مه رگ وه کوو خه وایه، کو تای می مه رگ خه ویکه که بیداری نیه. باوه پریشمان به ژیا نی دوا ی مه رگ و ئاله م جو ره شتانه ش نیه، چونکه نه گه ر بپاری بیئت ئه م هه موو گیانه وه ر و مرو فیه دوا ی مه رگ زیندو و ببنه وه، بیهینه ره به رچاو خۆت چی پوو ده دات، ئیمه له و باوه په داین مرو ف و گیانه وه ر له پری ژیا ن و مه رگه وه هیچ جیا وازه کیان نیه، ئه وه ی جیا وازه جو ری ژیا نیانه، ئیستاش له به ره وه ی قسه ی زۆرم بۆ کردو یه هه ست به ماندو یه تی ده که م و پیو یستمان به حه وانه وه یه. دوا ی ئه وه به زما نی خۆی چه ند قسه یه کی له گه ل په شپیسته کاند ا کرد دوا ی ئه وه موسا و هاو پریکانیا ن په وانه ی خانو یه کی ئه و گونده کرد. سه ربازه کان به هو ی ماندو یه تیا نه وه نه یا نزا نی به چ شیوه یه ک خه ویا ن لی که و تو وه، به یا نیه که ی خۆیا ن له ناوچه یه کی جو ان و دله رفیندا بی نه وه. خو اردن له پری پراو یکی فرا وانی ئه و نا چه یه و پاوی ماسیگه لیکی جو را و جو ری خو ش، ئاوی زولا ن، هه وایه کی پا ک و شیدا ر و فینک. ئاسما نی جو انی پر له نه ستیره و ژیا ن له گه ل

كەسانىڭدا كە بىر لەسبەى ئاكنەنەو، نە مىراتيان بۇ ھىچ كەسىك بەجى دەھىلا و نەدەبونە مايەى دەرىدەسەرى ھىچ كەسىك، شارىك كە ھەموويان بەرپىرسى پەقتارەكانى خۇيان بون، بگرە كويخا و سەرۆك دىشيان نەبوو، "دوگانا" بەپزىشك و پراوئىركارى ئەو گوندە لەقەلەم دەدرا نەك سەرۆك و فەرمانرەواى دىيەك. يەكەك لەو ھۆكارانەى كە بوو ھۆى ئەو ھى "موسا" بۇماو ھەكى دور و درىژ لەوئىدا بمىنئىتەو، نەبونى سەرۆك و پىشەنگى كەسىك بەسەرى كەسىكى تردابوو، سەرەپاى ئەو ھى خەلكى "كوش" گوپرايەلى "دوگانا" يان دەكرد، بەلام قەسەكانى بىرپار و فەرمان نەبوو، بەلكو ھەك پىنمايەك لەقەلەم دەدرا. "دوگانا" پىشنىارى ئەو ھى لە "موسا" كەرد كە ژن بەنئىت و لىرەدا بمىنئىتەو بۇئەو ھى فىرى پىشەى پزىشكى بكات.

موسا وتى: من ھەزم لەژن ھىنان نى، فىربونى پىشەى پزىشكى پىوئىستى بەكات و شوئىن و ئاوپەيەكى تايبەتە.... موسا بى لەم گوتانە باسى ئەو ھى بۆكردن كە لەپىدا ماريك گەستى.

"دوگانا" لىى پىرسى: چۆن ماريك بوو؟ چۆنكە ھەموو ماريك دژە ژەھرى ھەيە. دواى ئەو ھى بىرك دەرمانى دا بە "موسا" و وتى: ھەركاتىك ماريك گەستىتى ئەم دەرمانى تىكەلى ئاوبەكە و بىخۆرەو. ئەم دژە ژەھرە كاريگەرى ژەھر پوچەل دەكاتەو. پۆژى مالىئاوايى موسا و سەربازەكان خەلكى ئەو گوندە كۆبونەو و بەدلىگرانىيەكەو پۆشتن و خەلكى ئەو گوندەش بۇماو ھەك لەگەلىاندا پۆشتن و پەوانەيان كەردن، ھەندىكىشيان لەدلىگرانىاندا دىگرىان، و "دوگانا" ش موساى لەئامىز كرت و بەكۆپم بانكى كەرد.

پىگى دىرودرىژى گەرانەو لەگەل ئەو ھىلانەى لەسەر دارەكەى "نون" دا دىكىشرا پۆژ لەدواى پۆژ كۆرتەر دەبوو، تا ئەوكاتەى ھاوپىكانى "موسا" دىوارى "كوش" يان لەدورەو بىنى و زانىان كۆتايى بەئەركەكەيان ھاتوو. موسا دواى گەشتنى پۆشت بەدواى "سوكەر موسا" ى فەرماندەدا، بەلام پىيان وت پۆشتوو بۇ

پايتەخت و دواى شەست پۇژى تر دەگەرپتەو. "موسا" ش بەپىنى ياسا و
بنەماكانى ولاتى مىسر ماوۋى سى سالا لەمىسر دورخراوۋتەو، واى دەزانى چىتر
ھىچ پىگرىك لەبەردەم گەرانەوۋى بۇ مىسر بەدى ناكرىت، دەتوانىت راستەخۇ
بېروات بۇلاى "مىرت" ى دەستگىران و پزىشكى باوكى، بەلام دەپىت چاوپىنى
گەرانەوۋى "سوكەر موسا" بكات. دواى تىپەپبونى ماوۋىك "سوكەر موسا" گەرپاىو
و لىنى پىرسى: شارى زىپىنت دۇزىو؟

"موسا" ش وەلامى داىو: خۇت باش دەزانى كە شارى زىپىن بەھىچ شىوۋىك
بونى نى، ئىستا كاتى ئەو ھاتوۋە بگەرپمەو بۇ مىسر، چونكە كەسانىك
چاوپىنى گەرانەوۋەم دەكەن.

"سوكەر موسا" ھىشتا نەيزانىوۋە كە "موسا" كۆيلە زادىيە و وايدەزانى شازادەى
كۆشكى فەرمانپرواىيە. ئەو لەپايتەختدا فىرەونى بەھۇى ئەوۋى بىنى موساى
لەگەندا نى زۆر خوشحال بوو، بەلام لەھەمان كاتدا ھىچ بەربەست و پىگرىك
نەيدەتوانى پى لەگەرانەوۋى موسا بگىرت.

موسا وتى: سبەى دەگەرپمەوۋە بۇ مىسر و پىرسىارى بارودۇخى مىسرى لىكرد.
"سوكەر موسا" ش وتى: ئەوۋى بەلاتەو سەير بىت بنىات نانى پەرستگايەكى
تازە كە بىرپارە "نف" ى تەلارساز بۇ فىرەون دروستى بكات.

موسا وتى: لەپايتەختدا پەرستگاگەلىكى زۆرمان ھەيە، ئەمەيان چ جۆر
پەرستگاگەكە؟

سوكەر موسا وتى: كاتىك دەگەرپىتەوۋە بۇ پايتەخت دەتوانى نمونەيەكى ئەو
پەرستگاگەى كە بىرپارە لەناو چوار بەرددا بىتاشن دەبىنى، ئەو بەردانەش كە
دەيتاشن لەبەردەم پەرستگاگەدا دايدەنن، لەھەمان كاتدا چوار پەيكەرى فىرەون
بەلاسەرىوۋە دەتاشن، ئەم جۆرە تەلارەى كە "نف" باسى دەكات، بۆھەمىشە
دەمىنپتەو و لەناو ناچىت، كاتىك پۇشتى بۇ ئەوۋى لەنزيكەوۋە پىرسىارى وردەكارى
دروستکردنى ئەم پەرستگاگەى لى بكة.

موسا و مالى "موسا ئاتون" ى پزىشك

"نون" لەگەل نیشان دانى ئەو مالهەدا وتى: گەرەم ئايا دەزانى يەكەمىن جار كەى
بوو ھاتىن بۇ ئەم ماله؟

موسا وتى: سى سال و شتىك لەوھوپىش.

"نون" وتى: سى سال لەئىستا لاوتر بوىن. موسا ئاوينەكەى پوبەپوى خوى
گرت، دواى ئەوھ داي بەدەستى "نون" ەوھ، ئەویش تەماشايەكى خوى كرد و وتى:
گەرەم لەبەرئەوھى من نۆكەرى تۆم ھەر كەم و كورتىەكم تىدا بىت گرفت نايىت،
بەلام ئەگەر تۆ بەو شىوھىە پڕۆیتە لای دەستگىرانەكەت لىت دەتۆقىت.

موسا وتى: راست دەكەيت. دەتوانى سەر و پىشم بۇ بتاشىت و منىش سەر و
پىشت بۇ بتاشم.

موسا و نون بەلىخوپى "گەمى" كەيان وت بمانگەيەنەرە ئەوېرى پوبارى نىلەوھ،
دەمانەوئىت كەمىك لابدەين. دواى ئەوھى "گەمى" كە كەنارى گرت، بەستیانەوھ
بەپەتیکەوھ، دواى ئەوھ خوئان بەسەرتاشىنى يەكتىرەوھ سەرقال كرد. دواى
ئارايشت و خوشۆردن موسا جواتترى جلوبەرگى لەبەرکرد و جلىكى زۆر
جوانىشى دا بە "نون" بۆئەوھى لەبەرى بكات، پشتنىكى زىونىشىان كېرى
و "نون" لەكەمەرى بەست. ئارايشت و جلیپۆشین و خوړىك خستنیان تانیوھپۆ
دریژەى كىشا ئەوكات بەرەو مالى "موسا ئاتون" ى پزىشك بۆ چاپۆیکەتنى "مریت
ئاتون" بەرپى كەوتن. موسا ھەر ئەوكاتەى لەو ناوچەىە نزىك بویەوھ لەدورەوھ
تەماشايەكى ئەو مالهى كرد و بىنى بەشىك لەو ماله ویران بووھ. دواى ئەوھ

موسا و نون سەر لەبەيانى ئەو پۆژە بە "گەمى" پىگای مىسريان گرتەبەر.
 لەبەرئەوھى لەنیلەوھ لەوشكانى خىراتر دەگەشتنە شوینى مەبەستيان بۆيە پىگای
 ئاويان گرتەبەر... موسا بەھۆى گەرانەوھى بەپادەيەك وروژا و خوشحال بوو،
 لەكاتى ھەلھاتنى خۆرى بەيانیدا مالى سىپى پزىشكى بينى و نەيتوانى
 لەخوشياندا پى لەفرمىسك و گريانى بگريت و بە "نون" ى وت: سەرئەنجام گەشتىن
 ئىستا "مریت ئاتون" چاوەپىيە.....

لەھەمان ئەو شوپىندا لاشەيەكى بىنى، لاشەى مندالىك بوو، دياربوو كە ئەو مندالە ھى كەنيزەيەكى ئەو مالەيە.

موسا كاتىك ئامازەى بۇ ئەو مندالە كرد بە "نون" ى وت: دەبىنى جەستەى ئەم مندالە ەك پىستە وشك بوەتەو، خۆر ئەو لاشەيەى وشك كردووتەو، ديارە ماوہيەك بەسەر مەرگى ئەو داماوەدا تىپەرپوہ. من بەبىنىنى ئەم لاشە و ویرانى ئەم مالە ەستىكى خراپ بەرۆكى گرتوم.

نون وتى: گەرەم، ئەو مندالەيان كوشتوہ، لەوباوہرەدام خوداكانى "كوش" لەپەرستگاۋە تىپەرپوون و ئەم كارەيان ئەنجام داوہ.

موسا وتى: بىگومان چەند كەسىك لە "كوش" ەو ھاتون بۇ ئىرە و ھەم ئەم مندالەيان كوشتوہ و ھەم زيانيان بەمالەكەش گەياندوہ. موسا بەوردى تەماشاي مالى پزىشكى گۆشەگىرى كرد و زانى كە بەشىكى ئەو مالە ویران كراوہ و بەشكەى ترىشى سوتىنراوہ، چونكە پاشماوہى ئارگرەكەى پىوہ دەبىنریت.

"نون" یش ھەمان بۆچونى ھەبوو و وتى: با بەپەلە بېۆينە مالەكەوہ.

لەسەرەتاي چوئە ژورىيان لەبەردەم ئەو خانوہدا كە پىشتەر باخچەيەكى جوان بوو، زەوى وشك و گىاي كىوى تىدا پروابوو. لەناو مالەكەشدا جەستەى "موسا ئاتون" ى پزىشك لەگۆشەيەكدا كەوتبوو. موسا شىۋازى جلوبەرگ و قەد و بالاي پزىشكى ناسىوہ، نەك لەپروخسارىوہ، چونكە جەستەى سەرى پىوہ نەبوو.

موسا وتى: سەريان بردوہ بۆئەوہى نەتوانریت لاشەى مۆميا بكریت. موسا دواى ئەوہى چاۋى بەلاشەى "موسا ئاتون" ى گۆشەگىرى كەوت لەگۆشەيەكى تردا چاۋى بەلاشەى "مريت ئاتون" كەوت، كچىك كە موسا بۇ ماوہى سى سال بەيادى ئەوہوہ شەوى بەپۆژ و پۆژى بە شەو دەكردەوہ بۆئەوہى بگەرپتەوہ و جارىكى تر چاۋى پىسى بگەوئەت و ژيانى ھاوسەرى لەگەلدا پىك بەئىت. جەنگاوہرانى ولاتى "كوش" ھەم "مريت" و ھەم "دايكىشيان كوشتبوو، موسا بەھۆى لاشەى ئەو مندالەوہ زانى كە ماوہيەك بەسەر كوشتنىاندا تىپەرپوہ، بەلام بەھۆى وشكى ھەواو و نەبارىنى باران لاشەيان ھەلنەوہشاوہ، بەلكو وشك بووہ. وشكى تەرمەكان

ئەو خالەي ھىنايەتە ياد "نون" كە بەلەينى كەم ماۋەي سالىك بەسەر ئەم تاۋانەدا تىپەرپوۋە، لەۋانەشە زىاتەر.

نون وتى: بەلامەۋە سەيرە، چۆن بەدرىژايى ئەو ماۋەيە ھىچ كەسنىك سەردانى ئىرەي نەكردوۋە!

موسا دواي بىننىنى لاشەي "مرىت ئاتون" بىدەنگى بۆخۇي ھەلبرارد و ھىچى نەوت.

نون وتى: گەۋرەم دەزانم لەچ بارودۇخىكدائىت و چەنىك خەمىيان بۇ دەخۇيت. ئەگەر دەتەۋىت جەستەي دەستگىران و دايكى مۇميا بىكرىن، ئەۋا دەبىت بىانگوازىنەۋە بۇ "كرنگ" وپىيان بلىن كە بۇمان مۇميا بكن.

موسا ھەر بەۋشيوۋە بىدەنگ بوو و ھىچى نەوت. نون لىي پىرسى: ئەگەر پىم بدەيت بەھاۋكارى لىخوپ "گەمى" كەمان لاشەكان بەخاك بىسپىرىن.

موسا تواناي قسەكردنى نەبوو و ھەر بەۋشيوۋە لەخۇپامو تەماشاي شوپىنىكى دەكرد. "نون" بىدەنگى موسا بەھىماي بەلى لىكدائەۋە و لىخوپى "گەمى" كەي بانگ كرد.

لىخوپى "گەمى" كەش وتى: لەپاستىدا بىرىسمە. ھەر زۆر باش بوو كە بانگت كردم بۇئەۋەي نانى نيوەپۇتان لەگەلدا بخۇم، بەلام كاتىك خۇي كرد بەمالدا و چاۋى بەلاشەكان كەوت، ئەۋكات زانى چ باسە و چاۋپىكەۋتنى دەستگىرانەكەي گۇپاۋە بەچ كارەساتىك.

"نون" لە لىخوپى "گەمى" كەي پىرسى: دەتوانى لىكى بدەيتەۋە چ كاتىك ئەم كارەساتە پرويداۋە.

لىخوپى "گەمى" كە لاشەكانى پىشكنى و وتى: بەلەينى كەم سال و نىۋىك دەبىت كە ئەم كارەساتە پرويداۋە.

نون وتى: منىش بەھەمان شىۋەي تۇ لىك دايەۋە. لىخوپى "گەمى" كە لىي پىرسى: دەزانى كى كوشتونى؟ بۆچى لاشەكانىيان مۇميا نەكردوۋە؟

نون وتى: لەبەرئەوھى لەوانەيە ھىچ كەسنىڭ پىلى لىرە نەكە وتىيىت، لەوانەيە يەكەمىن كەسانىڭ بىن كە دواى كوشىتىيان چاومان پىيان بىكە وتىت. ئىستاقش ھاوكارىم بىكە بۇئەوھى گۆپىيان بۇ ھەلگەن بۇئەوھى بەخاكيان بىسپىرىن. لىخوپى "گەمى" كە لەھەمان ئەوكاتەدا تەماشاي جلوبەرگى "موسا" ى كرد و زانى ئەو يەككىكە لە شازادەكانى كۆشكى فەرمانپەرۋاى مىسر. چۈنكە لەكەنارى روبرارى "نىل" دا بەئاگاداربونى لەھىماكان پەيى بەو بەرد "موسا" كەسىكى ئاسايى نىە و لەشازادەكانە. موسا لەوكاتەوھى پىڭاى مالى "مرىت ئاتون" ى گرتووتە بەر لەرادەبەدەر خۇشحال بوو، بەلام دواى ئەوھى خۇى كرد بەمالى "مرىت" دا و بىنى لاشەى دەستگىرەنەكەى بەكوژراوى كەوتووتە، خەمىكى قولى بەرۈكى گرت.

"نون" و لىخوپى "گەمى" كە لەناكاو ئەم گۆپىنەيان بەجوانى لەموسادا بىنى و لىخوپى "گەمى" كە پىياۋىكى جىهان دىدە و ئەزموندىدە بوو زانى لەوانەيە ئەو خەمەى كارەساتىكى لەناكاۋى بەسەر ئەو كوپرە لاۋەدا بەئىنىت. بەدرىژاى پىڭا تەنھا باسى مەرگ و بىۋەفايى جىهان و ھەندىك بابەتى ترى دەكرد، بۇئەوھى كەمىك لەخەمەكانى كەم بىكەتەوھ. لىخوپى "گەمى" كە كەسىكى بەتەمەن بوو و مردوۋىكى زۆرى بەچاۋى خۇى بىنىبوو، ئەو وتى: مەرگ دەقاۋدەق وەكوو ژيان وايە، مەرگ و ژيان ھىچ جىاۋازىەكيان لەگەل يەكدا نىە. ژيان وەكوو "نىل" لەم دۆلەدا بەردەوام دەيىت، مەرگىش برىتتە لەم روبرارە، بەلام لەپىرەوھ بارىكتەرەكاندا لەشىۋە جۇگەلەيەك ئاۋدىرى كىلگەكان دەكات. خەلكى والىكى دەدەنەوھ ئەو ئاۋەى لەجۇگەلەكانەوھ دەگاتە كىلگەكەيان، لەگەل ئەو ئاۋەى لەروبارى نىلدا لەحالى خروشاندايە جىاۋازە، لەكاتىكدا وانيە، ھەردوكيان لەسەرچاۋەيەكەوھ ھەلدەقولىن، بەلام دابەشى چەند پىرەۋىك كراون، ئەو ھەمان ئەو مرقۇقى پىشۋە، بەلام لەپىرەۋىكى تازەدا خۇى دەبىنىتەوھ بەلام نەمردوۋە، بەرۈكەش مردوۋە بەلام لەناخەوھ زىندوۋە. ھىچ يەك لەم گوتانە نەيانتوانى بۇ ساتىكىش دىنەۋاى موسا بدەنەوھ، ھەر لەبنەچەوھ بىر و ھەستى موسا لەۋى نەبوو، تا بتوانىت گويى لەشتىك بىيىت. تەنھا جۈلەيەك كە "موسا" ئەنجامى دەدا، پىدانى بىرىك زىرپوۋ بۇئەوھى لەمەراسىمى بەخاك سپاردنەكەياندا، ئەۋىش دواى مومياكرىدىيان لەھەمان شوۋىنى

كوشتىياندا خىرج بىكات. دواى ئىۋە موسى تىۋانى بە "نون" بلىت بىرات بۇ لاي "نف" تى تىلار سىز و پىيى بلىت گۆپىك بۇ ئىم سى كەسە بەتكاى موسى دروست بىكات، بۇئىۋەى گۆپەكەيان لەناو نەچىت. من لىرەدا دەمىنمەۋە تا تۇ دەگەپىتەۋە. نون لىيى پىرسى: چ كەسىك كارەكانت ئىنجام دەدات، چ كەسىك خواردىت بۇ دروست دەكات؟

موسا وتى: تۇ دىلگىرانى من مەبە. تەنھا زوو خۆت بە "نف" تى تىلار سىز بگەيەنە و ئىۋە لەگەل خۆتدا بەيىنە بۇ ئىرە. "نون" دىلى نەدەھات "موسا" بە تەنھا بەجى بەيىت، بەلام لەبەرئىۋەى دەيزانى ھەر دەيىت بىرات و كاروبارى مۇمىيا كىرەنەكە پىكېخات ناچار بەپىكەوت و گەشتە شوپىنىك كە لەنزيك كەنار پوبارى "نىل" دا كۆمەلىك كەس خەرىكى دروست كىردىنى پىرستكاى فىرەمون بون و بىرپارىۋو پىرستكاى ناوبار لەناو بەردىكدا ھەلگۆلن.

"نون" لە كىركارەكانى پىرسى: ئايا "نف" تى تىلار سىز لىرەيە؟ لەدواى ئىۋە پىرسىارە كىركارەكان "نون" يان بىردە لاي "نف" تى تىلار سىز.

نف وتى: من ماۋەى سى پۆژى تر سەرقالى كارم، بۇيە ناتىۋانم ئىرە بەجى بەيىلم، بەلام لەدوايىدا ھەول دەدەم خۆم بگەيەنمە مالى "موسا" پىزىشكى گۆشەگىر، كۆمەلىكىش كىركار بۇ ئىنجامدانى ھەندىكار لەگەل خۆمدا دەيىنم، ھەر بەۋشپىۋەى بەلنىنى "نف" تى تىلار سىز لەگەل "گەمى" يەكى پىر لە كىركار و كەرەستەى پىۋىستى مۇمىيا كىردىن بەرەو لاي موسى و مالى پىزىشك بەپىكەوت. ھەر ئەۋكاتەى گەشتە ئەۋى سەرەتا تەرمەكانى لەگۆپى كاتىدا دەرھىنا و ھەناۋيانى لەپىخۆلە و دل و سىنە خالى كىرد، دواى ئىۋە پىر كىرد لەدەرەمانى تايبەت و لاشەيانى بەشپىتلىك پىچا. "نف" تى تىلار سىز بەۋى سەرقال بونى لەكارگاي دروست كىردىنى پىرستگادا، فىرەمون تەنھا دوو پۆژ لەلاى "نون" مايەۋە بۇئىۋەى نەخشە و فىرمانى دروست كىردىن و ئەندازىبارى گۆپەكەى بۇ فىراھەم بىكات. دواى ئىۋە ۋەستايەكى بۇ ئىنجامدانى ئىم كارە ھەلپىژارد و پىش ئىۋەى بگەپىتەۋە بە "نون" تى نۆكەرى "موسا" تى: دەيىت بگەپىمەۋە و سەرقالى سەپەرشتى كىردىنى پىرستگاكەى فىرەمون بىم، بەلام كاتلىك تۇ گەپايتەۋە دەپۆين بۇ "كرنگ" بۇئىۋەى

چاوم به "موسا" ی خاوه ننت بکه ویت. "نون" له بهر دهم ماله که ی "پزیشک" دا دوا ی دروست کردنی گوږه کان و ناشتنی لاشه ی مردووه کان، پوښته وه بۆ لای "نف" ی ته لارساز بۆ نه وه ی پیکه وه دوا ی ته و او کردنی په رستگا که ی فیر عه ون بهر ون بۆ "کرنگ" بۆ نه وه ی چاویان به "موسا" بکه ویت.

ماوه یه که ی زۆره "نف" ی ته لارسازی چاوی به موسا نه که وتووه، بۆیه به بینینی زۆر خوشحال بوو و بینی موسا زۆر دلگران و سه ر لیشیواوه، له بهر نه وه سواری "گه می" بون و پیکای باکور یان گرت بهر. "موسا" به در یژایی نه و پیکایه بیده نگ بوو، وه ک بل یی هه ر "نف" ی له که لدا نه بیت. هه ندی جار بۆ ماوه یه ک چاوی داده خست و پۆده چووه جیهانیکی تره وه. ه یچ پوداویک که له چوارده وری موسا دا پویده دا نه یده توانی بچوکتزین کار له دهرون و په فتاری "موسا" بکات و نه و له حال ته ی ماتی و به ردئاسایی ده ربه یئیت. سه ول لیده ره کان سه وله کان یان له نا وه که دا ده ره ینا و له سه ر "گه می" که دایان نا، بۆ نه وی نانی ئیواره یان بخۆن و له سه ر سه کو ی "گه می" که که مێک بخه ون. به یانی پوژی دوا یی کاتیک سه ول لیده ره کان له خه و هه ستان "گه می" که به ئاراسته ی په وتی پوباره که به خیرایی ده پوشت و هه مان خیرایی پوباری هه بوو، هه ل به ت پیویستی لیخو پینی گه می نه وه یه خۆی به سه ر سوکانی "گه می" که دا زال بکات، بۆ نه وه ی نه وه ک "گه می" که بهر که ناری پوبار بکه ویت یان بدات له "گه می" کانی تر که له و پوباره دا هاتوچۆ ده که ن. کو تایی به پوژی یه که می گه شته که یان هات و شه و دا هات، سه ول لیده ره کانیش دوا ی خواردنی نانی ئیواره خه وتن و "نف" ی ته لارساز له و ماوه یه دا بوبه لیخو پری "گه می" که. سوکانی نه و "گه می" یه بریتی بوو له سه ول یکی در یژ که له دوا ی "گه می" که وه هاوسه نگی "گه می" که ی پی پاده گیرا، له هه مان کاتدا ئاراسته ی ر ی په وی خۆی ده کرد. "نون" یش له ته نیش ت "نف" دا پاوه ستا بوو، به لām "موسا" له بنی "گه می" که دا پاکش ابو و وا دهاته بهر چا و که خه وی لی که وت بیت، "نف" ی ته لارساز له گه ل "نون" دا گفتوگو ی ده کرد، باب به تی گفتوگو که شیان خودی "موسا" بوو!

"نف"ی ته لارساز لیی پرسى: سه یرم له وه دیت به چ شیوهیهك "موسا" به وه موو خوینده واریه وه ههروه ها له قوتا بخانه دا زۆر شتی له باره ی ناوچه کانی تر خوینده وه، تانیستا ناوی شاریکی به ناوی "شاری زیپرین" نه بیستوه، نایا نه یه زانی شاری زیپرین بونی دهره کی نیه و جگه له نه ندیشه و خه یالپلاوی هنیچی تر نیه؟

"نون" وه لامی دایه وه: هه لبت گه وهره زۆر باش ده یزانی شاری زیپرین به هه چ شیوهیهك بونی دهره کی نیه. خودی خوشی له سهرتای کۆچکردنی بوئه و شاره ئاماژه ی به وه دا، به لام فه رمانده به فه رمانی فیرعه ون ئه وی ناچار کرد به روات و به دوا ی شاری زیپریندا بگه ریت.

"نف" لیی پرسى: ئه و شاره ی که وا هه ست ده کرا شاری زیپرینه چ جوړ شاریک بوو؟

نون وتى: له و شاره دا "ئیره یی، کینه و پیویستی" بونی نه بوو، هه مویان خوشحال و پازی بوون.

"نف"ی ته لارساز لیی پرسى: موسا له شاری زیپریندا تیکه لاوی له گه ل هه چ که سینکدا ده کرد؟

نون وتى: مه به ستت له تیکه لاوی چیه؟

"نف"ی ته لارساز وتى: مه به ستم تیکه لاوی ژنه کانی ده کرد.

نون وتى: گه وهره هه چ کاتیک تیکه لاوی له گه ل ژنه کانیاندا نه ده کرد، بگه به رپرس و سه روکه که شیان پیشنیاری ئه وه ی لیکرد لیږه بمینیتته وه و هاوسه ریک بوخوی هه لبرژیریت، به لام گه وهره ئه و پیشنیاره ی رت کرد وه.

له و سه رده مه دا خه لکی میسر باوه ریان به وه بوو پوباری "نیل" چاره سه ر به خشه، نه گه نه خوشیک خوی هه لدا ته پوباری نیله وه نه خوشیه که ی چاره سه ر ده بییت، بگه نه گه ر دو چاری گرفتیش بو بییت، هه ر ئه و کاته ی خوی هه لدا یه ناو پوباری نیله وه گرفته کانی چاره سه ر ده بن. ئه م پینگا چاره سه ریه هه رچی بییت به سه ر "موسا" دا سه لمینرا که وایه، چونکه موسا باسی گرفتاری و دلگرا نیه کانی

بۇ ھېچ كەسنىڭ نەدەكرد، بىگرە باسى نەدەكرد بۇ نىزىكتىن ھاورپى خۇي كە "نف"ى تەلارساز بوو. لەراستىدا وا دەھاتە بەرچاۋ كە تواناي گفتوگۇكردنى لەدەست دابىت. سەرەتا "موسا" لەناۋ "گەمى" كەدا دادەنىشت و تەماشاي گەشتى گەمىكەي دەكرد، كاتىكش ھەستى بەماندويەتى دەكرد، لەكەنار پوبارى نىلدا پادەكشا. بىگرە "موسا" داۋاي خواردنىشى نەدەكرد و "نون" لەكاتى خۇيدا خواردنى بۇ ئامادە دەكرد، تا ئەۋەي وردە وردە لەگەل "نف"ى تەلارسازدا كەۋتە گفتوگۇ و باسى پوداۋەكانى "كوش"ى بۇكرد و باسى دىمەنى جوان و سەرسوپما و سەرچاۋەي پوبارى نىلى بۇ كرد. بۇنمۇنە ئەۋ يەككە لەوبابەتانەي "موسا" بۇ "نف" تەلارسازى گىپرايەۋە ئەۋ جەنگە بوو كە لەنيۋان مىسر و ولاتى "كوش"دا بەرپابوو، بەۋاۋا لەراستىدا مىسرىيەكان كوشت و كوشتارىيان خىستە نىۋو خەلكى "كوش" و باسى ئەۋەشى بۇ كرد كە بەچاۋى خۇم ئەۋ جەنگ و كوشت و كوشتارەي بىنيۋە و لەكۇتايى جەنگىشدا ئەم پرسىيارە ۋەك چەكوش دەدا لەسەرم، بۇچى مۇۋفەكان ۋەك ئازەلە كىۋىيەكان دەكەۋنە گىيانى يەكترى و يەكترى دەكوژن. لەكاتىكدا جىهان بەۋ فراۋانىيەۋە جىگەي ھەموو كەسنىكى تىدا دەبىتەۋە و پىۋىست بەۋە ناكات بۇ دابىن كردنى پىۋىستىيەكانمان كەسانى تر بكوژىن و مافى كەسانى تر زەۋت بكەين. پىشتەر لەمامۇستاكەم بىستۋە كە زەۋى زۇر لەۋە گەۋرە ترە كە ئىمە لىكى دەدەينەۋە. من زۇرباش بەدرىژايى ئەۋ پىڭايەي گرتبومە بەر بۇئەۋەي شارى زىپىن و سەرچاۋەي پوبارى نىل بدۇزەمەۋە پەيم بەم راستىانە برد. بەردەيەك زەۋى بۇ كوشتوكال زۇرە كە ھېچ كەسنىڭ بىكار و برسى نابىت. لەۋ گەشتەمدا پەيم بەۋ راستىانە برد، ئەگەر دە ئەۋەندەي كۆمەلگاي مىسر و ولاتانى تىرىش لەدايك بىن، ئەۋا زەۋى بۇ تىركردنى ورگىيان زۇر لەژمارەي ئەۋ دانىشتۋانە زىاترە.

"نف"ى تەلارساز وتى: راست دەكەيت، جىهان بەرپادەيەك فراۋانە كە ھەرچەنىك كۆمەلگاي نوپى تىدا لەدايك بىيت، دەتۋانن تىدا بژىن، كشتوكال و ئازەلدارى و سەرچاۋە و پىشەكانى تر بۇ دابىن كردنى بژىۋى ژيانىان لەم جىهانەدا بەدەست دىت و خەلكى ئەم جىهانە نابىت بۇ ئەم پىداۋىستىيانە بكەۋنە گىيانى يەكترى.

بەبۇچونى من ئەم گىرقتە لەپەرستنى خۇدا جۇراۋجۇرەكانەۋە سەرچاۋە دەگرىت،
 ھەر خۇدايەك ياسايەكى تاييەت بەخۇى ھەيە، لەبەرئەۋەى خەلكانى جۇراۋجۇرى
 ئەم جىھانە خۇداگەلىكى جىاۋاز و جۇراۋجۇر دەپەرستىن، بەبۇچونى من جەنگ و
 مەرۋفە گوزى و داگىرکردنىش لەپەرستنى خۇداى جۇراۋجۇر و ئالەم جۇرە
 يىروباۋەرپانەۋە سەرچاۋە دەگرىت، بەدلىنبايىيەۋە ملەكەچ بونى ئەو ھەموو نەتەۋەيەى
 جىھان لەبەرەمبەر ئەو ھەموو خۇدايانەدا بارودۇخىكى ئاۋا دەھىنئىتە بوون. بۇ
 نمونە بەفەرمانى خۇدا ھەندىك لەخىلەكان، كوشت و كوشتار دەخەنە خىلەكانى
 ترەۋە، و بەپىچەۋانەشەۋە ھەندىك خىلەش بگرە كوشتنى گىيانەۋەرىكىش بەتاۋان
 دەزانن ھەلەت بەفەرمانى خۇداكان. ھەندىك لەخىلەكان بۇنمونە خەلكى "دوگانا"
 ھەرچىان ھەيە لەنئو خۇياندا دابەشى دەكەن و ھىچ كەسىك لەھىچ كەسىكى تر
 بەباشتر نازانن و بەو ھۆيەشەۋە ژىيانىكى ئاراميان ھەيە. بەلگەگەشى بۇ ئەۋە
 دەگەرپىتەۋە ھىچ خۇدايەك ناپەرستىن.

"نەف"ى تەلارساز لە "نەن"ى پرسى: بەلام خەلكى "دوگانا" -شارى زىرپىن - ھىچ
 خۇدايەك ناپەرستىن.

نەن وتى: ئىمەش بەو ھۆيەۋە ھەمان ئەو پرسىارەمان لىكرەن، لەۋەلامدا پىيان
 وتىن، ئىمە باۋەرمان بەھىچ خۇدايەك نىيە، ھەر لەبنەچەۋە ھىچ خۇدايەك
 ناپەرستىن.

"نەف"ى تەلارساز وتى: ناتوانم باۋەر بەۋە بەيىنم كە خىل و نەتەۋەيەك بى خۇدا
 بن، ئەمە شتىكى مەحالە.

نەن وتى: "موسا"ى خاۋەنم زۇرباش ئاگادارى ئەۋە بوو كە دانىشتۋانى
 "دوگانا" ھەمان ئەو گوتەيان ھىنايە زمان - ئىمە ھىچ خۇدايەكمان نىيە.

تەلارساز وتى: بگرە ئەۋانەى كە ۋا خۇيان نىشان دەنەن ھىچ خۇدايەك
 ناپەرستىن، ھەمان ئەو خەلكانە نەرىت و بنەماى و ياسايەكى تاييەت بەخۇيان ھەيە
 كەلەناۋ كۆمەلگەكاندا پەپرەۋى لى دەكەن و پابەندىن پىيەۋە، بۆيە ھەمان ئەو
 كۆمەلگەيە تۆ باستىكرد شىۋە خۇدايەكىان لەپىنى نەرىت و ياسا و بنەماى
 كۆمەلەيتەۋە بۇ خۇيان دروست كىردۋە، بۆيە ھىچ كەس و كۆمەلگەيەك و خىلەك

بەدى ناكىرىت كە خاوەنى خودايەك نەبىت، بەدلىنایەوه ئەو بۆچونە پوچ و بېبنەمايە كە دەلىن هیچ خودايەك ناپەرستن، بگرە خىلىكى وەك "دوگانا" ش لەبەرئەوهى چوارچىۆهەك لەياسا و نەرىتيان بۆخويان داپشتوو و پەپرەوى لى دەكەن. هەمان ئەو چوارچىۆهە جىاوازی نىوان چاك و خراپ و پەفتارەكانى تر دەستنىشان دەكات. بەدلىنایەوه پىت دەلىم بگرە گيانەوهر و بالندەكانى ئاسمانىش خودايەكيان هەيه بۆئەوهى بنەماي و شىوازی ژيانى نىوان كۆمەلگاكان پىك بخت. "نون" نەك تەنها مەوۆ بەلكو هەموو بونەوهرىكى زىندوو ئىتر لەهەر كۆيى ئەم گۆي زەويەدا پىت ئىتر لەوشكانىدا پىت يان لەئاودا يان لەهەوادا بىجىاوازی دەبىت خودايەكيان هەبىت، چونكە بى ئەو مەحاله بتوانن بژين. من لەوهرش زياتر پىداگىرى دەكەم و دەلىم بگرە بىگيانەكانىش خودايەكيان هەيه.

"نون" وتى: بىگيانەكانى وەك ئاو و ئاگر و بەرد و دار، بەچ شىۆهەك دەكرىت خودايەكيان هەبىت؟ دەتوانى پىم بللى كى خوداي ئاگرە؟

"نف" وەلامى دايەوه: خوداي ئاگر هەمان ئەو كەسەيه كە فەرمانى سوتان و سوتاندن دەرەكات، خوداي ئاويش هەمان ئەو كەسەيه كە فەرمان دەدات ئاگر بەئاو بكوژىنئەوه و لەنىو مەوۆفەكانىشدا خوداگەلىكى جۆراوجۆر هەيه، خودايانى چاكمان هەيه و خودايان خراپ، بۆيه خوداكان لەهەموو شوىنىكدا هەن. لەكىوى "قاف" خىلىك هەيه كە خوداگەلىكى باشيان هەيه، بگرە خاوەنەكەت "موسا" چاوى پىيان كەوتوو.

موسا وتى: وايه. لايەنگرى ئەم قەسەيهى دەكەم.

"نف" وتى: ئەم خىلە سەرقالى كرىن و فرۆشتنن، بۆيه لەولاتىكەوه دەرپۆن بۆ ولاتىكى تر تا ئەو كاتەى كالاكانيان بەتەواوى ئالوگۆر پىنەكەن ئەم گەشتەيان بەوشىۆهە بەردەوام دەبىت، خوداي ئەم خىلە ناوى "پرومتە" يە كە لەكىوى "قەفقاز" دا دەژىت. ئەم خىلە لەوباوهرەدان خوداكيان بەبەزەيى و مېهرەبانە و مەحاله بتوانىت زيان بەخەلكەكەى بگەيەنئىت، بگرە هەرەشەكانى ژيانىشيان لى دور دەكاتەوه، ئەگەر يەكێك لەوباوهرەدارانى "پرومتە" دوچارى هەر هەرەشەيهك بپىتەوه، "پرومتە" ناهىلىت هیچ زيانىكى پى بگات، مەگەر ئەوهى لەوكاتەدا

ماۋەى پزىگار كىردى نەبىت. "پرومتە" ئەۋەى مروۋ دەيەۋىت بۇى ھىناۋەتە بون، گىيانەۋەرى گىياخۆرى دروست كىردۈۋە، ماسىيەكانىشى بەشىۋەيەكى تر دروست كىردۈۋە، مروۋى گۆشتخۆر دروست كىردۈۋە، بۇئەۋەى ئەۋىش بەشىكى لەچىزەكانى ژياندا ھەبىت، گىيا و پۈك و گۆلە بۇندارەكانى دروست كىردۈۋە بۇئەۋەى مروۋ بەبۇندىيان مەست بىت. "پرومتە" بۇئەۋەى كەسانەى باۋەپىيان پىيەتى ناگرى لەقولى "قاف" كە "قەققازى" ئىستايە ھىنايە خوارەۋە و مروۋى فىر كىرد كە بەچ شىۋەيەك بەكارى بھىنىت و سودى لى ۋەرگىت، پەپىرەۋانى "پرومتە" دەزانن بەچ شىۋەيەك سود لەناگر ۋەرگىن.

"پرومتە" مەرەبانە و ئەۋەى بۇ باۋەپداران دۇپاتكىردۈۋەتەۋە كە نەۋەكو دەست لەكارگەلىكى ۋەكو كۈشتن و سىتەم ئەنجام بدەن. لەپۈى پەفتار و كىردارەۋە پەپىرەۋانى "پرومتە" يەكىنن لەمىھەرەبانتىن خىلى جىھان و زۆر بەدەگمەن بىنراۋە ئەم خىلە لەگەل يەكتىرا بەشەپ بىن، بگرە ئەمانە نەك شەپرى جەستەيى بەلكو دەمەقەش لەگەل يەكدا ناكەن و بەسەر يەكتىرىشدا ناقپىنن، تەنھا لەدوۋ كاتدا دەتۋانى گۈىت لەدەنگى پەپىرەۋانى "پرومتە" بىت، لەكاتى بانگىردى يەكتىرى بۇئەۋەى زانىارىيەك بەيەكتىرى بدەن، دۈۋەمىيان لەكاتى گۈرانى وتىندا. ئەگەر پەپىرەۋانى "پرومتە" لەگەل خەلكى "ھاتى" دا بەراۋرد بگەين، ئەۋكات تىدەگەين چ جىاۋازىيەك لەنىۋان ئەم دوۋ خىلەدايە. "ھاتى" ەكان زىر و بەدپەۋىش و توندخوۋ و بىبەزەيى و دەمشپىن، بگرە گىتۈگۈى ئاسايىشىيان لەشەپ خراپتەرە. ئەم خىلە لەبەر ھەندىك بابەتى ئاسايى شەپ لەگەل يەكتىرا دەكەن، لەۋانەشە بگاتە ھالەتى كۈشتىش. لەۋانەيە لەبەر پىكىك ئاۋجۇ ناكۈكىيەكى زۆر گەۋرە تا ئاستى كۈشتن لەنىۋانىياندا دروست بىت، ھۆكارى ئەۋ ھەموو توندوتىزەش ئەۋەيە كە خىلى "ھاتى" پەپىرەۋى لەخودايانى جىنگىۋاز دەكەن و ناتۋانن بەسەر خۇياندا زال بن و وىستىيان "ارادە" زۆر لاۋازە. خۇداكانى "ھاتى" خۇداگەلىكى خۇيىنپىز و توندپەۋ و بىبەزەيىن، ھەر ئەم پەۋىش و خوۋە خاۋەندى ھاتى، بوۋە ھۇى ئەۋەى پەپىرەۋانى بەۋشىۋەيە توندپەۋ و بىبەزەيى و بىپەۋىشتىيان لى دەرېچىت،

بەكۆرتىيەكەى خوداكان نمونە و ھېمان و پەپرەوانىشىيان دواكەوتە و لاسايىكەرەۋەى ئەوانن.

موسا وتى: بىستومە كە پەپرەۋانى "پرومتە" خوداى خۇيان لەكىۋى "قاف" زىندانى كىردۈۋە و بەزنەجىر "پرومتە" يان بەستۈۋەتەۋە بۇئەۋەى نەتوانىت لىيان ھەئىيىت.

"نەف" وتى: زىندانى كىردن و بەستنى "پرومتە" بەسەر قولى "قاف" ۋە تەنھا دەستەۋاژەيەكى سەرزەرەكە. چۈنكە پەپرەۋانى "پرومتە" ئەويان بەزنەجىر بەكىۋەكەۋە نەبەستۈۋەتەۋە، بەلكو بەرەدەيەك "پرومتە" يان خۇش دەۋىت كە ئەويان لەۋى پەرگرتۈۋە بۇئەۋەى خودا لە قولى "قاف" ۋە نەپرات بۇ ھىچ شۈيىنىكى تر. لەبەرئەۋەى دەزانن كە "پرومتە" خودايەكى مېرەبان و بەبەزەيە و دەتوانىت لەھەر شۈيىنىك خۇى يىھەۋىت بژىت، ئەگەر لەسەرەتادا خەلكى ئەويان لاپەسەند نەبۋايە "پرومتە" بەرەفتارەكانى خەلكى دەكرەدە پەپرە و گۈپرەيەلى خۇى و سەرنەجى ھەموويانى بەلەى خۇيدا پادەكىشا. "پرومتە" خودايەكى بەبەزەيە و مەرەبانە و بەرەدەۋام ھەول دەدات مەۋلە خۇشەختىدا بژىت، بەستەۋەى "پرومتە" دەيىت بەرشتەى گەتوگۋى بزەنن نەك زەنجىرى ئاسنن و كەرەستەكانى تر.

نون ائى پەرسى: بەپىئى ئەۋەى تۇئىستا باست كىرد "پرومتە" خوداى "قاف" خۇشى خەز ناكات ئەۋى بەجى بەيلىت و بېرات بۇ شۈيىنىكى تر؟ "نەف" تەلارساز ۋەلامى دايەۋە: تا ئەۋ كاتەى باۋەپدارانى "پرومتە" ئەويان خۇشەۋىت، ئەۋا ئەۋىش لەلايان دەمىنىتەۋە و نەپرات بۇ ھىچ شۈيىنىكى تر، لەپاستىدا خەلكى "قاف" و خوداكيان يەكتىيان زۇر خۇشەۋىت. "نون" لىي پەرسى: كەۋاتە بۇچى "پرومتە" نەپرات بۇ شۈيىنىكى تر؟ لەبەرچى دەپرات؟

"نەف" تەلارساز ۋەلامى دايەۋە: ئەگەر خوداى چاكە پوو لەۋلاتىك ۋەرگىپىت و بەجىي بەيلىت، ئەۋا خەلكەكەى دۇچارى دەردىسەريەكى زۇر دەبن و چىتر نابنە

خاۋەنى خۇداي چاكا. ھەلبەت ئەو خۇدايەش نابىت بەخۇدايەكى باشى لەقەلەم
بەدەيت كە خەلەكەكى بەجى بەيلىت.

"نون" لىي پرسى: بۇچى نابىت خۇدايەكى باش بىت؟

"نف" ى تەلارساز وتى: بىنەمايەك فەرمانەرەۋايى ھەموو شوۋىن و ولاتىك دەكات،
ئەۋىش ئەۋەيە ئەگەر ولاتىك خۇدايەكى چاك لەدەست بدات، دەبىتە خاۋەنى چەند
خۇدايەكى خراپ.

"نون" لىي پرسى: چ كاتىك خۇدايەكى چاك پو لەولات و مېلەتىك دەكات و
بۇچى دەپوات؟

"نف" ى تەلارساز ولەلمى دەداتەۋە: ھۆكارى پۇشتىنى خۇدايەكى چاك
دەگەرپتەۋە بۇ لاۋازى لايەنگرانى.

نون لىي پرسى: ئايا ئەكرىت نەتەۋەيەكى باش و خاۋەن ويستىش خۇدايەكى
چاك لەدەست بەن؟

"نون" ى تەلارساز وتى: بەلى، ئەۋىش كاتىك كە ئەو خىلە پىنگاي گەندەلكارى
بىگرنەبەر و بىكەۋىتە سەر تولەپى خراپەكارى، بەكورتىەكى گەندەلى و
خراپەكارى لەو ولاتەدا زۆر بىت.

نون لىي پرسى: ئەى تەلارسازى كۆشكى فېرەون، گوتارەكانت لەبارەى
"پرومتە" ى خۇداي خەلەكى "قاف" زۆر سەرنج پاكىشن، بەلام ئىمەش خەلەكانىكى
سەرەتايى و نەزانىن و لەبارەى خۇداكانى خۇمانەۋە بەسەرەتەگەلىكى زۇرمان
ھەيە.

"نف" ى تەلارساز پرسى: ئەو بەسەرەتەتە چىن؟

نون وتى: لەو سەردەمانەى كە مېژۋەكەى ناديارە، مەۋۇ لەشۋىنىكىدا دەژيا كە
نە برسەيتى و نە تىنۋىيەتى نە گەرم و نەسارما بونى نەبوو و بەبەشيك لەگرفتەكانى
ئەو شوۋىنە لەقەلەم نەدەدرا. ئەو شوۋىنەيان بە "بەھەشت" بانگ دەكرى، ھەۋايەكى
گونجاۋى -نەسارد و نە گەرم- ھەبوو. ھەروەھا بەھىچ شىۋەيەك نەخۇش
نەدەكەۋىت، خواردن و خواردنەۋە بۇ ھەموو كەسىك فەراھەم بوو، تەنھا يەك ميوە
قەدەغە بوو بىخۇيت.

مرۆڤ پرسی: میوهی چ درهختیک نابیت بخوریت.

خوداش فەرموی: ئەو میوهی ناوی "زانست"ە، تۆ نابیت لەو میوهیە بخویت.

مرۆڤ پرسی: بۆچی نابیت لەو میوهیە بخۆم؟

خودا فەرموی: خواردنی ئەو میوهیە یەكسان بە "دانایی" تۆ و چیتەر لەو ساتە بەدواوە پێچەوانەكە دەست پێدەكات... سەرەتا مرۆڤ بە ئێنی دا لەو میوهیە نەخوات، بەلام لەدوایدا نەیتوانی بە ئێنەكە خۆی بپاریزیت، لەمیوهی زانستی خوارد، دواي ئەوە لەبەهەشت دەرکرا.

موسا دواي ئەوەی کۆتایی بەگوتە "نون" ی نۆكەری هات وتی: ئیستا باسی شتیكت بۆ دەكەم كە بەلاتەوه زۆر سەیر بیت.

"نف" پرسی: باسی چیم بۆ دەكەیت؟

موسا وتی: من لەنەژادی ئیسرائیل و لەخیلی "لوی" ٣١ م.

"نف" ی تەلارساز وتی: تۆ لەخیلی "لوی" ت؟ باوەڕ ناکەم.

موسا كە چاوەڕێی وەلامێکی ئاوا نەبوو سەرەتا بەلایەوه زۆر سەیربوو و وتی: دەتەوێت بۆت پونبکەمەوه؟

"نف" ی تەلارساز وتی: پێشتر پونکردنەوهیەك لەمبارەیهوه بیستوو، ئەویش لەزمانی كاهینی مەزنی كۆشکی فەرمانزەوايی، لەبەرئەوه پێویست بەدوبارەکردنەوهی ناکات.

موسا بەسەر سوپمانەوه وتی: ئەو چی بۆ باس کردوێت؟

"نف" ی تەلارساز وتی: بەهەر حال، ئیستا پێویست بەگێڕانەوهی سەرگوزەشت ناکات، بۆیە دەبێت بۆت پونبکەمەوه دواي بیستنی ئەینێ لەدایك بونت تیگەشتم دایكت ئارەزووی چی بۆ دەکردی و "ئامون تپ" ی كاهینی مەزنی كۆشکی فەرمانزەوايیش هەمان ئارەزووی هەبوو، ئەویش ئەوه بوو تۆ بییتە پادشای "میسر". تۆ بەناو نیشانی فیرعەونی میسر بانگەشە بۆ خودای نەبینراو بەناوی "ئاتون" بکەیت، بۆئەوهی باوەڕ بەخەلکی میسر بهێنن و لەباتی خودای "ئامون" خودای "ئاتون" بپەرستن.

³¹ یەعقوب دوانزە کۆپی هەبوو كە یەكێكیان ناوی "لوی" بوو.

دوای ئىۋە "نف" لىنى پىرسى: ئايا ئىۋەت لەيىرە كە پۇژىك تۇم بىرد بۇ
ولاتى "كوش" بۇئىۋەى پىشانىت بىدەم خەلكى بەچ شىۋەيەك دانەۋىلەكانيان خەزىنە
دەكەن؟

موسا ۋەلامى دايەۋە: زۇرباش لەيىرمە.

"نف" تەلارسازىش وتى: ئىۋ پۇژەى تۇم بىرد بۇ لاتى "كوش"، تۇ وات
دەزانى لەبەرئىۋە تۇم بىرد بۇ ئىۋى بۇئىۋەى ئاشناى شىۋازى خەزىنەكردنى
دانەۋىلەت بىكەم، لەكاتىك مەبەستەم ئىۋە بوو كەبەراستى بىينى تۇ لەچ نەژاد و
خىللىكىت، و لەنزيكەۋە ئاشنايەتى لەگەل خىلەكەى خۇتدا پەيدا بىكەيت و بەچاۋى
خۇت شىۋازى ژيانى خىلى ئىسرائىل بىينى.

موسا وتى: بەھىچ شىۋەيەك ئاگادارى ئىۋە نەبووم كەمەبەستەت ئىۋەبوۋە نەژاد
و خىللىك پىشانى من بىدەيت كە خۇم لەوانم.

"نف" تەلارساز وتى: دەمويست لەنزيكەۋە بەرجەستەيان بىكەيت و بزانى كە
نەۋەى ئىسرائىل لەچ گىرفتارى و ناسۇرىەكدا دەژىن، ئىۋ پۇژەى خىلەكەى خۇت
پى نىشان دايەت، ھىشتا ھەرزەكاربويەت و بەتەمەنى ژىرى نەگەشتبويەت،
بەكورتىكەى ھىشتا نەبوۋىت بەپىار، بەلام ئىستا بارودۇخەكە جىاۋازە،
لەبەرئىۋەى ئىستا تۇ بەيىننى زۇرىك لەگىرتى خەلك و مىلەتگەلىكى جۇراۋجۇر،
و بەشداركردن لەجەنگ و ئەزمون ۋەرگىرتن لەم ھەلومەرجانە بەراستى بويەت
بەپىار.

موسا وتى: ئىستا مەبەستەت لەم قسانە چىە؟

"نف" تەلارساز وتى: مەبەستەم ئىۋەيە دەتوانى بىرپار بىدەيت و بىرپارى خۇت
كردارى بىكەيت، بىئەۋەى ھىچ كەسىك فەرمانت بەسەردا بىكات.

لەۋگەشتەدا "گەمى" ئىۋە سىيانە پىنگاى پايتەختى گىرتىۋە بىر و لەپىنگادا
گىفتوگۇيەكى زۇربان لەگەل يەكدار كرد و "موسا" ش ئاگادارى پابىردوۋى "نف" بوو.
"نف" تەلارساز دوای ئىۋەى گۇيى لەبەسەرھاتە ناخۇشەكانى موسا بوو، ھەۋلى
دا باسى بەسەرھاتەكانى خۇى بۇ موسا بىكات و وتى: لەسەردەمى لاۋيەتىدا ئاشقى
كچىك بوم، باۋكى ئىۋ كچە ۋەك باۋكى "مىرىت ئامون" پىيى وتە: دەبىت دانەبەخۇمدا

بگرم و چاۋمېرى بگەم. كچەش وتى: منىش دەبىت ماۋەيەك چاۋمېرىبگەم، بۆلەۋەي بارودۇخم لەپىۋى دارايىيەۋە باشتر دەبىت، تا بتوانم ژيانى ھاۋسەرى لەگەل كچىكدا پىك بەينم. منىش سالانىكى زۆر تالىم چىشت تا ئەۋكاتەي بارودۇخى درايم باشتر بوو و گەرامەۋە بۆلەي ئەۋ كچە، بۆلەۋەي پىيى بلىم كە بەۋاۋكى بلىت ئىستا ھەلومەرجى پىكەينانى ژيانى ھاۋسەرىەكى لەبارە. باۋكى كچەش بەم ھاۋسەرىەتمان پازى بوو، ئىمەش ژيانى ھاۋسەرىەتيمان پىكەينا، بەلام كاتىك ھاۋسەرىەكەم سكى پىر بوو، لەكاتى منداالبوندا كۆچى دوايى كرد و ئەۋ بەسەرھاتەش زۆر خەمگىنى كردم، منىش ئەۋشتانەي بەھاۋسەرىەكەمەۋە پەيۋەست دەرەكرا بەھۋى ئازار و خەمەكانمەۋە دورم خستەۋە لەخۇم و ئاشكرايە لەۋمالەش بارم كرد بۆلەۋەي ھاۋسەرى كۆچكردوم نەھىنىتەۋە ياد. من بۇ فەرامۇشكردنى خەم و دلئەنگىەكانم، تا لەتوانامدا بوو لەكۆشكى فەرامنەرەۋايىدا خۇم بەكارەۋە سەرقالكرد و خواردنىكى سادە و ساكارىشم بۇخۇم نامادە دەرەك و ھەر لەشۋىن كارەكەشمدا دەرەۋەتم، بەلام كاتىك ھاۋرىكانم بۇ نمونە ۋەكۋو كاھىنى مەزن "ئامون تىپ" و "ئىخاس ئامون" كۆچى دوايىان كرد، ناچاربوم لەكۆشكەۋە بارىكەم بۇ مالىكى دەرەۋەي كۆشك. بۆلەۋەي كاتىك پىۋىستەم بەخەۋىت بىرۇم بۇ ئەۋى تا كەم كەم بتوانم بەسەر خەمەكاندا زال بىم.

لەپايىتە خەت ۋە لەكۆشكى فەرمانىرە ۋايدىدا

سەرئەنجام ئەۋگەشتە دورودرىژئانە كۆتايىيان پىھات ۋە "گەمى" لەكاناردا لەنگەرى گەرت بۇئەۋەى سەرنىشىنەكانى پىيادە بىكات. "نەف" لەۋناۋچەيەدا بەھۋى ناۋبانگىيەۋە جىيى پىزىز ۋە خۇشەۋىستى تەۋاۋى كرىكارانى كەشتى ۋە باربەرانى ئەۋ لەنگەرگايەبۇ، بەلام "موسا" كەسكى نەناسراۋ بۇ، ھەرۋەھا ھىچ ھىمايەكى شازادەيىشى بەخۇيەۋە ھەلنەۋاسىيۇ. جلى "نون" ۋە جلى "موسا" تارادەيەكى زۆر ۋەكۆر يەك ۋەبۇن. مەھال بۇر بىتۋانى دەستنىشانى بىكەيت كە كام لەم دۋانە شازادەيە ۋە كامىيان نۆكەرە. "موسا" دۋاى سىئىسالى كە لەپايىتەخەت دوركەۋتبۇيەۋە بەبىنىنى دىۋارەكانى كۆشك ۋە بۇنى تايىبەتى پۇبارى نىل ۋە دىمەنەكانى ترەستى كەرد ئەۋەيى ئەمۇ دەبىنىنى، زۆر جىاۋازە لەۋەى سى سالى لەۋەۋپىش بىنىۋىيەتى. ئەۋ زانى بۇچى دىۋارەكانى كۆشكى فىرەۋن ۋەكۆر پابردۇر شىكۆمەندى ۋە مەزنى جارانىيان نىيە. ھۆكارەكەى بىئەزمۇنى ۋە نەبىنى ھەلومەرچى دەۋرۋىر ۋە ۋاتانى ترىۋ، لەسەردەمى لاۋىيەتى ۋە ھەرزەكارىدا، بەكورتىيەكەى ئەۋ جىھانى لەھەمان ئەۋ كۆشكەدا دەبىنى. دىدگاي موسا دۋاى گەپرانەۋەى سىئىسالى ھەمەلايەنە ۋە پىرمەۋدا بۇ، بەبىنىنى پۇداۋگەلىكى جۇراۋجۇر ۋە بىستىنى دىدگەلىكى جۇراۋجۇر لەگەل ئەۋ دىدگا سەرنەتايەى كە لەبارەى جىھانەۋە ھەبۇر زۆر جىاۋاز بۇ. ئەۋ لەگەپرانەۋەدا نىگاكانى ۋەك پىاۋىكى تەۋاۋ ۋە پىگەشتۇۋ ۋە كۈنچكاۋ بەھەمۇ شىكىدا دەخشانە.

پىش ئەۋەى پىيادە بن "نەف" ۋەتى: ۋەرە پىكەۋە لەھەمان ئەۋ مالى تىيدا نىشتەجىم بىزىن... "نەف" تەلارسان لەبەرنەۋە ئەم پىشنىارەى لىكەرد چۈنكە

دەيزانى "موسا" ھەز ناكات بگەپتەو ھە بۇ كۆشكى فیرەون و لەوى نیشتەجى بېیت. "نف" لەمالىك كە لەخشت دروستكارىبو و لەپىنج ژور و ھەيوانىك پىكدەھات دەژيا. سەرەپای ئەو ژورانە چىشتخانە و سەربانىكى فراوانى بۇ خەوتنى شەوانى ھاوین ھەبوو. باخچەكەشى ئەوئەندە درەختى زەیتون و ھەنجىرى تىدابوو كە شوینى بۇ ھەيوان نەھىشتبویەو.

موسا سەرى سوپما.

"نف" تەلارسازیش ھۆكارى سەرسورمانەكەى لى پرسى.

"موسا" ش لەوئەلامدا وتى: لەكاتىكدا تۆ ئەم تەلار و كۆشكە مەزنانە بۇ خەلكى دروست دەكەيت، بۆچى خۆت مالىكى ئاوا بچوك و بىنرخت ھەيە؟
"نف" تەلارسازیش وتى: مەزنى و فراوانى مال ھىمنى و ئارامى بەمرۆڤ نابەخشىت، بەلكو شىوازی ژيان و چۆنیهتى تىپەراندنى تەمەنت سەرچاوەى ھىمنى و ئارامى تۆيە. ئەم ماله كە بىژن و مندالم بۇ من بەسە.

"نف" تەلارساز خزمەتكارىكى پياو و چىشتكەرىك و باخەوانىكى ھەبوو، لەم پەو ھە موسا زیاتر سەرى سوپما، چونكە بىنى "نف" تەلارساز كەنیزەكى ژنى نى، لەبەرئەوئەى بەدلىنایىيەو پياوانى سەلت لەمیسردا بەلایەنى كەم دو یان سى كەنیزەكى ژنیا ن ھەيە و ئەم كارەش بەلای ھەموو مىسرىكەو ھە ئاسایی بوو. كاتىك موسا بىنى ھىچ ژنىك لەو مالهەدا بەدى ناكرىت ئەوسا پازى بوو بەوئەى لەگەل "نون" دا نیشتەجى بېیت. خودى "نف" تەلارسازیش نەیدەتوانى بەشىوئەكى بەردەوام و درىژخایەن لەو مالهەدا بىنیتەو، بۆيە مالهەكەى بە موسا و "نون" خزمەتكارى سپارد، دواى ئەو خۆى پۆشت بۇ دروست كردنى پەرستگایەكى تازە كە فیرەون پى پاسباردبوو. ھەربۆيە موسا زور خوشحال بوو بەوئەى بىئەوئەى ھىچ كەسك بىناسیتەو لەپایتەختى مىسردا ژيان بەسەر دەبات، بەلام ناچار بۇ يەكلايى كردنەوئەى سەرۆت و سامانەكەى سەردانى كۆشكى فەرمانرەوایی بكات و چاوى بە "ستى موسا" سەرۆك و بەرپرسى سەرۆت و سامانەكەى بكەوئەى، چونكە بگرە پارچە كانزایەكیشى بۇ خەرج كردن پىنەبوو. موسا بەھەمان ئەو جلوبەرگە ئاسایی و نەناسراوئەو و بى ھىچ ھىمايەكى تايبەت

بەخۇي پزىشكى كۆشكى گرتەبەر ھۆكارەكەشى بۇ ئەو دەگەرپتەو كە جەلە تاييەتەكانى خۇي لە دەست داو. گەشتە بەردەم بارەگاي كۆشكى فەرمانپەرۋايى فىرەمەن و بەرپرسى پاسەوانان لىي پرسی:

-تۆكىت كە دەتەوئەت بېرۇتە ناو كۆشكى فەرمانپەرۋايىيەو؟

"موسا"ش تەماشايەكى سەرتاپاي ئەفسەرى پاسەوانى كرد و ورژا و نەيتوانى پى لەسەرسوپرمانى خۇي بگرت، چونكە ئەو پياوھ لىي سۈر و بىرۇكانى پەش كىردبوو، پاسەوانەكانى تىرىش بەھەمان شىوھى ئەفسەرەكەيان ئارايشتيان كىردبوو. موسا دەيزانى ئەم پاسەوانانە لەشازادەكان، بەلام ئەو شازادانەى كە دايكيان كەنيزەك بوون. "موسا"دوای سىيسال دورى لەكۆشكى فەرمانپەرۋايى پەيى بەو بەرد كە چ گۆرپانكارىەك لەوئىدا پويىداو، گۆرپانى پاسەوانەكان بەلگەى گۆرپىنى نەرىتى كۆشكى فەرمانپەرۋايى دەسەلمىنىت. پاسەوانەكان "موسا"يان بىئەوھى ھىچ ھىمايەكى فەرمانپەرۋايى پىئوھ بىت ناسىيەو و پىيان پىدا بچىتە ژورەو و تەواوى كاربەدەستانى كۆشك زانىان كە "موسا" گەرپاوتەو، بەلام بەرژن و بالاي "موسا"بەھەمان ئەندازەى ئارايشتى ژانەى پاسەوانەكانى كۆشك بەلاى كاربەدەستان و دەستەلاتدارانى كۆشكەو سەرسوپرەنەر بوو. موسا تەماشاي ھەر لايەكى ئەو كۆشكەى بگىردايە يادگارى رابىردو و سەردەمى مىندالى زىندو دەكرەو، لەوكاتەدا موسا ناوئىشانى "ستى موسا"ى بەرپرسى سەرۋەت و سامانى لەيەكىك لەپاسەوانەكانى كۆشك وەرگرت.

كاتىك "ستى موسا"بىستى "موسا"گەرپاوتەو بەدلگىرانىەكەو بەرەوپىرى پۇشت، "ستى موسا"زۇرباش ئاگادارى ئەووبو كە فىرەمەن زۆر پقى لىيەتى و زۇرىش لىي تۈپەيە، بەلام ئەوھى بەباش زانى وا خۇي بنوئىنىت كە ئاگادارى ئەم بابەتە نىە و ەك شازادەيەك مامەلەى لەگەلدا بكات و وتى:

-من بەم گەرپانەوھىەت زۆر خۇشحال بوم، چونكە دەمزانى سەرنەجام دىيەتەو، فىرەمەنىش ئاگادارى گەرپانەوھى تۆ بوو، لەبەرئەوھى باشتىر وايە بېرۇت بۇلاى ئەو. موسا وتى: نەھاتوم بۇئەوھى چاوم بەفىرەمەن بگەوئەت، بەلكو ھاتوم تا بىرەك لەزىر و ھەندىك لەدارايىيەكانى دايكەم وەرگرم كە لەلاى تۈيە.

"ستی موسا" له وکاته دا سهری پړیزی دانه واند و وتی: "ئوهی دایکت له دواي خوئی به جی هیشتووه وهك نه مانه تیک له لای منه و بگره دهستم له نهنگوستیله یه کیشتی نه داوه، به لام به مەرگیك ده توانیت دهست له سامانی دایکته وه بدهیت که سهردانی فیرعون بکهیت و چاوپیکه وتنی له گه لدا بکهیت، نه گهر نه فرمان بدات نه و ده توانی ته وای سامانه کهت هر نیستا وهرگریت، چونکه من جگله که سیك که نه مانه تیک له لایه هیچ شتیکی تر نیم.

موسا وتی: له نیستا بهم جله ئاساییانه وه پوشتن بولای فیرعون به کاریکی باشی نازانم.

"ستی موسا" وتی: به هرحال نه گهر بته ویت سامان له من وهرگریت ده بیت فرمانی فیرعونت پی بیت.

"موسا" ش ناچار به هه مان نه و جلوبه رگه وه پوشته لای فیرعون و فیرعونیش زور سهری سوپما به وهی "موسا" ی به جلیکی ساده وه بینی، چونکه تا نه وکاته نه وه پوی نه دابوو که سیك به به ژن و بالا و جلوبه رگیکی ئاواوه سهردانی فیرعون بکات، بویه هه موو که سیك هه ولی ده دا جوانترین جلوبه رگ له به ربکات نه وکات هه ولی نه وه بدات چاوی به فیرعون بکه ویت. نه و که سانهش که له لای فیرعون بون سهر سوپمانیان له فیرعون که متر نه بوو. هه لبت پشتر فیرعونیان ئاگادار کرد بووه که "موسا" هاتوو و به جلوبه رگیکی شپه وه دهیه ویت چاوی پی بکه ویت، فیرعونیش پی پراگه یاندن "موسا" به و جلوبه رگه وه بکه نه ژوره وه، به لام له و باوه رده نه بوو که موسا به شکومه ندی و پایه داریه وه ببینیت. فیرعون به دهستی پی پراگه یاند که بیت له سهر ته خته که ی پالی دانیشتیت بونه وهی گفتوگوی له گه لدا بکات، له بهر نه وهش داوی لیکرد له ته نیشتیه وه دانیشتیت تا ئاماده بان گوئیان له گفتوگوکانیان نه بیت. "موسا" ته ماشایه کی فیرعونی کرد و بینی به وشیه وهش له پوی ته مه نه وه گوپانکاری به سهر دا نه هاتوو.

دواي نه وه موسا سهری دانه واند، بیستی فیرعون ده لیت: هه رچند ماوه یه کی زوره له کوشکی فرمانپه وایی دور که وتویتته وه، به لام نه ریتی کوشکی

فەرمانپەر وایت لەبەر نەچووەتەو. ئیستا بۆم بگێرەرەو سەرچاوەی پوباری نیل و شارێ زیڕینت دۆزیەو؟

موسا وەلامی دایەو: بەگوتە کاهینەکان سەرچاوەی پوباری نیل لەبارەگای خودایاندا جیگیرە.

فیرعون وتی: کارم بەگوتە کاهینەکانەو نیە، لەتۆ دەپرسم سەرچاوەی پوباری نیل و شارێ زیڕینت بینی؟

موسا وەلامی دایەو: ئیمە ئەو هەموو ماوەیە بەدریژایی پوباری نیل پیمان کرد تا گەشتینە شوینیک کە پوبار گۆرا بە جۆگەلەیک و لەوێشەو بەردەوامیمان دا بەپیاوەکەمان تا گەشتینە دەریاچەیک، لەو دوا چیتەر نەمتوانی لەو تیبگەم ئایا ئەو پوباری نیلە یان یەکیکە لەلقەکانی پوباری نیل.

فیرعون وتی: ئەو شارێ زیڕین چی؟

موسا وتی: ئەو شارە کە بەزێر ناوبانگی دەرکردووە بونی دەرەکی نیە، تەنھا چەند خانوویەکی بچوک و کۆمەلێک پەشیپستی تێدا دەژیت. کۆمەلە هەژاریکی پوت و پەجالبون، چ بگات بەوێ خاوەنی زیڕین.

فیرعون لەوکاتەدا بێدەنگ بوو، فیرعون ئەوێ هینایەو یاد خۆی کە سیسالت و شتیێک لەو وەپیش فەرمانی دا قازیکی بۆ راوبەن تا فالیکێ پی بگرتەو، دواي ئەوێ ئەو قازەیان بۆ راوکرد بردیانە لای کاهینی مەزن بۆئەوێ پێشبینی ئاینەدە بۆ بکات. کاهینی مەزنیێش چیقڵدان قازی پشکنی و بەردە پزیزکی پەشی تێدا بینی و بەفیرعونی وت: نەهامەتیەکی مەزن هەپەشە لەناوچونت لێدەکات.

فیرعونیش بەدلگرا نیە کەو پرسسی: چ جۆر هەپەشەیک بەچ شیوێەیک دەتوانریت پێی لی بگێریت.

کاهین وتی: بەهیچ شیوێەیک پێی لیناگیریت، جگە لەوێ ئەو کەسە کە گومانێ لێی هەیه و لێی دەترسیت لەناوی ببەیت بۆئەوێ بەم شیوێە پێی لەو هەپەشە بگێریت، بەلام فیرعون لەسەرتاسەری پایتەختی میسردا تەنھا لەیک کەس دەترسا و ئەو کەسەش "موسا" بوو، چونکە بەفیرعونیان وتبوو موسا

فېرەمەن بەھۇي بېسىنى گوتە بوپىركانى موساۋە سەرى سوپما و وتى: ئەي ئەو مەۋقەي كە نىۋە ناۋت ھەيە، چ خودايەك پشتگىرىت دەكات كە بەشانازى و خۇ بەزلانپەكەۋە قسەدەكەيت؟

موسا وتى: ئەي فېرەمەن ھەموو كەسىك زۆرباش دەزانىت كە "ئىخاس ئامون" بەدەستى تۇ كوزراۋە، ئەگەر لەدۋاي ئەم قسانەشم بكوژىم ھەموو كەسىك زۆر بەباشى دەزانىت كە بكوژى من تۆيت.

فېرەمەن تەكانىكى دا بەخۇي و ھەۋلى دا بەسەر خۇيدا زال بىت دۋاي ئەۋە لەسەرخۇ وتى: بۇچى لەباتى دژايەتى كردنم ھەۋل نادەيت لەگەل مندا ھاۋپەيمان بىت و دەست بىنپىنە ناۋ دەستى يەكتەرۋە بۇئەۋەي لەھەموو شتىك بەھەرەمەندت بىكەم؟

موسا وتى: ئەۋەندەم ھەيە كە بتوانم بژىۋى ژيانم دابىن بىكەم و لەۋەش زىاتر پىۋىستەم بەھىچ شتىكى تر نپە.

فېرەمەن وتى: شىۋازى قسەكردنەت بىزار و دلگىرانم دەكات، ھەۋلىكى زۆرم لەگەل تۇدا دا بەلام ديارە پەقت لەخودايانى مىسرە. كاهىنەكان پىيان پاسپاردوم بىكوژم، بەلام من ئەم كارەم نەكرد، بەلام ئىستاش پەشىمانم، چونكە بەپراستى لەئىستادا بەرگەي ئەم بىشەرمى و بوپرىەت ناگرم و لەۋانەيە لەھەر ساتىكدا ھەلچم و فەرمانى كوشتنەت دەرەكەم... فېرەمەن دۋاي ئەۋە وتى: تۇ بۇچى بەۋ شىۋە بىشەرمانە پەقتارم لەگەلدا دەكەيت؟

موسا وتى: لەبەرئەۋەي دەزانم لىم دەترسى، بەلام نازانم بۇچى لىم دەترسى! تەنھا ئەۋە دەزانم كە لىم دەترسى.

فېرەمەن وتى: ئەي كوپى لاۋ تۇ ناپىت لىبوردەيى بەترس لىك بەدەيتەۋە. بۇچى لەتۇ بترسم؟ چونكە ھەر لەسەردەمى مندايەۋە بەلىبوردەيەۋە پەقتارم لەگەلدا كىردىت ئىستاش ھەر بەۋشىۋە پەقتارت لەگەلدا دەكەم. ھەلبەت نامەۋىت بلىم بەزەيىم پىتدا ھاتوۋەتەۋە چونكە دلنىام ئەم گوتەيەم پەسەند ناكەيت! بەلام لەبەرامبەرتدا لىبوردە بوم ئەۋىش لەبەر سى ھۆكار. يەكەم: لەبەرئەۋەي كوپى "ئىخاس ئامون" ايت، دوۋەم: لەنىۋ شازادەكانى مىسردا لەپروى قەد و بالا و

شىۋەتەۋە بېۋىنەى و سىيەمىان: لەبەرئەۋەى بەناۋىشانى فرماندەى ھىزى گالىسكەۋانى پۇشتىت بۇ ۋلاتى "كوش" و ئازايەتى خۇتت سەلماند و ەك سەربازىكى ئازا و دلىر گوپرايەل بويت و جەنگاويت، بىستومە ئەۋكاتانەى سەربازەكان خەۋيان لى كەۋتوۋە تۇ يىداربويت. من لەپى نامەكانى فرماندەى ھىزى سەربازى نىردراۋە ەموو زانىارىەكى تۇم پىگەشتوۋە و زانىومە كە تۇ تاكە ئەفسەربويت لەگەل ژئاندا رات نەدەبۋارد. منىش تەنھا لەبەر ئەم تايبەتمەندىە بەرجەستانەت لەپۇژىكى ئاۋادا نەمەيللۋە ەۋلى كۇشتنت بدرىت، سەرەپاى ئەم تايبەتمەندىە بەرجەستانەت گویت بەچوكتىن شتى ھاۋپىيان و ئەۋ كەسانەى چاكەى تۇيان دەۋىت نەداۋە.

موسا لىى پرسى: لەچ پويەكەۋە دەلىت گويم بە ھاۋپى و خىرخۋازانى خۇم نەداۋە؟

فیرعەون وتى: چونكە دۋاى ئەۋەى گەپرايتەۋە بۇ پايتەختى مىسر لەباتى ئەۋەى بىيت بۇ كۇشكى فرمانەرەۋاى پۇشتى لەمالى "نف" تەلارسازدا نىشتەجى بويت. موسا پرسى: ئەم بابەتە چ پەيوەندىەكى بەگوینەدان بەھاۋپىيان و خىرخۋازانمەۋە ەيە.

فیرعەون وتى: لەپرستىدا ھۇكارەكەى ئەۋەىە، چونكە تۇ خۇنەۋىستانە ھۇكارى لەناۋبردنى "نف" تەلارسازت فەرەم كىردۋە. ئەم كارەى ئەۋ دەبىتە ھۋى لەناۋبردنى.

موسا بەنىگەرانیەكەۋە لىى پرسى: بەۋاتا تۇ دەتەۋىت "نف" تەلارساز بكوژىت؟ فیرعەون وتى: من نەموتوۋە دەبىت لەناۋ بىرىت، بەلام ئەم كارە زىانىكى زۇر بەژيانى دەگەيەنىت، ئىستاش پرسىارىك لەم نىۋەندەدا سەر دەرەھىنىت، ئەۋ پرسىارەش ئەۋەىە تۇ دەلىيت من بىھودە لەتۇ دەترسم، ئەگەر بەپراستى تۇ مەبەستىكى خراپت لەبەرەمبەر مندا نىە، بۇچى لەكۇشكەكەى مندا نەخەوتىت. ئەم رەفتارەت جگە لەمەبەستىكى خراپ لەبەرەمبەر مندا ھىچ واتايەكى تر لەخۇ دەگرىت؟ تۇ دەبىت بزانى ئەۋ كەسانەى كە دەبنە دۇستى دۆرمەنەكانى فیرعەون، خودى ئەۋ كەسەش بەدوژمنى فیرعەون لەقەلەم دەدرىت، چونكە ئەۋ كەسەى

به توندى لييان توپه ده بم. ئىستا توش هيچ كاتيك ئه وه له ياد نه كهيت، هر فرمانيك دهر بكم بهو خيراييه بى ئه ملاولا جيبه جى ده كريت، بونفونه فرمان بدهم هه موو ميسريه كان ولا تى ميسر به جى بهيلن، لهم كاته دا هيچ كه سيك دواى ئه وه فرمانه ناتوانيت له ميسردا بمينيتته وه، به لام له بهرئه وهى پيوستم پييانه ئه م فرمانه يان بو دهرناكم. تو له گوته كانتدا باسى خيلى "كوش" ت كرد، به لام من ده يان خيلى ترى وهك ولا تى "كوش" گهر له ناو بچن له بهرچاوى مندا وهك پوشيك وايه، مانه وهى من گرنگه نهك خه لكى. ئه گهر بهرژه وهندى مانه وه و بونايه تى و پله وپايه م وا بخوازيت، هه موو بهر به ست و خيل و نه ته وه يهك له گه وره وه تا بچوكيان ره وانه ي مهرگ-ولا تى خوړئاوا-ده كم. له هه مان كاتدا ئاگادارى ئه وه م تو هه ولى له ناو بردنم ده ده يت، به لام له بهرئه وهى تواناي ئه نجامدانى ئه و كار هت نيه ده سته پاچه بويت.

موسا وتى: وهك پيشتر وتم فيرعه ون به هه له له من تيگه شتووه. بى ده نكيه كى تارانه يهك دريژخايه ن بالى به سهر ئه و دوانه دا كي شيا، به لام ئه مجاريان موسا پوچووه هزرى خوڤيه وه و گوته ره كانى فيرعه نى له ده رو نيدا ليكدايه وه و لايه نگرى گوته كانى فيرعه ونى كرد و زانى كه ده سته لاتيكى ته واولى هه يه، له پوى ليپورده ييشه وه فيرعه ون راسته دكات، چونكه زور به ئاسانى ده يتوانى فرمانى له ناو بردنى بدات، بى ئه وهى هيچ كه سيك بتوانيت ناره زايى خوڤى له بهرامبهر ئه م فرمانه دا دهر بريت. دواى ئه وه پهي به و راستيه ش برد كه فيرعه ون هه ولى له ناو بردنى نادات، بگره هه ره شه و هيچ زيانكيشى پينه گه ياندوه، به لكو ته نها هه ره شه ي ليكر دبوو. هه روه ها نه يده توانى له وه تي بگات فيرعه ون به م ره فتارانه ي نواندى مبه ستى چى بووه.

فيرعه ون بيرو هزرى موساى ئاويتته ي گوته كانى خوڤى كرد و لى پرسی: له كاتى گيانه لانى فرمانده ي هيزى نيژدراو "ستى كف" دا ناماده بويت؟
موسا وتى: به لى ئه ي فيرعه ون.

فيرعه ون وتى: بويان گيرامه وه كه مهرگى "ستى كف" له نه خو شيه وه سهرچاوه ي گرتووه، نهك ئه وهى له جه نگدا بريندار بويت و دواچار مردبيت.

موسا وه لآمی دایه وه: وایه.

فیرعهون لیی پرسی: له کاتی گیانه لآنیدا چ بارودۆخیکی هه بوو؟

موسا وتی: وهك ئهوانه ی که گیانیان داوه، وهك ئهوانه ی که دهمرن.

فیرعهون لیی پرسی: ئایا "ستی کف" له مهرگ دهترسا؟

موسا وه لآمی دایه وه: به هیچ شیوهیهك له مهرگ نه دهترسا، به لآم له پوداوه کانی

دوا ی مهرگی دهترسا.

فیرعهون وتی: له مه به سست تیناگه م.

موسا وتی: "ستی کف" خه می بۆ ئه وه دهخوارد که بۆچی ئه م مهرگه ی له برینی

جهنگه وه سه رچاوه ی نه گرت و له باتی ئه وه ی له گۆپه پانی جهنگدا به کوشت بدریت

بۆچی له جیگه خه وه کهیدا گیان له دهست ده دات.

فیرعهون وتی: ئه م گوته یه هه موو سه ربازیکی ئازا و دلیر ده گریته وه، ئه وان

نایانه ویت له جیگه خه وه کانیاندا گیان له دهست بدهن، بۆیه به باشی دهزانن

له گۆپه پانی جهنگدا کۆچی دوا یی بکه ن.

موسا وتی: هه موو خه میکی "ستی کف" ئه وه بوو که له خودا کانی میسر دور بوو،

ئه ویش له بهرئه وه ی ناتوانیت له نزیکه وه دوا ی پاریزگاریان لیبکات.

فیرعهون وتی: زۆر سه یرم له م گوته یه ت دیت، چونکه "ستی کف" زۆرباش

دهناسم له بهرئه وه ی زۆر باوه پی به خودا کان نه بوو، بگره زۆر به باشیش خودا کانی

میسری له بهرئه بوو، بۆیه سه رم له م گوته نه ت سو پ ده مینێ که به چ شیوهیهك پیاویک

که بیروباوه پیکی ئاوا ی هه بیئت شتی وای هینا بیته زمان.

موسا وتی: له بهرئه وه ی بیروباوه پی مرو ؤه له کاتی مهرگ و ژیا نی ئاساییدا زۆر

جیاوازه و گۆپانکاری به سه ردا دیت، لهوانه یه به هۆی خو و بینینی کهسانی تر و

گوته کانیانه وه ئه ویش خو نه ویستانه باسی خودا کان بکات، له کاتی کهدا به هیچ

شیوهیهك باوه پی پییان نه بووه. هه لبه ت زیاتر سه یرم له وکه سانه دیت که

ده جهنگین، چونکه جهنگ بیروباوه پی مرو ؤه سست دهکات.

فیرعهون وتی: لهوانه یه شتی وا پو بدات.

دوای ئەوێ بابەتی گفتوگۆکەى گۆڤى و وتى: ئەى موسا لەکاتى لێدوانەکاندا
 وى، هەولێ لەناوبردنى منت نەداوه وایه؟

موسا وتى: بەئێ وایه ئەى فیرعەن.

فیرعەن وتى: زۆر حەز دەکەم باوەر بەگوتەکانت بکەم.

موسا وتى: ئەوێ لەدەمدا یە پێم ڕاگەیاندى. بگرە بەهیچ شێوێک بیرم لەو
 نەکردووەتووە کە هەولێ لەناوبردنت بدهم.

فیرعەن ئەوکاتانەى موسا قسەى بۆ دەکرد تەماشای چاوانى دەکرد بۆ ئەوێ
 بزانیت ئایا موسا راست دەکات یان نە. سەرئەنجام وتى: تۆ راست دەکەیت، منیش
 بێهودە بیر لەم بابەتە پڕۆپۆچانە دەکەمەو کە تۆ هەولێ لەناوبردنت دەدەیت.
 ئێستا دەتوانى برۆیت و سامانەکەى خۆت لەبەرپرسی دارایی وەرگریتووە. موسا
 دوای وەرگرتنى سامانەکەى لەگەڵ "نون" دا لەپایتەختدا نیشتهجێ بون، بەلام
 بەشیوێکەى تازە و جیاواز. ئەو وەستاگانى کەشتى ڕاسپارت کەشتیەکی بۆ
 دروست بکەن کە بێ لەچیششت خانە، حەمام و ژورى خەوتن و هەموو
 خوشگوزەرانى و پێداویستىەکی تری تێدا بێت، سەرەرای ئەمانەش شێوازى
 لێخوێنى کەشتیەکەش بەشیوێکەى دروست بکەن کە هەم یەك کەس و هەموو دوو
 کەسیش وەك کەشتیەوانێک پێکەو وە بتوانن لێى بخوێن. "نون و
 موسا" کەشتیەکیان وەك مائیکى گەرۆک بۆ خۆیان دەستنیشان کرد و لەسەر
 پووبارى نیل گەشتیان بۆ هەموو شوێنێک دەکرد، هەلبەت گەشتەکانیان
 سنورداربوو، چونکە پیاوانى فیرعەن بەبەردەوامى چاودێرى گەشتەکانى موسایان
 دەکرد.

موسا جارىکیان کەشتیەکەى بەرەو باکور لێخوێ، ویستى برۆات بۆ نیشتمانى
 دایکى "کوش"، بەلام "نون" لەو ئاگادارى کردووە کە "گەمى" یەك دوايان کەوتووە
 و چاودێریان دەکات. بۆیە ئاراستەى گەشتەى گۆڤى و ڕینگای باشورى گرتەبەر و
 خۆى لەشوێنێکدا بێنێووە کە "نف" ی تەلارسازى سەرقالى دروست کردنى
 پەرستگایەکی مەزنە، لەپراستیدا لەبەرئەوێ پەرستگاکەیان لەناو بەردیكدا
 هەندەکۆلى بۆیە بەهیچ شێوێکەى سودیان لەکەرەستەى دروستکردنى تەلار

وهرنه دهگرت. چونکه پهرستگا له ناو جهرگه ی بهردیکدا دروست دهکرا. موسا بیینی بریککی زوری بهرد هه لکۆله کان سهرقالی هه لکۆلینی ئه و پهرستگایه بون، ئه و نمونه یه کی بجوکی پیشانی "نون" دا و وتی: پهرستگا سهره کیه که له سهر ئه م نمونه یه دروست دهکه ن.

"نون" یش به بیینی ئه و نمونه یه کی درێژیه که ی سی مه تر ده بوو زور سهری سوپما و وتی: ئایا به راستی ئه و پهرستگا سی مه تریه ته نها نمونه یه که؟ موسا وتی: به ئی، ئه وه نمونه یه که ده بیئت پهرستگا راسته قینه که به پیی ئه م نمونه یه دروست بکریئت و ئیستا بۆئه وه ی به ته واوی دلنیا بیت ده پۆم و له سهر پهرشتی بهرده هه لکۆله کان ده پرسم.

به پررسی بهرده هه لکۆله کان ناوی "شب ت" بوو و موسا خۆی کرد به هاوپی و ئه ویش به م شیوه یه بۆی پونگرده وه: من ده بیئت نه خشه ی ئه و یازده پهرستگایه ی که فیرعه ون پیی راسپاردوم بۆ فیرعه ون دروست بکه م. ئه م یانزه پهرستگایه ش ده بیئت له بهردیک هه لکۆلم.

موسا به ته ماشا کردنی ئه و یانزه نمونه یه ته نها یانزه هه مینیانی په سه ند کرد و وتی: ته نها باسی نمونه ی یازده هه مینیانم بۆ بکه که فیرعه ون پهرستگایه کی له پیی "نف" ته لار سازده و دروست کرد که تا ئیستاش ئه و پهرستگایه پایه داره و ناوی "پهرستگای ئه بو سمبل ۳۲" ه.

"شب ت" به "موسا" ی وت: فیرعه ون ده نمونه ی یه که می په سه ند نه کرد، به لام ئه وه نمونه ی یانزه یه مه کاری له سهر ده که یین و له حالی هه لکۆلینیدا یین. چوار په یکه ری فیرعه ون له هه ردوو لای پهرستگا که دا دروست ده کریئت که به رزی هه ر په یکه ریکیان به لایه نی که م بیست و یه ک "زرع" ده بیئت، هه ری که له و په یکه رانه پویان له پۆژه لات کردوه بۆئه وه ی پوناکی خۆری به ره به یان لییان بدات.

³² ئه و پهرستگایه له سالی ۱۹۶۰ به مۆی هه لچونی پویاری نیلوه نوqm ده بیئت و بۆماوه ی حوت سال له تاو دا ده مینیتته وه، تا ئه وکاته ی به هاوکاری "یونیسکو" به پی سی و چهند ملیۆن دۆلاریک ئه و پهرستگایه یان له ژێر تاو دا به ره مینرا و له شوێنیکی به رزدا جیگیر ده کریئت.

"شب تټ" سهرپه شتیاری ته لارسازانی پهرستگا ئه بو سمیل ۳۳ دهکات، بالایه کی کورت و جوانی هیه و "نف" ی ته لارساز نه وی به موسا ناساند و بهم شیوه یه بو ی پونکرده وه: له ئیستادا ئیمه له م ناوچه یه دا سهرقانی هه لکولین و دروست کردنی مه نترین پهرستگاین له جیهاندا، هیه ته لاریک له پوی قه باره و مه زنیوه به نه ندازه ی نه و نابیت، هه لبه ت ته نها "قوچه کیه کان" ی میسر له م ته لاره مه نتره که له بنیات نانیدا سودیکی زوری له به رده ی گه وره و بچوک وهرگرتووه، نه و به رده ی له گه ل قسلدا به ته وای یه کیان گرتووه و ناویتی یه کتری بون. له کاتیک له م ته لاره دا هیه قسلک به کار نه هینراوه و نایه ت. نه مه ته لاریکه که له به ردیکی یه ک پارچه دروست ده کړیت.

"نف" ی ته لارساز به موسای وت: نه م ته لاره به هه ول و پشتیوانی "شب تټ" دروست ده کړیت چونکه وشیری و وردبینیه کی زور له کاره کانیدا ده خاته گه پ. "شپ تټ" وتی: سهره پای نه وه ی "نف" ی ته لارساز پیزیکی زورم لیده گړیت، به لام من ته نها ئهرکی خوم جیهه جی ده کم. نه و زیاد له وه ی شایسته مه ستایشم ده کات، هه لبه ت به شیوه یه ک که خهریکه خوشم ده گمه نه و باوه پری به راستی کاریکی زور گرنگ نه انجام ده دم. له کاتیکدا کاریکی زور ساده و ساکارم نه انجام داوه. منیش وه کوو نه و کریکارانه ی ئهرکی پوژانه ی خویان نه انجام ده دن کاره کانم به ریوه ده به م. نه گه ر ده ته ویت به راستی چاوت به خاوه ن و سهرپه رشتیار و بنیاتنه ری نه م پهرستگایه بکه ویت نه و ده بیت ته ماشایه کی وه ستاکم به واتا "نف" ی ته لارساز بکه یت که به لیبورده ییه وه ئهرک و هونه ر و زانسته کانی خوی ده خاته به رده ستم. نه وه "نف" ی ته لارسازه که نه خشه و پلانی دروست کردنی نه م پهرستگایه ی کیشاوه و بوته هوی نه وه ی ئیمه به خه یالیک ی ئاسوده وه به رنامه ی کاره کانمان به ره و پیشووی به ین، من هیه شتیک له باره ی زانست و نه ندازیاری و ژمیاری "نف" ی ته لارساز نازانم.

"نف" ی ته لارساز وتی: نه ی موسا بی له پیناسه ی نه م کابرایه، پالنه ری سهره کی دروست کردنی نه م ته لاره خودی فیرعه ون بوو، نه وه داوا و خواستی فیرعه ونه که

³³ له م سهرده مه دا نه و پهرستگایه به ناوه بانگ ده کړیت.

واى ليكردوين ئەزمون و كارەكانمان كۆبكەينەو بۆئەوھى ئەم تەلارەى پى دروست بكەين.

موسا وتى: ئەم گوتەيەت لەلایەكەو پاستە، بەواتا تا ئەوكاتەى كەسێك خوازىارى شتێك نەبێت هیچ كارێك ئەنجام نادریت و ھونەرى كەسانى تر لەمبارەدا بەوشیوەیە كۆ ناكړیتەو بۆئەوھى خواستىكى ئاوا بەیئزیتە جى.

"نف"ى تەلارساز وتى: فیرعەون بۆ بنیاتنانى ھەر تەلار و پەرستگایەك ماوہیەك دیارى دەكات و دەبێت كارەكەى لەو ماوہ دیارى كراوہدا تەواو بكړیت. بەپێچەوانەى ئەم حالەتەشەو تەلارساز مەرگى بۆخۆى مسۆگەر كړدوو. ھەرلەبەرئەو شە ھەولەدەدەین ئەو تەلارانەى فیرعەون پیمان پادەسپیریئت لەكاتى خۆیدا تەواوى بكەين. لەكاتێكدا لەپراپرودا كارى دروستكردنى تەلاریك لەوانەبوو چەند دەيەك بخایەنیئت.

موسا پرسى: بەلەبەرچاوكړتنى ئەم ھەرشەيەى فیرعەون، ماوہى چەنىكى بۆ تەواوكردنى ئەم تەلار دیارى كړدوو؟

"نف"ى تەلارساز وەلامى دایەو: ھەلبەت فیرعەون داواى لەمن دەكرد ماوہى تەواو كردنى تەلارەكانى بۆ دیارى بكەم، منیش دەبوو پیم بوتایە لەماوہى چەنىكدا دەتوانم پەرستگاكەى بۆ تەواو بكەم، بەلام پیم وت تەنھا شتێك كە لەدروستكردنى ئەم پەرستگایەدا دەستەپاچەم دەكات ماوہى تەواوكردن و دروستكردنیەتى.

فیرعەون وتى: تۆ لەو وپیشتریش چەند تەلاریكى تەرت بۆ دروست كړدوم و ماوہیەكى دیارىكراویش بۆ تەواوكردنیا دەستنیشان كړدبوو، ئەى ئیستا بۆچى لەدیارى كردنى ماوہى تەواوكردنیدا دەستەپاچە بویت؟

"نف"ى تەلارساز وتى: منیش بۆ فیرعەونم پونكردووە كە ئەو تالارانەى بەكەرەستەى قسل و قوڤ و خشت دروستم دەكردن زۆر جیاوازە لەو تەلارانەى كە لەبەردىك دەبێت ھەلیانكۆلم، شیوازی بەكارھینانى ئەم كەرستانە و ماوہى نامادەكردنیا ئێكەدایەو ئەوكات دەگەشتم ئەو دەرئەنجامەى كە لەماوہى چەنىكدا دەتوانم ئەو تەلارە تەواو بكەم، بەلام لەبارەى ھەلكۆلىنى كۆشك و

تەلاریکی ئاوا لەبەردیکی مەزن کە لەدیدى تەلارسازیو زۆر جیاوازه لەشیوازهکەى تریان بۆیه ناتوانم ماوهى تەواوکردن و دروست کردنى دەستنیشان بکەم. بەلام فیرەون بەم پونکردنەوێهەم پازى نەبوو، بۆیه داواى لە "شپ تەت"ى تەلارسازی کرد ماوهیەك بۆ تەواوکردنى ئەم پەرستگایە دەستنیشان بکات. "شپ تەت"یش شارەزابوو و دەیزانى کە ناتوانیت کاتیکی بۆ دیاری بکات، لەهەمان کاتدا دەبوو فیرەونى بەشیوێهەك لەشیوێهەكان پازى بکردایە بۆیه بەم شیوێهە بۆى پونکردووه: کاتى تەواوکردنى ئەم پەرستگایە بە مردن و ژيانى کرێکاران بەهۆى گەرمى و نالەبارى ئاو و هەواو و سەختى کارووه پەيوەست دەکریت، هەرلەبەرئەوێش کاتەکەى نادیارە، مەگەر ئەوێ خولیکی فیڕکاری هەلکۆلین بۆ کرێکارەکانمان بکەینەوێهە بۆئەوێ لەهیچ کاتیکدا لەپوى هیزی کارووه کەم نەهینن و هەمیشە کرێکاری یەدەکمان هەبیت بۆئەوێ کاتیکی کرێکاریکمان گیانى لەدەستدا یەکیکی تر جینگای بگریتەوێهە بۆئەوێ هەلومەرجەکان هەمیشە بەخواستى ئیمە بیت. بۆئەوێ بزانی کارەکانمان تا چ ئاستیک پێشکەوتون، هەرلەبەرئەوێش بەوشیوێهە لیکمداوێهە ئەو ماوهیە دەبیت سى سال بیت.

موسا پرسى: ئایا سەرئەنجام تیروانینەکانى "شپ تەت"ى پەسەند کرد؟
 "نف"ى تەلارساز وتى: فیرەون هەمیشە تیروانین و پێشنیاری تەلارسازانى بەئەزمون پەسەند دەکات.

"نون" پرسى: ئامانجى فیرەون لەدروست کردنى پەرستگایەکی ئاوادا چیه؟
 "نف"ى تەلارساز وتى: فیرەون ئەم پەرستگایە بۆ ئەوێ دورست دەکات کە خەلکانى سەرئاسەرى ئەم جیهانە دواى هەزاران سالى تر کاتیک لیڤهوە تێدەپەرن پەرستگا و پەیکەرى چوارینە کە بەرزاییەکانیان بیست مەتر دەبیت ببینن و لەسەر سووپماندا واقیان و پرمیڤنى و لەبەر خویانەوێهە بلیڤن ئەوێ فیرەونى "ئامون" پەرست بوو کە ئەم تەلارەى دروست کردووه.

"نون" دوبارە لیتی پرسى: ئایا بۆى هەیه ئەم پەرستگایە تیک و لەناو بجیت؟
 "نف"ى تەلارساز وتى: هەرگیز لەناو ناچیت. ئەم جوړە تەلارە هێچ شتیک بگرە لافاو و بومەلەرزە و ھۆکارەکانى تر ناتوانیت وێرانیان بکات. تەنھا لەوانەى

به هۆی بومه له رزه یه کی زۆر به هیزه وه ترز بکهوێته نیو دیواره کانیه وه، به لām به هیچ شیوه یه ک وێران نابێت. هه پره شه یه کی تر که له وانه یه هه پره شه ی وێرانکردنی ئهم په رستگایه دا بکات دروست کردنی چه ند به ره به ستیکی به رزه له پو باری نیلدا که له وانه یه به هۆی په نگ خواردن و زۆربونی پو باره وه که وه ئهم په رستگایه له ناو ئاودا نو قم بکات، سه ره پای ئه وه ش ئهم په رستگایه له ژێر ئاویشتدا وه ک خۆی ده مینێتته وه. به لām ئه گه ر ئهم په نگ خواردن و به رزبون و که مبون وه ی ئاوی پو بار سال له دوای سوال به رده وام بێت و درێژه بکیشیت ئه وا قو پ و لیته داده پۆشیت و نه وه کانی داها توو له بینینی ئهم هونه ره دیرنه یه بیه به ش ده بن.

موسا دوای ماوه یه ک گه پانه وه ی له م گه شته ی نه خۆش که وت و پزیشکی له پزیشکه کانی "مالی ژیان" پشکنینی بو کرد و هوکاری نه خۆشیه که ی گه پانه وه بو ئاوسانی جگه ری و وتی: ده بیئت هه میشه شوینی دانیشته که ی به پاکی پا بگریئت و سرکه ی شیرین بخواته وه بو ئه وه ی جه سته ی له هه مو ئالوده ییه ک پاک ببێته وه، هه ئبه ت تو نابێت بترسیت له وه ی دوای چه ند پوژیکێ تر توشی "زهر دویسی" ده بیئت، تا ئه و کاته ی چاک ده بیته وه دو چاری ئازار و ناخۆشیه کانی زهر دویسی ده بیئت، نه مانی زرد بونی پو خساریشت هیما ی چاک بونه وه ته.

"نون" نوکه ر لیی پرسی: بوچی پو خساری زهر د وهر ده گه ریئت؟

پزیشکی "مالی ژیان" یش به م شیوه یه بو ی پونکر ده وه: هوکاری زهر د بونی پو خسار ده گه ریته وه بو ئاوسانی جگه ری. ده بیئت زهر د ئاو له ری جگه ره وه تیکه لی خوین ببیئت و هه ر ئه مه ش ده بیته هۆی زهر د هه لگه پانی پو خسار، تا ئه و کاته ی ورده ورده جه سته ده گه ریته وه باری سروشتی خۆی. پێشبینی کابرای پزیشکی "مالی ژیان" راست دهر چوو و "موسا" ش ناچار بوو له پایته خندا مالیک بو خۆی بگریئت و تییدا هه وایه وه، به لām نه یده توانی بجو لێته وه و پوژ له دوای پوژ لاوا تر ده بوو. "نون" ی نوکه ری وه ک په رستیاریک به دل سوژی وه چاودیری لی

دەکرد و پاسپاردەكانى پزىشكى بەجوانى جىبەجى دەکرد. موسا لاواز بوو و ئەم لاوازيەى گەشتە پادەيەك كە كىشى زۆر كەم بىكات و بىتتە مايەى توقانى خودى "موسا" تا ئەوئى پوژىكيان لەئاويئەدا تەماشای خۆى كرد و هېچ زەردىيەكى لەپوخسارىدا بەدى نەکرد، تامەزرۆى خواردنىشى زىادى كرد و ئەوئەندە نانى خوارد كە ئەمجارىان زۆرى خواردنى بو بەهۆى قەلەو بونى. "نون" بىى لەدروستكردنى هەندىك خواردنى سادە، زۆر شارەزای دروستكردنى خواردن نەبوو، تا ئەوكاتەى پوژىكيان يەككە لەچىشتلینەرەكان بەوەرگرتنى ئەنگوستيلەيەك زىر "نون"ى فېرى چىشتلینان كرد و "نون" ئەو جۆرە خواردنانەى وەستاكەى فېرى كردبوو، بۆ "موسا"ى لىنا و "موسا"ش زۆر حەزى لىكرد، بۆيە پوشت بۆ لای "نون" و ماچىكى كرد. لەم كاتەدا لەميسردا ئاھەنگىكى مەزن بەرپا بوو. يادەش جەژنى بەرەكەت و زۆرى بەروبومە كە ھەموو سالىك بۆ ئەو مەبەستە بەرپايان دەکرد تا بەروبومى كشتوكاليان سالى لەدواى سالى زياتر بىت. لەم جۆرە ئاھەنگانەدا بەلايەنى كەم ھەموو چىنىك يەكسان دەردەكەوتن و هېچ جياوازيەك لەنيوان ھەژار و دەۆلەمەنددا دەرنەدەكەوت. ئاھەنگى زۆرى بەروبوم لەنيوہپۆو بەبەشداربونى ھەموو خەلكى، ھەر لەخاوەنكار و دۆلەمەند و نوکەر و كەنيز و كەسانى ئاسايى ئەنجام دەدرا، خەلكى لەمالەكانيان دەھاتنە دەرەو، دايكانيش مندالەكانيان لەگەل خوياندا دەھينا، ھەندىكيشيان دەمامكيان لەپوخساريان دەنا. ئەم دەمامكەش لەكاغەز "پاپىرۆس" دروست دەكرا، ئەو دەمامكانە لەشيۆەى گيانەوہرى جۆراوجۆر و پەنگاوپەنگ دروست دەكران و دواى خواردن و خواردنەوہ ئەو دەمامكەيان لەپوخسار دەکرد. لەمكاتەدا ديمەنى ئەو ئاھەنگە زۆر جوان دەبوو، ھەركەسيك ئەم ديمەنەى ببينايە بەسەرسوپمانەوہ بەدەنگىكى بەرز پىدەكەنى. چونكە ھەموو دەمامكىك لەشيۆەى گيانەوہرىكى تايبەتدا دروست دەكرا. لەمكاتەدا هېچ كەسيك نەيدەتوانى بزانيت چ كەسيك و پوخسارىك لەپشت ئەم دەمامكەوہيە، ئايا كەسيكى ھەژارە يان دۆلەمەند كۆيلەيە يان كەنيزەك،

خاوه‌نکاره یان که سیک که خاوه‌نی پله‌وپایه‌یه‌کی به‌رزه. خه‌لکی به‌دهم گۆزانی
وتنه‌وه پزیکای پرستگایان ده‌گرتنه‌به‌ر، به‌لام له‌به‌رنه‌وه‌ی جیتی نه‌و هه‌موو خه‌لکه
له‌و پرستگایه‌دا نه‌ده‌بویه‌وه هه‌ر نه‌وکاته‌ی پرستگا پر ده‌بوو له‌خه‌لکی، چیتر
دوای نه‌وه پزیکان نه‌ده‌دا هیچ که سیک تر به‌رواته ژوره‌وه. خه‌لکی ده‌ستیان به‌سرود
خویند ده‌کرد. سرودیک که هه‌موو میسریه‌ک له‌به‌ری بوو. "موسا" و
"نون" په‌یوه‌ندیان به‌کۆپ و ئاهه‌نگ و خه‌لکیه‌وه کرد.

لەنىشتەمانى دايدا

دواى ئاھەنگى زىيادبۇنى بەرۈپم، موسا دۇبارەى خانوۋەكەى خۇى فرۇشت و بەسەر پۇبارى نىلەۋە كەشتىكەى ۋەك شۇيىنى نىشتەجى بۇنى خۇى ھەلبۇزاردەۋە و دەستى كىردەۋە بەگەشتەكانى خۇى. ھەندىجار سەردانى "نف"ى تەلارسازى دەكرد و تەماشى شىۋازى ھەلگۇلنى بەردەكانىانى دەكردن، ھەندىجارىش لەبارەى خودا بىنراۋ و نەبىنراۋەكان "ئامون و ئاتون"گفتوگۇى لەگەل "نف"تەلارسازدا دەكرد.

جارىكىان نون بەموساى وت: لەۋانەيە ئەو شارەى تىيدا لەدايك بوم بىينم.

موسا وتى: ئەو شارەى تىيدا لەدايك بویت لەم دەۋرۈبەرەدايە؟

"نون"وتى: لەۋانەيە چاۋم بەو شارە بگەۋىت كە تىيدا لەدايك بوم.

موسا وتى: ئەو شارەى تىيدا لەدايك بویت لەم دەۋرۈبەرەدايە؟

"نون"وتى: بەلى، بەلام ھەز ناكەم لەبىباباندا بۇيم، چونكە تا ئەو پۇژەى لەبىرم بىت بەخۇشگوزەرانى ژيان بەسەر دەبەم و چىتر لەژيانى خىلەكى و بىبابان نشىنى دور كەۋتومەتەۋە. تەنھا سەرىكىان لى دەدەم ئەگەر تۇش ھەز بگەيت لەگەل بىت چى لەۋە باشترە، پىكەۋە دەپۇين بۇ ئەۋى، بەلام زۇر لەۋى نامىننەۋە، چونكە ئىمە بەرگەى ژيانى ئەو ناۋچەيە ناگرين. ئەۋان ۋەك كۆيلەيەك دەژين، تۇش كە لەكۇشكى فرمانپرايىدا گەۋرە بویت مەحالە بتۋانى خۇت لەگەل ئەو بارودۇخەدا بگۈنجىنيت. لەبەرئەۋەى تۇ بەھەرئال ۋەك شازادەيەك وايت، بۇيە نابىت تىكەلى كۆيلەكان بىيت و مامەلەيان لەگەلدا بگەيت، لەبەرئەۋەى ھەم مىسرېت و ھەم شازادە.

موسا بێدەنگ گۆی لە "نون" دەگرت تا کۆتایی بەقسەکانی هیناو، دواى ئەو
وتى: ئیمە ھەموومان مەزەق و مەزەقەش ناییت ناسنامەى پەسنی مەزەقیەتى خۆی
لە یاد بکات، ھەموومان یەكسانین، دواى ئەو کەوتنە پى تا گەشتنە دەرووبەری
ولاتی "کوش"

کاتێک "نون" موسای بەبێدەنگی بینی پێشنیاری ئەوێ لیکرد: ئەگەر ھەز
ناکەیت لەگەڵ مندا بێیت بۆ "کوش" دەگەرێنەو.

موسا لەسەر سەکۆی "گەمى" کەى پادەستا و تەماشایەکی پێش و دواوێ خۆی
کرد، کاتێک پەلەى "نیل" ی بەچۆلى بینی وتى: دەروێن بۆ کۆش.

"نون" زۆر سەری لەم گوتەییەى سوپما، چونکە دەیزانى ولاتی "کوش" پەرە
لەسیخوری فیرەو، کاتیکیش چاویان بەو بکەوێت یەكسەر ھەوائى
ھاتنى "موسا" بۆ ولاتی "کوش" ی پى پادەگەینەن، ھەرلەبەرئەوێش ئەم پرسیارەى
لێدەکات: گەر ھەم ئەگەر بەھەلەدا نەچۆم وت بەردەوامى بەکۆچەکەمان دەدەین؟

موسا وتى: بەلى بەھەلەدا نەچوێت، بەردەوامى بەگەشتەکەمان دەدەین.

نون وتى: لەوانەى لە ولاتی "کوش" دا ھەرلەبەرئەوێش کۆشتنت لەسەر بێت.

موسا وتى: جلی سادەم لەبەرکردوو و ھێمای شازادەیی و دیار کە دەبێتە ھۆی
ناسینەوێم پێو نە...

دواى ئەو بە "نونى" وت: پۆشتن بۆ شوینی زیدی دایک بەراستی مەزەق
دەرووژینیت، لەبەرئەوێش زۆر وروژاوم.

سەرپەرای ئەوێ جارێکیان سەردانی ولاتی "کوش" ی کردبوو، بەلام نەیدەزانی
ولاتی "کوش" شوین زیدی دایکیەتى بۆیە ھەستیەتى تایبەتى لەبەرئەوێش
ولتەدا نەبوو، بەلام ئەمجارەیان بەناگاداربون لەوێ "کوش" نیشتمانی دایک و
باوکیەتى و بەگوتەى "نون" خوشک و براکانیشی لەوێ دەژین، بەردەوام تەماشای
ئەو ئاراستەییەى دەکرد کە ولاتی "کوش" ی لێبوو. ھەلەت "موسا" زانیاری
پێگای "کوش" ی لەکاھینی مەزن "ئامون تپ" ھو وەرگرتبوو، بەلام ئیستا ھەموو
شتێک بەلایەو نوێ دەردەکەوێت نیگاكانى وردبین و کونجکاوانەبوو.

"گەمى" دەكى موسى لەشۈيىنىڭدا لەنگەرى گىرت كە چىتر دەبوو لەگەمىكەيان دابەزىنايە.

نون وتى: با لىرە پىيادە بىن.

ھەردوکیان پىيان نايە وشكانىيە، دواى ماوہىەك پىكردن زەوہىەكى لمىنى بەيار لەژىر پىياندا ھەست پىدەكەن، چونكە چىتر ھىچ جۆگەلە ئاويك لەو ناوچەيەدا بەدى ناكىرىت. لەولاتى "كوش"دا كشتوكال بەھوى كەمى ئاوەو زۆر لاواز بوو و خەلكى "كوش" زىاتر دەپۇشتن بۇ پايتەخت و ناوچەكانى تر بۆئەوہى بەخۇپايى كار بۇ فیرەون بەكن.

موسا و "نون" چاويان بەدوو بزىن كەوت كە پايان دەكرد و نون لىنى پرسى: بزىشىيان ھەيە، بەلام بۇچى ئازەلداری ناكەن.

موسا وتى: لەبەرئەوہى لەلايەن پىاوەكانى فیرەونەوہ دەستى بەسەردا دەگىرىت و تالانى دەكەن.

لەمكاتەدا دوو مندال كاتىك چاويان بە "موسا و نون" دەكەوئت ھاوار دەكەن و ھەلھاتن.

نون وتى: مەگەر ئەم مندالانە تائىستا مروقيان نەبىنيوہ.

موسا وتى: لەولاتى مىسر بىننى مىسرى نىشانى شومىە و دەلىن نەگبەتى لەگەل خوياندا دەھىن! ئەو دوانە تىر و كەوان و گۇچانىكيان پى بوو. تىر و كەوان بەدەستى "نون" ەوہ بوو و گۇچانەكەش بەدەستى موساوە بوو. دواى ماوہىەك پىكردن ئاوايى خەلكى كوش دەرکەوت و ژنىك بەلاسەرى بىرەئاويكەوہ لەحالى ھەلكىشانی ئاودا بوو، بەلام كاتىك چاوى بەو دوانە كەوت لەترساندا سەتلەكەى بەردايەوہ ناو بىرەئاوہكە و ھەلھات.

"نون" بەدەنگىكى بەرز ھاوارى كرد: سارە/سارە لەچى دەترسى من مىسرى نىم، من باش تۇ دەناسم لەبەرئەوہ رامەكە. من كوپى "ئفلايم" م و تۇ كچى "چىد" ى دايكت چۆنە؟

ژن وتى: كوپى ئفالا ناوى "نون" ە و بەكۇيلايەتى برديان بۇ مىسر و بىستم كە كوشتويانە.

"نون" وتی: تو کوپه کهی "ئفالا" ده ناسی پاره سته بۆنه وهی پیت بلیم و هیمایه کت پی نشان بدهم تا بزانی درۆت له گه لدا ناکهم.

ژن وتی: کوپی "ئفالا" جلی میسری له بهرناکات له بهرئه وهی زۆر پقی له میسریه کانه.

دوای ئه وهی ژن لیی پرسی: ئه ی ئه و پیاوه کییه که گوچانیکی درێژی به دهسته وهیه؟

نون وتی: ئه و پیاوه خاوه نه که مه و منی هیناوه بۆ ئیره تا چاوم به کهس و کاره کهم بکه ویت.

ژن وتی: ئیوهی میسری باش دهزانن که ئیمه هیچ شتی کمان نیه پیشکهشی ئیوهی بکهین، بگره نانی شمان بۆ خواردن نیه، ئه گهر بۆ زێڤ و زیویش هاتون بگه پینه وه بۆ ئه و شوینه ی لیی هاتون. له م نیوه نده دا ژنان و منداله کان له ماله کان یان هاتنه دهره وه و له و دهره وه رده دا ته ماشای ئه و دوانه یان ده کرد. پیاویکی به ته مه نیش به په له له مال هاته دهره وه و خوی گه یانده لای "نون" و موسا. ئه و پیاوه پزیشکی درێژی هه بوو، موسا سه ری له و پیشه درێژه ی سورما و له وهش سه یرتر بینى ئه و پیاوه ته ندروسته، چونکه له ولاتی "کوش" دا ته نها پیاوانی نه خۆش و له کارکه وتوو به زیندویى ده مینن. به و اتا دوای به دیلکردن و کۆیلایه تی، ئه گهر ته ندروست بن ناگه پینه وه، به لām دوای له ده ستدانى ئه ندامیکی جهسته ی یان به هۆی نه خۆشیه وه ده گه رانه وه بۆ "کوش"، به لām ئه م پیاوه نه که مه ندام بوو و نه نه خۆش، کاتیکیش له "نون" نزیک بویه وه. به لām بینایی ئه و پیاوه زۆر لاواز بوو، بۆیه زۆر نزیک بویه وه و ته ماشای "نون" ی کرد و هاواری کرد: ئه وه "نون" ه! کوپی "ئفالا" خۆیه تی، دایکی "زیلاف" کچی "پاشور" بوو که ده یوت له نه وهی "یعقوبه"، به لām من ده مده زانی له نه وهی "یه عقوب" ئیه به لکو له نه وهی "میدیان" ۳۴۵ به لām له بهرئه وهی له نه وهی "کتوره و ئیبراهیم" ه که واته له خزمانی ئیمه یه و به به شیک له نه وهی ئیسرائیل له قه له م ده دریت. ئه و پیره میرده ئه وه نده باسی باوبا پیرانی کرد تا هه موو خه لکی چواره وری بیزارکرد، سه رئه نجام

³⁴میدیان: له نه وهی ئیبراهیمه.

ژنىك لەنىو خەلكەكەدا ھاواری كرد: پىرەمىردى گەمژە ئەوئەندە چەنە مەدە بۆچى دەتەوئەت باسى باوبايرى ئەم پىاوە بکەیت؟

دواى ئەوئەى پوى كردە "نون" و وتى: بۆچى گەپايتەو بۆئىرە و چیت دەوئەت؟
پیش ئەوئەى "نون" وەلامى بداتەو، پىرەمىرد ھاواری كرد: تۆ مندالەكەى خۆت
فەرامۆش کردو، لەسەردەمى مندالیدا تۆم لەباوئەش گرتو، ئىستاش كە پىرەم
بۆچى پىم دەلەيت گەمژە و چەنەباز؟

كاتىكىش ئەو ژنە وىستى شتىك بەو پىرەمىردە بلیت ژنىكى تر دەنگى لى بەرز
بویەو و وتى: "مىریان" وازى لى بەیئە و کارت پىیەو ئەبیت. بەتەمەنى و پىرەتى
لەبەرچا و مەگرە. بۆماوەیەك ئەم دەمەقەرەى دىژەى كیشا تا ئەو كاتەى موسا پەى
بەو برد ئەم دەمەقەرەى جۆرىك سەرگەرمى و گالتە و گەپى ئەو ناوچەىە. خەلكى
ئەو ناوچەىە بەم جۆرە بابەتەنەو كاتەكانى خۆیان بەخۆشى تىدەپەپىنن. خالىكى
تر كە بەلاى موساوە زۆر سەرنج ڕاكیش بوو ئەو پىرەمىردە داواى ھاوکارى
لەخودایان کردبوو، بۆئەوئەى نەفرەت لەو ژنە بکات، ئەو ژنەش بەهېچ شىوئەىەك لەو
نزاىەى نەترسا. لەكاتىكا ئەگەر ھەرەشەىەكى ئاوايان لەمىسرىەك بکردایە
دەترسان. ھۆکارەكەشى دەگەپتەو بۆ دىژخاىەنى ماوەى كۆیلاىەتیا، چونكە
باوەپیان نەبوو بەخوداكان. "نون" یش بەھەمان شىوئە بوو. كاتىكىش موسا ئەوئەى
لەبازاپى كۆیلاىەتیدا كپى باوەپى بەخودایانى سەرزەوئەى نەبوو.

لەو كاتەدا پىاویك بەشەلە شەل ھاتە پىشەو و وتى: من براى "ئفالا"م، ئەو
كوپە "نون"ى برازامە، بەلى خۆیەتى! دواى ئەو پىا و ھاتە پىشەو و "نون"ى
لەئامىز گرت وتى: چىتر تۆ ھەتیویت، چونكە دایك و باوكت كۆچى دواىيان
کردو. كاتىك "ئفالا" بەسەر داربەستەو بەكۆل خەرىكى گواستەوئەى بەردبوو بۆ
كاربەدەستانى فیرەوئەن كەوتە خوارەو و مرد. ئەندامانى خىزانەكەشت دواى ئەو
یەك لەدواى یەك كۆچى دواىيان كرد. بەچاوى خۆت دەبىنى كە ئىمە جگە لە پەنج
و مەینەتى ھېچ شتىكى تر نەبووئەتە بەشمان. ژنەكان دەستیان كرد بەگرىان،
بەلام "نون" نەیدەتوانى بگریت. ژنەكان ھاتنە پىشەو و دلنەواىى "نون" یان دایەو
و لەگەل خۆیاندا برىانە مائەو و لەم نىوئەندەدا بەتەواوى "موسا" یان فەرامۆش

كرد، بەلەم كاتىك مىندالەكان ئەويان بەتەنھايى بىنى بەچار دەۋرىدا كۆبۈنەۋە.
موسا دىۋى ماۋەيەك بەيەككە لەۋ كچانەى - كە سى چوار سالىك تەمەنى بوو -
وت: ئەم مىلىۋانكەيە بىكە مىلت؟ دىۋى ئەۋە مىلىۋانكەيەكى كىردە مىلى كچەكە...
كچەش لەۋاۋەشى "موسا" دا دانىشت و بەزمانى مىندالەكانە لەكاتىك يارى
بەمىلىۋانكەكەى مىلى دەكرد لىي پىرسى: ناوت چىيە؟

ئەۋىش وتى: ناوم "موسا" يە.

مىندالەكەش پىكەنى وتى: ئەۋە ناۋىكى مىسرىيە.

موسا وتى: راست دەكەيت ئەۋە ناۋىكى مىسرىيە.

كوپىكى چوار سالانەش وتى: ئەۋە ناۋىكى نىۋەيە! نىۋەكەى تىرى لەكويىيە؟

كوپىكى تىر پىرسى: تۆ چكارەى؟

"موسا" ش وتى: مىن شازادەم، ھەمۇ مىندالەكان پىكەۋە دەستىيان كىرد
بەپىكەنىن.

لەمكاتەدا "نون" گەپرايەۋە بۆلەى و دىۋى ئەۋە گەپرانەۋە بۆلەى "گەمى" كەيان و

بەدەم پىكردنەۋە لە "نون" ي پىرسى: بەچ شىۋەيەك باسى مىنت بۆكردن؟

"نون" وتى: پىم وتن تۆ فەرماندەى گالىسكە سەربازىيەكانىت و باسى ئازايەتى

جەنگى خۇم بۆكردن و تۆش ەك پاداشتىك بۆ ئەم ئازايەتىيەم مىنت ھىناۋە بۆ

ئىرە بۆئەۋەى چارم بەكەس و كارەكەم بىكەۋىت.

دىۋى ئەۋە "نون" لىي پىرسى: پىت وتن ناوت چىيە؟

موسا وتى: مەگەر تۆ ناۋى مىنت پى نەۋتن؟

نون وتى: نەخىر، بەلكو پىم وتن تۆ ناوت "ئامون تىپ" ە. مەگەر تۆ ناۋى

راستەقىنەى خوتت بەۋ مىندالەكانە وت؟

موسا وتى: بۆچى دەۋو ناۋىكى تىرم پى بوتنايە.

نون وتى: تۆ شىت بويت!

"موسا" ش بەرادەيەك بەيىستنى ئەم گوتەيە دىگران بوو كە بۆيەكىمىنچار ھاۋارى

بەسەردا كىرد و وتى: دەبىت بزانى كە تۆ كۆيلەكىت و مىنىش كەسىكى دەستەلاتدار

و خاۋەنى تۆم، بۆيە پىت دەلىم سىنورى خوت بەزاند، چىتر دىۋى ئەۋە ھىچ

قسه یه کی له گه "نون" دا نه کرد تانه وکاته ی گه شتته وه لای "گه می" که یان و گه پانه وه بۆ میسر.

"نون" یش کاتی که بینی موسا توپه و دلگرانه هه ولیدا بیدهنگ بیته، به لام له ناکاو وتی: تۆ له خوڤا لیڤم توپه بویته. من نه وهم له بهرژه وهندی تۆدا ده بینی که ناوی راسته قینه ی تۆ به وان نه لیڤم له بهرئه وهی چاکی تۆم ده ویت و نامه ویت هیچ گرفتیکت بۆ دروست بیته.

"موسا" ش وتی: به چ شیوه یه که له بهرژه وهندی مندا کارت کردوه، له کاتی که ناوی راسته قینه ی منت گۆپیوه.

نون وتی: له بهرئه وهی نه وی شوین زیدی تویه، له هه مان کاتدا پالت به دیواری مایکه وه دابوو که تییدا له دایک بویته. تۆ نه مپۆ چاوت به خوشکه که ی خۆت که وت، هه ره له بهرئه وهش نه متوانی ناوی راسته قینه ی تۆیان پی بلیم؟

موسا پرسی: خوشکه کهم له کویدا بوو؟

نون وتی: هه مان نه و ژنه ی به گالته وه شه پی له گه ل پیره میردا کرد و ژنیکی تریش نه وی به "میریام" بانگ کرد.

موسا لایه نگری گوته کانی "نون" ی کرد، چیتر له وباره وه هیچی نه وت. تا نه وکاته ی سهردانی "نف" ی ته لارسازی کرد.

"نف" ی ته لارسازیش ده یزانی "موسا" سهردانی خیله که ی خویی کردوه بویه لیی پرسی: هه ست به چی ده که یته؟

موسا وتی: کاتی که هه لومهرجی ژیا نی نه وانم بینی، هه ستم به وه کرد جیهان له کو تای ی خوی نزیک بووه ته وه.

"نف" ی ته لارساز وتی: هه ره له بهرئه وهش کاتی نه وه هاتوه هه نگاو ی که له پیناو خیله که تدا به ره وپیش بنیته.

موسا وتی: ده توانم چ کاری که بۆ خیله کهم نه نجام بدهم؟

"نف" ی ته لارساز وتی: تۆ نابیت پی بدهیت فیرعه ون بیگاری به ها ونه ژاده کانت بکات. نابیت به نیلیت قامچیان لی بدهن. هه موو سالی که پیرژه ی جوتیاران کهم ده بیته وه و له بهر امبهردا پیرژه ی کو یله کان پۆژ له دوا ی پۆژ زیاتر ده بیته و پیرژه ی

ئەم كۆيلىنەش بەرپادەيەك زۆر بون، بوۋەتە ھۆى ئەۋەى كەمترىن كاردانەۋە لەبەرەمبەر مەرگياندا نىشان بىدەن و لەباتى مەرگى كەسىڭدا، دوو كەسى تر دەخەنە جىگەكەى. لەكاتىڭدا باۋباپىرانت پىش ئەۋەى بىت بۇ "كوش" و گرفتار بىن، لەبىبابانى "كەنعان" دا ژيانىكى ئازادى خوازەنيان ھەبوو. سەرەپراى ئەۋەى ژيانىكى سەختىان ھەبوو بەلام كۆيلە نەبون... لەكاتىڭدا ئەمۇ ھەر كوپىك لە "كوش" تەمەنى دەبىتە دوانزە سال دەيكەن بەكۆيلەى خۇيان، ئىستا بىرپارت داۋە ھاۋكارى ھاۋنەژادەكانت بىكەيت؟

موسا وتى: سەرەتا دەبىت بىرۇم بۇ "كوش"، دواى ئەۋە ۋەلامى پىرسىارەكەت دەدەمەۋە.

"نف"ى تەلارساز لىى پىرسى: بۇچى دەتەۋىت بىرۇيت بۇ كوش؟

موسا وتى: دەمەۋىت چاۋم بەخوشكەكەم بىكەۋىت.

"نف"ى تەلارساز لىى پىرسى: مەگەر لەم سەردانەى دوايىتەدا چاۋت پىى نەكەۋت؟

موسا وتى: لەۋكاتەدا نەمدەزانى كە لە "كوش" دا خوشكەم ھەيە. لەكاتى گەپانەۋەمدا "نون" پىى ۋەتم: خوشكىكەم لە "كوش" ھەيە.

"نف"ى تەلارساز وتى: كەۋاتە دواى دىدارى خوشكەكەت دوا بىرپارى خۇتم پىى پاگەيەنە.

موسا و "نون" دوبارە سۋارى "گەمى" كەيان بونەۋە و پىڭگاي "كوش" يان گرتەۋە بەر، كاتىك گەشتە "كوش" نون بەكەسىكى ۋە: بەكچەكەى "عمران" كەناۋى "مىريام" ە بلىى من كارم پىيەتى. "مىريام" ىش دواى ماۋەيەك ھات بۇ لاي "نون" "مىريام" لەپۇرى بەژن و بالۋە زۆر لەموسا دەچۋو، ئەۋ تەنھا دوو سال لە "موسا" گەرەتر بوو، بەلام بەرۋكەش لەژنىكى چل سالان دەچۋو، لەبەرئەۋەى سەختى ژيان تىكى شكاندبوو.

"مىريام" بەترسەۋە لىى پىرسى: چ كارىكت پىمە؟ دواى ئەۋە دەستى كچە

دوانزە سالەكەى بەتوندى گرت و لىى پىرسىن: دەتانەۋىت كچەكەم بىن؟

نون وتى: ئەم پىاۋە شازادەيە و ھاتوۋە بۇنەۋەى ھاۋكارىت بىكات،

کاتیک "میریام" زانی "موسا" سازادهیه، له چاران زیاتر ترسا و دهستی به پارانهوه کرد و وتی: لهه موو شه جیهانه نهها شه کچه شک دههه... دواي شه بهدهم گریان و پارانهوهه پیی وتی: شه کچهه لی زهوت نهگهه.

"نون" شهوی له زهوی بهر زکردهه "موسا" شه شه ههلسانهیدا هاوکاری کرد و وتی: بوچی دهترسی، من کوچی "عمران" و برای تویم لیم مهترسه! ناوی دایکیشم "جوشید" یه، منیش لیله له دایک بوم، به لام دایکم منی خسته ناو سه به ته یه که وه و دامی بهدهم ناوی پوباری نیله وه، دواي شه سازادهیه کی میسری منی له پوباری نیلدا دوزیه وه و بردهی بو کوشکه که ی خوی.

"میریام" باوه پی به قهسه کانی موسا نه ده کرد، به لام کاتیک ویستی نه گوستیله یه کی ئالتونی پیدات ژنه لی وهرنه گرت و دهستی شه بو وهرنه گرتنی رانه وه شانده.

موسا لیی پرسی: بوچی شه زیړهه لی وهرناگریت؟
"میریام" وتی: له بهر شهوی ده ته ویت به پیدانی شه زیړه کچه کهه لی زهوت بکه ییت.

موسا زیړه که ی فریدا و پویکرده "نون" و وتی: با بگه پیننه وه.
دواي شه به پهله به "گه می" که یان گه رانه وه. موسا له ناو "گه می" که یدا دانیششت و دهستی کرد به گریان.

نون لیی پرسی: گه وردهم بوچی دهگریت؟
موسا وتی: له بهر چنه د هوکاریک دهگریم، یه کهه له بهر به ده بختی و نه هامة تی خیله کهه، دووه له بهر شهوی هیچ یار و نه اوده و هاوکاریکیان نیه پشته پیی بهستن، سییه ده بینم که چ چیاوازیه کی مه زن له نیوان ژیا نی من و نه واندا هیه.
شه دوانه گه رانه وه یو پایته خت، موسا راسته خو پوشت بو لای "نف" ی ته لارساز، به لام شه بو جیهه چیکردنی شه رگیک که پنیان پاسپاردبوو پوشتبوو بو دهره وه پایته خت. "موسا و نون" سواری "گه می" که یان بون و رینگای باشوریان گرت بهر تا نه وکاته ی "نف" ی ته لارسازیان دوزیه وه و بینیان سه رقالی کاره که ی خویه تی، "نف" ته لارساز له باره ی سوستکردنی ته لاریکی تازه که بریاربوو بو

فیرعەونی دروست بکات لە گەڵ تەلارسازەکانی تردا لەحالی پاریژ و وتوویژدا بوو. "نف"ی تەلارساز "موسا"شی لەم کۆڕەدا بەشداری پێکرد، بۆئەوەی ئەویش ئاگاداری ئەم گفتوگۆیە بێت. دواى ئەو بە "موسا"ی وت: دەمانەوێت بەردیكى مەزن بگوازینەو بۆ پایتەخت. بۆئەوەی لەتەنیششت کۆشکی فەرمانرەواییدا کاری لەسەر بکەین.

دواى ئەو ئەو بەردە مەزنەى پیشانی موسا دا کە سى "زەغ" بەرزایی بوو. موسا وتی: بەچ شیوەیەك بەردیكى ئاوا مەزن دەگوازیتەو بۆ پایتەخت؟ "نف"ی تەلارسازیش زەردەخەنەیهكى ژەهرای کرد و وتی: کیشى ئەم بەردە مەزنە لەچاو پایەكەى ژێرەوێ هێچ نیە، دەبیئت ئەم بەرد و پایەیه بقاتشرین، دواى ئەوە باریان دەکەین. کیشى ئەو بەرد و پایەیه بەئەندازەى کیشى بیست و یەك کەر دەبیئت!

موسا وتی: بەچ شیوەیەك ئەم کیو مەزنە دەگوازنەو بۆ پایتەخت. ئایا باشتەریه هەر لیژەدا ئەو دەتانهوێت لێى دروست بکەن و بەجیى بهێلن؟ "نف"ی تەلارساز پێی وت: ئەمە فەرمانی فیرعەونە، داواى بەردیكى ئاواى لى کردوین، چونکە ئەو ئەم بەردە مەزنەى بۆ پاراستنى خۆى دەوێت. موسا لێى پرسى: تیچونی گواستەنەو و کاتی گواستەنەو و دروستکردنى چەنێك دەخایەنیئت؟

"نف"ی تەلارساز وتی: بەکورتیهكەى تیچونی ئەم بەردە مەزنە لەگەڵ پایەكە و گواستەنەوێ بۆ پایتەخت، لە "قوچەکیەکان" زیاتری تێدەچێت. تەنها ئاماژە بەو خالە دەدەم کە دەبیئت پێژەى سەد هەزار کرێکار بۆ ماوێ پانزە ساڵ لە هەلکۆینی ئەم بەردەدا کار بکەن.

موسا نەیدەتوانی لەبەردەم تەلارسازەکانی تردا قسە لە "نف"دا بکات، بۆیە پێی وت: لەهەلێکدا دەمەوێت قسەت لەگەڵدا بکەم.

"نف"ی تەلارساز وتی: دوانیوەڕۆی ئەمڕۆ دەتبینمەو. ئەو ئیوارەیه "نف" و موسا "لەگۆشەیهكى خەلووت و دور لەتەلارسازەکانی تر دەستیان کرد بەگفتوگۆ کردن.

موسا وتى: ئەم دواين گەشتەم زۆر كارى لىكردىم، ھاتوم ۋەلامى پرسىيارەكەت
بدەمەرە، ھاتوم بۇئەۋەى خزمەتلىك بەھاونەژادەكانم بگەيەنم... دواى ئەۋە وتى:
كاتىك لەو كۈبونەيەى ئىۋە دەرچوم ئەۋەم ھات بەخەيالدا بېۋم بۇ لاي فېرەون و
باسى زيان و بېسودى گواستەنەرەى ئەم بەردە شاخىنەى بۇ بگەم.
"نف" نەيتوانى ھېچ پا و بۇچونىكى خۇيى پى بلىت، بەلام موسا بۇ ئەۋ
مەبەست رېگاي كۆشكى فەرمانەرەۋايى گرتە بەر.

كاتىك موسا روبەروى فىرعەون دەبىتەو

موسا بەھەرچال پۇشت بۇ لاي فىرعەون و فىرعەونىش پىيى راگەياندى لىيى نزيك بىيىتەو و لىيى پرسى: چى پويداو كە ئاوا سەراسىمە و سەرشىتانه بىيش ئەوئى كاتى چاوپىكەوتن ديارى بكەيت ھاتويىت بۇ سەردانم؟
موسا وتى: دەمەويىت بابەتتىكى زۇر گرنگىت پىيى راگەيەنم، بەلام ھىوادارم لىم تۈرە نەبىيت.

فىرعەون پرسى: ئەو بابەتە چىيە؟

موسا وتى: دەمەويىت دەربارەي گواستەنەوئى ئەو بەردە مەزنە بۇ پايتەخت كە بېرىارە لەپال كۆشكدا دايىبىيىت قسەت لەگەلدا بكەم.

فىرعەون بەسەرسوپمانەوئى وتى: تۇ بۇ ئەو ھاتويىت بۇ لام؟

موسا وتى: بەلى، چونكە ئەم كارە پىيويىستى بەپانزەسال دەبىت. بەواتا تا ئەوكاتەي ئەم بەردە دەگوازيىتەو بۇ پايتەخت پانزە سال دەخايەنىت، بەدرىزايى ئەم ماوئەيەش خەلكانىكى زۇر دەمرن، سەرنەجام كاتىكىش ئەم بەردە گواسترايەوئى بۇ پايتەخت ھىچ سودىك بەخەلكى ناگەيەنىت.

فىرعەون وتى: بەلام سودىكى زۇر بەمن كە فىرعەونم دەگەيەنىت، چونكە بەگواستەنەوئى ئەم بەردە و دانانى لەپالى كۆشكەكەي مىندا ھەزار سال دەزىم.

موسا لىيى پرسى: كەواتە ھۆكارى گواستەنەوئى كىيويكى ئاوا بۇ پايتەخت ئەوئەيە كە وات لىدەكات تەمەنىكى ھەزار سالە بەدەست بەنىيت؟

فىرعەون وتى: نەخىرا! والىكى نادەمەوئى، بەلكو دلىنام بەگواستەنەوئى ئەم كىوئە بەردىنەيە و كاتىك سىبەرى ئەم كىوئە بەر كۆشكەكەم دەكەويىت ھەزار سال دەزىم، ھىچ گومانىكىشم لەم كارەدا نيە!

موسا پرسى: چ كەسك پىي وتيت كه به نه نجامدانى كاريكى ئاوا هزار سال دهئيت؟

فيرعون وتى: ئەم نهئنيه "ئوزيريس"ى خوداى مهرگ له خەمدا پىي وتم. ئەو پىي وتم دهئيت ئەو شاخ و پايه يه پيكه وه بگوازئينه وه بۆ ئيره.

موسا وتى: ئايا باوه پ بهو شتانه دهكەيت كه له خەوتدا دهبييني و دهيانبيستى؟
فيرعون وتى: له وانە يه نه گەر كهسيكى تريش بى له "ئوزيريس" له خەمدا ئەمەى پى بوتمايه باوه پىم پى نه دهكرد، به لام "ئوزيريس" خوداى مهرگ و گوپرستانه.

موسا وتى: ئايا "ئوزيريس" كه پەيكەرەكەى بە دەستی بەرد تاشەكان كه به فرمانى تۆ هەلى دهكۆلن و تۆ ئەو دهئنيته بون و به سەر خۆتدا زالى دهكەيت، به راستى ئەو توانايەى هەيه؟ ئەگەر تۆ ئەو پەيكەرەى نه تاشيت جگه له بەردىك هيج شتيكى تر نه بوو، تۆ وهك خودايەك باوه پت به بەردىكە؟

تائەو ساته موسا هيج شتيكى له بارەى بون و تواناي "ئوزيريس" نه وتبوو،
فيرعون هيج هەستيارى و دلگرايەكى له خۆيدا پيشان نه دا، به نەرمى و هيمنيه كه وه گوئى له قەسەكان دهكرت، به لام كاتيک خودايەتى "ئوزيريس"ى خسته ژيەر پرسياره وه، فيرعون پەريشان بوو و وتى: تۆ بيباوه پى، به چ شيوه يهك نكولى له بونى خوداى مهرگ و گوپرستان دهكەيت؟ چون دەويريت سوکايەتى به خوداكان بکەيت؟

موسا وتى: خوداى راسته قينهى مهرگ له بەرد ناتاشن، چونكه ئەگەر نه يتاشن ئەوا به هيج شيوه يهك بونى نابيت.

فيرعونيش بۆ ئەوهى كاربه دەستانى فيرعون كه لهو دەورو بهردا بون گوئيان لى بيت هاوارى كرد: كه واته تۆ باوه پت به خوداى ميسرى نيه، تۆ باوه پت به خوداى مهرگ و گوپرستان نيه؟

موسا وه لامى دايه وه: خوداى مهرگ كاتيک به دەستی بەرد تاشەكان دروست بکريت، هەر لهو سەرەتايه وه بەرد بووه و دهئيت نهك خودا، به لام له سەر خۆ ئەم وه لامەى دايه وه بۆ ئەوهى كەسانى تر گوئيان لى نه بيت، چونكه ئەگەر گوئيان لى

بىۋايە كە موسا نىكولى لەبۇنى خۇداي مەرگ دەكەت سىزاي لەسىدارەدانىيان بۇ دەردەكرد. دىۋاي ئەۋە بەدەنگىكى بەرز بۇئەۋەي ئەۋانى تر گۇييان لىيىت وتى: ھەلبەت مەن باۋەپم بەتۋىيە كە فىرەۋنىت، تا ئەۋەي باۋەپ بەخۇدايەك بەكەم كە بەدەستى بەردەتاشەكان دروست دەكرىت.

فىرەۋن كەمىك ھىۋر بويەۋە و لىي پىرسى: ئايا بەپراستى تۇ زىاتر باۋەپت بەمەنە تا "ئوزىرىس"؟

موسا ۋەلامى دايەۋە: بەلى؛

فىرەۋن بەم باۋەپەي، تۈپەيەكەي ھىۋر بويەۋە، بەلام بەدەنگىكى بەرز كە ئامادەبۋانى ئەۋ كۆشكە گۇييان لىيىت دىۋارەي كىردەۋە: ئايا لە "ئوزىرىس" پىشەنگەر و مەزىتىم؟

موسا دىۋاتى كىردەۋە و بەدەنگىكى بەرز بۇئەۋەي ئامادەبۋان گۇييان لىيىت دىۋارەي كىردەۋە: تۇ زۇر لە "ئوزىرىس" مەزىتىر و پىشەنگەرى.

ئەم گوتەيە بو بەمايەي خۇشخالى فىرەۋن و ئامادەبۋانى زانىيان كە موسا بەم گوتەيەي خۇي لەھەپەشەي مەرگ پىزگار كىرد. فىرەۋن ۋاي دەزانى خۇي لەنەۋەي خۇدايانە و گۆشت و خۇيىنى لەخۇداكانەۋە سەرچاۋە دەكرىت. سەرەپاي پىشەنگەربۋنى فىرەۋن لەخۇداي مەرگ دىۋارە گەپرايەۋە بۇ سەرەتاي گوتەكانى و لىي پىرسى: ئىستى پىم بلى مەبەستە لەنەگۋاستنەۋەي ئەم بەردە مەزەن و پايەيە بۇ پايتەخت چىيە؟

موسا لەسەرخۇ بۇي پونكىردەۋە: چۈنكە سەد ھەزار كەس بەنۇرە و پۇژانە بۇ گۋاستنەۋەي ئەم بەردە كاردەكەن. ئەگەر ئەم سەد ھەزار كەسە كارى تىران پىيى بىكرىت، ئەۋا بەرھەمەكەيان سۇدىكى زۇر بەمىسەر دەگەيەنىت، لەكاتىكىدا گۋاستنەۋەي ئەۋ بەردە ھىچ سۇدىك نايىت.

فىرەۋن لىي پىرسى: بەبۇچۈنى تۇ چ كارىك بەسەد ھەزار كەسە بسىپىرم؟
موسا وتى: يەككىك لەئارەزۋەكانى فىرەۋن پەيۋەست كىردنى "دەرياي پۇم" ۳۵۵ بەدەرياي دراۋسىكەي بۋە، دەتۋانرىت بەسۋد ۋەرگرتەن لەم خەلكە ئارەزۋەكەي

³⁵ دەرياي پۇم: دەرياي مىدىترانىيە، بەراتا دەرياي ئارەپاست.

فیرەئون کردارى بکەين. بەم کارە دەتوانى گەشە بە ئابورى و چالاكى بازىرگانىەکان بىەخشىت.

فیرەئون وتى: مەبەستت ئەوێە دەست لەم کارە خودایىە ەلگىرین و خۆمان بە کارىكى سەرەتا و ئاسایى سەرقال بکەين.

موسا وتى: تۆ لەسەر تاپای تەمەنتدا چالاکیەكى زۆرت بۆ خودایان ئەنجام داوە و بەهیچ ئەنجامىكىش نەگەشتویت، تەنھا بۆجاریك لەپینا و خەلكیدا ەنگاویك بەرەوپیش بنی و تەماشای دەرئەنجامەكەى بکە.

فیرەئون وتى: بەچ بەلگەیکە بانگەشەى ئەو دەکەیت کە من کارم بۆ خوداکان ئەنجام داوە و بەهیچ ئەنجامىك نەگەشتوم؟ خەزىنەى پەر لەزىر و زىو، تەمەنىكى درىژ کە بریارە ەزار سال بژیم، ەموو ئەمانە خوداکان پىیان بەخشىوم، بەبۆچونى تۆ تەمەنىكى ەزار سالە شایستەى ئەو نىە سەد ەزار کەس کارى بۆ بکات؟

موسا وتى: تۆ تائىستا بەختىكى باشت ەبوو کە ئىسقانىان کون نەکردویت، ئەگىنا لەمىژە پەوانەى ولاتى خۆرئاوا کرابوویت، لەداستانە ئەفسانەییەکانیشدا نەبىستراوە کەسىك ەزار سال ژىابىت.

فیرەئون پىکەنى و وتى: بەلى وایە بەلام ئىستا خودایان دەیانەوێت من ەزار سال بژیم. ەورەها ئەگەر وازانى ناتوانم خەلكى مىسر خوشبەخت بکەم ئەوا بەهەلەدا چوویت، خەلكى دەبىت لەپەنج و تەنگانە و سەختیدا بژین بۆئەوێ ەمیشە گوێراپەلى فەرمانەکان بن و بتوانىت فەرمانپەرەیايان بکات، چونکە مەحالە بتوانىت فەرمانپەرەواى کەسانىك بکەیت کە لەخوشگوزەرانیدا بژین و پىوستان بەهیچ کەسىك نەبىت، لەبەرئەوێ ئەوانە لەتەنگانەدا ناژین بۆئەوێ پىوستان بەکەسىك بىت کە فەرمانپەرەیايان بکات.

گفتوگۆى فیرەئون و موسا دىژەى کىشا و فیرەئون و فیرەئون بەمشىوێە بەردەوامیان دا بەگفتوگۆکانیان و وتى: ئایا ئىستا گەشتیتە ئەو باوەرپەى گواستەوێ ئەو کىو بەردىنە بۆ پایتەخت کارىكى زۆر پىوستانە بۆئەوێ بتوانم ەزار سال بژیم، بەواتا بەئەندازەى چل ئەوێ خەلكى مىسر.

موسا بىدەنگ بوو و فىرعىمىش پىيى پاگەياند كۆتايى بەگفتوگۆكەيان ھاتوۋە دەيىت بەجىيى بھىلىت. موسا پۇشتەۋە بۆلای "نف"ى تەلارساز بۆلەۋەى گوزارشتى دەرئەنجامى گفتوگۆكەى پىيى پاگەيەنىت.

"نف"ى تەلارساز لىيى پرسى: ئىستە بەپىيى ئەو بارودۇخەى ھاتوۋە تە پىشەۋە دەتەۋىت چى بکەيت؟

موسا وتى: چىتر ھىوام بەفىرعىن نەماۋە، چۈنكە زانىم بەئەنقەسە خەلكى مىسرى لەو نەھامەتەدا ھىلاۋەتەۋە، تەنھا پىگايەك كە بەھزىمدا بىت ئەۋەيە كە ھاونەژادىەكانم لەمىسرەۋە بگەپىنمەۋە بۆ ۋلاتى "كوش".

"نف"ى تەلارساز لىيى پرسى: ئايا ئەمە لەئاستى خواستى دايكتدايە؟
موسا وتى: دايكم تەنھا بەرژەۋەندى خۆى لەبەرچاۋ دىگرت نەك بەرژەۋەندى نەۋەى ئىسرائىل.

"نف"ى تەلارساز لىيى پرسى: بەبۆچونى تۆ كام لەمانە گىرنگىرە؟
موسا وتى: بەرژەۋەندى خىلى ئىسرائىل كە ھاونەژادى منن.

"نف"ى تەلارساز لىيى پرسى: ئايا ئەۋەت فەرامۇش كىردۈۋە كە تۆ مىسرىت، لەبەرئەۋەى تۆ تەنھا لە "كوش" دا لەدايك بویت و لەكۆشكى فەرمانپەرۋايدا ۋەك شازادەيەك دەئاسرىيىت. ئەو كەسانەى لەمىسردا باۋەپىيان بە "ئاتون"ە پىيويستيان بەكەسىكە پارىزگارىيان لى بكات، لەبەرئەۋە بەپۇشتىن ھەموويان ئاۋمىد دەكەيت. موسا وتى: تۆ زۆرباش ئاگادارى نەيىنەكانى ژيانى منىت و زۆرباش دەزانىت نە كوپى فىرعىنم و نە كوپى "ئىخاس ئامون"، ھەرلەبەرئەۋەش دەمەۋىت ھەموو ھاونەژادىەكانم لەم بەدبەختىە پىزگار بکەم.

"نف"ى تەلارساز لىيى پرسى: تۆ بەچ شىۋەيەك دەتوانى ھاونەژادىەكانت پىزگار بکەيت؟

موسا وتى: تەنھا دان بەخۆتدا بگىرە و تەماشە كە بزانە بەچ شىۋەيەك ئەم كارە ئەنجام دەدەم.

نف وتی: نابیئت له کاتیکیدا فیرعون هیشتا له ژیاندا یه ئەم کاره بکهیت. چونکه خویندووی و گوشت و کوشتاریکی زۆر دەبیئت و خوینی خەلکانیکی زۆری وهک تۆ لەم جەنگەدا دەپرژیت.

موسا لێی پرسی: بەچ شیوەیەک دەبیئت ئەم کاره ئەنجام بدەم؟
 "نف"ی تەلارساز وتی: کاتیکی ئەو دەمریئت ئاژاوەییەک لە ولادتدا بەرپادەبیئت، تۆش ئەو ئاژاوەییە بقۆزەرەو و ئامانجی خۆت بێ هیچ هەپەشەییەک ئەنجام بدە. باوباپیرانی پەڕدوت خاوەنی هیژ و دەستەلات بون و تۆ دەتوانی لە میسردا دوباره زیندوویان بکهیتەوه. هاوێژانەکانت بەدریژایی پینچ سەد سالی میسریان خستووتە ژێر سمی چوارپینکانیان و پیمانیان کردووه.

موسا وتی: ئێمە بابەتیکی ئاوامان لەوانە میژوودا نەخویندووه و نەمانبینووه.
 "نف"ی تەلارساز وتی: وایه، ئەم جوړه وانەییە لەناو کۆشکدا بەشازادەکان ناوتریتەوه، چونکه بەهۆی ئەم وانانەوه بۆیان دەردەکهوێت که خوداکانی میسر توانای ئەوهیان نیه پارێزگاری لەمیسر بکهن، هەرلەبەرئەوهش مامۆستاکانت ناچار پەپەرەویان لەبەرنامەییەک دەکرد که ئەوان پێیان پادەسپاردن بۆ ئەوهی تەنها لەو چوارچێوەی بۆیان داناون وانەیان پێی بلێنەوه، نەیاندهیلا بگره یهک شازادە میسر ئاگاداری ئەم میژوووە بیئت که نەوهکانی ئیسرائیل زالی بون بەسەر فەرمانرەوایانی میسردا و دەستەلاتی ئەو ولاتیان لەژێر دەستدا بووه.

موسا لێی پرسی: ئایا "یەعقوب" که نازناوەکی ئیسرائیلە هیشتا لەدایک نەبووبوو تا هاوێژانەکانم بەنەوهی ئیسرائیل بانگ بکهن؟ لەوانەییە چەند ناویکی تریان هەبوویت.

"نف"ی تەلارساز وتی: بەلێ، "هیگ سوس" بەواتا "بێ لەشوان"!
 موسا لێی پرسی: بۆچی باوباپیرانی منیان بە "بێ لەشوان" بانگ کردووه؟
 "نف"ی تەلارساز وتی: لەبەرئەوهی لەپەڕدودا باوباپیرانت لەبیابانی "کەنعان"دا شوانیان کردووه، بەلام کاتیکی هیژشیان دەکردە سەر میسر، نازناویکی تریان پێی بەخشین که "هیگ سوس" بوو. هیگ سوس دوو واتا لەخۆ دەگرێت، واتای پوکاری دەرەوهی "بێ لەشوان"ە بەلام واتا سەرەکیەکی "چەتە" بووه.

موسا وتی: کەواتە میسرێهەکان باوای پیرانی منیان بە "چەتە" بانگ دەکرد؟
 "نف"ی تەلارساز وتی: ئەوان بۆ ماوەی پێنج سەدە میسریان داگیر و تالان دەکرد.

موسا لێی پرسى: لە پەراوردودا بیا بان نشینەکان هێرشیان دەرکردە و لاتە دراوسێکانیان، ئەمەیان کاریکی ناسایی نەبوو. ئەم کارە زیاتر لە کاتی وشکە سالیەکاندا ڕویدەدا..... لەم کاتەدا موسا وتی: دەمەویت بڕۆمەووە بۆ لای هاوێژانەکانم و خۆیان بۆ دەرچون لە میسر ئامادە بکەن.

"نون"یش گۆی لەم قسانە بوو، بۆیە لێی پرسى: گەورەم من لە خزمەتی تۆدام، بەلام دەتوانم بپرسم بۆچی دەتەویت بڕۆیت بۆ لای خێلى ئیسرائیل؟

موسا وتی: ئەم نون تۆ یار و هاوێژ و نەینی پارێزی منی و نابیت هیچ نەینیەکت لى بشارمەو. بەدەنیا ییەو دەمەویت هاوێژانەکانم لەکوێ بەندایەتی پزگار بکەم، بەلام فیرەون پێم پێنادات، بۆیە دەبیت لەگەڵیدا بجەنگم. من هەموو خێلى ئیسرائیل لەو ئاگادار دەکەمەووە خۆیان بۆ پۆشتن و دەرچون لە میسر ئامادە بکەن.

نون وتی: هەرچی تۆ بلێیت بەگۆی پۆحم وەری دەگرم و جێبەجێی دەکەم.
 "موسا و نون" بە پێداگریەکەو پۆشتن بۆ ئەوێ چاویان بە هاوێژانەکانیان بکەویت. لە نزیک گوندیکدا "گەمى" کەیان لە کەناری ڕوباردا ڕاگرت و بەستیانەووە و گەشتنە ئەو گوندەى کە پێشتر سەردانیان کردبوو. خەلکی لە چوار دەوریان کۆبونەووە و بەسۆز و خۆشەویستییەکەو مامەلەیان لەگەڵ "نون" دا دەکرد و "موسا"یان پشتگۆی خستبوو، چونکە "نون"یان بەکەسیکی خۆیان دەزانی و "موسا"ش بەکەسیکی بیگانه لەقەڵەم دەدا.

دواى ماوەیەک موسا بە "نون"ی وت: مەبەستی سەردانەکیان پێراگەینە.
 "نون"یش وتی: خەلکینە، من لەگەڵ خاوەنەکەمدا کەناوی "موسا"یە کە ئەویش لەنەژادی ئیمەیهە هاتوین بۆ ئێرە بۆ ئەوێ و هاوکاریتان بکەین، بۆ ئەوێ بتوانن ژيانیکی باشترتان هەبێت. ئەم خاوەنەم کە دوبارەى دەکەمەووە هاوێژانەى ئیمەیهە، بەواتا وەک ئێو لەنەوێ ئیسرائیلە و دەیهوێت ئێو لەدیل و بەندایەتی پزگار

بكات. بۇئەۋەى ۋەك پابرەۋو ئازادىن ۋە نەبەۋە بەكۈيلە. ئىۋە دەبىت تاكەى بەخۇپاىى بىگارى بۇ فیرەۋن بکەن، ئىمە پىارمان داۋە نەژادى ئىسرائىل لەمىسر دەربكەين ۋە بىانگەپىننەۋە بۇ ۋلاتى "كەنعان" كە زىدى باۋباپىرانىانە، لەۋى دەست دەكەنەۋە بەكشتوكال ۋە ئازەلەدارى ۋە چىتر بىگارى بۇ ھىچ كەسىك ناكەن. ئىستاش خواستى گەرەم ئەۋەيە كە ھەرچىتان ھەيە كۈى بکەنەۋە ۋە خۇتان بۇ پۇشتن ئامادە بکەن، بەپىاۋەكانىشتان بلىن دەست لەكارکردن ھەلگرن ۋە پۇن، بەپىكەون بۇئەۋەى پىۋىنەۋە بۇ "كەنعان"!

يەككە لەۋ نىۋەندەدا پرسى: بۇچى كۇچ بکەين؟

نون پىى ۋە: بۇئەۋەى ئازادى بەدەست بەينىن ۋە لەبەندايەتى پىگارمان بىت ۋە بى كرى كارنەكەين ۋە قامچىكارىمان نەكەن.

خەلكى ۋەتيان: ئىمە لىرە تەكان ناخۇين! پىاۋە تەندروستەكانمان لەكارگاكاندا سەرقالى كارکردن، بى پىاۋەكانمان ناتۋان ھەنگاۋىك بنىن. تەۋاۋى پىاۋە تەندروستەكانمان لەكارگاكانى مىسردا سەرقالى كارکردن، بى پىاۋەكان ناتۋان ھەنگاۋىك بەرەۋ پىش بنىن، ھەموۋيان لەحالى تەلار دروستکردن ۋە بەرد تاشىندان. ئەم پىاۋانە بەپاسەۋان دەۋرە دراۋن بۇئەۋەى نەۋەك ھەلبىن، بۇيە دەرجۈنى ئەۋ پىاۋانە لەكارگاى بىگارىدا تا رادەيەك بەمەحال دەيتە بەرچاۋ.

موسا بە "نون" ۋە: راست دەكەن. پىاۋە بەھىز ۋە تەندروستەكانيان ناچارىان كردون كاريان بۇ بکەن سەرەپاى ئەۋەش بەبۈنى ئەم جۇرە پاسەۋانەۋە ناتۋان ھەلبىن. بگرە لەپۇژدا بەسەختى كرىكارەكانيان دەخستە ژىر چاۋدىرى خۇيانەۋە بۇئەۋەى نەۋەك لەگەل يەكترىشدا گفتوگۇ بکەن ۋە ھەۋلى داپشتنى پلانېك بەدن، ھەرۋەھا پاسەۋانەكان دەستەلاتى ئەۋەيان پى بەخشراۋو كە بەئارەزۋى خۇيان سزايان بەدن ۋە بگرە دەستەلاتى ئەۋەشيان پى بەخشراۋو ئەگەر ھەر پىلان ۋە رەفتارىكى نامۇيان ئاشكرا بکەن بىانكۇژن ۋە ۋەلامى ھىچ كەسىكىش نەدەنەۋە. تەنھا بابەتېك دەبۈۋە ھۇى ئەۋەى پاسەۋانەكان خۇيان لەكۈشتنى كۈيلەكان پىارېژن ئەۋىش ئەۋە بوۋ ترسى دۈاكەۋەتنى ئەنجامدانى كارى كارگاكەبۈۋ كە بۇ سەرەپەرشتى كارگاكە بەسزايەكى مەزن لەقەلەم دەدرا. موسا بىرى لەم بابەتانە

"نون" یش وتی: ئەگەر من لەجینی ئەو کۆیلانە بومایە خۆم دەکوشت و کۆتاییم بەم ژیانە ئازار بەخشە دەهینا. لەمکاتەدا بەفرمانی چاودێرەکان فرمانی هەلگرتنی بەردەکان دەرکرا و نۆکەرەکانیش ناچار بۆ جیبەجێکردنی بەردەکان هەموو توانایەکی خۆیان خستەگەر. لەئێوە ئەم کۆیلانەدا پیاویکی تارادەیهک بەتەمەن و کەساس بەدی دەرکرا.

نون یەكسەر ئەو پیاوێ ناسیەوهوه و وتی: پێشتر ئەم پیاوێم بینێوه و پوخساری بەلامهوه نامۆ نیه.

ئەو پیاوێ کە "نون" وتی لەخێڵی "لاوی" ه، بەرپادەیهک باریک و لاواز بوو کە پەراسووەکانی بەتەواوی بەرجەستە و دەرپەریبون و بەتەواوی پەنگ بەپوخساریهوه نەماوو. موسا لەو ساتە بەدواوه بەردەوام ئاگای لەلای کابرای خێڵی "لاوی" نەژاد بوو و ئاگاداری ئەوه بوو کاتیکی ویستی بچوڵتەوه لەماندوێهتیاندا چاوهکانی نوقاند.

پاسهوانهكەش قامچییهکی بههیزی دا لهپشتی و هاواری کرد: لهکاتی شهو و لهجیگه خهودا مروۆ دهخهویت.

بەلام ئەو پیاوێ لەبەرئەوهی بەرگەیی ئەو قامچییهی نەگرت کەوتە سەر زهوی. کۆیلەکانی تر هەولیاندا بەدەنگیکی بەرز هاواری بەسەردا بکەن بۆئەوهی هانی ئەوهی بدەن هەستیتەوه سەر پی، بەلام ئەو پیرەمێردە چیتەر هەلنەستایهوه، پاسهوانیش دەستی بەلێدانی قامچی کرد بەلام بیسود بوو!

"موسا" ش کاتیکی بینی کابرای پاسهوان دهسته لهلێدانی هەلناگریت پوشتە پێشهوه و پێی وت: لێی مەدە خۆم هەلێدەستینمەوه، بەلام کاتیکی لێی نزیک بویهوه بینی کابرای پیرەمێرد کۆچی دوایی کردوه.

لەوکاتەدا توپەیی موسا وروژا و بێ ئەوهی ئاگای لەخۆی بێت قامچییهکی لەدەستی کابرای پاسهوانی گرت و فرپیی دا و بەیهک موشت کابرای پاسهوانی تەختی زهوی کرد. بەو مەشتەیی ئیسقانی پوخساری ئەو کابرایهی شکاندبوو و ئەوکاتەش کە تەختی زهوی بوو سەری بەر بەردیك دەکەویت و کۆچی دوایی دەکات. پاسهوانانی ئاماده بهبینینی دیمەنی کوشتنی هاوکارهکیان دەستیان

لەكارەكەيان ھەلگرت و واق و وپماو لەجىنى خۇياندا وشك بون. "نون" یش كە بەئاگايىيەكەو تەماشای ئەم دیمەنەى دەکرد بینى چەند چاودیڭ ھاتن بۆئەوہى لىكۆلینەوہ لەو پوداوە بکەن و ئەویان بەمردوویى بینى و پویانکردە موسا و لییان پرسى: تۆ ئەو پاسەوانەت كوشت؟
موسا وەلامى نەدانەوہ.

كابراى چاودیڭ پرسى: چى بوو بەھۆى ئەوہى كارىكى وا بکەیت؟
موسا بەدەستى ئاماژەى بۆ كابراى پىرى مردوو کرد.
وہك بلێى كابراى چاودیڭ سەیرترین وەلامى تا ئەو کاتە بەرگوى كەوتبیت، بۆیە وتى: پاسەوانىكت لەپیناوى ئەم كۆیلە ھیچ و پوچەدا كوشت؟
لەمکاتەدا "نف" ى تەلارساز كاتىك ئاگادارى ئەم پوداوە بوو ھاتە شوینى پوداوەكە و پرسى كى ئەو پاسەوانەى كوشتووە؟ ھەمويان بەدەستیان "موسا" یان پینیشان دا. "نف" تەلارساز بەچاوا لایەنگرى کرد و موسا بەسەرى.
"نف" ى تەلارساز لىی پرسى: بۆچى؟

"موسا" ش پوداوەكەى بۆ گىڤرایەوہ و دواى ئەوہ وتى: دەمویست لەبارەى شتىكەوہ گفتوگۆت لەگەندا بکەم.

"نف" ى تەلارساز وتى: دەزانم دەتەویت لەبارەى چىەوہ گفتوگۆم لەگەندا بکەیت، لەئىستادا تۆ بېرۆ بۆ پايتەخت تا ئەوکاتەى دەگەرپنەوہ و چاوم پیت دەكەویت. موسا و نون گەرپنەوہ بۆ شوینى خۇيان دواى ماوہیەك دایان لەدەرگا و "نون" دەرگاگەى کردەوہ و بەرپرسى میراتى فەرمانپەرەى لەگەل ژمارەىەك چەكداردا بینى كە چوارەورى مائەكەيان دابوو.

بەرپرسى میراتى فەرمانپەرەى وتى: فیرعەون دەیەویت چاوى بە "موسا" بکەویت و ھەریستاش دەبیت بېروات بۆلاى. "ستى موسا" ى بەرپرسى میراتى فەرمانپەرەى خۆى کرد بەمائەكەياندا و داواى لەموسا کرد خۆى ئامادەبكات. "موسا" ش ناچار لەگەلئاندا پىڭاى كۆشكى گرتەبەر و لەبەردەم فیرەوندا پراوەستا.

فیرعهون هاواری کرد: هه مووتان بپۆنه دهره وه. بئ له من و موسا هیچ كه سبك له من ژوره دا نه بینم.

دواي ئه وه وتی: تۆ یه كینك له كه سه كانی ئیمه كوشتوه.

موسا وتی: ئه ویش یه كینکی كوشتوه.

فیرعهون وتی: به لام ئه وهی ئه و كوشتی كۆیله بوو، به لام ئه م پیاوه میسریه و له خزمه تكارانی په رستگا بووه.

موسا وتی: په رستگایه كه كه هیشتا دروست نه كراوه پئویستی به خزمه تكار نیه. فیرعهون وتی: مه گهر ئه و له په رستگای "ئوزیریس" كاری نه ده كرد، هه ركه سبك له ویدا كار بكات، له هه مان ئه و ساته وه به خزمه تكاری ئه و په رستگایه له قه له م ده دریت. ئیتر ئه و په رستگایه ته واو كرابییت یان نیوه چل بییت، سه ره پای ئه وه ش كوشتنی خزمه تكارێك له گه ل كوشتنی كاهینیكدا هیچ جیاوازیه کی نیه و سزاكەشی مه رگه ئیتر بكۆژه كه ش تۆ بییت كه شازاده ییت.

فیرعهون ئه و نده هه ره شه ی له "موسا" كرد تا ئه وكاته ی كاسه ی دانبه خۆداگری موسا لیی پژا و وتی: من ئه و پاسه وانه م كوشت له به ره ئه وه ی ئه ویش یه كینك له هاو نه ژاده كانی منی كوشتوه!

فیرعهون پرسى: به واتا ئه و كۆیله یه ی كه كوژار له هاو نه ژاده كانی تۆ بوو؟ چۆن؟ موسا وتی: ئه گه ر نازانی ئیستا بزانه، من له نه ژادی ئیسرا ئیلم، ئه و كۆیله یه ش له نه ژادی ئیسرا ئیل و له خیی "لاوی" له هه مان خیله كه ی منه... دواي ئه وه موسا پئی وت: ئه ی فیرعهون من شییت نیم و كوپی "نخاس ئامون" یش نیم، ئه و منی له روبرای نیل له ناو سه به ته یه كدا گرتوه ته وه و كردمى به كوپی خۆی! باوكم ناوی "عمران" ه و ئه ویش یه كینك بوو له كۆیله كانی تۆ و...

فیرعهون به بیستی سهرگۆزه شته ی موسا كه هه موو شتیکی ئه و گوتانه به لایه وه تازه بوو "مات" و سه رسورما و بیدهنگ ته نها ته ماشای موسا ده كرد.

كاتیک كۆتایی به قسه كانی موسا هات، فیرعهون وتی: مه به ست له م درۆ كردنه چیه؟ ئه گه ر ده ته ویت سزایه کی سوكرت به سه ردا به سه پینم شیوازی گفتوگۆكانت بكۆره، چونكه ئه م داستانه ی بۆت باسكردم جیی باوهر نیه؟

موسا وتى: من درۆت لەگەلدا ناكەم.

فىرەمەن وتى: بۆچى تا ئەوكاتەى دوچارى تاوانىكى ئاوا نەبويت باسى ئەم نەينىەت بۆ نەكردم؟

موسا وتى: چونكە تا ئىستا ھىچ كەسنىك يەككىك لەھاونەژادەكانى نەكوشتووە بۆئەوھى منىش تۆلەى لى بكمەوھ، ھۆكارى كوشتنى ئەو پاسەوانەش ئەوھبوو كە ھاونەژادىەكى منى بەربەرچاوى خۆمەوھ كوشت.

فىرەمەن وتى: لەوانەىە بئەوئەت بەم قسانەت خۆكوژى بكەيت؟

موسا وتى: نەخىر لەراستىدا دەمەوئەت بەم ناسنامە راستەقىنەمەوھ زىندوو بىئىم.

فىرەمەن پرسى: ئايا تائىستا باسى نەژادى راستەقىنەت بۆ ھىچ كەسنىكى تر كردوھ؟

لەم كاتەدا موسا پراوھشا و وتى: ھىچ كەسنىكم لى ئاگادار نەكردوھتەوھ.

فىرەمەن وتى: تۆ نەينى لەدايك بونى خۆت بۆ "ن"ى تەلارساز نەگىراوھتەوھ.

موسا كەمىك پراوھستا و وتى: بۆ ئەوئەش نەگىراوھتەوھ.

فىرەمەن وتى: تۆ بەئاشكراكردى ئەم نەينىە فەرمانى مەرگى خۆت دەرکردوھ، ھەرەوھە دەبىت لەو "ن"ى تەلارسازىش بپرسم..... دواى ئەوھ فەرمانى دەستگىركردن و چاودىرى كردنى "موسا"ى دەرکرد.

نون لە موساى پرسى: بۆچى چواردەورى ئەم مائەيان داوھ؟

موسا وتى: لەبەرئەوھى سبەى بەيانى دەیانەوئەت بىكوژن، تەنھا ئەمشەو پىيان پىداوم بەزىندووى بىئىمەوھ، لەبەرئەوھ لەوانەىە گيانى تۆش لەژىر ھەرەشەى مەرگدا بىت، بۆىە باشتر وایە خىشل و زىر و ئەوھى پىوىستت پىيەتى لەگەل خۆتتدا بىبە و پاشماوھى ژيانەت بەخۆشى و شادى تىپەرپىنىت.

نون وتى: مەحالە.

موسا وتى: من نەينى لەدايك بونم بۆ فىرەمەن باسكرد بەدلىياىيەوھ ھەرلەبەرئەوھش دەمكوژىت.

له وکاته دا هردوکیان پېدهنگ بون. له مکاته دا پاسه وانه کان دهرگای ماله که یان به په له کرده وه و جهسته یه کی خوینینیان فرېدایه ناو ماله که وه. نون و موسا پوشتنه پېشه وه و یه کسر جهسته ی "نف" ی ته لارسازیان ناسیه وه. له نیوه شه ودا موسا به "نون" ی وت: نامه ویت له بهرامبر مهرگدا خوّم بدهم به دهسته وه، به لام کاتیک فیرعون فرمان دهریکات ده بیّت ئه و فرمانه جیبه جی بکریّت.

نون وتی: لهم ساته دا مهرگ و ژیانته به دهستی خودی خو ته وه یه، موسا وتی: به چ شیوه یه؟

نون وتی: نه گهر له ماله دا بمینیته وه سبه ی ده تکوژن. نه گهر هه لیبیّت خو ت له مهرگ پرگار ده که یت.

موسا وتی: تو مه به ستت ئه وه یه لیږه هه لیبین.

نون وتی: به لی، ته نها پښای پرگار بون هه له اتنه.

موسا وتی: مه به ستت ئه وه یه پاسه وانه کان بکوژین.

نون وتی: ئیمه نامانه ویت هیچ که سیك بکوژین، به لام نه گهر هیږشیان بو بردین، ئه و ناچار ده بیّت بهرگری له خو مان بکه یین... دوا ی ئه وه وتی: ئیمه دلنیا یین له وه ی سبه ی به کوشته ددرین، له بهر ئه وه بو پرگار بونمان لهم قهیرانه جگه له هه له شه یی و بویری هیچ پښه چاره یه کی ترمان له بهر ده ستدا نیه.

له وکاته دا "موسا" شمشیر که ی گرت به دهسته وه و به "نون" ی وت: ئه وه ی به پیویستی دهمانی له گهل خو تدا هه لیگره، که میك خواردنیش بینه، چونکه نه گهر لهم هه له اتنه ماندا سهر بکه وین، ده بیّت بو ما وه یه ک خو مان بشارینه وه!

دوا ی ئه وه وتی: به جوله یه کی کتوپر و خیرا بی ئه وه ی پاسه وانه کانی ناگایان لی بیّت له مال دهر پښه دهر وه، پاسه وانه کانی چوارد هوری مالی موسا له چوار که س زیاتر نه بون، دوانیان له پېش ماله که وه و یه کیکیان له سهربان و ئه ویتریان له پشته ی ماله که وه پاسه وه نی ده کرد. "موسا و نون" به پیی ئه و بریاره ی دابویان به جوله یه کی برق ئاسا له مال هه له اتن. موسا و نون به بهر ده وامی پشته یان به یه کتریه وه چه سپاندبو و بهر و دوا وه هه نکاویان دنا له وکاته دا دو پاسه وانه که ی

بهردهمی ماله‌که‌یان بریندار کرد، به‌لام هاواری ئەو دوانه دو پاسه‌وانه‌که‌ی تری ناگادار کرده‌وه و دوا‌ی موسا و نون که‌وتن. جه‌نگی دو به‌دوو تا که‌ناری پوباری نیل بهره‌وام بوو. تا سهرئه‌نجام یه‌کێک له‌پاسه‌وانه‌کان کوژرا و ئەو‌یتریان گه‌رايه‌وه بۆ‌ئەوه‌ی هی‌زێکی زیاتر به‌ی‌نیت. "نون و موسا" که‌شتنه‌ که‌نار پوباری نیل و به‌دهم سه‌ول لیدانه‌وه به‌خیرایی خۆیان له‌که‌نار دور خسته‌وه، بۆ‌ئەوه‌ی پێش هه‌له‌هاتنی خۆر له‌شوینێکدا خۆیان هه‌شار بدن. بۆیه "گه‌می" که‌یان بۆ شوینێک برد که زه‌ل و گیایه‌کی زۆری تیدا پوابوو. ئەو دوانه به‌هۆی بونی خواردن و ئاوی "نیل" وه له‌خورد و خۆراکه‌وه هیچ کێشه‌یه‌کیان نه‌بوو. ته‌نها می‌روله گه‌زنده‌کان نه‌بی که‌می‌ک ئازاریان ده‌دان. ئەو دوانه له‌نیوه‌ندی شه‌خه‌لی ئەو گیایه‌دا له‌ناو "گه‌می" که‌یاندا تا کاتی خۆرئاوابون خه‌وتن، بۆ‌ئەوه‌ی له‌تاریکی شه‌ودا پێگای باکور بگرنه‌به‌ر. موسا و نون به‌په‌ژدا خۆیان ده‌شارده‌وه و به‌شه‌ویش پێیان ده‌کرد. له‌په‌ژێ چواره‌مدا خۆراکیان ته‌واوو، به‌لام پوباری "نیل" سه‌رچاوه‌ی جۆره‌ها خواردن بوو، له‌ماسیه‌وه بگره‌ تا مراوی و بالنده‌یه‌کی زۆری بۆ پاوکردن تیداوو. ئەو دوانه به‌وشیوه‌یه خۆیان گه‌یانده‌ ولاتی "کوش".

موسا وتی: ده‌بی‌ت ولاتی کوش به‌جی به‌ی‌لێن و خۆمان بگه‌یه‌نینه‌ بیابانی "سینا"، به‌لام کاتی‌ک به‌لای "کوش" دا تیده‌په‌رین ده‌بی‌ت ئاگامان له‌خۆمان بی‌ت. له‌به‌رئه‌وه‌ی پیاوه‌کانی فیرعه‌ون به‌هه‌موو شوینێکدا بلاو بونه‌ته‌وه و کاتی‌ک چاویان پێمان بکه‌وێت یه‌کسه‌ر ده‌ستگیرمان ده‌کن. ئێمه‌ ده‌بی‌ت به‌نیو "کوش" دا تی‌په‌رین تا ئەوکاته‌ی خۆمان ده‌گه‌یه‌نینه‌ بیابانی "سینا"، به‌نیو بیابانی "سینا" شدا تی‌په‌رین تا ئەوکاته‌ی خۆمان ده‌گه‌یه‌نینه‌ ولاتی "که‌نعان". جلوه‌برگی موسا و نون هه‌مان ئەو جلوه‌برگانه‌ بوو که له‌کاتی هه‌له‌هاتندا له‌به‌ریاندا بوو و به‌جلی‌کی ئاواشه‌وه نه‌یانده‌توانی به‌رگه‌ی سه‌رمای بیابانی "سینا" بگرن. ئەوانه به‌هه‌ر شیوه‌یه‌ک بووه خۆیان گه‌یانده‌ سه‌رتای بیابانی "سینا" و پیاوی‌کیان به‌سوار و لا‌خیکه‌وه بی‌نی که ته‌نها چاوی‌کی هه‌بوو.

نون سلاوی لی‌کرد و لی‌ی پرسی: لی‌ره چی ده‌که‌یت؟

پىياۋى يەك چاۋىش پىش ئۈرەى ۋەلامى بداتەۋە وتى: تۇ پىم بلى لەگەل ئەر
پىاۋەى كە لەشتىك ھەلدەت بۇئەۋەى بەشتىكى ترىگات كىيە؟
"موسا و نون" تەماشايەكى يەكتريان كىرد و موسا لىي پرسى: بەھەر حال تۇ
كىيى؟

ئەر پىاۋە وتى: من جادوگەرەم. ئەگەر بىتەۋىت دەتوانم پىشېبىنى ئايندەت بۇ
بىكەم، بىگرە دەشتوانم مروۋقەكان بىكەم بەئازەل.

موسا پرسى: بەچ شىۋەيەكى مروۋقە دەكەيت بەئازەل؟

كابرەى يەك چاۋ بەسەر ۋلاخەكەيەۋە وتى: ئەم ۋلاخەى كە سواری بوم پۇژانىك
مروۋقە بوۋە! بەو شىۋەيە ھەۋلىدا كەرەستەى سىحر بە موسا و نون بفرۇشەت
بۇئەۋەى خۇشەخت بىن.

موسا وتى: باشتر وایە ئەر كەرەستەيە بۇ خۇت بەكار بەيىنى بۇئەۋەى لەم
بىابانەدا سەرگەردان نەبەت!

موسا و نون دواى چەند پۇژىك پىكردنى بەردەۋام گەشتنە ئاۋايىەك كە
لەدەرەۋە چەند دارخورما و خانوۋەكەيان بىنى، زانىان كە لەئاۋى شىرىن نىزىك
بونەتەۋە. كاتىك موسا و نون خۇيان كىرد بەو ئاۋايىەدا، خۇر لەحالى ئاۋابوندا بوۋ،
ئەر دوانە خۇيان گەياندە لای بىرە ئاۋىك، نەرىتى ئەر ئاۋايىە ۋابوۋ ھەر بىيانىەك
بىرواقە سەر ئەر بىرە ئاۋە دەبەت بانگىشتى مائەكەى خۇيان بىكەن، كۆچەر بەسەر
بىرە ئاۋەكەۋە پادەۋەستا بۇئەۋەى كەسىك دەرەكەۋىت و ئەر لەتىنۋىەتى و
بىرسىەتى پزگار بىكات و شەۋىش لەو مائەدا بىخەۋىت. كاتىكىش خەلكەكە
دەيانۋىست كابرەى نامۇ بىبەنە مائەكەى خۇيانەۋە، سەرەتا بارودۇخى كابرەيان
ھەلدەسەنگاند بۇئەۋەى بزانن سبەى ئەر شەۋە كاتىك ئەر پىاۋە مائەكەيان بەجى
دەمىلەت چەنەك زىپريان پىدەدات! ھەندىكىشىان بىئەۋەى چاۋيان بىپىيەت زىپر و
زىو گەشتىارەكانيان دەبرەۋە بۇمالى خۇيان.

موسا و نون لەسەر يەكەمىن بىر كەپىي گەشتن دانىشتن و بىنيان پانە مەرىكى
بچوك لەگەل كچىكى لاۋدا بەرەۋپوۋيان دىت. كاتىك مەرەكان گەشتنە سەر قەمى ئاۋ
خواردنەۋەكەيان كچ پۇشتە سەر بىرە ئاۋەكە و ئاۋى ھەلكىشايە سەرەۋە، كچە

بهوشیویه بهخیرایی و بهردهوامی ئاری ههڵهکیشا و دهپرشته ناو قه می ئاو خواردنی مهپهکانهوه. مهپهکانیش بو خواردنهوهی ئاو فشاریان دهخسته سهر يهکتری. لهوکاته دا موسا ههولیدا لهههڵکیشانی ئاودا هاوکاری ئه و کچه بکات. ههر بو ئه و مه بهسته ههستا و له و کچه نزیک بویهوه و وتی: دهتهوێت هاوکاریت بکه م؟

کچه ش بهدم ئاوکیشانهوه لیی پرسی: بوچی دهتهوێت هاوکاریم بکهیت؟ گوته ی زبیری کچه وای له موسا کرد پاشهکشه بکات، کچه ش زهردهخه نهیهکی کرد و لیی پرسی: ترسایت؟ موسا وتی: لهچی بترسم؟ کچه وتی: لهمن. موسا وتی: نهخیر لهتۆ نهترسام. کچه وتی: کهواتی لهبیره که ترسایت که بووه هۆی نهوهی بهوشیویه پاشهکشه بکهیت؟

موسا وتی: نهخیر لهبیره کهش نهترسام. کچه ش وتی: کهواته بوچی بهترس و تۆقاریه کهوه پاشهکشهت کرد. نون خوێ خسته ناو گهفتوگۆکهوه و وتی: کاتی که گهرم زانی تۆ پیویستت به هاوکاری نیه و تۆش بهو لێها توویهوه ئاو دهکیشیت، ههزی نه کرد بیهینه مایه ی دهر دیسه ریت.

کچه وتی: ههڵکیشانی ئاو نهوهندهش پشت بهزۆری بال و بازوو نابهستیت، بهلکو ئهزمون و بهردهوامی ههولدان له زۆر و هیز باشتره. ئیستاش نهگهر دهتانهوێت تاقی بکه نهوه، فهرموو ئه مه سهتلی و ئه وه بیره ئاو. نون بههۆی نهوهی ئهویش وه ئه و پێشتر بهژیا نیکی ئاودا تیپه پریوه توانای له کچه ی شوان که متر نه بوو، بۆیه لهوکاته دا ویستی بهوات و ئاو بکیشیت. بهلام موسا وتی: سه رهتا من تاقی دهکه مه وه.

سه رهپای نهوهی موسا پشتی به لایه تی و هیزی بازوی بهستبوو بهلام نهیتوانی له ده سهتلی زیاتر ههڵکیشیت، ئه وکات بۆی دهرکهوت کچه ی شوان راست دهکات،

چونكى زۆر ماندو بوو، لەكاتىكدا ئەو لەو زياتر ئاوى ھەلگىشا سەرھەراي ئەوھش تواناي ئەوھى تىدا بوو ئەوھندەى تر سەتەلە ئاو ھەلگىشىت و ھىشتا وەك ئەو ماندو نەبوو.

كاتىك موساى بەو حالەوھ بىنى وتى: نۆرەى منە ئاو ھەلگىشم.

بەوپەرى سەرسوڤمانى موسا و كچى شوان بەتوانايەكى تايبەت بەخۆى بەخىرايەكى زۆر ئاوى ھەلدەكشا و بووھ مايەى سەرسوڤمان و سەرنج ڤاكىشانى موسا و كچەى شوان. لەكۆتاييدا بىئەوھى بۆمالەكەى خۆى ميوانداريان بكات يان ھىچ نەبى سوڤاسيان بكات پۆشت و لىيان دور كەوتەوھ.

موسا سەرى سوڤما و نون وتى: لىرەدا بۆ كارىك كە بۆ كەسانى تر ئەنجامى دەدەيت سوڤاست لى ناكرىت، چونكى وەك ئەركىك لەقەلەم دەدرىت. ئەو دوانە دواى ماوھىەك كۆمەلەك لەخەلكى ئەو ئاوايەيان بىنى كە لەبىابانەوھ بەرەو مال دەپۆشتنەوھ، بەلام ھىچ يەك لەوانە بانگىشتى مالى خۆيانيان نەكردن.

بۆيە موسا بەسەرسوڤمانەوھ بەنونی وت: دەبىت ئەمشەویش لەبىاباندا بخەوين، بۆچى ھىچ كەسنىك ميواندارى مەلەكەى خۆيمان ناكات؟

نون وتى: ھۆكارەكەى دەگەرپتەوھ بۆ جلوبەرگە بەنرخەكانى تۆ، چونكى خەلكى ئەم ئاوايەى وا لىكى دەدەنەوھ كە نۆكەرەكانت خزمەتت دەكەن و ئەوانىش كاتىك ميواندارى تۆ بكەن ناچار دەبن جىنى نۆكەرەكانىشت لەمالەكەياندا بكەنەوھ و ئەمەش لەتواناي ئەواندا نىە. بۆيە ئەمشەو دەبىت لەناو باخە خورماكەدا بخەوين. ھىچ نەبىت ئاوىكى زۆرى شىرىن لەبەردەستماندايە.

كاتىك ئەم دوانە ويستيان بىرەكە بەجى بەيلن و ڤىگا باخە خورماكە بگرنەبەر بۆئەوھى لەژىر داخورماكاندا بخەون، بىنيان ھەمان ئەو كچە جوانە لەگەل كۆمەلەك كچى ترى ئاواييدا بەرەو ڤويان دىن.

كچىك لەموسا نزيك بويەوھ وتى: "چژو"ى باوكم بەمن و خوشكەكانى وت بىين بۆ ئىرە و ئىوھ بۆ نانخواردنى ئىوارە بانگىشتى مالى خۆمان بكەين.

موسا وتى: "چژو"ى باوكت جوتيارە يان شوان؟

كچى لاويش وەلامى دايەوھ: ھىچ كاميان.

موسا وتی: ئەگەر باوکت شوان و جوتیار نەبێت، ئەو کەواتە چ کارەیه؟

کچە وتی: باوکم کاهینە.

موسا دوبارە لێی پرسى: ئەمانە خوشکی تۆن؟

کچە وتی: بەلێ.

موسا لێی پرسى: ناوت چیه؟

کچە وتی: ناوم "سفورە"یە. ئیستاش با برۆین چونکە باوکم چاوهرێمان دەکات.

موسا وتی: بەمەرجیک دیمە مالتان، ئەو مەرجەش بەهای ئەو خواردنەى

لە مالتان دەبخۆین پیتان بەدەین، هەروەها کرێی شوێنى خەویشمان لێ وەرگیرن.

"سفورە" وتی: نازانم و لەو برۆیدا نیم باوکم دلى بەم پیشنیاریەى تۆ خوش

بیت.

کاتیك بە دەم پێوە بەردەوامیان بەگفتوگۆکەیان دەدا "سفورە" وتی: من بە باوکم

وت ئێوە دوو کەسن، نۆکەریک و خاوەنداریک.

موسا وتی: دەبینى کە ئیمە دوو کەسین، بۆیە بەروای نازانم خێزانەکەتان

بەرگەى ئەرکی هەردوو کەمان بەخۆپایى لەهەستۆ بگریت، بۆیە باوکت چ حەز بکات و

چ حەز نەکات من کرێی ئەم میوانداریەتان پێ دەدەم.

کاتیك هەموویان گەشتنە مالى کاهین هیشتا هەوا بەتەواوى تاریك نەبوو

و "چژو" لەبەردەم مالهەیدا چاوپێی دەکردن. پیرەمێرد بەپیش و ئەبرۆیەکی پان و

سپیەو بەخێرەاتنى "موسا" ی کرد و داواى لیکرد برۆاتە ژۆرهو.

"سفورە" چرایەکی بۆ پوناکی داگیرساند. موسا دانیششت بەلام نون نەپۆشتە ژۆر و

لەدەرەو مایەو، چونکە نەیدەویست لەگەڵ "موسا" ی خاوەنیدا لەیەك پیزدا

دانیشیت.

موسا بانگی کرد: نون وەرە ژۆرهو.

ئەوکات پۆشتە ژۆرهو.

موسا وتی: نون برای منە.

نون وتى: خاۋەنەكەم لەمىھەرەبانى خۇيى من بەبراي خۇيى بانگ دەكات. لەكاتىكىدا من نۆكەرى ئەوم. لەو پۇژەۋەي بومەتە كۆيلە و خزمەتكارى، خۇم بەكەسىكى خوشبەخت و ئازاد دەزانم.

"چىژو" بە "موسا" ى وت: "سەفۇرە" ى كچم پىيى وتم تۇ بۇئاۋدانى مەپەكان لەھەلكىشانى ئاۋدا ھاۋكارىت كىردۈۋە، منىش لەبەرئەۋە بانگم كىردى بۇ مائەكەي خۇم بۇئەۋەي لەپىيى ئەم مىۋاندارىيەمەۋە سوپاسگوزارىت بكەم.

موسا وتى: ويسىتم ھاۋكارى كچەكەت بكەم بەلام تەنھا خۇي دەيتۋانى ئاۋى مەپەكانى بدات و نەيھىلا ھاۋكارى بكەم.

"چىژو" وتى: لىرەدا نەرىت نىيە پىياۋ ھاۋكارى ژن بكات. ژنان بۇ خۇيان ئاۋ ھەلدەكىشەن و پىياۋانىش بۇ خۇيان، تۇ خەلكى كۆيىت كە پىت لەم شوپنە وىلە كەۋتوۋە، زۆر بەلامانەۋە سەيرە كە تۇ لەم ئاۋچەيەدا دەبىنن، چونكە ئىرە ئەۋەندە دور و پىچە كە كەم كەسانىكى ۋەك تۇ لىرەۋە تىدەپەپن. بەسەرۋچاۋتدا دىيارە كە ۋەجاخزادە بىت.

موسا وتى: بۇچى من بەۋەجاخزادە بانگ دەكەيت؟

"چىژو" وتى: تەۋاۋى ھىماكانى ۋەجاخزادەيى چ لەپۇى جلوبەرگەۋە و پوخسارەۋە يان لەپۇى شىكۆمەندىتەۋە پىۋە دىيارە، ھەركەسىك ئەۋ پىاۋەي تۇ دەلىيت نۆكەرى منە بىيىنىت ۋا ھەست دەكات تۇ لەخۇشگوزەرانىدا دەژىت، لەۋەش گىرنگىر تۋاناي تۇ بۇ ئاۋ ھەلكىشان و ھاۋكارى كىردى "سەفۇرە" ى كچم.

ھەرۋەھا چىژو وتى: ئەگەر بەھەلدە نەچۋىيىتم لەمىسرەۋە ھاتۋىت، بەلام لەۋباۋەرەدا نىم مىسرى بىت.

موسا وتى: ۋايە ئىمە مىسرى نىن.

چىژو لىي پىرسى: ئەي كەۋاتە خەلكى كۆيىن؟

موسا وتى: خەلكى ۋلاتىكىن كە لەۋانەيە تۇ نەزانىت دەكەۋىتە كۆيۋە و ھەرگىز ناۋىت نەبىستىيىت. ئىمە خەلكى ۋلاتى "كوش" ىن.

چىژو وتى: "كوش" ھەمان ئەۋ ۋلاتە نىيە كە دەكەۋىتە پۇژەۋەلاتى پوبارى نىلەۋە ۋ خىلى "ئىبراھىم" ى تىدا نىشتەجىيە؟

موسا لىيى پرسى: مەگەر تۆ ئىبراھىم دەناسىت؟

كاھىن وتى: ھەموو خەلكى ئەم ناوچەيە ئىبراھىم دەناسن. پىياۋىكى چاك كە سەرەتا لەگەل خىلەكەيدا دواى ئەو لەبىيان كۆچيان كىرد و پۇشتى بۇ ولاتى "كوش" و ئىشتا لەوئى ماونەتەو. ھەموو خەلكى ئاگادارى سەركۈزەشتەي "يوت" و برازاكەي "لوت" ن.

لەوكتەدا كابراي كاھىن تەماشايەكى سەرتاپاي "موسا" ي كىرد و وتى: ديارە لەولاتى "كوش" دا خوشگۈزەرانىيە.

موسا وتى: بارودۇخى خەلكى "كوش" زۆر خراپە، چونكە خەلكى مىسر بۇ بىگارى دەيانبەن بۇ ولاتى خۇيان.

چۆر لىيى پرسى: كەواتە تۆ ژيانىكى خوشت ھەيە و ەك ئەوان كۆيلە نىت؟
موسا وتى: بارودۇخى ئىمە لەگەل خەلكى "كوش" دا زۆر جىاوازە،
خىلى "ئىبراھىم" يەككىن لەنەگبەتبارترىن خىلى ئەم سەرزەويە.
كاھىن وتى: بۇچى؟

موسا وتى: چونكە ھەمويان كۆيلەن. دەبىت بەخۇپايى بۇ فەرەون كار بكن.
چۆر لىيى پرسى: بۇچى تۆ نەبويت بەكۆيلە؟
موسا وتى: خۇم لەكۆشكى فەرمانپەرەيىدا پەرورەدە كراوم و
پۇژىكىشيان "نون" م ەك نۆكەرىك كرى، دواى ئەوە باسى ھەموو شتىكى بۇ كىرد.
كاھىن وتى: كەواتە بەپىي ئەم قسانەت چىتر ناتوانىت بگەرپىتەو بۇ مىسر،
چونكە بەدلىيايىيەو دەتكۆن؟

موسا وتى: واىە، ئىمە لەبەرئەو لەمىسر ھەلھاتوين.

چۆر لىيى پرسى: ئىستا دەتانەوئىت بېرۇن بۇ كوى؟

موسا وتى: دەمەوئىت بېرۇمەو بۇ "كەنعان" ولاتى باوبايرانم.

كاھىن لىيى پرسى: "كەنعان" لەدو ناوچە پىك دىت، ناوچەيەكيان ئاوايىيەكە
لەزىرەستى "فەلەستىنىيەكان" دايە كە ھىچ بىگانەيەك ناتوانىت پى بىتتە ئەو

ناوچەيەو. ناوچەيەكى تريان شوئىنىكى وشك و بىئار و گيايە كە بگرە گيانەوهرىشى تىدا نازىت، بگرە مشتىك گەنم و قومىك ئاوى تىدا پەيدا نايىت. بۆيە تۆ دەبىت چاوپۇشى لەچونت بۆ "كەنعان" بكەيت، چونكە ئەگەر برۆيت بۆ ناوچەي فەلەستىنيەكان دەتكوزن. لەبىابانىشدا تىنويەتى و برسىەتى لەناوت دەبات. ئەگەر حەز بكەيت دەتوانىت لىرە بمىنىتەو، چونكە ھەم ئاوى تىدا دەست دەكەوئ و ھەم دەستى سىخوڤەكانى فیرعەونى پىناگات. من پىشەوای ئەم خىلەم و حەوت كچ و كوپىك ھەيە، كوپەكەم ناوى "ھباب"ە، پياويكە كە شارەزايىەكى تەواوى لەبوارى گياناسىدا ھەيە، بەلام لەبەرئەوۋى جەستەيەكى لاوازی ھەيە بەكەلكى سەرکردايەتى و پىشەوایی نايەت، كۆپىكى ترم نىە تا بىكەم بەجىنشینی خۆم. ھەرۋەھا سەرەپراى ئەوۋى خىزانىكى قورسم لەئەستۆدایە، بەلام ژيانم دابىن كراو، لەم ناوچەيەدا كاھىنى كەرن كارىكى زۆر ئاسانە.

موسا وتى: من ناتوانم بەپىچەوانەى بىروباوڤرم بژىم و ببمە كاھىن. كاھىن وتى: ئىستا كەناتەوئ ببىتە كاھىن، كەواتە بەچ شىوہەك دەتەوئ بژىوى ژيانم دابىن بكەيت؟

موسا وتى: من زىڤرم ھەيە و دەتوانم مەپرى پى بکرم و شوانى بکەم. چژو وتى: سەرەپراى ئەوۋى ناتەوئ ببىتە كاھىن، من پى لەمانەوۋەت ناگرم، بەلام چى لەژن و مندالەكانت دەكەيت؟ موسا وتى: من ژن و مندالم نىە.

چژو لىي پرسى: ئايا ژن و مندالەكانت مردون؟ موسا وتى: ھىشتا ژيانى ھاوسەريەتيم پىك نەھىناو! كاھىن بەسەرسوڤمانەوۋە لىي پرسى: بگرە ھەژارتىن كەسى ئەم ئاوايىە ژن و مندالىان ھەيە، تۆ بەچ شىوہەك لەكۆشكى فەرمانڤەوايىدا ژياوئ و ژيانى ھاوسەريت پىك نەھىناو، بىستومە ھەر لەسەردەمى مندالىدا ھاوسەرىكتان بۆ دەستنىشان دەكەن.

موسا وتى: بەلەم خۇم نەمويست ژيانى ھاسەرى پىك بەينىم.
لەم كاتەدا نون وتى: لەو پۇژەۋەي بۇم بەكۆيلە ئەم خارەنەم لەھىچ ژنىك نزيك
نەبوۋەتەرە!

كاھىن تەماشايەكى موسا كرد و وتى: ئەگەر كەموكورتىەكم لەتۇدا بېينىايە
دەموت نەخۇشى، بەلەم پرسىيارىك ئايا ئارەزوى ژن لەتۇدا بەدى دەكرىت؟
موسا وتى: بەلى، بەتايىبەت لەو كاتەۋەي ھاتقە ئەم ئاۋايىيەرە دەمەۋىت لەگەل
ژنىكدا تىنكەل بىم.

چژو وتى: لەگەل كام ژن؟
موسا وتى: لەگەل "سفورە" ى كچت!
چژو وتى: پىرۇژت بىت، ئەگەر تۇ ھەزت لە "سفورە" ى كچم كردوۋە ئەوا من ھىچ
قسەيەكم نىە بىكەم، ھەركاتىك خۇت بتەۋىت دەتۋانى ژيانى ھاسەرى لەگەلدا پىك
بەينىت، بەلەم ھىوادارم لەم ئاۋايىيەماندا بىمىنىتەرە.

موسا وتى: دۇنبايە لەۋەي لىرە دەمىنەرە.
كاھىن وتى: پانە مەرى كچەكەشم پى دەبەخشم.
موسا وتى: پىۋىستىم بەرپانە مەرەكەي تۇ نىە، بەرپادەي پىۋىستىم زىپم ھەيە كە
چەند ئەۋەندەي مەرەكانى تۇي پى بىكەم.

كاھىن لىي پرسى: ناوت چىيە؟
موسا وتى: ناوم "موسا" يە.
كاھىنىش لەدەۋايەرە چەند جارىك ناۋەكەي لەبەرخۇيەرە دوبرارە كردەرە و لىي
پرسى: ناۋىكى تىرت نىە؟

موسا وتى: تەنھا يەك ناوم ھەيە ئەۋىش "موسا" يە.
لەھەمان ئەو كاتەدا كچەكانى كاھىن ماست و شىر و نانپان ھىنا و ھەمويان
لەسەر سفىرەي نان خواردن دانىشتن و "ھباب" ى كوپى كاھىن لەوكاتەدا گەرايەرە بۇ
مال.

كاھىن بەكۆرەكەي وت: "ھىباب" لەم ساتە بەدواۋە كۆپىكى تازەم بۇ پەيدا بوو و ناۋى "موسا" يە. دەيەۋىت بېيىتە ھاۋسەرى "سفورە"، سىبەي بۇ ئەم مەراسىمە چەند مەپىك سەر بېرە.

موسا وتى: ئەو كارە مەكە، خۆم مەپ بۇ مىۋاندارى و ئاھەنگى دەستگىران دارى دەكېم، تەنھا ئەركى سەربېرىنى ئەو مەپانە لەئەستۆ بگرن، ھەروەھا مەپەكانىش لەخودى "چىژو" دەكېم! كاھىنىش بەم پىشنىارە پازى بوو و سىبە ئەو پۆژە موسا مەپەكانى كېرى و "ھىباب" سەرى بېرىن بۇئەۋەي خەلكى ئاۋايى بەشدارى لەم ئاھەنگەدا بگەن.

موسا و ژيانىكى نوئ

موسا زۇر لەمالى "چژو" دا نەمايەو، چۈنكى دواى پىكەيىنانى ژيانى ھاسىرەتە لىگەل "سفىورە" دا بېرىرى دا ماللىك بۇ خۇى دروست بىكات. لەو ناوچەيەدا كە لەدوايىدا موسا زانى ناوى "مىريان" ە ماللىكى زۇرى تىدا بوو، بەلام ژيان لەماللىكى ئاوا بچوك كە "موسا" ھىشتا پىيى پانەھاتبوو و بەوشىوئەيەش بەلايەو ئاسان نەبوو. بۇيە موسا دەستى بەدروستكردى خانووەكەى كرد و "نون" ى نۆكەرىشى پاسپارد ئەويش ماللىك بۇ خۇيى دروست بىكات.

نون لىنى پرسى: بۇچى ماللىك بۇ خۇم دروست بىكەم؟

موسا وتى: تۇش وەك من دەيىت ژيانى ھاسىرى پىك بەيىنىت، دواى ژن ھىنانىش پىويستت بەمال دەيىت، لەبەرئەو پىشووخت مالەكەت نامادە بىكە. دواى ئەو پىيى وت: ھەز دەكەيت ژيانى ھاسىرى لەگەل كچە گەورەكەى "چژو" دا پىك بەيىنىت؟ ئەو لە "سفىورە" بچوكتەرە و لەخوشكەكانى تىرىشى گەورەتر.

نون وتى: ناوئىم پىشنىارىكى ئاوا بىكەم.

موسا وتى: بۇچى؟

نون وتى: لەبەرئەوئەى كچە گەورەى "چژو" ھاسىرى تۇيە و تۇزاواى "چژو" ىت، بۇيە من لەئاستىكىدا نىم كە لەگەل تۇدا بىمە "ئاوئەل زاوا".

موسا وتى: چەندجاريك ئەوئەم بۇ دوپاتكرديتەو كە من و تۇ براين. چىتر لەم ساتە بەدەواوۋە داستانى خاوەندار و نۆكەرەكەى فەرامۇش بىكە. خۇم پىشنىارى ئەوئەم لىكردى، لەبەرئەوئە سەرەتا دەيىت مالەكەت دروست بىكەيت دواى ئەوئە بىر

لهژنهینانیشت بکهرهوه. خه لکی "میریان" نه وپری دلسوزیان بۆ "موسا" دهرده بپری، به لām که میك دوره پهریزیان لی ده کرد، چونکه نه یانده توانی خو یان له گهل نه ودا به یه کسان ته ماشا بکهن بویه ههستیان به که مایه تی خو یان ده کرد، له بهر نه وهی نه وان "موسا" یان له خو یان به داناتر و تواناتر ده زانی. "نون" یش باسی "موسا" ی بۆ خه لکی "میریان" کرد بوو. موسا به یه کیك له شازاده نایاساییه کانی باره گای فیرعه ون له قه لām ده درا. "هباب" ی ژن برای "موسا" زیاتر له گهل موسادا دهر وشت بۆ ناو بیابان و پیکه وه گفتوگو یان له باره ی سه وزایی و گیاکان ده کرد، "موسا" ش بوبه شوان و مپری ده چراند ۳۶. پۆژیکیان ههستی به وه کرد که گوئی له دهنگیک بووه.

بویه به "هباب" ی ژن برای وت: ئایا تۆ گویت له و دهنگه بوو؟
"هباب" گوئی گرت و وتی: نه خیر هیچ دهنگیکم بهرگوئی نه که وتوو، مه گهر تۆ هیچ دهنگیکت بهرگوئی که وتوو؟

موسا وتی: ئەم دره خته ده لیت من "یهود" م و دروستکهری تۆم!
"هباب" وتی: له وانه یه باری ته ندروستیت باش نه بیت و توشی خه یالپلاوی بوبیتیت. رۆژیک هه مان پرسیار ی له "سفوره" ی هاوسهری کرد. "سفوره" ش که له "هباب" ی برای بیستبوو موسا له بیاباندا گوئی له دهنگیک بووه، به بیستنی نه و پرسیاره پۆچوو نه و هزری خو یه وه و بیر ی لیکرده وه، به لām زۆر سه ری له م پرسیاره سوپ نه ما، چونکه له و سه رده مه دا خه لکی باومپریکی له راده به دهریان به جادو و جادوگهری هه بوو و زمانی درهخت و کیو و ته پۆلکه کانیان به لاوه سه یر نه بوو. دانیش توانی "میریان" به بیستنی نه وه ی کیو و دره خته کان له گهل "موسا" دا ده وین به هیچ شیوه یه که به لایانه وه سه یر نه بوو. پۆژیکیان دوا ی تیپه راندنی سی شهو و پۆژ له بیاباندا موسا گه رایه وه بۆ مال.

³⁶ چرا: وشه یه کی پاراوی کوردیه که به واتای له وهراندن دیت، کاتیک بز و مپرمه بیت بۆ له وهراندن هه ندیکات به م کاره ده ورتیت "چراندن" به واتا له وهراندن یان کاتیک کاره بزنیکی تازه فیری گیا خواردن ده بیت دهلین- ئەم کاره چرا بووه- به واتا فیری گیا خواردن و له وهراندن بووه، سه رمه رای نه وه ی ئیمه بۆ ئەم حالته زاراوه ی له وهراندن هه یه ، به لām "چرا یان چراندن یان ده چرین" زمانیکی په چته و پاراوی کوردیه و ده بیت له فووتان بیباریزین و وه مراد یی هه ر زمانیکی تری ئەم جیهانه به کاری به یین... و مرگێر

سۇفۇر پىنى وت: بەدئىيائىيەۋە زۆر بىرسى و ماندوئىت، خواردنت بۇ بەئىنم.
موسا وتى: نەبىرسىمە و نەماندوم. ئەمۇ بىستىم لەبىيىباندا درەختەكان دەيانوت:
تۆ خوشك و براكانى خۆت كە لەمىسردا مردون فەرامۇش كىردوۋە. دەبىئىت كارىك
بىكەم.

سۇفۇرە وتى: مەنىش پىشتوانىت دەكەم.
موسا وتى: لەئىستادا نازانم كەى بېرىارى ئەۋە بەدەم بېرۇم بۇ مىسر.
دوای چەند پۇژىك "سۇفۇرە" كوپىكى بۇ موسا دەبىئىت و بەپىنى ئەۋ دەنگەى
بىستىبوى ناۋى "يەھود"ى لىئا، كوپى دوۋەمىشى ناۋى "گىرشوم"ى لىئا، -
گىرشوم- واتاى كەسىك دەگەيەنئىت كە دەبىئىت لەۋلاتى بىگانە بگەپىتەۋە بۇ
نىشتەمانى خۇى.

پۇژىكىيان موسا لەبىيىبان گەپرايەۋە و پىرىكى كوپىرى لەمالەكەى خۇيدا بىنى.
سۇفۇرە وتى: ئەم پىرەمىردە بىستىۋىەتى كە يەكىك لە نەژادەكانى ئىسرائىل لەم
ئاۋايىيەدا نىشتەجىئە، سەردانى كىردوئىت بۇئەۋەى ھاۋكارى بىكەيت.
موسا لىنى پىرسى: ئەى پىياۋ، تۆ لەكۆيلەكانى ۋلاتى "كوش"ىت؟
پىرەمىرد وتى: ئايا تۆ "موسا" نىت؟
موسا وتى: بەلى مەن موسام.

پىرەمىرد وتى: مەن كوپىرم و بىستىم كە تۆ لە "مىريان" نىشتەجىئە، ھاتوم بۇ ۋلات
بۇئەۋەى ھاۋكارىم بىكەيت بۇئەۋەى خۇم بگەيەنمە شارى "ئالاس".
موسا وتى: تۆ كە كۆيلە بوئىت بەچ شىۋەيەك ئازاد كراۋىت.
پىرەمىرد وتى: ئەۋان كۆيلەيەكى كوپىريان ناۋىت، "فەرەۋن" ىش ئەگەر نازانىت
فەرەۋن نىيە.

موسا وتى: بەچ شىۋەيەك فەرەۋن نىيە؟
پىرەمىرد وتى: توشى نەخۇشى تىراۋى "جىدام" ³⁷ بوۋە، ئەمە جۇرىك نەخۇشىيە
كە گۆشتى جەستەى مۇۋە دەگەنئىت و خۇى دەخۋاتەۋە و چارەسەرىشى نىيە.

³⁷جىدام: خۇرە يان "دەۋ الاسد"ى پى دەۋىت. بەكتىيائى نەخۇشى-خۇرە يان تىراۋى- زۆر لەبەكتىيائى
نەخۇشى "سەل" دەچىت و لەسالى ۱۸۷۰ لەلايەن "ھاسن" دۇزراۋەتەرە و لەئاسىيا و ئەفرىقا و ھەندىك شۇنى

موسا وتى: بەۋ شىۋەى تۇ باسى دەكەيت لەۋانەيە پزىشكەكانى مىسر پىيان راگەياندىت ئەم نەخۇشەيت ھىچ چارەسەرىكى نىە.

پىرەمىرد وتى: بەلىۋايان پىۋتوۋە، تەنھا پىگەچارەى ئەم نەخۇشەيت خويىنى مندالە تازە لەدايك بوۋەكانە كە ھەموو پۇژىك دوو مندالى بۇ دەكەن بەقوربانى نەخۇشەيتكەى و خويىنى ئەو مندالانە بەسەر جەستەى فىرەندا دەمالن. ترس ھەموو دايك و باۋكىكى گرتۋەتەۋە چۈنكە كاربەدەستانى فىرەون لەھەموو شوينىك بەدۋاى مندالدا دەگەپىن. تاكە پىگەيەك كە پىۋ لەم كارە بگىرت بەرتىل دانە بەكاربەدەستانى فىرەون تا ئەۋكاتەى تەمەنى مندالەكانيان دەگاتە دوو سالى دۋاى ئەۋەى ھەپەشەى مەرگيان لەكۆل دەپىتەۋە. سەير لەۋەدايە ئەم مندالانە بەئەنقەسەت لەۋلاتى "كوش" لەدايك و باۋكىان زەۋت دەكەن، ھەر لەبەرئەۋەش بەم تازەيىانە ھىچ كەسىك لە "كوش" دا ژيانى ھاۋسەرى پىك ناھىنىت بۇئەۋەى منداليان نەپىت و لەلايەن كاربەدەستانى فىرەونەۋە بفرىنرىن و بىكەنە قوربانى خودى فىرەون. ۋەچەى ئىسرائىل ۋەدە ۋەدە خەرىكە بەتەۋاى بنەپ دەپىت.

پىۋاى نابىنا وتى: تۇ كە "موسا" يت و بەھەموو توانايەكت بەرگىرى لەھاۋنەژادىەكانت دەكەيت، دەپىت كارىك بەكەيت.

موسا وتى: تۇ لەكۆيۋە دەزانىت كە من نامادەكارى و قوربانىەكى ئاۋام تىدا بەدى دەكرىت.

پىرەمىردى كۆپ وتى: ئەۋ پۇژەى لەكارگاگەى "نف" تەلارسازدا ئەۋ پاسەۋانەى پىۋاىكى ئىسرائىلى كۈشەت و تۇش بەمشىك لەناۋت برد لەۋى بوم، ئەۋ سەردەمانە ھىشتا كۆپ نەبۋبوم، دۋاى ئەۋەش پىۋاىكى جادۋگەر ھات بۇ پايتەخت و وتى، تۋى لە فلان بىاباندا بىنىۋە، بەلام ھىچ كەسىك باۋەپى پىۋ نەكرد، ھەر بەۋشىۋەيە بەبەردەۋامى بەدۋاى تۇدا دەگەپىن.

ئەۋروپا و ئەمىرىكا بىلۋوبۋە و دەكرىت بەدۋ بەشەۋ: يەككىيان ھىماكانى برىتە لە ھەلئاسان و دومەلىك بەرەنگى "مس" لەسەر پىستى مۇۋا دەردەكەۋىت كە ۋەدە ۋەدە ھەمان ئەۋ دومەلە دەپىتە كىم و برىن. بەشى دوۋەمى ئەم نەخۇشەيت برىتە لە پەلەى سىپى و بىھەستى ھەندىك لەئەندامەكانى جەستە بۇ نەۋنە لوت و دەست و پىۋ كە جۋانىەكەيان تىك دەدات و دۋاجارىش لەناۋى دەبات. سۈپى شارۋەى زۇر درىۋخايەنە لەۋانەيە دە يان يانزە سالن بىخايەنىت... سەرچاۋە "فەرەنگى عمىد"... ۋەرگىز.

موسا وتى: تۆپاستە دەكەيت ئەو كاتە بوو كە من و "نون" لەپايتەخت ھەلھاتىن.
پياۋى كۆيۈر وتى: ناۋى "نون" يىشم بەلاۋە نامۇ نىيە، لەوانىيە ماۋەيەك لەۋەۋپىش
ئەم ناۋەم بەرگۈي كەۋتوۋە، ئايا ئەو "نون" ە نۆكەرى تۆيە.

موسا وتى: بىرامە.

پىرەمىرد وتى: ئىستى "نون" لەكۆيىيە؟

موسا وتى: لەم ئاۋايىيەدا دەژىت.

پىرەمىرد وتى: ئىستى تاش كە دۇنيا بوم لەۋەي تۆ "موسا" يىت، ئەۋەت پى
رادەگەيەنم كە نەۋىت بۆ پايتەختى مىسر چونكە لەھەموو شوۋىنىك بەدۋاتدا
دەگەرېن، ئىستى دەبىت بېرۇم بۆ "ئالاس" و تۆ دەبىت ھاۋكارىم بىكەيت.

موسا وتى: تۆ بەكۆيۈرى ناتۋانىت بېرۇت بۆ "ئالاس". دەبىت گەشتىارىك ھەبىت
بېرات بۆ "ئالاس" بۆنەۋەي بتۋانم تۆ پى پاسبىرم لەگەل خۇيدا بىبات بۆ ئەۋى.
پىرەمىرد پىشنىيىرى "موسا" ى لا پەسەند بوو.

موسا دۋاى ئەۋەي ئاگادارى چۇنايەتى بارودۇخى فىرەۋن و بىبەزەيىيەكانى بوو
چىتر نۇقرەي لى بېرا و پىگاي كىۋى "سىنا" ى گرتەبەر بۆنەۋەي بەشكەم دۋبارى ئەو
دەنگە بىيىستىتەۋە.

موسا ھەستى بەلەزىنىك كىرد و بىستى دەنگىك پىنى وت: من خۇداى باۋباپىرانى
تۆم. من خۇداى "ئىبراھىم و ئىسحاق و يەعقوب" م

موسا سەرى بەجلەكانى بەرى داپۇشى و دۋبارە بىستى ھەمان ئەو دەنگە پىنى
وت: ئاگادارى بارودۇخى نەۋە و خىلى "ئىبراھىم" م و بېيارم داۋە پىزگارىيان بىكەم،
تۆ بېرۇ بۆ مىسر و ئەۋەي "ئىبراھىم" لەمىسر دەرىكە!

دۋبارە ھەمان دەنگ ھاۋارى كىرد: نەكەي لەفىرەۋن بىرسىت.

موسا وتى: بىستۈمە كە ئەگەرى ئەۋە ھەيە مەۋە لەكىۋدا دۋچارى خەيالىپلۋى
بىيىت، بۆيە لەخۇم دەپىسم ئايا منىش دۋچارى ھەمان خەيالىپلۋى بوم؟
ھەمان ئەو دەنگە پىنى وت: چىت بەدەستەۋەيە؟

موسا وتى: گۆچاننىڭ.

ھەمان ئەو دەنگە پىتى وت: گۆچانەكە فرى بدەرە سەر زەوى!
 "موسا"ش گۆچانەكە فرىدايە سەر زەوى، يەكسەر دواى فرىدان گۆچانەكە
 گۆرا بە ماريكى زۆر مەزن، كە خودى "موسا"ش لەترساندا لىنى ھەلھات،
 ھەمان دەنگ فرمانى پىندا: كلكى مارەكە بگرە و بەرزى بگرەو، "موسا"ش
 ھەمان كارى ئەنجام دا، و مارەكە دوبارە بويەو بە گۆچان.

ھەمان ئەو دەنگە نامۆيە وتى: بەخەلكى ئيسرائىل بلى ھاتويىت بۆئەوى ئەوان
 لەم نەھامەتيە پزگار بگەيت. ئەگەر باوەريان پى نەكردى، لەبەرچاوياندا دوربارە
 گۆچانەكە دەستت بگۆرە بەمار بۆئەوى بزائن كە گالتەيان لەگەلدا ناكەيت.

كاتىك موسا گەرايەو بۆ "مىريان" شەو لەنيووش تىپەرىبوو، بەلام خەوى لى
 نەدەكەوت تا ئەو كاتەى "نون" سەرلەبەيانىەكەى خوى كرد بەژورەكەيدا.

نون پىتى وت: گەرەم...

موسا قەسەى پى بېرى وتى: ئەو چەندجاريكە پىت دەلىم پىم مەلى گەرەم،
 بەلكو پىم بلى براكەم!

نون وتى: براكەم بۆچى وا پەنگ لەپوتدا نەماو؟ بەدلىنبايەو شتىكت بەسەردا
 ھاتوو.

موسا وتى: دەبىت بېرۆم بۆ مىسر.

نون وتى: بۆچى دەپۆيت بۆ مىسر؟

موسا وتى: چونكە خوداى "ئىبراھىم و يەعقوب" فرمانى پىداوم ھەر ئىستا
 پىگاي مىسر بگرەمەبەر.

لەمكاتەدا "سفورە"ى ھاوسەرى موسا خوى كرد بەژوردا و پرسیارى لىكرد چى
 پويداو.

"موسا"ش وتى: ئەمرو دەپۆم بۆ مىسر.

سفورە وتى: بۆچى دەپۆيت بۆ مىسر؟

موسا وتى: چۈنكى خۇدا فەرمانى پىداوم بېرۇم بۇ ئىش، ھەر لەبەرنەۋەش
دەپۇم.

سۈرە وتى: كەۋاتە منىش لەگەل تۆ دىم.

موسا لىنى پىرسى: كى سەپەرشىتى مندا ئەكان بىكات؟

سۈرە وتى: مندا ئەكانىش لەگەل خۇمدا دەھىنم.

نون وتى: منىش دىم و ژن و مندا ئەكانىشم لەگەل خۇمدا دەھىنم.

فیرعه ون له ترۆپکی خوئخواریدا

موسا و نون دواى به جیهیشتنى ئاواى "میریان" گهشتنه "کوش" و دواى ئهوه یه کسهر دهستیان به گهران به دواى پیاوهکانى فیرعه وندا کرد بۆئهوهى بزانن ئایا لهوین یان نه. بۆیان دهركهوت كه پیاوهکانى فیرعه ون له "کوش" دا نین. موسا و نون خوئیان گهیانده لای خێلى "لاوى" و داوايان لیكردن به بیر و لاویانهوه كۆبهنهوه.

دواى ئهوهى كۆ بونهوه نون وتی: ئیمه له "میریان" بوین و موسا لهو ئاوایهدا ژيانیکى ئاسودهى ههبوو، بهلام له پیناو پزگارکردنى ئیوهدا ژيانى خوئى خستوهته ههپهشهوه.

دواى ئهوه موسا وتی: کاتیک لهکیوى "سینا" بوم گویم لهدهنگیک بوو كه پیتی دهوتم دهبیئت بيم بۆ ئیره و خێلى ئیسرائیل لهبهندایهتى پزگار بکه.

یهکیك لهپیش سپیهکان وتی: دواى بیستنى دهنگى خودا، چ وهلامیکت دایهوه؟ موسا وتی: بهخودام وت، پادشای میسر بههیزه و من لاواز و بى هیزى سهربازیم. ئهوه ئهم بانگهشهیهى منى پهسهند نهکرد و وتی: بگره هیچ كهسیكى تریش ئهوه پهسهند ناکات، بهلام دهبیئت بهشیوهیهك لهشیوهکان بۆیان بسهلمینی كه لهلایهن خوداوه هاتویت. ئیستاش ئهگهر باوهپم پیناکهن کاریك دهکهم باوهپم پى بکه!

دواى ئهوه گۆچانهکەى دهستى فری دایه سه زهوى و گۆپا بهماریکى مهزن كه بووه هۆى ئهوهى ههمویان وشك ببن و لهترساندا بهلهرزن، دواى ئهوه کلکى مارهکەى گرت و بهرزى کردوه و دوباره بویهوه بهگۆچانهکەى دهستى.

پیش سپیهکان وتیان: زۆرباشە ئیشتا بەتەواوی باوەرمان پێھینایت، ئیستا تۆ دەتەوێت چ کاریکت بۆ ئەنجام بدەین.

موسا وتی: دەست لەخودا ساختەکانی ھەلگرن.

لەنیو پیاوھ پیرەکاندا پیاویک کە ناوی "کوراه" بوو سەرپێچی ئەو فەرمانە ی کرد و وتی: ئەگەر موسا بانگەشە ی ئەو دھکات بەھەلدانی گۆچانیک و گۆرینی بۆ ماریک لەلایەن خوداوھ ھاتوو، کەواتە جادوگەرانی بارەگای فیرعەونیش کە شارەزای سەدان جادوی ئالەم شیوہیەن، بگرە مردووہ مۆمیا کراوھکانیش دەھیننە قسە، یان مس دەگۆژن بۆ ئالتون یان لەنیو ئاودا ئاگر دەرەھینن، ئە ی دەبێت چی بەوان بڵێن. کاری موسا لەچار کاری ئەم جوۆرە جادوگەراندە کە مترین بەھای ھەیە، ئەوان مارەکە ی ئەو لەکلکەوہ قوت دەدەن. تۆ ئە ی موسا بەم کارەتەوہ ناتوانی خێلی ئیمە لەشەری فیرعەون پزگار بکەیت. بارودۆخ زۆر لەوہ خراپترە کە بیرت لیکردووہتەوہ.

موسا وتی: من سورم لەئەندامدای کارەکەم و دەرۆم بۆ بارەگای فیرعەون.

کوراه وتی: دەتەوێت چی بەفیرعەون بڵێت؟

موسا وەلامی دایەوہ: بریاری خودای "یەعقوب و ئیبراھیم" پێ پادەگەینەم.

کوراه وتی: تۆ بەم بریارەت بریاری مەرگی ھەموومان دەرەکەیت.

موسا وتی: خودای یەعقوب لەگەل ئیمەدایە، بۆیە ئەو ناتوانیت بەھیچ شیوہیەک لەناومان ببات.

کوراه وتی: ئەگەر تۆ ئەوہندە دلنیایت کە خودای "یەعقوب" پشت و پەنای

تۆیە، بۆچی دەتەوێت ئیمە ببەیت بۆ میسر و لەوی بەکوشتمان بدەیت؟

ئەوانی لایەنگری بۆچونی "کوراه" یان کرد و وتیان: ئیوہ ھەردوکتان بپۆن، ئەگەر فیرعەون فەرمان کوشتن دەرێکات، تەنھا دوو کەس بەکوشت دەدرێن، ئەک تەواوی خێلی "لاوی".

موسا وتی: زۆرباشە من و نون دەرۆین، دوا ی ئەوہ ی ھەردوکیان خوێان کرد بەنیو پایتەختی میسردا و پاستەوخو پێگای کۆشکی فەرمانپرواییان گرتە بەر.

فیرعهونیان ئاگادار کردهوه که دوو کهس بهنوینه رایه تی خیلئ ئیسرائیل داوای چاوپیکه و تنی لی دهکن.

فیرعهون وتی: کۆیلهن.

دوای پرسیاره کهی بستی وتیان: وا دهرده که ویت له کۆیله کا بن.

دوای شهوه موسا و "نون" یان برده لای فیرعهون. موسا و نون که بهژن و بالایه کی نامۆیان له خو گرتبوو بۆیه نهیناسینهوه، پوشتنه بهردهمی و سهری پیزیان بۆ دانهواند.

فیرعهون ئاماژه به "موسا" دا و وتی: چیتا دهویت؟

موسا وتی: ئیمه وهک نوینهری خیلئ ئیسرائیل هاتوین بۆ لات بۆشهوهی لهوه ئاگادارت بکهینهوه که بی بنه ما و بی هیچ بهلگهیهک بهپیی یاسا ئیمهتان کردووته کۆیله ئهم ولاته.

فیرعهون وتی: ئیوه بههلهدا چون، خیلئ "کوش" بهدیلی گیراون و بهپیی یاسای دیلی جهنگ وهک کۆیلهیهک مامهلهیان لهگهلهدا دهکریت.

نون وتی: ئهه فیرعهون، ئیمه له خیلئیکین که یهکیک له بابا و پیرانمان بهناوی "یوسف" نهتهوهی میسری له برسیهتی پزگار کرد. ئهگهر ئهوه نهبوایه که گهنمی بۆ کوکردنهوه، ئیستا میسر له برساندا مردبوون. ئیمه له جهنگدا بهدیلی نهگیراوين، بهلکو شهوه ئیوه بون له ناكاو هیرشتان کرده سهر ولاتی "کوش". یاساکانی میسر هیچ کهسیک بهکۆیله لهقهلهم نادات، جگه لهو کهسهی که له جهنگدا بهدیلی دهگیریت، یان دهست له ئاینی "ئامون" ههنگریت. شهوه میسریهکانن که "ئامون" پهستن، بهلام ئیمه "ئامون" پهست نین.

فیرعهون به بیستنی گوتهکانی "نون" ههلهچو و وتی: ئهگهر خیلئ "کوش" ئامون ناپهستن، کهواتی چی دهپهستن؟

دهستی بۆ موسا درێژ کرد و "موسا" ش وتی: خودای یههودا قسهی لهگهلهدا کردم.

فیرعهون وتی: لهکوی؟ لهچ کاتیگدا، بهچ زمانیک، هیچ کهسیک گهواهیت بۆ دهوات؟

موسا وتى: ئەو پىنى وتم بىم بۇ لات و پىت بلىم كۆيلەكان ئازاد بىكەيت.
 فىرەمەن وتى: تۆلەلەينەن مەنەو بېرۇ و بەخوداى يەھود بلى فىرەمەن كۆيلەكانى
 ئىسرائىل ئازاد ئاكتات. دواى ئەو يەكسەر فەرمانى دا لەو پۇرە بەدواوە كارى
 كۆيلە ئىسرائىلىيەكان زىاتر و قورستر بىكات. ھەرۈھا ئاگاداربىن نەھىلن بەھۇى
 كارى تاقەتپرىانەو ھەولنى ھەلھاتن بەدەن. دواى ئەو فەرمانى ئەوھشى دەرکرد،
 ئەو بېرە پىاۋەى كە لەكارگاي بەردتاشىندا كاردەكەن "ھىرەق" يان لى بېبەستن و
 زەويان پى بىكىلن، بۇئەۋەى بەتەۋاۋى شەكەت بىن. بىگرە فەرمانى ئەوھشى دەرکرد
 ژن و مندالەكانى "كوش" كە تا ئەو پۇرە ھىچ كارىكيان پى نەدەكردن بىنگارى
 بەۋانىش بىكەن. بارودۇخى كۆيلەكان لەجاران خراپتر بوو، كۆيلەكان بەجەستەى
 نىۋە پوتيانەۋە لەبەيانىۋە تا ئىۋارە سەختترىن كاريان ئەنجام دەدا، ھەندىك لەو
 كۆيلانەشىيان بە "ھىرەق" ەۋە دەبەستەۋە بۇئەۋەى زەويان پى بىكىلن، كاتىكىش
 لەپراكىشەنى "ھىرەق" دا خاۋ دەبەن دەستيان دەرکرد بەلیدانىيان بۇئەۋەى و ايان
 لىبەكەن خىراتر "ھىرەق" كە بەدواى خۇياندا پراكىشەن تا ئەو كاتەى گىانيان
 لەدەست دەدا. كاتىكىش ئەو كەسە گىانى لەدەست دەدا يەكىكى تریان دەخستە
 جىگەكەى و مندال و ژنەكانى خىلى "كوش" یشيان لەكىلگەكاندا دەخستە ژىر
 فشارى كارکردنەۋە. بارودۇخى مندال و ژنەكان لەجاران خراپتر بوو، چونكە
 چاۋدىرەكان لەكاتى خۇرئاۋابوندا بەھۇى ئەۋەى كەسە پىر و مندال و ژنەكان
 كارىكى كەمیان ئەنجام داۋە، دەیانخستەنە ژىر بارى ئەشكەنچەۋە.

دواى ئەو سى لەكەسە بەتەمەنەكان پىرياريان دا بۇگوزارش و سكالاکردن بېرۇن
 بۇ كۆشكى فەرمانپەرۋاىى فىرەمەن، "راتامش و گورە و ئابى رام" پىنگاي گۆشكىيان
 گرتەبەر و سكالای خۇيان گەياندە لای فىرەمەن و پىنيان وت: ژن و مندالەكانمان
 لەو پۇرەۋەى بۇ كۆكردنەۋەى "كا" دەرۋنە كىلگەكانەۋە، چىتر فرىاي كاروبارى
 ژيانى تايىبەتى خۇيان و مندالەكانيان ئاكەۋن. ھەموو پۇرەك لەسپىنەى
 بەرەبەيانەۋە دەرۋن و كاتىك ئاسمان تارىك دادىت دەگەرىنەۋە بۇ مال، ھەرئەۋەى
 ھاتنەۋە بۇ مال لەماندوئەيتياندا خەويان لى دەكەۋىت.

فیرعون وتی: من بەئەنقەست ئەو فەرمانەم دەرکردوو، بۆئەوێ خێلە کەتان ماوەیان نەبێت لەچوار دەوری یەکتە کۆ ببنەو، هەروەها پێم وتن هەر بیانویە ک بەیننەو ئێو بەقامچی لێیان بدەن، خۆم بە پاسەوانەکانم وتوو بەزەییان پێتاندا نەیتەو.

هەرسێ بەتەمەنە کە بەنا ئومیدی لەبارەگای فیرعون پۆشتنە دەرەو، لەوکاتەدا چاویان کەوت بە "موسا و نون" و گەییان لەموسا کرد کە تۆ پۆشتی بۆ لای فیرعون بۆئەوێ پەيامی "یەعقوب" ی پێی پراگەییە نیت بۆئەوێ ئەم خێلە لەکۆیلا یەتی پزگار بکەیت، بەلام دەبینی کە پزگاریان نەبوو، بگرە بەو ھۆیەو ئیستا بێگاری بەمنداڵ و ژنەکانیشمان دەکەن. "ھیرەق" یش دەبەستن لەھەندیک لەکۆپە لاوەکانمان و زەویان پێی دەکێلن، بارودۆخ زۆر لەجاران خراپتر بوو. "نون" بەرگەیی بیستنی سەرزەنشتی ئەو کەسە بەتەمەنە نەگرت، بۆیە ویستی دەمەقەرەیان لەگەڵدا بکات.

بەلام موسا وتی: بێدەنگ بە، دواي ئەو بە "نون" ی وت، ئەوان راست دەکەن. پۆژی دواي موسا و نون بۆ جاری دوو چاویان بەو سێ پیاو بەتەمەنە ئیسرائیلیە کەوتەو...

موسا لێی پرسین: ئایا باوەر بەو ناکەن کە خودا منی بۆ تۆقاندنی فیرعون ناردوو.

ئەو سێ بەتەمەنە زۆر بەتوندی بەموسایان وت: ئێمە باوەرمان بەبشتی وانیە. موسا وتی: ئەگەر خودا نەویستایە پێم بۆ میسر ئەو توانایە پێی نەدەبەخشیم.

ئەوان وتیان: ئادەي چ توانایەکت ھەیە پێیان نیشان بدە، دەتەوێت بارەگا بەم مارەت بترسینی؟ بەیەکەمین ھەنگاوت ئێمەي چارەپەرشتەر کرد، ئەگەر جاریکی تر سەردانی فیرعون بکەیت، ئەمجارەیان فیرعون فەرمانی کوشتنمان بۆ دەردەکات. بەلام فیرعون ئامادە نەبوو بۆ جاری دوو چاوی بە "موسا" بکەوێت و بەپاسەوانەکانی وت پێی پێنەدەن بێتە ژورەو.

بەلّام موسا وتى: دەمەۋىت شتېك پىشانى فيرعون بىدەم. ئەو پەيامەيان بەگۈي فيرعوندا چىپاند، ئەۋىش فەرمانى دا پىي بىدەن بىتە ژورەۋە.
دوای ئەۋە بە "موسا" ى وت: چ شتېكت پىيە تا بۇ منى بسەلمىنى، تۆ لەلایەن خودای "يەھود" ەۋە پەيامت بۇ ھىناۋم، ئادەى پىم پىشانى بىدە.
موسا لەۋكاتەدا گۇچانەكەى فېرېدايە سەرزەۋى بو بەمارىكى مەزن، بەلّام فيرعون لەباتى ئەۋەى بترسىت دەستى كرد بەپىكەنن و وتى: ئەۋە ھەمان ئەۋ بانگەشەيەى تۆ بوو كە دەتويست بۇمنى بسەلمىنى؟
موسا وتى: بەلى!

لەۋكاتەدا فيرعون فەرمانى دا بەجادوگەرەكانى خۇى مارەكەى "موسا" قوت بىدەن، جادوگەرەكانىش دەيان ماريان لەھەموو گۇشە و كەنارىكى ئەۋ كۇشكەۋە نارد تا مارەكەى موسا بخۇن، بەلّام مارەكەى موسا ھەمويانى خوارد.
فيرعون وتى: ئىستتا بۇم دەرەكەوت كە تۆ جادوگەرىكى زۆر لىھاتوئىت و لەھەموو جادوگەرەكانى تىرىش شارەزاترى، ئايا ئامادەيت لەكۇشكەكەى مندا داتەزىنم و بەم تەپدەستيانەت كاتى خۇشم بۇ فەرھەم بەكەيت؟
لەمكاتەدا سەرۋكى كاھىنەكان خۇى كرد بەژوردا و وتى: بەچ شىۋەيەك ئەم پىاۋە لەبەردەم فيرعوندا باسى خودای "ئاتون" دەكات و خودای "ئامون" ىش رەت دەكاتەۋە؟

فيرعون وتى: ئەم پىاۋە باسى خودای "ئاتون" ى نەكردۋە، بەلكو باسى خودای "يەھود" ى كردۋە.

كاھىن وتى: نەۋەك خودای "ئاتون" ى گۇپرى بىت بەناۋى خودای يەھود.
فيرعون وتى: تۆ زۆر باش دەزانى كە گۇپرىنى ناۋى خودا گۇپرانكارى بەسەر ئاسنامەكەشىدا دەھىننەت، لەمكاتەدا سەرۋكى كاھىنەكان بىدەنگ بوو.
لەمكاتەدا فيرعون پويكرە موسا و وتى: ئىستاش بەلىنى خۆت بەئامادە بونى كاھىن بىەرە سەر.

سەرەپراى ئەۋەى موسا بەھەمان ناۋى پىشۋى سەردانى بارەگای فيرعونى كىرېبوو، بەلّام فيرعون بەھۋى گۇپرانكارىە بىشۋومارەكانىۋە نەيتۋانى "موسا"

بناسیتهوه، چونکه پیشتەر جلیکی بهنرخ و پیشیکی تاشراوی هه‌بوو، به‌لام ئیستا گۆرانکاری به‌سەر پوخساریدا هاتوو و هیچ که‌سیک ناتوانیت موسا به‌و حاله‌وه بناسیتهوه.

فیرعه‌ون له "موسا" ی پرسى: مه‌به‌ستى راسته‌قینه‌ی هاتنت بۆ ئەم باره‌گایه چى بوو؟

موسا وتى: ئازادى خێلى ئیسرائیل و به‌جى هیشتنى میسر. له‌ناکاو یه‌کێک له‌کاربه‌ده‌ستانى باره‌گای فیرعه‌ون ته‌ماشایه‌کى "موسا" ی کرد و وتى: ئایا تۆ هه‌مان شازاده‌ی میسر نیت؟

موسا کاتیك ئاگادارى ئەوه‌ بوو ناسیویانه‌ته‌وه جگه له‌لایه‌نگرى کردنى ئەو پرسیاره‌ی هیچ پێگه‌چاره‌یه‌کى ترى له‌به‌رده‌ستدا نه‌بوو.

فیرعه‌ون وتى: تا ئیستا وام ده‌زانى یه‌کیکیت له‌که‌سایه‌تیه مه‌زنه‌کانى خێلى ئیسرائیلی، به‌لام ئیستا زانیم که "موسا" فه‌رمانده‌ی گالیسکه‌وانى هی‌زى سه‌ربازى خۆمانه‌! بۆچى وات له‌خۆت کردوه؟

موسا وتى: له‌به‌رئه‌وه‌ی شازاده نیم، له‌دایک بونى من زۆر نه‌ینى ئامیژه، دایک و باوکم هه‌ردوکیان ئیسرائیلین. فیرعه‌ون به‌بیستنى ئەم هه‌واله به‌پاده‌یه‌ک خوشحال بوو که ویستى داواکاریه‌کانى جیبه‌جى بکات و پێى پێدات ئیسرائیلیه‌کان ئازاد بکات و میسر به‌جى به‌ئێن.

فیرعه‌ون وتى: ئەگه‌ر له‌به‌رده‌م کاربه‌ده‌سته‌کانى کۆشکدا ئەم گوته‌یه دوباره بکه‌یته‌وه و هه‌موویان ئەوه ببیستن به‌رچه‌له‌ک ئیسرائیلیت، داواکه‌ت جیبه‌جى ده‌که‌م.

"موسا" ش پازى بوو، فیرعه‌ونیش له‌پێى پاسه‌وانه‌کانیه‌وه هه‌موو کاربه‌ده‌سته‌کانى بانگ کرد و "موسا" ی پیشانى ئەوانى تر دا و وتى: ئەم لاوه، هه‌مان "موسا" ی کوپى "نخاس ئامون" ه، به‌واتا وا باسیان ده‌کرد که له‌سکى ئەو بووه، بۆماوه‌یه‌کیش بو به‌ فه‌رمانده‌ی گالیسکه سه‌ربازیه‌کان، ئیستاش به‌زمانى خۆى نه‌ژاد و په‌چه‌ته‌ی خۆیمان بۆ ئاشکرا ده‌کات.

دوای ئهوه فیرعهون پویکرده موسا و وتی: نهیئنی له دایک بونت بۆ ئاماده بوان باس بکه.

"موسا"ش به دهنگیکی بهرز وتی: من کوپی "عمران"ی خه لکی "کوش"م له خێلی "ئیسرائیل".

فیرعهون لێی پرسى: دایکت کێیه؟

موسا وتی: "جوشبد" ئه ویش له نهژادی "ئیسرائیل"ه و دانیشتیوی ولاتی "کوش"ه.

فیرعهون لێی پرسى: ئایا دایک و باوکت له ژياندا ماون؟

موسا وتی: نه خێر کۆچی دوايان کردوه.

فیرعهون لێی پرسى: ئایا پوخساری دایک و باوکت دیته وه یاد.

موسا وتی: من هه رگیز چاوم به دایک و باوکی خۆم نه که وتوه، چ بگات به وهی پوخساریان به بیر خۆم بهیئمه وه.

له م کاته دا فیرعهون پویکرده ئاماده بوان و وتی: هه مووتان بیستان چی وت؟ بیستان وتی دایک و باوکی له نه ژادی ئیسرائیله له کاتی کدا ئیبه و امان ده زانی له خانه دانه کانی فیرعهونه.

دوای ئه وه فیرعهون لێی پرسى: به چ شیوه یه ک بویت به سازاده؟

موسا وتی: له دایک بونم هاوکات بوو له گه ل ئه و سه رده مه ی که کار به ده ستانی فیرعهون مندا له تازه له دایک بووه کانی له خێلی "کوی" و "برزن" ده فراند، کو په کانیان ده کوشت و که چه کانیان بۆ خزمه تکردنی ماله میسریه کان به دیل ده گرت، له بهر ئه وه ی ه یچ مندالیک نه ما بوو که کار به ده سته کانی ده ستی به سه ردا بگرن، ناچار بون ماله داخرا وه کانیش بگه رێن، کار له وه ش تیپه ری ئه مجاره یان ژنه سک په ره کانیش که وتنه ژێر باری هه ره شه وه بۆ ئه وه ی ه یچ مندالیک له دایک نه بیئت. له بهر ئه وه ی دایک و باوکم نه یان ده ویست کو په که یان به شیوه یه کی دلته زین به کوشت بدریئت، هه ر له بهر ئه وه ش خسته یانه ناو سه به ته یه که وه و دایان به ده م ئاوی پوباری نیله وه، له و کاته دا "ئینخاس ئامون" له گه شتی کیدا منی دۆزیه وه و بر دیه وه بۆ کۆشکه که ی خۆی و وه ک کوپی خۆی ناساندی به وانی ترا ئینخاس ئامون نه زۆک

بوو. بۇيە بەيىانوى سوپى سىك پىرىونى بەساختەيى ئەو ماوئەيەى لەدەرەوئەى مىسردا تىپەراند، دواى ئەوئەى پىيى پراگەياندن كە كوپىكى بوو.

فیرعەون لىيى پرسى: دواى ئەوئەى چى پویدا؟

موسا وتى: تەنھا كەسىك كە ئاگادارى ئەم نەینىيەى من بوو كاھینی مەزن "ئامون تپ" بوو و ھەر ئەوئەى نەینى لەدايك بونى خۆمى بۇ گىپرامەو.

فیرعەون لىيى پرسى: ئايا دەزانى "ئامون تپ" بۇچى ئەم نەینىيەى بۇ گىپرايتەو؟
موسا وتى: ئىنخاس ئامون كە من ھەمىشە وەك دايكى راستەقىنە خۆم خوشم دەوئەست لەگەل "ئامون تپ" دا دەیانوئەست بىمە جىنیشنى فیرعەون و ئاينى "ئامون" پەرستى لەناو بىمە و لەباتى ئەو "ئاتون" پەرستى زىندوو بکەمەو.
ھەر ئەوكتەى ئامادە بوان گوئیان لەناوى "ئاتون" بوو وتیان: بپروخى "ئاتون"،
نەفرەت لەئاتون.

فیرعەون وتى: ئىستا بۇتان دەرکەوت كە ئەم پیاوئەى لەنەژادى ئیسرائیلە، باوکی ئیسرائیلی "عمران" و دايكى ئیسرائیلی "جوشبەد"ە، دەبىت تەواوى ئەم قسانە بنوسریتەو و ئیوئەش وەك گەواھیدەرىك لایەنگرى بکەن. ئىستاش پىش ئەوئەى ئەم فەرمانە دەرکەم، ئەگەر كەسىك پرسیارىكى ھەيە بىكات.

يەككە لەكاھینەكان پرسى: ئايا تۆ "ئاتون" دەپەرستى؟

موسا وتى: من یەھود پەرستم.

كاھین وتى: بۇچى بانگەشەى ئەوئەى دەكەیت؟

موسا وتى: چونكە ئەو توانایەكى پى بەخشیوم تا بۇتانى بسەلمىنم.

كاھین وتى: ئىستا بۇمان بسەلمىنە.

لەھەمان ئەوكتەدا موسا گۆچانەكەى فەردایە سەررەوئەى گۆرا بەمارىكى زۆر مەزن.

فیرعەون وتى: سەرەپای ئەو ھەموو پوداوانە، مەحالە بتوانم خىلى ئیسرائیل ئازاد بکەم، لەبەرئەوئەى خىلى ئیسرائیل كۆیلە مىسر و خاوەنیان ھەيە و مافى خاوەنى كۆیلەكان كە كۆیلەكانیان كپروە پىشیل دەرکەت، كۆیلە بە بەشىك لەسەرەوت و میراتى تايبەت لەقەلەم دەدرىت، بۇيە ئەو مافەم نىە دەست لەسامان و

میراتی کسانى ترهوه بدهم. گریمان کاربه دهستانی میسر کۆیله کانیان ئازاد کرد، له مکاتهدا چ وهلامیکی خودای ئامون بدهمهوه؟ به خودای "ئامون" بلیم پیاویک خوداکه ی داواى لیکرد خێلى ئیسرائیل ئازاد بکات، ئەوکات منیش به فهرمانى ئەو پیاوه تۆ که خودای "ئامون" یت له باخ و کێلگه و چرە دارخورماکاندا دەرکرد؟ ئایا به بۆچونی تۆ ئەمه به کاریک دروست دهزانى؟ به چ شیوه یه که به ئازاد کردنى کۆیله کان، کاروبارى کێلگه و باخه خورماکانى ئوزیریس که خودای مهرگه پشتگوى بضم، له وانه یه بتوانم وهلامى خودای "ئامون" بدهمهوه، به لام ناتوانم وهلامى خودای "ئوزیریس" بدهمهوه.

موسا وتی: ئەو خودایانه ی تۆ باسیان دهکەیت، خوداگه لیکی ساخته و دهستکردن، خودی تۆ ئەم خودایانه ی هیناوه ته بون و خودی خوشت ملکه چیان بویست و ئیستاش لییان دهترسیت. په یکه ریکت بۆ خودا تاشیوه و قوربانی پینشکەش دهکەیت، سوژدهشی بۆ ده بهیت، به لام نهتوت هه موو ئەم خودایانه دروستکراوی هزری مروڤ و تۆیه.

فیرعون وتی: به راستی سهیره کهاته تۆ بونه وهریکی ئاسمانیت و ئیمه نه مانزانیوه، به چ شیوه یه که خوداکانى ئیمه بۆ نمونه خودای ئامون دروستکراوی بیر و هزری ئیمه ی مروڤه، به لام خودای "یهود" له بهر نه وه ی خودای نوێ و لاوه، له بیرى "موسا" یه که ئیسرائیلی که ده لییت دروست کراوی دهستی مروڤ نیه و نازانم له کیوه سه رچاوه ده گریت. ئەگەر ده لییت خودای "ئامون" ساخته یه "ئەوا خودای" یه هود "یش دروستکراوی هزر و هه ندیشه تۆیه. تۆ ئاماژه ت به وه دا درهخت قسه ی له گه لدا کردویت. له نێو بیروباوه ری ئیمه دا ئەوه ی تۆ باست کرد جگه له ئەفسانه هه یچ شتیکی تر نیه، هه یچکاتیکی بانگه شه یه کی ئاوا مه زن و دور له راستی له نێو ئیمه دا پوینه داوه، که درهخت قسه ی له گه لماندا کردییت و بلیت: منن خودای "یه هود و یه عقوب" م بهرۆ بۆ لای فیرعون و پینی بلی کۆیله ئیسرائیلیه کان ئازاد بکات. ئەگەر راست دهکەیت، بۆچی خودای یه هود خۆی نایهت ئازادیان بکات، ئەگەر ئەوانی خوشده ویت بۆچی هه ر له سه رتاوه پێیدا ببه

كۆيىلە، بۇئەۋەى لەئىستادا ئىسرائىلىيەك تىكاي ئازادبونيان لەمن بىكات؟ فەرموو
وہ لأم بدمرہوہ.

موسا وتى: تۆلەۋباۋەرەدايت "ئامون" خوداى خۇر، خوداى خوداكانى ترە.
ئىيۈە دەلىن فىرەون كوپى ئەۋە و لەبەرئەۋەى فىرەون كوپى خۇرە، كەۋاتە
فىرەون خودى خۇرە، دەۋاى ئەۋە دەلىن ئەم فىرەونى خۇرە زەۋى پوناك
دەكاتەۋە، لەكاتى ئاۋابونىشدا دەيىت و فىرەونىش لەسەر زەۋى شەۋانە دەيىتە
ھۆى ئەۋەى ژيان دروست بىيىت، دەيىتە ھۆى ئەۋەى پوبارى نىل ھەلنەچىت،
كەۋاتە ئەم خودا بەھىزە چۆن ناتوانىت پى لەمەرگى خۇى بگرىت؟ كاتىك
فىرەونىك دەمرىت بۇچى بگرە شەپۇلىكىش لەئاۋدا دروست ناكات؟ دەيىنن كە
فىرەونىش ۋەك خەلكانى تر وايە، بگرە لەھەندى كاتدا لەخەلكى ئاسايىش
لاۋازترە.

ئەم گوتارەى بوۋە ھۆى ئەۋەى ئامادەبوان پەلامارى "موسا" بىدەن، "موسا" ش
پىشېبىنى ئەۋەى كرىدبو كە ھىرشى بۇ دەبەن، بۇيە گۇچانەكەى فرىدايە سەرزەۋى
و پەلاماردەرەكانىش لەترساندا كىشانە دواۋە. دواى ئەۋە بىدەنگى بالى بەسەر ئەۋ
ئاۋچەيەدا كىشا.

موسا دوبارە ھاتەرە دەنگ و وتى: ھاتوم بۇئەۋەى داۋات لىبىكەم خىلى
ئىسرائىل ئازاد بىكەيت و بگرېنەۋە نىشتىمانى خۇيان، بەلام ھەموو جارىك
بىيانويەكم بۇ دەھىنىتەرە و بەلىنەكەت دەسپىرى بەسبەى.

فىرەون وتى: من چىتر ئامادە نىم لەمبارەيەۋە ھىچ شتىك بىيىستىم، تۇش كاتىك
لىرە پۇشتى جارىكى تر نەگەرېيتەرە. من تا ئەمرۆ تۆم بەجادوگەرېكى لىھاتو
دەزانى، بەلام لەم ساتە بەدواۋە بەپىياۋىكى بەدپەرەشتت دەزانم، ئەگەر جارىكى تر
بىيىتەرە بۇ ئىرە، ئەۋا بەدلىنبايىيەۋە سەرى خۇتت لى زىيادەيە.

"نون" لەدەرەۋەى كۆشكى فىرەون بە "موسا" ى وت: لەمىسر كۆچ دەكەين و
لەبىباباندا كار دەكەين، كشتوكال و ئازەلدارى كارگەلىكى پىر بەرەكەتە.

نون وتى: دەيىت بۇ ئەم مەبەستەمان بىرۆين بۇ شويىنىكى سەۋز و ئاۋدار.

موسا وتى: "كەنعان" باشتىن شوينە، بەلام سەرەتا دەيىت خىلەكەمان لەبەندايەتى پزگار بگەين، ھەرچەند فىرەون ھەرەشەى لىكردين و وتى، كۆيلەكان ئازاد ناكات، بەلام فىرمانى دا ژن و مندالەكان ئازاد بگريڭ، بۆئەوى بەشك "موسا" مىسر بەجى بهيلىت و چىتر نەگەرپتەو بۇ ئىرە، چونكە بەجۆرىك لەمارەكەى موسا ترساو و تۇقاو بەلام لەپوكاردا وا خۆى نەدەنواند كە ترساو.

خەلكى كاتىك ئازادى ژن و مندالەكانيان بىست، زانپان كە شتىك پويداو و بەو ھۆيەو فىرەون دەستى لەسوربونەكانى ھەنگرتو، تا ئەو ساتە خەلكى مىسر ژن و مندالە ئىسرائىلىيەكانيان لەپىزى ئازەلدا لەقەلەم دەدا، ئەو ئازەلانى كە بۇ قامچىكار و كاركردن دروست بوون، بگرە يىريشيان لەو نەدەكرەو كە ئىسرائىلىيەكان لەبەرامبەر مندالەكانياندا ھەست بەدايكايەتى دەكەن، چونكە ئەوانيان بە گيانەو ھەرىكى دزىو لەقەلەم دەدا. بەلام دواى فىرمانى ئازادكردى ژن و مندالەكان بۆچونيان گۇپا، تا ئەو ساتە خىلى ئىسرائىل ئاومالى مىسرىيەكانيان بەچارى خۇيان نەبىنىبوو. كۆيلەكان لەناو ئاش و باخ و كىلگەكاندا كارپان دەكرد، لەبەيانىيەو تا ئىوارە تەنھا كارپىكان دەكرد و شەويش لەنزيك شوينى كارەكەيان دەخەوتن. دواى بەدەست ھىنانى ئازادى ژن و مندالەكان، موسا ھەوليدا ئازادى پياوھەكانىش بەدەست بەيلىت.

لەشارە مەزنەكانى مىسردا كەم كەم پىيان دا بەكۆيلە ئىسرائىلىيەكان بچنە ناو مالىەكانىيەو. ئەو كۆيلەنى بۆيەكەمىن جار ئاشناى ژيانى مىسرىيەكان بوون و لەگەل ژيانە نەگەتبارەكەى خۇياندا بەراوردىان دەكرد و بوو ھۆى ئەو ھۆى زياتار پەى بە بەشمەينەتى خۇيان بىەن. كۆيلەكان لەدواى ئەم قۇناخەو خۇيان زۆر بە بەدبەختر لەجاران دەزانى. پەوتى ئازادى كۆيلەكان ئەو مژدەيەى لەخۇيدا ھەنگرتبوو كە سەرئەنجام پۇژىك دىت ئەوانىش ئازاد دەبن، بەلام دواى ئەو ھۆى چاوپان بەمالە مىسرىيەكان كەوت و بىنيان ژيانىكى تەواو جياوازيان ھەيە، يىريان لەو كەردەو كە بەدەستى خالى لەمىسر نەگەرپتەو، ئەوان دەيانوت بەشيك لەم سامانەيان بەرھەمى دەستپەنجى ئەرك و ماندوبونى ئەوانە. ئىسرائىلىيە كۆيلەكان لەمىسردا زۆرباش ئاگادارى ئەو بوون كە تواناى ئەو ھەيان نىە بەزۆر دەست بەسەر

سەرۋەت و سامانى مىسىرىيەكاندا بىگرن، چۈنكى يەكەم موسا زۆر لايەنگىرى ئەم جۆرە پەقتارانەى نەدەكرد، دوۋەم لەبەرئەۋەى مىسىرىيەكان بەھىزىبون و ۋلاتەكەشيان ياسا و بېرىرى تايىبەت بەخۇى ھەبوو و مىرات و سامانىش بەھەمان شىۋە خاۋەنى ياسايەكى تايەبەت بەخۇيەتى و ھىچ كەسىك پىي نەدەدرا بەزۆر دەست بۇ سامان و مافى ھىچ كەسىكى تر درىژ بىكات. دواى ئەۋەى فىرەون بېرىرى ئازاد كەردنى ژن و مندالە ئىسرائىلىيەكانى دا، پەقتارى پاسەوانەكانىش لەكىلگە و كارگاكاندا لەبەرامبەر كۆيلەكاندا گۇپا و لەكارگاكاندا پاسەوانەكان نەك تەنھا پىيان دەدا بەكۆيلە ئىسرائىلىيەكان دواى خواردىنى نانى نىۋەپۇ كەمىك بىھەيئەۋە، بەلكو بۇ خىرا ئەنجامدانى كارەكانىش زۆر فشاريان لى نەدەكردن. وردە وردە ئەم مامەلە و ئاسانكارىيە بوو بەھۇى ئەۋەى كۆيلەكان لەدوانىۋەپۇدا ھىچ كارىك ئەنجام نەدەن و كاتىكىش پەييان بەۋەبرد دەتوانن بەمانگرتن لەكاركەردن قسەى خۇيان بەسەر پاسەوانەكاندا بەپىنن، ھەلىياندا لەبەرامبەرياندا بىشەرمەكى زياتر بنوئىنن. ئەم ھەۋالەيان بەفىرەون گەياند و فىرەونىش فەرمان دا سەرەپراى ئەۋەى كارناكەن بەلام ژەمە خۇراكى خۇيان پىي بدەن. لەو ساتە بەدەۋاۋە پاسەۋان و چاۋدىرەكان دوچارى گىرقتىكى زياتربون، چۈنكى ئەو كرىكارانەى ئىسرائىلىيە نەبوون ناپەزايى خۇيان دەردەبېرى و دەيانوت كۆيلە ئىسرائىلىيەكان سەرەپراى ئەۋەى نىۋەكار دەكەن بەلام ژەمى خواردىن بىتەۋاۋى پىدەدەن. چاۋدىرەكان بۇ پىگرتن لەزۆر خۇرى ژەمە خۇراكى كۆيلە ئىسرائىلىيەكانىيان لەدەرەۋەى كارگاكە پىدەدان بۆئەۋەى ئەۋانى تر چاۋيان پىي نەكەۋىت. لەشارە مەزەكاندا ئەو كۆيلە يەھۇدىيانەى بىكاربون، ھەندىجار مىسىرىيەكان مىۋانداريان دەكردن و لەگەل خانەخۇيدا لەسەر يەك سفرە دادەنىشتن، بەلام لەشارە بچوكەكاندا ھىچ كەسىك مىۋاندارى كۆيلە ئىسرائىلىيەكانى نەدەكرد، چۈنكى بارى ئابورىيان ۋەك خەلكى شارە مەزەكان نەبوو، لەبەرئەۋە ئەو كۆيلانەى لەشارە بچوكەكاندا نىشتەجى بون تەنھا حكومەت ژەمى خواردىنى بۇ فەراھەم دەكردن، سەرەپراى ئەۋەى ئەو ژەمە خواردەن بەتەۋاۋى تىرى نەدەكردن.

لەشارى "يلو" پۇتۇنكىيان كۆمەلىك لەو كۆيلانەى بىكاربون ھىرشىيان كىردە چىشتخانەىەكى ئابازاپ و ھەموو ئەو خواردنانەى لەو فرۇشگاىەدا لىنرابوو خوارد، دواى ئەو شەپىكى سەخت لەنىوان ئەوان و خاوەنى فرۇشگا و شاگردەكەىدا پویدا و بوبە ھۆى برىنداربونى شارگرد و كوشتنى خاوەن فرۇشگاىە و بەھۆى ئەم پوداۋە سەبەى ئەو بەيانىە خاوەنى ھىچ چىشتخانەىە ئامادە نەبوو لەشارى "يلو" دا فرۇشگاىەى بىكاتەو، دادوھرى "يلو" گوزارشتنى ھىرشى ئىسرائىلەكانى پەوانەى پايتەخت كىرد و ئەوئى تىدا پونكرىدبوىە كە لەترسى ھىرشى ئىسرائىلەكان ھىچ كەسنىك ئاۋىرئىت فرۇشگاىەى بىكاتەو. فىرەونىش لىكۆلەرى تايىبەتى خۆى ئارە شارى "يلو" بۆئەوئى لىكۆلىنەوئى ھۆكارى ئەو ھىرش بىردنە بىكات و كەسىكىشى ئارە بەدواى "موسا" دا بۆئەوئى سەردانى كۆشكى فەرمانرەواىى فىرەون بىكات. موسا و تىبوىى چىتر بەھىچ شىۋەىەك سەردانى كۆشكى فەرمانرەواىى ئاكات، بۆىە "نون" ى ئۆكەرى ئارە لای فىرەون.

فىرەون وتى: بەموسا بلى من بۆ ھاۋكارى كىردنى ئىسرائىلەكان ۋن و مىدالەكانىانم ئازاد كىرد و چىتر كارىيان پىناكەم و لەگەل كۆىلەى كارگا و كىلگەكانىشدا زۆر سەختگىر نەبن، بەلام كۆىلەكان لەشارەدا پاپەپىون و بونەتە ھۆى ئائارامى شار، دەمەۋىت فەرمان دەرەكەم بارودۇخ بگەرپتەو بەرى جارانى خۆى.

نون وتى: بەپىى گوزارشتى كۆىلەكان لەشارى "يلو" دا ھىرشىيان كىردوۋەتە سەر چىشتخانەىەكى ئابازاپ و ھەموو خواردنەكانىيان خواردوۋە، ئەوانە مەبەستىيان ئازاۋە ئانەو نەبوۋە، بەلكو برسىەتى فشارى بۆھىناون و دەستەلاتى خۆيان لەدەستدا نەماۋە، لەبەرئەو تەۋانىكى مەزنىيان ئەنجام نەداۋە، بەلكو وىستوىانە غەرىزەى برسىەتىيان تىر بىكەن. ئەگەر ئەمانە لەئاۋچەكانى تىردا بۆ دىزىنى شتومەكى تايىبەت پەلامارى فرۇشگاكانى تىريان بىدايە لەمكاتەدا دەتوانىت بلىيت بەراستى تەۋانىكىيان ئەنجام داۋە و شايستەى سزادانن.

فىرەون وتى: ئەمانە دەبىت بەيەك شىۋە و بەپىى ئەو بپەى بۆيان دىارى كراۋە نان بخۆن.

نون وتى: لە محالەتەدا دەبیئت سەرت لەمجۆرە پوداوانە سوپ نەمىنى، زیادکردنى
بەر ژەمى خۆراكى كۆيلەكان پى لەدوبارە بونەوہى ئەم جۆرە کارانە دەگرتت.
لەمكاتەدا فیرەون گوتهى "نون" ى بەلۇجىك زانى، بۆیە فەرمانى دا پىژەى ژەمى
خواردنیان بۆ زیاد بکەن.

بەلام بەبینىنى مالى مىسرىەكان و شیوازی ژيانیان و بە بەراوردکردنى لەگەل
بەشمەینەتیەكانى خۆياندا ھۆکارىكى زۆر بەھیزبوو بۆ بزواندن و ھاندانى ئەوان،
بۆیە لەیەكەك لەگەپەكە دۆلەمەندەكاندا ھىرشیان کردە سەر مالىك! ئەم پوداوە
لەشارى "كوم" پويىدا. فیرەونیش دوبارە "موسا" ى بانگ کردەوہ و "موسا" ش نونى
ناردە لای فیرەون.

فیرەون وتى: ئیستا كاتى ئەوہ ھاتووہ فەرمان دەریكەم ھەموو دزەكان
لەسىدارە بدەن، بۆئەوہى چیتەر ھىچ كەسىكى تر نەویرتت ھەولئى ئەنجامدانى
كارىكى ئاوا بدات، ھەروہا بپىارى ئەوہش دەدەم ھەموو كۆیلەكان بەینن بۆ
پایتەخت، بۆئەوہى لەژێر چاودیرى خۆماندا بن. "نون" یش نەیتوانى نكولئى لەم
بپىارەى بكات.

لێرەدا ئەم کارەى فیرەون زيانى بەخۆى گەياندا، چونكە كۆبونەوہى ئەو ھەموو
كۆیلەىە لەیەك شاردا، دەبیئتە ھۆى یەكیتى و پەيوەستبونی كۆیلەكان بەیەكترى،
ئەوہ لەبەرژەوہندى فیرەوندا بوو كە پى بدایە لەمیسر بپۆنە دەرەوہ، بەلام دوو
پىگەر بۆ ئازادکردنى كۆیلەكان لەبەردەم فیرەوندا بوو، یەكەم: ناپازى بونى
كاھینەكان، دووہم: جى بەجىکردنى داواكەى موسا. بۆیە فیرەون یەكسەر كاھینى
مەزنى بانگ کردە لای خۆى بۆئەوہى لەمبارەىوہ پراویژى لەگەلدا بكات.

فیرەون لەدوايیدا فەرمانى دا بە "مفسد" فەرمانرەواى پایتەخت: دواى ئەوہى
ئیسرائیلیەكانمان لەپایتەختدا كۆکردەوہ لەیەك شویندا نیشتەجیيان بكە بۆئەوہى
بەتەواوى لەژێر چاودیرى خۆماندا بن، ھەروہا بەپى پىویست ژەمە خۆراکیان
بدەرى، چەند سەربازىكیش بۆ پاسەوانیان دەستنیشان بكە بۆئەوہى ئەوہك ھەولئى
ھەلھاتن بدەن.

"مفسد" وتی: لەکۆتاییدا هەر دەبیئت داواى ئەم جادوگر جیبەجی بکەین بۆئەوێ لەمیسەر دەرچن، بۆچی لەخۆرا خواردنیان پى بدەین و تواناکانمان لەپیناویاندا بخەینە گەر، بۆیە پیم باشە ئازادیان بکەیت بۆئەوێ خۆشت ئازاد بیت یان فەرمانی کوشتنی هەمویان دەرکەن!

فیرعون وتی: بەبۆچونی من کە فیرعونم، بەلامەو زۆر ژیرانەیه کە گوێرایەلی لەگوتەکانی ئەم جادوگرە بکەین .

ئەویش قسەکەى خۆى هیئایە دى و وتی: من کە کوپی "ئامون" م و پیست و گۆشت و ئیسقام لە "ئامون" ه، و خوینی "ئامون" لەخوینبەرەکانمدا دەخۆشیت، لەپاستیشدا من خودی "ئامون" م، کەسیکم کە وای لەنیل کرد بەوشیوەیه بخۆشیت، هەروەها بالی بە بالندەکان بەخشى و گیانەوەر و ماسیەکان لەپوباری نیلدا مەلە بکەن، من فیرعتەونم.

بۆیە ئیستا بەو هەموو توانایەرە بەچ شیوەیهک بەرگەى ئەو بەگرم کەنیزەک زادەیهکی جادوگر و کۆمەلێک کۆیلەى بى نرخ وام لى بکەن کاریکی ئاوا ئەنجام بدەم کە پێچەوانەى ئارەزووەکانم کاریک ئەنجام بدەم...

لەمکاتەدا ئەم هەوالەیان بە فیرعون گەیاند: موسا دەیهوێت چاوی پیست بکەوێت.

پرسی: نون یان موسا؟

پێیان وت: خودی موسا.

کۆیلەکان میسر بەجی دەهێلن

کاهینی مەزن و فەرمانەرە وایانی پایتەخت کە لە چواردەوری فیرعەونددا دانیشتبوون کاتیکی بیستیان موسا دەیهوێت چاوپێکەوتن لەگەڵ فیرعەوندای بکات مۆلەتی دەرچونیان لە فیرعەون وەرگرت.

بەلام فیرعەون وتی: ئێوەش لەم چاوپێکەوتنەدا ئامادەبن، بۆئەوێ گۆیتان لەگۆتەکانی فیرعەون بێت.

موسا بەتەنها هات بۆ لای فیرعەون، ئەو پۆژە "نون"ی لەگەڵ خۆیدا نەهێنابوو. فیرعەون لێی پرسى: مەگەر نەتوت چیت پێی نانییتە ئەم بارەگە یەو؟ موسا وتی: تا دوینیشت نەموست پێی بنیمە ئەم بارەگە یەو، هەر لەبەرئەوێ لەباتی خۆم "نون"م دەناردە لات، بەلام ئەمڕۆ خودای یەهود فەرمانی پێدام سەردانی بارەگاکی بکەم و لێت بپرسم بۆچی هەموو ئیسرائیلییە کۆیلەکان دەگوازیتهو بۆ پایتەخت؟

فیرعەون بەسەرسۆرمانیکەو پرسى: تۆ بەچ شیوەیەکی ئاگاداری ئەمە بویت؟ تانیستا تەنها فەرمانەرەوای ئەم شارە ئاگاداری ئەم فەرمانەى منە، هەرۆهە گاهینی مەزنیشت دەزانیت.

موسا وتی: ئەم بابەتە خودای یەهود پێی ڕاگەیاندم، هەر لەبەرئەوێش هاتون پرسیاری ھۆکارەکی لێ بکەم.

فیرعەون وتی: ئەگەر خودای تۆ ئاگاداری ئەو بێت دەمەوێت کۆیلە ئیسرائیلییەکان بگوازمەو بۆ پایتەخت، ئەو کەواتە بۆچی ھۆکارەکی پێی ڕانەگەیانیت، ئەگەر بتویستایە ئەوا لەخودای خۆت دەپرسی بەدنیای یەو ئەریش دەزانیت.

موسا بەگوتەيەي فېرەون زۆر دىگراىبو، چۈنكى گوتەكەي فېرەون لۇجىكى بوو و پىيۇستى بەو نەدەكرد بىت و ھۆكارەكەي لەفېرەون بېرسىت.

موسا وتى: تەنھا فەرمانى خوداي خۇم جىبەجى دەكەم و كارم بەفەلسەفەي كار و پىرسىاركردنەو نى، خوداكەم وتى: فېرەون كۆيلە ئىسرائىلىيەكانى لەپايتەختدا كۆكردووتەو، بىرۇ ھۆكارەكەي لى بېرسە، ئىستاش دەمەويت وەلامى ئەم پىرسىارەم بەدەيتەو، بۆچى؟

فېرەون وتى: چۈنكى ھاونەژادەكانت جگە لەدەردىسەرى ھىچ شتىكى تىران نى پىشكەشى منى بىكەن، سەرۋەت و سامانى خەلكى تالان و پەلامارى چىشتخانەكانى ناوشار دەدەن، لەبەرئەووش لەپايتەختدا كۆم كىردونەتەو بۆئەو بىتوانىن چاودىريان لى بىكەن.

موسا لىي پىرسى: خۇم پىرسىارىكت لىدەكەم.

فېرەون وتى: بېرسە.

موسا وتى: بۆچى پىنادەيت ئەم ئازاۋەگىرەنە بېرۇن و توش خوت لەنەھامەتەكانىان پىزگار بىكەيت. پىم بلى بۆچى ئەو كارە ناكەيت؟

فېرەون وتى: ھەر ئەم كۆكردنەوئەي لەپايتەختدا پىشەكى دەركدنى تۆيە لەمىسر، دان بەخۇتدا بىگرە تا نۆرەي قۇناخى دووهمىش دىت.

موسا لىي پىرسى: تا كەي دان بەخۇمدا بىگرم؟

فېرەون وتى: ھەر دوانزە خىلەكەي تۆ ھەرىكەيان خواستىكى جىاوازيان ھەيە، دەبىت ئەم خواستەنە دەستنىشان بىكرىن، دواي ئەو مىسر بەجى بەيلىن.

موسا وتى: لەوئەياندە لايەنگرىت دەكەم كە ھەر دوانزە خىلەكەي ئىسرائىل خواستىكى جىاوازيان ھەيە، بەلام لەسەروى ئەمانەو ھەمويان ئارەزوئەكان ھەيە، ئەوئىش بەجى ھىشتىنى مىسرە. ئەگەر تۆ پازى بىت بەوئەي مىسر بەجى بەيلىن، ئەو گىرەتەكانىشيان لەناو دەچن.

فېرەون وتى: لەمبارەيەو پرايىژ لەگەل سەروك خىلەكاندا دەكەم، ئەگەر ھەمويان پازى بون بە بەجى ھىشتىنى مىسر، ئەو تۆ پاست دەكەيت.

بۇ بەيانىيەكەي بەفرمانى فیرعون لەدەرەوہی پایتەختدا شوینیکیان بۇ
کۆکردنەوہی خیلنى ئیسرائیل لە "کناریش" دەستنیشان کرد، بۇئەوہی هیچ نەبى
بۇماوہیەکی کاتیش بیت تییدا نیشتهجى بىن.

ریش سىپىەکانى خیلنى ئیسرائیل دلگرانى ئەوہ بون کە لەپایتەختدا
کۆکراونەتەوہ بۇیە بەدلگرانىەوہ پەلامارى "موسا" یان دا و بەدەنگىكى بەرن پىیان
وت: بارودۇخى ئىمە بەھۇى تۆوہ لەشارە بچوکەکان خراپتر بووہ! بۇچى بەم
داوايەت ئىمەت دوچارى ئەم سەرئیشە و ئاوارەییە کردوہ؟

موسا وتى: چ گرفتیکتان ھەيە؟

ئیسرائیلیەکانیش وتیان: لەئیسرائیلی خۇمان ئاسودەتر بوین، ئىمە ھەموو
جریک خۆراک و دانەوئلەمان ھەبوو، ئیستا دەبیت ھەموو پۆژیک یەك جۆر خواردن
بخۆین "پاقلە و ماسى ھەزەن بايى".

موسا وتى: پىم دەلێن ئیستا چیتان بۇ بکەم؟

ئەوانیش وتیان: زەوہی بۇ کشتوکال.

موسا وتى: گواستەنەوتان بۇ پایتەختى میسر ئەوہ ناگەيەنیت کە ئیوہ
میسرین، ئەمە تەنھا پىشەکیەکە بۇ دەرچونى ئیوہ لەمیسر نەك نیشتهجى بونتان.
نیشتهجى بونى ئیسرائیلیەکان لەکەنار پوبارى نیل بەپىچەوانەى تیروانىنەکانى
موسا زۆرى خایاند و ئەوانیش ناچاربون دەست بەکشتوکال کردن بکەن بۇئەوہی
بەرھەمىكى زیاتر بەدەست بەیخن، ئەوان لەکەنار پوبارى نیل نیشتهجى بون و
بارودۇخیان بەراندەيەك باش بوو کە چیتەر ئامادە نەبون پایتەخت بەجى بەیلن.
کاتیکیش ھەمویان کۆ بونەوہ و پىیان وتن مەگەر ئاتانەوئیت میسر بەجى بەیلن؟ و
جى بوو ھۇى ئەوہی لیڕە نیشتهجى بىن؟

ئیسرائیلیەکان وتیان: پىشتەر ھەزەمان ئەکرد بېرۆین، بەلام ئیستا بارودۇخمان
بەوشیوہیەش خراپ نیە، بۇیە ھەز دەکەین لیڕە بمىنینەوہ.

یەکیک لەکەسە بەتەمەنەکان وتى: ئەى موسا، ئیستا ھەلومەرجمان لەپرابردو
جیاوازترە، لەپرابردودا کۆیلە بوین، بەلام ئیستا خۇمان خاوەنى خۇمانین و
زۆریش بەئاسودەيى دەژین و سەرقالى کشتوکال و ئازەلدارین.

موسا وتی: سهره پای ئه وه موو شته ش ده بیئت میسر به جی بهیئن و بهون بۆ ولاتی "کهنعان"، ئه مه فهرمانی "یههوه" یه، چونکه هیچ کهسیک ناتوانیئت سهرپیچی له فهرمانه کانی بکات.

ئیسرائیلیه کان وتیان تۆ داوا له "یههوه" بکه ئیمه له هه مان ئه م شوینه دا جینگیر ببین.

موسا وتی: ئه وه فهرمانی خودایه، من ناتوانم به خودا بلیم چی بکات. به هه رحال "موسا و نون" پینگای کئوی پوناکی که زۆر له وشوینه وه دور بوو گرته بهر و له کو تاییدا بریار درا خێلی ئیسرائیل له میسر دهر بکرن، دوا ی دهر چونیان پۆشتنه ناوچه یه ک به ناوی "ئهریحا" که ده کهو یئت ولاتی "کهنعان" و له ویدا نیشته جی بون.

شاری به ناویانگی "ئهریحا" که له چاخی بهردیندا دروستکراوه، ده کهو یته باکو ری "دهریای مردو" وه و خێلی ئیسرائیل به زۆر دانیش توانی ئه و ناوچه یه یان دهر کرد و خویان له جییاندا نیشته جی بون. ئه و کاته ی خێلی ئیسرائیل شاری "ئهریحا" یان له دانیش توانی سهرکی و خاوه نه کانی زهوت کرد، "موسا" چیت له ژياندا نه بوو، به لکو پیاویک به ناوی "یوشع" رابه رایه تی ئه و خێله ی گرته ئه ستۆ، ئه م "یوشع" ه بوو فهرمانی دا به ئیسرائیلیه کان هیرش بکه نه سهر شاری "ئهریحا" و داگیری بکه ن و تیندا نیشته جی بین.

ئایا "موسا و نون" دوا ی ئه وه ی گه شته ناوایی "مریان" چیان کرد، گه رانه وه بۆ لای خیزانه کانیا ن یان نه له مباره یه وه هیچ زانیاریه کی ئه وتۆ نیه، ئه وه ی باسکرا وه ئه وه یه که "موسا و نون" پۆشتون بۆ شاخیک به ناوی "کئوی موسا"، موسا "نون" ی له بنار ئه و کئو ده به جی هیشت و خوی پۆشته ناو ئه شکه وتیکه وه و هاواری کرد: ئه ی "یههوه" وه لأمم بده ره وه بۆچی وه لأمم ناده یته وه؟

له و کاته دا بیستی هه مان ئه و ده نگه پنی وت: هه رکاتیک ویستت گو یئت له ده نگم بیئت ده بیئت بیئت بۆ ئیره. بهرۆ خێلی ئیسرائیل له ژیر هه ره شه ی له ناو چا وندایه و به مزوانه فیرعه ون له ناویان ده بات.

فیرعه ون گه رایه وه بۆ لای کۆیله کان و په یامی خودای یه هو دی پێرا گه یاندن.

پىش سىپىەكانىش سەرىپچىيان لەپۇشتىن كەرد و داوايانكەرد ماوەيان بەدات تا ئەوكاتەى بەروبومى كىلگەكانىيان كۆدەكەنەو؛ دواى ئەو لەگەل بەروبومەكانىيان مىسر بەجى دەهیلن، بۆئەوئى هیچ نەبىت شتىكىيان بۇ خواردن پى بیت.

خىلى ئیسرائیل ھەر ئەوكاتەى ویستیان مىسر بەجى بەیلن، ئاگادارى ھەرەشەى ھىرشى سەربازەكانى فىرەون بون، بەلام زۆر لیئانەو دور بوون كە نەیاندهتوانى تیرھاویژیشیان بكەن، سەرەپاى ئەوئەش پوبارى "نیل" یش لەخیرا پۇشتندا ھاواكارى كەردن تا سەرئەنجام لەھەرەشەى لەناوچون پزگارىيان بوو و بەوشیوئەى پىشتەر باسكرا ھىرشیان كەردە سەر شارى "رايحا" و داگیریان كەرد و تىیدا نىشتەجى بون.

كۆتایى

ابو علي الكردي
www.iqra.forumarabia.com

ناوم "موتی" یه، هاوړی "ست" ی هاوسهړی "ست موس" ام که به فیرعه ون بانگ
 دهگریټ، "ست" ه له میسرده بهو که سانه دهوتریت که پیس و نه فرته لیټکراون، بهواتا
 نهو که سهی کوپ یان نه وهی نه مریمه نه، به لام بوچی فیرعه ونه کان که هه میسه ناوی
 خودا کانیان له خوینان ناوه و هه لگری ناوی خودا کان بون ناوی "ست موس" یان لی
 ناوه؟ چونکه شیوازی نهو ناو لینانه له گهل نهو روداوانه ی که من دهمویت لیټرده
 باسیان بکه، ههروهه له گهل پالنه و هوکاری نویسی نهو یادگار یانه ده
 په یوه نډیه کی زور به میز یان له گهل یه کتیریدا هه یه که ناچارم لیټرده ناماژه ی پنبدهم.
 بو په یبردن بهرگ و ریشه ی نهو روداوانه پیویست بهوه دهکات که میټ بگه ریمه وه بو
 دواوه و نه وهی له زپ دایکه کهم "موتی" هوه بیستومه لیټرده باسی بکه. سهره تا ناماژه
 بهوه بدهم که ناوی من له ناوی زپ دایکه که مه وه سرچاوه دهگریټ، له راستیدا نهو
 منی "بهکیپا" بانگ دهکرد، چونکه له خویشی خاوه نه که یه وه نهو ناوه ی لی ناوم،
 هه لبت بو نه وهی به هه لده نه چن و وا نه زانن که دایکم که نیزه ک بووه، ده بیټ بلیم
 نهو - بهواتا موتی - خزمه تکار و یار و هاوړی پزیشکی کی پایه بهر ز بووه که چن دین
 قوناخ و سهرده می فهرمانه وایی فیرعه ونه کانی بینیه و پولیکی گرنگیشی له
 ژیا نیاندا گیراوه. نهو که سهش "سینوهه" ی زپ باوکی منه. نهو ناوه بهواتا "سینوهه"
 نهویش زپ دایکه که ی نهو ناوه ی لیټاوه: "کیپا" ناوی دایکی هه مان نهو "سینوهه" یه
 بووه.....

